

**GEMEENSCHAPPELIJK
EUROPEES
REFERENTIEKADER
VOOR TALEN:
LEREN, ONDERWIJZEN,
BEOORDELEN**

Aangevulde uitgave

GEMEENSCHAPPELIJK
EUROPEES
REFERENTIEKADER
VOOR TALEN:
LEREN, ONDERWIJZEN,
BEOORDELEN
Aangevulde uitgave

Deze publicatie is een geactualiseerde versie van het ERK uit 2001, waarvan het conceptuele kader behouden blijft

www.coe.int/lang-cefr

Language Policy Programme
Education Policy Division
Education Department
Raad van Europa

Oorspronkelijke titel: *Common European Framework of Reference for Languages: Learning, teaching, assessment - Companion volume*

ISBN 978-92-871- 8621-8

© Council of Europe, April 2020

De tekst werd geschreven door en gebruikt met toestemming van de Raad van Europa. Deze vertaling wordt gepubliceerd in overleg met de Raad van Europa, maar de verantwoordelijkheid ligt volledig bij de vertaler(s).

De reproductie van delen van de tekst (tot 500 woorden) is toegestaan voor niet-commerciële doeleinden, mits de integriteit van de tekst behouden blijft, het fragment niet uit de context wordt gehaald, er geen onvolledige informatie wordt gegeven, of de lezer op een andere manier wordt misleid met betrekking tot het karakter, het bereik of de inhoud van de tekst. De brontekst moet als volgt worden vermeld: © Council of Europe, 2020 - English edition; © Nederlandse Taalunie, 2022, Nederlandse vertaling.

Alle andere verzoeken met betrekking tot reproductie/vertaling van het volledige of delen van het oorspronkelijke document kunnen gericht worden aan het Directorate of Communications, Council of Europe (F-67075 Strasbourg Cedex or publishing@coe.int). Algemene correspondentie over het oorspronkelijke document kan gericht worden aan het Directorate General II, Education Department or education@coe.int. Alle correspondentie over de Nederlandse vertaling kan gericht worden aan de Nederlandse Taalunie (info@taalunie.org).

Omslagontwerp en lay-out:
Documents and Publications Production Department (SPDP),
Raad van Europa

Council of Europe Publishing
F-67075 Strasbourg Cedex
<http://book.coe.int>
<https://edoc.coe.int>

Gemeenschappelijk Europees referentiekader voor talen: Leren, onderwijzen, beoordelen - Aangevulde uitgave

© Nederlandse Taalunie, oktober 2022, Nederlandse versie

info@taalunie.org

www.taalunie.org

Vertaling: Taalcentrum-VU

Validering: Bart Deygers, Daniela Fasoglio, John Jong, Henk Kuijper, Folkert Kuiken, Christina Maes, Evie Tops, Beatrijs Wille

Coördinatie: Steven Vanhooren - Nederlandse Taalunie

Aanpassing lay-out voor het Nederlands: Leonie Wulftange - Nederlandse Taalunie

Gedrukt door: Nederlandse Taalunie, 2022

taal:
unie

Een voorlopige versie van deze geactualiseerde versie van het *Gemeenschappelijk Europees Referentiekader voor talen: Leren, onderwijzen, beoordelen* is in 2018 online gepubliceerd in het Engels en Frans, respectievelijk als Common European Framework of Reference for Languages: Learning, teaching, assessment: Companion Volume with New Descriptors en Cadre européen commun de référence pour les langues : apprendre, enseigner, évaluer : Volume complémentaire avec de nouveaux descripteurs.

Deze uitgave beschrijft de belangrijkste inhoud van het ERK in een gebruiksvriendelijke vorm en bevat alle illustratieve descriptoren van het ERK. Bij het pedagogisch gebruik van het ERK voor leren, onderwijzen en beoordelen zullen docenten/leerkrachten en opleiders van docenten/leerkrachten het makkelijker vinden om deze aanvullende uitgave te raadplegen als het geactualiseerde ERK. De aanvullende uitgave bevat koppelingen en verwijzingen waarmee zo nodig ook de hoofdstukken van de uitgave uit 2001 kunnen worden geraadpleegd. Onderzoekers die meer willen weten over de richtlijnen en onderliggende concepten in hoofdstukken van het ERK over specifieke gebieden wordt aangeraden de uitgave uit 2001 te raadplegen. Deze blijft van kracht.

INHOUD

VOORWOORD	10
DANKBETUIGINGEN	12
INLEIDING	22
1.1. SAMENVATTING VAN WIJZIGINGEN VAN DE ILLUSTRATIEVE DESCRIPTOREN	25
DE BELANGRIJKSTE ASPECTEN VAN HET ERK VOOR ONDERWIJZEN EN LEREN	28
2.1. DOELSTELLINGEN VAN HET ERK	29
2.2. DE ACTIEGERICHTE BENADERING IMPLEMENTEREN	30
2.3. MEERTALIGE EN PLURICULTURELE COMPETENTIE	32
2.4. HET BESCHRIJVINGSSCHEMA VAN HET ERK	33
2.5. MEDIATIE	38
2.6. DE GEMEENSCHAPPELIJKE REFERENTIE-NIVEAUS VAN HET ERK	39
2.7. ERK-PROFIELEN	41
2.8. DE ILLUSTRATIEVE DESCRIPTOREN VAN HET ERK	45
2.9. HET GEBRUIK VAN DE ILLUSTRATIEVE DESCRIPTOREN VAN HET ERK	47
2.10. ENKELE NUTTIGE BRONNEN VOOR DE IMPLEMENTATIE VAN HET ERK	50
2.10.1. ONLINE BRONNEN	50
2.10.2. BOEKEN	50
DE ILLUSTRATIEVE DESCRIPTORSCHALEN VAN HET ERK: COMMUNICATIEVE TAALACTIVITEITEN EN -STRATEGIEËN	52
3.1. RECEPTIE	52
3.1.1. RECEPTIEVE ACTIVITEITEN	53
3.1.1.1. MONDELING BEGRIP	53
ALGEMEEN MONDELING BEGRIP	53
GESPREK TUSSEN ANDERE MENSEN BEGRIJPEN	54
BEGRIJPEN ALS LID VAN EEN AANWEZIG PUBLIEK	55
BEGRIJPEN VAN MEDEDELINGEN EN INSTRUCTIES	56
GEBAAARDE EN GESPROKEN MEDIA BEGRIJPEN	57
3.1.1.2. AUDIOVISUEEL BEGRIP	58
KIJKEN NAAR TV, FILM EN VIDEO	58
3.1.1.3. LEESBEGRIP	58
ALGEMENE LEESVAARDIGHEID	59
CORRESPONDENTIE LEZEN	59
ORIËNTEREND LEZEN	60
LEZEN TER INFORMATIE/ARGUMENTATIE	61
INSTRUCTIES LEZEN	62
LEZEN ALS VRIJETIJD SBESTEDING	63
3.1.2. RECEPTIEVE STRATEGIEËN	64
IDENTIFICEREN VAN AANWIJZINGEN EN AFLEIDEN VAN INTERPRETATIES (MONDELING, GEBAAARD EN SCHRIFTELIJK)	65
3.2. PRODUCTIE	65
3.2.1. PRODUCTIEVE ACTIVITEITEN	66
3.2.1.1. MONDELINGE PRODUCTIE	67
MONDELINGE PRODUCTIE IN HET ALGEMEEN	67
MONOLOOG: ERVARINGEN BESCHRIJVEN	67
MONOLOOG: INFORMATIE GEVEN	68
MONOLOOG: EEN PLEIDOOI HOUDEN (BIJVOORBEELD IN EEN DEBAT)	69
OPENBARE MEDEDELINGEN	70
PUBLIEK TOESPREKEN	70
3.2.1.2. SCHRIFTELIJKE PRODUCTIE	72

SCHRIFTELIJKE PRODUCTIE IN HET ALGEMEEN	72
CREATIEF SCHRIJVEN	72
VERSLAGEN EN ESSAYS.....	73
3.2.2. PRODUCTIEVE STRATEGIEËN	74
PLANNING	75
COMPENSATIE	75
MONITORING EN HERSTEL	76
3.3. INTERACTIE	76
3.3.1. INTERACTIEVE ACTIVITEITEN.....	77
3.3.1.1. MONDELINGE INTERACTIE.....	77
MONDELINGE INTERACTIE IN HET ALGEMEEN	78
EEN GESPREKSPARTNER BEGRIJPEN.....	79
CONVERSATIE	79
INFORMELE DISCUSSIE (MET VRIENDEN)	81
FORMELE DISCUSSIE (VERGADERINGEN)	82
DOELGERICHTE SAMENWERKING.....	83
GOEDEREN EN DIENSTEN VERKRIJGEN	84
INFORMATIE-UITWISSELING	85
INTERVIEWEN EN GEÏNTERVIEWD WORDEN.....	86
GEBRUIK VAN TELECOMMUNICATIE.....	87
3.3.1.2. SCHRIFTELIJKE INTERACTIE	88
SCHRIFTELIJKE INTERACTIE IN HET ALGEMEEN	89
CORRESPONDENTIE.....	89
NOTITIES, BERICHTEN EN FORMULIEREN	90
3.3.1.3. ONLINE-INTERACTIE.....	91
ONLINECONVERSATIE EN -DISCUSSIE	91
DOELGERICHTE ONLINETRANSACTIONEN EN -SAMENWERKING	93
3.3.2. INTERACTIEVE STRATEGIEËN.....	95
DE BEURT NEMEN.....	95
SAMENWERKEN.....	96
VRAGEN OM OPHELDERING	96
3.4. MEDIATIE	97
3.4.1. MEDIATIEACTIVITEITEN	98
MEDIATIE IN HET ALGEMEEN	99
3.4.1.1. MEDIATIE VAN EEN TEKST.....	100
SPECIFIEKE INFORMATIE DOORGEVEN.....	101
GEGEVENS UITLEGGEN.....	104
TEKST VERWERKEN.....	106
EEN GESCHREVEN TEKST VERTALEN	111
AANTEKENINGEN MAKEN (LEZINGEN, HOORCOLLEGES, VERGADERINGEN, ENZOVORST)	115
UITDRUKKEN VAN EEN PERSOONLIJKE REACTIE OP CREATIEVE TEKSTEN (WAARONDER LITERAIRE).....	116
ANALYSE EN KRITISCHE WAARDERING VAN CREATIEVE TEKSTEN (WAARONDER LITERAIRE)	117
3.4.1.2. MEDIATIE VAN CONCEPTEN	119
SAMENWERKENDE INTERACTIE TUSSEN GELIJKWAARDIGE PARTNERS MOGELIJK MAKEN	119
SAMENWERKEN AAN BETEKENISVORMING.....	120
INTERACTIE BEHEREN	123
CONCEPTUELE DIALOOG AANMOEDIGEN.....	123
3.4.1.3. MEDIATIE VAN COMMUNICATIE	126
PLURICULTURELE RUIMTE MOGELIJK MAKEN.....	126
ALS EEN INTERMEDIAIR OPTREDEN IN INFORMELE SITUATIES (MET VRIENDEN EN COLLEGA'S).....	127
COMMUNICATIE MOGELIJK MAKEN IN GEVOELIGE SITUATIES EN BIJ ONENIGHEID.....	128
3.4.2. MEDIATIESTRATEGIEËN.....	130
3.4.2.1. STRATEGIEËN OM EEN NIEUW CONCEPT UIT TE LEGGEN	130
KOPPELEN AAN EERDERE KENNIS	130
TAAL AANPASSEN	130
GECOMPLICEERDE INFORMATIE OPSPLITSEN	131
3.4.2.2. STRATEGIEËN OM EEN TEKST TE VEREENVOUDIGEN	134
TEKST MET HOGE INFORMATIEDICHTHEID TOELICHTEN	134
TEKST STROOMLIJNEN	134
DE ILLUSTRATIEVE DESCRIPTORSCHALEN VAN HET ERK:	
MEERTALIGE EN PLURICULTURELE COMPETENTIE.....	136
VOORTBOUWEN OP PLURICULTUREEL REPERTOIRE	137
MEERTALIG BEGRIP.....	139
VOORTBOUWEN OP MEERTALIG REPERTOIRE	140

DE ILLUSTRATIEVE DESCRIPTORSCHALEN VAN HET ERK: COMMUNICATIEVE TAALCOMPETENTIES	143
5.1 LINGUIÏSTISCHE COMPETENTIE	144
ALGEMEEN LINGUIÏSTISCH BEREIK	144
BEREIK VAN DE WOORDENSCHAT	145
GRAMMATICALE NAUWKEURIGHEID	146
BEHEERSING VAN DE WOORDENSCHAT	147
FONOLOGISCHE BEHEERSING	147
ORTHOGRAFISCHE BEHEERSING	151
5.2 SOCIOLINGUIÏSTISCHE COMPETENTIE	151
SOCIOLINGUIÏSTISCHE PASSENDHEID	151
5.3 PRAGMATISCHE COMPETENTIE	153
FLEXIBILITEIT	153
BEURTEN NEMEN	154
THEMATISCHE ONTWIKKELING	155
COHERENTIE EN COHESIE	155
PROPOSITIONELE NAUWKEURIGHEID	156
VLOEIENDHEID	157
 DE ILLUSTRATIEVE DESCRIPTORSCHALEN VAN HET ERK: COMPETENTIES VOOR GEBARENTALEN	 159
6.1 LINGUIÏSTISCHE COMPETENTIE	160
GEBARENTAALREPERTOIRE	160
RUIMTELIJKE NAUWKEURIGHEID	166
6.2. SOCIOLINGUIÏSTISCHE COMPETENTIE	171
SOCIOLINGUIÏSTISCHE PASSENDHEID EN CULTUREEL REPERTOIRE	171
6.3. PRAGMATISCHE COMPETENTIE	175
STRUCTUUR VAN GEBARENTEKST	175
SETTING EN PERSPECTIEVEN	181
TAALBEWUSTZIJN EN INTERPRETATIE	184
AANWEZIGHEID EN EFFECT	186
VERWERKINGSSNELHEID	188
VLOEIENDHEID VAN GEBAREN	189
 BIJLAGEN	 192
BIJLAGE 1: OPVALLENDE KENMERKEN VAN DE ERK-NIVEAUS	194
BIJLAGE 2: BESCHRIJVINGSSHEMA VOOR ZELFBEOORDELING (UITGEBREID MET ONLINE- INTERACTIE EN MEDIATIE)	198
BIJLAGE 3: KWALITATIEVE KENMERKEN VAN GESPROKEN TAAL (UITGEBREID MET FONOLOGIE) 203	
BIJLAGE 4: BEOORDELINGSSCHERMA VOOR SCHRIFTELIJKE PRODUCTIE	207
BIJLAGE 5: VOORBEEDEN VAN TOEPASSINGEN VAN DE DESCRIPTOREN VOOR ONLINE-INTERACTIE EN MEDIAACTIVITEITEN IN VERSCHILLENDE DOMEINEN.....	212
BIJLAGE 6: ONTWIKKELING EN VALIDATIE VAN DE UITGEBREIDE ILLUSTRATIEVE DESCRIPTOREN	273
BIJLAGE 7: BELANGRIJKE WIJZIGINGEN IN SPECIFIEKE DESCRIPTOREN UIT 2001	288
BIJLAGE 8: AANVULLENDE DESCRIPTOREN	290
BIJLAGE 9: BRONNEN VOOR NIEUWE DESCRIPTOREN	300
BIJLAGE 10: ONLINE BRONNEN	305

LIJST MET TABELLEN EN AFBEELDINGEN

LIJST MET AFBEELDINGEN

AFBEELDING 1 - DE STRUCTUUR VAN HET BESCHRIJVINGSSCHEMA VAN HET ERK27F	34
AFBEELDING 2 - DE RELATIE TUSSEN RECEPTIE, PRODUCTIE, INTERACTIE EN MEDIATIE.....	36
AFBEELDING 3 - DE GEMEENSCHAPPELIJKE REFERENTIELEVELS VAN HET ERK.....	39
AFBEELDING 5 - DE TRADITIONELE ZES KLEUREN	39
AFBEELDING 4 - EEN REGENBOOG.....	39
AFBEELDING 6 - EEN FICTIEF PROFIEL VAN BEHOEFTE IN EEN EXTRA TAAL - LAGER MIDDENBAAR ONDERWIJS (CLIL).....	42
AFBEELDING 7 - EEN PROFIEL VAN BEHOEFTE IN EEN EXTRA TAAL - POSTDOCTORAAL NATUURWETENSCHAPPEN (FICTIEF).....	43
AFBEELDING 8 - EEN MEERTALIG TAALVAARDIGHEIDSPROFIEL MET MINDER CATEGORIEËN	44
AFBEELDING 9 - EEN TAALVAARDIGHEIDSPROFIEL - ALGEMENE TAALVAARDIGHEID IN ÉÉN TAAL.....	44
AFBEELDING 10 - EEN MEERTALIG TAALVAARDIGHEIDSPROFIEL - MONDELING BEGRIIP IN MEERDERE TALEN.....	45
AFBEELDING 11- RECEPTIEVE ACTIVITEITEN EN STRATEGIEËN	52
AFBEELDING 12 - PRODUCTIEVE ACTIVITEITEN EN STRATEGIEËN	66
AFBEELDING 13 - INTERACTIEVE ACTIVITEITEN EN STRATEGIEËN.....	77
AFBEELDING 14 - MEDIATIEACTIVITEITEN- EN STRATEGIEËN	98
AFBEELDING 15 - MEERTALIGE EN PLURICULTURELE COMPETENTIE.....	136
AFBEELDING 16 - COMMUNICATIEVE TAALCOMPETENTIES	143
AFBEELDING 17 - COMPETENTIES VOOR GEBARENTALEN.....	160
AFBEELDING 18 - ONTWERP VAN HET PROJECT VOOR JONGE LEERDERS	275
AFBEELDING 19 - ONTWERP VOOR ONTWIKKELINGSONDERZOEK VOLGENS MEERDERE METHODEN	280
AFBEELDING 20 - DE FASEN VAN HET GEBARENTAALPROJECT	286

LIJST MET TABELLEN

TABEL 1 - HET BESCHRIJVINGSSCHEMA VAN HET ERK EN ILLUSTRATIEVE DESCRIPTOREN: BIJGEWERKTE VERSIES EN AANVULLINGEN.....	24
TABEL 2 - SAMENVATTING VAN WIJZIGINGEN NAAR AANLEIDING VAN HET PROJECT	25
TABEL 3 - MACROFUNCTIONELE GRONDSLAG VAN ERK-CATEGORIEËN VOOR COMMUNICATIEVE TAALACTIVITEITEN	35
TABEL 4 - COMMUNICATIEVE TAALSTRATEGIEËN IN HET ERK.....	38
TABEL 5 - DE VERSCHILLENDE TOEPASSINGEN VAN DESCRIPTOREN	49

VOORWOORD

Het *Gemeenschappelijk Europees Referentiekader voor talen: Leren, onderwijzen, beoordelen (ERK)*¹ is een van de bekendste en meest gebruikte beleidsinstrumenten van de Raad van Europa. Via het Europees Cultureel Verdrag moedigen 50 Europese landen ‘het bestuderen van de talen, geschiedenis en de cultuur’ van andere Europese landen aan. Het ERK heeft een belangrijke rol gespeeld in het verwezenlijken van deze visie van Europa en blijft dit ook doen.

Sinds de publicatie in 2001 vormt het ERK, tezamen met het *Europese talenportfolio*² een centraal kenmerk van de Raad van Europa’s intergouvernementele programma’s op het gebied van onderwijs, inclusief diens initiatieven op het rechten op goed onderwijs voor iedereen. Taalonderwijs draagt bij aan de Raad van Europa’s kern missie “om meer eenheid te bewerkstelligen voor onder zijn leden” en is fundamenteel voor het daadwerkelijke genot van het recht op onderwijs en andere individuele mensenrechten en de rechten van minderheden zowel als, in brede zin, op de ontwikkeling en handhaving van democratische cultuur. Het ERK is bedoeld om hoogwaardig meertalig onderwijs te bevorderen, een grotere sociale mobiliteit mogelijk te maken en reflectie door en uitwisseling tussen taalprofessionals te stimuleren voor de ontwikkeling van leerplannen en het opleiden van docenten/leerkrachten. Daarnaast biedt het ERK een metataal voor het bespreken van de complexiteit van taalvaardigheid voor alle burgers in een meertalig en intercultureel Europa en voor beleidsmakers op het gebied van onderwijs om na te denken over leerdoelen en leeropbrengsten die samenhangend en transparant moeten zijn. Het is nooit de bedoeling geweest dat het ERK gebruikt zou worden om een poortwachtersfunctie van beoordelingsinstrumenten te rechtvaardigen.

De Raad van Europa hoopt dat de uitwerking in deze publicatie van concepten als mediatie, meertalige/pluriculturele competentie en gebarentaal zal bijdragen aan het inclusieve recht op hoogwaardig onderwijs voor iedereen en aan de bevordering van meertaligheid en pluriculturalisme.

Snežana Samardžić-Marković
Raad van Europa
Directeur-generaal democratie

---

¹ www.coe.int/lang-cefr

² www.coe.int/en/web/portfolio

DANKBETUIGINGEN

‘Het Gemeenschappelijk Europees Referentiekader voor Talen: Leren, Onderwijzen, Beoordelen’ (ERK) is in 2001 (het Europees Jaar van de Talen) gepubliceerd na een uitgebreid proces van schrijven, testen en overleggen. Het ERK heeft bijgedragen aan de implementatie van de taalonderwijsbeginselen van de Raad van Europa, waaronder de bevordering van reflectief leren en autonomie van de leerder.

Sinds de publicatie heeft het ERK als basis gediend voor de ontwikkeling van een uitgebreide set hulpbronnen ter ondersteuning van de implementatie en net als het ERK zelf zijn deze hulpbronnen te vinden op de [ERK-website](#) van de Raad van Europa³. Voortbouwend op het succes van het ERK en andere projecten zijn er ook een aantal beleidsdocumenten en hulpbronnen beschikbaar die de onderliggende onderwijsprincipes en -doelstellingen van het ERK verder uitwerken, niet alleen met betrekking tot het leren van vreemde/tweede talen, maar ook als het gaat om de talen in het onderwijs en de ontwikkeling van leerplannen ter bevordering van meertalig en intercultureel onderwijs. Heel wat informatie is beschikbaar op het ‘[Platform of resources for plurilingual and intercultural education](#)’⁴, bijvoorbeeld:

- ▶ ‘[Guide for the development and implementation of curricula for plurilingual and intercultural education](#)’⁵;
- ▶ ‘[Handbook for curriculum development and teacher education: the language dimension in all subject](#)’ met betrekking tot de taaldimensie in alle onderwerpen;⁶
- ▶ ‘[Gids voor de ontwikkeling van taalonderwijsbeleid in Europa](#)’ - van linguïstische diversiteit tot meertalig onderwijs;⁷

Andere informatie is elders beschikbaar:

- ▶ [beleidsrichtlijnen en -middelen voor de linguïstische integratie van volwassen migranten](#);⁸
- ▶ [richtlijnen voor intercultureel onderwijs en een autobiografie van interculturele ontmoetingen](#);⁹
- ▶ ‘[Reference framework of competences for democratic culture](#)’.¹⁰

Toch heeft de Raad van Europa, ondanks al het extra materiaal, vaak het verzoek gekregen om bepaalde aspecten van het ERK te blijven ontwikkelen, in het bijzonder de illustratieve descriptoren van taalvaardigheid in een tweede/vreemde taal. De Raad van Europa is verzocht de in 2001 gepubliceerde illustratieve schalen aan te vullen met descriptoren voor mediatie, reacties op literatuur en online-interactie, om versies te maken voor jonge leerders en voor competenties voor gebarentalen en om de descriptoren voor de niveaus A1 en C gedetailleerder uit te werken.

Verschillende instanties hebben op deze vraag gereageerd. Om trouw te blijven aan het open, dynamische karakter van het ERK, heeft de Afdeling Taalbeleid (Programma Taalbeleid) besloten om verder in te zetten op een brede acceptatie en toepassing van het ERK. Dat doet ze door een uitgebreide versie van de illustratieve descriptoren te ontwikkelen als vervanging van de oorspronkelijke descriptoren in de tekst van het ERK uit 2001. Daarop hebben verschillende taalonderwijsinstellingen de Raad van Europa gevalideerde en gekalibreerde descriptoren aangeboden. Uit al het aanvullende werk dat sinds de publicatie van het ERK is verricht, blijkt de

---

³ www.coe.int/lang-cefr.

⁴ www.coe.int/lang-platform.

⁵ Beacco J.-C. et al. (2016a), *Guide for the development and implementation of curricula for plurilingual and intercultural education*, Council of Europe Publishing, Strasbourg, te raadplegen op <https://rm.coe.int/16806ae621>.

⁶ Beacco J.-C. et al. (2016b), *A handbook for curriculum development and teacher education: the language dimension in all subjects*, Council of Europe Publishing, Strasbourg, te raadplegen op <https://rm.coe.int/16806af387>.

⁷ Beacco J.-C. and Byram M. (2007), “From linguistic diversity to plurilingual education: guide for the development of language education policies in Europe”, Language Policy Division, Council of Europe, Strasbourg, te raadplegen op <https://rm.coe.int/16802fc1c4>.

⁸ www.coe.int/en/web/lang-migrants/officials-texts-and-guidelines.

⁹ www.coe.int/t/dg4/autobiography/default_en.asp.

¹⁰ Council of Europe (2018), *Reference framework of competences for democratic culture*, Council of Europe Publishing, Strasbourg, te raadplegen op <https://www.coe.int/en/web/reference-framework-of-competences-for-democratic-culture>, geraadpleegd op 9 September 2019.

waarde van het oorspronkelijke onderzoek dat Brian North en Günther Schneider verrichtten in het kader van een Zwitsers onderzoeksproject van de Swiss National Science Foundation (SNSF).

Voor mediatie waren er echter geen gevalideerde en gekalibreerde descriptoren voorhanden. Nochtans is het een belangrijk concept dat in het ERK is geïntroduceerd. Door de toenemende linguïstische en culturele diversiteit in onze samenlevingen is het zelfs nog belangrijker geworden. De ontwikkeling van descriptoren voor mediatie duurde dan ook het langst: het was het meest complexe onderdeel van het project dat leidde tot de productie van deze aangevulde uitgave van het ERK. Uiteindelijk worden hier descriptorschalen gegeven voor mediatie van teksten, concepten en communicatie en voor de bijbehorende mediatiestrategieën en meertalige/pluriculturele competenties.

Als onderdeel van de verdere uitwerking van de descriptoren is geprobeerd om modaliteitsinclusief te werken en deze descriptoren ook geschikt te maken voor gebruikers van een gebarentaal. Voor deze aanpassing van de descriptoren is gebruikgemaakt van het baanbrekende [project PRO-Sign](#) van het ECLM. Daarnaast zijn er specifieke illustratieve descriptorschalen voor competenties voor gebarentalen ontwikkeld, ook weer op basis van het SNSF-project nr. 100015_156592.

Deze geactualiseerde versie van het ERK, die in 2018 voor het eerst online is gepubliceerd als “*CEFR Companion Volume with New Descriptors*”, vormt dus een nieuwe stap in een proces waarmee de Raad van Europa zich al sinds 1964 bezighoudt. In het bijzonder de descriptoren voor nieuwe gebieden vormen een verrijking van het oorspronkelijke beschrijvingsapparaat. Gebruikers die verantwoordelijk zijn voor de leerplannen voor vreemde talen en de onderwijstalen vinden meer richtsnoeren voor het bevorderen van meertalig en intercultureel onderwijs in de hierboven genoemde gidsen. Naast de uitgebreide illustratieve descriptoren bevat deze publicatie een gebruiksvriendelijke toelichting op de doelstellingen en voornaamste beginselen van het ERK, waarvan de Raad van Europa hoopt dat ze zullen helpen meer bewustwording te creëren met betrekking tot de kernboodschapp van het ERK, vooral als het gaat om het opleiden van docenten/leerkrachten. Om de raadpleging te vereenvoudigen bevat deze publicatie koppelingen en verwijzingen naar de editie van 2001, die een geldige referentie blijft voor de gedetailleerde hoofdstukken.

Het feit dat deze editie van de ERK-descriptoren niet langer alleen van toepassing is op het gebied van moderne taalverwerving maar ook op andere aspecten (verspreid over het hele curriculum) die te maken hebben met taalonderwijs, werd enthousiast ontvangen tijdens de uitgebreide consultatieprocedure die in 2016-2017 plaatsvond. Het wijst immers op een groeiend besef van hoe nodig een geïntegreerde benadering van taalonderwijs in het hele curriculum is. Gebruikers uit de taalonderwijspraktijk waren vooral blij met de descriptoren voor online-interactie, samenwerkend leren en tekstmediatie. De bevraging bevestigde ook dat beleidsmakers het ter beschikking stellen van descriptoren voor meertaligheid/pluriculturalisme belangrijk vinden. Dit blijkt uit het recente initiatief van de Raad van Europa om een competentiekader te ontwikkelen voor [democratische cultuur](#)¹¹, zoals de waardering van culturele diversiteit en het openstaan voor cultureel anders-zijn en andere overtuigingen, wereldbeelden en gewoonten.

Zonder de bijdragen van professionele taalonderwijzers in heel Europa en daarbuiten had deze publicatie niet gemaakt kunnen worden. Brian North en Tim Goodier (Eurocentres Foundation) en Enrica Piccardo (University of Toronto / Université Grenoble-Alpes) zijn de auteurs van de tekst. Het hoofdstuk over competenties voor gebarentalen is geschreven door Jörg Keller (Zürcher Hochschule für Angewandte Wissenschaften).

Marisa Cavalli, Mirjam Egli Cuenat, Neus Figueras Casanovas, Francis Goullier, David Little, Günther Schneider en Joseph Sheils maakten deel uit van de adviescommissie die de publicatie mee mogelijk maakte.

Om volledige consistentie en continuïteit ten aanzien van de ERK-schalen zoals gepubliceerd 2001 te garanderen, heeft de Raad van Europa aan de Eurocentres Foundation gevraagd om de verdere ontwikkeling van de descriptoren in deze aangevulde uitgave te coördineren, onder leiding van Brian

---

¹¹ <https://go.coe.int/mWYUH>.

North. De Raad van Europa dankt Eurocentres hartelijk voor de professionaliteit en betrouwbaarheid waarmee ze heeft gewerkt.

Het volledige proces van het bewerken en uitbreiden van de illustratieve descriptors bestond uit vijf fasen of deelprojecten:

Fase 1: Het opvullen van hiaten in de oorspronkelijke illustratieve descriptorschalen met op dat moment beschikbare materialen (2014-2015)

Auteurs: Brian North, Tunde Szabo, Tim Goodier (Eurocentres Foundation)

Resonansgroep: Gilles Breton, Hanan Khalifa, Christine Tagliante, Sauli Takala

Adviseurs: Coreen Docherty, Daniela Fasoglio, Neil Jones, Peter Lenz, David Little, Enrica Piccardo, Günther Schneider, Barbara Spinelli, Maria Stathopoulou, Bertrand Vittecoq

Fase 2: Het ontwikkelen van descriptorschalen voor domeinen die ontbraken in de set uit 2001, in het bijzonder voor mediatie (2014-2016)

Auteurs: Brian North, Tim Goodier, Enrica Piccardo, Maria Stathopoulou

Resonansgroep: Gilles Breton, Coreen Docherty, Hanan Khalifa, Ángeles Ortega, Christine Tagliante, Sauli Takala

Adviseurs (*tijdens bijeenkomsten in juni 2014, juni 2015 en/of juni 2016*): Marisa Cavalli, Daniel Coste, Mirjam Egli, Gudrun Erickson, Daniela Fasoglio, Vincent Folny, Manuela Ferreira Pinto, Glyn Jones, Neil Jones, Peter Lenz, David Little, Gerda Piribauer, Günther Schneider, Joseph Sheils, Belinda Steinhuber, Barbara Spinelli, Bertrand Vittecoq

Adviseurs (*alleen tijdens een bijeenkomst in juni 2016*): Sarah Breslin, Mike Byram, Michel Candelier, Neus Figueras, Francis Goullier, Hanna Komorowska, Terry Lamb, Nick Saville, Maria Stoicheva, Luca Tomasi

Fase 3: Het ontwikkelen van een nieuwe schaal voor fonologische beheersing (2015-2016)

Auteurs: Enrica Piccardo, Tim Goodier

Resonansgroep: Brian North, Coreen Docherty

Adviseurs: Sophie Deabreu, Dan Frost, David Horner, Thalia Isaacs, Murray Munro

Fase 4: Het ontwikkelen van descriptors voor competenties voor gebarentalen (2015-2019)

Auteurs: Jörg Keller, Petrea Bürgin, Aline Meili, Dawei Ni

Resonansgroep: Brian North, Curtis Gautschi, Jean-Louis Brugeille, Kristin Snoddon

Adviseurs: Tobias Haug, Lorraine Leeson, Christian Rathmann, Bepie van den Bogaerde

Fase 5: Het verzamelen van descriptors voor jonge leerders (2014-2016)

Auteurs: Eurocentres: Tunde Szabo

Resonansgroep: Coreen Docherty, Tim Goodier, Brian North

Adviseurs: Angela Hasselgreen, Eli Moe.

De Raad van Europa bedankt de volgende instellingen en projecten om hun gevalideerde descriptors beschikbaar te stellen:

- ▶ ALTE (Association of Language Testers in Europe)
  - ▶ AMKKIA-project (Finland)
  - ▶ Cambridge Assessment English
- 'Can do'-uitspraken
Descriptors voor grammatica en woordenschat
BULATS samenvatting van typische
vaardigheden van kandidaten
Gemeenschappelijke schalen voor spreken
en schrijven
Beoordelingsschalen voor spreken en
schrijven

▶ CEFR-J-project	Descriptoren voor leerders in het middelbaar onderwijs
▶ Eequals	Eequals databank van ERK-gerelateerde descriptoren
English Profile	Descriptoren voor het niveau C
Lingualevel/IEF (Swiss) project	Descriptoren voor leerders in het middelbaar onderwijs
Pearson Education	Globale Schaal voor Engels (Global Scale of English, GSE)

De Raad van Europa spreekt ook zijn dank uit aan:

Pearson Education voor het valideren van ongeveer vijftig descriptoren die waren opgenomen vanuit niet-geijkte bronnen, hoofdzakelijk uit de databank van Eequals en voor de vertaling van descriptoren voor de C-niveaus in Profile Deutsch door wijlen John Trim.

Het Research Centre for Language Teaching, Testing and Assessment, National and Kapodistrian University of Athens (RCeL) om descriptoren uit het Griekse Integrated Foreign Languages Curriculum beschikbaar te stellen.

Cambridge Assessment English, in het bijzonder Coreen Docherty, voor de logistieke ondersteuning van het project gedurende zes maanden. Zonder die ondersteuning zou de grootschalige verzameling en analyse van gegevens niet mogelijk zijn geweest. De Raad van Europa spreekt ook zijn dank uit voor de steun van de instanties, zoals opgenomen in de lijst aan het einde van dit hoofdstuk, die hebben deelgenomen aan de drie fasen van validatie voor de nieuwe descriptoren, in het bijzonder voor degenen die ook hebben geholpen bij het testen.

Cambridge Assessment English en de auteurs van het Europees Taalportfolio voor het beschikbaar stellen van hun descriptoren voor de verzameling van descriptoren voor jonge leerders.

De Swiss National Science Foundation en de Max Bircher Stiftung voor het financieren van het onderzoek en de ontwikkeling van de descriptoren voor competenties voor gebarentalen.¹²

Het team van het project PRO-Sign (European Centre for Modern Languages, ECML) voor hun hulp bij het formuleren van de definitieve descriptoren voor competenties voor gebarentalen en het bewerken van de overige descriptoren om ze geschikt te maken voor alle modaliteiten.¹³

De afdeling Gebärdensprachdolmetschen / Deaf Studies van de Humboldt-Universität zu Berlin voor het verzorgen van de vertaling van het hele document, inclusief alle illustratieve descriptoren, in International Sign (Internationale gebarentaal of Gestuno).

De volgende lezers, van wie commentaar op een eerdere versie van deze aangevulde uitgave over belangrijke aspecten van het ERK voor onderwijs en leren enorm heeft geholpen bij het structureren van de tekst in functie van de graad van kennis die lezers hebben van het ERK: Sezen Arslan, Danielle Freitas, Angelica Galante, İsmail Hakkı Mirici, Nurdan Kavalki, Jean-Claude Lasnier, Laura Muresan, Funda Ölmez.

Organisaties, in alfabetische volgorde, die hebben meegewerkt aan de werving van instellingen voor het valideren van de descriptoren voor mediatie, online-interactie, reacties op literatuur en meertalige/pluriculturele competentie:

- ▶ Cambridge Assessment English
- ▶ CERCLES: European Confederation of Language Centres in Higher Education
- ▶ CIEP: Centre international d'études pédagogiques
- ▶ EALTA: European Association for Language Testing and Assessment
- ▶ Eequals: Evaluation and Accreditation of Quality in Language Services
- ▶ FIPLV: International Federation of Language Teaching Associations
- ▶ Instituto Cervantes

¹² Swiss National Research Foundation project 100015_156592: Gemeinsamer Europäischer Referenzrahmen für Gebärdensprachen: Empiriebasierte Grundlagen für grammatische, pragmatische und soziolinguistische Deskriptoren in Deutschschweizer Gebärdensprache, uitgevoerd aan de Zurich University of Applied Science (ZHAW, Winterthur). Het programma heeft een bedrag van ongeveer €385 000 beschikbaar gesteld voor dit onderzoek naar competenties voor gebarentalen.

¹³ Zie www.ecml.at/ECML-Programme/Programme2012-2015/ProSign/tabid/1752/Default.aspx. Projectteam: Tobias Haug, Lorraine Leeson, Christian Rathmann, Bepie van den Bogaerde.

- ▶ NILE (Norwich Institute for Language Education)
- ▶ UNICert

Organisaties (in alfabetische volgorde van land) die tussen februari en november 2015 hebben deelgenomen aan de validatie van de descriptoren voor mediatie, online-interactie, reacties op literatuur en meertalige/pluriculturele competentie en/of hebben geholpen bij de eerste testen. De Raad van Europa bedankt ook de vele individuele deelnemers, van wie de instellingen niet allemaal genoemd kunnen worden.

Algerije

Institut français d'Alger, Algerije

Argentinië

Academia Argüello, Córdoba

La Asociación de Ex Alumnos del Profesorado en Lenguas

Vivas Juan R. Fernández

Universidad Nacional de Córdoba

St Patrick's School, Córdoba

Universidad Nacional de La Plata, La Plata

Oostenrijk

BBS (Berufsbildende Schule) Rohrbach

BG/BRG

(Bundesgymnasium/Bundesrealgymnasium)

Hallein

CEBS (Center für berufsbezogene Sprachen des bmbf), Wenen

Institut Français d'Autriche-Vienne

Sprachenzentrum van de Universität Innsbruck

Bundesinstitut für Bildungsforschung, Innovation & Entwicklung (BIFIE), Wenen

HBLW Linz-Landwiedstraße, Austria

HLW (Höhere Lehranstalt für wirtschaftliche Berufe)

Ferrarischule, Innsbruck

LTRGI (Language Testing Research Group Innsbruck), School of Education, Universität Innsbruck

Sprachenzentrum van de Universität Salzburg

Pädagogische Hochschule Niederösterreich

Bolivia

Alliance Française La Paz

Bosnië-Herzegovina

Anglia V Language School, Bijeljina

Institut Français de Bosnie-Herzégovine

Brazilië

Alliance Française

Instituto Cervantes do Recife

Alliance Française de Curitiba

Bulgarije

AVO Language and Examination Centre,

Sofia

Sofia University St.-Kliment Ohridski

Kameroen

Alliance Française, Bamenda

Institut Français du Cameroun, Yaoundé

Canada

OISE, University of Toronto

Chili

Alliance Française de La Serena

China

Alliance Française de Chine

China Language Assessment, Beijing Foreign Studies University

Guangdong University of Foreign Studies, School of Interpreting and Translation Studies

Heilongjiang University

The Language Training and Testing Center, Taipei

Tianjin Nankai University

Colombia

Alliance Française de Bogota

Universidad Surcolombiana

Kroatië

Universiteit van Split

Croatian Defense Academy, Zagreb

X. Gimnazija "Ivan Supek"

Ministerie van Wetenschap, Onderwijs en Sport

Cyprus

Cyprus University of Technology

Tsjechië

Charles University, Praag (Institute for Language and Preparatory Studies)

Masaryk University Language Centre, Brno

Estland

Foundation Innove, Tallinn

Egypte

Institut Français d'Égypt

Finland

Aalto University

Häme University of Applied Sciences

Talencentrum, Universiteit van Tampere

Matriculation Examination Board

Nationale Onderwijsraad

Frankrijk

Alliance Française

Alliance Française de Nice

Alliance Française Paris Ile-de-France

British Council, Lyon

CAVILAM (Centre d'Approches Vivantes des Langues et Médias) - Alliance Française

CIEP (Centre international d'études pédagogiques)

CIDEF (Centre international d'études françaises), Université catholique de l'Ouest

CLV (Centre de langues vivantes), Université

Grenoble-Alpes

Collège International de Cannes

Créa-langues

Duitsland

Bundesarbeitsgemeinschaft Englisch an

Gesamtschulen

elc-European Language Competence, Frankfurt

Frankfurt School of Finance & Management

Fremdsprachenzentrum der Hochschulen im Land

Bremen, Universiteit van Bremen

Georg-August-Universität Göttingen (Zentrale

Einrichtung für Sprachen und

Schlüsselqualifikationen)

Goethe-Institut München

Institut français d'Allemagne

Sprachenzentrum, Neu-Ulm University of Applied

Sciences (HNU)

Instituto Cervantes de Munich

Institut für Qualitätsentwicklung Mecklenburg-

Vorpommern

Justus-Liebig Universität Giessen (Zentrum für

fremdsprachliche und berufsfeldorientierte

Kompetenzen)

Pädagogische Hochschule Heidelberg

Pädagogische Hochschule Karlsruhe

Ruhr-Universität Bochum, ZFA (Zentrum für

Fremdsprachenausbildung)

Universiteit van Cyprus

National Institute of Education

Universiteit van Zuid-Bohemen

Instituto Cervantes de El Cairo

Tampere University of Applied Sciences

Universiteit van Turku

Universiteit van Oost-Finland

Talencentrum Universiteit van Helsinki

Universiteit van Jyväskylä

Eurocentres Parijs

France langue

French in Normandy

ILCF (Institut de Langue et de Culture Françaises), Lyon

INFREP (Institute National Formation Recherche des Education Permanente)

International house Nice

ISEFE (Institut Savoisien d'Études Françaises pour Étrangers)

Université de Franche-Comté

Université Pierre-Mendès-France Grenoble 2

Technische Hochschule Wildau

Technische Universität Carolo-Wilhelmina zu Braunschweig (Sprachenzentrum)

Technische Universität Darmstadt

Technische Universität München (Sprachenzentrum)

telc gGmbH Frankfurt

Universität des Saarlandes (Sprachenzentrum)

Universität Freiburg (Sprachlehrinstitut)

Universität Hohenheim (Sprachenzentrum)

Universität Regensburg (Zentrum für Sprache und Kommunikation)

Universität Leipzig (Sprachenzentrum)

Universität Passau (Sprachenzentrum)

Universität Rostock (Sprachenzentrum)

Universität Würzburg (Zentrum für Sprachen)

Universitaire talencentra in Berlijn en Brandenburg

Sprachenzentrum, Europa-Universität Viadrina
Frankfurt (Oder)

Griekenland

Bourtsoukli Talencentrum

Hellenic American University in Athene

Hongarije

ELTE ONYC

Eötvös Lorand University

Euroexam

Budapest Business School

Budapest University of Technology and
Economics

India

ELT Consultants

Ierland

Alpha College, Dublin

Galway Cultural Institute

Italië

Accento, Martina Franca, Apulia

AISLi (Associazione Italiana Scuola di Lingue)

Alliance Française

Bennett Languages, Civitavecchia

British School of Trieste

British School of Udine

Centro Lingue Estere Arma dei Carabinieri

Centro Linguistico di Ateneo - Università di
Bologna

Centro Linguistico di Ateneo di Trieste

CVCL (Centro per la Valutazione e le Certificazioni
linguistiche) - Università per Stranieri di Perugia

Libera Università di Bolzano, Centro di Competenza
Lingue

Globally Speaking, Rome

Institut français de Milan

Institute for Educational Research / LUMSA

University, Rome

International House, Palermo

Japan

Alliance Française du Japon

Institut Français du Japon

Letland

Baltic International Academy, Department of
Translation and Interpreting

Libanon

Institut Français du Liban

Litouwen

Lithuanian University of Educational Sciences

Ministerie van Onderwijs en Wetenschap

Luxemburg

Ministère de l'Éducation nationale, de l'Enfance
et de la Jeunesse

Marokko

Institut Français de Maroc

Mexico

VHS Siegburg

RCeL: Nationale & Kapodistrian Universiteit van
Athene

Vagionia Junior High School, Kreta

ECL Examinations, Universiteit van Pécs

Tanárok Európai Egyesülete, AEDE

Universiteit van Debrecen

Universiteit van Pannonia

Fluency Center, Coimbatore

NUI Galway

Trinity College Dublin

Istituto Comprensivo di Campli

Istituto Monti, Asti

Liceo Scientifico "Giorgio Spezia", Domodossola

Talencentrum Università di Padova

Talencentrum Università di Pisa

Servizio Linguistico di Ateneo, Università Cattolica
del Sacro Cuore, Milaan

Università degli Studi Roma Tre

Università degli Studi di Napoli "Parthenope"/I.C.

"Nino Cortese", Casoria, Napels

Università degli Studi di Parma

Università di Bologna

Centro Linguistico di Ateneo, Università della
Calabria

Università degli Studi di Brescia

Università per Stranieri di Siena

Tokyo University of Foreign Studies

School of Foreign Studies, Universiteit van Osaka

Universiteit van Letland

Universiteit van Vilnius

Université du Luxembourg

Universidad de Guadalajara	
Nederland	
Institut Français des Pays-Bas	SLO (Stichting Leerplan Ontwikkeling)
Cito	Rijksuniversiteit Groningen, Talencentrum
Nieuw-Zeeland	
Language Studies International (LSI)	Worldwide School of English
Noord-Macedonië	
AAB University	MAQS (Macedonian Association for Quality Language Services), Queen Language school
	Talencentrum, South East European University
Elokventa Language Centre	
Noorwegen	
Department of Teacher Education and School Research, Universiteit van Oslo	Vox - Norwegian Agency for Lifelong Learning
Universiteit van Bergen	
Peru	
Alliance Française	USIL (Universidad San Ignacio de Loyola)
Polen	
British Council, Warschau	Jagiellonian Language Center, Jagiellonian University, Krakau
	LANG LTC Teacher Training Centre, Warschau
Educational Research Institute, Warschau	Poznan University of Technology
Gama College, Krakau	SWPS University of Social Sciences and Humanities
Instituto Cervantes, Krakau	
Portugal	
British Council, Lissabon	ISCAP - Instituto Superior de Contabilidade e Administração do Porto, Instituto Politécnico do Porto
	FCSH, NOVA Universidade de Lisboa
Camões, Instituto da Cooperação e da Língua	Universidade de Aveiro
IPG (Instituto Politécnico da Guarda)	
Roemenië	
ASE (Academia de Studii Economice din Bucuresti)	Institut Français du Roumanie
LINGUA Language Centre of Babeş-Bolyai, University Cluj-Napoca	Petroleum-Gas University of Ploiesti
Bucharest Academy of Economic Studies	
Rusland	
Globus International Language Centres	Universitatea Aurel Vlaicu din Arad
	National Research University Higher Schools of Economics, Moskou
Lomonosov Moscow State University	Nizhny Novgorod Linguistics University
MGIMO (Moscow State Institute of International Relations)	Samara State University
St Petersburg State University	
Saoedi-Arabië	
National Center for Assessment in Higher Education, Riyad	ELC (English Language Center), Taibah University, Madinah
Senegal	
Institut Français de Dakar	
Servië	
Centre Jules Verne	Universiteit van Belgrado
Institut français de Belgrade	
Slowakije	
Universiteit van Trnava	
Slovenië	
Državni izpitni center	
Spanje	
Alliance Française en Espagne	EOI I (Escola Oficial de Idiomas) de Villanueva-Don Benito, Extremadura
	ILM (Instituto de Lenguas Modernas), Caceres
British Council, Madrid	Institut Français d'Espagne
British Institute of Seville	

Centro de Lenguas, Universitat Politècnica de València

Consejería de Educación de la Junta de Andalucía

Departament d'Ensenyament- Generalitat de Catalunya

EOI de Albacete

EOI de Badajoz, Extremadura

EOI de Catalunya

EOI de Granada

EOI de La Coruna, Galicië

EOI de Málaga, Málaga

EOI de Santa Cruz de Tenerife

EOI de Santander

EOI de Santiago de Compostela, Galicië

EOI de Vigo

Zweden

Instituto Cervantes Stockholm

Zwitserland

Bell Switzerland

Eurocentres Lausanne

Sprachenzentrum der Universität Basel

TLC (The Language Company) International House Zürich-Baden

Thailand

Alliance Française Bangkok

Turkije

Çağ University, Mersin

Universiteit van Ege

Hacettepe University, Ankara

Verenigde Arabische Emiraten

Higher Colleges of Technology

Oeganda

Alliance Française de Kampala

Oekraïne

Institute of Philology, Taras Shevchenko

National University of Kyiv

Odessa National Mechnikov University

Verenigd Koninkrijk

Anglia Examinations, Chichester College

Cambridge Assessment English

Eurocentres, Bournemouth

Eurocentres, Brighton

Eurocentres, Londen

Experience English

Instituto Cervantes, Manchester

International Study and Language Institute, Universiteit van Reading

Kaplan International College, Londen

NILE (Norwich Institute for Language Education)

Uruguay

Centro Educativo Rowan, Montevideo

Verenigde Staten van Amerika

Alliance Française de Porto Rico

Instituto Britanico de Sevilla S.A.

Instituto de Lenguas Modernas de la Universidad de Extremadura

Universidad Europea de Madrid

Lacunza International House, San Sebastián

Net Languages, Barcelona

Universidad Antonio de Nebrija

Universidad Internacional de La Rioja

Universitat Autònoma de Barcelona

Universidad Católica de Valencia

Universidad de Cantabria

Universidad de Jaén

Universidad Pablo de Olavide, Sevilla

Universiteit van Göteborg

UNIL (Université de Lausanne), EPFL (École polytechnique fédérale de Lausanne)

Universität Fribourg

Universiteit van Lausanne

ZHAW (Zürcher Hochschule für Angewandte Wissenschaften), Winterthur

IDV Bilkent University, Ankara

Middle East Technical University, Ankara

Sabanci University, Istanbul

Sumy State University, Institute for Business Technologies

Taras Shevchenko National University of Kyiv

Pearson Education

School of Modern Languages and Culture, University of Warwick

Southampton Solent University, School of Business and Law

St Giles International London Central

Trinity College London

Universiteit van Exeter

Universiteit van Hull

Universiteit van Liverpool

Westminster Professional Language Centre

University of Westminster

ETS (Educational Testing Service)

Cambridge Michigan Language Assessments
Columbia University, New York
Eastern Michigan University

Purdue University
University of Michigan

Hoofdstuk 1

INLEIDING

Het *Gemeenschappelijk Europees Referentiekader voor talen: Leren, onderwijzen, beoordelen (ERK)*¹⁴ maakt deel uit van een voortdurend streven van de Raad van Europa naar hoogwaardig en inclusief onderwijs als een recht voor alle burgers. Deze geactualiseerde versie van het ERK, die in 2018 voor het eerst online is gepubliceerd in het Engels en Frans als “*CEFR Companion Volume with New Descriptors*”, is een actualisering en uitbreiding van het ERK, dat in 2001 in boekvorm is verschenen en op dit moment beschikbaar is in veertig talen. Met deze nieuwe, gebruiksvriendelijke versie reageert de Raad van Europa op het veelgehoorde commentaar dat de uitgave uit 2001 een zeer complex document is dat veel taalprofessionals moeilijk toegankelijk vinden. De belangrijkste aspecten van de visie achter het ERK worden daarom toegelicht in hoofdstuk 2, dat ingaat op de sleutelbegrippen van het ERK als middel voor het bevorderen van zowel de kwaliteit van het leren en onderwijzen van tweede/vreemde talen als van meertalig en intercultureel onderwijs. De bijgewerkte en uitgebreide versie van de illustratieve descriptoren van het ERK in deze publicatie vervangt de versie uit 2001.

Voor lerarenopleiders en onderzoekers kan het interessant zijn de hyperlinks in hoofdstuk 2 ‘De belangrijkste aspecten van het ERK voor onderwijzen en leren’ (naar de hoofdstukken 4 en 5 van de uitgave uit 2001) te volgen, bijvoorbeeld voor alle details over het beschrijvingschema. De bijgewerkte en uitgebreide illustratieve descriptoren bevatten alle illustratieve descriptoren uit het ERK van 2001. De descriptorschalen zijn geordend volgens de categorieën van het beschrijvingschema van het ERK. Het is belangrijk om op te merken dat de wijzigingen en aanvullingen in deze uitgave niet van invloed zijn op het in het ERK beschreven construct of op de Gemeenschappelijke Referentieniveaus.

Het ERK is niet alleen een set van gemeenschappelijke referentieniveaus. Zoals in hoofdstuk 2 beschreven, verbreedt het ERK het perspectief van het taalonderwijs op een aantal manieren. Ten eerste wordt de gebruiker/leerder gezien als een sociaal wezen dat door middel van interactie bijdraagt aan betekenisconstructie. Ten tweede neemt het ERK de begrippen mediatie en meertalige/pluriculturele competenties op. Tot slot zal uit deze tekst blijken waaraan het ERK zijn succes te danken heeft: het omvat educatieve waarden, een duidelijk model van taalgerelateerde competenties en taalgebruik, en praktische hulpmiddelen in de vorm van illustratieve descriptoren om curriculumontwikkeling en de praktijk van onderwijs en leren te vereenvoudigen.

Deze aangevulde uitgave van het ERK komt voort uit een project van de Education Policy Division van de Raad van Europa. Dat bewerkte de illustratieve descriptoren van het ERK door:

- ▶ bepaalde innovatieve gebieden van het ERK te belichten vanuit de vaststelling dat er in de set descriptoren die in 2001 gepubliceerd werden, geen descriptorschalen waren opgenomen voor onder meer mediatie, meertalige/pluriculturele competentie en andere gebieden die in de afgelopen 20 jaar relevanter zijn geworden;
- ▶ voort te bouwen op de succesvolle invoering en verdere ontwikkeling van het ERK, bijvoorbeeld door “plusniveaus” en een nieuw niveau “Pre-A1” in meer detail te definiëren;
- ▶ in te spelen op de vraag naar uitgebreidere beschrijvingen van luisteren en lezen in de bestaande schalen en naar descriptoren voor andere communicatieve activiteiten, zoals online-interactie, het gebruik van telecommunicatie, en kunnen reageren op creatieve teksten (waaronder literatuur);
- ▶ beschrijving op het niveau A1 en op de C-niveaus, in het bijzonder C2, te verrijken;

---

¹⁴ *Common European Framework of Reference for Languages: Learning, teaching, assessment* (2001), Cambridge University Press, Cambridge, te raadplegen op <https://rm.coe.int/1680459f97>.

- ▶ de descriptoren aan te passen om ze genderneutraal te maken en ook geschikt te maken voor gebruikers van een gebarentaal, soms door werkwoorden te veranderen en soms door de alternatieven ‘spreker/gebaarder’ te gebruiken.

Met betrekking tot het laatste punt hierboven wordt de term ‘mondeling’ algemeen opgevat als een overkoepelende modaliteitsoverschrijdende term waar ook begrip en productie van een gebarentaal deel van uitmaken. Het is echter belangrijk om ervan bewust te zijn dat met gebaren tekst kan worden overgedragen die in veel gevallen dichter bij geschreven dan gesproken tekst ligt. Gebruikers van het ERK worden daarom uitgenodigd desgewenst de descriptoren voor schriftelijke receptie, productie en interactie ook voor gebarentalen te gebruiken. Om die reden is de volledige set illustratieve descriptoren zo aangepast dat de formuleringen ook van toepassing zijn op gebarentalen.

Er zijn plannen om de volledige set illustratieve descriptoren beschikbaar te maken in International Sign. Tot die tijd maakt het project PRO-Sign¹⁵ van het ECML veel van de in 2001 gepubliceerde descriptoren beschikbaar in International Sign in de vorm van video’s.

Uitgaande van de tekst van het ERK presenteert deze aangevulde uitgave zo een uitgebreide versie van de illustratieve descriptoren door:

- ▶ nieuw ontwikkelde illustratieve descriptorschalen te introduceren;
- ▶ schematische tabellen te geven, waarin schalen die bij dezelfde categorie horen (communicatieve taalactiviteiten of aspecten van competentie) worden gegroepeerd;
- ▶ een korte onderbouwing te geven voor elke schaal, die de gedachte achter de categorisering uitlegt;
- ▶ een bijlage te voorzien van descriptoren die in het project zijn ontwikkeld en gevalideerd, maar vervolgens niet zijn opgenomen in de illustratieve descriptoren (bijlage 8).

Er zijn kleine wijzigingen aangebracht in de formuleringen van de descriptoren om ervoor te zorgen dat ze genderneutraal zijn en ook geschikt zijn voor gebruikers van een gebarentaal. Alle wezenlijke wijzigingen in de in 2001 gepubliceerde descriptoren zijn vermeld in bijlage 7. De schalen uit 2001 zijn uitgebreid met een selectie gevalideerde, gekalibreerde descriptoren afkomstig van de in het Woord vooraf genoemde instellingen en met descriptoren die zijn ontwikkeld, gevalideerd, gekalibreerd en getest tijdens het project waarin descriptoren voor mediatie werden ontwikkeld, in 2014-2017. In bijlage 6 staat beschreven welke benadering is gekozen voor het bijwerken van de in 2001 gepubliceerde descriptoren en voor het project rondom mediatie. Voorbeelden van gebruikcontexten voor de nieuwe illustratieve descriptoren voor online-interactie en voor mediatieactiviteiten voor de publieke, persoonlijke, beroeps- en onderwijsdomeinen zijn te vinden in bijlage 5.

Naast de descriptoren in deze uitgave is er nu ook [een nieuwe verzameling van descriptoren die relevant zijn voor jonge leerders](#)¹⁶. Deze zijn samengesteld door de Eurocentres Foundation en kunnen helpen bij het opstellen van lesprogramma’s en bij zelfbeoordeling. Hierbij is gekozen voor een andere aanpak: er zijn, uit de uitgebreide illustratieve descriptoren, descriptoren geselecteerd die relevant zijn voor twee leeftijdsgroepen (7-10¹⁷ en 11-15¹⁸ jaar). Vervolgens is er een verzameling samengesteld van reeds bestaande uitwerkingen voor jonge leerders van deze relevante descriptoren uit Europese Taalportfolio’s, aangevuld met beoordelingsdescriptoren voor jonge leerders die ter beschikking zijn gesteld door Cambridge Assessment English.

Het verband tussen het beschrijvingschema van het ERK, de in 2001 gepubliceerde illustratieve descriptoren en de bijgewerkte versies en aanvullingen in deze uitgave is weergegeven in tabel 1.

¹⁵ www.ecml.at/ECML-Programme/Programme2012-2015/ProSign/tabid/1752/Default.aspx. PRO-Sign-bewerkingen van de ERK-descriptoren zijn beschikbaar in het Tsjechisch, Engels, Ests, Duits, IJslands en Sloveens.

¹⁶ Bank of supplementary descriptors, te raadplegen op www.coe.int/en/web/common-european-framework-reference-languages/bank-of-supplementary-descriptors.

¹⁷ Goodier T. (ed.) (2018), “Collated representative samples of descriptors of language competences developed for young learners - Resource for educators, Volume 1: Ages 7-10”, Education Policy Division, Council of Europe, te raadplegen op <https://rm.coe.int/16808b1688>.

¹⁸ Goodier T. (ed.) (2018), “Collated representative samples of descriptors of language competences developed for young learners - Resource for educators, Volume 2: Ages 11-15”, Education Policy Division, Council of Europe, te raadplegen op <https://rm.coe.int/16808b1689>.

Zoals te zien is, zijn de descriptorschalen voor receptie weergegeven vóór die voor productie, hoewel dat in de tekst van het ERK uit 2001 andersom is.

Tabel 1 - Het beschrijvingschema van het ERK en illustratieve descriptor- en aanvullingen

	In beschrijvings- schema 2001	In descriptor- schalen 2001	Descriptor- schalen bijgewerkt in deze uitgave	Descriptor- schalen toegevoegd in deze uitgave
Communicatieve taalactiviteiten				
Receptie				
Mondeling begrip	√	√	√	
Leesvaardigheid	√	√	√	
Productie				
Mondelinge productie	√	√	√	
Schriftelijke productie	√	√	√	
Interactie				
Mondelinge interactie	√	√	√	
Schriftelijke interactie	√	√	√	
Online-interactie				√
Mediatie				
Mediatie van een tekst	√			√
Mediatie van concepten	√			√
Mediatie van communicatie	√			√
Communicatieve taalstrategieën				
Receptie	√	√	√	
Productie	√	√	√	
Interactie	√	√	√	
Mediatie				√
Meertalige en pluriculturele competentie				

Voortbouwen op pluricultureel repertoire	√			√
Meertalig begrip	√			√
Voortbouwen op meertalig repertoire	√			√
Communicatieve taalcompetenties				
Linguïstische competentie	√	√	√	√ (Fonologie)
Sociolinguïstische competentie	√	√	√	
Pragmatische competentie	√	√	√	
Competenties voor gebarentalen				
Linguïstische competentie				√
Sociolinguïstische competentie				√
Pragmatische competentie				√

1.1. SAMENVATTING VAN WIJZIGINGEN VAN DE ILLUSTRATIEVE DESCRIPTOREN

Tabel 2 bevat een samenvatting van de wijzigingen in de illustratieve descriptoren van het ERK en de onderbouwing van die wijzigingen. Een korte beschrijving van het ontwikkelingsproject is te vinden in bijlage 6 en dit project wordt in meer detail uitgelegd in het document van Brian North en Enrica Piccardo: ‘Developing illustrative descriptors of aspects of mediation for the CEFR’.¹⁹

Tabel 2 - Samenvatting van wijzigingen naar aanleiding van het project

Onderwerpen die in deze uitgave aan de orde komen	Opmerkingen
Pre-A1	Voor deze bandbreedte van taalvaardigheid die zich halverwege de weg naar A1 bevindt, zoals vermeld aan het begin van paragraaf 3.5 van het ERK, worden voor veel schalen descriptoren gegeven, onder meer voor online-interactie.
Wijzigingen in descriptoren uit 2001	Een lijst met wijzigingen in de bestaande descriptoren uit 2001 (in hoofdstuk 4 van het ERK voor communicatieve taalactiviteiten en strategieën en in hoofdstuk 5 van het ERK voor aspecten van communicatieve taal) is te vinden in bijlage 7.
Wijzigingen in C2-descriptoren	De meeste wijzigingen die zijn voorgesteld in de lijst in bijlage 7 hebben betrekking op C2-descriptoren uit de set uit 2001. Bepaalde zeer absolute uitspraken zijn aangepast om de competentie van gebruikers/leerders op C2-niveau beter weer te geven.

¹⁹ North B. and Piccardo E (2016), “Developing illustrative descriptors of aspects of mediation for the CEFR”, Education Policy Division, Council of Europe, Strasbourg, te raadplegen op <https://rm.coe.int/168073ff31>.

Onderwerpen die in deze uitgave aan de orde komen	Opmerkingen
Wijzigingen in A1-C1-descriptoren	Er zijn erg weinig wijzigingen voorgesteld in andere descriptoren. Er is besloten dat descriptoren niet hoeften te worden ‘gemoderniseerd’ met het oog op de veranderende technologie (bijvoorbeeld verwijzingen naar Ansichtkaarten of openbare telefoons). De schaal voor fonologische beheersing is vervangen (zie hieronder.) Er worden ook wijzigingen voorgesteld voor bepaalde descriptoren die verwijzen naar linguïstische accommodatie (of het ontbreken daarvan) door “moedertaalsprekers”, omdat deze term controversieel is geworden nadat het ERK is uitgebracht.
Plusniveaus	De omschrijving van plusniveaus (B1+; B1.2) is verbeterd. Zie bijlage 1 en de paragrafen 3.5 en 3.6 van het ERK voor een bespreking van de plusniveaus.
Fonologie	De schaal voor fonologische beheersing is opnieuw ontwikkeld, waarbij de nadruk ligt op klankarticulatie en prosodische kenmerken.
Mediatie	De gekozen benadering voor mediatie is breder dan die in het ERK uit 2001. Naast de aandacht voor activiteiten voor mediatie van teksten worden er schalen gegeven voor mediatie van concepten en mediatie van communicatie, waarmee het totale aantal schalen voor mediatieactiviteiten op 19 komt. Mediatie strategieën (vijf schalen) zijn strategieën die worden gebruikt tijdens het mediatieproces, niet ter voorbereiding erop.
Pluricultureel	De schaal “Voortbouwen op pluricultureel repertoire” beschrijft het gebruik van pluriculturele competenties in een communicatieve situatie. De nadruk ligt dus meer op vaardigheden dan op kennis of houdingen. De schaal vertoont een sterke samenhang met de bestaande ERK-schaal “Sociolinguïstische passendheid”, hoewel de schalen onafhankelijk van elkaar zijn ontwikkeld.
Meertalig	Het niveau van elke descriptor in de schaal “Voortbouwen op meertalig repertoire” is het functionele niveau van de zwakste taal in de combinatie. Het kan nuttig zijn als gebruikers expliciet aangeven over welke talen het gaat.
Specificatie van betreffende talen	Er wordt aangeraden, als onderdeel van de aanpassing van de descriptoren voor praktisch gebruik in een bepaalde context, de relevante talen te specificeren met betrekking tot: <ul style="list-style-type: none"> -Taaloverschrijdende mediatie (in het bijzonder schalen voor mediatie van een tekst) -Meertalig begrip -Voortbouwen op meertalig repertoire
Literatuur	Er zijn drie nieuwe schalen met betrekking tot creatieve tekst en literatuur: <ul style="list-style-type: none"> - Lezen als vrijetijdsbesteding (het zuiver receptieve proces; descriptoren overgenomen uit andere sets van op het ERK gebaseerde descriptoren) - Persoonlijke reactie op creatieve teksten (minder intellectueel, lagere niveaus) - Analyse van en kritiek op creatieve teksten (intellectueel, hogere niveaus)
Online	Er zijn twee nieuwe schalen voor de volgende categorieën: <p>Onlineconversatie en -discussie</p> <p>Doelgerichte onlinetransacties en -samenwerking</p> <p>Deze beide schalen hebben betrekking op de multimodale activiteit die kenmerkend is voor internetgebruik, waaronder het lezen of uitwisselen van reacties, mondelinge interactie en langere productie in livecontacten, chatten (geschreven spreektaal), langere blogartikelen of schriftelijke bijdragen aan discussies en de opname van andere media.</p>
Andere nieuwe descriptorschalen	Er worden nieuwe schalen gegeven voor de volgende categorieën die ontbraken in de set uit 2001, met descriptoren die afkomstig zijn uit andere sets van op het ERK gebaseerde descriptoren: <ul style="list-style-type: none"> - Gebruik van telecommunicatie - Monoloog: informatie geven
Nieuwe descriptoren zijn gekalibreerd t.o.v. de ERK-niveaus	De nieuwe descriptorschalen zijn formeel gevalideerd en gekalibreerd ten opzichte van de wiskundige schaal uit het oorspronkelijke onderzoek dat ten grondslag ligt aan de niveaus en descriptorschalen in het ERK.

Onderwerpen die in deze uitgave aan de orde komen	Opmerkingen
Gebarentaal	De descriptoren zijn ook geschikt gemaakt voor gebruikers van een gebarentaal. Daarnaast zijn er 14 specifieke illustratieve descriptorschalen voor competenties voor gebarentalen opgenomen. Deze zijn ontwikkeld in een onderzoeksproject in Zwitserland.
Parallel project	
Jonge leerders	Er zijn twee verzamelingen van descriptoren voor jonge leerders uit ETP's gegeven: respectievelijk voor de leeftijdsgroepen 7-10 en 11-15 jaar. Op dit moment zijn er geen descriptoren voor jonge leerders gekoppeld aan descriptoren op de nieuwe schalen, maar het belang voor jonge leerders is wel aangegeven.

Naast hoofdstuk 2 over ‘De belangrijkste aspecten van het ERK voor onderwijzen en leren’ en de uitgebreide illustratieve descriptoren in deze uitgave kunnen gebruikers ook de volgende twee fundamentele beleidsdocumenten met betrekking tot meertalig, intercultureel en inclusief onderwijs raadplegen:

- ▶ *Guide for the development and implementation of curricula for plurilingual and intercultural education* (Beacco et al. 2016a), een praktische uitwerking en verdere ontwikkeling van hoofdstuk 8 van het ERK uit 2001 over linguïstische verscheidenheid en het curriculum.
- ▶ *Reference framework of competences for democratic culture* (Raad van Europa 2018), waarvan de bronnen als inspiratie hebben gediend voor enkele van de nieuwe descriptoren voor mediatie in deze uitgave.

Gebruikers die betrokken zijn bij onderwijs op scholen, zouden ook de paper “*Education, mobility, otherness - The mediation functions of schools*”²⁰ kunnen raadplegen. Die heeft geholpen bij het conceptualiseren van mediatie bij de ontwikkeling van de descriptoren.

²⁰ Coste D. and Cavalli M. (2015) “Education, mobility, otherness - The mediation functions of schools”, Language Policy Unit, Council of Europe, Strasbourg, te raadplegen op <https://rm.coe.int/16807367ee>.

Hoofdstuk 2

DE BELANGRIJKSTE ASPECTEN VAN HET ERK VOOR ONDERWIJZEN EN LEREN

Het Gemeenschappelijk Europees Referentiekader voor talen: Leren, onderwijzen, beoordelen (ERK) biedt een uitgebreid beschrijvingsschema voor taalvaardigheid en een set gemeenschappelijke referentieniveaus (A1 tot C2) die zijn gedefinieerd in illustratieve descriptorschalen, plus opties voor curriculumontwerp ter bevordering van meertalig en intercultureel onderwijs, zoals uitgebreider staat beschreven in de *Guide for the development and implementation of curricula for plurilingual and intercultural education* (Beacco et al. 2016a).

Een van de belangrijkste beginselen van het ERK is het bevorderen van de positieve formulering van onderwijsdoelen en -resultaten op alle niveaus. De 'can do'-beschrijving van aspecten van taalvaardigheid levert een duidelijke gedeelde routekaart voor leren en een veel genuanceerder instrument voor het meten van voortgang dan een exclusieve focus op scores in toetsen en examens. Dit beginsel is gebaseerd op hoe het ERK taal ziet: als een middel voor kansen en succes in sociale, educatieve en professionele domeinen. Dit essentiële kenmerk draagt bij aan het doel van hoogwaardig en inclusief onderwijs dat de Raad van Europa stelt als een recht voor alle burgers. Het Comité van Ministers van de Raad van Europa beveelt aan "het ERK te gebruiken als een hulpmiddel voor samenhangend, transparant en effectief meertalig onderwijs ter bevordering van democratisch burgerschap, sociale samenhang en interculturele dialoog".²¹

Het ERK wordt als referentiehulpmiddel gebruikt door vrijwel alle lidstaten van de Raad van Europa en de Europese Unie en heeft daarnaast ook buiten Europa een aanzienlijke en toenemende invloed. In de praktijk wordt het ERK niet alleen gebruikt om transparantie en duidelijke referentiepunten te bieden voor beoordelingsdoeleinden maar ook, steeds meer, als basis voor curriculumhervorming en pedagogiek. Deze ontwikkeling weerspiegelt de vooruitziende conceptuele basis van het ERK. Ze heeft de weg vrijgemaakt voor een nieuwe werkfase rondom het ERK die dan weer heeft geleid tot de nieuwe illustratieve descriptors in deze editie. Voordat de illustratieve descriptors worden gepresenteerd, staan we echter nog even stil bij het doel en karakter van het ERK. Als eerste kijken we naar de doelstellingen van het ERK, het beschrijvingsschema en de actiegerichte benadering, vervolgens naar de Gemeenschappelijke Referentieniveaus en de profielen die daarvoor gemaakt kunnen worden, plus de illustratieve descriptors zelf, en tot slot naar de concepten meertaligheid/pluriculturaliteit en mediatie die door het ERK in het taalonderwijs zijn geïntroduceerd.

Achtergrond van het ERK

Het ERK is ontwikkeld in verderzetting van het werk van de Raad van Europa rond taalonderwijs in de jaren 1970 en 1980. De op actie gerichte aanpak van het ERK bouwt voort op de communicatieve aanpak die midden jaren 1970 werd voorgesteld in de publicatie "The Threshold Level", de eerste functionele/notionele beschrijving van taalbehoeften.

Het ERK, en het bijbehorende Europese Taalportfolio, werden aanbevolen tijdens een intergouvernementeel symposium dat in 1991 in Zwitserland werd georganiseerd. Zoals de ondertitel aangeeft, gaat het bij het ERK in eerste instantie om leren en onderwijzen. Het ERK beoogt transparantie en samenhang tussen het curriculum, het onderwijs en het toetsen binnen een onderwijsinstelling, evenals transparantie en samenhang tussen instellingen, onderwijssectoren, regio's en landen.

Het ERK is in 1996 en 1998 in voorlopige versies getest, alvorens het in het Engels werd gepubliceerd bij Cambridge University Press.

²¹ Aanbeveling CM/Rec(2008)7 van het Comité van Ministers m.b.t. het gebruik van het Europees Referentiekader voor talen (ERK) van de Raad van Europa en de promotie van meertaligheid, te raadplegen op https://search.coe.int/cm/Pages/result_details.aspx?ObjectId=09000016805d2fb1.

2.1. DOELSTELLINGEN VAN HET ERK

Het ERK probeert de impuls die de projecten van de Raad van Europa aan de onderwijshervormingen hebben gegeven voort te zetten. Het ERK streeft ernaar taalprofessionals te helpen de kwaliteit en effectiviteit van het leren en onderwijzen van talen verder te verbeteren. Zoals de volgorde van de ondertitel *Leren, onderwijzen, beoordelen* al aangeeft, is het ERK niet primair bedoeld voor beoordeling.

Het ERK bevordert niet alleen het onderwijzen en leren van talen als communicatiemiddel, maar brengt ook een nieuwe, versterkende visie op de leerder met zich mee. Binnen het ERK wordt de taalgebruiker/-leerder beschouwd als een “sociaal wezen” dat handelt in een sociale wereld en een actieve rol speelt in het leerproces. Dat impliceert een wezenlijke paradigmaverschuiving, zowel in de lesprogramma’s als in de onderwijsmethoden, door de betrokkenheid en autonomie van de leerder te bevorderen.

De actiegerichte benadering van het ERK betekent een verschuiving van syllabussen die gebaseerd zijn op lineaire voortgang via taalstructuren of een vooraf vastgestelde set begrippen en functies, naar syllabussen die gebaseerd zijn op een behoeftanalyse, gericht op taken in het echte leven en opgebouwd rond doelgericht geselecteerde begrippen en functies. Dit bevordert een “vaardigheids”-perspectief gebaseerd op “*can do*”-descriptoren in plaats van een perspectief van “*ontoeikendheid*” waarbij de nadruk ligt op wat de leerders nog niet beheersen. Het idee is dat lesprogramma’s en -materialen worden ontwikkeld op basis van communicatieve behoeften in de echte wereld, georganiseerd rond taken in het echte leven en voorzien van “*can do*”-descriptoren die doelen aangeven voor de leerders. In de basis is het ERK een hulpmiddel bij het plannen van onderwijsprogramma’s, lesmaterialen en examens, dat uitgaat van wat de gebruikers/leerders moeten kunnen doen met de taal. Het uitgebreide beschrijvingschema met daarin illustratieve “*can do*”-descriptor schalen voor zoveel mogelijk aspecten van het schema (ERK 2001, hoofdstukken 4 en 5), plus bijbehorende inhoudsspecificaties die afzonderlijk worden gepubliceerd voor verschillende talen (Referentieniveaubeschrijvingen - RLD’s)²² is bedoeld om als basis te dienen voor een dergelijke planning.

Deze doelen werden in het ERK uit 2001 als volgt omschreven:

Prioriteiten van het ERK

Het verschaffen van gemeenschappelijke referentiepunten is ondergeschikt aan het hoofddoel van het ERK: het mogelijk maken van hoogwaardig taalonderwijs en het bevorderen van een Europa van ruimdenkende meertalige burgers. Dit werd duidelijk bevestigd tijdens het intergouvernementele Language Policy Forum, waarop in 2007 de voortgang op het gebied van het ERK werd geëvalueerd, en in verschillende aanbevelingen van het Comité van Ministers. Deze belangrijkste focus wordt nogmaals benadrukt in de *Gids voor de ontwikkeling en tenuitvoerlegging van curricula voor meertalig en intercultureel onderwijs* (Beacco et al. 2016a).

Tegelijkertijd onderstreepte het Language Policy Forum echter dat het noodzakelijk is de ERK-niveaus op een verantwoorde manier in te zetten en gebruik te maken van de geboden methodologieën en middelen om examens te ontwikkelen en die te koppelen aan het ERK. Maar de ondertitel “leren, onderwijzen, beoordelen” geeft het al aan: het ERK is niet alleen bedoeld voor beoordeling. Hoofdstuk 9 van het ERK 2001 beschrijft een groot aantal verschillende benaderingen ten aanzien van de beoordeling van taalvaardigheid. De meeste daarvan zijn alternatieven voor gestandaardiseerde toetsen. In dit hoofdstuk wordt uitgelegd op welke manieren het ERK in het algemeen en de illustratieve descriptoren ervan in het bijzonder de docent/leerkracht kunnen helpen bij het beoordelingsproces, maar de nadruk ligt niet op taaltoetsen en toetsonderdelen worden helemaal niet genoemd. In het algemeen benadrukte het Language Policy Forum de noodzaak van internationaal netwerken en de uitwisseling van expertise met betrekking tot het ERK via organen als de Association of Language Testers in Europe (ALTE) (www.alte.org), de European Association for Language Testing and Assessment (EALTA) (www.ealta.eu.org) en Evaluation and Accreditation of Quality in Language Services

²² www.coe.int/en/web/common-european-framework-reference-languages/reference-level-descriptions.

- ▶ de samenwerking tussen onderwijsinstellingen in verschillende landen bevorderen en mogelijk maken;
- ▶ een solide basis vormen voor de wederzijdse erkenning van taalkwalificaties;
- ▶ leerders, docenten/leerkrachten, materiaalontwikkelaars, toetsenmakers en onderwijsbestuurders helpen hun inspanningen te kaderen en te coördineren.

(ERK 2001, paragraaf 1.4)

Om de samenwerking verder te bevorderen en mogelijk te maken, verschaft het ERK ook de Gemeenschappelijke Referentieniveaus A1 tot C2, gedefinieerd aan de hand van de illustratieve descriptoren. De Gemeenschappelijke Referentieniveaus worden geïntroduceerd in hoofdstuk 3 van het ERK 2001 en verder beschreven in de hoofdstukken 4 en 5. De ontwikkeling van een gemeenschappelijk beschrijvingschema, Gemeenschappelijke Referentieniveaus en illustratieve descriptoren die de aspecten van het schema op verschillende niveaus definiëren is bedoeld om een gemeenschappelijke metataal voor de onderwijswereld te creëren om zo de communicatie, het netwerken, de mobiliteit en de erkenning van gevolgde cursussen en afgelegde examens te vergemakkelijken. Met betrekking tot examens heeft de Language Policy Division van de Raad van Europa een handboek voor het koppelen van taalexamens aan het ERK gepubliceerd,²³ waarbij nu ook een toolkit van begeleidend materiaal hoort en een bundel casestudies, uitgegeven door Cambridge University Press, samen met een handleiding voor de ontwikkeling van taaltoetsen.²⁴ Het Europees Centrum voor Moderne Talen van de Raad van Europa (ECLM) heeft daarnaast het document *Relating language examinations to the Common European Framework of Reference for Languages: Learning, teaching, assessment (CEFR) - Highlights from the Manual*²⁵ voortgebracht, en voorziet via het RELANG-initiatief²⁶ in capaciteitsopbouw voor de lidstaten.

Het is echter belangrijk om nogmaals te benadrukken dat het ERK een hulpmiddel is voor het mogelijk maken van onderwijshervormingsprojecten, en geen hulpmiddel voor standaardisering. Ook is er geen instantie die toezicht houdt op het gebruik ervan of dit zelfs maar coördineert. Meteen aan het begin van het ERK staat:

Eén ding moet direct duidelijk worden gemaakt. Wij hebben NIET de bedoeling om beoefenaars te vertellen wát ze moeten doen of hóe ze dat moeten doen. We stellen vragen, maar beantwoorden die niet. Het Gemeenschappelijk Europees Referentiekader is niet bedoeld om doelen vast te stellen die gebruikers moeten nastreven of methoden die ze moeten gebruiken. (ERK 2001: Noten voor de gebruiker)

2.2. DE ACTIEGERICHTE BENADERING IMPLEMENTEREN

Het ERK is uitgebreid, want de meest gebruikelijke methodes van taalonderwijs zijn erin terug te vinden. Het is ook neutraal: het roept immers eerder vragen op dan antwoorden te geven en het schrijft geen specifieke pedagogische aanpak voor. In het ERK wordt bijvoorbeeld niet gesuggereerd dat er geen grammatica of literatuur meer zou mogen worden onderwezen. Het schrijft evenmin voor hoe de vooruitgang van een leerder het best geëvalueerd wordt. Toch neemt het ERK een innovatief standpunt in door leerders te beschouwen als taalgebruikers en sociale actoren. Taal wordt dus eerder als een communicatiemiddel dan als een studieobject gezien. Het stelt daarom ook voor om de behoeften van leerders te analyseren en om “*can do*”-descriptoren en communicatieve taken te gebruiken. Hoofdstuk 7 van het ERK 2001 is hier volledig aan gewijd.

²³ Council of Europe (2009), “Relating Language Examinations to the Common European Framework of Reference for Languages: Learning, teaching, assessment (CEFR) - A Manual”, Language Policy Division, Council of Europe, Strasbourg, te raadplegen op <https://rm.coe.int/1680667a2d>.

²⁴ ALTE (2011), “Manual for language test development and examining - For use with the CEFR”, Language Policy Division, Council of Europe, Strasbourg, te raadplegen op <https://rm.coe.int/1680667a2b>.

²⁵ Noijons J., Béréšová J., Breton G. et al. (2011), *Relating language examinations to the Common European Framework of Reference for Languages: Learning, teaching, assessment (CEFR) - Highlights from the Manual*, Council of Europe Publishing, Strasbourg, te raadplegen op: www.ecml.at/tabid/277/PublicationID/67/Default.aspx.

²⁶ Relating language curricula, tests and examinations to the Common European Framework of Reference (RELANG): <https://relang.ecml.at/>.

Het ERK geeft als boodschap dat de methodologie van taal leren zo zou moeten zijn dat leerders in staat zijn om taal te gebruiken in levensechte situaties, zich kunnen uitdrukken en verschillende soorten taken kunnen uitvoeren. Het beveelt aan om voor de beoordeling criteria te hanteren die in een levensechte situatie ook zouden worden gehanteerd, en op een continue schaal (niveaus A1-C2). Dit is de oorspronkelijke en fundamentele betekenis van “criteria” wanneer er wordt gesproken over “criteriumgerelateerde beoordelingen”. De descriptoren uit hoofdstuk 4 en 5 van het ERK 2001 vormen een basis voor een transparante definitie van curriculumdoelen en voor standaarden en criteria voor de beoordeling. Hoofdstuk 4 focust op activiteiten (“het wat”), hoofdstuk 5 op vaardigheden (“het hoe”). Er wordt in die zin geen neutrale visie op onderwijs gegeven. Wat in deze hoofdstukken wordt beschreven, impliceert immers dat het onderwijs- en leerproces door actie worden gestuurd, en actiegericht zijn. Bovendien wordt er duidelijk geadviseerd om de behoeften die leerders in het echte leven hebben als uitgangspunt te nemen, waarbij het curriculum, onderwijs en de beoordeling consequent op elkaar worden afgestemd.

De hoofdstukken van het ERK

Hoofdstuk 1: Het Gemeenschappelijk Europees Referentiekader in zijn politieke en onderwijskundige context

Hoofdstuk 2: Gekozen benadering

Hoofdstuk 3: Gemeenschappelijke Referentieniveaus

Hoofdstuk 4: Taalgebruik en de taalgebruiker/taalleerder

Hoofdstuk 5: De competenties van de taalgebruiker/taalleerder

Hoofdstuk 6: Het leren en onderwijzen van talen

Hoofdstuk 7: Taken en hun rol in het talenonderwijs

Hoofdstuk 8: Linguïstische verscheidenheid en het curriculum

Hoofdstuk 9: Beoordelen

Op klasniveau is het implementeren van de actiegerichte benadering op meerdere vlakken zichtbaar. Wanneer leerders als sociale actoren worden beschouwd, dan worden zij betrokken bij het leerproces. Descriptoren kunnen dan eventueel ingezet worden als middel om over dit proces te communiceren. Een ander gevolg is dat taal leren en taal gebruiken een sociale component hebben, namelijk dat er een wisselwerking is tussen het sociale en het individuele leerproces. Als leerders als taalgebruikers worden gezien, dan komt het taalgebruik uit de doelcontext ruim aan bod in de klas - de taal leren gebruiken wordt zo geoefend, en niet zozeer het bestuderen van de taal zelf (als vak). Wanneer leerders beschouwd worden als meertalig en behorend tot meerdere culturen, dan mogen ze putten uit al hun linguïstische bronnen, indien nodig, en worden ze aangemoedigd om gelijkenissen en verschillen te zien tussen talen en culturen. Een actiegerichte benadering betekent bovenal dat er in de klas zinvolle taken worden gegeven die uitnodigen tot samenwerken, dat taal niet de belangrijkste focus krijgt. Wanneer bij de uitvoering van een taak de taal niet het belangrijkste aandachtspunt is, dan moet er een andere uitkomst of een ander product zijn (zoals een excursie plannen, een poster ontwerpen, een blog creëren, een feest organiseren, een kandidaat kiezen). Descriptoren kunnen helpen om dit soort taken te ontwikkelen en te observeren. Als dit gewenst is, kunnen ze ook gebruikt worden voor (zelf)beoordeling tijdens de uitvoering van een taak.

Zowel het beschrijvingsschema als de actiegerichte benadering van het ERK stellen de co-constructie van betekenis (door interactie) centraal in het leer- en onderwijsproces. Dit heeft duidelijke gevolgen voor de klaspraktijk. Soms zal deze interactie plaatsvinden tussen docent en leerder(s), maar het kan ook gaan om de samenwerking tussen leerders. Het evenwicht tussen docentgerichte instructie en samenwerkende interactie tussen leerders in kleine groepen, zal meestal een afspiegeling zijn van de context, de pedagogische traditie in die context en het vaardigheidsniveau van de leerders die erbij betrokken zijn. In onze samenleving, die alsmaar diverser wordt, kan de constructie van betekenis over talen heen gebeuren en berusten op de meertalige en pluriculturele ervaringen van gebruikers/leerders.

2.3. MEERTALIGE EN PLURICULTURELE COMPETENTIE

Het ERK maakt een onderscheid tussen 'sociale' meertaligheid (*multilingualism*, het naast elkaar bestaan van verschillende talen op het sociale of individuele niveau) en 'individuele' meertaligheid (*plurilingualism*, het dynamische linguïstische repertoire van een individuele gebruiker/leerder, dat steeds in ontwikkeling is. Waar we het hebben over meertaligheid, bedoelen we in deze aangevulde uitgave die laatste variant. Meertaligheid wordt in het ERK weergegeven als een ongelijkmatige en veranderende competentie, waarin de bronnen van de gebruiker/leerder in één taal of variëteit heel anders van aard kunnen zijn dan de bronnen in een andere. Het fundamentele punt is echter dat meertaligen één *enkel*, samenhangend repertoire hebben dat ze combineren met hun algemene competenties en met verschillende strategieën om taken te volbrengen (ERK 2001, paragraaf 6.1.3.2).

Meertalige competentie zoals uitgelegd in het ERK (2001, paragraaf 1.3) omvat het vermogen om flexibel te putten uit een onderling verbonden, ongelijkmatig, meertalig repertoire om:

- ▶ over te schakelen van één taal (of dialect of variëteit) naar een andere;
- ▶ zich uit te drukken in één taal (of dialect of variëteit) en iemand te begrijpen die een andere taal spreekt;
- ▶ gebruik te maken van de kennis van een aantal talen (of dialecten of variëteiten) om een tekst te begrijpen;
- ▶ woorden met een gemeenschappelijke internationale achtergrond te herkennen in een nieuwe gedaante;
- ▶ te mediëren tussen twee individuen zonder gemeenschappelijke taal (of dialect of variëteit), zelfs als de mediator zelf maar weinig kennis heeft;
- ▶ alle talige middelen te benutten en te experimenteren met alternatieve uitdrukkingvormen;
- ▶ gebruik te maken van paralinguïstiek (mime, gebaren, gelaatsuitdrukking, enzovoort).

De verwante concepten meertaligheid/pluriculturalisme en gedeeltelijke competenties zijn voor het eerst geïntroduceerd in het taalonderwijs in conceptversie 2 van het voorstel voor het ERK in 1996.

Ze zijn ontwikkeld als een soort dynamisch, creatief proces van "*languaging*", een cognitief proces van betekenisonderhandeling en het produceren van betekenisvolle, begrijpelijke output als onderdeel van taal leren, en dit over de grenzen van taalvariëteiten heen, als een methodologie en als een doelstelling voor taalbeleid. De achtergrond van deze ontwikkeling was een reeks studies naar tweetaligheid aan het begin van de jaren negentig door onderzoekscentrum CREDIF (Centre de recherche et d'étude pour la diffusion du français) in Parijs. De curriculumvoorbeelden in wat nu hoofdstuk 8 van het ERK 2001 is, bevorderden bewust de concepten van meertalige en pluriculturele competentie.

Deze twee concepten kwamen het jaar daarna, in 1997, uitgebreider ter sprake in de paper "[Plurilingual and pluricultural competence](https://rm.coe.int/168069d29b)" (<https://rm.coe.int/168069d29b>).

1996 is toevallig ook het jaar waarin de term "*translanguaging*" werd opgetekend (met betrekking tot tweetalig onderwijs in Wales). *Translanguaging* is een handeling die wordt uitgevoerd door meertalige personen, waarbij meer dan één taal betrokken kan zijn. Er bestaat inmiddels een groot aantal soortgelijke termen, maar die vallen allemaal onder de term meertaligheid.

Meertaligheid kan worden gezien vanuit verschillende perspectieven: als een sociologisch of historisch feit, als een persoonlijk kenmerk of een persoonlijke ambitie, als een onderwijsfilosofie of -benadering of -fundamenteel - als een sociaal-politiek streven naar het behoud van linguïstische diversiteit. Al deze perspectieven komen steeds meer voor in Europa.

Mediatie tussen personen zonder gemeenschappelijke taal is een van de activiteiten in de bovenstaande lijst. Gezien het meertalige karakter van een dergelijke mediatie zijn er tijdens het project in 2014-2017 voor het ontwikkelen van descriptoren voor mediatie ook descriptoren ontwikkeld en gevalideerd voor de andere punten in de bovenstaande lijst. Dit was succesvol, behalve met betrekking tot het laatste punt (paralinguïstiek), omdat de informanten het helaas niet eens konden worden over de relevantie daarvan of de descriptoren niet consistent konden interpreteren.

Ten tijde van de publicatie van het ERK 2001 waren de concepten die in deze paragraaf worden besproken innovatief, vooral het idee van een holistisch, onderling verbonden meertalig

repertoire. Dat idee is sindsdien echter ondersteund door psycholinguïstisch en neurolinguïstisch

onderzoek bij leerders die op jonge leeftijd een extra taal leren en leerders die dit later doen. Daaruit bleek dat dit bij de eerste groep sterker was. Ook is aangetoond dat meertaligheid leidt tot een aantal cognitieve voordelen, als gevolg van een beter executief controlesysteem in de hersenen (dit wil zeggen: het vermogen om de aandacht af te wenden van afleidende factoren bij het uitvoeren van taken).

Meertaligheid wordt in het ERK het vaakst genoemd in verband met “meertalige en pluriculturele competentie”, omdat deze twee aspecten meestal hand in hand gaan. Een vorm van ongelijkmatigheid kan zijn dat het ene aspect (bijvoorbeeld pluriculturele competentie) veel sterker is dan het andere (bijvoorbeeld meertalige competentie; zie ERK 2001 paragraaf 6.1.3.1).

Een van de redenen voor het bevorderen van de ontwikkeling van meertaligheid en pluriculturalisme is het feit dat het ervaren van beide:

- ▶ ervoor zorgt dat bestaande sociolinguïstische en pragmatische competenties worden benut, waardoor meertaligheid en pluriculturalisme verder worden ontwikkeld;
- ▶ tot een betere perceptie leidt van wat algemeen en wat taalspecifiek is in hoe verschillende talen linguïstisch zijn georganiseerd (een vorm van metatalig, intertalig of zo men wil ‘hypertalig’ bewustzijn);
- ▶ de kennis over hoe je talen leert, en het vermogen om te gaan met nieuwe mensen en situaties, aanscherpt.

Meertaligheid en pluriculturalisme kunnen daardoor het latere leren op het gebied van taal en cultuur in zekere mate versnellen. (ERK 2001, paragraaf 6.1.3.3)

De begrippen pluriculturalisme en interculturele competentie - kort genoemd in de paragrafen 5.1.1.3 en 5.1.2.2 van het ERK 2001 - zijn niet tot in detail uitgewerkt in het ERK uit 2001. De implicaties van meertaligheid en interculturele competentie voor het curriculumontwerp met betrekking tot het ERK zijn uiteengezet in de *Guide for the development and implementation of curricula for plurilingual and intercultural education* (Beacco et al. 2016a). Daarnaast is een gedetailleerde taxonomie van de aspecten van meertalige en pluriculturele competentie met betrekking tot pluralistische benaderingen beschikbaar in het *Framework of reference for pluralistic approaches to languages and cultures* (FREPA/CARAP) van het ECML.²⁷

2.4. HET BESCHRIJVINGSSCHEMA VAN HET ERK

In deze paragraaf geven we een overzicht van het beschrijvingsschema van het ERK en geven we aan welke elementen verder ontwikkeld zijn in het project van 2014-2017. Zoals gezegd, is een van de kerndoelen van het ERK het verstrekken van een gemeenschappelijke beschrijvende metataal om te kunnen praten over taalvaardigheid. In afbeelding 1 is de structuur van het beschrijvingsschema van het ERK schematisch weergegeven.

Na een inleiding van de relevante sleutelbegrippen (ERK 2001, hoofdstuk 1) wordt de benadering van het ERK geïntroduceerd in het zeer korte hoofdstuk 2 van het ERK 2001. In elke communicatieve situatie worden algemene competenties (bijvoorbeeld kennis van de wereld, sociaal-culturele competentie, interculturele competentie, eventuele professionele ervaring: ERK 2001, paragraaf 5.1) altijd gecombineerd met communicatieve taalcompetenties (linguïstische, sociolinguïstische en pragmatische competenties: ERK 2001, paragraaf 5.2) en strategieën (algemene strategieën en communicatieve taalstrategieën) om een taak te volbrengen (ERK 2001, hoofdstuk 7). Taken vereisen vaak enige samenwerking met anderen en daarvoor is taal nodig. In het voorbeeld dat in hoofdstuk 2 van het ERK 2001 is gekozen om dit idee te introduceren - iets verplaatsen - speelt het gebruik van taal slechts een bijrol bij het vervullen van de taak. Bij het verplaatsen van een kast is enige communicatie, bij voorkeur in de vorm van taal, zeker aan te raden, maar taal is niet de kern van de taak. Ook taken die een verfijndere communicatie vereisen, zoals overeenstemming bereiken over de

²⁷ <http://carap.ecml.at/Accueil/tabid/3577/language/en-GB/Default.aspx>.

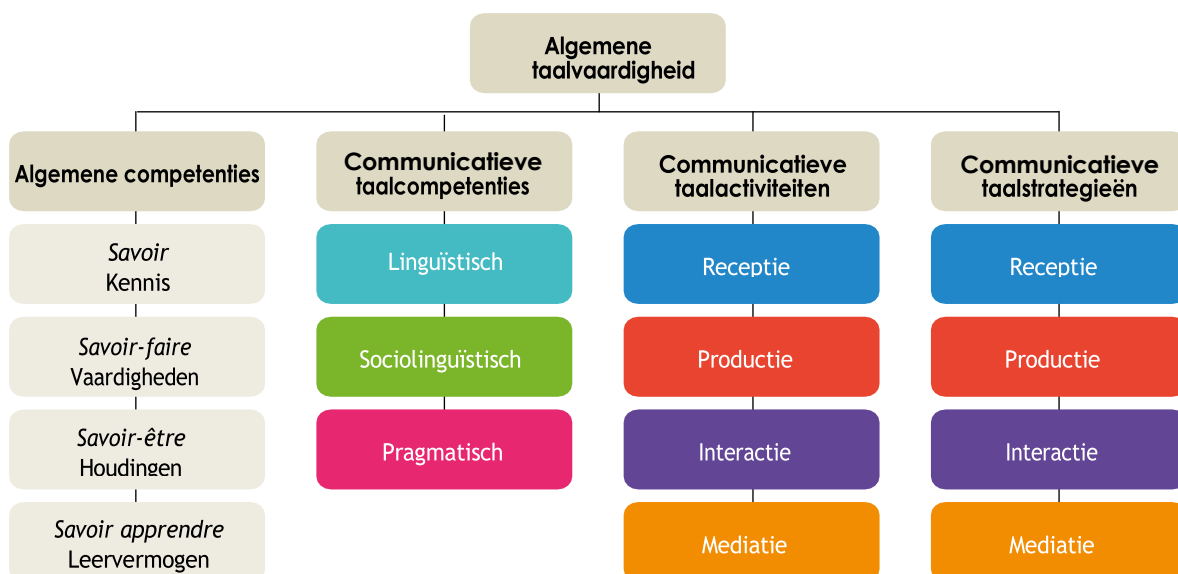
oplossing van een ethisch probleem of het houden van een projectbespreking, draaien om de resultaten van de taak en niet om de taal die wordt gebruikt om deze te bereiken.

De volledige benadering van het ERK is samengevat in een enkele alinea:

Taalgebruik, met inbegrip van taalleren, omvat de handelingen die worden verricht door mensen die individueel en als sociale wezens een reeks **algemene competenties** en meer in het bijzonder **communicatieve taalcompetenties** ontwikkelen. Zij benutten hun competenties in verschillende contexten onder verschillende **omstandigheden** en met verschillende **restricties** om **taalactiviteiten** uit te voeren waarbij **taalprocessen** betrokken zijn voor het produceren of gebruiken van **teksten** met betrekking tot **onderwerpen** in bepaalde **domeinen**, waarbij zij die **strategieën** inzetten die het meest geschikt lijken voor de uitvoering van de te verrichten taken. Het bewust volgen (monitoren) van deze handelingen door deelnemers leidt tot versterking of aanpassing van hun competenties. (ERK 2001, paragraaf 2.1)

Bij het uitvoeren van taken worden dus competenties en strategieën ingezet, die vervolgens zelf verder worden ontwikkeld door die ervaring. In een “actiegerichte benadering”, waarin het beschrijvingsschema van het ERK wordt vertaald naar de praktijk, zijn bepaalde samenwerkingstaken in de taalles daarom essentieel. Het ERK 2001 bevat daarom ook een hoofdstuk over taken. Hoofdstuk 7 van het ERK 2001 bespreekt taken in het echte leven en pedagogische taken, mogelijkheden voor compromissen daartussen, factoren die taken eenvoudig of complex maken vanuit een linguïstisch perspectief, voorwaarden en beperkingen. Welke vorm de taken in de klas precies krijgen en hoe groot hun rol in het lesprogramma is, bepalen de gebruikers van het ERK zelf. Hoofdstuk 6 van het ERK 2001 onderzoekt methodologieën voor taalonderwijs, waarbij erop wordt gewezen dat verschillende contexten mogelijk vragen om verschillende benaderingen. Het ERK-schema sluit heel goed aan bij verschillende recente benaderingen van tweedetaalverwerving, waaronder de taakgerichte benadering, de ecologische benadering en in het algemeen alle benaderingen die gebaseerd zijn op sociaal-culturele en sociaal-constructivistische theorieën. Uitgaande van een bespreking van de plaats van meertaligheid in het taalonderwijs beschrijft hoofdstuk 8 van het ERK 2001 alternatieve mogelijkheden voor curriculumontwerp, een proces dat nogmaals wordt benadrukt in de *Guide for the development and implementation of curricula for plurilingual and intercultural education* (Beacco et al. 2016a). Ongeacht het perspectief dat wordt gekozen, gaat men ervan uit dat taken in de taalles communicatieve taalactiviteiten en strategieën moeten omvatten (ERK 2001, paragraaf 4.4) die ook in de echte wereld voorkomen, zoals die in het beschrijvingsschema van het ERK.

Afbeelding 1 - De structuur van het beschrijvingsschema van het ERK²⁸

²⁸ Uit de ECEP-projectpublicatie: Piccardo E. et al. (2011), *Pathways through assessing, learning and teaching in the CEFR*, Council of Europe Publishing, Strasbourg, te raadplegen op http://ecep.ecml.at/Portals/26/training-kit/files/2011_08_29_ECEP_EN.pdf.

Met zijn communicatieve taalactiviteiten en strategieën vervangt het ERK het traditionele model van de vier vaardigheden (luisteren, spreken, lezen, schrijven), dat ontoereikend is gebleken om de complexe realiteit van communicatie weer te geven. Bovendien leent een indeling op basis van de vier vaardigheden zich niet voor het bepalen van een doel of macrofunctie. De door het ERK voorgestelde indeling komt meer overeen met het taalgebruik in het echte leven, dat verankerd is in interactie waarin de betekenis gezamenlijk wordt geconstrueerd. De activiteiten zijn weergegeven volgens vier communicatiewijzen: receptie, productie, interactie en mediatie.

De ontwikkeling van deze categorieën voor communicatieve activiteiten is aanzienlijk beïnvloed door het onderscheid tussen transactie en interpersoonlijk taalgebruik en tussen interpersoonlijk en conceptueel taalgebruik (ontwikkeling van ideeën). Dit is weergegeven in tabel 3.

Tabel 3 - Macrofunctionele grondslag van ERK-categorieën voor communicatieve taalactiviteiten

	Receptie	Productie	Interactie	Mediatie
Creatief, interpersoonlijk taalgebruik	Bijv. Lezen als vrijetijdsbesteding	Bijv. Monoloog: ervaringen beschrijven	Bijv. Gesprek	Mediatie van communicatie
Transactioneel taalgebruik	Bijv. Lezen voor informatie en argumentatie	Bijv. Monoloog: informatie geven	Bijv. Goederen en diensten verkrijgen Informatie-uitwisseling	Mediatie van een tekst
Evaluerend, probleemoplossend taalgebruik	(Samengevoegd met Lezen voor informatie en argumentatie)	Bijv. Monoloog: een casus presenteren (bijv. in een debat)	Bijv. Discussie	Mediatie van concepten

Met betrekking tot de in tabel 3 beschreven benadering van taalactiviteiten kan de volgende lijst van voordelen van een dergelijke indeling in plaats van die in vier vaardigheden worden genoemd. Deze lijst is overgenomen uit een van de voorbereidende studies in de aanloop naar de ontwikkeling van het ERK:²⁹

- ▶ de voorgestelde categorieën (receptie, productie, interactie, mediatie) zijn niet alleen logisch voor insiders, maar ook voor gebruikers: zulke categorieën komen beter overeen met de manier waarop mensen taal daadwerkelijk gebruiken;
- ▶ aangezien dit de vier typen categorieën zijn die worden gebruikt voor taaltrainingen in de werksfeer, wordt het gemakkelijker om een koppeling te maken tussen taal voor algemeen gebruik en taal voor specifieke doeleinden;
- ▶ pedagogische taken met betrekking tot samenwerkende interactie in kleine groepen in de klas, projectopdrachten, briefwisselingen met penvrienden en mondelinge taaltoetsen zijn eenvoudiger in dit model te plaatsen;
- ▶ een indeling volgens transparante activiteiten in specifieke gebruikscontexten maakt het eenvoudiger om de dagelijkse gebeurtenissen die samen de ervaring van de taalleerder vormen vast te leggen en te karakteriseren;
- ▶ een dergelijke benadering op basis van genre stimuleert het inzetten van inhoudsschema's en de verwerving van de formele schema's (organisatie van een betoog) die passen bij het genre;
- ▶ categorieën die de interpersoonlijke en aanhoudende zelfexpressie benadrukken zijn essentieel vanaf A2 en kunnen tegenwicht bieden aan de wijdverbreide metafoer van overdracht, waarin taal wordt gezien als een middel om informatie over te dragen;
- ▶ door af te stappen van de matrix van vier vaardigheden en drie elementen (grammaticale structuur, woordenschat en fonologie/grafologie) kunnen communicatieve criteria voor de kwaliteit van prestaties worden bevorderd;

²⁹ North B. (1994) "Perspectives on language proficiency and aspects of competence: a reference paper defining categories and levels", CC-LANG Vol. 94, No. 20, Council of Europe Publishing, Strasbourg.

- ▶ het onderscheid “receptie, interactie, productie” doet denken aan de indelingen die worden gebruikt voor leer- en prestatie strategieën en kan een bredere visie van strategische competentie mogelijk maken;
- ▶ het onderscheid “receptie, interactie, productie, mediatie” vormt daadwerkelijk een oplopende schaal van moeilijkheid en kan daardoor helpen bij de ontwikkeling van het concept van deelkwalificaties;
- ▶ zulke relatief concrete gebruikscontexten (die eerder supragenres/spreeksituaties zijn dan abstracte vaardigheden of functies) maken een koppeling met realistische beoordelingstaken in toetsen gemakkelijker en zouden van pas moeten komen bij het ontwikkelen van meer concrete descriptoren.

Een van de gebieden waarin het ERK het meest invloedrijk is geweest, is de erkenning van het fundamentele onderscheid tussen productie (= monoloog; lange spreekbeurten) en interactie (= gesprek; korte spreekbeurten) in leerdoelen en in de structuur van mondelinge toetsen. Toen het ERK in 2001 werd gepubliceerd, werd zo'n zelfde onderverdeling op het gebied van schrijven, door onderscheid te maken tussen geschreven productie en geschreven interactie, niet breed erkend. De oorspronkelijke tabel 2 van het ERK (schema voor zelfbeoordeling) is dan ook aangepast om geschreven interactie en geschreven productie weer samen te voegen tot “schrijven”, wat aanleiding gaf tot het wijdverbreide, maar onjuiste idee dat het ERK een model van vijf vaardigheden voorstaat.

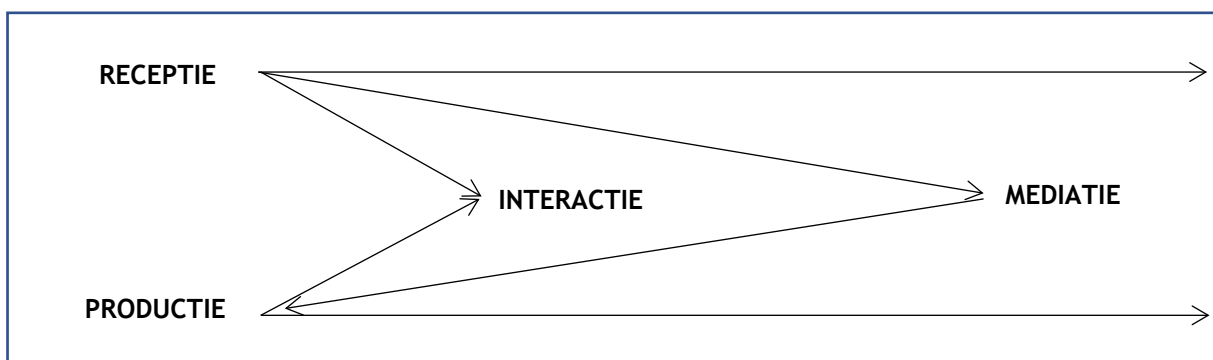
De ontwikkeling van e-mail, sms en sociale media heeft sinds die tijd laten zien dat het ERK, en dat geldt ook voor veel andere gebieden, zijn tijd ver vooruit was. De vierde communicatiewijze, mediatie, is ontwikkeld tijdens het werk van de oorspronkelijke auteursgroep van het ERK.³⁰

Afbeelding 2, onderdeel van de voorlopige versies van het ERK uit 1996 en 1998, laat het verband tussen de vier communicatiewijzen zien. Receptie en productie, onderverdeeld in mondeling en schriftelijk, vertegenwoordigen de traditionele vier vaardigheden. Interactie omvat zowel receptie als productie, maar is meer dan de som van die delen, en mediatie omvat zowel receptie als productie en, in veel gevallen, interactie.

Het ERK introduceert het concept mediatie als volgt:

Zowel bij receptie als bij productie maakt schriftelijke of mondelinge *mediatie* communicatie mogelijk tussen mensen die om wat voor reden dan ook niet in staat zijn rechtstreeks met elkaar te communiceren. Vertaal- of tolkwerk in de vorm van een parafrase, samenvatting of afschrift verschaft de andere partij een (her)formulering van een brontekst waartoe deze partij niet rechtstreeks toegang heeft. Mediërende taalactiviteiten - waarbij een bestaande tekst wordt verwerkt - spelen een belangrijke rol in het normale talige functioneren van de samenleving.' (ERK 2001, paragraaf 2.1.3)

Afbeelding 2 - De relatie tussen receptie, productie, interactie en mediatie

Net als veel andere aspecten die in het ERK worden genoemd, zijn de concepten interactie en mediatie niet in detail uitgewerkt in de tekst. Dat is een nadeel van het bespreken van zoveel informatie in 250 pagina's. Als gevolg wordt mediatie in het ERK vaak gereduceerd tot tolken en

³⁰ De oorspronkelijke auteursgroep bestond uit John Trim, Daniel Coste, Brian North en Joseph Sheils.

vertalen. Dat is de reden waarom in het project uit 2014-17 voor de ontwikkeling van descriptoren voor mediatie is opgezet. Dat project plaatste mediatie in een breder perspectief, zoals is uiteengezet in bijlage 6 en in detail is uitgelegd in “[Developing illustrative descriptors of aspects of mediation for the Common European Framework of Reference \(CEFR\)](#)” (North and Piccardo 2016).

Met het ERK werd afgestapt van het traditionele onderscheid dat in de toegepaste taalkunde werd gemaakt tussen de Chomskyaanse concepten van (verborgen) “competentie” en (zichtbare) “prestatie”, waarbij taalvaardigheid meestal werd gedefinieerd als een inkijkje in iemands onderliggende competentie die kon worden afgeleid uit een specifieke prestatie. In het ERK omvat “taalvaardigheid” het vermogen om communicatieve taalactiviteiten uit te voeren (“can do...”), waarbij gebruik wordt gemaakt van zowel algemene als communicatieve taalcompetenties (linguïstisch, sociolinguïstisch en pragmatisch) en passende communicatieve strategieën worden geactiveerd.

De verwerving van taalvaardigheid wordt in feite gezien als een circulair proces: door activiteiten uit te voeren ontwikkelt de gebruiker/leerder competenties en verwerft strategieën. Binnen deze benadering wordt aangenomen dat competentie alleen bestaat als zij wordt toegepast in taalgebruik. Dit komt overeen met (a) de bredere opvatting van competentie als een handeling van toegepaste psychologie, vooral met betrekking tot de werksfeer en beroepsopleiding en (b) de hedendaagse opvatting binnen de sociaal-culturele benadering van leren. De “can do”-descriptoren van het ERK belichamen deze filosofie.

“Can do”-descriptoren als competentie

Het idee van het wetenschappelijk ijken van “can do”-descriptoren tot een schaal van niveaus is oorspronkelijk afkomstig uit de beroepsopleiding voor verpleegkundigen. Toetsen waren niet erg nuttig voor het beoordelen van de competentie van verpleegkundigen in opleiding. In plaats daarvan was een stelselmatige, onderbouwde observatie door een ervaren verpleegkundige nodig, aan de hand van korte beschrijvingen van typische verpleegcompetenties op verschillende niveaus.

Deze “can do”-benadering is de Raad van Europa eind jaren zeventig gaan toepassen op het onderwijzen en leren van talen. Dat gebeurde via drie kanalen: (a) op behoefte gebaseerde taaltraining in de werksfeer; (b) aandacht voor de beoordeling door docenten/leerkrachten op basis van gedefinieerde, communicatieve criteria en (c) experimenten met zelfbeoordeling aan de hand van “can do”-descriptoren als een manier om de reflectie en motivatie van de leerders te vergroten. Tegenwoordig worden “can do”-descriptoren in veel landen op een toenemend aantal vakgebieden toegepast in wat vaak een competentiegerichte aanpak wordt genoemd.

Communicatieve taalstrategieën worden dus binnen het ERK gezien als een soort scharnier tussen communicatieve taalcompetenties en communicatieve taalactiviteiten en ze worden met die laatste categorie in verband gebracht in paragraaf 4.4 van het ERK 2001. De ontwikkeling van de descriptoren voor strategische competentie werd beïnvloed door het model van ‘plannen vooraf, uitvoeren, monitoren, herstelactie’, maar zoals te zien is in de onderstaande tabel 4, zijn niet voor alle categorieën descriptorschalen ontwikkeld. De schuingedrukte categorieën werden overwogen op het moment dat de descriptoren uit 2001 werden ontwikkeld. Voor mediatie werd, in het project uit 2014-17, besloten alleen descriptoren te ontwikkelen voor de uitvoeringsstrategieën.

Tabel 4 - Communicatieve taalstrategieën in het ERK

	Receptie	Productie	Interactie	Mediatie
Planning	<i>Inkaderen</i>	Planning	N.v.t.	
Uitvoering	Afleiden	Compensatie	Beurten nemen Samenwerken	Koppelen aan eerdere kennis Taal aanpassen Gecomplieerde informatie opsplitsen Tekst met hoge informatie-dichtheid toelichten Tekst stroomlijnen
Evaluatie en herstel	<i>Monitoring</i>	Monitoring en zelfcorrectie	Om verduidelijking vragen <i>Communicatie herstellen</i>	

2.5. MEDIATIE

Toen zoals gezegd in de bespreking van het beschrijvingschema van het ERK hierboven werd afgestapt van de vier vaardigheden, is mediatie geïntroduceerd in het onderwijzen en leren van talen in het ERK als een van de vier wijzen van communicatie, namelijk receptie, productie, interactie en mediatie (zie afbeelding 2). Als we een taal gebruiken, vinden er heel vaak meerdere activiteiten plaats; mediatie is een combinatie van receptie, productie en interactie. In veel gevallen gebruiken we taal ook niet alleen om een boodschap over te brengen, maar om een idee te ontwikkelen door wat vaak “*languaging*” wordt genoemd (een idee doorspreken en op die manier de gedachten onder woorden brengen) of om begrip en communicatie te vergemakkelijken.

De behandeling van mediatie in het ERK 2001 beperkt zich niet tot taaloverschrijdende mediatie (informatie doorgeven in een andere taal), zoals blijkt uit de volgende fragmenten:

- ▶ Paragraaf 2.1.3: “maakt communicatie mogelijk tussen mensen die om wat voor reden dan ook niet in staat zijn rechtstreeks met elkaar te communiceren”.
- ▶ Paragraaf 4.4.4: “treedt op als intermediair tussen gesprekspartners die elkaar niet rechtstreeks kunnen begrijpen - gewoonlijk (maar niet uitsluitend) sprekers van verschillende talen.”
- ▶ Paragraaf 4.6.4: “Zowel de input als de geproduceerde tekst kan gesproken of geschreven zijn in T1 of T2.” (*Opmerking: dit betekent niet dat de ene in T1 is en de andere in T2; ze kunnen ook allebei in T1 zijn.*)

Hoewel het concept mediatie in het ERK uit 2001 niet volledig is uitgewerkt, worden hierin wel de twee kernbegrippen benadrukt, namelijk gezamenlijke betekenisvorming in interactie en voortdurende beweging tussen het individuele en sociale niveau in het leren van een taal, voornamelijk vanuit de opvatting dat de gebruiker/leerder een sociaal wezen is. Daarnaast benadrukt de focus op de mediator als een intermediair tussen gesprekspartners de sociale visie van het ERK. Op die manier geeft het beschrijvingschema van het ERK in feite, hoewel dat niet expliciet is vermeld in de tekst uit 2001, mediatie een sleutelpositie in de actiegerichte benadering. Die positie is vergelijkbaar met de rol die een aantal wetenschappers er tegenwoordig aan geven als ze het hebben over het proces van taalverwerving.

De benadering van mediatie in het project uit 2014-17 voor het uitbreiden van de illustratieve descriptoren in het ERK is dus breder dan alleen taaloverschrijdende mediatie. Naast taaloverschrijdende mediatie omvat het ook mediatie met betrekking tot communicatie en leren, evenals sociale en culturele mediatie. Deze bredere benadering is gekozen vanwege de relevantie in

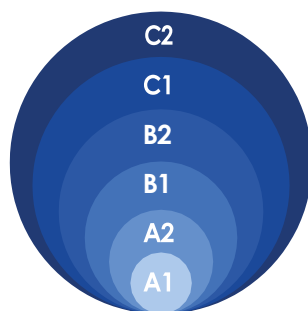
klassen met toenemende diversiteit, met betrekking tot de verspreiding van onderwijs in een vreemde taal of CLIL (Content and Language Integrated Learning) en omdat mediatie steeds meer gezien wordt als een onderdeel van alle leerprocessen, maar vooral van alle taalverwerving.

De descriptoren voor mediatie zijn vooral relevant in de klas als het gaat om samenwerkingstaken in kleine groepen. De taken kunnen zo worden georganiseerd dat de leerders verschillende input moeten delen, hun informatie moeten uitleggen en samen moeten werken om een doel te bereiken. Ze zijn nog relevanter als dit plaatsvindt in een CLIL-context.

2.6. DE GEMEENSCHAPPELIJKE REFERENTIELEVELS VAN HET ERK

Het ERK heeft twee assen: een horizontale as van categorieën voor het beschrijven van verschillende activiteiten en aspecten van competentie, zoals hierboven beschreven, en een verticale as die de voortgang in taalvaardigheid in die categorieën vertegenwoordigt. Om de organisatie van opleidingen en het beschrijven van de voortgang te vergemakkelijken, presenteert het ERK de zes gemeenschappelijke referentieniveaus die zijn weergegeven in afbeelding 3. Deze indeling biedt een routekaart waarmee gebruikers/leerders op een progressieve manier de relevante aspecten van het beschrijvingsschema kunnen aanpakken. De zes niveaus zijn echter niet onbetwistbaar. Ten eerste kunnen ze worden gegroepeerd in drie brede categorieën: Basisgebruiker (A1 en A2), Onafhankelijke gebruiker (B1 en B2) en Vaardige gebruiker (C1 en C2). Ten tweede worden de zes referentieniveaus, die zeer brede trappen van taalvaardigheid vertegenwoordigen, heel vaak nog verder onderverdeeld.

Afbeelding 3 - De gemeenschappelijke referentieniveaus van het ERK

Alle categorieën in de geesteswetenschappen en vrije kunsten zijn conventionele, sociaal geconstrueerde concepten. Net als de kleuren van de regenboog is taalvaardigheid in werkelijkheid een continuüm. En zoals bij een regenboog zijn de grenzen tussen de kleuren vaag en voor interpretatie vatbaar, zie afbeelding 4. Om te kunnen communiceren, vereenvoudigen we echter het beeld en concentreren we ons op de zes hoofdkleuren, zoals in afbeelding 5.

Afbeelding 5 - Een regenboog

Afbeelding 4 - De traditionele zes kleuren

De Gemeenschappelijke Referentieniveaus zijn in detail gedefinieerd door de illustratieve descriptoren in hoofdstukken 4 en 5 van het ERK 2001, maar de belangrijkste kenmerken van de niveaus zijn in het kort samengevat in paragraaf 3.6 van het ERK 2001 (bijlage 1) en in de drie tabellen die zijn gebruikt om de niveaus te introduceren in hoofdstuk 3 van het ERK 2001.

- ▶ Tabel 1 van het ERK: een globale schaal met één korte, samenvattende alinea per niveau wordt in Bijlage 1 weergegeven;

- ▶ Tabel 2 van het ERK: een schema voor zelfbeoordeling waarin de ERK-descriptoren voor communicatieve taalactiviteiten in hoofdstuk 4 van het ERK 2001 in vereenvoudigde vorm zijn samengevat. Tabel 2 wordt ook gebruikt in het Taalpaspoort van de vele versies van het Europees Taalportfolio en in de Europass van de EU. Een uitgebreide versie met daarin “Schriftelijke en online interactie” en “Mediatie” is opgenomen als bijlage 2 van deze publicatie;
- ▶ Tabel 3 van het ERK: een selectieve samenvatting van de ERK-descriptoren voor aspecten van communicatieve taalcompetentie in hoofdstuk 5 van het ERK 2001. Een uitgebreide versie met daarin “Fonologie” is in deze publicatie opgenomen als bijlage 3.

We benadrukken hierbij dat het hoogste niveau in het ERK-schema, C2, geen enkel verband houdt met wat soms wordt aangeduid als de prestatie van een geïdealiseerde “moedertaalspreker” of een “hoogopgeleide moedertaalspreker” of een “bijna-moedertaalspreker”. Zulke concepten vormden niet het uitgangspunt bij de ontwikkeling van de niveaus of de descriptoren. C2, het hoogste niveau in het ERK-schema, wordt in het ERK als volgt omschreven:

Niveau C2 wordt weliswaar “**Mastery**” (‘beheersing’) genoemd, maar dat wil niet zeggen dat hiermee competentie op het niveau van (bijna-)moedertaalsprekers wordt bedoeld. Dit niveau is bedoeld om de mate van nauwkeurigheid, gepastheid en moeiteloze omgang met de taal te karakteriseren die typerend is voor zeer succesvolle leerders. (ERK 2001, paragraaf 3.6)

Mastery (‘beheersing’) heet bij Trim ‘comprehensive mastery’ en bij Wilkins “Comprehensive Operational Proficiency”, en komt overeen met het hoogste examendoel in het model van ALTE (Association of Language Testers in Europe). Dit niveau kan worden uitgebreid tot de hoger ontwikkelde interculturele competentie die wordt bereikt door vele taalprofessionals.’ (ERK 2001, paragraaf 3.2)

A1, het laagste niveau in het ERK 2001, is ook niet het laagst voorstelbare niveau van beheersing van een vreemde taal. Het wordt in het ERK als volgt omschreven:

Niveau A1 (Breakthrough) wordt beschouwd als het laagste niveau van generatief taalgebruik, het punt waarop leerders op een eenvoudige manier *interactief kunnen zijn, eenvoudige vragen kunnen stellen en beantwoorden over zichzelf, over waar ze wonen, over wie ze kennen en over dingen die ze hebben, eenvoudige uitspraken kunnen doen en beantwoorden op het gebied van primaire behoeften of over zeer vertrouwde onderwerpen*, en niet meer uitsluitend vertrouwen op een zeer beperkt, lexicaal geordend repertoire van situatiegebonden frasen. (ERK 2001, paragraaf 3.6)

Niveau A1 (*Breakthrough*) is waarschijnlijk het laagste “niveau” van generatieve taalvaardigheid dat kan worden onderscheiden. Voordat deze fase wordt bereikt zullen er waarschijnlijk al een aantal specifieke taken zijn die leerders doeltreffend kunnen uitvoeren met behulp van een zeer beperkt taalbereik en die relevant zijn voor de behoeften van de betrokken leerders. De studie van de Zwitserse Raad voor Wetenschappelijk Onderzoek uit 1994-5, waarin de toelichtende descriptoren zijn ontwikkeld en geschaald, onderscheidde

Achtergrond bij de ERK-niveaus

Er zijn zes ERK-niveaus. Die worden van laag naar hoog gelabeld met de letters A tot C. De taalvaardigheid van een leerder kan het C2-niveau echter overstijgen. Tijdens een intergouvernementeel symposium dat in 1977 werd gehouden om de mogelijkheid van een Europees creditschema te bespreken, stelde David Wilkins ook een zevende niveau voor. De ERK-Werkgroep besloot de eerste zes niveaus van Wilkins te behouden, want het zevende niveau beschrijft een taalvaardigheid die hoger ligt dan normaal van leerders in het onderwijs wordt verwacht. Tijdens het *Swiss National Research Project* werden de niveaus empirisch onderbouwd en werden de illustratieve descriptoren uit het ERK uit 2001 ontwikkeld. Het bestaan van een zevende niveau werd in dit onderzoek ook bevestigd. Gebruikers/leerders die aan de *University of Lausanne* tolk- en vertaalstudies volgden, vertoonden namelijk een taalvaardigheid die duidelijk het C2-niveau oversteeg. Tolken die simultaan tolken aan de Europese instellingen en professionele vertalers gebruiken taal op een niveau dat een stuk hoger ligt dan C2. Dit niveau bevindt zich namelijk op het derde van de vijf niveaus voor literair vertalen die onlangs ontwikkeld werden tijdens het PETRA-project. Daarenboven vertonen veel meertalige schrijvers Wilkins’ zevende niveau, “*ambilingual proficiency*” (perfecte tweetaligheid) zonder tweetalig te zijn opgevoed.

een niveau van taalgebruik dat beperkt blijft tot de uitvoering van geïsoleerde taken, en dat kan worden voorondersteld bij de definitie van niveau A1. In bepaalde contexten, bijvoorbeeld met jonge leerders, kan het nuttig zijn om zo'n "mijlpaal" verder uit te werken. De volgende descriptoren hebben betrekking op simpele algemene taken. Ze werden alle ingeschaald onder niveau A1. Ze vormen nuttige doeleinden voor beginners:

- kan eenvoudige inkopen doen waarbij aanwijzen of andere gebaren het verbale aspect ondersteunen;
- kan vragen en vertellen welke dag, hoe laat en welke datum het is;
- kan enkele basisbegroetingen gebruiken;
- kan ja, nee, neem me niet kwalijk, alstublieft, dank u wel en sorry zeggen;
- kan op eenvoudige formulieren persoonlijke gegevens zoals, naam, adres, nationaliteit en burgerlijke staat invullen;
- kan een korte, eenvoudige briefkaart schrijven. (ERK 2001, paragraaf 3.5)

In de bewerkte en uitgebreide set descriptoren in dit document is het hierboven beschreven niveau aangeduid als Pre-A1 en verder ontwikkeld op basis van descriptoren van het Zwitserse project Lingualevel en het Japanse project CEFR-J, die beide gericht waren op het basisonderwijs en de onderbouw van het voortgezet onderwijs.

Het ERK benadrukt dat de niveaus referentieniveaus zijn en dat gebruikers ze in een bepaalde context wellicht willen onderverdelen. Ook worden voorbeelden gegeven van manieren waarop dat in verschillende contexten kan worden gedaan (ERK 2001, paragraaf 3.5). In dezelfde paragraaf introduceert het ERK het idee van plusniveaus.

In de toelichtende descriptoren wordt een onderscheid gemaakt tussen de "criteriumniveaus" (bijvoorbeeld A2 of A2.1) en de "plusniveaus" (bijvoorbeeld A2+ of A2.2). Laatstgenoemde worden van de eerstgenoemde gescheiden door een horizontale streep, zoals in onderstaand voorbeeld over "Algemeen mondeling begrip".

A2	Kan genoeg begrijpen om te kunnen voldoen aan behoeften van concrete aard, mits mensen helder en langzaam articuleren.
	Kan frasen en uitdrukkingen begrijpen die verband houden met zaken van de meest directe prioriteit (elementaire persoons- en familiegegevens, boodschappen doen, plaatselijke geografie, werk), mits er helder en langzaam wordt gearticuleerd.

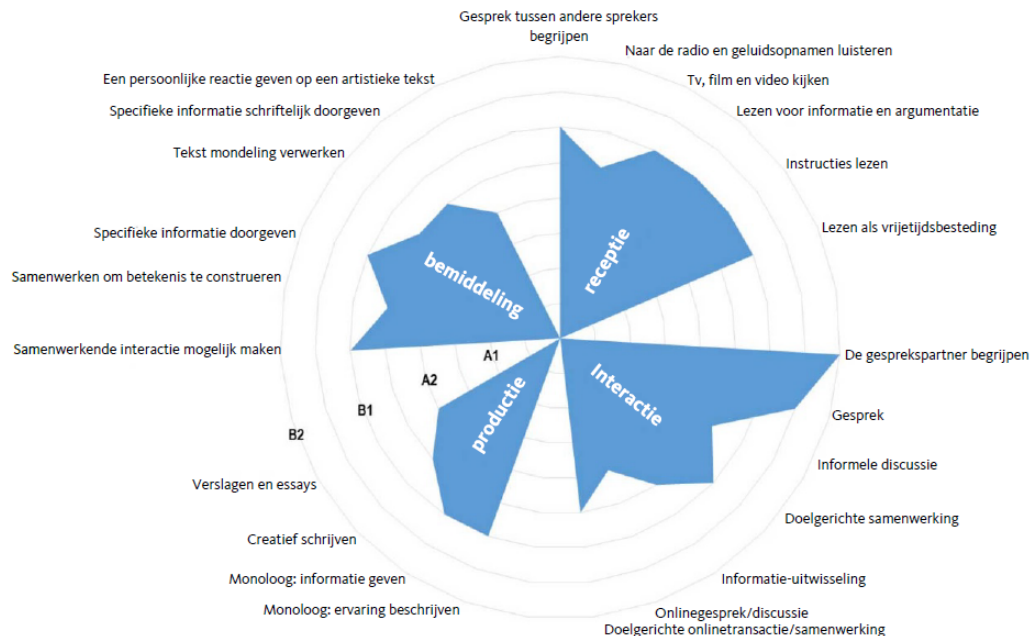
Plusniveaus geven aan dat er een zeer sterke competentie is op een niveau, die echter nog niet voldoet aan de minimumnorm voor het volgende criteriumniveau. In het algemeen betekent dit dat de kenmerken van het volgende niveau beginnen te verschijnen. Er zijn geen descriptoren voor de "plusniveaus" opgenomen in de drie tabellen waarin de ERK-niveaus worden geïntroduceerd in hoofdstuk 3 van het ERK 2001 (ERK 2001, tabellen 1, 2 en 3).

2.7. ERK-PROFIELEN

Niveaus zijn een noodzakelijke vereenvoudiging. We hebben niveaus nodig om het leren te organiseren, de voortgang bij te houden en vragen te beantwoorden zoals "Hoe goed is je Frans?" of "Welke taalvaardigheid moeten we vereisen van kandidaten?" Achter eenvoudige antwoorden zoals B2 - of zelfs B2 receptief, B1 productief - gaat echter een complex profiel schuil. De reden waarom het ERK zoveel descriptorschalen bevat, is dat gebruikers op die manier worden aangemoedigd gedifferentieerde profielen te ontwikkelen. Descriptorschalen kunnen in de eerste plaats worden gebruikt om vast te stellen welke taalactiviteiten relevant zijn voor een bepaalde groep leerders en in de tweede plaats om te bepalen welk niveau die leerders moeten behalen in de betreffende activiteiten om hun doel te bereiken. Dit kan worden geïllustreerd met de twee fictieve voorbeelden van individuele taalprofielen die zijn weergegeven in de afbeeldingen 6 en 7. In elk voorbeeld laten de vier vormen in de afbeeldingen 6 en 7 het gewenste profiel zien voor respectievelijk receptie, interactie, productie en mediatie. De labels rond de rand van de cirkel zijn de descriptorschalen die relevant worden geacht. Het taalvaardigheidsniveau dat in elke descriptorschaal als wenselijk wordt gezien, is aangegeven met de arcering. Merk op dat de descriptorschalen in de twee diagrammen niet identiek zijn. Alleen de activiteiten die relevant worden geacht, worden opgenomen. Profielen zoals de afbeeldingen 6 en 7 kunnen worden opgesteld voor individuen in de context van zeer intensieve

taaltrainingen voor een specifiek doel, maar de techniek is ook zeer nuttig voor het analyseren van de behoeften van bepaalde groepen leerders.

Afbeelding 6 - Een fictief profiel van behoeften in een extra taal – lager middelbaar onderwijs (CLIL)

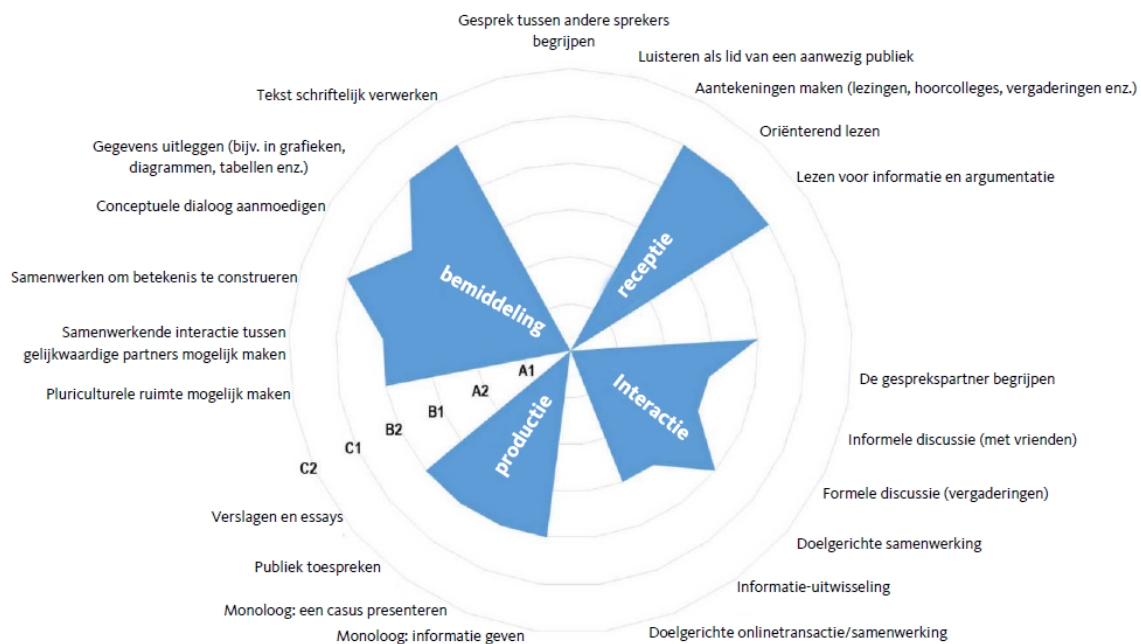

Het profiel dat is weergegeven in afbeelding 6 heeft “plusniveaus” tussen de Gemeenschappelijke Referentieniveaus. Het geeft relatief veel prioriteit (B1) aan de receptie - waaronder lezen als vrijetijdsbesteding - en aan doelgerichte samenwerking, samenwerkende interactie mogelijk maken en mondelinge productie. De hoogste prioriteit is echter de gesprekspartner begrijpen (B2), in dit geval CLIL, waarschijnlijk de docent/leerkracht. Het profiel dat is weergegeven in afbeelding 7 (postdoctoraal student natuurwetenschappen) legt ook nadruk op receptie (C1) en op bepaalde aspecten van mediatie: samenwerken om betekenis te construeren, verklaren van gegevens en verwerken van tekst. Profielen kunnen worden opgesteld voor verschillende groepen, in het bijzonder in een professionele context of in gespecialiseerde onderwijsgebieden. Betrokkenen kunnen worden geraadpleegd in een proces van twee stappen: eerst om de relevante descriptorschalen vast te stellen en daarna om voor elke daarvan realistische doelen te bepalen.

Grafische profielen zoals die in de afbeeldingen 6 en 7 kunnen ook worden gebruikt om de huidige taalvaardigheid van een gebruiker/leerder te beschrijven. De ontwikkeling van individuele taalvaardigheid is te zien als een uitbreiding in de loop van de tijd: het winnen van relevant terrein.³¹ Een realistisch grafisch profiel van de taalvaardigheid van een individu zou meer overeenkomen met de ongelijkmatige afbeeldingen 6 en 7 dan met de abstractere perfectieniveaus die zijn weergegeven als concentrische cirkels in afbeelding 3.

³¹ De voorlopige versies van het ERK uit 1996 en 1998 bevatten een diagram zoals de afbeeldingen 6 en 7 om deze analogie van taalvaardigheidsprofielen als ruimtelijk, territoriaal te illustreren. In de werkgroep werd het betreffende diagram vanwege zijn vorm aangeduid als “Antarctica”. Het werd niet opgenomen in de gepubliceerde versie, omdat het concept op dat moment te gecompliceerd werd bevonden.

Afbeelding 7 - Een profiel van behoeften in een extra taal – postdoctoraal natuurwetenschappen (fictief)

Voor een persoonlijk profiel van taalvaardigheid is het in de meeste gevallen waarschijnlijk wenselijk om met minder categorieën te werken. De afbeeldingen 6 en 7 werkten met descriptorschalen voor verschillende, gedetailleerde typen activiteiten. Een eenvoudiger alternatief is alleen de zeven algemene schalen gebruiken (“Algemene mondelinge vaardigheid”³² enzovoort). Aan de andere kant is er geen reden waarom het profiel beperkt zou moeten zijn tot één taal.

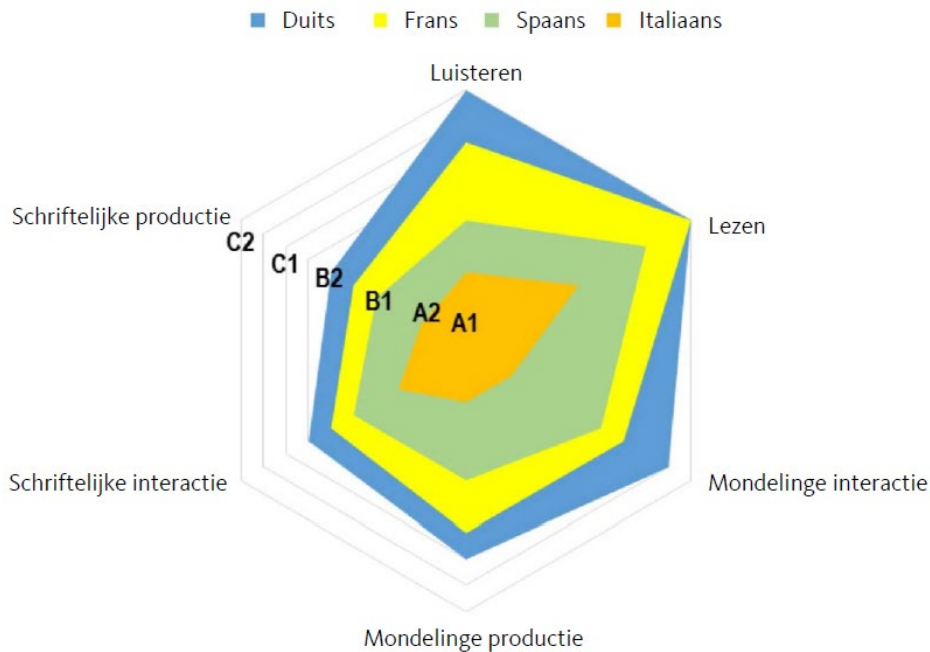
Het is mogelijk om een stap verder te gaan en grafische meertalige profielen te creëren voor individuele gebruikers/leerders. Afbeelding 8 toont een meertalig profiel dat is geïnspireerd op een model dat is ontwikkeld in een recent Canadees project.³³ Profielen voor verschillende talen worden over elkaar heen geprojecteerd in dezelfde grafiek. De afbeelding toont een profiel van “gedeeltelijke competenties” dat niet ongewoon is voor een volwassen gebruiker/leerder: veel sterker in leesvaardigheid in alle talen.

Een dergelijk profiel laat zien hoe de taalvaardigheid van een gebruiker/leerder bijna altijd ongelijkmatig en onvolledig is. Het wordt beïnvloed door de thuisachtergrond, door de behoeften van de situatie waarin de persoon heeft verkeerd en door de ervaring van de betreffende persoon, waaronder transversale competenties die zijn opgedaan in het algemeen onderwijs, in het gebruik van andere talen en in het beroepsleven. De profielen van twee gebruikers/leerders op hetzelfde niveau zullen dus vrijwel nooit volledig identiek zijn, aangezien ze de levenservaring van de betreffende persoon en de eigen inherente vaardigheden weerspiegelen, die in het ERK 2001 (paragraaf 5.2) worden beschreven als de “algemene competenties”.

³² Mondeling begrip, mondelinge productie en mondelinge interactie hebben allemaal betrekking op zowel gesproken taal als gebarentaal, indien passend in de context.

³³ LINCIDIRE: LINGuistic & Cultural Diversity REinvented, te raadplegen op www.lincdireproject.org/.

Afbeelding 8 - Een meertalig taalvaardigheidsprofiel met minder categorieën

In de praktijk bestaat de neiging om meer lineaire diagrammen te gebruiken om de taalvaardigheid van een individu volgens het ERK te profileren. Afbeelding 9 toont de taalvaardigheid in één taal in relatie tot de “algemene” descriptorschalen van het ERK. Afbeelding 10 toont een profiel voor mondeling begrip verdeeld over meerdere talen. Soortgelijke grafieken zijn te vinden in versies van het Europees Taalportfolio. Eerdere portfolio's profileerden de vaardigheden per taal (zoals in het voorbeeld in afbeelding 9), terwijl sommige latere versies het meertalige profiel voor algemene taalvaardigheid in elke communicatieve taalactiviteit weergeven (zoals in afbeelding 10).

Afbeelding 9 - Een taalvaardigheidsprofiel – algemene taalvaardigheid in één taal

Spaans	Pre-A1	A1	A2	A2+	B1	B1+	B2	B2+	C1
Mondeling begrip									
Leesbegrip									
Mondelinge interactie									
Schriftelijke interactie									
Mondelinge productie									
Schriftelijke productie									
Mediatie									

Grafische profielen zijn al sinds de eerste versies van eind jaren negentig gekoppeld aan het ERK en het Europees Taalportfolio. Tegenwoordig zijn ze natuurlijk veel makkelijker te produceren op basis van een spreadsheet (bijvoorbeeld Excel) en met de vele beschikbare online hulpmiddelen. Dergelijke grafische profielen hebben echter alleen betekenis als men mag aannemen dat de ontvanger bekend is met de betreffende niveaus en categorieën. Definities die voor die bekendheid kunnen zorgen, worden gegeven door de illustratieve descriptors van het ERK.

Afbeelding 10 - Een meertalig taalvaardigheidsprofiel – mondeling begrip in meerdere talen

	Pre-A1	A1	A2	A2+	B1	B1+	B2	B2+	C1	C2	Hoger dan C2
Engels											
Duits											
Frans											
Spaans											
Italiaans											

2.8. DE ILLUSTRATIEVE DESCRIPTOREN VAN HET ERK

De illustratieve descriptors zijn weergegeven binnen de descriptorschalen. Elke descriptorschaal geeft voorbeelden van typisch taalgebruik in een bepaald gebied, gekalibreerd op verschillende niveaus. Elke descriptor is afzonderlijk van de andere descriptors op de schaal ontwikkeld en gekalibreerd, zodat elke individuele descriptor een onafhankelijk criterium biedt dat op zichzelf kan worden gebruikt, zonder de context van de schaal. De descriptors worden ook hoofdzakelijk op die manier gebruikt: onafhankelijk van de schaal waarop ze zijn weergegeven. Het doel van de descriptors is input geven voor curriculumontwikkeling.

Voor het gebruiksgemak zijn de descriptors weergegeven in niveaus. Descriptors voor hetzelfde niveau van verschillende schalen worden vaak in aangepaste vorm gebruikt op checklists van descriptors voor curriculum- of moduledoeleinden en voor zelfbeoordeling (zoals in de Europese Taalportfolio's). De koppeling van een descriptor aan een bepaald niveau mag echter niet als exclusief of verplicht worden gezien. De descriptors verschijnen in het eerste niveau waarop de gebruiker/leerder de beschreven taak waarschijnlijk zal kunnen volbrengen. Dit is het niveau waarop de descriptor waarschijnlijk relevant is als curriculumdoel: het is het niveau waarop redelijkerwijs het vermogen wordt ontwikkeld om de beschreven handeling te verrichten. Die descriptor zou een uitdagend, maar zeker niet onmogelijk doel kunnen zijn voor gebruikers/leerders op het niveau eronder. Voor sommige typen leerders met een bepaald talent of een bepaalde ervaring of motivatie in het beschreven gebied, zou het best een zeer passend doel kunnen zijn. Dit benadrukt het belang van het denken in termen van profielen (zie afbeeldingen 6 tot 10) en niveaus. Het is wellicht nuttig om de paragrafen 3.7 ("Hoe de schalen met toelichtende descriptors kunnen worden gelezen") (p. 36) en 3.8 ("Hoe de schalen met taalvaardigheidsdescriptors kunnen worden gebruikt") (p. 36) van het ERK 2001 te raadplegen.

De schalen van illustratieve descriptors bestaan uit onafhankelijke, op zichzelf staande descriptors en zijn niet primair bedoeld voor beoordeling. Het zijn geen beoordelingsschalen in de betekenis waarin die term doorgaans wordt gebruikt bij het beoordelen van taalvaardigheid. Ze beogen niet elk relevant aspect van elk niveau te omvatten op de manier waarop schalen voor de beoordeling van prestaties dat doorgaans doen. Ze zijn illustratief, niet alleen in de zin dat ze worden gepresenteerd als niet-verplichte voorbeelden, maar ook in de zin dat ze slechts de competentie illustreren in het betreffende gebied op verschillende niveaus. Ze richten zich op aspecten die nieuw en opvallend zijn; ze zijn niet bedoeld om alles wat relevant is op een allesomvattende manier te beschrijven. Ze zijn open en onvolledig.

ERK-onderzoeksproject descriptoren

De illustratieve descriptoren die in 2001 zijn opgenomen in het ERK waren gebaseerd op de resultaten van een Zwitsers nationaal onderzoeksproject. Dat was opgezet om enerzijds descriptoren te ontwikkelen en te valideren voor het ERK en de Europese Taalportfolio's, en anderzijds om een beeld te geven van de ontwikkeling van de taalvaardigheid die was bereikt aan het eind van verschillende schooljaren in het Zwitserse onderwijsstelsel. Het voorliggende project om een uitgebreidere set illustratieve descriptoren te ontwikkelen, hanteerde dezelfde aanpak als dit Zwitserse project uit 1993-1997. De methode van dat oorspronkelijke project bestond uit drie fasen en wordt kort beschreven in bijlage B van het ERK:

Intuitieve fase: Gedetailleerde analyse van de bestaande descriptorschalen en opstellen van nieuwe descriptoren.

Kwalitatieve fase: 32 workshops waarin 4-12 docenten/leerkrachten (a) descriptoren rangschikten in de categorieën die zij moesten beschrijven, (b) kwalitatieve oordelen vellen over de helderheid, nauwkeurigheid en relevantie van de beschrijving en (c) descriptoren sorteerden in bandbreedtes van vaardigheid.

Kwantitatieve fase: Analyse met behulp van het Rasch-schaalmodel van de manier waarop 250 docenten/leerkrachten de moeilijkheid van de descriptoren interpreterden. Daarbij beoordeelde elke docent/leerkracht tien leerders voor een gestructureerde steekproef van twee van zijn klassen aan het eind van een schooljaar. Deze evaluaties met descriptoren vonden plaats toen de docenten/leerkrachten (waarvan circa 80% werkzaam in het middelbaar onderwijs) cijfers toekenden voor het schooljaar.

De illustratieve descriptoren zijn een bron voor de ontwikkeling van passende normen voor de betreffende context; ze worden zelf niet aangeboden als normen. Ze vormen een basis voor reflectie, discussie en verdere acties. Het doel is het scheppen van nieuwe mogelijkheden, niet het overbodig maken van besluiten. Het ERK vermeldt dit heel duidelijk en stelt dat de descriptoren worden gepresenteerd als aanbevelingen, en op geen enkele manier verplicht.

We nodigen u als gebruiker uit het schaalstelsel en de bijbehorende descriptoren kritisch te gebruiken. De Sectie moderne talen van de Raad van Europa ontvangt graag een verslag van uw ervaringen met het gebruik ervan. Merk op dat er niet alleen schalen zijn gegeven voor globale taalvaardigheid, maar ook voor veel van de parameters van taalvaardigheid die zijn beschreven in de hoofdstukken 4 en 5. Dit maakt het mogelijk gedifferentieerde profielen te specificeren voor bepaalde leerders of groepen leerders (ERK 2001, Noten voor de gebruiker: xiii-xiv).

De descriptorschalen zijn dus referentiemiddelen. Ze zijn niet bedoeld om te worden gebruikt als beoordelingsinstrumenten, hoewel ze wel als bron kunnen dienen voor de ontwikkeling van zulke instrumenten. Deze kunnen de vorm hebben van een checklist op één niveau of een beschrijvingsschema waarin meerdere categorieën op verschillende niveaus worden gedefinieerd. Het is wellicht nuttig om paragraaf 9.2.2, "De criteria voor het bereiken van een doelstelling", van het ERK 2001 te raadplegen.

Elke descriptorschaal is nu voorzien van een korte onderbouwing, waarin de voornaamste concepten zijn belicht die in de descriptoren aan bod komen naarmate men verder komt in de schaal. De schalen bevatten niet altijd voor elk niveau een descriptor. Het ontbreken van een descriptor betekent niet dat het niet mogelijk is om er een te schrijven. Bij niveau C2 staat bijvoorbeeld soms: "Geen descriptor beschikbaar; zie C1". In zulke gevallen wordt de gebruiker uitgenodigd na te gaan of voor de betreffende context een descriptor geformuleerd kan worden die een meer gevorderde versie vormt van de definitie die is gegeven voor C1.

In paragraaf 3.4 van het ERK 2001 wordt over de geldigheid van de illustratieve descriptoren gezegd dat ze:

- ▶ voor hun formulering gebaseerd zijn op de ervaringen van een groot aantal instellingen die zich bezighouden met het definiëren van vaardigheidsniveaus;
- ▶ ontwikkeld zijn met het model dat in hoofdstuk 4 en 5 van het ERK 2001 beschreven wordt door interactie tussen (a) het theoretische werk van de Auteursgroep, (b) de analyse van bestaande taalvaardigheidsschalen en (c) de praktijkworkshops met leerkrachten/docenten;
- ▶ afgestemd zijn op de volgende Gemeenschappelijke Referentieniveaus A1, A2, B1, B2, C1 en C2;

- ▶ voldoen aan de criteria voor effectieve descriptoren geschetst in bijlage A van het ERK 2001, in die zin dat elke descriptor bondig (maximaal 25 woorden), helder en transparant is, positief is geformuleerd, iets bepaalds beschrijft en op zichzelf staat - dat wil zeggen dat de interpretatie niet afhankelijk is van de formulering van andere descriptoren;
- ▶ transparant, bruikbaar en relevant bevonden zijn door groepen taaldocenten/leerkrachten (moedertaalsprekers en niet-moedertaalsprekers) uit uiteenlopende onderwijssectoren met heel verschillende opleidings- en ervaringsprofielen;
- ▶ relevant zijn voor de beschrijving van feitelijke leerresultaten van leerders in het lager en hoger middelbaar onderwijs, het beroeps- en het volwassenenonderwijs, zodat zij naar alle waarschijnlijkheid realistische doelstellingen vertegenwoordigen;
- ▶ “objectief gekalibreerd” zijn gekalibreerd ten opzichte van een gemeenschappelijke schaal. Dit betekent dat de positie van de overgrote meerderheid van de descriptoren op de schaal gebaseerd is op hoe ze gebruikt zijn om prestaties van leerders te beoordelen, in plaats van alleen op de mening van de auteurs;
- ▶ een verzameling criteria-uitspraken vormen over het continuüm van vaardigheid in vreemde talen, die flexibel kan worden benut voor de ontwikkeling van criteriumgerelateerde beoordelingen. De uitspraken kunnen worden aangepast aan bestaande lokale systemen, nader uitgewerkt op basis van lokale ervaring en/of gebruikt voor de ontwikkeling van nieuwe sets met doelstellingen.

Als gevolg daarvan is de set illustratieve descriptoren die in 2001 gepubliceerd werd, breed geaccepteerd en vertaald in veertig talen. Het ERK 2001 verwees echter naar de illustratieve descriptoren als een “databank met descriptoren” omdat het idee was dat ze later, net als een databank met toetsonderdelen, zouden worden uitgebreid zodra de gebruikers meer descriptoren hadden ontwikkeld en gevalideerd, zoals nu is gebeurd met deze bewerkte versie.

De descriptoren zijn bedoeld om een gemeenschappelijke metataal te bieden om netwerken van en de ontwikkeling van praktijkgemeenschappen door groepen docenten/leerkrachten te vereenvoudigen. Gebruikers van het ERK worden uitgenodigd de ERK-niveaus en illustratieve descriptoren te selecteren die zij passend vinden voor de behoeften van hun leerders. Ze kunnen de formulering ervan aanpassen om ze beter af te stemmen op hun specifieke context en ze waar nodig aanvullen met hun eigen descriptoren. Zo zijn de descriptoren aangepast voor de Europese Taalportfolio's.

2.9. HET GEBRUIK VAN DE ILLUSTRATIEVE DESCRIPTOREN VAN HET ERK

De descriptoren zijn in de eerste plaats bedoeld om het leerplan, de manier van lesgeven en de beoordeling op elkaar af te stemmen. Docenten/leerkrachten kunnen ERK-descriptoren kiezen op basis van hun relevantie voor een bepaalde context en ze waar nodig aanpassen. Zo kunnen de descriptoren een gedetailleerd, flexibel hulpmiddel zijn om:

- ▶ leerdoelen in verband te brengen met taalgebruik in het echte leven, om zo een kader te bieden voor actiegericht leren;
- ▶ transparante “wegwijzers” te bieden voor leerders, ouders of ondersteuners;
- ▶ een “menu” te bieden om prioriteiten te bepalen met volwassen leerders in een proces voor voortdurende behoefteanalyse;
- ▶ klastaken voor te stellen aan docenten/leerkrachten, die activiteiten omvatten die in verschillende descriptoren worden beschreven;
- ▶ criteriumgerelateerde beoordelingen te introduceren waarbij criteria verband houden met een extern kader (hier het ERK).

ERK-descriptoren worden heel vaak als inspiratiebron gebruikt bij het aanpassen of expliciet maken van de doelstellingen van een bestaande opleiding. In zulke gevallen worden descriptoren uit bepaalde schalen geselecteerd, aangepast aan de lokale context en toegevoegd aan een bestaand leerplan.

ERK-descriptoren kunnen echter ook worden gebruikt om een geheel nieuwe set leerdoelen te ontwikkelen. Daarvoor zou men idealiter moeten beginnen met het opstellen van een behoefteprofiel, zoals de grafische voorbeelden die zijn weergegeven in de afbeeldingen 6 en 7. In de praktijk wordt vaak voor een snellere weg gekozen: men vertrekt van de checklists van descriptoren die voor het ERK zijn aangepast. Die checklists zijn intussen beschikbaar voor verschillende niveaus in het onderdeel Taalbiografie van veel versies van het Europees Taalportfolio.

Ongeacht de aanpak moet de lijst met descriptoren tot een aanvaardbare lengte worden teruggebracht door herhalingen en elementen die in de betreffende context minder relevant zijn, te schrappen. Dat is meestal het moment waarop descriptoren worden aangepast, ingekort, vereenvoudigd, samengevoegd met bestaande communicatieve doelstellingen en aangevuld met andere leerdoelen. Wat een “aanvaardbare” lengte voor een lijst is, hangt af van het precieze doel van de lijst. Een lange lijst (bijvoorbeeld 60 tot 80 descriptoren) voor het ontwerpen van een leerplan voor een volledig niveau is een optie, maar de ervaring leert dat een lijst die als hulpmiddel wordt gebruikt voor zelfbeoordeling of beoordeling door een docent/leerkracht effectiever is als hij veel korter is (bijvoorbeeld 10 tot 20 descriptoren) en is toegespitst op de activiteiten die van belang zijn in een bepaald deel of in een bepaalde module van de opleiding.

Als de descriptoren worden gebruikt om een lijst van leerdoelen op te stellen, moet men in gedachten houden dat de descriptoren van verschillende schalen elkaar aanvullen. Men zou het toepassingsgebied van een bepaalde descriptor kunnen willen verbreden door deze te koppelen aan descriptoren uit een of twee aanvullende schalen die relevant zijn voor het bedoelde toepassingsgebied van de leeractiviteit. Op niveau B1 kan bijvoorbeeld een bredere educatieve doelstelling worden geformuleerd voor het omgaan met teksten door de volgende descriptoren uit verschillende schalen met elkaar te combineren:

- ▶ Kan het plot van verhalen, eenvoudige romans en stripverhalen volgen als deze een duidelijke verhaallijn hebben en veelvoorkomende, alledaagse bewoordingen gebruiken, mits er regelmatig een woordenboek wordt geraadpleegd (Lezen als vrijetijdsbesteding).
- ▶ Kan in het kort de gevoelens en meningen die een werk oproep uitleggen (Uitdrukken van een persoonlijke reactie op creatieve teksten (waaronder literatuur)).
- ▶ Kan in eenvoudige bewoordingen bespreken hoe dingen die ‘vreemd’ overkomen in een andere sociaal-culturele context best ‘normaal’ kunnen zijn voor de andere betrokkenen (Voortbouwen op pluricultureel repertoire)

Descriptoren kunnen ook nuttig zijn als uitgangspunt om transparante beoordelingscriteria te formuleren. Hoofdstuk 9 van het ERK 2001 beschrijft verschillende vormen van beoordelingen en manieren waarop descriptoren daarbij van pas kunnen komen. Over de toepassing van descriptoren bij beoordelingen zegt het ERK het volgende:

Wanneer we spreken over het gebruik van descriptoren, is het van groot belang onderscheid te maken tussen:

Curriculumdoelstellingen definiëren op basis van een behoefteprofiel

Stap 1: Selecteer de descriptorschalen die relevant zijn voor de behoeften van de betreffende groep leerders. (Zie de inhoudspagina; zie afbeeldingen 6 en 7.)

Stap 2: Bepaal een doelniveau voor elke relevante descriptorschaal, het niveau op de gekozen schaal/schalen dat de leerders moeten behalen. Het is uiteraard het beste als dit gebeurt in overleg met betrokkenen, onder wie docenten/leerkrachten en, in het geval van volwassen leerders, de leerders zelf. U kunt hen ook vragen welke andere communicatieve activiteiten relevant zijn en wat voor niveau een passende doelstelling is.

Stap 3: Stel een lijst samen van de descriptoren voor het doelniveau of de doelniveaus van alle relevante schalen. Dit is het eerste concept van een set communicatieve doelstellingen.

Stap 4: Verfijn de lijst, mogelijk in overleg met de betrokkenen.

Een alternatieve benadering is:

Stap 1: Bepaal een globaal niveau voor de opleiding.

Stap 2: Verzamel alle descriptoren voor dat niveau.

Stap 3: Bepaal samen met de betrokkenen welke descriptoren relevant zijn en verwijder de rest.

1. Descriptoren van communicatieve activiteiten (zie hoofdstuk 4).
2. Descriptoren van die vaardigheidsaspecten gerelateerd aan bepaalde competenties (zie hoofdstuk 5).

Eerstgenoemde zijn uitermate geschikt voor beoordeling door docenten/leerkrachten of zelfbeoordeling met betrekking tot taken in de dagelijkse werkelijkheid. Dergelijke beoordeling is gebaseerd op een nauwkeurig beeld van de taalvaardigheid die de leerder gedurende de opleiding heeft ontwikkeld. Die descriptoren zijn nuttig omdat ze zowel leerders als docenten/leerkrachten kunnen helpen een actiegericht benadering te kiezen. (ERK 2001, paragraaf 9.2.2)

Die laatste categorie, descriptoren van aspecten van competenties (ERK 2001, hoofdstuk 5), kan ook een nuttige bron zijn voor het ontwikkelen van beoordelingscriteria om te bepalen hoe goed gebruikers/leerders in staat zijn een bepaalde taak uit te voeren: om de kwaliteit van hun productie te beoordelen. Dat is het tegenovergestelde van “het wat”: de communicatieve activiteiten die ze kunnen doen (“can do”, ERK 2001, hoofdstuk 4). Het verband tussen de twee typen van illustratieve descriptoren is weergegeven in tabel 5. Elk type (wat/hoe) kan twee vormen aannemen: eenvoudiger, voor “buitenstaanders”, en uitgebreider, voor “insiders” (meestal docenten/leerkrachten). Eenvoudige vormen van descriptoren over wat een leerder kan, worden vaak gebruikt om verslag uit te brengen van de resultaten aan de gebruikers/leerders zelf of eventuele andere betrokkenen (gebruikersgericht); uitgebreidere vormen voor “insiders” helpen docenten/leerkrachten of toetsontwikkelaars een programma samen te stellen en daarbinnen specifieke taken te formuleren (ontwikkelaarsgericht). Eenvoudigere vormen van descriptoren voor hoe een leerder presteert in een taal worden gebruikt voor beoordelingschema’s, die meestal beperkt zijn tot vier of vijf beoordelingscriteria; met het oog op de transparantie kunnen die worden gedeeld met gebruikers/leerders (beoordelaarsgericht). Uitgebreidere vormen voor “insiders”, meestal voor een langere lijst van kwaliteitsaspecten, kunnen als een checklist worden gebruikt om sterke en zwakke punten in kaart te brengen (diagnosegericht). Meer informatie hierover is te vinden in de paragrafen 3.8 en 9.2.2 van het ERK 2001, waarin deze verschillende richtingen worden uitgelegd.

Tabel 5 - De verschillende toepassingen van descriptoren

	WAT de gebruiker/leerder kan (hoofdstuk 4, ERK 2001)	HOE GOED de gebruiker/leerder het doet (hoofdstuk 5, ERK)	Van belang voor
Complexere descriptoren	constructeursgerichte/ontwikkelaarsgerichte leerplandescriptoren	diagnosegerichte beoordelingsdescriptoren	Curriculumontwerpers Docenten/leerkrachten
Eenvoudigere descriptoren	gebruikersgerichte leerdoelen en “can do”-leerresultaten	beoordelingsdescriptoren gericht op zelfbeoordeling	Leerders Ouders/werkgevers enz.

Zoals gezegd zijn de descriptoren primair bedoeld om transparante en coherente afstemming mogelijk te maken tussen het leerplan, het onderwijs en de beoordeling (in het bijzonder de beoordeling door de docent/leerkracht), en vooral tussen de “wereld van de taalklas” en de echte wereld. Behoeften in de echte wereld houden verband met de voornaamste domeinen van taalgebruik: het publieke domein, het persoonlijke domein, het beroepsdomein en het onderwijsdomein (ERK 2001, paragraaf 4.1.1; ERK 2001, tabel 5). Deze domeinen zijn in bijlage 5 geïllustreerd met voorbeelden voor de nieuwe schalen voor onlineactiviteiten en mediatieactiviteiten.

Het is duidelijk dat het onderwijsdomein ook een domein in de echte wereld is, net als de andere drie. Beide behoefteprofielen die we eerder bespraken, hadden immers ook betrekking op het onderwijsdomein (afbeelding 6 voor CLIL; afbeelding 7 voor universitaire studie). Vooral in onderwijssituaties met kinderen met een migratieachtergrond, onderwijs in een vreemde taal of bij CLIL is het evident dat interactie tussen docent/leerkracht en leerder(s) en samenwerkende interactie tussen leerders allebei mediatiefuncties hebben:

- ▶ die van het organiseren van collectief werk en de relaties tussen de deelnemers;
- ▶ die van het mogelijk maken van de toegang tot, en het opbouwen van, kennis.

Sinds de publicatie van het ERK is de diversiteit toegenomen, zowel in de maatschappij als in het onderwijs. Ruimte scheppen voor die diversiteit is dan ook steeds belangrijker geworden. Zoals blijkt uit het project uit 2014-17 zijn een bredere visie op mediatie, in combinatie met een positieve focus op de diverse linguïstische en culturele repertoires van de gebruikers/leerders gewenst. In de klas kan bewustzijn worden gekweekt voor de meertalige/pluriculturele profielen van de leerders en kunnen deze profielen verder worden ontwikkeld. We hopen zeker dat het aanbieden van ERK-descriptoren voor mediatie van tekst, concepten en communicatie enerzijds en voor meertalige/pluriculturele competentie anderzijds, zal helpen de soorten taken die in de taallessen worden uitgevoerd te verbreden en alle ontwikkelende taalbronnen die de gebruikers/leerders met zich meebrengen te waarderen.

2.10. ENKELE NUTTIGE BRONNEN VOOR DE IMPLEMENTATIE VAN HET ERK

Op de website van de Raad van Europa staan links naar een groot aantal bronnen en artikelen met betrekking tot het ERK. U vindt er een databank met aanvullende descriptoren, voorbeelden van prestaties (video's en scripts) en geijkte beoordelingstaken. De website van ECML stelt materialen beschikbaar van een aantal projecten die verband houden met het ERK. Het onderstaande overzicht van online bronnen en boeken bevat enkele van de meest praktische handleidingen over de toepassing van het ERK voor onderwijs en leren:

2.10.1. Online bronnen

“Common European Framework of Reference for Languages: Learning, teaching, assessment - A Guide for Users”,³⁴ beschikbaar in het Engels en Frans.

“From communicative to action-oriented: a research pathway”,³⁵ beschikbaar in het Engels en Frans.

A quality assurance matrix for CEFR use³⁶ (CEFR QualiMatrix), beschikbaar in het Engels en Frans.

CEFRTrain (Common European Framework of Reference for Languages in Teacher Training).³⁷

Council of Europe tools for language teaching - Common European framework and portfolios,³⁸ beschikbaar in het Engels en Frans.

Equals “Practical resources for language teaching”.³⁹

Guide for the development and implementation of curricula for plurilingual and intercultural education (Beacco et al. 2016a), beschikbaar in het Engels en Frans.

Pathways through assessing, learning and teaching in the CEFR (Piccardo et al. 2011), beschikbaar in het Engels en Frans.

PRO-Sign: Promoting Excellence in Sign Language Instruction.⁴⁰

2.10.2. Boeken

Bourguignon C. (2010), *Pour enseigner les langues avec les CERCL - Clés et conseils*, Delagrave, Paris.

Lions-Olivieri M-L. and Liria P. (eds) (2009), *L'approche actionnelle dans l'enseignement des langues. Douze articles pour mieux comprendre et faire le point*, Difusión-Maison des langues, Paris.

North B. (2014), *The CEFR in practice*, Cambridge University Press, Cambridge.

³⁴. Trim J. (ed.) (2001), “Common European Framework of Reference for Languages: Learning, teaching, assessment - A Guide for Users”, Language Policy Division, Council of Europe, Strasbourg, te raadplegen op <https://rm.coe.int/1680697848>.

³⁵. Piccardo E. (2014), “From communicative to action-oriented: a research pathway”, te raadplegen op https://transformingfsl.ca/wp-content/uploads/2015/12/TAGGED_DOCUMENT_CSC605_Research_Guide_English_01.pdf.

³⁶. Te raadplegen op www.ecml.at/CEFRqualitymatrix.

³⁷. www.helsinki.fi/project/ceftrain/index.php.35.html.

³⁸. Goullier F. (2007), *Council of Europe tools for language teaching - Common European framework and portfolios*, Les Editions Didier/Council of Europe, Paris/Strasbourg, te raadplegen op <https://rm.coe.int/168069ce6e>.

³⁹. Equals “Practical resources for language teaching”, te raadplegen op www.equals.org/our-expertise/cefr/our-work-practical-resources-for-language-teaching/.

⁴⁰. www.ecml.at/ECML-Programme/Programme2016-2019/SignLanguageInstruction/tabid/1856/Default.aspx.

North B., Angelova M. and Rossner R. (2018), *Language course planning*, Oxford University Press, Oxford.

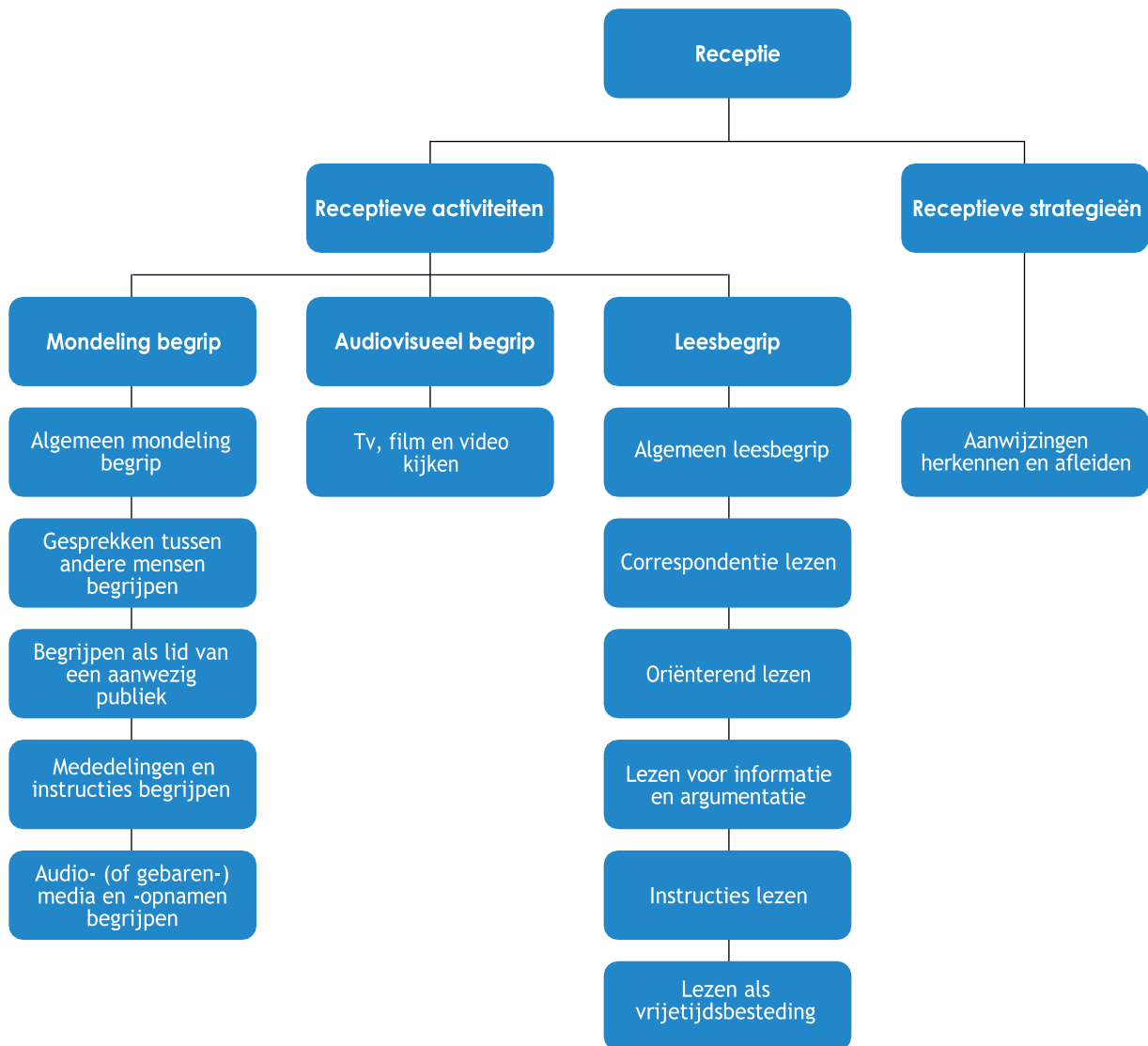
Piccardo E. and North B. (2019), *The action-oriented approach: A dynamic vision of language education*, Multilingual Matters, Bristol.

Rosen É. and Reinhardt C. (eds) (2010), *Le point sur le Cadre européen commun de référence pour les langues*, Clé international, Paris.

Hoofdstuk 3

DE ILLUSTRATIEVE DESCRIPTORSCHALEN VAN HET ERK: COMMUNICATIEVE TAALACTIVITEITEN EN -STRATEGIEËN

Afbeelding 11- Receptieve activiteiten en strategieën

3.1. RECEPTIE

Met receptie bedoelen we het ontvangen en verwerken van input: het activeren van de passend geachte schema's om een weergave te creëren van de betekenis die wordt uitgedrukt en een hypothese te vormen met betrekking tot de communicatieve bedoeling ervan. Binnenkomende contextuele en contextuele aanwijzingen worden gecontroleerd om te zien of ze in het geactiveerde

schema “passen” of een alternatieve hypothese vereisen. Bij “mondelinge receptie” ontvangt en verwerkt de taalgebruiker een gesproken/gebaarde of opgenomen input die wordt geproduceerd door een of meer mensen. Bij “visuele receptieactiviteiten” (lezen en kijken) ontvangt en verwerkt de gebruiker geschreven of gebaarde teksten die door een of meer mensen zijn geproduceerd. Bij “audiovisueel begrip”, waarvoor één schaal is opgenomen (televisie en film kijken), kijkt de gebruiker naar televisie, video of film en maakt gebruik van multimedia, met of zonder ondertitels, voice-overs of gebaren.

3.1.1. Receptieve activiteiten

3.1.1.1. Mondeling begrip

Onder “mondeling begrip” valt het begrijpen van rechtstreekse communicatie waarbij de leerder aanwezig is en equivalenten op afstand en in opgenomen vorm. Het omvat dus auditief-vocale modaliteiten en modaliteiten die gestoeld zijn op visuele impulsen en gebaren. Tot de aspecten van mondeling begrip die hier onder receptie vallen, behoren verschillende vormen van eenzijdig begrip, maar niet “Begrijpen van een gesprekspartner” (als deelnemer aan interactie), want dat maakt deel uit van interactie. De benadering is sterk beïnvloed door de metafoer van concentrische cirkels, waarbij we niet meer kijken naar een rol van deelnemer aan een interactie, maar een eenzijdige rol van toehoorder of buitenstaander, die deel uitmaakt van een aanwezig publiek of van een publiek op afstand, via media. Er zijn schalen opgenomen voor “Gesprek tussen andere mensen begrijpen” (als een toevallige luisteraar) en voor “Begrijpen als lid van een aanwezig publiek”. Aan deze schalen zijn bepaalde media toegevoegd in de vorm van “Mededelingen en instructies begrijpen” en “Geluids- (of gebaren-) media en -opnamen begrijpen”. Onder audiovisueel begrip is ook een aparte schaal voor “Tv, film en video kijken” opgenomen.

Algemeen mondeling begrip

	ALGEMEEN MONDELING BEGRIP
C2	Heeft geen moeite om enige vorm van taal te begrijpen, hetzij in direct contact, hetzij via de media, wanneer het wordt voortgebracht in een natuurlijk tempo.
C1	Kan genoeg taal begrijpen om uitgebreide betogen te volgen over abstracte en complexe onderwerpen buiten het eigen vakgebied, maar moet misschien af en toe een detail controleren, vooral wanneer de taalvariëteit die wordt gebruikt niet vertrouwd is. Kan een breed scala van idiomatische uitdrukkingen en uitdrukkingen uit de spreektaal herkennen, en merkt daarbij registerschuivingen op. Kan een uitgebreid betoog volgen, ook wanneer het niet duidelijk gestructureerd is en verbanden niet uitdrukkelijk worden benoemd.
B2	Kan teksten in standaardtaal of in een vertrouwde taalvariëteit begrijpen over vertrouwde en niet-vertrouwde onderwerpen in het persoonlijke, sociale, academische of professionele leven, hetzij in direct contact, hetzij via de media. Extreme [auditieve/visuele] achtergrondruis, onvoldoende structuur in het betoog en/of idiomatisch taalgebruik kunnen het begrip van wat wordt gezegd, ondermijnen. Kan de hoofdgedachten begrijpen van naar inhoud en vorm complexe betogen over concrete en abstracte onderwerpen, wanneer daarin gebruik wordt gemaakt van standaardtaal of een vertrouwde taalvariëteit. Daarbij inbegrepen zijn technische besprekingen in het eigen vakgebied. Kan uitgebreide betogen en complexe redeneringen volgen, mits het onderwerp redelijk vertrouwd is en de richting van de discussie wordt aangegeven met expliciete signalen.
B1	Kan directe feitelijke informatie begrijpen over gewone alledaagse of werkgebonden onderwerpen, en daarbij zowel algemene boodschappen als specifieke details herkennen, mits mensen helder articuleren in een over het algemeen vertrouwde taalvariëteit. Kan de hoofdpunten begrijpen in teksten over zaken die regelmatig aan bod komen op het werk, op school, in de vrije tijd, enzovoort, op voorwaarde dat deze teksten opgesteld zijn in heldere standaardtaal of in een vertrouwde taalvariëteit.
A2	Kan genoeg begrijpen om te kunnen voldoen aan concrete behoeften, mits mensen helder en langzaam articuleren. Kan frasen en uitdrukkingen begrijpen die verband houden met zaken van de meest directe prioriteit (elementaire persoons- en familiegegevens, boodschappen doen, plaatselijke geografie, werk), mits er helder en langzaam wordt gearticuleerd.

A1	Kan taal volgen die heel langzaam en zorgvuldig wordt overgebracht, en waarbij lange pauzes worden ingelast om de betekenis op te nemen. Kan concrete informatie herkennen over vertrouwde onderwerpen uit het dagelijks leven (bijvoorbeeld plaatsen en tijden), mits die informatie langzaam en duidelijk wordt aangereikt.
Pre-A1	Kan korte, zeer eenvoudige vragen en mededelingen begrijpen als die langzaam en duidelijk worden overgebracht en vergezeld gaan van visuele aanwijzingen of gebaren die het begrip ondersteunen, en, zo nodig, worden herhaald. Kan alledaagse, vertrouwde woorden/gebaren herkennen als die langzaam en duidelijk worden overgebracht in een duidelijk gedefinieerde, vertrouwde en alledaagse context. Kan getallen, prijzen, data en dagen van de week herkennen als die langzaam en duidelijk worden overgebracht in een duidelijk gedefinieerde, vertrouwde en alledaagse context.

Gesprek tussen andere mensen begrijpen

Bij deze schaal gaat het hoofdzakelijk om twee situaties: in de eerste situatie gaat het om twee deelnemers in een groepsinteractie die in het bijzijn van de gebruiker/leerder met elkaar praten/gebaren, maar waarbij de gebruiker/leerder niet rechtstreeks wordt geadresseerd. In de tweede situatie volgt de gebruiker/leerder toevallig een gesprek tussen twee mensen in de buurt. Beide situaties zijn aanzienlijk moeilijker dan wanneer men zich rechtstreeks tot de gebruiker/leerder richt. Ten eerste omdat de sprekers/gebaarders zich niet aan de gebruiker/leerder aanpassen en de sprekers mogelijk gedeelde aannamen en/of ervaringen hebben waarnaar ze verwijzen, of zelfs varianten in taalgebruik hanteren. Ten tweede omdat de gebruiker/leerder niet om verduidelijking, herhaling enzovoort kan vragen, aangezien men zich niet tot de gebruiker/leerder richt. De volgende sleutelbegrippen zijn in de schaal opgenomen:

- ▶ Woorden/gebaren, zinnen enzovoort opvangen en met elkaar in verband brengen;
- ▶ genoeg oppikken om het onderwerp en veranderingen van onderwerp te herkennen;
- ▶ het chronologische verloop herkennen, bijvoorbeeld een verhaal;
- ▶ vaststellen of mensen het wel of niet met elkaar eens zijn, en argumenten vaststellen die voor en tegen een stelling worden ingebracht;
- ▶ houdingen en sociaal-culturele implicaties herkennen (C-niveaus).

GESPREK TUSSEN ANDERE MENSEN BEGRIJPEN	
C2	Kan de sociaal-culturele implicaties herkennen van het grootste deel van de taal die in informele discussies in een natuurlijk tempo wordt gebruikt.
C1	Kan vlot complexe interacties van derden volgen, in een groepsdiscussie of debat, zelfs over abstracte, complexe en niet-vertrouwde onderwerpen. Kan de houding bepalen van elke deelnemer aan een levendige discussie met overlappende beurten, afwijkingen van het onderwerp en spreektaaluitdrukkingen, als die discussie in een natuurlijk tempo en in vertrouwde taalvariëteiten wordt gevoerd.
B2	Kan een levendig gesprek tussen bekwame gebruikers van de doeltaal volgen. Kan met enige inspanning veel volgen van wat gezegd wordt, maar vindt het vaak moeilijk om effectief deel te nemen aan een discussie met meerdere gebruikers van de doeltaal die hun taal op geen enkele wijze aanpassen. Kan de voornaamste argumenten voor of tegen een standpunt of idee herkennen in een discussie die in duidelijke standaardtaal of in een vertrouwde variëteit wordt gevoerd. Kan het chronologische verloop in een langer informeel betoog volgen, bijvoorbeeld in een verhaal of anekdote.
B1	Kan het grootste deel van alledaagse gesprekken en discussies volgen, mits deze duidelijk worden gearticuleerd in standaardtaal of in een vertrouwde taalvariëteit. Kan over het algemeen de hoofdpunten van een uitgebreide discussie volgen, mits duidelijk wordt gearticuleerd in standaardtaal of in een vertrouwde taalvariëteit.
A2	Kan in het algemeen het onderwerp van een discussie bepalen die langzaam en duidelijk wordt gevoerd. Kan in een langzaam en duidelijk gevoerde discussie herkennen of mensen het wel of niet met elkaar eens zijn. Kan korte, eenvoudige sociale uitwisselingen globaal volgen als ze heel langzaam en duidelijk worden uitgevoerd.

GESPREK TUSSEN ANDERE MENSEN BEGRIJPEN	
A1	Kan enkele uitdrukkingen begrijpen als mensen over zichzelf, hun familie, school, hobby's of de omgeving praten, mits ze dat langzaam en duidelijk doen. Kan woorden/gebaren en korte zinnen in een eenvoudig gesprek begrijpen (bijvoorbeeld tussen een klant en een verkoopmedewerker in een winkel), mits er zeer langzaam en duidelijk wordt gecommuniceerd.
Pre-A1	<i>Geen descriptoren beschikbaar</i>

Begrijpen als lid van een aanwezig publiek

Deze schaal omvat het begrijpen van een spreker die een publiek toespreekt, bijvoorbeeld tijdens een vergadering of een seminar, congres of voordracht, bij een rondleiding of op een bruiloft of ander feest. De spreker/gebaarder begrijpen als lid van een publiek is meestal eenvoudiger dan een "Gesprek tussen andere mensen begrijpen", ondanks het feit dat de gebruiker/leerder nog minder een deelnemer aan het gesprek is. Dat komt ten eerste doordat de meer gestructureerde opzet van een monoloog het gemakkelijker maakt om delen die niet begrepen worden te overbruggen en de draad weer op te pakken. Ten tweede zal de spreker/gebaarder vaker een neutraal register gebruiken en de stem verheffen om ervoor te zorgen dat het publiek alles zo goed mogelijk kan volgen. De volgende sleutelbegrippen zijn in de schaal opgenomen:

- ▶ een gesprek volgen dat wordt ondersteund door tastbare voorwerpen (bijvoorbeeld tijdens een rondleiding) en visuele hulpmiddelen (bijvoorbeeld PowerPoint);
- ▶ de mate van aanpassing aan het publiek (spreeksnelheid, in hoeverre het taalgebruik wordt vereenvoudigd);
- ▶ vertrouwdheid met de situatie en het onderwerp;
- ▶ een argumentatie volgen, hoofdpunten onderscheiden, enzovoort.

BEGRIJPEN ALS LID VAN EEN AANWEZIG PUBLIEK	
C2	Kan specialistische voordrachten en presentaties volgen waarin veel spreektaal, regionaal taalgebruik en niet-vertrouwde terminologie wordt gebruikt. Kan conclusies trekken, ook als verbanden of implicaties niet expliciet worden benoemd. Kan grappen of dubbelzinnigheden in een presentatie begrijpen.
C1	Kan de meeste voordrachten, discussies en debatten betrekkelijk eenvoudig volgen.
B2+	Kan de wezenlijke punten volgen in voordrachten, toespraken, verslagen en andere vormen van academische of professionele presentaties, ook als die naar inhoud en vorm complex zijn. Kan het uitgedrukte standpunt over actuele onderwerpen of onderwerpen die betrekking hebben op het eigen specialisatiegebied begrijpen, mits er standaardtaal of een vertrouwde taalvariëteit wordt gebruikt.
B2	Kan complexe argumentatie in een duidelijk gearticuleerde voordracht over een redelijk vertrouwd onderwerp begrijpen. Kan, in een lezing of voordracht, hoofd- en bijzaken van elkaar onderscheiden, mits ze in standaardtaal of in een vertrouwde taalvariëteit worden gegeven. Kan het standpunt dat wordt uitgedrukt, herkennen en dat standpunt onderscheiden van de feiten die worden genoemd.
B1	Kan een voordracht of toespraak volgen binnen het eigen vakgebied, mits het onderwerp vertrouwd is en de presentatie direct en helder gestructureerd. Kan een onderscheid maken tussen de hoofdlijnen en de ondersteunende details in standaardvoordrachten over vertrouwde onderwerpen, mits ze in duidelijk gearticuleerde standaardtaal worden gegeven. Kan directe, korte voordrachten over vertrouwde onderwerpen globaal volgen, mits deze worden gehouden in helder gearticuleerde standaardtaal. Kan een directe congrespresentatie of demonstratie met visuele ondersteuning (bijvoorbeeld dia's, hand-outs) over een onderwerp of product in het eigen vakgebied volgen en de uitleg die wordt gegeven, begrijpen. Kan globaal begrijpen wat wordt gezegd in een directe monoloog (bijvoorbeeld een rondleiding) die duidelijk en relatief langzaam wordt gevoerd.

	BEGRIJPEN ALS LID VAN EEN AANWEZIG PUBLIEK
A2	Kan de globale strekking van een demonstratie of presentatie over een vertrouwd of voorspelbaar onderwerp begrijpen, als de boodschap langzaam, duidelijk en in eenvoudige taal wordt overgebracht en er gebruik wordt gemaakt van visuele ondersteuning (bijvoorbeeld dia's, hand-outs).
	Kan een zeer eenvoudige en goed gestructureerde presentatie of demonstratie over een vertrouwd onderwerp volgen, mits deze geïllustreerd wordt met dia's, concrete voorbeelden of diagrammen, en langzaam, duidelijk en met herhaling wordt overgebracht . Kan eenvoudige informatie die in een voorspelbare situatie, zoals een rondleiding, wordt gegeven, globaal begrijpen (bijvoorbeeld "Hier woont de president").
A1	Kan zeer eenvoudige informatie die in een voorspelbare situatie, zoals een rondleiding, wordt gegeven, globaal begrijpen, mits de overdracht ervan erg langzaam en duidelijk gebeurt en er van tijd tot tijd lange pauzes worden ingelast.
Pre-A1	<i>Geen descriptoren beschikbaar</i>

Begrijpen van mededelingen en instructies

Deze schaal heeft betrekking op een andere vorm van uiterst geconcentreerd begrip, waarbij het de bedoeling is dat er specifieke informatie wordt opgepikt. Deze situatie wordt bemoeilijkt door het feit dat mededelingen of instructies vaak worden gegeven via een (mogelijk niet optimaal functionerend) omroepsysteem, of worden geroepen/ gebaard door iemand op tamelijk grote afstand. De volgende sleutelbegrippen zijn in de schaal opgenomen:

- ▶ aanwijzingen en gedetailleerde instructies begrijpen;
- ▶ de hoofdpunten van mededelingen opvangen;
- ▶ mate van verstaanbaarheid, van langzaam en duidelijk tot normale snelheid met auditieve en of/ visuele storingen.

	MEDEDELINGEN EN INSTRUCTIES BEGRIJPEN
C2	<i>Geen descriptoren beschikbaar; zie C1</i>
C1	Kan specifieke informatie halen uit publieke mededelingen van slechte kwaliteit of met [auditieve en/of visuele] vervorming, bijvoorbeeld in een station, in een stadion, of in een oude opname.
	Kan complexe technische informatie begrijpen, zoals bedieningsvoorschriften of specificaties van vertrouwde producten en diensten.
B2	Kan mededelingen en berichten over concrete en abstracte onderwerpen begrijpen, die in standaardtaal of in een vertrouwde taalvariëteit en in een normaal spreektempo worden overgebracht.
	Kan gedetailleerde instructies goed genoeg begrijpen om ze met succes te kunnen opvolgen.
B1	Kan eenvoudige technische informatie begrijpen, zoals bedieningsvoorschriften voor alledaagse apparatuur.
	Kan gedetailleerde aanwijzingen volgen. Kan omroepberichten op luchthavens en stations en in vliegtuigen, bussen en treinen begrijpen, mits ze duidelijk gearticuleerd worden en sprake is van minimale storende [auditieve en/of visuele] achtergrondruis.
A2	Kan een reeks instructies voor vertrouwde, dagelijkse activiteiten zoals sport, koken, enzovoort begrijpen en volgen als ze langzaam en duidelijk worden overgebracht.
	Kan eenvoudige mededelingen begrijpen (bijvoorbeeld over een bioscoopprogramma of sportevenement, over een vertraagde trein) als ze langzaam en duidelijk worden overgedragen.
	Kan het belangrijkste punt volgen in korte, duidelijke en eenvoudige boodschappen en mededelingen. Kan eenvoudige aanwijzingen begrijpen over de juiste weg te voet of per openbaar vervoer van X naar Y. Kan elementaire instructies begrijpen over tijden, data, getallen e.d., en over routinetaken en routineopdrachten die uitgevoerd moeten worden.

MEDEDELINGEN EN INSTRUCTIES BEGRIJPEN	
A1	Kan opdrachten begrijpen die zorgvuldig en langzaam worden geformuleerd, en kan korte, eenvoudige aanwijzingen volgen. Kan begrijpen waar iets is als iemand dat langzaam en duidelijk vertelt en datgene zich in de directe omgeving bevindt. Kan getallen, prijzen en tijden begrijpen die langzaam en duidelijk worden overgebracht in mededelingen via een luidspreker, bijvoorbeeld op een treinstation of in een winkel.
Pre-A1	Kan korte, eenvoudige instructies voor handelingen begrijpen, zoals “Stop”, “Doe de deur dicht”, enzovoort, als ze langzaam, een-op-een worden gegeven, ondersteund worden door afbeeldingen of handgebaren en, zo nodig, worden herhaald.

Gebaarde en gesproken media begrijpen

Deze schaal heeft betrekking op uitgezonden geluids- of gebarenmedia en opgenomen materialen zoals berichten, weersverwachtingen, vertelde verhalen, nieuwsbulletins, interviews en documentaires. De volgende sleutelbegrippen zijn in de schaal opgenomen:

- ▶ concrete informatie oppikken;
- ▶ hoofdpunten, essentiële informatie begrijpen;
- ▶ belangrijke informatie opvangen;
- ▶ de stemming, houding en standpunten van de spreker herkennen.

GEBAAARDE EN GESPROKEN MEDIA BEGRIJPEN	
C2	<i>Geen descriptors beschikbaar; zie C1</i>
C1	Kan een breed scala van opgenomen en uitgezonden materiaal begrijpen, met inbegrip van materiaal waarin sprake is van enig niet-standaardtaalgebruik, en kan daarin fijnere details herkennen, zoals impliciete houdingen van en verhoudingen tussen mensen.
B2	Kan opnamen in standaardtaal begrijpen die veel worden aangetroffen in het sociale, beroeps- of onderwijsleven, en daarin, naast de inhoudelijke informatie ook standpunten en houdingen herkennen. Kan de meeste documentaires en het meeste andere opgenomen of uitgezonden materiaal in standaardtaal begrijpen en de stemming, toon, enzovoort daarin herkennen.
B1+	Kan de inhoudelijke informatie van het meeste opgenomen of uitgezonden materiaal over onderwerpen van persoonlijk belang begrijpen als die informatie in heldere standaardtaal wordt overgebracht.
B1	Kan de hoofdpunten in nieuwsberichten en in eenvoudig opgenomen materiaal over vertrouwde onderwerpen begrijpen, als deze betrekkelijk langzaam en helder worden overgebracht. Kan de hoofdpunten en belangrijke details in verhalen en verhalende betogen (bijvoorbeeld een verslag van een vakantie) begrijpen, mits ze langzaam en duidelijk worden overgebracht.
A2	Kan de belangrijkste informatie begrijpen in korte commercials voor relevante goederen of diensten (bijvoorbeeld cd's, videospellen, reizen). Kan begrijpen wat mensen in een interview vertellen over hun vrijetijdsbesteding, in het bijzonder wat ze wel en niet leuk vinden om te doen, mits ze dit langzaam en duidelijk doen. Kan de wezenlijke informatie begrijpen en onderscheiden in korte opgenomen passages over voorspelbare alledaagse zaken, die langzaam en helder worden overgebracht. Kan de belangrijke informatie onderscheiden in korte uitzendingen (bijvoorbeeld het weerbericht, concertaankondigingen, sportuitslagen), mits die informatie duidelijk wordt overgebracht. Kan de hoofdpunten van een verhaal begrijpen en de plot volgen, mits het verhaal langzaam en duidelijk wordt verteld.
A1	Kan concrete informatie (bijvoorbeeld over plaatsen en tijden) oppikken in korte opnamen over vertrouwde, alledaagse onderwerpen, als die informatie heel langzaam en duidelijk wordt overgebracht.
Pre-A1	Kan bekende woorden/gebaren, namen en getallen in simpele, korte opnamen herkennen, mits ze heel langzaam en duidelijk worden overgebracht.

3.1.1.2. Audiovisueel begrip

Kijken naar tv, film en video

Deze schaal omvat live-uitzendingen en opgenomen videomateriaal plus, op de hogere niveaus, film. De volgende sleutelbegrippen zijn in de schaal opgenomen:

- ▶ veranderingen van onderwerp volgen en de hoofdpunten herkennen;
- ▶ details, nuances en impliciete betekenissen herkennen (C-niveaus);
- ▶ manier van spreken: van langzame, duidelijke standaardtaal tot het kunnen omgaan met plat en idiomatisch taalgebruik.

NAAR TV, FILM EN VIDEO KIJKEN	
C2	<i>Geen descriptors beschikbaar; zie C1</i>
C1	Kan films volgen waarin een aanzienlijke hoeveelheid plat taalgebruik en idiomatische uitdrukkingen wordt gebruikt. Kan tot in detail de argumenten begrijpen die worden gepresenteerd in veeleisende televisie-uitzendingen zoals actualiteitenprogramma's, interviews, discussieprogramma's en talkshows. Kan nuances en impliciete betekenissen begrijpen in de meeste films, toneelstukken en televisieprogramma's, mits hierin standaardtaal of een vertrouwde taalvariëteit wordt gebruikt.
B2	Kan de belangrijkste punten oppikken van argumenten en discussies in nieuws- en actualiteitenprogramma's. Kan de meeste nieuwsuitzendingen en actualiteitenprogramma's op de televisie begrijpen. Kan documentaires, live uitgezonden vraaggesprekken, praatprogramma's, toneelstukken en de meeste films in standaardtaal of een vertrouwde taalvariëteit begrijpen.
B1	Kan een groot deel begrijpen van veel televisieprogramma's over onderwerpen van persoonlijk belang, zoals vraaggesprekken, korte voordrachten en nieuwsverslagen, wanneer deze betrekkelijk langzaam en helder worden gepresenteerd. Kan veel films volgen waarin een groot deel van de verhaallijn wordt gedragen door visuele effecten en actiescènes, en die helder worden gepresenteerd in directe taal. Kan de hoofdpunten vatten van televisieprogramma's over vertrouwde onderwerpen wanneer deze betrekkelijk langzaam en helder worden gepresenteerd.
A2	Kan het belangrijkste punt herkennen in nieuwsberichten op televisie waarin verslag wordt gedaan van gebeurtenissen, ongelukken en dergelijke, en waarbij het commentaar door beelden wordt ondersteund. Kan een televisiereclame of een trailer voor of scène uit een film volgen en kan begrijpen over welke onderwerpen het gaat, mits de beelden het begrip sterk ondersteunen en er duidelijk en relatief langzaam wordt gesproken/gebaard. Kan veranderingen van onderwerp volgen in een feitelijk nieuwsbericht op televisie en zich een indruk vormen van de belangrijkste inhoud.
A1	Kan vertrouwde woorden/gebaren en frasen herkennen, onderwerpen in de hoofdpunten van het nieuws onderscheiden en veel van de producten in reclameboodschappen identificeren door visuele informatie en algemene kennis te gebruiken.
Pre-A1	Kan het onderwerp van een videodocument herkennen op basis van visuele informatie en voorkennis.

3.1.1.3. Leesbegrip

Onder leesbegrip valt zowel het begrijpen van geschreven als van gebaarde teksten. De categorieën voor lezen zijn een combinatie van leesdoel en het lezen van bepaalde genres met specifieke functies. Als het gaat om het leesdoel is er een fundamenteel verschil tussen "Oriënterend lezen" en "Lezen voor informatie en argumentatie". Die eerste categorie, ook wel zoekend lezen genoemd, komt hoofdzakelijk voor in twee vormen: ten eerste een tekst snel "diagonaal" lezen om te bepalen of het de moeite waard is om hem (deels) beter te lezen (= "skimming") en ten tweede een tekst vluchtig bekijken op zoek naar iets specifiek, meestal bepaalde informatie (= "scanning"). Die tweede vorm is de manier waarop we bijvoorbeeld dienstregelingen van bussen en treinen lezen, maar soms wordt ook op die manier naar iets bepaalds gezocht in een langere tekst. Er is ook een fundamenteel verschil

tussen “Lezen ter informatie/argumentatie” en “Lezen als vrijetijdsbesteding”. Dat laatste kan betrekking hebben op non-fictie, maar niet noodzakelijkerwijs op literatuur. Het omvat ook tijdschriften en kranten, vlogs/blogs, biografieën enzovoort - en mogelijk zelfs teksten die iemand anders alleen voor werk- of studiedoelinden zou lezen, afhankelijk van iemands belangstelling. Tot slot zijn er teksten die men op een bepaalde manier leest, zoals “Instructies lezen”, een speciale vorm van lezen ter informatie. “Correspondentie lezen” is weer anders, en dat komt als eerste aan bod, omdat de schalen in elke categorie beginnen met interpersoonlijk taalgebruik. “Lezen als vrijetijdsbesteding” wordt als laatste genoemd omdat het pas in 2018 is toegevoegd.

Algemene leesvaardigheid

	ALGEMENE LEESVAARDIGHEID
C2	Kan vrijwel alle vormen van teksten begrijpen, met inbegrip van abstracte, structureel complexe of zeer spreektaalige literaire en niet-literaire teksten. Kan een breed scala van lange, complexe teksten begrijpen en daarbij subtiele verschillen in stijl en impliciete en expliciete betekenissen opmerken.
C1	Kan lange, complexe teksten op detailniveau begrijpen, ongeacht of ze betrekking hebben op het eigen vakgebied en na eventuele herlezing van moeilijke passages. Kan een breed scala van teksten begrijpen, waaronder literaire werken, artikelen in kranten en tijdschriften en specialistische academische of professionele publicaties, mits herlezing van de tekst en gebruik van naslagwerken mogelijk is.
B2	Kan in hoge mate zelfstandig lezen, past de eigen leesstijl en leessnelheid aan verschillende teksten en doeleinden aan, en maakt selectief gebruik van toepasselijke naslagwerken. Beschikt over een grote actieve leeswoordenschat, maar kan enige moeite hebben met weinig voorkomende idiomatische uitdrukkingen.
B1	Kan met voldoende begrip directe feitelijke teksten lezen over onderwerpen die betrekking hebben op het eigen interessegebied.
A2+	Kan korte, eenvoudige teksten begrijpen over vertrouwde zaken van concrete aard die zijn geschreven, in veelgebruikte alledaagse of werkgebonden taal.
A2	Kan korte, eenvoudige teksten begrijpen, die uit vaak voorkomende woorden bestaan, waaronder ook een aantal woorden uit de gemeenschappelijke internationale woordenschat.
A1	Kan zeer korte, eenvoudige teksten zinsdeel voor zinsdeel begrijpen door vertrouwde namen, woorden, en elementaire combinaties te herkennen en indien nodig te herlezen.
Pre-A1	Kan vertrouwde woorden/gebaren herkennen als er plaatjes bij staan, zoals een menu van een fastfoodrestaurant dat geïllustreerd is met foto's of een prentenboek met vertrouwde woordenschat.

Correspondentie lezen

Deze schaal omvat het lezen van zowel persoonlijke als formele correspondentie. De volgende sleutelbegrippen zijn in de schaal opgenomen:

- ▶ lengte en complexiteit/eenvoud van de boodschap;
- ▶ concreetheid van informatie, of deze een standaardindeling volgt;
- ▶ de mate waarin de taal standaard, spreektaal, idiomatisch is;
- ▶ de mate waarin het onderwerp alledaags is, of verband houdt met een onderwerp waarin men geïnteresseerd of gespecialiseerd is.

	CORRESPONDENTIE LEZEN
C2	Kan specialistische, formele correspondentie over een complex onderwerp begrijpen.
C1	Kan alle correspondentie begrijpen, een enkele keer met behulp van een woordenboek. Kan impliciete en expliciete houdingen, emoties en meningen in e-mails, discussiefora, vlogs/blogs enzovoort begrijpen, mits herlezing van de tekst en gebruik van naslagwerken mogelijk is. Kan <i>slang</i> , idiomatische uitdrukkingen en grappen in persoonlijke correspondentie begrijpen.
B2	Kan correspondentie lezen met betrekking tot het eigen interessegebied en daarbij meteen de wezenlijke betekenis vatten. Kan begrijpen wat in een persoonlijke e-mail of een persoonlijk bericht wordt gezegd, zelfs als er enige spreektaal wordt gebruikt.

CORRESPONDENTIE LEZEN	
B1	Kan formele correspondentie over minder vertrouwde onderwerpen goed genoeg begrijpen om die aan iemand anders door te sturen.
	Kan de beschrijving van gebeurtenissen, gevoelens en wensen in persoonlijke brieven goed genoeg begrijpen om regelmatig met een penvriend(in) te corresponderen.
	Kan directe persoonlijke brieven, e-mails of berichten begrijpen waarin betrekkelijk gedetailleerd verslag wordt gedaan van gebeurtenissen en ervaringen. Kan formele standaardcorrespondentie en berichten op het internet in het eigen vakgebied begrijpen.
A2	Kan een eenvoudige persoonlijke brief of e-mail of een eenvoudig persoonlijk bericht op het internet begrijpen waarin men het heeft over vertrouwde onderwerpen (zoals vrienden of familie) of waarin vragen over deze onderwerpen worden gesteld.
	Kan elementaire soorten standaardbrieven en faxen (inlichtingen, bestellingen, bevestigingsbrieven, enzovoort) over vertrouwde onderwerpen begrijpen.
	Kan korte, eenvoudige persoonlijke brieven begrijpen. Kan zeer eenvoudige formele e-mails en brieven begrijpen (bijvoorbeeld bevestigingen van boekingen of internetaankopen).
A1	Kan korte, eenvoudige berichten op brief- of ansichtkaarten begrijpen.
	Kan korte, eenvoudige berichten op sociale media of in een e-mail begrijpen (bijvoorbeeld een voorstel om iets te doen, wanneer en waar af te spreken).
Pre-A1	Kan uit een brief, kaart of e-mail opmaken voor wat voor gelegenheid er wordt uitgenodigd en op welke dag, tijd en locatie het evenement plaatsvindt.
	Kan tijden en plaatsen herkennen in zeer eenvoudige briefjes en tekstberichten van vrienden of collega's (bijvoorbeeld "Ben om 4 uur terug" of "In de vergaderruimte"), mits er geen afkortingen in zijn gebruikt.

Oriënterend lezen

Oriënterend lezen - zoekend lezen - omvat "skimming": snel lezen om het belang te beoordelen en "scanning": zoeken naar specifieke informatie. De volgende sleutelbegrippen zijn in de schaal opgenomen:

- ▶ de soorten teksten (van posters, folders enzovoort tot artikelen en boeken);
- ▶ concrete informatie zoals tijden en prijzen halen uit teksten die visuele artefacten zijn en geen lopende tekst, met een opmaak die bijdraagt tot begrip;
- ▶ herkennen van belangrijke informatie;
- ▶ lopende tekst snel doornemen om het belang te beoordelen;
- ▶ snelheid - genoemd bij B2.

ORIËTEREND LEZEN	
C2	<i>Geen descriptors beschikbaar; zie B2</i>
C1	<i>Geen descriptors beschikbaar; zie B2</i>
B2	Kan verschillende bronnen (artikelen, rapporten, websites, boeken enzovoort) in het eigen vakgebied en in verwante vakgebieden parallel snel doorlezen en het belang en de bruikbaarheid ervan voor het betreffende doel vaststellen.
	Kan snel lange, complexe teksten doorlezen en er de relevante details in vinden. Kan snel de inhoud en relevantie herkennen van nieuwsberichten, artikelen en verslagen over uiteenlopende professionele onderwerpen en beslissen of nadere bestudering ervan de moeite waard is.
B1+	Kan langere teksten snel doorlezen om gewenste informatie te zoeken, en kan informatie verzamelen uit verschillende delen van een tekst of uit verschillende teksten, om een bepaalde taak uit te voeren.
	Kan directe, feitelijke teksten in tijdschriften, brochures of op het internet snel doorlezen om te bepalen waar ze over gaan en te besluiten of ze informatie bevatten die van pas kan komen.

ORIËTEREND LEZEN	
B1	<p>Kan relevante informatie vinden en begrijpen in alledaags materiaal, zoals brieven, brochures en korte officiële documenten.</p> <p>Kan op de etiketten van voedingsmiddelen en medicijnen belangrijke informatie vinden over de bereiding en het gebruik ervan. Kan beoordelen of een artikel, verslag of recensie over het gewenste onderwerp gaat.</p> <p>Kan de belangrijke informatie begrijpen in simpele, duidelijk opgestelde advertenties in kranten of tijdschriften, mits er niet te veel afkortingen in staan.</p>
A2	<p>Kan specifieke informatie vinden in praktische, concrete, voorspelbare teksten (bijvoorbeeld reisgidsen, recepten), mits eenvoudige taal is gebruikt.</p> <p>Kan de belangrijkste informatie begrijpen in korte en eenvoudige beschrijvingen van goederen in brochures en op websites (bijvoorbeeld mobiele telefoons, camera's enzovoort).</p> <p>Kan specifieke, voorspelbare informatie vinden in eenvoudig alledaags materiaal, zoals advertenties, folders, menu's, lijsten en dienstregelingen.</p> <p>Kan specifieke informatie vinden in lijsten en de gewenste informatie isoleren (bijvoorbeeld de Gouden Gids gebruiken om een servicebedrijf of een winkel te zoeken).</p> <p>Kan alledaagse (verkeers)tekens en kennisgevingen begrijpen: in het openbaar, bijvoorbeeld op straat, in restaurants en op stations; op het werk, bijvoorbeeld richtingaanwijzers, aanwijzingen, waarschuwingen voor gevaar.</p>
A1	<p>Kan vertrouwde namen, woorden en zeer essentiële zinsdelen herkennen op eenvoudige kennisgevingen in de meeste alledaagse situaties.</p> <p>Kan in winkels wegwijzers (bijvoorbeeld informatie over welke afdeling op welke verdieping is) en aanwijzingen (bijvoorbeeld waar de lift is) begrijpen.</p> <p>Kan elementaire informatie in hotels begrijpen, bijvoorbeeld hoe laat maaltijden worden geserveerd.</p> <p>Kan eenvoudige, belangrijke informatie vinden en begrijpen in advertenties, programma's voor speciale evenementen, folders en brochures (bijvoorbeeld wat wordt voorgesteld, de kosten, de datum en plaats van het evenement, vertrektijden enzovoort).</p>
Pre-A1	<p>Kan eenvoudige alledaagse borden zoals "Parkeren", "Station", "Ontbijtzaal", "Niet roken", enzovoort begrijpen.</p> <p>Kan informatie over plaatsen, tijden en prijzen op posters, folders en aankondigingen vinden.</p>

Lezen ter informatie/argumentatie

Lezen ter informatie/argumentatie - nauwkeurig lezen - omvat zorgvuldige bestudering van een tekst waarvan men heeft vastgesteld dat deze relevant is voor het doel dat men wil bereiken. Dit gebeurt vaak in de context van studie en beroep. De volgende sleutelbegrippen zijn in de schaal opgenomen:

- ▶ soorten teksten, van eenvoudige, korte geïllustreerde informatiematerialen tot complexe verslagen en artikelen;
- ▶ onderwerp van de teksten, van vertrouwde alledaagse onderwerpen van persoonlijk belang tot onderwerpen buiten de interessesfeer;
- ▶ mate van begrip, van een idee hebben van de inhoud tot het begrijpen van de fijnere details en implicaties.

LEZEN TER INFORMATIE EN ARGUMENTATIE	
C2	Kan de fijnere details en de implicaties van een ingewikkeld verslag of artikel begrijpen, zelfs als het buiten het eigen specialisatiegebied ligt.
C1	Kan op detailniveau een breed scala van lange, complexe teksten begrijpen die veel worden aangetroffen in het sociale, professionele of academische leven, en kan fijnere details herkennen zoals houdingen en uitgesproken of impliciete meningen.
B2+	<p>Kan informatie, ideeën en meningen ophalen uit zeer gespecialiseerde bronnen binnen het eigen vakgebied.</p> <p>Kan gespecialiseerde artikelen buiten het eigen vakgebied begrijpen, mits gebruik van een woordenboek om de interpretatie van de terminologie te bevestigen mogelijk is.</p>

LEZEN TER INFORMATIE EN ARGUMENTATIE	
B2	<p>Kan artikelen en verslagen over hedendaagse problemen begrijpen, waarin de schrijvers bepaalde stellingen of standpunten innemen.</p> <p>Kan herkennen wanneer een tekst feitelijke informatie geeft en wanneer de tekst bedoeld is om lezers ergens van te overtuigen.</p> <p>Kan verschillende structuren in betogende tekst herkennen: argumenten voor en tegen, presentatie van probleem en oplossing en causale verbanden.</p>
B1	<p>Kan directe, feitelijke teksten begrijpen over onderwerpen die te maken hebben met de eigen interesse of studie.</p> <p>Kan korte teksten begrijpen over onderwerpen die vertrouwd zijn of betrekking hebben op actuele kwesties en waarin mensen hun mening geven (bijvoorbeeld kritische bijdragen aan een onlinediscussieforum of ingezonden brieven).</p> <p>Kan de belangrijkste conclusies herkennen in argumenterende teksten die van heldere signalen zijn voorzien.</p> <p>Kan de redenering herkennen in de behandeling van een kwestie, zij het niet noodzakelijkerwijs tot in de details.</p> <p>Kan belangrijke punten herkennen in krantenartikelen over vertrouwde onderwerpen.</p> <p>Kan de meeste feitelijke informatie over vertrouwde belangwekkende onderwerpen begrijpen, als er voldoende tijd is om te herlezen.</p> <p>Kan de belangrijkste punten begrijpen in korte beschrijvende teksten, zoals toelichtingen bij museumstukken en informatieborden van tentoonstellingen.</p>
A2	<p>Kan specifieke informatie herkennen in eenvoudig schriftelijk materiaal, zoals brieven, brochures en korte krantenartikelen waarin gebeurtenissen worden beschreven.</p> <p>Kan de grote lijnen van een nieuwsbericht over een vertrouwd soort gebeurtenis volgen, mits de inhoud vertrouwd en voorspelbaar is.</p> <p>Kan de belangrijkste informatie oppikken in korte krantenberichten of eenvoudige artikelen waarin cijfers, namen, illustraties en titels een belangrijke rol spelen en de betekenis van de tekst ondersteunen.</p> <p>Kan de belangrijkste punten begrijpen van korte teksten over alledaagse onderwerpen (bijvoorbeeld levensstijl, hobby's, sport, weer).</p> <p>Kan teksten begrijpen die mensen, plaatsen, het alledaagse leven, cultuur enzovoort beschrijven, mits ze in eenvoudige taal zijn geformuleerd.</p> <p>Kan informatie begrijpen in geïllustreerde brochures en plattegronden, bijvoorbeeld de belangrijkste attracties van een stad of gebied.</p> <p>Kan de belangrijkste punten begrijpen in korte nieuwsberichten over onderwerpen binnen de persoonlijke interessesfeer (bijvoorbeeld sport, bekende sterren).</p> <p>Kan een korte, feitelijke beschrijving of een kort, feitelijk verslag binnen het eigen vakgebied begrijpen, mits eenvoudige taal is gebruikt en de tekst geen onvoorspelbare details bevat.</p> <p>Kan het meeste begrijpen van wat mensen over zichzelf vertellen in een persoonlijke advertentie of in een persoonlijk bericht op het internet en van wat ze zeggen leuk te vinden aan andere mensen.</p>
A1	<p>Kan een indruk krijgen van de inhoud van eenvoudiger informatief materiaal en van korte, eenvoudige beschrijvingen, vooral als er visuele ondersteuning aanwezig is.</p> <p>Kan korte teksten begrijpen over onderwerpen waar persoonlijke belangstelling voor is (bijvoorbeeld korte nieuwsberichten over sport, muziek, reizen of verhalen enzovoort), mits ze in eenvoudige taal zijn geformuleerd en ondersteund worden door illustraties en afbeeldingen.</p>
Pre-A1	<p>Kan de meest eenvoudige informatiebronnen begrijpen zoals het menu van een fastfoodrestaurant dat geïllustreerd is met foto's of een geïllustreerd verhaal dat in zeer eenvoudige, alledaagse woorden/gebaren is geformuleerd.</p>

Instructies lezen

Instructies lezen is een speciale vorm van lezen ter informatie, en betreft eveneens geschreven of gebaarde tekst. De volgende sleutelbegrippen zijn in de schaal opgenomen:

- ▶ onderwerp van de instructies, van routineverboden of eenvoudige kennisgevingen en aanwijzingen tot gedetailleerde voorwaarden en complexe instructies over iets wat niet vertrouwd is, mogelijk buiten het eigen vakgebied;
- ▶ mate van contextualisering en vertrouwdheid;
- ▶ lengte, van een paar woorden/gebaren tot gedetailleerde en lange, complexe instructies in lopende tekst.

INSTRUCTIES LEZEN	
C2	<i>Geen descriptors beschikbaar; zie C1</i>
C1	Kan lange, complexe aanwijzingen bij een nieuwe machine of procedure op detailniveau begrijpen, ongeacht of ze wel of geen betrekking hebben op het eigen vakgebied, mits herlezen van moeilijke passages mogelijk is.
B2	Kan lange, complexe aanwijzingen die zich binnen het eigen vakgebied situeren, begrijpen, met inbegrip van details over voorwaarden en waarschuwingen, mits herlezen van moeilijke passages mogelijk is.
B1	Kan instructies en procedures in de vorm van een lopende tekst begrijpen, bijvoorbeeld in een handleiding, mits het type proces of product bekend is.
	Kan helder geformuleerde directe aanwijzingen bij een apparaat begrijpen.
	Kan eenvoudige instructies op een verpakking volgen (bijvoorbeeld bereidingsinstructies). Kan de meeste veiligheidsinstructies begrijpen (bijvoorbeeld in het openbaar vervoer of in handleidingen voor het gebruik van elektrische apparaten).
A2	Kan regels en bepalingen begrijpen, bijvoorbeeld op veiligheidsgebied, wanneer deze in eenvoudige taal zijn gesteld.
	Kan korte schriftelijke instructies begrijpen die stap voor stap geïllustreerd zijn (bijvoorbeeld voor het installeren van nieuwe technologie).
	Kan eenvoudige aanwijzingen begrijpen bij apparatuur die men aantreft in het dagelijks leven, zoals een telefooncel.
	Kan korte, eenvoudige instructies begrijpen, mits ze geïllustreerd zijn en niet in lopende tekst zijn opgesteld. Kan instructies op etiketten van geneesmiddelen begrijpen als ze zijn uitgedrukt in de vorm van een eenvoudig gebod (bijvoorbeeld "Innemen voor de maaltijd" of "Niet innemen als u moet rijden"). Kan een eenvoudig recept volgen, vooral als er afbeeldingen aanwezig zijn die de belangrijkste stappen illustreren.
A1	Kan korte, eenvoudige geschreven aanwijzingen opvolgen (bijvoorbeeld om van X naar Y te gaan).
Pre-A1	Kan zeer korte, eenvoudige instructies begrijpen die in vertrouwde, alledaagse contexten worden gebruikt (bijvoorbeeld "Niet parkeren", "Niet eten of drinken"), vooral als er afbeeldingen bij staan.

Lezen als vrijetijdsbesteding

Deze schaal omvat zowel fictie als non-fictie en geschreven en gebaarde teksten. Dit kunnen creatieve teksten, verschillende vormen van literatuur, artikelen in tijdschriften en kranten, blogs of biografieën, en andere typen tekst zijn, afhankelijk van iemands belangstelling. De volgende sleutelbegrippen zijn in de schaal opgenomen:

- ▶ lengte, verscheidenheid van teksten en of er illustraties bij zijn;
- ▶ typen teksten, van eenvoudige beschrijvingen van mensen en plaatsen via verschillende typen verhalende teksten tot hedendaagse en klassieke werken in verschillende genres;
- ▶ onderwerpen, van alledaagse onderwerpen (bijvoorbeeld hobby's, sport, vrijetijdsbesteding, dieren) en concrete situaties tot een grote verscheidenheid aan abstracte en literaire onderwerpen;
- ▶ type taalgebruik: van eenvoudig tot stilistisch complex;
- ▶ leesgemak: van raden met behulp van afbeeldingen via lezen met een grote mate van onafhankelijkheid tot het waarderen van de verscheidenheid aan teksten;
- ▶ mate van begrip: van het begrijpen van de hoofdlijnen of hoofdpunten tot het begrijpen van de impliciete en expliciete betekenissen.

	LEZEN ALS VRIJETIJSBESTEDING
C2	Kan vrijwel alle soorten teksten en tekstgenres begrijpen, met inbegrip van abstracte, structureel complexe of zeer spreektaalige literaire en niet-literaire teksten, en daarbij subtiele verschillen in stijl en impliciete en expliciete betekenis opmerken.
C1	Kan verschillende soorten literaire teksten lezen en waarderen, op voorwaarde dat bepaalde tekstdelen herlezen kunnen worden en, waar nodig, gebruikgemaakt kan worden van naslagwerken. Kan hedendaagse literaire teksten en non-fictiewerken die in standaardtaal of een vertrouwde taalvariëteit geformuleerd zijn met weinig moeite lezen en daarbij de impliciete betekenissen en ideeën aanvoelen.
B2	Kan, met een hoge mate van zelfstandigheid, lezen voor het plezier, en daarbij de eigen leesstijl en -snelheid aanpassen aan de tekstsoort (bijvoorbeeld tijdschriften, relatief ongecompliceerde romans, geschiedenisboeken, biografieën, reisverslagen, gidsen, liedteksten, gedichten) en selectief gebruikmaken van de juiste referenties. Kan romans lezen met een sterk, verhalend plot, waarin eenvoudige, onomwonden taal wordt gebruikt, mits er voldoende tijd is en een woordenboek gebruikt kan worden.
B1	Kan verslagen in kranten en tijdschriften lezen over films, boeken, concerten enzovoort die voor een breder publiek bestemd zijn en daarin de belangrijkste punten begrijpen. Kan eenvoudige gedichten en liedjesteeksten begrijpen waarin een directe taal en stijl zijn gehanteerd. Kan beschrijvingen van plaatsen, gebeurtenissen, expliciet geuite gevoelens en perspectieven begrijpen in verhalende teksten, gidsen en tijdschriftartikelen die in veelgebruikte, alledaagse taal zijn geformuleerd. Kan een reisdagboek begrijpen dat voornamelijk de gebeurtenissen tijdens een reis en de ervaringen en ontdekkingen van de auteur beschrijft. Kan, al of niet met behulp van een woordenboek, het plot volgen van verhalen, eenvoudige romans en stripverhalen als ze een duidelijke verhaallijn hebben en in veelvoorkomende, alledaagse taal zijn opgesteld.
A2	Kan genoeg begrijpen om korte, eenvoudige verhalen en strips te lezen die over vertrouwde, concrete situaties gaan en waarin veelvoorkomende, alledaagse taal wordt gebruikt. Kan de hoofdpunten begrijpen van korte verslagen of items in tijdschriften of gidsen die over concrete, alledaagse onderwerpen (bijvoorbeeld hobby's, sport, vrijetijdsbesteding, dieren) gaan. Kan korte verhalende teksten en beschrijvingen van iemands leven begrijpen die in eenvoudige taal zijn opgesteld. Kan begrijpen wat in een fotoverhaal (bijvoorbeeld in een lifestylemagazine) gebeurt en zich een beeld vormen van hoe de personages zijn. Kan veel van de informatie begrijpen in een korte beschrijving van een persoon (bijvoorbeeld een beroemdheid). Kan het belangrijkste punt begrijpen van een kort artikel over een gebeurtenis die een voorspelbaar patroon volgt (bijvoorbeeld de Oscaruitreiking), mits het artikel duidelijk is opgebouwd en in eenvoudige taal is opgesteld.
A1	Kan korte, geïllustreerde verhalen begrijpen over alledaagse activiteiten, als ze in eenvoudige bewoording zijn opgesteld. Kan korte teksten in geïllustreerde verhalen globaal begrijpen, mits de afbeeldingen helpen om veel van de inhoud te raden.
Pre-A1	<i>Geen descriptors beschikbaar</i>

3.1.2. Receptieve strategieën

Bij receptie vordert het begrip door een combinatie van *bottom-up/ top-down*-verwerking en het gebruik van inhoud en formele schema's voor het trekken van conclusies. Er wordt een schaal gegeven voor de strategieën voor het trekken van conclusies die hierbij een rol spelen. De volgende sleutelbegrippen zijn in de schaal opgenomen:

- ▶ gebruikmaken van illustraties, opmaak, koppen, ondertitels, plaats in de tekst enzovoort;
- ▶ afleiden van betekenis uit de co-tekst en linguïstische context;

- gebruikmaken van linguïstische aanwijzingen: van getallen en eigennamen via voor- en achtervoegsels, verbindingswoorden/-gebaren van tijd en logische verbindingen tot vaardig gebruik van een verscheidenheid aan strategieën.

Identificeren van aanwijzingen en afleiden van interpretaties (mondeling, gebaard en schriftelijk)

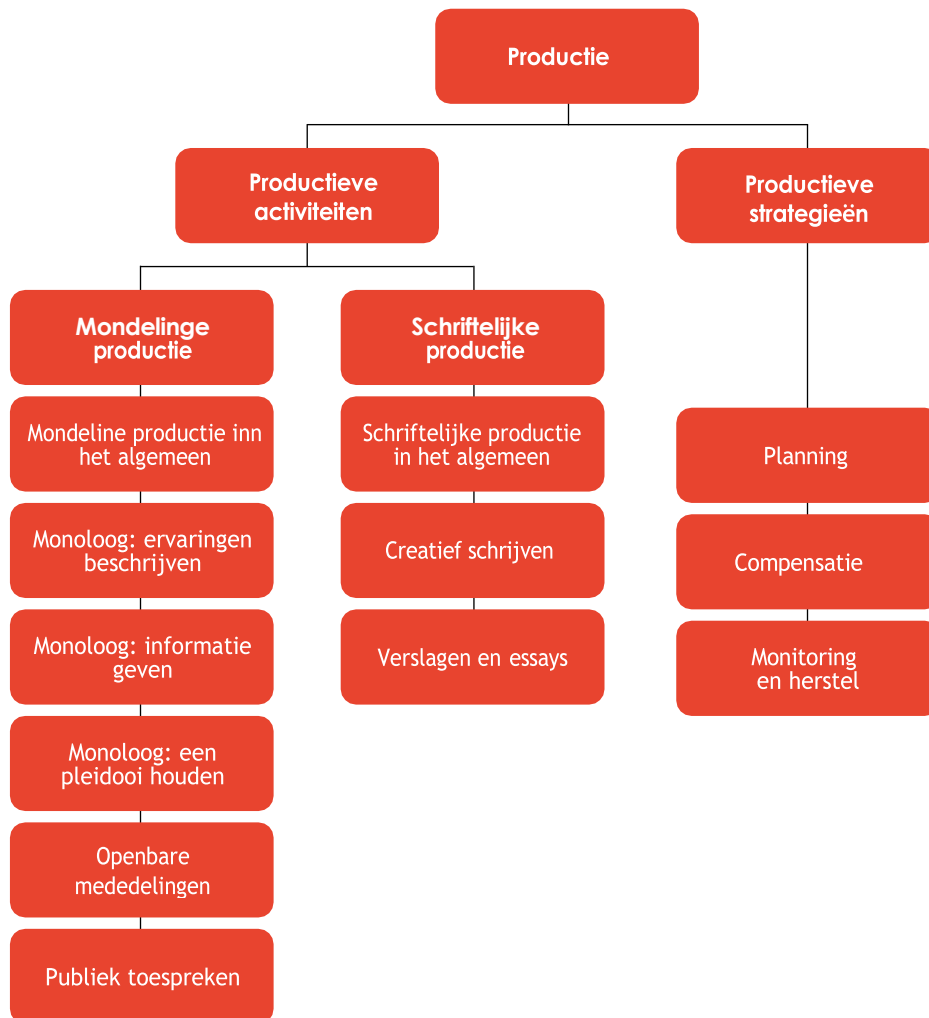
	AANWIJZINGEN IDENTIFICEREN EN INTERPRETATIES AFLEIDEN (MONDELING, MET GEBAREN EN SCHRIFTELIJK)
C2	<i>Geen descriptors beschikbaar; zie C1</i>
C1	Is vaardig in het gebruik van contextuele, grammaticale en lexicale aanwijzingen om daaruit houdingen, stemmingen en intenties af te leiden en te anticiperen op het vervolg.
B2	Kan gebruikmaken van verschillende strategieën om tot begrip te komen, waaronder uitkijken naar hoofdpunten en het eigen begrip controleren aan de hand van contextuele aanwijzingen.
B1	Kan verschillende soorten verbanden (numeriek, temporeel, logisch) leggen en de rol van sleutelalinea's benutten om de argumentatie in een tekst beter te begrijpen. Kan de betekenis van een deel van een tekst afleiden door rekening te houden met de tekst als geheel.
	Kan de betekenis van niet-vertrouwde woorden/gebaren over onderwerpen die betrekking hebben op het eigen vak- en interessegebied afleiden uit de context .
	Kan de betekenis van zinnen en van toevallig onbekende woorden/gebaren afleiden uit de context, mits het onderwerp dat wordt besproken vertrouwd is.
A2	Kan, op basis van koppen en titels, conclusies trekken of voorspellingen doen over de inhoud van een tekst. Kan een korte verhalende tekst bekijken of beluisteren, en voorspellen wat daarna gaat gebeuren.
	Kan een redenering of een reeks van gebeurtenissen in een verhaal volgen door zich op veelvoorkomende logische verbindingswoorden (bijvoorbeeld, echter, omdat) en temporele verbindingswoorden (bijvoorbeeld daarna, eerder) te concentreren.
	Kan de waarschijnlijke betekenis van onbekende woorden/gebaren in een tekst afleiden door de samenstellende delen waaruit ze zijn opgebouwd te identificeren (bijvoorbeeld stam, lexicale elementen, voor- en achtervoegsels).
A1	Kan het begrip van de algemene betekenis van korte teksten over alledaagse onderwerpen van concrete aard gebruiken om de vermoedelijke betekenis van onbekende woorden/gebaren uit de context af te leiden.
	Kan herkenning van bekende woorden/gebaren gebruiken om de betekenis af te leiden van onbekende woorden/gebaren in korte uitdrukkingen die in alledaagse situaties worden gebruikt.
	Kan opmaak, weergave en typografische kenmerken benutten om het type tekst vast te stellen: nieuwsbericht, reclametekst, artikel, tekstboek, chat- of forumbericht enzovoort. Kan getallen, data, namen, eigennamen enzovoort benutten om het onderwerp van een tekst te bepalen.
Pre-A1	Kan de betekenis en functie van onbekende standaarduitdrukkingen afleiden op basis van hun plaats in de tekst (bijvoorbeeld aan het begin of het eind van een brief).
	Kan de betekenis van een onbekend woord/gebaar voor een concrete handeling of een concreet voorwerp achterhalen, mits de tekst eromheen zeer eenvoudig is en over een vertrouwd en alledaags onderwerp gaat. Kan de waarschijnlijke betekenis raden van een onbekend woord/gebaar dat lijkt op een woord/gebaar in de taal die diegene normaliter gebruikt.
	Kan de betekenis van een woord/gebaar achterhalen op basis van een begeleidend plaatje of pictogram.

3.2. PRODUCTIE

Productie omvat gesproken, gebaarde en geschreven activiteiten. Mondelinge productie is een “lange monoloog”. Dit kan een korte beschrijving of anekdote zijn of een langere, formele presentatie. Productieve activiteiten hebben een belangrijke functie op vele gebieden van studie en werk (bijvoorbeeld mondelinge presentaties, schriftelijke studies en verslagen - die overgebracht kunnen worden in gebaren) en er wordt vooral sociale waarde aan gehecht. Er worden oordelen gevormd over

de talige kwaliteit van wat schriftelijk of in een gebaarde video is ingeleverd, en over de welsprekendheid van live uitingen, vooral bij het spreken voor publiek. Vaardigheid in deze formele productie verwerft men niet vanzelf; het is een product van geletterdheid dat men aanleert door middel van onderwijs en ervaring. Hiervoor is het nodig de verwachtingen en conventies van het betreffende genre te leren. Er worden productieve strategieën gebruikt om de kwaliteit van zowel informele als formele productie te verbeteren. “Planning” speelt uiteraard een grotere rol in de formele genres, maar “Monitoring en compensatie” van hiaten in de woordenschat of terminologie zijn ook bijna automatische processen in natuurlijke taalproductie.

Afbeelding 12 - Productieve activiteiten en strategieën

3.2.1. Productieve activiteiten

De categorieën voor mondelinge productie zijn geordend volgens drie macrofuncties (interpersoonlijk, transactioneel, evaluerend), met twee meer gespecialiseerde genres: “Publiek toespreken” en “Openbare mededelingen”. “Monoloog: ervaringen beschrijven” richt zich vooral op beschrijvingen en verhalen terwijl “Monoloog: een pleidooi houden (bijvoorbeeld in een debat)” het vermogen beschrijft om een argument staande te houden, wat heel goed kan worden gedaan in een lange spreekbeurt in de context van normale conversatie en discussie. “Monoloog: informatie geven” is een nieuwe schaal uit 2018. Die is gemaakt door bepaalde descriptorren van de schaal voor “Informatie-uitwisseling” die betrekking hadden op monoloog in plaats van dialoog, te verplaatsen.

3.2.1.1. Mondelinge productie

Mondelinge productie in het algemeen

	MONDELINGE PRODUCTIE IN HET ALGEMEEN
C2	Kan duidelijke, vloeiende, goed geconstrueerde taal produceren met een doeltreffende logische structuur die de ontvanger helpt belangrijke punten op te merken en te onthouden.
C1	Kan duidelijke, gedetailleerde beschrijvingen en presentaties geven van complexe onderwerpen en daarbij subthema's integreren, bepaalde standpunten ontwikkelen en afronden met een passende conclusie.
B2	Kan duidelijke, stelselmatig ontwikkelde beschrijvingen en presentaties geven, met de juiste nadruk op belangrijke punten en ter zake doende ondersteunende details. Kan duidelijke, gedetailleerde beschrijvingen en presentaties geven over een breed scala van onderwerpen die samenhangen met het eigen interessegebied, en daarbij ideeën uitwerken en kracht bijzetten met aanvullende punten en relevante voorbeelden.
B1	Kan redelijk vloeiend een heldere beschrijving geven van verscheidene onderwerpen binnen het eigen interessegebied, gepresenteerd als een lineaire reeks punten.
A2	Kan een eenvoudige beschrijving of presentatie geven van mensen, woon- of werkomstandigheden, dagelijkse routines, voorkeuren en afkeuren en dergelijke in een korte reeks simpele frasen en zinnen die als in een lijst met elkaar verbonden zijn.
A1	Kan simpele, voornamelijk op zichzelf staande frasen produceren over mensen en plaatsen.
Pre-A1	Kan korte frasen produceren over zichzelf om elementaire persoonlijke informatie te geven (bijvoorbeeld naam, adres, familie, nationaliteit).

Monoloog: Ervaringen beschrijven

Deze schaal behelst vertellen en beschrijven. Deze schaal heeft veel korte descriptoren van de niveaus A1 tot B1 waaruit een relatief direct verband blijkt tussen communicatieve functies en de taal die wordt gebruikt om ze uit te drukken. Er is weinig of geen informatie over taalkwaliteit, waarvoor men de schalen voor communicatieve taalcompetentie zou moeten raadplegen, die relevant zijn voor gesproken, gebaarde en geschreven modaliteiten. De volgende sleutelbegrippen zijn in de schaal opgenomen:

- ▶ beschreven aspecten, van eenvoudige alledaagse informatie (jezelf beschrijven, vertellen wat je doet en waar je woont) via klassieke functies (bijvoorbeeld het beschrijven van plannen en afspraken, gewoonten en routines, activiteiten in het verleden en persoonlijke ervaringen) en een breed scala van onderwerpen met betrekking tot interessegebieden tot gedetailleerde beschrijvingen van complexe onderwerpen;
- ▶ complexiteit van het discours: van eenvoudige woorden/gebaren, standaarduitdrukkingen en eenvoudige zinnen of korte paragrafen, via het leggen van verbanden als een reeks punten, tot het integreren van subthema's en het ontwikkelen van bepaalde punten in een vlot lopende beschrijving.

	MONOLOOG: ERVARINGEN BESCHRIJVEN
C2	Kan duidelijke, goedlopende, uitvoerige en vaak gedenkwaardige beschrijvingen geven.
C1	Kan duidelijke, gedetailleerde beschrijvingen geven van ingewikkelde onderwerpen. Kan uitvoerige beschrijvingen geven en verhalen vertellen, en daarin subthema's integreren om bepaalde punten uit te werken en af te ronden met een passende conclusie.
B2	Kan duidelijke, gedetailleerde beschrijvingen geven over een breed scala van onderwerpen die betrekking hebben op het eigen interessegebied. Kan de persoonlijk betekenis van gebeurtenissen en ervaringen in detail beschrijven.
B1+	Kan gevoelens over een ervaring duidelijk uitdrukken en redenen geven om die gevoelens te verklaren.

MONOLOG: ERVARINGEN BESCHRIJVEN	
B1	<p>Kan heldere beschrijvingen geven over een scala van vertrouwde onderwerpen binnen het eigen interessegebied.</p> <p>Kan redelijk vloeiend een helder verhaal vertellen of een heldere beschrijving geven in de vorm van een opeenvolging van punten.</p> <p>Kan gedetailleerd verslag doen van ervaringen en daarbij gevoelens en reacties beschrijven.</p> <p>Kan details vertellen van onverwachte gebeurtenissen, zoals een ongeluk.</p> <p>Kan de plot van een boek of film navertellen en de eigen reacties erbij beschrijven.</p> <p>Kan dromen, verwachtingen en ambities beschrijven.</p> <p>Kan werkelijke of verbeelde gebeurtenissen beschrijven.</p> <p>Kan een verhaal vertellen.</p>
A2	<p>Kan een verhaal vertellen of iets beschrijven in de vorm van een simpele opsomming van punten.</p> <p>Kan alledaagse aspecten beschrijven van de eigen omgeving, zoals mensen, plaatsen en werk- of studie-ervaring.</p> <p>Kan korte, elementaire beschrijvingen geven van gebeurtenissen en activiteiten.</p> <p>Kan plannen en afspraken, gewoonten en routinehandelingen, activiteiten in het verleden en persoonlijke ervaringen beschrijven. Kan in eenvoudige beschrijvende taal korte (vergelijkende) uitspraken doen over dingen en bezittingen.</p> <p>Kan uitleggen wat naar eigen mening goed of slecht is aan iets.</p> <p>Kan de eigen gezinssituatie, woonomstandigheden, onderwijsachtergrond en huidige of laatste werk beschrijven.</p> <p>Kan in eenvoudige bewoordingen mensen, plaatsen en bezittingen beschrijven.</p> <p>Kan eigen sterktes en zwaktes uitdrukken (bijvoorbeeld sport, spellen, vaardigheden, vakken).</p> <p>Kan kort beschrijven wat de weekend- of vakantieplannen zijn.</p>
A1	<p>Kan een korte beschrijving geven van zichzelf, inclusief beroep/bezigheid en woonplaats.</p> <p>Kan eenvoudige dagdagelijkse zaken beschrijven in een reeks eenvoudige zinnen, en in eenvoudige woorden/gebaren en elementaire uitdrukkingen, mits dit voorbereid kan worden.</p>
Pre-A1	<p>Kan zichzelf beschrijven (bijvoorbeeld naam, leeftijd, gezinssituatie) in eenvoudige bewoording/met eenvoudige gebaren en standaarduitdrukkingen, mits dit voorbereid kan worden.</p> <p>Kan eigen gevoelens uitdrukken door gebruik te maken van eenvoudige bijvoeglijke naamwoorden zoals “blij” en “moe”, en met ondersteuning van lichaamstaal.</p>

Monoloog: Informatie geven

“Monoloog: informatie geven” is een nieuwe schaal die betrekking heeft op het uitleggen van informatie aan een ontvanger in een lange spreekbeurt. Hoewel de ontvanger best kan onderbreken om te vragen iets te herhalen of te verduidelijken, vindt de informatieoverdracht duidelijk in één richting plaats; er is geen sprake van een uitwisseling. De volgende sleutelbegrippen zijn in de schaal opgenomen:

- ▶ type informatie: van een eenvoudige beschrijving van een voorwerp of aanwijzingen, via directe, feitelijke informatie over een vertrouwd onderwerp, tot complexe professionele of academische procedures;
- ▶ mate van nauwkeurigheid: van eenvoudige beschrijvingen, via het toelichten van de hoofdpunten met redelijke precisie en het betrouwbaar overbrengen van gedetailleerde informatie, tot het maken van een duidelijk onderscheid tussen ideeën, concepten en dingen die sterk op elkaar lijken.

MONOLOG: INFORMATIE GEVEN	
C2	<i>Geen descriptors beschikbaar; zie C1</i>
C1	<p>Kan helder en in detail het verschil overbrengen tussen ideeën, concepten en dingen die sterk op elkaar lijken.</p> <p>Kan instructies geven voor het uitvoeren van een reeks complexe professionele of academische procedures.</p>

MONOLOG: INFORMATIE GEVEN	
B2	Kan complexe informatie overbrengen en advies verstrekken over alles wat verband houdt met het eigen beroep.
	Kan gedetailleerde informatie betrouwbaar overbrengen. Kan een duidelijke, gedetailleerde beschrijving geven van hoe een procedure moet worden uitgevoerd.
B1	Kan de hoofdpunten van een idee of probleem redelijk precies uitleggen. Kan beschrijven hoe iets moet worden gedaan en daarbij gedetailleerde instructies geven.
	Kan directe, feitelijke informatie overbrengen over een vertrouwd onderwerp, bijvoorbeeld om de aard van een probleem aan te geven of om gedetailleerde aanwijzingen te geven, mits dit voorbereid kan worden.
A2	Kan eenvoudige aanwijzingen geven om van plaats X naar plaats Y te komen, door gebruik te maken van elementaire uitdrukkingen zoals "sla rechtsaf" en "ga rechtdoor", gecombineerd met verbindingswoorden van volgorde zoals "eerst", "dan" en "daarna".
A1	Kan een voorwerp benoemen en de vorm en kleur ervan aangeven, door gebruik te maken van elementaire woorden/gebaren en frasen en standaarduitdrukkingen, mits dit voorbereid kan worden.
Pre-A1	Geen descriptors beschikbaar

Monoloog: Een pleidooi houden (bijvoorbeeld in een debat)

Deze schaal beschrijft het vermogen om een argument staande te houden. De descriptors die in 2001 werden gepubliceerd, waren geconcentreerd bij B2, waar deze vaardigheid een belangrijk concept is. Er zijn nu descriptors toegevoegd voor meer niveaus. De volgende sleutelbegrippen zijn in de schaal opgenomen:

- ▶ onderwerpen: van wat je ergens wel of niet goed aan vindt, via meningen over onderwerpen met betrekking tot het dagelijks leven, tot actuele kwesties en complexe vraagstukken;
- ▶ manier van argumenteren: van eenvoudige, directe vergelijkingen via het tamelijk uitgebreid uitbouwen en ondersteunen van standpunten en tegelijkertijd systematisch ontwikkelen van een argument tot rekening houden met het perspectief van de gesprekspartner en effectief gebruik van nadruk;
- ▶ wijze van formuleren: van het presenteren van een idee in eenvoudige bewoordingen tot het op passende wijze benadrukken van belangrijke punten en het nauwkeurig formuleren van punten in een goed gestructureerd betoog.

MONOLOG: EEN PLEIDOOI HOUDEN (bijvoorbeeld in een debat)	
C2	Geen descriptors beschikbaar; zie C1
C1	Kan een betoog opbouwen over een complex onderwerp en daarbij punten nauwkeurig formuleren en de juiste nadruk leggen.
	Kan een betoog systematisch opbouwen in goed gestructureerde taal, met aandacht voor het perspectief van de gesprekspartner, kan in dat betoog de belangrijke punten benadrukken met ondersteunende voorbeelden en kan het passend afronden.
B2+	Kan een argument stelselmatig opbouwen met de juiste benadrukking van belangrijke punten en relevante ondersteunende details.
B2	Kan een heldere argumentatie ontwikkelen en daarbij de eigen gezichtspunten uitvoerig uitwerken en ondersteunen met aanvullende punten en relevante voorbeelden.
	Kan een beredeneerd betoog opbouwen uit een keten van argumenten. Kan een standpunt over een actueel onderwerp verklaren en de voor- en nadelen van verschillende opties toelichten.
B1+	Kan een argument zo goed ontwikkelen dat het meestal probleemloos kan worden gevolgd.
	Kan eenvoudige redenen geven om een standpunt over een vertrouwd onderwerp te rechtvaardigen.

MONOLOG: EEN PLEIDOOI HOUDEN (bijvoorbeeld in een debat)	
B1	Kan, in eenvoudige bewoording, de eigen mening uitdrukken over onderwerpen die deel uitmaken van het dagelijkse leven. Kan in het kort redenen en verklaringen geven voor meningen, plannen en handelingen. Kan het wel of niet goedkeuren van wat iemand heeft gedaan uitleggen en redenen geven om deze mening te onderbouwen.
A2	Kan de eigen voor- of afkeur voor iets uitleggen aan de hand van eenvoudige, directe vergelijkingen Kan de eigen mening in eenvoudige bewoording presenteren, mits de toehoorders geduldig zijn.
A1	<i>Geen descriptoren beschikbaar</i>
Pre-A1	<i>Geen descriptoren beschikbaar</i>

Openbare mededelingen

Openbare mededelingen zijn een zeer gespecialiseerde manier van overdragen van belangrijke informatie aan een groep mensen, mogelijk in een privésituatie (bijvoorbeeld op een bruiloft), mogelijk bij het organiseren van een evenement of uitstapje of beroepsmatig als cabinepersoneel in een vliegtuig. De volgende sleutelbegrippen zijn in de schaal opgenomen:

- ▶ type inhoud: van voorspelbare, aangeleerde inhoud tot mededelingen over een scala van onderwerpen;
- ▶ verstaanbaarheid: van een mededeling die de ontvangers alleen met de nodige concentratie kunnen volgen tot effectief gebruik van prosodische signalen⁴¹ om de fijne betekenisnuances nauwkeurig over te brengen;
- ▶ noodzaak van voorbereiding: van zeer korte, ingestudeerde mededelingen tot spontane en bijna moeiteloze vloeiendheid.

OPENBARE MEDEDELINGEN	
C2	<i>Geen descriptoren beschikbaar; zie C1</i>
C1	Kan mededelingen vloeiend, vrijwel moeiteloos brengen, met gebruikmaking van nadruk en intonatie om fijnere betekenisnuances precies over te brengen.
B2	Kan over de meeste algemene onderwerpen mededelingen doen met een mate van helderheid, vloeiendheid en spontaniteit die de ontvanger geen inspanning kost of ongemak oplevert.
B1	Kan korte, ingestudeerde mededelingen doen over een onderwerp dat betrekking heeft op alledaagse gebeurtenissen in het eigen vak- of interessegebied. Deze mededelingen zijn, ondanks eventuele problemen met klemtoon en intonatie (=niet-manuele elementen in gebarentaal) toch goed verstaanbaar.
A2	Kan zeer korte ingestudeerde mededelingen doen met een voorspelbare, uit het hoofd geleerde inhoud, die verstaanbaar zijn voor aandachtige ontvangers.
A1	<i>Geen descriptoren beschikbaar</i>
Pre-A1	<i>Geen descriptoren beschikbaar</i>

Publiek toespreken

Deze schaal omvat het geven van een mondelinge presentatie tijdens een openbaar evenement, in een vergadering, seminarie of les. Hoewel de presentatie duidelijk voorbereid is, wordt zij doorgaans niet woord voor woord / gebaar voor gebaar afgelezen. Het is tegenwoordig gebruikelijk om visuele hulpmiddelen zoals PowerPoint in te zetten, maar dat hoeft niet. Na een presentatie worden meestal

⁴¹ Prosodische signalen zijn bijvoorbeeld nadruk en intonatie voor gesproken talen en niet-manuele elementen voor gebarentalen.

spontaan vragen beantwoord in de vorm van een korte monoloog, dus dit maakt ook deel uit van de descriptoren. De volgende sleutelbegrippen zijn in de schaal opgenomen:

- ▶ type toespraak: van een zeer korte, ingestudeerde verklaring via een voorbereide ongecompliceerde presentatie over een vertrouwd onderwerp in het eigen vakgebied tot een goed gestructureerde presentatie over een complex onderwerp, gegeven aan een publiek dat hier niet bekend mee is;
- ▶ rekening houden met het publiek: er is geen opmerking voor de A-niveaus, maar vanaf B1 ontwikkelt het niveau zich van duidelijk genoeg om de meeste tijd zonder moeite gevolgd te kunnen worden tot het flexibel structureren en aanpassen van de toespraak om tegemoet te komen aan de behoeften van het publiek;
- ▶ vermogen om met vragen om te gaan: van het beantwoorden van directe vragen met enige hulp via het vloeiend en spontaan beantwoorden van een reeks vervolgvragen tot het doorstaan van moeilijke en zelfs vijandige vragen.

	EEN PUBLIEK TOESPREKEN
C2	<p>Kan een ingewikkeld onderwerp trefzeker, met zelfvertrouwen en duidelijk presenteren aan een publiek dat er niet vertrouwd mee is, en daarbij de voordracht flexibel structureren en aanpassen aan de behoeften van het publiek.</p> <p>Kan overweg met moeilijke en zelfs vijandige vragen.</p>
C1	<p>Kan een heldere, goed gestructureerde presentatie geven over een ingewikkeld onderwerp en daarbij gezichtspunten uitvoerig uitwerken en ondersteunen met aanvullende punten, redenen en relevante voorbeelden.</p> <p>Kan een langere presentatie op een juiste manier structureren om het publiek te helpen om de opeenvolging van ideeën te volgen en de algehele argumentatie te begrijpen.</p> <p>Kan speculeren of een hypothese stellen bij het presenteren van een complex onderwerp en daarbij alternatieve voorstellen en argumenten vergelijken en evalueren.</p> <p>Kan overweg met tussendoor geplaatste opmerkingen en kan er spontaan en vrijwel moeiteloos op reageren.</p>
B2	<p>Kan een duidelijke, stelselmatig ontwikkelde presentatie geven, met de nadruk op belangrijke punten en ondersteunende details die ter zake doen.</p> <p>Kan spontaan afwijken van een voorbereide tekst en ingaan op belangwekkende punten die vanuit het publiek worden aangedragen, en drukt zich daarbij vaak opmerkelijk vloeiend en gemakkelijk uit.</p> <p>Kan een duidelijke, voorbereide presentatie geven, daarbij argumenten voor of tegen een bepaald standpunt noemen en de voor- en nadelen van verschillende opties geven.</p> <p>Kan een reeks vervolgvragen beantwoorden met een mate van vloeiendheid en spontaniteit die noch zichzelf, noch het publiek inspanning kost.</p>
B1	<p>Kan een voorbereide presentatie over een vertrouwd onderwerp in het eigen vakgebied geven en daarbij overeenkomsten en verschillen uiteenzetten (bijvoorbeeld tussen producten, landen/regio's, plannen).</p> <p>Kan een voorbereide, eenvoudige presentatie geven over een vertrouwd onderwerp binnen het eigen vakgebied, die helder genoeg is om het grootste deel van de tijd moeiteloos te volgen en waarin de belangrijkste punten met een redelijke mate van nauwkeurigheid worden uitgelegd.</p> <p>Kan vragen beantwoorden naar aanleiding van een presentatie, maar moet soms om herhaling vragen als er snel is gesproken of als de gebaren snel zijn gemaakt.</p>
A2	<p>Kan een korte, ingestudeerde presentatie geven over een onderwerp dat betrekking heeft op het eigen dagelijkse leven en daarbij beknopt redenen en verklaringen geven voor meningen, plannen en handelingen.</p> <p>Kan een beperkt aantal eenvoudige vragen beantwoorden, volgend op een presentatie.</p> <p>Kan een korte, ingestudeerde, elementaire presentatie geven over een vertrouwd onderwerp.</p> <p>Kan duidelijke vragen naar aanleiding van een presentatie beantwoorden als om herhaling vragen en enige hulp bij het formuleren van het antwoord mogelijk is.</p>
A1	<p>Kan een heel korte, voorbereide tekst gebruiken om een ingestudeerde verklaring te doen (bijvoorbeeld om iemand formeel aan te kondigen, een heildronk uit te brengen).</p>
Pre-A1	<p>Geen descriptoren beschikbaar</p>

3.2.1.2. Schriftelijke productie

In de categorieën voor schriftelijke productie zijn de macrofuncties “transactioneel taalgebruik” en “evaluerend taalgebruik” niet gescheiden omdat ze normaal gesproken met elkaar verweven zijn. (In “Lezen ter informatie en argumentatie” zijn deze twee aspecten ook gecombineerd.) “Creatief schrijven” is het schriftelijke equivalent van “Monoloog: ervaringen beschrijven” en richt zich op beschrijven en vertellen. Als alternatief voor schrijven produceren en verzenden gebaarders soms een video.⁴²

Schriftelijke productie in het algemeen

SCHRIFTELIJKE PRODUCTIE IN HET ALGEMEEN	
C2	Kan heldere, soepel lopende, complexe teksten produceren in een gepaste en doelmatige stijl en met een logische structuur die de lezer helpt belangrijke punten te herkennen.
C1	Kan heldere, goed gestructureerde teksten produceren over ingewikkelde onderwerpen, waarin de relevante belangrijke kwesties worden benadrukt en standpunten uitgebreid worden uitgewerkt en ondersteund met aanvullende punten, redenen en relevante voorbeelden, en afronden met een passende conclusie. Kan gebruikmaken van de structuur en de conventies van een brede waaier aan genres en de toon, de stijl en het register variëren afhankelijk van de ontvanger, het teksttype en het thema.
B2	Kan heldere, gedetailleerde teksten produceren over uiteenlopende onderwerpen die verband houden met het eigen interessegebied, waarin informatie en argumenten uit verschillende bronnen worden bijeengevoegd en beoordeeld.
B1	Kan heldere samenhangende teksten produceren over uiteenlopende vertrouwde onderwerpen binnen het eigen interessegebied door een reeks kortere afzonderlijke elementen lineair met elkaar te verbinden.
A2	Kan een reeks eenvoudige frasen en zinnen produceren, verbonden door simpele voegwoorden als “en”, “maar” en “omdat”.
A1	Kan informatie geven over zaken van persoonlijk belang (bijvoorbeeld voorkeuren en afkeuren, familie, huisdieren) met behulp van eenvoudige woorden/gebaren en elementaire uitdrukkingen. Kan eenvoudige op zichzelf staande frasen en zinnen produceren.
Pre-A1	Kan elementaire persoonlijke informatie geven (bijvoorbeeld naam, adres, nationaliteit), eventueel met behulp van een woordenboek.

Creatief schrijven

Deze schaal behelst persoonlijke, verbeelde expressie in verschillende typen teksten in geschreven en gebaarde vorm. De volgende sleutelbegrippen zijn in de schaal opgenomen:

- ▶ beschreven aspecten, van eenvoudige alledaagse informatie, via een verscheidenheid aan onderwerpen met betrekking, tot interessegebieden tot boeiende verhalen en beschrijvingen van ervaringen;
- ▶ typen teksten: van dagboekantekeningen en korte, denkbeeldige biografieën en eenvoudige gedichten, tot goed gestructureerde en ontwikkelde beschrijvingen en fantasievolle teksten;
- ▶ complexiteit van het discours: van eenvoudige woorden/gebaren en frasen via duidelijk verbonden tekst tot het volgen van de vaste conventies van het betreffende genre in heldere, goed gestructureerde, vloeiende tekst;
- ▶ taalgebruik: van elementaire woordenschat en eenvoudige zinnen tot een zelfverzekerde, persoonlijke, natuurlijke stijl die past bij het gekozen genre en bij de lezer.

⁴² De productie van formele gebaarde teksten op video wordt gebruikelijker. Het aantal leerlingen/studenten in het basis-, middelbaar en tertiair onderwijs die opdrachten inleveren in de vorm van een video-opname in gebarentaal neemt sterk toe. Er worden tegenwoordig masterscripties en proefschriften en andere publicaties in verschillende genres (bijvoorbeeld verhalenboeken, studieboeken) geproduceerd in gebarentalen. Verklaringen, persberichten en openbare aankondigingen in de vorm van een gebarentaalvideo worden ook steeds gebruikelijker.

CREATIEF SCHRIJVEN	
C2	<p>Kan heldere, soepel lopende en ten volle boeiende verhalen produceren en ervaringen beschrijven in een stijl die past bij het gekozen genre.</p> <p>Kan op passende wijze gebruikmaken van idioom en humor om het effect van de tekst te versterken.</p>
C1	<p>Kan heldere, gedetailleerde, goed gestructureerde en uitgewerkte beschrijvingen en fantasierijke teksten produceren in een trefzekere, persoonlijke, natuurlijke stijl die past bij de beoogde lezer.</p> <p>Kan gebruikmaken van idioom en humor, hoewel dat laatste niet altijd gepast is.</p> <p>Kan een gedetailleerde kritische recensie van culturele evenementen (bijvoorbeeld toneelstukken, films, concerten) of literaire werken geven.</p>
B2	<p>Kan heldere en gedetailleerde beschrijvingen geven van waargebeurde of aan de verbeelding ontsproten gebeurtenissen en ervaringen, en daarbij het verband tussen ideeën aangeven in heldere samenhangende tekst en zich houden aan de aanvaarde conventies van het betrokken genre.</p> <p>Kan duidelijke, gedetailleerde beschrijvingen geven over een breed scala van onderwerpen die betrekking hebben op het eigen interessegebied.</p> <p>Kan een recensie schrijven over een film, boek of toneelstuk.</p>
B1	<p>Kan de chronologische volgorde in een verhalende tekst duidelijk aangeven.</p> <p>Kan een eenvoudige recensie maken over een film, boek of tv-programma met inzet van beperkt taalbereik.</p> <p>Kan heldere beschrijvingen geven over een scala van vertrouwde onderwerpen binnen het eigen interessegebied.</p> <p>Kan over ervaringen berichten en daarbij gevoelens en reacties beschrijven in eenvoudige samenhangende tekst.</p> <p>Kan berichten over een gebeurtenis, bijvoorbeeld een onlangs gemaakte reis - waargebeurd of verbeeld.</p> <p>Kan een verhaal vertellen.</p>
A2	<p>Kan alledaagse aspecten van de eigen omgeving, bijvoorbeeld mensen, plaatsen, werk- of studie-ervaringen beschrijven in zinnen die met elkaar verbonden zijn.</p> <p>Kan zeer kort en elementair gebeurtenissen, activiteiten in het verleden en persoonlijke ervaringen beschrijven.</p> <p>Kan een eenvoudig verhaal vertellen (bijvoorbeeld over gebeurtenissen op vakantie of over het leven in de verre toekomst).</p> <p>Kan een reeks eenvoudige frasen en zinnen produceren over de eigen familie, woonomstandigheden, onderwijsachtergrond en huidige of laatste werk.</p> <p>Kan korte, eenvoudige verzonden biografieën en eenvoudige gedichten over mensen produceren.</p> <p>Kan dagboekantekeningen creëren waarin activiteiten (bijvoorbeeld dagelijkse routine, uitstapjes, sport, hobby's), mensen en plaatsen worden beschreven, met behulp van een elementaire, concrete woordenschat en eenvoudige frasen en zinnen met eenvoudige voegwoorden als "en", "maa" en "omdat".</p> <p>Kan een inleiding tot een verhaal opstellen of een verhaal voortzetten, mits raadpleging van een woordenboek en referentiemateriaal (bijvoorbeeld tabellen met werkwoordvervoegingen in een lesboek) mogelijk is.</p>
A1	<p>Kan eenvoudige frasen en zinnen produceren over zichzelf en over verbeelde mensen, bijvoorbeeld waar zij wonen en wat zij doen.</p> <p>Kan in zeer eenvoudige taal beschrijven hoe een kamer eruitziet.</p> <p>Kan eenvoudige woorden/gebaren en frasen gebruiken om bepaalde alledaagse voorwerpen te beschrijven (bijvoorbeeld de kleur van een auto, of deze groot of klein is).</p>
Pre-A1	Geen descriptors beschikbaar

Verslagen en essays

Onder deze schaal vallen meer formele typen van transactioneel en evaluerend schrijven en gebaarde productie. De volgende sleutelbegrippen zijn in de schaal opgenomen:

- ▶ inhoud: van vertrouwde belangwekkende onderwerpen en veelgebruikte feitelijke informatie tot complexe academische en professionele onderwerpen, waarbij onderscheid wordt gemaakt tussen de eigen standpunten en die uit de bronnen;
- ▶ typen teksten: van korte verslagen en posters tot complexe teksten waarin een zaak wordt beschouwd of een kritisch oordeel wordt gegeven over voorstellen of literaire werken;
- ▶ complexiteit van discours: van het verbinden van zinnen met eenvoudige voegwoorden tot soepel vloeiende uiteenzettingen met een effectieve logische structuur.

VERSLAGEN EN ESSAYS	
C2	<p>Kan heldere vloeiend lopende, complexe verslagen, artikelen of essays voortbrengen waarin een zaak wordt beschouwd of een kritisch oordeel wordt gegeven over voorstellen of literaire werken.</p> <p>Kan een gepaste en doeltreffende logische structuur verschaffen die de lezer helpt belangrijke punten te herkennen.</p> <p>Kan meerdere perspectieven op complexe academische of professionele onderwerpen uiteenzetten en daarbij onderscheid maken tussen de eigen ideeën en meningen en die uit de bronnen.</p>
C1	<p>Kan heldere, goed gestructureerde uiteenzettingen produceren over ingewikkelde onderwerpen, waarin de relevante belangrijke kwesties worden benadrukt.</p> <p>Kan standpunten uitvoerig uitwerken en ondersteunen met aanvullende punten, redenen en relevante voorbeelden.</p> <p>Kan een passende inleiding en conclusie opstellen bij een langer verslag, artikel of proefschrift over een complex academisch of professioneel onderwerp, mits het onderwerp binnen de eigen interessesfeer valt en er een mogelijkheid is om delen te herschrijven en herzien.</p>
B2	<p>Kan een opstel of verslag produceren waarin stelselmatig een argument wordt opgebouwd met de juiste benadrukking van belangrijke punten en relevante ondersteunende details.</p> <p>Kan een gedetailleerde beschrijving van een complex proces produceren.</p> <p>Kan verschillende ideeën of oplossingen voor een probleem evalueren.</p> <p>Kan een opstel of verslag produceren waarin een argument wordt opgebouwd en redenen voor of tegen een bepaald standpunt noemen en de voor- en nadelen van verschillende opties uitleggen.</p> <p>Kan informatie en argumenten uit verschillende bronnen bijeenvoegen.</p>
B1	<p>Kan korte, eenvoudige opstellen produceren over belangwekkende onderwerpen.</p> <p>Kan een tekst produceren over een actueel onderwerp binnen de eigen persoonlijke interessesfeer, en daarbij eenvoudige taal gebruiken om de voor- en nadelen op te sommen en de eigen mening te onderbouwen.</p> <p>Kan met enig vertrouwen verzamelde feitelijke informatie over vertrouwde alledaagse en niet-alledaagse zaken binnen het eigen vakgebied samenvatten, in een verslag opnemen en becommentariëren.</p> <p>Kan zeer beknopte verslagen opstellen volgens een standaardindeling, waarin alledaagse feitelijke informatie wordt doorgegeven en redenen voor handelingen worden vastgelegd.</p> <p>Kan een onderwerp presenteren in een kort verslag of een poster, met behulp van foto's en korte tekstblokken.</p>
A2	<p>Kan eenvoudige teksten produceren over vertrouwde belangwekkende onderwerpen en daarbij zinnen verbinden met verbindingswoorden als “en”, “omdat” of “maar”.</p> <p>Kan schriftelijk indrukken en meningen geven over onderwerpen binnen de eigen persoonlijke interessesfeer (bijvoorbeeld levensstijl en cultuur, verhalen), gebruikmakend van elementaire alledaagse woorden en uitdrukkingen.</p>
A1	<i>Geen descriptors beschikbaar</i>
Pre-A1	<i>Geen descriptors beschikbaar</i>

3.2.2. Productieve strategieën

Communicatiestrategieën zijn in het ERK weergegeven in relatie tot de klassieke benadering van strategieën in intertalige communicatie: planning, uitvoering, monitoring, en herstel. Voor productieve strategieën is de uitvoeringsstrategie waarvoor een illustratieve schaal is gegeven

“Compensatie”. Voor het verschijnen van het ERK was dit vaak de belangrijkste communicatieve strategie waarmee rekening werd gehouden. Monitoring en herstel zijn gecombineerd tot één schaal.

Planning

Deze schaal heeft betrekking op de mentale voorbereiding op spreken, gebaren of schrijven. Dit kan betekenen dat men bewust nadenkt over wat men gaat zeggen en hoe men het gaat formuleren; het kan ook betekenen dat men oefent of conceptversies voorbereidt. De volgende sleutelbegrippen zijn in de schaal opgenomen:

- ▶ uitzoeken hoe het over te brengen punt moet worden uitgedrukt en dit eventueel oefenen;
- ▶ nadenken over hoe de ontvangers kunnen reageren op wat er wordt gezegd.

	PLANNING
C2	<i>Geen descriptors beschikbaar; zie C1</i>
C1	Kan bij het voorbereiden van een formelere tekst bewust de conventies overnemen die verbonden zijn aan het betreffende type tekst (bijvoorbeeld structuur, mate van formaliteit).
B2	Kan bij het voorbereiden van een potentieel ingewikkelde of ongemakkelijke situatie plannen wat te zeggen in het geval van verschillende reacties en overwegen wat voor uitdrukking passend zou zijn.
	Kan plannen wat er moet worden gezegd en met welke middelen dat moet worden gezegd, rekening houdend met het effect op de ontvanger(s).
B1	Kan nieuwe combinaties en uitdrukkingen instuderen en uitproberen, en feedback vragen.
	Kan bepalen hoe de hoofdpunten van de eigen boodschap over te brengen, gebruikmakend van alle beschikbare bronnen rekening houdend met het eigen taalrepertoire.
A2	Kan een geschikte set frasen uit het eigen repertoire oproepen en instuderen.
A1	<i>Geen descriptors beschikbaar</i>
Pre-A1	<i>Geen descriptors beschikbaar</i>

Compensatie

Compensatie is een strategie voor het gaande houden van een gesprek als men niet op de juiste uitdrukking kan komen. De volgende sleutelbegrippen zijn in de schaal opgenomen:

- ▶ begeleidende gebaren ter ondersteuning van taal;
- ▶ opzettelijk een “verkeerd” woord/gebaar gebruiken en dit kwalificeren;
- ▶ het ontbrekende concept omschrijven;
- ▶ parafraseren (omzeilen) en de mate waarin dit opvalt.

	COMPENSATIE
C2	Kan zo soepel een gelijkwaardige term gebruiken in plaats van een woord/gebaar dat ontschoten is, dat het nauwelijks merkbaar is.
C1	Kan creatief gebruikmaken van de eigen woordenschat om in bijna alle situaties vlot en effectief te parafraseren.
B2	Kan met uitweidingen en parafrazen hiaten in woordenschat en structuur opvullen.
	Kan de meeste communicatieproblemen aanpakken door te parafraseren of moeilijke uitdrukkingen te vermijden.
B1	Kan de kenmerken van iets concreets omschrijven bij gebrek aan het juiste woord/gebaar.
	Kan betekenis overbrengen door een woord/gebaar met vergelijkbare betekenis te kwalificeren (bijvoorbeeld een vrachtwagen voor mensen = een bus).
	Kan een eenvoudig woord/gebaar gebruiken waarvan de betekenis lijkt op het bedoelde begrip en vraagt daarbij om “correctie”.
	Kan een woord/gebaar uit de eerste taal “verbuitenlandsen” en om bevestiging vragen.

A2	Kan een onjuist woord/gebaar uit het eigen repertoire gebruiken en de betekenis verduidelijken met gebaren.
A1	Kan een bedoeling/wens duidelijk maken door iets aan te wijzen (Bijvoorbeeld “Een van deze, alstublieft”).
A1	Kan eenvoudige woorden/gebaren ondersteunen met gebaren om een behoefte aan te geven.
Pre-A1	Kan iets aanwijzen en vragen wat het is.

Monitoring en herstel

Onder deze schaal valt zowel (a) het spontane besef dat men een fout heeft gemaakt of een probleem tegenkomt en (b) het meer bewuste en misschien geplande proces van nagaan wat er is gezegd en controleren of dit juist en passend is. De volgende sleutelbegrippen zijn in de schaal opgenomen:

- ▶ van koers veranderen en een andere tactiek gebruiken - zeer opvallend op de A-niveaus, zeer soepel op de C-niveaus;
- ▶ zelf corrigeren van versprekingen, vergissingen en “veelgemaakte fouten”;
- ▶ de mate waarin een communicatieprobleem duidelijk moet zijn voordat herstel wordt uitgevoerd.

MONITORING EN HERSTEL	
C2	Kan bij een moeilijkheid zo soepel herformuleren en herstructureren dat de gesprekspartner er nauwelijks erg in heeft.
C1	Kan zich bij een moeilijkheid hernemen en herformuleren zonder de taalproductie volledig te onderbreken. Kan zichzelf zeer effectief corrigeren.
B2	Kan vaak bij nader inzien zelf toevallige “vergissingen” of niet-systematische fouten en kleine gebreken in de zinsstructuur corrigeren. Kan vergissingen en fouten corrigeren na ze te hebben opgemerkt of als ze tot misverstanden hebben geleid. Kan eigen “veelgemaakte fouten” identificeren en monitoren.
B1	Kan vergissingen met tijdsmarkeringen of uitdrukkingen die tot misverstanden leiden, corrigeren mits de gesprekspartner aangeeft dat er een probleem is. Kan om bevestiging vragen dat een gebruikte vorm correct is. Kan opnieuw beginnen met een andere tactiek wanneer de communicatie mislukt.
A2	<i>Geen descriptoren beschikbaar</i>
A1	<i>Geen descriptoren beschikbaar</i>
Pre-A1	<i>Geen descriptoren beschikbaar</i>

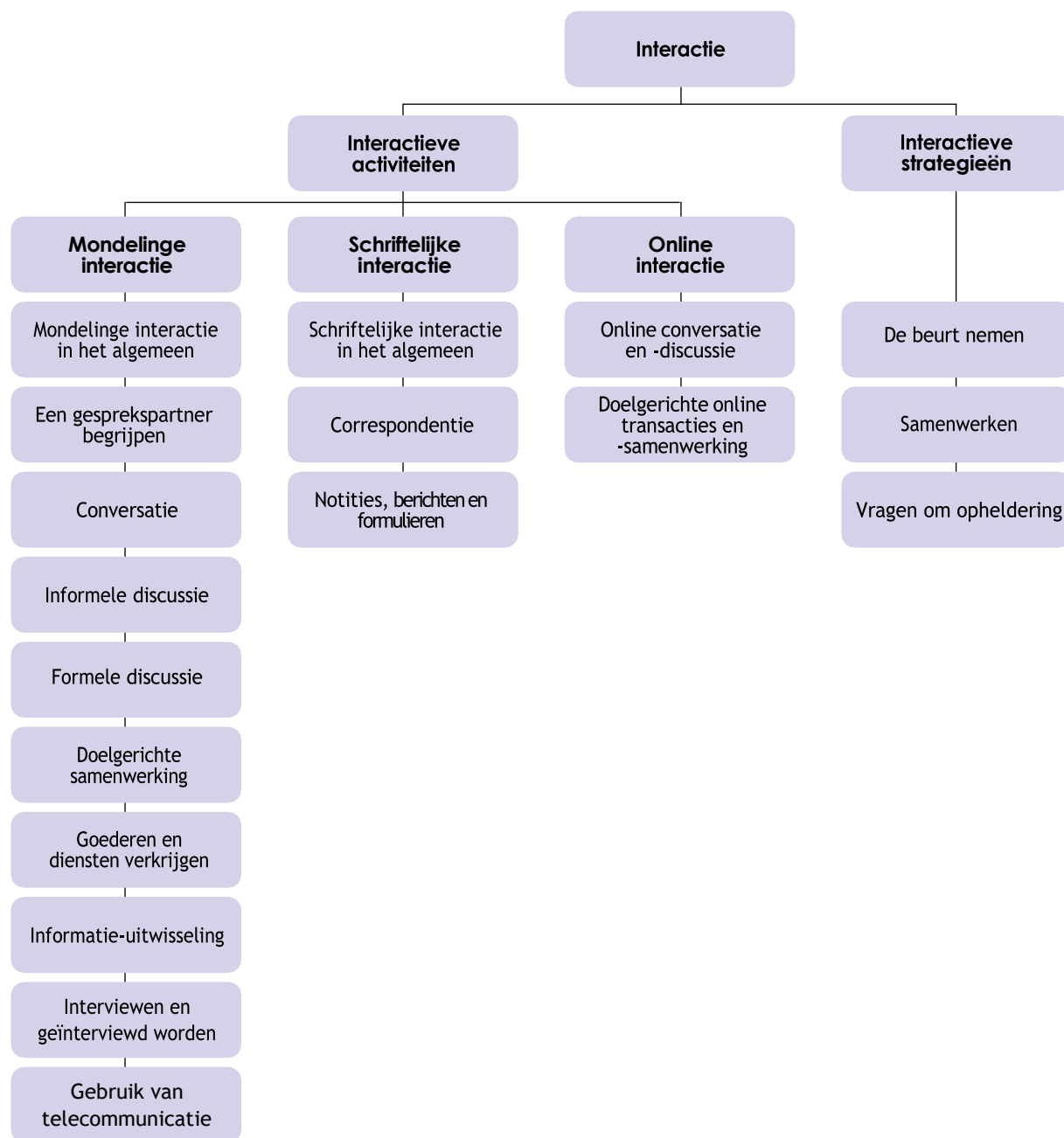
3.3. INTERACTIE

Interactie, waarbij twee of meer partijen samen het discours construeren, is essentieel in het ERK-schema van taalgebruik dat aan het begin van dit document is samengevat. Interpersoonlijke interactie wordt gezien als de oorsprong van de taal, met interpersoonlijke, samenwerkende en transactionele functies. Productie in de vorm van verhalen vertellen kan worden gezien als een verdere ontwikkeling in spreekvaardigheid en uiteindelijk geletterdheid.

Interactie is ook fundamenteel bij het leren. De ERK-schalen voor interactieve strategieën weerspiegelen dit met schalen voor om de beurt spreken, samenwerken (= samenwerkingsstrategieën) en om opheldering vragen. Deze elementaire interactieve strategieën zijn even belangrijk voor samenwerkend leren als voor communicatie in de echte wereld. Het grootste deel van de schalen voor interactie heeft betrekking op mondelinge interactie. Toen het ERK werd ontwikkeld, werd het begrip schriftelijke interactie niet algemeen erkend en als gevolg daarvan werd het niet verder ontwikkeld. Achteraf kunnen we zien dat schriftelijke interactie (dat wil zeggen schrijven zoals men zou spreken, in een vertraagde dialoog) in de afgelopen 20 jaar een steeds grotere rol is gaan spelen.

In plaats van verder door te gaan op die categorie, werd echter de nieuwe categorie van online-interactie ontwikkeld.

Afbeelding 13 – Interactieve activiteiten en strategieën

3.3.1. Interactieve activiteiten

3.3.1.1. Mondelinge interactie

Onder mondelinge interactie wordt zowel gesproken interactie als rechtstreekse gebarentaalinteractie verstaan. De schalen zijn ook weer geordend volgens de drie macrofuncties “interpersoonlijk”, “transactioneel” en “evaluerend”, met toevoeging van bepaalde gespecialiseerde genres. De reeks begint met “Een gesprekspartner begrijpen”. Met “gesprekspartner” bedoelen we in dit verband de persoon met wie men rechtstreeks een dialoog voert. Zoals gezegd is de metafoor achter de schalen voor mondeling begrip die van een reeks concentrische cirkels. Hier bevinden we

ons in het midden van die cirkels: de gebruiker/leerder is actief betrokken bij een interactie met de gesprekspartner.

De andere schalen zijn dan als volgt:

- ▶ interpersoonlijk: “Conversatie”;
- ▶ evaluerend: “Informeel discussie (met vrienden)”, “Formeel discussie (vergaderingen)”, “Doelgerichte samenwerking”;
- ▶ transactioneel: “Informatie-uitwisseling”, “Goederen en diensten verkrijgen”, “Interviewen en geïnterviewd worden” en “Gebruik van telecommunicatie”.

Mondelinge interactie in het algemeen

MONDELINGE INTERACTIE IN HET ALGEMEEN	
C2	<p>Heeft een goede beheersing van idiomatische uitdrukkingen en uitdrukkingen uit de spreektaal en is zich bewust van betekenisconnotaties.</p> <p>Kan fijnere betekenisnuances precies overbrengen door met redelijke nauwkeurigheid gebruik te maken van een breed scala van bepalende elementen.</p> <p>Kan bij een moeilijkheid zo soepel herformuleren en herstructureren dat de gesprekspartner er nauwelijks erg in heeft.</p>
C1	<p>Kan zich vrijwel moeiteloos vloeiend en spontaan uitdrukken.</p> <p>Heeft een goede beheersing van een breed repertoire aan woorden, waardoor hiaten in de woordenschat gemakkelijk kunnen worden gedicht met omschrijvingen.</p> <p>Er is nauwelijks sprake van merkbaar zoeken naar uitdrukkingen of toepassen van vermijdingsstrategieën; slechts een begripsmatig moeilijk onderwerp kan een natuurlijke, vloeiende taalstroom hinderen.</p>
B2	<p>Kan de taal vloeiend, nauwkeurig en doeltreffend gebruiken over een breed scala van algemene, onderwijs-, beroeps- of ontspanningsonderwerpen en daarbij helder de verhoudingen tussen ideeën aanduiden.</p> <p>Kan spontaan communiceren met een goede beheersing van de grammatica zonder zichtbare beperkingen van de boodschap en met een mate van formaliteit die in de omstandigheden gepast is.</p> <p>Kan zo vloeiend en spontaan reageren dat een normale uitwisseling en langer durende betrekkingen met gebruikers van de doeltaal mogelijk zijn zonder dat dit een van de partijen belast.</p> <p>Kan het persoonlijke belang van gebeurtenissen en ervaringen benadrukken, en zienswijzen helder verantwoorden en staande houden met relevante uitleg en argumenten.</p>
B1+	<p>Kan met enig vertrouwen communiceren over vertrouwde alledaagse en niet-alledaagse zaken die betrekking hebben op het eigen belangstellings- en vakgebied.</p> <p>Kan informatie uitwisselen, controleren en bevestigen, omgaan met minder alledaagse situaties en uitleggen waarom iets een probleem is.</p> <p>Kan gedachten uitdrukken over meer abstracte, culturele onderwerpen zoals films, boeken, muziek, enzovoort.</p>
B1	<p>Kan gebruikmaken van een breed scala van eenvoudige taal om zich te redden in de meeste situaties die op reis voorkomen.</p> <p>Kan onvoorbereid deelnemen aan een gesprek over vertrouwde onderwerpen, en uiting geven aan persoonlijke meningen en informatie uitwisselen over onderwerpen die vertrouwd zijn, van persoonlijk belang zijn of betrekking hebben op het dagelijks leven (bijvoorbeeld familie, liefhebberijen/hobby's, werk, reizen en actualiteiten).</p>
A2	<p>Kan redelijk gemakkelijk interactief zijn in gestructureerde situaties en korte gesprekken, mits de ander helpt als dat nodig is.</p> <p>Kan eenvoudige routinegesprekken voeren zonder bovenmatige inspanning.</p> <p>Kan vragen stellen en beantwoorden, en ideeën en informatie uitwisselen, over vertrouwde onderwerpen in voorspelbare alledaagse situaties.</p> <p>Kan communiceren in simpele en alledaagse taken die een eenvoudige en directe informatie-uitwisseling vereisen over vertrouwde en alledaagse zaken die te maken hebben met werk en vrije tijd.</p> <p>Kan zeer korte sociale gesprekken voeren maar is zelden in staat genoeg te begrijpen om uit zichzelf de conversatie gaande te houden.</p>
A1	<p>Kan op een simpele manier interactief zijn maar de communicatie is volledig afhankelijk van herhaling in langzamer tempo, herformulering en herstel.</p> <p>Kan eenvoudige vragen stellen en beantwoorden, en eenvoudige uitspraken doen en beantwoorden op het gebied van primaire behoeften of over zeer vertrouwde onderwerpen.</p>

Pre-A1	Kan vragen stellen en beantwoorden over zichzelf en dagelijkse routines, met behulp van korte standaarduitdrukkingen en gebruikmakend van gebaren om de informatie kracht bij te zetten.
---------------	--

Een gesprekspartner begrijpen

Deze schaal behelst het begrijpen van een persoon met wie men rechtstreeks een interactief gesprek voert, met de mogelijkheid te onderhandelen over betekenis. De volgende sleutelbegrippen zijn in de schaal opgenomen:

- ▶ onderwerp en situatie: van persoonlijke gegevens en alledaagse behoeften tot complexe en abstracte onderwerpen van specialistische aard;
- ▶ manier van spreken van de gesprekspartner: van zorgvuldig en langzaam tot standaardtaal en minder vertrouwde variëteiten;
- ▶ mate waarin de gesprekspartner zich aanpast: van welwillende herhaling en de moeite nemen om te helpen tot alleen details bevestigen als het accent minder vertrouwd is.

EEN GESPREKSPARTNER BEGRIJPEN	
C2	Kan iedere gesprekspartner begrijpen, ook over abstracte en complexe onderwerpen van gespecialiseerde aard buiten het eigen vakgebied, mits in de gelegenheid om te wennen aan een minder vertrouwde variëteit.
C1	Kan een gesprekspartner tot in de details begrijpen over abstracte en complexe onderwerpen van gespecialiseerde aard buiten het eigen vakgebied, al moet de gesprekspartner misschien af en toe een detail bevestigen, vooral wanneer de variëteit niet vertrouwd is.
B2	Kan tot in de details begrijpen wat gezegd wordt in de standaardtaal of een vertrouwde variëteit, zelfs in een [auditief/visueel] drukke omgeving.
B1	Kan helder overgebrachte gesproken taal/gebaren in alledaagse conversatie volgen, maar zal soms moeten vragen om herhaling van bepaalde woorden/gebaren en frasen.
A2	Kan genoeg begrijpen om eenvoudige routinegesprekken te voeren zonder bovenmatige inspanning.
	Kan over het algemeen heldere standaardtaal begrijpen over vertrouwde zaken, mits om herhaling of herformulering gevraagd kan worden.
A1	Kan begrijpen wat helder, langzaam en rechtstreeks wordt gezegd in eenvoudige alledaagse conversatie; kan tot begrip worden gebracht als de gesprekspartner daarvoor de moeite neemt.
	Kan alledaagse uitdrukkingen begrijpen, gericht op de vervulling van eenvoudige behoeften van concrete aard, die rechtstreeks, helder, langzaam en met herhalingen worden gezegd door een welwillende gesprekspartner.
Pre-A1	Kan zorgvuldig en langzaam geformuleerde vragen en opdrachten begrijpen en korte, eenvoudige aanwijzingen volgen.
	Kan eenvoudige vragen over zichzelf begrijpen (bijvoorbeeld naam, leeftijd en adres), als de vraag langzaam en duidelijk gesteld wordt.
	Kan eenvoudige persoonlijke informatie begrijpen (bijvoorbeeld naam, leeftijd, woonplaats, afkomst) als andere mensen zich persoonlijk langzaam en duidelijk voorstellen, en kan vragen over deze onderwerpen begrijpen, hoewel de vragen misschien wel herhaald moeten worden.
	Kan een aantal vertrouwde woorden/gebaren begrijpen en herkent essentiële informatie (bijvoorbeeld getallen, prijzen, data en dagen van de week), mits deze zeer langzaam wordt overgebracht en zo nodig wordt herhaald.

Conversatie

Deze schaal heeft betrekking op interactie met een hoofdzakelijk sociale functie: het tot stand brengen en onderhouden van persoonlijke relaties. De volgende sleutelbegrippen zijn in de schaal opgenomen:

- ▶ setting: van korte uitwisselingen via het gaande houden van een gesprek en het onderhouden van betrekkingen tot flexibel gebruik voor sociale doeleinden;

- ▶ onderwerpen: van persoonlijk nieuws via vertrouwde onderwerpen binnen de persoonlijke interessesfeer tot de meeste algemene onderwerpen;
- ▶ taalfuncties: van begroetingen enzovoort, via aanbiedingen, uitnodigingen en toestemmingen, tot verschillende gradaties van emotie en dubbelzinnig en humoristisch taalgebruik.

	CONVERSATIE
C2	Kan gemakkelijk en adequaat converseren, niet gehinderd door talige beperkingen bij het leiden van een volwaardig sociaal en persoonlijk leven.
C1	Kan taal flexibel en doeltreffend gebruiken voor sociale doeleinden, met inbegrip van emotioneel, dubbelzinnig en humoristisch taalgebruik.
B2	<p>Kan een relatie tot stand brengen met gesprekspartners door het stellen van sympathieke vragen en door een stemming uit te drukken en, indien gepast, opmerkingen te maken over derde partijen of gedeelde omstandigheden.</p> <p>Kan bedenkingen en bezwaren aangeven, voorwaarden stellen bij het instemmen met verzoeken of het geven van toestemming en vragen of het eigen standpunt wordt begrepen.</p> <p>Kan een uitgebreide conversatie voeren over de meeste algemene onderwerpen op duidelijk participerende wijze, zelfs in een [auiditief/visueel] lawaaierige omgeving.</p> <p>Kan betrekkingen onderhouden met doeltaalgebruikers zonder hen onbedoeld te amuseren of te irriteren en zonder hen te verplichten zich anders te gedragen dan zij tegenover een andere bekwame taalgebruiker zouden doen.</p> <p>Kan gradaties van emotie overbrengen en het persoonlijke belang van gebeurtenissen en ervaringen benadrukken.</p>
B1	<p>Kan een gesprek beginnen en helpen dit gaande te houden door mensen relatief spontane vragen te stellen over een speciale ervaring of gebeurtenis en reacties en meningen over vertrouwde onderwerpen uitdrukken.</p> <p>Kan relatief lange gesprekken voeren over onderwerpen van gedeelde interesse, mits de gesprekspartner moeite doet om het begrip te ondersteunen.</p> <p>Kan onvoorbereid deelnemen aan gesprekken over vertrouwde onderwerpen.</p> <p>Kan helder gearticuleerde taal in alledaagse conversatie volgen, maar zal soms moeten vragen om herhaling van bepaalde woorden/gebaren.</p> <p>Kan een conversatie of discussie voeren, maar is soms moeilijk te volgen bij het precies uitdrukken van de boodschap.</p> <p>Kan gevoelens van verrassing, geluk, verdriet, belangstelling, onverschilligheid, enzovoort, uitdrukken en beantwoorden.</p>
A2	<p>Kan sociaal contact leggen (bijvoorbeeld begroeten en afscheid nemen, voorstellen, bedanken).</p> <p>Kan over het algemeen heldere standaardtaal begrijpen over vertrouwde zaken, mits om herhaling of herformulering gevraagd kan worden.</p> <p>Kan deelnemen aan korte gesprekken over belangwekkende onderwerpen in een alledaagse context.</p> <p>Kan in eenvoudige bewoordingen eigen gevoelens uitdrukken en dank uitspreken.</p> <p>Kan om een gunst vragen (bijvoorbeeld om iets te lenen), kan een gunst aanbieden, en kan reageren als iemand om een gunst vraagt.</p> <p>Kan zeer korte sociale gesprekken voeren maar is zelden in staat genoeg te begrijpen om uit zichzelf de conversatie gaande te houden, maar kan uiteindelijk wel begrijpen wat bedoeld wordt als de spreker daarvoor de moeite neemt.</p> <p>Kan eenvoudige, alledaagse, beleefdheidsvormen gebruiken om anderen te begroeten en aan te spreken.</p> <p>Kan in eenvoudige taal een praatje maken met medeleiders, collega's of leden van een gastgezin en daarbij vragen stellen en antwoorden begrijpen met betrekking tot de meeste routinezaken.</p> <p>Kan uitnodigingen doen, suggesties opperen en verontschuldigungen aanbieden, en daarop reageren.</p> <p>Kan in zeer elementaire standaarduitdrukkingen gevoelens uitdrukken.</p> <p>Kan de eigen mening geven over wat leuk is en wat niet.</p>

	CONVERSATIE
A1	<p>Kan alledaagse uitdrukkingen begrijpen, gericht op de vervulling van eenvoudige behoeften van concrete aard, die in heldere, langzame en herhaalde taal door een welwillende gesprekspartner gezegd worden.</p> <p>Kan deelnemen aan een eenvoudig gesprek van elementaire, feitelijke aard over een voorspelbaar onderwerp (bijvoorbeeld thuisland, familie, school).</p> <p>Kan zich voorstellen en elementaire uitdrukkingen ter begroeting en ten afscheid gebruiken.</p> <p>Kan vragen hoe het met mensen gaat en reageren op nieuws.</p>
Pre-A1	<p>Kan elementaire standaarduitdrukkingen begrijpen en gebruiken, zoals “Ja”, “Nee”, “Pardon”, “Alstublieft”, “Bedankt”, “Nee, dank u”, “Sorry”.</p> <p>Kan eenvoudige begroetingen herkennen.</p> <p>Kan mensen begroeten, de eigen naam zeggen en afscheid nemen.</p>

Informeel discussie (met vrienden)

Deze schaal omvat aspecten van zowel het interpersoonlijke als evaluerende taalgebruik, aangezien deze vormen in de dagelijkse interactie meestal verweven zijn. De volgende sleutelbegrippen zijn in de schaal opgenomen:

- ▶ onderwerpen: van wat te doen en waarheen te gaan tot abstracte, complexe en zelfs niet-vertrouwde onderwerpen en gevoelige kwesties;
- ▶ vermogen om de discussie te volgen: van het herkennen van het onderwerp, via het volgen van de hoofdpunten, tot het onderhouden van een levendige discussie en het begrijpen van spreektaalige verwijzingen;
- ▶ taalfuncties: van op beperkte wijze discussiëren en het al dan niet eens zijn tot het nauwkeurig uitdrukken van ideeën en het diplomatisch omgaan met onenigheid en kritiek.

	INFORMELE DISCUSSIE (met vrienden)
C2	Kan adviseren en discussiëren over gevoelige kwesties zonder ongemak, spreektaalige verwijzingen begrijpen en diplomatisch omgaan met onenigheid en kritiek.
C1	Kan met gemak complexe interacties van derden volgen en daaraan bijdragen in een groepsdiscussie of debat, zelfs als het gaat om abstracte, complexe en niet-vertrouwde onderwerpen.
B2	<p>Kan een levendige discussie tussen bekwame doeltaalgebruikers volgen.</p> <p>Kan de eigen ideeën en meningen precies onder woorden brengen en op overtuigende wijze complexe redeneringen presenteren en beantwoorden.</p>
	<p>Kan actief deelnemen aan informele discussies in een vertrouwde context en daarbij commentaar geven, een standpunt helder weergeven, alternatieve voorstellen beoordelen en hypothesen pomen en beantwoorden.</p> <p>Kan met enige inspanning veel opvangen van wat rondom wordt gezegd in een discussie, maar vindt het soms moeilijk om effectief deel te nemen aan een discussie met verscheidene doeltaalgebruikers die hun taal op geen enkele manier aanpassen.</p> <p>Kan eigen meningen in een discussie verantwoorden en staande houden met verklaringen, argumenten en commentaren die ter zake doen.</p>
B1+	<p>Kan veel volgen van wat rondom wordt gezegd over algemene onderwerpen, mits de gesprekspartners zeer idiomatisch taalgebruik vermijden en helder articuleren.</p> <p>Kan eigen gedachten tot uiting brengen over abstracte of culturele onderwerpen zoals muziek en films.</p> <p>Kan uitleggen waarom iets een probleem is.</p> <p>Kan beknopt commentaar geven op de gezichtspunten van anderen.</p> <p>Kan alternatieven vergelijken en tegenover elkaar stellen, bespreken wat er gedaan moet worden, welke richting moet worden ingeslagen, wie of wat moet worden gekozen, enzovoort.</p>

	INFORMELE DISCUSSIE (met vrienden)
B1	<p>Kan over het algemeen de hoofdpunten volgen van een informele discussie met vrienden, mits er duidelijk wordt gearticuleerd in standaardtaal of een vertrouwde variëteit.</p> <p>Kan persoonlijke zienswijzen en meningen geven of vragen in discussies over belangwekkende onderwerpen.</p> <p>Kan eigen meningen en reacties overbrengen met betrekking tot oplossingen voor problemen of praktische vragen over waarheen te gaan, wat te doen, of rond de organisatie van een activiteit (bijvoorbeeld een uitje).</p> <p>Kan op beleefde wijze overtuigingen, meningen en instemming en afkeuring uitdrukken.</p>
A2	<p>Kan over het algemeen het onderwerp herkennen van de discussie die plaatsvindt, mits deze langzaam en duidelijk wordt gevoerd.</p> <p>Kan meningen uitwisselen en dingen en mensen vergelijken met behulp van eenvoudige taal.</p> <p>Kan bespreken wat men 's avonds of in het weekend gaat doen.</p> <p>Kan suggesties doen en beantwoorden.</p> <p>Kan het eens zijn en van mening verschillen met anderen.</p>
A1	<p>Kan op eenvoudige wijze alledaagse praktische zaken bespreken wanneer die helder, langzaam en rechtstreeks worden overgebracht.</p> <p>Kan bespreken wat men gaat doen, waar men heen gaat en afspraken maken voor een ontmoeting.</p> <p>Kan meningen op beperkte wijze uitdrukken.</p>
A1	<p>Kan voorkeuren en afkeuren met betrekking tot sport, eten enzovoort begrijpen en uitwisselen met behulp van een beperkt repertoire aan uitdrukkingen, als die duidelijk, langzaam en rechtstreeks worden overgebracht.</p>
Pre-A1	Geen descriptors beschikbaar

Formele discussie (vergaderingen)

Deze schaal heeft betrekking op formele besprekingen, hoofdzakelijk in een professionele of academische context. De sleutelbegrippen die in de schaal zijn opgenomen komen sterk overeen met die van informele discussie, maar omvatten ook de volgende aspecten:

- ▶ type vergaderingen en onderwerpen: van uitwisselingen over praktische problemen tot discussies over abstracte, complexe, niet-vertrouwde onderwerpen;
- ▶ vermogen om de discussie te volgen: van herhaling en verduidelijking nodig hebben tot het begrijpen van de punten die de meeste nadruk krijgen en het bijhouden van een levendig debat;
- ▶ vermogen om bij te dragen: van moeten oefenen en hulp nodig hebben bij het formuleren tot het testen, evalueren en ter discussie stellen van de bijdragen van anderen en het overtuigend onderbouwen van het eigen standpunt.

	FORMELE DISCUSSIE (VERGADERINGEN)
C2	<p>Kan zich handhaven in een formele discussie over complexe zaken, en daarbij uitgesproken en overtuigende argumenten geven, zonder in het nadeel te zijn ten opzichte van andere deelnemers.</p> <p>Kan adviseren over/omgaan met complexe, gevoelige of controversiële kwesties, mits de noodzakelijke specialistische kennis voorhanden is.</p> <p>Kan met zelfvertrouwen omgaan met vijandige vragen, aan het woord blijven en tegenargumenten diplomatisch weerleggen.</p>

	FORMELE DISCUSSIE (VERGADERINGEN)
C1	<p>Kan het debat gemakkelijk bijhouden, zelfs over abstracte, complexe, niet-vertrouwde onderwerpen.</p> <p>Kan een formeel standpunt overtuigend beargumenteren, daarbij ingaan op vragen en opmerkingen, en complexe tegenargumenten vloeiend, spontaan en adequaat beantwoorden.</p> <p>Kan bijdragen van andere deelnemers over zaken binnen het eigen academische of professionele vakgebied herformuleren, evalueren en betwisten.</p> <p>Kan kritische opmerkingen maken of op diplomatische wijze aangeven het ergens niet mee eens te zijn.</p> <p>Kan vragen opvolgen door aan te dringen op meer details en kan vragen opnieuw formuleren als ze niet goed begrepen worden.</p>
B2	<p>Kan een geanimeerde discussie bijhouden en nauwkeurig argumenten voor en tegen bepaalde standpunten herkennen.</p> <p>Kan de gepaste technische terminologie gebruiken bij het bespreken van het eigen specialisatiegebied met andere specialisten.</p> <p>Kan de eigen ideeën en meningen precies uitdrukken en op overtuigende wijze complexe redeneringen presenteren en beantwoorden.</p> <p>Kan actief deelnemen aan alledaagse en niet-alledaagse formele discussies.</p> <p>Kan de discussie volgen over zaken met betrekking tot het eigen vakgebied en tot in details de punten begrijpen die de meeste nadruk krijgen.</p> <p>Kan de eigen mening bijdragen, verantwoorden en staande houden, alternatieve voorstellen beoordelen en hypothesen stellen en beantwoorden.</p>
B1	<p>Kan veel volgen van wat wordt gezegd met betrekking tot het eigen vakgebied, mits de gesprekspartners zeer idiomatisch taalgebruik vermijden en helder articuleren.</p> <p>Kan een standpunt helder overbrengen, maar heeft er moeite mee om in debat te gaan.</p> <p>Kan deelnemen aan een alledaagse formele discussie over vertrouwde onderwerpen, in een helder gearticuleerde standaardtaal of een vertrouwde variëteit en die gaat om de uitwisseling van feitelijke informatie, het ontvangen van aanwijzingen of het bespreken van oplossingen voor praktische problemen.</p> <p>Kan een redenering of discussie over een vertrouwd of voorspelbaar onderwerp volgen, mits de punten in relatief eenvoudige taal uiteen worden gezet en/of worden herhaald en er een mogelijkheid is voor verduidelijking.</p>
A2	<p>Kan over het algemeen veranderingen van onderwerp volgen in formele discussies die betrekking hebben op het eigen vakgebied, wanneer deze langzaam en helder gevoerd worden.</p> <p>Kan relevante informatie uitwisselen en de eigen mening geven over praktische problemen wanneer dat rechtstreeks gevraagd wordt, na eventuele hulp bij het formuleren en herhaling van belangrijke punten.</p> <p>Kan de eigen mening geven over zaken wanneer hierom gevraagd wordt op een formele bijeenkomst, na eventuele herhaling van belangrijke punten.</p>
A1	<i>Geen descriptors beschikbaar</i>
Pre-A1	<i>Geen descriptors beschikbaar</i>

Doelgerichte samenwerking

Deze schaal behelst samenwerkend, taakgericht werk - iets wat dagelijks voorkomt in het echte leven, vooral in de werksfeer. Net als de schalen voor conversatie en discussie bevat deze schaal vergelijkbare descriptors voor het vermogen om de discussie te volgen. De volgende sleutelbegrippen zijn in de schaal opgenomen:

- ▶ de discussie volgen: van het begrijpen van eenvoudige instructies die rechtstreeks worden uitgelegd, tot het betrouwbaar begrijpen van gedetailleerde instructies;
- ▶ actieve bijdrage aan het werk: van eenvoudig om dingen vragen en dingen geven, tot speculeren over oorzaak en gevolg en het organiseren van de volledige taak.

	DOELGERICHTE SAMENWERKING (bijvoorbeeld een samen koken, een document bespreken, een evenement organiseren, enzovoort)
C2	<i>Geen descriptors beschikbaar; zie C1</i>
C1	Kan de discussie kaderen om een actieplan te bepalen met een partner of groep en daarbij verslag doen van wat anderen hebben gezegd en meerdere standpunten samenvatten, uitleggen en vergelijken.
B2	Kan gedetailleerde aanwijzingen zeker begrijpen. Kan de voortgang van het werk bespoedigen door anderen te vragen mee te doen, te vertellen wat zij ervan vinden, enzovoort. Kan een zaak of probleem helder schetsen, speculeren over oorzaken of gevolgen, en voor- en nadelen van verschillende benaderingen afwegen.
B1	Kan volgen wat er gezegd wordt, al moet er soms gevraagd worden om herhaling of verduidelijking indien de discussie snel of uitvoerig is. Kan uitleggen waarom iets een probleem is, bespreken wat er vervolgens moet gebeuren, en alternatieven vergelijken en tegenover elkaar stellen. Kan beknopt commentaar geven op de gezichtspunten van anderen. Kan over het algemeen volgen wat er gezegd wordt en indien nodig een gedeelte herhalen van wat iemand gezegd heeft om wederzijds begrip te bevestigen. Kan eigen meningen en reacties overbrengen met betrekking tot mogelijke oplossingen of de vraag wat er vervolgens moet gebeuren, en daarbij beknopte redenen en verklaringen geven. Kan anderen uitnodigen hun zienswijze te geven op hoe verder te gaan.
A2	Kan genoeg begrijpen om eenvoudige routinetaken uit te voeren zonder bovenmatige inspanning, en daarbij heel eenvoudig om herhaling vragen wanneer iets niet begrepen wordt. Kan bespreken wat er vervolgens moet gebeuren, daarbij suggesties doen en beantwoorden, en aanwijzingen vragen en geven. Kan aangeven of het gesprek te volgen is en kan zich laten uitleggen wat noodzakelijk is, indien de gesprekspartner daarvoor de moeite neemt. Kan communiceren over eenvoudige en alledaagse taken met eenvoudige frasen om dingen te vragen en te verschaffen, eenvoudige informatie te verkrijgen en te bespreken wat er vervolgens moet gebeuren.
A1	Kan zorgvuldig en langzaam geformuleerde vragen en opdrachten begrijpen en korte, eenvoudige aanwijzingen volgen. Kan elementaire instructies opvolgen die te maken hebben met tijden, locaties, getallen enzovoort. Kan mensen om dingen vragen en dingen aan mensen geven.
Pre-A1	<i>Geen descriptors beschikbaar</i>

Goederen en diensten verkrijgen

Deze schaal heeft hoofdzakelijk betrekking op ontmoetingen in verband met diensten in restaurants, winkels, banken enzovoort. Het effectief indienen van een klacht is vermeld bij B1, en boven dit niveau richt de schaal zich met name op het opvolgen van een klacht of probleem en het onderhandelen over een oplossing. De volgende sleutelbegrippen zijn in de schaal opgenomen:

- ▶ typen situaties: van eenvoudige, alledaagse transacties tot geschillen over verantwoordelijkheid en gevoelige transacties in het openbare, professionele of academische leven;
- ▶ diensten ontvangen: van het bestellen van eten en drinken tot het stellen van gedetailleerde vragen over complexere diensten;
- ▶ genoegdoening eisen: van het indienen van een klacht (B1) tot het onderhandelen over een oplossing voor een geschil of een gevoelige transactie.

	GOEDEREN EN DIENSTEN VERKRIJGEN
C2	<i>Geen descriptors beschikbaar; zie C1</i>
C1	Kan onderhandelen over complexe of gevoelige transacties in het openbare, professionele of academische leven.

GOEDEREN EN DIENSTEN VERKRIJGEN	
B2	<p>Kan zich talig redden om een oplossing te bereiken voor een meningsverschil, bijvoorbeeld over een onverdiende verkeersboete, financiële aansprakelijkheid voor schade aan een woning of de schuldvraag na een ongeval.</p> <p>Kan argumenten geven voor schadevergoeding, overredende taal gebruiken om genoegdoening te eisen en helder aangeven wat de grenzen zijn van eventuele concessies.</p> <p>Kan eisen formuleren en gedetailleerde vragen stellen met betrekking tot complexere diensten, bijvoorbeeld huurovereenkomsten.</p> <p>Kan een probleem uitleggen en duidelijk maken dat de dienstverlener of de klant een concessie zal moeten doen.</p>
B1	<p>Kan de meeste transacties uitvoeren die kunnen optreden tijdens reizen, bij het regelen van vervoer of onderdak of in contacten met gezagsdragers tijdens een buitenlands bezoek.</p> <p>Kan in een winkel vragen om uitleg over de verschillen tussen twee of meer producten met hetzelfde doel teneinde een beslissing te nemen en daarbij zo nodig vervolgvragen stellen.</p> <p>Kan zich redden in minder alledaagse situaties in winkels, postkantoren en banken, bijvoorbeeld bij het terugbrengen van een miskoop.</p> <p>Kan een klacht indienen.</p> <p>Kan omgaan met de meeste situaties die kunnen optreden bij het boeken van een reis bij een reisagent of tijdens het reizen zelf, bijvoorbeeld wanneer er aan een medereiziger gevraagd moet worden waar men uit kan stappen voor een minder voor de hand liggende bestemming.</p>
A2	<p>Kan omgaan met gewone aspecten van het dagelijks leven zoals reizen, verblijf, eten en winkelen.</p> <p>Kan interactief communiceren in voorspelbare alledaagse situaties (bijvoorbeeld postkantoor, station, winkel), met behulp van een breed scala van eenvoudige uitdrukkingen.</p> <p>Kan alle noodzakelijke informatie verkrijgen van een toeristenbureau, mits van een heldere, niet-specialistische aard.</p> <p>Kan alledaagse goederen en diensten aanvragen en verschaffen.</p> <p>Kan eenvoudige inlichtingen verkrijgen over reismogelijkheden, gebruikmaken van openbaar vervoer (bijvoorbeeld trein, tram, bus en taxi), de weg vragen en wijzen, en kaartjes kopen.</p> <p>Kan dingen vragen en eenvoudige transacties doen in winkels, postkantoren of banken.</p> <p>Kan inlichtingen geven en ontvangen over hoeveelheden, aantallen, prijzen, enzovoort.</p> <p>Kan eenvoudige aankopen doen door ze te benoemen en de prijs te vragen.</p> <p>Kan een maaltijd bestellen.</p> <p>Kan zeggen als er iets niet goed is, bijvoorbeeld “Het eten is koud” of “Er is geen licht in mijn kamer”.</p> <p>Kan (bij persoonlijk contact) vragen om een doktersafspraak en het antwoord begrijpen.</p> <p>Kan de aard van een probleem aangeven aan een arts of verpleegkundige, zo nodig met behulp van gebaren en lichaamstaal.</p>
A1	<p>Kan mensen om dingen vragen en dingen aan mensen geven.</p> <p>Kan om eten en drinken vragen met behulp van elementaire uitdrukkingen.</p> <p>Kan overweg met aantallen, hoeveelheden, kosten en tijden.</p>
Pre-A1	<p>Kan eenvoudige aankopen doen en/of eten en drinken bestellen als de gesproken taal kan worden ondersteund met wijzen of andere gebaren.</p>

Informatie-uitwisseling

Deze schaal omvat geen descriptoren voor de C-niveaus, omdat het enkel en alleen uitwisselen van feitelijke informatie voor veel vaardige gebruikers niet langer een hoofddoel is. De volgende sleutelbegrippen zijn in de schaal opgenomen:

- ▶ type transactie: van eenvoudige vragen, instructies en aanwijzingen, via eenvoudige routine-uitwisselingen, tot de uitwisseling van informatie met andere specialisten;
- ▶ type informatie: van persoonlijke gegevens, data, prijzen enzovoort, via gewoonten, routines, tijdverdrif en directe feitelijke informatie, tot gedetailleerde en complexe informatie of adviezen.

	INFORMATIE-UITWISSELING
C2	<i>Geen descriptors beschikbaar; zie B2</i>
C1	<i>Geen descriptors beschikbaar; zie B2</i>
B2	Kan complexe informatie uitwisselen en advies geven over alle zaken die verband houden met de eigen beroepstaken. Kan de juiste technische terminologie gebruiken bij het uitwisselen van informatie of het bespreken van het eigen specialisatiegebied met andere specialisten. Kan gedetailleerde informatie betrouwbaar doorgeven.
B1	Kan met enig vertrouwen verzamelde feitelijke informatie over vertrouwde alledaagse en niet-alledaagse zaken binnen het eigen vakgebied uitwisselen, controleren en bevestigen. Kan een kort verhaal, artikel, lezing, discussie, vraaggesprek of documentaire samenvatten, er een mening over geven en nadere vragen over details beantwoorden. Kan direct feitelijke informatie ontdekken en doorgeven. Kan gedetailleerde richtingaanwijzingen vragen en opvolgen. Kan meer gedetailleerde informatie verkrijgen. Kan advies geven over eenvoudige zaken binnen het eigen ervaringsgebied.
A2	Kan genoeg begrijpen om eenvoudige routinegesprekken te voeren zonder bovenmatige inspanning. Kan met praktische alledaagse eisen omgaan: directe feitelijke informatie achterhalen en doorgeven. Kan vragen stellen en beantwoorden over gewoonten en routines. Kan vragen stellen en beantwoorden over tijdverdrijf en vroegere activiteiten. Kan vragen stellen en beantwoorden over plannen en intenties. Kan korte, eenvoudige opdrachten en aanwijzingen geven, bijvoorbeeld uitleggen hoe men ergens kan komen. Kan communiceren over eenvoudige en alledaagse taken waarvoor een eenvoudige en directe uitwisseling van informatie vereist is. Kan beperkte informatie uitwisselen over vertrouwde en alledaagse bedrijfsmatige zaken. Kan vragen stellen en beantwoorden over wat men op het werk en in de vrije tijd doet. Kan aanwijzingen vragen en geven op een landkaart of plattegrond. Kan persoonlijke gegevens vragen en geven. Kan eenvoudige vragen stellen en beantwoorden over een gebeurtenis (bijvoorbeeld vragen waar en wanneer iets heeft plaatsgevonden, wie erbij was en hoe het ging).
A1	Kan zorgvuldig en langzaam geformuleerde vragen en opdrachten begrijpen en korte, eenvoudige aanwijzingen volgen. Kan eenvoudige vragen stellen en beantwoorden, en eenvoudige uitspraken doen en beantwoorden op het gebied van primaire behoeften of over zeer vertrouwde onderwerpen. Kan vragen beantwoorden en stellen over zichzelf en over anderen, waar zij wonen, wie zij kennen, wat zij bezitten. Kan de tijd aangeven met vaste frasen als “volgende week”, “afgelopen vrijdag”, “in november”, “om drie uur”. Kan getallen, hoeveelheden en kosten op beperkte wijze uitdrukken. Kan de kleur van kleding of andere vertrouwde voorwerpen benoemen en kan naar de kleur van dergelijke voorwerpen vragen.
Pre-A1	Kan mensen de eigen naam vertellen en andere mensen om hun naam vragen. Kan eenvoudige getallen gebruiken en begrijpen in alledaagse gesprekken. Kan vragen en vertellen welke dag, hoe laat en welke datum het is. Kan een geboortedatum vragen en geven. Kan een telefoonnummer vragen en geven. Kan de eigen leeftijd noemen en andere mensen om hun leeftijd vragen. Kan zeer eenvoudige vragen stellen om informatie te verkrijgen, zoals “Wat is dit?” en antwoorden van een of twee woorden/gebaren begrijpen.

Interviewen en geïnterviewd worden

Deze schaal betreft de specialistische rollen bij doktersafspraken en sollicitatiegesprekken, andere vormen van ondervraging en ook enquêtes en, in een onderwijscontext, projecten. Met betrekking tot gebarentaal wordt aangenomen dat de gesprekspartner deze ook beheerst. De volgende sleutelbegrippen zijn in de schaal opgenomen:

- ▶ onafhankelijkheid van de gesprekspartner: van het nodig hebben van rechtstreekse, langzame, duidelijke standaardtaal tot optreden zonder enige ondersteuning, zonder in het nadeel te zijn ten opzichte van de andere personen;
- ▶ het initiatief nemen: van het inbrengen van nieuwe onderwerpen (B1) tot volledige deelname, het vloeiend ontwikkelen van een punt en het goed omgaan met onderbrekingen;
- ▶ het uitvoeren van het daadwerkelijke interview: van gebruikmaken van een voorbereide vragenlijst (B1) via spontaan afwijken van de voorbereide vragen en het stellen van vervolgvragen over en dieper ingaan op interessante antwoorden tot het structureren van het gesprek en heel vlot en met kennis van zaken converseren.

INTERVIEWEN EN GEÏNTERVIEWD WORDEN	
C2	Kan het eigen aandeel in de dialoog bijzonder goed volhouden, het gesprek structureren en heel vlot en met kennis van zaken converseren als vragensteller of geïnterviewde, zonder enig nadeel ten opzichte van andere deelnemers.
C1	Kan volwaardig aan een vraaggesprek deelnemen als vragensteller of ondervraagde, het punt van discussie vloeiend uitwerken zonder ondersteuning, en opmerkingen tussendoor goed afhandelen.
B2	Kan een doeltreffend, vloeiend vraaggesprek voeren, daarbij spontaan afwijken van voorbereide vragen en ingaan op belangwekkende antwoorden.
	Kan initiatief nemen in een vraaggesprek en ideeën uitwerken en ontwikkelen zonder veel hulp of aansporing van een vragensteller.
B1	Kan concrete informatie verschaffen waarnaar in een vraaggesprek of consult gevraagd wordt (bijvoorbeeld ziekteverschijnselen beschrijven aan een arts), maar met beperkte nauwkeurigheid.
	Kan een voorbereid vraaggesprek voeren en daarbij informatie controleren en bevestigen, met nu en dan een vraag om herhaling als de ander snel of uitvoerig antwoordt.
	Kan enig initiatief nemen in een vraaggesprek of consult (bijvoorbeeld om een nieuw onderwerp in te brengen) maar is in de interactie erg afhankelijk van de vragensteller. Kan symptomen op een eenvoudige manier beschrijven en medisch advies vragen, en kan het antwoord begrijpen, mits dit duidelijk en in alledaagse taal wordt gegeven. Kan een voorbereide vragenlijst gebruiken om een gestructureerd vraaggesprek te voeren met enige spontane vervolgvragen.
A2	Kan zich begrijpelijk maken in een vraaggesprek en ideeën en informatie over vertrouwde onderwerpen overbrengen, mits om opheldering en enige hulp bij het formuleren van de boodschap gevraagd kan worden.
	Kan zeer elementaire symptomen en kwalen zoals een verkoudheid of griep beschrijven aan een dokter.
	Kan in een vraaggesprek eenvoudige vragen beantwoorden en reageren op eenvoudige uitspraken. Kan in eenvoudige taal de aard van een probleem aangeven aan een arts of verpleegkundige, zo nodig met behulp van gebaren en lichaamstaal.
A1	Kan in een vraaggesprek antwoord geven op eenvoudige rechtstreekse vragen over persoonlijke gegevens die zeer langzaam en helder worden gesteld in directe, niet-idiomatische taal.
	Kan in eenvoudige taal de aard van een probleem aangeven aan een arts of verpleegkundige en eenvoudige vragen beantwoorden zoals “Doet dit pijn?”, ook al is hierbij het gebruik van gebaren en lichaamstaal nodig.
Pre-A1	<i>Geen descriptors beschikbaar</i>

Gebruik van telecommunicatie

Deze nieuwe schaal uit 2018 omvat het gebruik van de telefoon en online apps voor afstandscommunicatie. De volgende sleutelbegrippen zijn in de schaal opgenomen:

- ▶ bereik van de betreffende informatie en transacties: van eenvoudige boodschappen en gesprekken over voorspelbare onderwerpen zoals aankomsttijden, routineboodschappen en

basisdiensten tot toepassing voor een verscheidenheid aan persoonlijke en professionele doeleinden;

- ▶ gesprekspartner: van een kennis tot onbekende personen met minder vertrouwde accenten;
- ▶ lengte van de uitwisseling: van korte, eenvoudige uitwisselingen tot lange informele gesprekken.

GEBRUIK VAN TELECOMMUNICATIE	
C2	Kan telecommunicatie zelfverzekerd en effectief gebruiken voor zowel persoonlijke als professionele doeleinden, zelfs als er enige storing (lawaai) is of als de gesprekspartner een minder bekend accent heeft.
C1	Kan telecommunicatie effectief gebruiken voor de meeste professionele en persoonlijke doeleinden.
B2	Kan telecommunicatie gebruiken voor een verscheidenheid aan persoonlijke en professionele doeleinden, mits om verduidelijking gevraagd kan worden als het accent of de terminologie niet vertrouwd is. Kan lange, informele telefoongesprekken voeren met een bekende over een verscheidenheid aan onderwerpen.
B1	Kan telecommunicatie gebruiken voor alledaagse persoonlijke of professionele doeleinden, mits van tijd tot tijd om verduidelijking kan worden gevraagd. Kan belangrijke details verstrekken d.m.v. (video)bellen met betrekking tot een onverwachte gebeurtenis (bijvoorbeeld een probleem in een hotel, met een boeking, met een huurauto).
	Kan telecommunicatie gebruiken voor het voeren van relatief eenvoudige, maar langere gesprekken met kennissen. Kan telecommunicatie gebruiken voor routineboodschappen (bijvoorbeeld het regelen van een bijeenkomst) en voor het verkrijgen van basisdiensten (bijvoorbeeld een hotelkamer boeken of een doktersafspraak maken).
A2	Kan telecommunicatie gebruiken met vrienden om eenvoudig nieuws uit te wisselen, plannen te maken en af te spreken.
	Kan, gebruikmakend van herhaling en verduidelijkingen, deelnemen aan een kort, eenvoudig telefoongesprek met een bekende over een voorspelbaar onderwerp, bijvoorbeeld aankomsttijden, afspraken.
	Kan een eenvoudig bericht begrijpen (bijvoorbeeld "Mijn vlucht is vertraagd. Ik kom om tien uur aan."), details van het bericht bevestigen en het telefonisch doorgeven aan andere betrokkenen.
A1	<i>Geen descriptors beschikbaar</i>
Pre-A1	<i>Geen descriptors beschikbaar</i>

3.3.1.2. Schriftelijke interactie

Schriftelijke interactie heeft betrekking op interactieve communicatie door middel van schrift of gebaren.⁴³ Er zijn twee schalen: "Correspondentie" en "Notities, berichten en formulieren". De eerste schaal richt zich op een interpersoonlijke uitwisseling, terwijl de tweede betrekking heeft op informatieoverdracht. Bij schriftelijke interactie lijkt de taal die wordt gebruikt op mondelinge taal. Daarnaast worden in de meeste interactieve situaties enige fouten en verwarring getolereerd en is er dikwijls enige contextuele ondersteuning. Er is regelmatig een mogelijkheid om interactieve strategieën te gebruiken, zoals het vragen om opheldering, of vragen om hulp met het formuleren en het herstel van misverstanden. Tot slot is het vereiste om nauwkeurig gestructureerde, foutloze tekst te produceren minder van belang.

Online-interactie wordt afzonderlijk behandeld omdat dit multimodaal is (zie volgende paragraaf).

⁴³ Het aantal formele en informele op video opgenomen chats en berichtenuitwisselingen neemt sterk toe, vooral via WhatsApp. Gebruikers kunnen corresponderen met geschreven tekst of gebaren - of deze vormen zelfs afwisselen. In sommige landen kunnen gebarentaalgebruikers nu vragen, opmerkingen en klachten aan bepaalde dienstverleners sturen via een speciaal webportaal. Daarnaast komen er steeds meer onlineonderzoeken waar gebarentaalgebruikers kunnen kiezen of ze de vragen schriftelijk of in hun gebarentaal willen beantwoorden. Het werkwoord 'opstellen' omvat daarom in deze paragraaf ook de mogelijkheid van gebaren.

Schriftelijke interactie in het algemeen

SCHRIFTELIJKE INTERACTIE IN HET ALGEMEEN	
C2	Kan zich in een passende toon en stijl uitdrukken in vrijwel elk type formele en informele interactie.
C1	Kan zich helder en precies uitdrukken, en daarbij flexibel en doeltreffend een verband leggen met de geadresseerde.
B2	Kan nieuws en zienswijzen doeltreffend schriftelijk uitdrukken en een verband leggen met de visies van anderen.
B1	Kan informatie en ideeën overbrengen over abstracte en concrete onderwerpen, informatie controleren, en met redelijke nauwkeurigheid vragen naar problemen of deze uitleggen.
	Kan persoonlijke brieven en notities opstellen om eenvoudige informatie van direct belang op te vragen of te geven, en daarbij overbrengen wat naar eigen inzicht het belangrijkste is.
A2	Kan korte, eenvoudige gestandaardiseerde notities opstellen over zaken die direct nodig zijn.
A1	Kan in persoonlijke gegevens opvragen of doorgeven.
Pre-A1	Kan korte elementaire informatie doorgeven (bijvoorbeeld naam, adres, familie) in korte zinnen op een formulier of notitie, gebruikmakend van een woordenboek.

Correspondentie

De schaal uit 2001 had alleen betrekking op persoonlijke correspondentie. In de bijgewerkte versie wordt dit uitgebreid met descriptors voor formele correspondentie, aangezien dit een activiteit is die sommige gebruikers/leerders moeten uitvoeren. Daarom zijn de volgende sleutelbegrippen in de schaal opgenomen:

- ▶ type boodschap: van eenvoudige, persoonlijke berichten tot diepgaande, persoonlijke en professionele correspondentie.
- ▶ type taal: van standaarduitdrukkingen tot emotioneel, dubbelzinnig en humoristisch taalgebruik en schrijven met goede uitdrukkingsvaardigheid in een passende toon en stijl.

CORRESPONDENTIE	
C2	Kan vrijwel elk type correspondentie in het beroepsleven in een passende toon en stijl formuleren.
C1	Kan zich helder en precies uitdrukken in persoonlijke correspondentie en daarbij de taal flexibel en doeltreffend gebruiken, met inbegrip van emotioneel, dubbelzinnig en humoristisch taalgebruik.
	Kan met goede uitdrukkingsvaardigheid en nauwkeurigheid formele correspondentie opstellen, zoals verklarende brieven, sollicitatiebrieven, aanbevelingsbrieven, referenties, klachten, steunbetuigingen en condoleances.
B2+	Kan een relatie onderhouden door middel van persoonlijke correspondentie en daarbij de taal vloeiend en effectief gebruiken om gedetailleerde beschrijvingen te geven van ervaringen, invoelende vragen te stellen en in te gaan op zaken van wederzijds belang.
	Kan in de meeste gevallen idiomatische uitdrukkingen en spreektaal in correspondentie en andere communicatie begrijpen en de meest voorkomende vormen daarvan zelf gebruiken naargelang de situatie.
	Kan formele correspondentie opstellen zoals informatieverzoeken, aanvragen, sollicitaties en klachten, gebruik makend van het juiste register en de juiste structuur en conventies.
	Kan een krachtige, maar beleefde klachtenbrief opstellen, inclusief ondersteunende details en een verklaring van de gewenste uitkomst.

	CORRESPONDENTIE
B2	<p>Kan brieven opstellen waaruit gradaties van emotie spreken, waarin het persoonlijke belang van gebeurtenissen en ervaringen wordt benadrukt en die commentaar geven op het nieuws en de visies van de geadresseerde.</p> <p>Kan formeel taalgebruik en conventies die passen bij de context toepassen bij het opstellen van persoonlijke en professionele brieven en e-mails.</p> <p>Kan formele e-mails/brieven opstellen om iemand uit te nodigen of te bedanken of excuses aan te bieden en hierbij passende registers en de juiste conventies gebruiken.</p> <p>Kan niet-routinematige professionele brieven opstellen en daarbij gebruikmaken van de passende structuur en conventies, mits deze beperkt zijn tot praktische zaken.</p> <p>Kan via een brief of e-mail informatie verkrijgen die nodig is voor een bepaald doel en deze verzamelen en per e-mail doorsturen naar andere mensen.</p>
B1	<p>Kan persoonlijke brieven opstellen waarin nieuws wordt overgebracht en gedachten over abstracte of culturele onderwerpen worden uitgedrukt, zoals muziek en films.</p> <p>Kan brieven opstellen waarin verschillende meningen worden geuit en gedetailleerd verslag wordt gedaan van persoonlijke gevoelens en ervaringen.</p> <p>Kan schriftelijk reageren op een advertentie en om meer informatie vragen over interessante zaken.</p> <p>Kan elementaire formele e-mails/-brieven opstellen (bijvoorbeeld om een klacht of verzoek in te dienen).</p> <p>Kan persoonlijke brieven opstellen waarin ervaringen, gevoelens en gebeurtenissen enigszins gedetailleerd worden beschreven.</p> <p>Kan elementaire e-mails/brieven met een feitelijk karakter opstellen (bijvoorbeeld om informatie te vragen of om een bevestiging te geven of te vragen).</p> <p>Kan een elementaire sollicitatiebrief opstellen met beperkte ondersteunende details.</p>
A2	<p>Kan informatie uitwisselen via tekstbericht, iva e-mail of in korte brieven om antwoord te geven op vragen van de andere persoon (bijvoorbeeld over een nieuw product of een nieuwe activiteit).</p> <p>Kan persoonlijke gegevens met een routinematig karakter doorgeven, bijvoorbeeld in een korte e-mail of brief om zichzelf voor te stellen.</p> <p>Kan zeer eenvoudige persoonlijke brieven opstellen waarin dank wordt uitgesproken of verontschuldigungen worden aangeboden.</p> <p>Kan korte, eenvoudige briefjes, e-mails en tekstberichten opstellen (bijvoorbeeld om een uitnodiging te versturen of daarop te reageren of om een afspraak te bevestigen of te wijzigen).</p> <p>Kan een korte tekst opstellen voor op een kaart (bijvoorbeeld voor iemands verjaardag of om iemand een gelukkig nieuwjaar te wensen).</p>
A1	<p>Kan berichten en online posts opstellen als een reeks zeer korte zinnen over hobby's en voorkeuren/afkeuren, gebruikmakend van eenvoudige woorden en basisuitdrukkingen en met raadpleging van een woordenboek.</p> <p>Kan een korte, eenvoudige briefkaart opstellen.</p> <p>Kan een kort, zeer eenvoudig bericht (bijvoorbeeld tekstbericht) opstellen aan vrienden om hen iets door te geven of een vraag te stellen.</p>
Pre-A1	<p>Kan elementaire persoonlijke informatie doorgeven in korte frasen en zinnen, met behulp van een woordenboek.</p>

Notities, berichten en formulieren

Deze schaal omvat een scala van transactionele interactieve schrijfactiviteiten. Op de A-niveaus omvat dit het invullen van formulieren met persoonlijke gegevens. Vanaf A2 ligt de nadruk op het aannemen en achterlaten van berichten en het schrijven/gebaren van korte notities. Daarom zijn de volgende sleutelbegrippen in de schaal opgenomen:

- ▶ formulieren met persoonlijke gegevens invullen (Pre-A1 tot A2);
- ▶ berichten achterlaten en aannemen, van eenvoudige berichten over tijd, via berichten met meerdere punten, tot complexe persoonlijke of professionele berichten;

- ▶ notities formuleren: van korte en eenvoudige tot uitgebreidere notities voor vrienden, dienstverleners, docenten/leerkrachten enzovoort.

NOTITIES, BERICHTEN EN FORMULIEREN	
C2	<i>Geen descriptors beschikbaar; zie B2</i>
C1	<i>Geen descriptors beschikbaar; zie B2</i>
B2	Kan complexe persoonlijke of professionele berichten aannemen of achterlaten, mits, indien nodig, om verduidelijking of meer uitleg gevraagd kan worden.
B1	Kan routineboodschappen aannemen die veel voorkomen in een persoonlijke, professionele of academische context.
	Kan berichten aannemen waarin inlichtingen worden gegeven en problemen worden uitgelegd.
A2	Kan notities formuleren die eenvoudige informatie bevatten die van direct belang is voor vrienden, dienstverleners, docenten/leerkrachten, en daarbij begrijpelijk de punten overbrengen die naar eigen inzicht belangrijk zijn.
	Kan telefonische berichten aannemen die meerdere punten bevatten, mits de beller deze duidelijk dicteert, rekening houdend met de ontvanger.
A1	Kan een kort, eenvoudig bericht aannemen, mits om herhaling en herformulering gevraagd kan worden.
	Kan korte, eenvoudige notities en berichten formuleren die gaan over zaken die direct nodig zijn.
Pre-A1	Kan persoonlijke en andere gegevens invullen op de meeste alledaagse formulieren (bijvoorbeeld om een bankrekening te openen, een aangetekende brief te sturen enzovoort).
	Kan getallen en data, de eigen naam, nationaliteit, adres, leeftijd, geboorte- of aankomstdatum en dergelijke invullen, bijvoorbeeld op een incheckformulier in een hotel.
	Kan een eenvoudige boodschap achterlaten met daarin informatie over bijvoorbeeld de reden van afwezigheid en de verwachte terugkomst (bijvoorbeeld "Naar de winkel: om 5 uur terug").
	Kan zeer eenvoudige registratieformulieren invullen met elementaire persoonlijke gegevens: naam, adres, nationaliteit, burgerlijke staat.

3.3.1.3. Online-interactie

Onlinecommunicatie wordt altijd gemedieerd via een machine, waardoor het vrijwel nooit precies hetzelfde is als directe, persoonlijke interactie. Er zijn opkomende eigenschappen van onlinegroepsinteractie die bijna onmogelijk te vangen zijn in traditionele competentieschalen die zich richten op het gedrag van het individu in gesproken taal, gebaren en schrift. Er is bijvoorbeeld de mogelijkheid om bronnen gelijktijdig te delen. Aan de andere kant kunnen er misverstanden zijn die niet onmiddellijk worden ontdekt (en rechtgezet), iets wat bij een directe, persoonlijke communicatie vaak gemakkelijker is. Enkele vereisten voor een succesvolle communicatie zijn:

- ▶ de noodzaak van meer redundantie in berichten;
- ▶ de noodzaak om te controleren of het bericht goed begrepen is;
- ▶ het vermogen om opnieuw te formuleren om de boodschap begrijpelijker te maken en een misverstand op te helderen;
- ▶ het vermogen om met emotionele reacties om te gaan.

Onlineconversatie en -discussie

Deze schaal is gericht op conversatie en discussie online als een multimodaal verschijnsel, waarbij de nadruk ligt op hoe de gesprekspartners online communiceren om op een open manier met zowel serieuze kwesties als sociale uitwisselingen om te gaan. De volgende sleutelbegrippen zijn in de schaal opgenomen:

- ▶ gevallen van simultane (gelijktijdige) en consecutieve interactie, waarbij in het laatste geval tijd is om een conceptversie op te stellen en/of hulp in te schakelen;
- ▶ deelname aan een langere interactie met een of meer gesprekspartners;
- ▶ opstellen van berichten op internet en bijdragen waarop anderen kunnen reageren;

- ▶ commentaren (bijvoorbeeld beoordelende) op de berichten, commentaren en bijdragen van anderen;
- ▶ reacties op ingesloten media;
- ▶ het vermogen om symbolen, afbeeldingen en andere codes op te nemen om toon, nadruk en prosodie toe te voegen, maar ook de gevoelskant, ironie enzovoort.

Dit zijn de kenmerken van de voortgang door de schaal: naarmate men naar een hoger niveau gaat, verschuift de nadruk van eenvoudige sociale interacties en persoonlijk nieuws naar een breder scala van competenties. Op de C-niveaus gaat het om discursieve interactie in de beroeps- en onderwijscontext, waarbij vanaf B1+ gelijktijdige interactie en groepsinteractie worden geïntroduceerd. Het kenmerk van B2 is het vermogen om actief deel te nemen aan discussie en argumentatie, effectief verbanden te leggen tussen een bijdrage en andere bijdragen in dezelfde discussie en misverstanden op passende wijze op te helderen. Vanaf C1 kan de gebruiker/leerder het register aanpassen en op diplomatieke wijze kritische beoordelingen geven. Op C2 kan men inspelen op en effectief omgaan met mogelijke misverstanden (waaronder culturele), communicatieproblemen en emotionele reacties. De voortgang kan ook worden gezien als het proces van het toevoegen van virtuele “ruimtes” waarin de gebruiker/leerder interactief kan zijn: zoals een “café”, “klaslokaal” of “vergaderzaal”. Een gebruiker/leerder zal moeite hebben met succesvolle deelname aan een interactieve onlinevergadering tot de B-niveaus, zal op A2 alleen onder zorgvuldige begeleiding interactief kunnen zijn in een virtueel “klaslokaal” en kan mogelijk alleen heel oppervlakkig berichten plaatsen en chatten in een “café” op niveau A1. Op de C-niveaus kan de gebruiker/leerder daarentegen register en interactiestijl afstemmen op de virtuele ruimte en het eigen taalgebruik op passende wijze aanpassen om de communicatie effectiever te maken.

ONLINECONVERSATIE EN -DISCUSSIE	
C2	<p>Kan zich duidelijk en nauwkeurig uitdrukken in een rechtstreekse onlinediscussie en daarbij de taal flexibel en met gevoel afstemmen op de context, met inbegrip van emotioneel, dubbelzinnig en humoristisch taalgebruik.</p> <p>Kan inspelen op en effectief omgaan met mogelijke misverstanden (waaronder culturele), communicatieproblemen en emotionele reacties in een onlinediscussie.</p> <p>Kan gemakkelijk en snel register en stijl aanpassen aan verschillende onlineomgevingen, communicatiedoelen en taalhandelingen.</p>
C1	<p>Kan rechtstreekse online-uitwisselingen aangaan met verschillende deelnemers en de communicatieve bedoelingen en culturele implicaties van de verschillende bijdragen begrijpen.</p> <p>Kan effectief deelnemen aan rechtstreekse professionele of academische onlinediscussies en daarbij zo nodig meer verduidelijking geven of vragen met betrekking tot complexe, abstracte kwesties.</p> <p>Kan het register afstemmen op de context van de online-interactie en zo nodig binnen dezelfde uitwisseling overschakelen van het ene naar het andere register.</p> <p>Kan argumenten evalueren, herformuleren en ter discussie stellen in een professionele of academische rechtstreekse onlinebespreking of -discussie.</p>
B2	<p>Kan deelnemen aan online-uitwisselingen en daarbij de eigen bijdragen in verband brengen met andere in de discussie, culturele implicaties begrijpen en er adequaat op reageren.</p> <p>Kan actief deelnemen aan een onlinediscussie en tamelijk uitgebreid standpunten uiten en op standpunten van anderen reageren met betrekking tot belangwekkende onderwerpen, mits de bijdragers ongebruikelijk of complex taalgebruik vermijden en genoeg tijd geven om te antwoorden.</p> <p>Kan deelnemen aan online-uitwisselingen tussen verschillende deelnemers en effectief de eigen bijdragen in verband brengen met eerdere in de discussie, mits een moderator helpt de discussie te leiden.</p> <p>Kan misverstanden en onenigheden die zich voordoen in een online-interactie herkennen en hiermee omgaan, mits de gesprekspartner(s) bereid is/zijn mee te werken.</p>
B1+	<p>Kan deelnemen aan rechtstreekse online-uitwisselingen met meer dan één deelnemer en daarbij de communicatieve bedoelingen van elke bijdrage herkennen, maar begrijpt mogelijk niet alle details of implicaties zonder verdere uitleg.</p> <p>Kan online verslag doen van sociale gebeurtenissen, ervaringen en activiteiten en daarbij verwijzen naar ingesloten koppelingen en media en kan persoonlijke gevoelens delen.</p>

ONLINECONVERSATIE EN -DISCUSSIE	
B1	Kan een begrijpelijke bijdrage leveren aan een onlinediscussie over een vertrouwd belangwekkend onderwerp, na eventuele voorbereiding en het gebruik van onlinehulpmiddelen om gaten in de talenkennis op te vullen en te controleren of alles klopt. Kan persoonlijke berichten op internet plaatsen over ervaringen, gevoelens en gebeurtenissen en in enig detail afzonderlijk reageren op de commentaren van anderen, hoewel lexicale beperkingen soms zorgen voor herhaling en ongepaste formuleringen.
A2	Kan zich online voorstellen en eenvoudige uitwisselingen aangaan, door vragen te stellen en beantwoorden en ideeën uit te wisselen over voorspelbare alledaagse onderwerpen, mits er genoeg tijd is om antwoorden te formuleren en er slechts één gesprekspartner tegelijk is. Kan korte, beschrijvende berichten op internet plaatsen over alledaagse zaken, sociale activiteiten en gevoelens, met eenvoudige basisdetails. Kan reageren op berichten op internet van andere mensen, mits ze geschreven/gebaard zijn in eenvoudige taal, en op ingesloten media reageren door op een eenvoudige manier gevoelens van verbazing, belangstelling en onverschilligheid uit te drukken.
A1	Kan deelnemen aan elementaire sociale communicatie online (bijvoorbeeld een eenvoudig op een virtuele kaart voor speciale gelegenheden, het delen van nieuws en het maken of bevestigen van afspraken). Kan online korte positieve of negatieve opmerkingen plaatsen over ingesloten koppelingen en media, gebruikmakend van een repertoire van elementaire taal, hoewel hiervoor meestal een onlinevertaalhulpmiddel of andere bronnen gebruikt moeten worden.
A1	Kan zeer eenvoudige berichten en persoonlijke berichten op internet formuleren als een reeks zeer korte zinnen over hobby's, voorkeuren/afkeuren enzovoort, met behulp van een vertaalhulpmiddel. Kan standaarduitdrukkingen en combinaties van eenvoudige woorden/gebaren gebruiken om korte positieve en negatieve reacties te plaatsen op eenvoudige berichten op internet en de daarin ingesloten koppelingen en media, en kan antwoorden op verdere opmerkingen met standaarduitdrukkingen om te bedanken of excuses aan te bieden.
Pre-A1	Kan eenvoudige groeten online plaatsen, gebruikmakend van standaarduitdrukkingen en emoticons. Kan korte, eenvoudige mededelingen over zichzelf online plaatsen (bijvoorbeeld relatiestatus, nationaliteit, beroep), met behulp van een menu en/of een online-vertaalhulpmiddel.

Doelgerichte onlinetransacties en -samenwerking

Deze schaal richt zich op het potentieel samenwerkende karakter van online-interacties en -transacties met specifieke doelen, die regelmatig voorkomen in het hedendaagse leven. Een strikte scheiding tussen schriftelijk en mondeling is niet echt van toepassing op onlinetransacties, waarin multimodaliteit steeds meer een sleutelkenmerk en middel wordt, en daarom gaan de descriptoren uit van het gebruik van verschillende onlinemediën en -hulpmiddelen, afhankelijk van de context. De volgende sleutelbegrippen zijn in de schaal opgenomen:

- ▶ online goederen en diensten kopen;
- ▶ transacties uitvoeren waarvoor moet worden onderhandeld over voorwaarden, zowel in de rol van dienstverlener als in die van klant;
- ▶ deelname aan samenwerkende projectwerkzaamheden;
- ▶ omgaan met communicatieproblemen.

Dit zijn de kenmerken van de voortgang van de schaal: naarmate het niveau stijgt, worden de activiteiten uitgebreid van elementaire transacties en informatie-uitwisseling op de A-niveaus naar verfijnder samenwerkend projectwerk dat doelgericht is. Dit kunnen we zien als een voortgang: van het invullen van voorspelbare onlineformulieren (op Pre-A1-niveau), via het oplossen van verschillende problemen om de transactie mogelijk te maken (op de B-niveaus), tot kunnen deelnemen aan onlinegroepsprojecten en deze uiteindelijk ook kunnen coördineren (op de C-niveaus). Zulke competenties kunnen ook worden gezien als een ontwikkeling van reactieve naar proactieve deelname en van eenvoudig naar complex. Eenvoudige samenwerkende taken verschijnen op A2+, met een gesprekspartner die meewerkt, kleine groepsprojecten vanaf B1 en het vermogen om leiding te geven aan samenwerkende werkzaamheden vanaf B2+. Vanaf C1 kan de gebruiker/leerder een

groep coördineren die samenwerkt aan een onlineproject en daarbij gedetailleerde instructies formuleren en herzien, voorstellen van teamleden evalueren en verduidelijking geven om de gedeelde taken te kunnen volbrengen.

	DOELGERICHTE ONLINETRANSACTIES EN -SAMENWERKING
C2	<p>Kan misverstanden oplossen en effectief omgaan met wrijvingen die zich kunnen voordoen tijdens het samenwerkingsproces.</p> <p>Kan sturing geven en nauwkeurigheid toevoegen aan het werk van een groep tijdens de bewerkings- en revisiefasen van de samenwerking.</p>
C1	<p>Kan een groep coördineren die samenwerkt aan een onlineproject en daarbij gedetailleerde instructies formuleren en herzien, voorstellen van teamleden evalueren en verduidelijking geven om de gedeelde taken te kunnen volbrengen.</p> <p>Kan omgaan met complexe onlinetransacties in een dienstverlenende rol (bijvoorbeeld toepassingen met gecompliceerde vereisten) en daarbij de taal flexibel aanpassen om discussies en onderhandelingen te leiden.</p> <p>Kan deelnemen aan complexe projecten waarvoor samen moet worden geschreven en herschreven, alsmede andere vormen van onlinesamenwerking, waarbij instructies nauwkeurig moeten worden opgevolgd en overgebracht om het doel te bereiken.</p> <p>Kan effectief omgaan met communicatieproblemen en culturele kwesties die zich voordoen tijdens een samenwerkende of transactionele uitwisseling online door opnieuw te formuleren, zaken te verduidelijken en voorbeelden te geven aan de hand van media (visueel, audio, grafisch).</p>
B2	<p>Kan een leidende rol vervullen in onlinesamenwerking binnen het eigen vakgebied(en) en zorgen dat de groepsleden zich met een taak blijven bezighouden door hen te herinneren aan hun rol, verantwoordelijkheid en deadline om de gestelde doelen te bereiken.</p> <p>Kan deelnemen aan samenwerkende of transactionele uitwisselingen online binnen het eigen vakgebied(en) waarbij moet worden onderhandeld over voorwaarden en gecompliceerde details en speciale vereisten moeten worden uitgelegd.</p> <p>Kan omgaan met misverstanden en onverwachte problemen die zich voordoen tijdens samenwerkende of transactionele uitwisselingen online door beleefd en op passende wijze te reageren om te helpen het probleem op te lossen.</p> <p>Kan online samenwerken met een groep die aan een project werkt door voorstellen te motiveren, opheldering te vragen en een ondersteunende rol te spelen om gedeelde taken te volbrengen.</p>
B1	<p>Kan deelnemen aan onlinetransacties die een uitgebreide uitwisseling van informatie vereisen, mits de gesprekspartners complexe taal vermijden en bereid zijn zo nodig dingen te herhalen of opnieuw te formuleren.</p> <p>Kan online-interactie aangaan met een groep die aan een project werkt door directe instructies op te volgen, opheldering te vragen en te helpen de gedeelde taken te volbrengen.</p> <p>Kan deelnemen aan samenwerkende of transactionele uitwisselingen online die eenvoudige verduidelijking of uitleg van relevante details vereisen, zoals inschrijven voor een cursus, rondleiding of evenement, of een lidmaatschap aanvragen.</p> <p>Kan online interactief met een partner of kleine groep aan een project werken, mits er visuele hulpmiddelen zijn zoals afbeeldingen, statistieken en grafieken om complexere begrippen te verduidelijken.</p> <p>Kan reageren op instructies en vragen stellen of om opheldering vragen om online een gezamenlijke taak te volbrengen.</p>
A2	<p>Kan standaarduitdrukkingen gebruiken om te reageren op routineproblemen die zich voordoen tijdens onlinetransacties (bijvoorbeeld met betrekking tot de beschikbaarheid van modellen en speciale aanbiedingen, leverdata, adressen).</p> <p>Kan online interactief samenwerken aan een eenvoudige taak met een helpende partner en daarbij reageren op basisinstructies en opheldering vragen, mits er visuele hulpmiddelen zoals afbeeldingen, statistieken of grafieken zijn om de betreffende concepten te verduidelijken.</p> <p>Kan eenvoudige onlinetransacties uitvoeren (bijvoorbeeld goederen bestellen of inschrijven voor een cursus) door een onlineformulier of -vragenlijst in te vullen, persoonlijke gegevens te verstrekken en te bevestigen, akkoord te gaan met algemene voorwaarden, extra services te weigeren enzovoort.</p> <p>Kan elementaire vragen stellen over de beschikbaarheid van een product of eigenschap.</p> <p>Kan reageren op eenvoudige instructies en eenvoudige vragen stellen om online een gezamenlijke taak te volbrengen met de hulp van een ondersteunende gesprekspartner.</p>

DOELGERICHTE ONLINETRANSACTIES EN -SAMENWERKING	
A1	Kan een zeer eenvoudige onlineaankoop of -aanvraag doen en daarbij elementaire persoonlijke gegevens verstrekken (bijvoorbeeld naam, e-mailadres of telefoonnummer).
Pre-A1	Kan keuzes maken (bijvoorbeeld een product, maat, kleur kiezen) in een eenvoudig aankoop- of aanvraagformulier online, mits er visuele ondersteuning is.

3.3.2. Interactieve strategieën

Er worden drie descriptorschalen gegeven voor interactieve strategieën: “De beurt nemen”, “Samenwerken” en “Vragen om opheldering”. Het is op te merken dat “Het woord nemen (“De beurt nemen”)” nog terugkomt in de paragraaf over “Pragmatische competentie”, aangezien het een cruciaal onderdeel is van gesprekscompetentie. Dit is de enige keer dat een schaal in het ERK wordt herhaald. De schaal voor “Samenwerken” bevat twee aspecten - cognitieve strategieën: inkaderen, plannen en organiseren van ideationele inhoud, en samenwerkingsstrategieën: omgaan met interpersoonlijke, relationele aspecten. In de paragraaf over mediatie zijn deze twee aspecten verder ontwikkeld in twee nieuwe schalen voor cognitieve strategieën (“Samenwerken aan betekenisvorming”) en samenwerkingsstrategieën (“Samenwerkende interactie tussen gelijkwaardige partners mogelijk maken”). Deze twee schalen vormen in veel opzichten een verdere ontwikkeling van de schaal uit 2001 voor “Samenwerken”. Maar aangezien ze aanzienlijk verder gaan dan de meer gespreksgerichte benadering van de schaal “Samenwerken”, is besloten ze onder mediatie te laten staan.

De beurt nemen

Deze schaal heeft betrekking op het vermogen om het initiatief te nemen in een gesprek. Zoals gezegd kan dit vermogen zowel worden gezien als een interactieve strategie (de beurt nemen), als als een integraal aspect van gesprekscompetentie. De volgende sleutelbegrippen zijn in de schaal opgenomen:

- ▶ conversatie beginnen, onderhouden en beëindigen;
- ▶ inbreken in een bestaande conversatie of discussie en vaak een standaarduitdrukking gebruiken om dit te doen, of om tijd te winnen om na te denken.

DE BEURT NEMEN	
C2	<i>Geen descriptors beschikbaar; zie C1</i>
C1	Kan een toepasselijke frase kiezen uit een paraat scala van gespreksfuncties om de eigen opmerkingen zo in te leiden dat de aandacht van de toehoorders wordt getrokken, of om tijd te winnen en de aandacht vast te houden tijdens het nadenken.
B2	Kan op toepasselijke wijze ingrijpen in een discussie en daarvoor de juiste taal gebruiken. Kan op gepaste wijze een gesprek beginnen, onderhouden en beëindigen, en daarbij doeltreffend beurten nemen. Kan een gesprek beginnen, op de juiste ogenblikken de beurt nemen en de conversatie beëindigen wanneer dat nodig is, zij het niet altijd op elegante wijze. Kan standaardzinnen gebruiken (bijvoorbeeld “Dat is een moeilijk te beantwoorden vraag”) om tijd te winnen en de beurt te behouden tijdens het zoeken naar woorden/gebaren.
B1	Kan ingrijpen in een discussie over een vertrouwd onderwerp en de juiste frase gebruiken om aan het woord te komen. Kan een eenvoudig, rechtstreeks gesprek beginnen, gaande houden en beëindigen over onderwerpen die vertrouwd of van persoonlijk belang zijn.
A2	Kan eenvoudige technieken toepassen om een kort gesprek te beginnen, gaande te houden of te beëindigen. Kan een eenvoudig rechtstreeks gesprek beginnen, gaande houden en beëindigen. Kan om aandacht vragen.
A1	<i>Geen descriptors beschikbaar</i>
Pre-A1	<i>Geen descriptors beschikbaar</i>

Samenwerken

Deze schaal heeft betrekking op samenwerkende gesprekstechnieken die bedoeld zijn om een discussie te helpen ontwikkelen. De volgende sleutelbegrippen zijn in de schaal opgenomen:

- ▶ bevestigen van begrip (lagere niveaus);
- ▶ vermogen om feedback te geven en de eigen bijdragen in verband te brengen met die van eerdere sprekers/gebaarders (hogere niveaus);
- ▶ samenvatten waar de discussie is uitgekomen om de balans op te maken (B-niveaus);
- ▶ anderen uitnodigen om deel te nemen.

Opmerking: Deze schaal is verder ontwikkeld in de schalen voor “Samenwerkende interactie tussen gelijkwaardige partners mogelijk maken” en “Samenwerken aan betekenisvorming”.

SAMENWERKEN	
C2	Kan bijdragen vaardig koppelen aan die van anderen om de reikwijdte van de interactie te vergroten en te helpen tot een resultaat te komen.
C1	Kan eigen bijdragen vaardig in verband brengen met die van anderen.
B2	Kan uitspraken en gevolgtrekkingen van feedback of opvolging voorzien en daarmee de ontwikkeling van de discussie helpen.
	Kan de belangrijkste punten van een discussie over zaken binnen het eigen academische of professionele vakgebied samenvatten en evalueren.
	Kan discussies over vertrouwde onderwerpen op gang helpen en houden door te bevestigen dat iets begrepen is, anderen uit te nodigen het woord te nemen, enzovoort. Kan het punt dat op een bepaald moment in een discussie is bereikt samenvatten en de volgende stappen voorstellen.
B1	Kan een elementair taalrepertoire en strategieën benutten om een gesprek of discussie gaande te houden.
	Kan samenvatten op welk punt een discussie is beland en zo helpen het gesprek te focussen.
	Kan gedeeltelijk herhalen wat iemand anders heeft gezegd om wederzijds begrip te bevestigen en te helpen de ontwikkeling van ideeën op koers te houden. Kan anderen uitnodigen aan de discussie deel te nemen.
A2	Kan aangeven of het gesprek te volgen is.
A1	<i>Geen descriptors beschikbaar</i>
Pre-A1	<i>Geen descriptors beschikbaar</i>

Vragen om opheldering

Deze schaal heeft betrekking op ingrijpen in een interactie om aan te geven of men deze volgt of niet, en om vervolgvragen te stellen over bepaalde punten om het begrip te controleren. De volgende sleutelbegrippen zijn in de schaal opgenomen:

- ▶ begrip of een begripsprobleem aangeven (lagere niveaus);
- ▶ om herhaling vragen;
- ▶ vervolgvragen stellen om begrip te controleren en meer details te vragen.

VRAGEN OM OPHELDERING	
C2	<i>Geen descriptors beschikbaar; zie C1</i>
C1	Kan uitleg of verduidelijking vragen om de eigen interpretatie van complexe, abstracte ideeën in professionele of academische contexten (live of online) te controleren.
B2+	Kan vervolgvragen stellen om de eigen interpretatie van wat iemand wilde zeggen te controleren en om opheldering over punten van dubbelzinnigheid te krijgen.

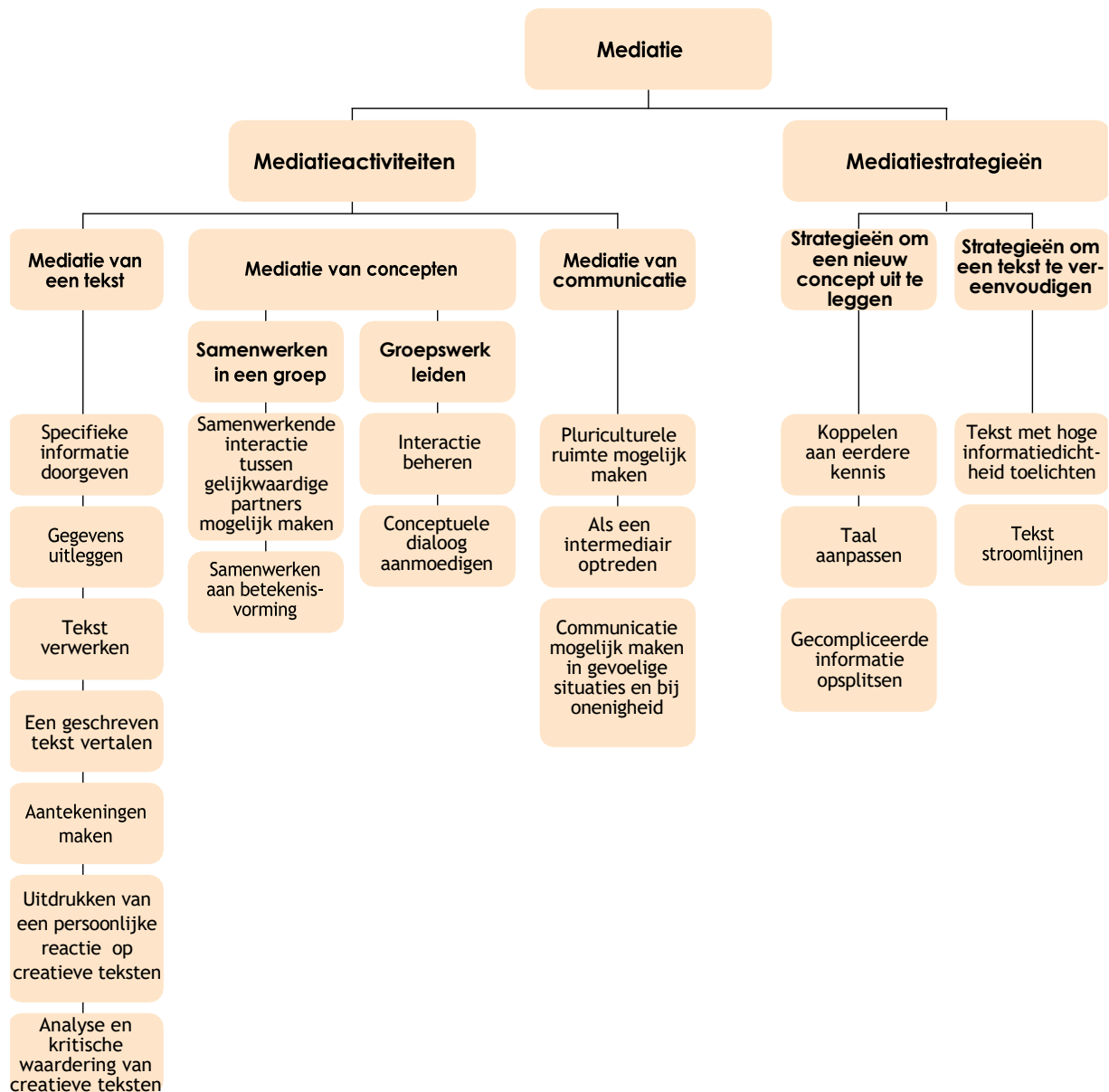
VRAGEN OM OPHELDERING	
B2	Kan uitleg of verduidelijking vragen om de eigen interpretatie van complexe, abstracte ideeën te controleren. Kan vervolgvragen formuleren voor een lid van een groep om een onderwerp dat impliciet is of onduidelijk toegelicht wordt te verduidelijken.
B1	Kan meer details en uitleg vragen aan andere groepsleden om een discussie vooruit te helpen. Kan anderen vragen te verhelderen of uit te werken wat zij zojuist gezegd hebben.
A2	Kan heel eenvoudig om herhaling vragen wanneer iets niet duidelijk is. Kan met standaardzinnen om opheldering vragen over sleutelwoorden/-gebaren of frasen die niet zijn begrepen. Kan zeggen dat iets niet te volgen is. Kan aangeven dat iets niet duidelijk is en vragen om een woord te spellen.
A1	Kan met woorden/gebaren, intonatie en handgebaren aangeven dat iets niet duidelijk is. Kan op een eenvoudige manier uitdrukken dat iets niet duidelijk is.
Pre-A1	<i>Geen descriptors beschikbaar</i>

3.4. MEDIATIE

De ontwikkeling en validering van de schalen voor mediatie worden beschreven in “[Developing illustrative descriptors of aspects of mediation for the CEFR](#)” (North and Piccardo 2016). Het was de bedoeling om ERK-descriptors te ontwikkelen die een bredere kijk op mediatie toelieten zoals beschreven in de paper “[Education, mobility, otherness - The mediation functions of schools](#)” (Coste and Cavalli 2015).

Bij mediatie heeft de gebruiker/leerder een sociale rol. De taalgebruiker bouwt bruggen, helpt betekenis te geven en over te brengen, soms in één taal, soms tussen verschillende modaliteiten (bijvoorbeeld van gesproken naar gebaarde taal of andersom, in modaliteitoverschrijdende communicatie) en soms tussen verschillende talen (mediatie over talen heen). De klemtoon ligt op de rol van taal in processen, zoals de ruimte en voorwaarden creëren voor communicatie en leren, samenwerken om nieuwe betekenissen te construeren, anderen motiveren om nieuwe betekenissen te construeren of te begrijpen en nieuwe informatie doorgeven in een gepaste vorm. De context kan sociaal, pedagogisch, cultureel, linguïstisch of professioneel zijn.

Afbeelding 14 – Mediatieactiviteiten- en strategieën

3.4.1. Mediatieactiviteiten

Mediatie heeft veel verschillende aspecten, maar die hebben allemaal bepaalde kenmerken met elkaar gemeen. Bij mediatie houdt men zich bijvoorbeeld minder bezig met de eigen behoeften, ideeën of expressie dan met die van de partij(en) waarvoor men medieert. Iemand die zich bezighoudt met een mediatieactiviteit moet een goed ontwikkelde emotionele intelligentie hebben of openstaan om die te ontwikkelen om voldoende empathie te hebben voor de standpunten en emotionele toestand van andere deelnemers aan de communicatieve situatie. De term mediatie wordt ook gebruikt om een sociaal en cultureel proces van het scheppen van voorwaarden voor communicatie en samenwerking te beschrijven, waarbij eventuele delicate situaties en spanningen worden aangepakt en hopelijk opgelost. Taaloverschrijdende en modaliteitoverschrijdende mediatie, in het bijzonder, behelst onvermijdelijk ook sociale en culturele competenties naast meertalige competentie. Dit benadrukt het feit dat men in de praktijk het ene type van mediatie nooit volledig van een ander kan scheiden. Bij het aanpassen van descriptorren aan de context moeten gebruikers daarom de vrijheid nemen om categorieën te combineren als hun situatie daarom vraagt.

De schalen voor mediatie zijn weergegeven in drie groepen, die weerspiegelen op wat voor manier mediatie meestal voorkomt.

“Mediatie van een tekst” houdt in dat de inhoud van een tekst waartoe deze persoon geen toegang heeft, vaak als gevolg van linguïstische, culturele, semantische of technische barrières, wordt doorgegeven aan een andere persoon. Dit is de belangrijkste betekenis van de term mediatie in de tekst van het ERK uit 2001. De eerste set descriptorschalen die wordt aangeboden is voor deze, meestal taaloverschrijdende, interpretatie, die steeds meer wordt verwerkt in curricula voor taalonderwijs (bijvoorbeeld in Zwitserland, Duitsland, Oostenrijk, Italië, Griekenland en Spanje). Het begrip is echter verder ontwikkeld en omvat nu ook mediatie van een tekst voor zichzelf (bijvoorbeeld in de vorm van aantekeningen tijdens een lezing) of het uitdrukken van reacties op teksten, in het bijzonder creatieve en literaire teksten.

“Mediatie van concepten” verwijst naar het proces van het toegankelijk maken van kennis en concepten voor anderen, in het bijzonder als zij hiertoe zelf niet rechtstreeks toegang hebben. Dit is een fundamenteel aspect van opvoeding, mentorschap, onderwijs en scholing, maar ook van samenwerkend leren en werken. De mediatie van concepten omvat twee elkaar aanvullende aspecten: aan de ene kant het construeren en uitbreiden van betekenis en aan de andere kant het mogelijk maken en stimuleren van voorwaarden die zulke conceptuele uitwisseling en ontwikkeling bevorderen.

“Mediatie van communicatie” heeft tot doel het mogelijk maken van begrip en het vormen van succesvolle communicatie tussen gebruikers/leerders die mogelijk individueel, sociaal-cultureel, sociolinguïstisch of intellectueel verschillende standpunten hebben. De mediator probeert een positieve invloed uit te oefenen op aspecten van de dynamische relatie tussen alle deelnemers, waaronder de relatie met zichzelf. De context van de mediatie is vaak een activiteit waarbij de deelnemers gedeelde communicatieve doelstellingen hebben, maar dit hoeft niet altijd het geval te zijn. De vaardigheden die hierbij komen kijken zijn relevant voor diplomatie, onderhandeling, pedagogiek en de oplossing van geschillen, maar ook voor alledaagse sociale interacties en/of interacties op het werk. Mediatio van communicatie heeft dus hoofdzakelijk betrekking op persoonlijke ontmoetingen. Deze lijst is niet volledig - het is goed mogelijk dat gebruikers nog andere vormen van mediatioactiviteiten kunnen bedenken die hier niet zijn opgenomen.

Mediatie in het algemeen

MEDIATIE IN HET ALGEMEEN	
C2	<p>Kan doeltreffend en natuurlijk mediëren en daarbij verschillende rollen aannemen al naargelang de situatie en de behoeften van de betreffende personen, nuances en ondertonen herkennen en een gevoelige of delicate discussie in goede banen leiden.</p> <p>Kan in heldere, vloeiende, goed gestructureerde taal uitleggen hoe feiten en argumenten worden gepresenteerd en daarbij de evaluerende aspecten en de meeste nuances nauwkeurig overbrengen en wijzen op sociaal-culturele implicaties (bijvoorbeeld gebruik van register, understatement, ironie en sarcasme).</p>
C1	<p>Kan effectief als mediator optreden en helpen een positieve interactie te onderhouden door verschillende perspectieven te interpreteren, dubbelzinnigheid te beheren, in te spelen op misverstanden en diplomatisch in te grijpen om het gesprek in de juiste richting te sturen.</p> <p>Kan voortbouwen op verschillende bijdragen aan een discussie en de redenering stimuleren met een reeks vragen.</p> <p>Kan helder en vloeiend in goed gestructureerde taal de belangrijke ideeën in lange, complexe teksten weergeven, al dan niet in het eigen vakgebied, met inbegrip van evaluerende aspecten en de meeste nuances.</p>

MEDIATIE IN HET ALGEMEEN	
B2	<p>Kan een positief klimaat tot stand brengen voor het delen van ideeën en het mogelijk maken van discussie over gevoelige kwesties, en daarbij blijf geven van begrip voor verschillende perspectieven, mensen aanmoedigen over kwesties na te denken en het eigen taalgebruik met gevoel aanpassen.</p> <p>Kan voortbouwen op de ideeën van anderen en suggesties doen voor manieren om verder te gaan.</p> <p>Kan de belangrijkste inhoud van goed gestructureerde, maar lange en inhoudelijk complexe teksten over onderwerpen binnen de eigen professionele, academische en persoonlijke interessegebieden overbrengen en de meningen en bedoelingen van sprekers/gebaarders verduidelijken.</p>
	<p>Kan samenwerken met mensen van verschillende achtergronden en een positieve sfeer creëren door ondersteuning te geven, vragen te stellen om gemeenschappelijke doelen vast te stellen, mogelijkheden om die te bereiken te vergelijken en suggesties voor verdere stappen uit te leggen.</p> <p>Kan de ideeën van andere mensen verder ontwikkelen door vragen te stellen die reacties oproepen vanuit verschillende perspectieven, en een oplossing of verdere stappen voorstellen.</p> <p>Kan gedetailleerde informatie en argumenten betrouwbaar overbrengen, bijvoorbeeld de belangrijkste punten in complexe, maar goed gestructureerde teksten in het eigen professionele, academische en persoonlijke interessegebied.</p>
	<p>Kan samenwerken met mensen van verschillende achtergronden en toont belangstelling en inlevingsvermogen door eenvoudige vragen te stellen en te beantwoorden, suggesties te formuleren en hierop te reageren, te vragen of mensen het ermee eens zijn en alternatieve benaderingen voor te stellen.</p> <p>Kan de belangrijkste punten in lange teksten, die zijn opgesteld in ongecompliceerde taal en gaan over onderwerpen binnen de persoonlijke belangstellings sfeer, overbrengen, mits de betekenis van bepaalde uitdrukkingen gecontroleerd kan worden.</p>
B1	<p>Kan mensen van verschillende achtergronden aan elkaar voorstellen, met de wetenschap dat sommige vragen verschillend kunnen worden opgevat, en andere mensen uitnodigen hun expertise, ervaring en standpunten te delen.</p> <p>Kan informatie in heldere, goed gestructureerde informatieve teksten over vertrouwde of actuele onderwerpen of onderwerpen binnen de eigen belangstelling overbrengen, ondanks mogelijke lexicale beperkingen bij het formuleren.</p>
	<p>Kan een ondersteunende rol spelen in interactie, mits de andere deelnemers langzaam spreken/gebaren en een of meer van hen helpen om bij te dragen en om suggesties uit te drukken.</p> <p>Kan relevante informatie overbrengen uit helder gestructureerde, korte, eenvoudige, informatieve teksten, mits de teksten betrekking hebben op concrete, vertrouwde onderwerpen en geformuleerd zijn in eenvoudige alledaagse taal.</p>
A2	<p>Kan eenvoudige woorden gebruiken om iemand te vragen iets uit te leggen. Kan herkennen wanneer er problemen optreden en in eenvoudige taal aangeven wat de aard van het probleem lijkt te zijn. Kan het belangrijkste punt of de belangrijkste punten in korte, eenvoudige gesprekken of teksten over alledaagse onderwerpen van direct belang overbrengen, mits deze duidelijk zijn uitgedrukt in eenvoudige taal.</p>
A1	<p>Kan eenvoudige woorden/gebaren en non-verbale signalen gebruiken om belangstelling voor een idee uit te drukken.</p> <p>Kan eenvoudige, voorspelbare informatie van direct belang overbrengen die wordt verstrekt op korte, eenvoudige borden en kennisgevingen, posters en programma's.</p>
Pre-A1	<p><i>Geen descriptoren beschikbaar</i></p>

3.4.1.1. Mediatie van een tekst

Voor alle descriptoren in de schalen van deze paragraaf kunnen taal A en taal B verschillende talen zijn, variëteiten of modaliteiten van dezelfde taal, verschillende registers van dezelfde variëteit, of een combinatie daarvan. Ze kunnen echter ook gelijk zijn: het ERK uit 2001 stelt duidelijk dat mediatie ook binnen één taal kan voorkomen. Daarnaast kan mediatie betrekking hebben op meerdere talen, variëteiten of modaliteiten; er kan sprake zijn van een taal C en mogelijk zelfs een taal D in de betreffende communicatiesituatie. De descriptoren voor mediatie zijn in al deze gevallen

gelijkelijk van toepassing. Gebruikers zouden daarom de betreffende talen/variëteiten/modaliteiten nauwkeurig kunnen willen specificeren bij het aanpassen van de descriptoren aan de context. Voor het gemak wordt in de descriptoren alleen verwezen naar taal A en taal B.

Het is ook belangrijk om te onderstrepen dat de illustratieve descriptoren in deze paragraaf niet bedoeld zijn om de competenties van professionele tolken en vertalers te beschrijven. De descriptoren richten zich op taalcompetenties, uitgaande van wat een gebruiker/leerder op dit gebied kan in informele, alledaagse situaties. Vertaal- en tolkcompetenties en -strategieën zijn iets heel anders.

Specifieke informatie doorgeven

Specifieke informatie doorgeven verwijst naar de manier waarop bepaalde informatie van onmiddellijk belang uit de doelttekst wordt gehaald en wordt doorgegeven aan iemand anders. De nadruk ligt hier op de specifieke inhoud die relevant is en niet op de hoofdideeën of de voornaamste argumentatielijnen die zijn weergegeven in een tekst. “Specifieke informatie doorgeven” is verwant aan “Oriënterend lezen” (hoewel de betreffende informatie mogelijk mondeling is verstrekt in een openbare mededeling of een reeks instructies). De gebruiker/leerder scant de brontekst op noodzakelijke informatie en geeft deze vervolgens door aan een ontvanger. De volgende sleutelbegrippen zijn in de twee schalen opgenomen:

- ▶ informatie over tijden, plaatsen, prijzen enzovoort uit mededelingen of schriftelijke/gebaarde producten doorgeven;
- ▶ sets aanwijzingen of instructies doorgeven;
- ▶ specifieke, relevante informatie uit informele teksten zoals gidsen en brochures, uit correspondentie of uit langere, complexe teksten zoals artikelen, verslagen, enzovoort doorgeven.

De voortgang door de schalen is als volgt gekenmerkt: op de niveaus Pre-A1 en A1 kan de gebruiker/leerder eenvoudige informatie zoals tijden, plaatsen en getallen doorgeven, terwijl deze op niveau A2 kan omgaan met de informatie in eenvoudige teksten, zoals instructies en mededelingen. Op niveau B1 kan de gebruiker/leerder specifieke, relevante informatie in directe mondelinge mededelingen en in teksten zoals folders, brochures en brieven selecteren en doorgeven. Op niveau B2 kan de gebruiker/leerder op betrouwbare wijze gedetailleerde informatie uit formele correspondentie of bepaalde delen van lange, complexe teksten doorgeven. Net als voor de schaal van “Informatie-uitwisseling” zijn er geen descriptoren voor de C-niveaus aangezien voor dergelijke zuiver informatieve taken geen taalvaardigheid op C-niveau vereist is.

In de twee schalen kunnen taal A en taal B verschillende talen zijn, variëteiten van dezelfde taal, registers van dezelfde variëteit, modaliteiten van dezelfde taal of variëteit of een combinatie daarvan. Ze kunnen echter ook gelijk zijn. In het eerste geval moeten de gebruikers de betreffende talen/variëteiten/modaliteiten specificeren; in het laatste geval kunnen ze de delen tussen haakjes eenvoudig weglaten.

SPECIFIEKE INFORMATIE DOORGEVEN		
	SPECIFIEKE INFORMATIE DOORGEVEN IN GESPROKEN TAAL OF GEBAREN	SPECIFIEKE INFORMATIE DOORGEVEN IN GESCHREVEN TAAL
C2	<i>Geen descriptoren beschikbaar; zie C1</i>	<i>Geen descriptoren beschikbaar; zie B2</i>
C1	Kan (in taal B) het belang uitleggen van specifieke informatie in een bepaald deel van een lange, complexe tekst (in taal A).	<i>Geen descriptoren beschikbaar; zie B2</i>
B2	Kan (in taal B) overbrengen welke presentaties die zijn gegeven (in taal A) tijdens een conferentie, welke artikelen in een boek (in taal A) in het bijzonder relevant zijn voor een specifiek doel.	Kan (in taal B) schriftelijk overbrengen welke presentaties tijdens een congres (gegeven in taal A) relevant waren en aangeven welke nadere beschouwing waard zijn. Kan (in taal B) schriftelijk het belangrijkste punt of de belangrijkste punten overbrengen in inhoudelijk complexe, maar goed gestructureerde teksten (in taal A) in het eigen professionele, academische en persoonlijke interessegebied Kan (in taal B) schriftelijk het belangrijkste punt of de belangrijkste punten overbrengen in een artikel (in taal A) in een academisch tijdschrift of vakblad.
	Kan (in taal B) het belangrijkste punt of de belangrijkste punten overbrengen van formele correspondentie en/of verslagen (in taal A) over algemene onderwerpen en over onderwerpen met betrekking tot de eigen interessegebieden.	Kan in een schriftelijk verslag (in taal B) relevante besluiten overbrengen die zijn genomen in een vergadering (in taal A). Kan (in taal B) schriftelijk het belangrijke punt of de belangrijke punten in formele correspondentie (in taal A) overbrengen.
B1	Kan (in taal B) de inhoud van duidelijke openbare mededelingen en berichten (in taal A) overbrengen. Kan (in taal B) de inhoud overbrengen van gedetailleerde instructies of aanwijzingen, mits deze duidelijk gearticuleerd zijn (in taal A). Kan (in taal B) specifieke informatie overbrengen die is gegeven in directe informatieve teksten (bijvoorbeeld folders, procedures, kennisgevingen en brieven of e-mails) (in taal A).	Kan (in taal B) schriftelijk specifieke, relevante informatie overbrengen uit teksten (in taal A) over vertrouwde onderwerpen (bijvoorbeeld telefoongesprekken, mededelingen en instructies). Kan (in taal B) schriftelijk specifieke, relevante informatie overbrengen uit directe informatieve teksten (in taal A) over vertrouwde onderwerpen. Kan (in taal B) schriftelijk specifieke informatie overbrengen uit een directe opgenomen boodschap (achtergelaten in taal A), mits de onderwerpen vertrouwd zijn en ze langzaam en duidelijk worden overgebracht.
	Kan (in taal B) het punt overbrengen dat wordt gemaakt in duidelijke mededelingen (in taal A) met betrekking tot vertrouwde alledaagse onderwerpen, al zal het nodig zijn de boodschap te vereenvoudigen en naar woorden/gebaren te zoeken. Kan (in taal B) specifieke, relevante informatie overbrengen uit korte, eenvoudige teksten, etiketten en kennisgevingen (in taal A) over vertrouwde onderwerpen.	Kan (in taal B) schriftelijk specifieke, relevante informatie overbrengen uit korte, eenvoudige informatieve teksten (geschreven in taal A), mits de betreffende teksten over concrete, vertrouwde onderwerpen gaan en zijn geschreven in eenvoudige alledaagse taal.
A2+	Kan (in taal B) het punt overbrengen dat wordt gemaakt in duidelijke mededelingen (in taal A) met betrekking tot vertrouwde alledaagse onderwerpen, al zal het nodig zijn de boodschap te vereenvoudigen en naar woorden/gebaren te zoeken. Kan (in taal B) specifieke, relevante informatie overbrengen uit korte, eenvoudige teksten, etiketten en kennisgevingen (in taal A) over vertrouwde onderwerpen.	Kan (in taal B) schriftelijk specifieke, relevante informatie overbrengen uit korte, eenvoudige informatieve teksten (geschreven in taal A), mits de betreffende teksten over concrete, vertrouwde onderwerpen gaan en zijn geschreven in eenvoudige alledaagse taal.

SPECIFIEKE INFORMATIE DOORGEVEN		
	SPECIFIEKE INFORMATIE DOORGEVEN IN GESPROKEN TAAL OF GEBAREN	SPECIFIEKE INFORMATIE DOORGEVEN IN GESCHREVEN TAAL
A2	<p>Kan (in taal B) het punt overbrengen dat wordt gemaakt in korte, heldere, eenvoudige berichten, instructies en mededelingen, mits deze langzaam en duidelijk zijn uitgedrukt in eenvoudige taal (in taal A).</p> <p>Kan (in taal B) op een eenvoudige manier een reeks korte, eenvoudige instructies overbrengen, mits de originele informatie (in taal A) duidelijk en langzaam gearticuleerd wordt.</p>	<p>Kan (in taal B) een overzicht geven van de belangrijkste punten van korte, duidelijke, eenvoudige berichten en kennisgevingen (in taal A), mits er duidelijk en langzaam gearticuleerd wordt.</p> <p>Kan (in taal B) een overzicht geven van specifieke informatie uit eenvoudige teksten (geschreven in taal A) over alledaagse onderwerpen van direct belang.</p>
A1	<p>Kan (in taal B) eenvoudige, voorspelbare informatie over tijden en plaatsen overbrengen die is gegeven in korte, eenvoudige verklaringen (gegeven in taal A).</p>	<p>Kan (in taal B) een overzicht geven van namen, getallen, prijzen en zeer eenvoudige informatie van direct belang (gegeven in taal A), mits er zeer langzaam en duidelijk en met herhaling wordt gearticuleerd.</p>
Pre-A1	<p>Kan (in taal B) eenvoudige instructies over plaatsen en tijden (gegeven in taal A) overbrengen, mits deze zeer langzaam en duidelijk worden herhaald.</p> <p>Kan (in taal B) zeer elementaire informatie (bijvoorbeeld getallen en prijzen) uit korte, eenvoudige, geïllustreerde teksten (in taal A) overbrengen.</p>	<p>Kan (in taal B) een overzicht geven van namen, getallen, prijzen en zeer eenvoudige informatie uit teksten van direct belang (in taal A) die zijn geschreven in zeer eenvoudige taal en illustraties bevatten.</p>

Gegevens uitleggen

Deze schaal verwijst naar de omzetting van informatie uit figuren (grafieken, diagrammen, enzovoort). De gebruiker/leerder kan dit doen als onderdeel van een PowerPoint-presentatie of bij het uitleggen van essentiële gegevens in grafieken bij een artikel, een weerbericht of financiële informatie aan een vriend of collega. De volgende sleutelbegrippen zijn opgenomen in de twee schalen:

- ▶ beschrijven van grafisch materiaal over vertrouwde onderwerpen (bijvoorbeeld stroomdiagrammen, weerkaarten);
- ▶ weergeven van trends in grafieken;
- ▶ commentaar geven op staafdiagrammen;
- ▶ selecteren en interpreteren van de opvallende relevante punten van empirische gegevens die grafisch zijn weergegeven.

Dit zijn de kenmerken van de voortgang door de schaal: hoe hoger het niveau, hoe complexer de visuele informatie is, van alledaagse visualiseringen (bijvoorbeeld weerkaarten) tot complexe figuren bij academische en zeer professionele teksten. Ten tweede geldt: hoe hoger het niveau, hoe complexer de bijbehorende communicatieve handelingen (brongegevens interpreteren, de opvallende punten beschrijven, in detail uitleggen). Er zijn geen descriptoren voor A1 en A2. Op A2+ kan de gebruiker/leerder eenvoudige figuren over vertrouwde onderwerpen beschrijven, terwijl deze op niveau B1 algemene trends en gedetailleerde informatie in diagrammen in het eigen interessegebieden kan beschrijven. Op B2 ligt de nadruk op de betrouwbare interpretatie van complexe gegevens, terwijl de gebruiker/leerder op C2 verschillende vormen van empirische gegevens uit conceptueel complex onderzoek kan interpreteren en beschrijven.

In deze twee schalen kunnen taal A en taal B verschillende talen zijn, variëteiten van dezelfde taal, registers van dezelfde variëteit, modaliteiten van dezelfde taal of variëteit, of een combinatie daarvan. Ze kunnen echter ook gelijk zijn. In het eerste geval moeten de gebruikers de betreffende talen/variëteiten/modaliteiten specificeren; in het laatste geval kunnen ze de delen tussen haakjes eenvoudig weglaten.

GEGEVENS UITLEGGEN (bijvoorbeeld in grafieken, diagrammen, figuren enzovoort)		
	MONDELING OF GEBAREND GEGEVENS UITLEGGEN	SCHRIFTELIJK GEGEVENS UITLEGGEN
C2	Kan duidelijk en betrouwbaar (in taal B) verschillende vormen van empirische gegevens en visueel geordende informatie (met tekst in taal A) uit conceptueel complex onderzoek met betrekking tot academische of professionele onderwerpen interpreteren en beschrijven.	Kan schriftelijk (in taal B) verschillende vormen van empirische gegevens (met tekst in taal A) uit conceptueel complex onderzoek met betrekking tot academische of professionele onderwerpen interpreteren en presenteren.
C1	Kan duidelijk en betrouwbaar (in taal B) de opvallende punten en details in complexe diagrammen en andere visueel geordende informatie (met tekst in taal A) over complexe academische of professionele onderwerpen interpreteren en beschrijven.	Kan duidelijk en betrouwbaar schriftelijk (in taal B) de opvallende, relevante punten in complexe diagrammen en andere visueel geordende informatie (met tekst in taal A) over complexe academische of professionele onderwerpen interpreteren en presenteren.
B2	Kan betrouwbaar (in taal B) gedetailleerde informatie in complexe diagrammen, grafieken en andere visueel geordende informatie (met tekst in taal A) over onderwerpen in het eigen interessegebieden interpreteren en beschrijven.	Kan betrouwbaar schriftelijk (in taal B) gedetailleerde informatie uit diagrammen en andere visueel geordende gegevens in de eigen interessegebieden (met tekst in taal A) interpreteren en presenteren.
B1	Kan (in taal B) gedetailleerde informatie in diagrammen (met tekst in taal A) over onderwerpen in de eigen interessegebieden interpreteren en beschrijven, hoewel lexicale hiaten kunnen zorgen voor aarzeling of onnauwkeurige formulering.	Kan (in taal B) schriftelijk de algemene trends die zijn weergegeven in eenvoudige diagrammen (bijvoorbeeld grafieken, staafdiagrammen) (met tekst in taal A) interpreteren en presenteren en daarbij de belangrijke punten in meer detail uitleggen, met behulp van een woordenboek of andere naslagwerken.
	Kan (in taal B) algemene trends die zijn weergegeven in eenvoudige diagrammen (bijvoorbeeld grafieken, staafdiagrammen) (met tekst in taal A) interpreteren en beschrijven, hoewel lexicale beperkingen het formuleren soms bemoeilijken.	Kan (in taal B) in eenvoudige zinnen de belangrijkste feiten in visuele weergaven over vertrouwde onderwerpen (bijvoorbeeld een weerkaart, een elementair stroomdiagram) (met tekst in taal A) beschrijven.
A2	Kan (in taal B) eenvoudige visuele weergaven over vertrouwde onderwerpen (bijvoorbeeld een weerkaart, een elementair stroomdiagram) (met tekst in taal A) interpreteren en beschrijven, hoewel pauzes, valse starts en herformuleringen duidelijk voor kunnen komen.	<i>Geen descriptors beschikbaar</i>
	<i>Geen descriptors beschikbaar</i>	
A1	<i>Geen descriptors beschikbaar</i>	<i>Geen descriptors beschikbaar</i>
Pre-A1	<i>Geen descriptors beschikbaar</i>	<i>Geen descriptors beschikbaar</i>

Tekst verwerken

Tekst verwerken omvat het begrijpen van de informatie en/of de argumenten in de brontekst en het overbrengen ervan naar een andere tekst, meestal in een meer beknopte vorm, op een manier die past bij de context. Met andere woorden: het resultaat is een samenvatting en/of herformulering van de oorspronkelijke informatie en argumenten, waarbij de nadruk ligt op de hoofdpunten en -ideeën in de brontekst. Het sleutelwoord in de schalen voor verwerken, is “samenvatten”. Bij “Specifieke informatie overbrengen” zal de gebruiker/leerder vrijwel zeker niet de hele tekst lezen (tenzij de vereiste informatie goed verborgen is!), maar bij “Tekst verwerken” moeten eerst alle belangrijke punten in de brontekst volledig begrepen worden. “Tekst verwerken” is dus verwant aan “Lezen ter informatie en oriëntatie” (ook wel nauwkeurig lezen genoemd), hoewel de betreffende informatie mogelijk mondeling wordt verstrekt in een presentatie of lezing. De gebruiker/leerder kan er dan voor kiezen de informatie in een volledig andere volgorde aan de ontvanger te presenteren, afhankelijk van het doel van de communicatieve ontmoeting. De volgende sleutelbegrippen zijn in de twee schalen opgenomen:

- ▶ samenvatten van de hoofdpunten in een brontekst;
- ▶ verzamelen van dergelijke informatie en argumenten uit verschillende bronnen;
- ▶ herkennen en verduidelijken aan de ontvanger van de doelgroep, de doelstelling en het standpunt van het origineel.

Dit zijn de kenmerken van de voortgang door de schaal: hoe hoger in de schaal, hoe cognitief en linguïstisch veeleisender het proces in de descriptoren beschreven, hoe groter de variatie aan teksttypen, hoe complexer de teksten, hoe abstracter de onderwerpen en hoe verfijnder de woordenschat. Er is geen descriptor voor A1. Op A2 moet de leerder mogelijk het eigen beperkte repertoire aanvullen met gebaren, tekeningen of uitdrukkingen uit andere talen. Op de lagere niveaus zijn de bronteksten eenvoudiger, en bevatten ze meer feiten, en hebben ze betrekking op alledaagse onderwerpen en onderwerpen die voor de leerder relevant zijn. Op B1 omvatten de teksten televisieprogramma's, gesprekken en goed gestructureerde teksten over belangwekkende onderwerpen. Op B2 kan de gebruiker/leerder informatie uit een aantal bronnen samenvatten, bijvoorbeeld interviews, documentaires, films en complexe teksten in het eigen interessegebied, en hierover verslag uitbrengen. Op de C-niveaus kan de gebruiker/leerder lange, veeleisende professionele of academische teksten in goed gestructureerde taal samenvatten, houdingen en impliciete meningen afleiden en subtiele verschillen in de weergave van feiten en argumenten uitleggen.

In deze twee schalen kunnen taal A en taal B verschillende talen zijn, variëteiten van dezelfde taal, registers van dezelfde variëteit, modaliteiten van dezelfde taal of variëteit, of een combinatie daarvan. Ze kunnen echter ook gelijk zijn. In het eerste geval moeten de gebruikers de betreffende talen/variëteiten/modaliteiten specificeren; in het laatste geval kunnen ze de delen tussen haakjes eenvoudig weglaten.

TEKST VERWERKEN		
	MONDELING OF GEBAREND TEKST VERWERKEN	SCHRIFTELIJK TEKST VERWERKEN
C2	<p>Kan (in taal B) gevolgtrekkingen uitleggen als verbanden of implicaties niet expliciet zijn gemaakt (in taal A) en wijzen op DE sociaal-culturele implicaties van de manier van uitdrukken (bijvoorbeeld understatement, ironie, sarcasme).</p>	<p>Kan (in taal B) schriftelijk uitleggen hoe feiten en argumenten zijn gepresenteerd in een tekst (in taal A), in het bijzonder als er verslag wordt gedaan van het standpunt van iemand anders, en daarbij de aandacht vestigen op het gebruik van understatement, verholde kritiek, ironie en sarcasme.</p> <p>Kan informatie uit verschillende bronnen samenvatten en daarbij argumenten en voorbeelden reconstrueren in de vorm van een samenhangende presentatie van het eindresultaat.</p>
C1	<p>Kan (in taal B) lange, veeleisende teksten (in taal A) samenvatten.</p> <p>Kan (in taal B) een discussie (in taal A) over zaken binnen het eigen academische of professionele vakgebied samenvatten, verschillende standpunten toelichten en vergelijken en de belangrijkste punten aanwijzen.</p> <p>Kan (in taal B) duidelijk en in goed gestructureerde taal de hoofdpunten van complexe teksten (in taal A) in andere specialisatiegebieden dan die van zichzelf samenvatten, ook als bepaalde technische concepten af en toe gecontroleerd moeten worden.</p> <p>Kan (in taal B) subtiele verschillen in de presentatie van feiten en argumenten (in taal A) uitleggen.</p> <p>Kan gebruikmaken van informatie en argumenten uit een tekst (in taal A) om over een onderwerp te discussiëren (in taal B), evaluerende opmerkingen toe te voegen, een mening te geven enzovoort.</p> <p>Kan (in taal B) de houding of mening die wordt uitgedrukt in een tekst (in taal A) over een specialistisch onderwerp uitleggen en eigen gevolgtrekkingen ondersteunen door te verwijzen naar specifieke passages in het origineel.</p>	<p>Kan (in taal B) schriftelijk lange, complexe teksten (in taal A) samenvatten en de inhoud op de juiste manier interpreteren, mits het af en toe mogelijk is om de precieze betekenis van ongebruikelijke technische termen te controleren.</p> <p>Kan schriftelijk een lange en complexe tekst (in taal A) samenvatten (bijvoorbeeld een academische of politieke analyse, uittreksel van een roman, redactioneel artikel, literaire recensie, verslag of uittreksel van een wetenschappelijk boek) voor een specifiek publiek en daarbij de stijl en het register van het origineel respecteren.</p>
B2+	<p>Kan in duidelijke en goed gestructureerde taal (in taal B) de informatie en argumenten uit een complexe tekst (in taal A) samenvatten die gaat over een breed scala aan onderwerpen gerelateerd aan de eigen interesse- en specialisatiegebieden.</p> <p>Kan (in taal B) de belangrijkste punten van complexe discussies (in taal A) samenvatten en de verschillende standpunten die worden gepresenteerd met elkaar vergelijken.</p>	<p>Kan schriftelijk (in taal B) de belangrijkste inhoud van goed gestructureerde maar inhoudelijk complexe teksten (in taal A) over onderwerpen binnen de eigen professionele, academische en persoonlijke interessegebieden samenvatten.</p> <p>Kan (in taal B) de informatie en standpunten in academische en professionele publicaties (in taal A) in de eigen speciale interessegebieden vergelijken, tegenover elkaar zetten en synthetiseren.</p> <p>Kan (in taal B) schriftelijk de standpunten in een complexe tekst (in taal A) uitleggen en eigen conclusies ondersteunen door te verwijzen naar specifieke informatie in het origineel.</p>

TEKST VERWERKEN		
	MONDELING OF GEBAREND TEKST VERWERKEN	SCHRIFTELIJK TEKST VERWERKEN
B2	<p>Kan (in taal B) informatie en argumenten uit verschillende bronnen samenbrengen (in taal A).</p> <p>Kan (in taal B) uiteenlopende feitelijke en verzonnen teksten samenvatten (in taal A) en daarbij tegengestelde gezichtspunten en de hoofdthema's becommentariëren en bediscussiëren.</p> <p>Kan (in taal B) de belangrijke punten samenvatten die worden gemaakt in langere complexe teksten (in taal A) over onderwerpen van actueel belang, waaronder de eigen bijzondere interessegebieden.</p> <p>Kan de doelgroep herkennen van een tekst (in taal A) over een belangwekkend onderwerp en uitleggen (in taal B) wat het doel, de houding en de mening van de auteur is.</p> <p>Kan (in taal B) hoofdpunten van nieuwsberichten, vraaggesprekken of documentaires (in taal A) samenvatten die meningen, argumenten en discussiepunten bevatten.</p> <p>Kan (in taal B) de plot en de achtereenvolgende gebeurtenissen in een film of toneelstuk (in taal A) samenvatten.</p>	<p>Kan schriftelijk (in taal B) de belangrijkste inhoud van complexe teksten (in taal A) over onderwerpen binnen de eigen interesse- en specialisatiegebieden samenvatten.</p>
B1+	<p>Kan (in taal B) de belangrijkste punten in lange teksten (in taal A) over onderwerpen binnen de eigen belangstellingssfeer samenvatten, mits het mogelijk is de betekenis van bepaalde uitdrukkingen te controleren.</p> <p>Kan (in taal B) een kort verhaal of artikel, voordracht, discussie, interview of documentaire (in taal A) samenvatten en vragen over details beantwoorden.</p> <p>Kan korte stukken informatie uit verschillende bronnen (in taal A) samenvoegen en samenvatten (in taal B) voor iemand anders.</p>	<p>Kan schriftelijk (in taal B) de informatie en argumenten in teksten (in taal A) over onderwerpen van algemeen of persoonlijk belang samenvatten.</p>

TEKST VERWERKEN		
	MONDELING OF GEBAREND TEKST VERWERKEN	SCHRIFTELIJK TEKST VERWERKEN
B1	<p>Kan (in taal B) de belangrijkste punten in heldere, goed gestructureerde teksten (in taal A) over vertrouwde onderwerpen of onderwerpen binnen de eigen belangstelling samenvatten, hoewel lexicale beperkingen soms moeite bij het formuleren kunnen veroorzaken.</p> <p>Kan (in taal B) eenvoudig de belangrijkste informatie-inhoud van directe teksten (in taal A) over vertrouwde onderwerpen samenvatten (bijvoorbeeld opname van een interview, tijdschriftartikel, reisbrochure).</p> <p>Kan (in taal B) de belangrijkste punten samenvatten van een gesprek (in taal A) over een onderwerp van persoonlijk of actueel belang, mits mensen duidelijk articuleren.</p> <p>Kan (in taal B) de belangrijkste punten in lange mondelinge teksten (in taal A) over onderwerpen binnen de eigen belangstellingsfeer samenvatten, als het mogelijk is om meerdere keren te luisteren of te kijken.</p> <p>Kan (in taal B) de belangrijkste punten of gebeurtenissen in televisieprogramma's en videoclips (in taal A) samenvatten, als het mogelijk is om meerdere keren te kijken.</p>	<p>Kan (in taal B) de belangrijkste punten in directe informatieve teksten (in taal A) over onderwerpen van persoonlijk of actueel belang samenvatten, mits mondelinge teksten duidelijk gearticuleerd worden.</p> <p>Kan korte schriftelijke passages op eenvoudige wijze parafraseren en daarbij de oorspronkelijke bewoordingen en tekstvolgorde aanhouden.</p>
A2	<p>Kan (in taal B) verslag doen van de belangrijkste punten in eenvoudige nieuwsberichten op televisie of radio (in taal A) over evenementen, sport, ongelukken enzovoort, mits de onderwerpen vertrouwd zijn en langzaam en duidelijk worden overgebracht.</p> <p>Kan in eenvoudige zinnen (in taal B) verslag doen van de informatie in duidelijk gestructureerde, korte, eenvoudige teksten (in taal A) die voorzien zijn van illustraties of tabellen.</p> <p>Kan (in taal B) het belangrijkste punt of de belangrijkste punten in eenvoudige, korte informatieve teksten (in taal A) over vertrouwde onderwerpen samenvatten.</p> <p>Kan (in taal B) het belangrijkste punt of de belangrijkste punten in duidelijk gestructureerde, korte, eenvoudige teksten (in taal A) overbrengen en het eigen beperkte repertoire aanvullen met andere middelen (bijvoorbeeld gebaren, tekeningen, woorden/gebaren uit andere talen).</p>	<p>Kan (in taal B) de relevante informatie uit korte, eenvoudige teksten (in taal A) opsommen als een lijst punten, mits de betreffende teksten over concrete, vertrouwde onderwerpen gaan en alleen eenvoudige alledaagse taal bevatten.</p> <p>Kan uit een korte tekst binnen de beperkte competentie en ervaring van de leerder sleutelwoorden en frasen of korte zinnen oppikken en reproduceren.</p> <p>Kan eenvoudige taal gebruiken om (in taal B) zeer korte teksten (in taal A) over vertrouwde en alledaagse thema's die zijn opgebouwd uit de meest voorkomende woorden weer te geven; ondanks fouten blijft de tekst begrijpelijk.</p> <p>Kan korte gedrukte of in duidelijk handschrift geschreven teksten overschrijven.</p>

TEKST VERWERKEN		
	MONDELING OF GEBAREND TEKST VERWERKEN	SCHRIFTELIJK TEKST VERWERKEN
A1	Kan (in taal B) eenvoudige, voorspelbare informatie van direct belang overbrengen die wordt verstrekt op korte, zeer eenvoudige borden en kennisgevingen, posters en programma's (in taal A).	Kan, met behulp van een woordenboek, (in taal B) de betekenis van eenvoudige zinnen (in taal A) weergeven, die gaan over bekende en alledaagse onderwerpen. Kan losse woorden en korte teksten overschrijven die in gewone gedrukte vorm worden aangeboden.
Pre-A1	<i>Geen descriptors beschikbaar</i>	<i>Geen descriptors beschikbaar</i>

Een geschreven tekst vertalen

Het vertalen van een geschreven tekst naar gesproken of gebaarde taal is een hoofdzakelijk informele activiteit die zeker niet ongebruikelijk is in het alledaagse persoonlijke en beroepsleven. Het is het proces waarbij een schriftelijke tekst, vaak een kennisgeving, brief, e-mail of andere communicatie spontaan mondeling wordt vertaald. De volgende sleutelbegrippen zijn in de schaal opgenomen:

- ▶ leveren van een ruwe, globale vertaling;
- ▶ weergeven van de essentiële informatie;
- ▶ weergeven van nuances (hogere niveaus).

Dit zijn de kenmerken van de voortgang door de schaal: de schaal gaat van ruwe vertaling van veelvoorkomende alledaagse informatie in eenvoudige teksten op de lagere niveaus naar het steeds vloeiender en nauwkeuriger vertalen van teksten die steeds complexer worden. Het verschil tussen de niveaus A1 en B1 zit vrijwel alleen in de betreffende typen teksten. Een gebruiker/leerder die B2 heeft bereikt kan mondelinge vertalingen geven van complexe teksten die informatie en argumenten bevatten over onderwerpen in de eigen professionele, academische en persoonlijke interessegebieden. Op de C-niveaus kan de gebruiker/leerder complexe teksten over een breed scala van algemene en gespecialiseerde onderwerpen vloeiend vertalen en daarbij de nuances en implicaties weergeven.

‘Een schriftelijke tekst schriftelijk vertalen’ is van nature een formeler proces dan het geven van een onvoorbereide mondelinge vertaling. Deze ERK-descriptorschaal is echter niet bedoeld om te verwijzen naar de activiteiten van professionele vertalers of hun opleiding. Vertaalcompetenties maken geen deel uit van deze schaal. Voorts blijven professionele vertalers, net als professionele tolken, hun competenties gedurende hun loopbaan ontwikkelen. Het taalniveau dat nodig is voor een vertaling is ook afhankelijk van het type tekst. Een literaire vertaling vraagt bijvoorbeeld minimaal niveau C2. Zoals is gezegd bij de bespreking van de ERK-niveaus in de paragraaf over de belangrijkste aspecten van het ERK, is C2 niet het hoogst definieerbare niveau van taalvaardigheid in een tweede of vreemde taal. Het is het middelste niveau van een schaal van vijf niveaus voor literaire vertaling die is ontwikkeld in het [project PETRA](#).⁴⁴ Aan de andere kant komen meertalige gebruikers/leerders met een beperkter taalvaardigheidsniveau soms in een situatie waarin hen wordt gevraagd een schriftelijke vertaling van een tekst te maken in hun professionele of persoonlijke context. Dan wordt hen gevraagd de essentiële boodschap van de brontekst te reproduceren en niet per se de stijl en toon van het origineel om te zetten naar een passende stijl en toon in de vertaling, zoals van een professionele vertaler verwacht zou worden.

Bij het gebruik van de descriptoren in deze schaal is het met name belangrijk om de betreffende talen te specificeren, omdat de schaal bewust geen melding maakt van de kwestie van vertalen naar en uit de eerste taal. Dit is deels omdat voor een groeiend aantal meertalige personen de begrippen “eerste taal” en “beste taal” niet altijd synoniem zijn. Wat de schaal biedt, is een functionele beschrijving van de taalvaardigheid die nodig is om een brontekst te reproduceren in een andere taal. De volgende sleutelbegrippen zijn in de schaal opgenomen:

- ▶ begrijpelijkheid van de vertaling;
- ▶ de mate waarin de originele formuleringen en structuur een (te grote) invloed hebben op de vertaling, in plaats van dat de tekst de relevante conventies in de doeltaal volgt;
- ▶ weergeven van nuances in het origineel.

De weergave van de voortgang door de schaal lijkt sterk op die van de vorige schaal. Op de lagere niveaus heeft vertalen betrekking op globale vertalingen van korte teksten met informatie die direct en vertrouwd is, terwijl op de hogere niveaus de bronteksten steeds complexer worden en de vertaling steeds nauwkeuriger is en een betere weergave is van het origineel.

In deze twee schalen kunnen taal A en taal B verschillende talen zijn, variëteiten van dezelfde taal, registers van dezelfde variëteit, modaliteiten van dezelfde taal of variëteit, of een combinatie

---

⁴⁴ <https://petra-education.eu/>.

daarvan. Ze kunnen echter ook gelijk zijn. In het eerste geval moeten de gebruikers de betreffende talen/variëteiten/modaliteiten specificeren; in het laatste geval kunnen ze de delen tussen haakjes eenvoudig weglaten.

Opmerking: Zoals in alle gevallen waarin mediatie tussen talen plaatsvindt, kunnen gebruikers de descriptor desgewenst aanvullen door de betreffende talen te specificeren.

EEN GESCHREVEN TEKST VERTALEN		
	MONDELING OF GEBAREND EEN GESCHREVEN TEKST VERTALEN	SCHRIFTELIJK EEN GESCHREVEN TEKST VERTALEN
C2	Kan een vloeiende mondelinge vertaling (naar taal B) geven van abstracte teksten (geschreven in taal A) over uiteenlopende onderwerpen van persoonlijk, academisch en professioneel belang en daarbij met succes evaluerende aspecten en argumenten overbrengen, met inbegrip van de bijbehorende nuances en implicaties.	Kan technische materialen buiten het eigen specialisatiegebied (geschreven in taal A) vertalen (naar taal B), mits de juistheid van de vaktermen wordt gecontroleerd door een deskundige op het betreffende gebied.
C1	Kan een vloeiende mondelinge vertaling (naar taal B) geven van complexe teksten (geschreven in taal A) over uiteenlopende algemene en gespecialiseerde onderwerpen en daarbij de meeste nuances weergeven.	Kan abstracte teksten over uiteenlopende onderwerpen van maatschappelijk, academisch en professioneel belang (geschreven in taal A) vertalen (naar taal B) en daarbij met succes evaluerende aspecten en argumenten overbrengen, met inbegrip van veel van de bijbehorende implicaties, hoewel sommige uitdrukkingen mogelijk te veel worden beïnvloed door het origineel.
B2	Kan een mondelinge vertaling (naar taal B) geven van complexe teksten (geschreven in taal A) met informatie en argumenten over onderwerpen in de eigen professionele, academische en persoonlijke interessegebieden.	Kan gestructureerde vertalingen (uit taal A naar taal B) maken waarin 'normale' taal wordt gebruikt, maar die mogelijk te veel zijn beïnvloed door de volgorde, de alinea-indeling, het leestekengebruik en bepaalde formuleringen van het origineel.
		Kan vertalingen maken (naar taal B) die de zins- en alineastructuur van het origineel (in taal A) nauw volgen en daarbij de belangrijkste punten van de brontekst nauwkeurig overbrengen, hoewel de vertaling mogelijk stroef leest.
B1	Kan een mondelinge vertaling (naar taal B) geven van teksten (geschreven in taal A) met informatie en argumenten over onderwerpen in de eigen professionele, academische en persoonlijke interessegebieden, mits ze zijn geschreven in ongecompliceerde standaardtaal. Kan een globale mondelinge vertaling (naar taal B) geven van heldere, goed gestructureerde informatieve teksten (geschreven in taal A) over vertrouwde onderwerpen of onderwerpen binnen de eigen belangstelling, hoewel lexicale beperkingen soms voor moeite bij het formuleren zorgen.	Kan globale vertalingen (uit taal A naar taal B) maken van directe, feitelijke teksten die zijn geschreven in ongecompliceerde standaardtaal, waarbij de structuur van het origineel nauw wordt gevolgd; hoewel er taalfouten kunnen voorkomen, blijft de vertaling begrijpelijk.
		Kan globale vertalingen (uit taal A) maken (in taal B) van informatie in korte, feitelijke teksten die zijn geschreven in ongecompliceerde standaardtaal; ondanks fouten blijft de vertaling begrijpelijk.
A2+	Kan een globale mondelinge vertaling (naar taal B) geven van korte, eenvoudige alledaagse teksten (bijvoorbeeld brochureteksten, kennisgevingen, instructies, brieven of e-mails) (geschreven in taal A).	

EEN GESCHREVEN TEKST VERTALEN		
	MONDELING OF GEBAREND EEN GESCHREVEN TEKST VERTALEN	SCHRIFTELIJK EEN GESCHREVEN TEKST VERTALEN
A2	<p>Kan een eenvoudige, ruwe mondelinge vertaling (naar taal B) geven van korte, eenvoudige teksten (bijvoorbeeld kennisgevingen over een vertrouwd onderwerp) (geschreven in taal A) en daarbij het meest essentiële punt overbrengen.</p> <p>Kan een eenvoudige, ruwe mondelinge vertaling (naar taal B) geven van routine-informatie over vertrouwde alledaagse onderwerpen die is geschreven in eenvoudige zinnen (in taal A) (bijvoorbeeld persoonlijk nieuws, korte verhaaltjes, aanwijzingen, kennisgevingen en instructies).</p>	<p>Kan eenvoudige taal gebruiken om een globale vertaling (uit taal A naar taal B) te maken van zeer korte teksten over vertrouwde en alledaagse thema's die zijn opgebouwd uit de meest voorkomende woorden; ondanks fouten blijft de tekst begrijpelijk.</p>
A1	<p>Kan een eenvoudige, ruwe mondelinge vertaling (naar taal B) geven van eenvoudige alledaagse woorden en zinnen (geschreven in taal A) op borden en kennisgevingen, posters, programma's, folders enzovoort.</p>	<p>Kan, met behulp van een woordenboek, eenvoudige woorden/gebaren en zinnen vertalen (uit taal A naar taal B), maar kiest mogelijk niet altijd de juiste betekenis.</p>
Pre-A1	<p><i>Geen descriptors beschikbaar</i></p>	<p><i>Geen descriptors beschikbaar</i></p>

Aantekeningen maken (lezingen, hoorcolleges, vergaderingen, enzovoort)

Deze schaal heeft betrekking op het vatten van de belangrijkste informatie en het schrijven van samenhangende aantekeningen, een waardevolle vaardigheid in het academische en beroepsleven. De volgende sleutelbegrippen zijn in de schaal opgenomen:

- ▶ type brontekst: van demonstraties en instructies via ongecompliceerde voordrachten en vergaderingen over onderwerpen in het eigen vakgebied tot vergaderingen en hoorcolleges over niet-vertrouwde, complexe onderwerpen;
- ▶ mate waarin de spreker/gebaarder rekening houdt met de leerder (lagere niveaus): van een langzame en duidelijke overdracht, met pauzes voor het maken van aantekeningen via duidelijk gearticuleerde, goed gestructureerde voordrachten tot meerdere bronnen;
- ▶ manier van noteren: van het maken van aantekeningen in de vorm van een reeks punten (lagere niveaus) via aantekeningen over datgene wat naar eigen inzicht belangrijk is tot een passende selectie van wat wel en niet genoteerd moet worden;
- ▶ nauwkeurigheid van de aantekeningen (hogere niveaus): van aantekeningen die nauwkeurig genoeg zijn voor eigen gebruik (B1), via nauwkeurige aantekeningen van vergaderingen in het eigen vakgebied (B2), tot nauwkeurig vastleggen van abstracte concepten, verbanden tussen ideeën, implicaties en dubbelzinnigheden.

	AANTEKENINGEN MAKEN (lezingen, hoorcolleges, vergaderingen enzovoort)
C2	<p>Kan, tijdens deelname aan een hoorcollege of vergadering, betrouwbare aantekeningen (of notulen) maken voor mensen die niet aanwezig zijn, zelfs als het onderwerp complex en/of niet vertrouwd is.</p> <p>Is zich bewust van de implicaties van en toespelingen in wat wordt gezegd en kan daarvan aantekeningen maken, net als van de werkelijk gebruikte woorden.</p> <p>Kan selectief aantekeningen maken en met succes parafaseren en afkorten om abstracte concepten en verbanden tussen ideeën te vangen.</p>
C1	<p>Kan tijdens een lezing over een onderwerp binnen het eigen interessegebied gedetailleerde aantekeningen maken, en daarbij de informatie zo nauwkeurig en waarheidsgetrouw vastleggen dat de aantekeningen ook bruikbaar zijn voor anderen.</p> <p>Kan beslissingen nemen over wat wel en niet genoteerd moet worden in de loop van de voordracht of het hoorcollege, zelfs als het om onbekende onderwerpen gaat.</p> <p>Kan relevante, gedetailleerde informatie en argumenten selecteren met betrekking tot complexe, abstracte onderwerpen van meerdere mondelinge bronnen (bijvoorbeeld voordrachten, podcasts, formele discussies en debatten, interviews), mits de overdracht op een normaal tempo is.</p>
B2	<p>Kan een helder gestructureerde lezing over een vertrouwd onderwerp begrijpen en aantekeningen maken van punten die belangrijk lijken, ondanks de neiging om zich te concentreren op de daadwerkelijke formulering waardoor sommige informatie gemist wordt.</p> <p>Kan nauwkeurige aantekeningen maken bij vergaderingen en seminars over de meeste onderwerpen die te verwachten zijn binnen het eigen interessegebied.</p>
B1	<p>Kan tijdens een lezing aantekeningen maken die precies volstaan voor eigen gebruik op een later tijdstip, mits het onderwerp binnen het eigen interessegebied ligt en de lezing helder en goed gestructureerd is.</p> <p>Kan tijdens een heldere lezing aantekeningen maken in de vorm van een lijst met belangrijke punten, mits het onderwerp vertrouwd is en in de lezing zowel eenvoudige taal gebruikt als helder gearticuleerd wordt.</p> <p>Kan routine-instructies noteren tijdens een vergadering over een vertrouwd onderwerp, mits deze worden geformuleerd in eenvoudige taal en er voldoende tijd is.</p>
A2	<p>Kan eenvoudige aantekeningen maken bij een presentatie/demonstratie als het onderwerp vertrouwd en voorspelbaar is en als de presentator ruimte geeft voor verduidelijking en het maken van aantekeningen.</p>
A1	<i>Geen descriptors beschikbaar</i>
Pre-A1	<i>Geen descriptors beschikbaar</i>

Creatieve teksten

Creatieve teksten zijn een van de voornaamste bronnen voor ‘Lezen als vrijetijdsbesteding’ en er zijn verschillende descriptoren met betrekking tot het lezen van literatuur in de schaal met die titel. Creatieve teksten zijn echter niet beperkt tot literatuur of zelfs tot schrift. Film, theater, voordrachten en multimodale installaties zijn slechts enkele voorbeelden van andere typen creatieve tekst, als producten van verbeelding en cultureel belang. Hoewel sommige descriptoren in deze paragraaf expliciet verwijzen naar schriftelijke tekst en/of literatuur, verwijzen er daarom ook veel naar het betreffende ‘product’.

Creatieve teksten hebben de eigenschap om een reactie op te wekken bij de lezer, iets wat vaak wordt gestimuleerd in het taalonderwijs. Deze reactie kan worden geuit in de klas of in een van de amateurleeskringen die vaak een rol spelen bij het leren van een vreemde taal.

De klassieke reacties zouden kunnen worden verdeeld in vier hoofdcategorieën:

- ▶ betrokkenheid: een persoonlijke reactie geven op de taal, stijl of inhoud, zich aangetrokken voelen tot een aspect van het werk of tot een personage of eigenschap ervan;
- ▶ interpretatie: toekennen van betekenis of belang aan bepaalde aspecten van het werk zoals inhoud, motieven, motieven van personages, metaforen, enzovoort;
- ▶ analyse van bepaalde aspecten van het werk, zoals taal, literaire middelen, context, personages, verbanden enzovoort;
- ▶ evaluatie: een kritische beoordeling geven van de techniek, structuur, de visie van de auteur, het belang van het werk, enzovoort.

Er is een fundamenteel verschil tussen de eerste twee categorieën (betrokkenheid en interpretatie) en de laatste twee (analyse en evaluatie). Het beschrijven van een persoonlijke reactie en interpretatie is cognitief veel gemakkelijker dan het geven van een meer intellectuele analyse en/of evaluatie. Daarom zijn er twee verschillende schalen gegeven.

Uitdrukken van een persoonlijke reactie op creatieve teksten (waaronder literaire)

Deze eerste schaal weerspiegelt de benadering die wordt gehanteerd op school en in leeskringen voor volwassenen. Ze richt zich op het uitdrukken van het effect dat een werk heeft op de gebruiker/leerder als individu. De volgende sleutelbegrippen zijn in deze schaal opgenomen:

- ▶ uitleggen wat je goed vond, wat je interesseerde in het werk;
- ▶ personages beschrijven en zeggen met welke personages je je kon identificeren;
- ▶ verbanden leggen tussen aspecten van het werk en eigen ervaringen;
- ▶ inleven in gevoelens en emoties;
- ▶ persoonlijke interpretatie van het werk als geheel of aspecten ervan.

Dit zijn de kenmerken van de voortgang door de schaal: op de lagere niveaus kan de gebruiker/leerder een oordeel geven over het werk, zeggen wat voor gevoel het gaf, praten over personages, en aspecten van het werk in verband brengen met eigen ervaringen, in meer detail op B1. Op B2 kan de gebruiker/leerder uitgebreidere verklaringen geven, commentaar leveren op de manier van uitdrukken en de stijl en een eigen interpretatie geven van de ontwikkeling van een plot, de personages en de thema's in een verhaal, roman, film of toneelstuk. Op de C-niveaus kan de gebruiker/leerder bredere en diepgaandere interpretaties geven en deze onderbouwen met details en voorbeelden.

	EEN PERSOONLIJKE REACTIE GEVEN OP CREATIEVE TEKSTEN (waaronder literaire)
C2	Geen descriptoren beschikbaar
C1	Kan in detail een persoonlijke interpretatie van een werk beschrijven en de eigen reacties op bepaalde kenmerken toelichten en het belang daarvan uitleggen. Kan een persoonlijke interpretatie van personages in een werk toelichten: hun psychologische/emotionele staat, de motieven voor hun handelingen en de consequenties van deze handelingen.

EEN PERSOONLIJKE REACTIE GEVEN OP CREATIEVE TEKSTEN (waaronder literaire)	
B2	<p>Kan een duidelijke presentatie geven van eigen reacties op een werk, eigen ideeën ontwikkelen en deze onderbouwen met voorbeelden en argumenten.</p> <p>Kan een persoonlijke interpretatie geven van de ontwikkeling van een plot, de personages en de thema's in een verhaal, roman, film of toneelstuk.</p> <p>Kan een eigen emotionele reactie op een werk uitleggen en verder ingaan op de manier waarop het werk deze reactie heeft opgewekt.</p> <p>Kan met enige details reageren op de uitdrukkingsvorm, stijl en inhoud van een werk en de eigen waardering van het werk uitleggen en beargumenteren.</p>
B1	<p>Kan uitleggen waarom bepaalde delen of aspecten van een werk in het bijzonder interessant waren.</p> <p>Kan met enige details uitleggen welk personage de meeste herkenning oproep en waarom.</p> <p>Kan gebeurtenissen in een verhaal, film of toneelstuk in verband brengen met vergelijkbare gebeurtenissen uit eigen ervaring of die van anderen.</p> <p>Kan de emoties die worden ervaren door een personage in een werk in verband brengen met eigen emoties.</p> <p>Kan de eigen emoties op een bepaald moment in een verhaal beschrijven, bijvoorbeeld een moment van empathie met een personage, en uitleggen.</p> <p>Kan in het kort de gevoelens en meningen die een werk oproep uitleggen.</p> <p>Kan de persoonlijkheid van een personage beschrijven.</p> <p>Kan de gevoelens van een personage beschrijven en de redenen daarvoor uitleggen.</p>
A2	<p>Kan reageren op een werk door de eigen gevoelens en ideeën in eenvoudige taal te beschrijven.</p> <p>Kan in eenvoudige taal zeggen welke delen of aspecten van een werk in het bijzonder interessant waren.</p> <p>Kan de eigen mening over een werk formuleren en die in eenvoudige taal uitleggen.</p>
A1	<p>Kan eenvoudige woorden/gebaren en frasen gebruiken om weer te geven wat voor gevoel een werk oproep.</p>
Pre-A1	<p><i>Geen descriptors beschikbaar</i></p>

Analyse en kritische waardering van creatieve teksten (waaronder literaire)

Deze schaal geeft de benadering weer die meer algemeen wordt gebruikt op de middelbare school en op universitair niveau. Het gaat hier om meer formele, intellectuele reacties. Aspecten die worden geanalyseerd zijn onder meer het belang van gebeurtenissen in de roman, de behandeling van dezelfde thema's in verschillende werken en andere verbanden ertussen, de mate waarin een werk conventies volgt en een meer globale evaluatie van het werk als geheel. De volgende sleutelbegrippen zijn in de schaal opgenomen:

- ▶ vergelijken van verschillende werken;
- ▶ geven van een onderbouwde mening over een werk;
- ▶ kritisch evalueren van kenmerken van een werk, waaronder de effectiviteit van de toegepaste technieken.

Dit zijn de kenmerken van de voortgang door de schaal: er zijn geen descriptors voor A1 en A2. Tot B2 ligt de nadruk op beschrijving en niet op evaluatie. Op B2 kan de gebruiker/leerder overeenkomsten en verschillen tussen werken analyseren en een onderbouwde mening geven en verwijzen naar de standpunten van anderen. Op C1 wordt de analyse subtieler en heeft deze betrekking op de manier waarop het werk de lezer bij het verhaal betreft, de mate waarin het conventioneel is, of of het gebruikmaakt van ironie. Op C2 kan de gebruiker/leerder fijnere linguïstische en stilistische subtiliteiten herkennen, connotaties ontleden en meer kritische waarderingen geven van de manier waarop structuur, taal en retorische middelen zijn gebruikt in een literair werk voor een bepaald doel.

ANALYSE EN KRITISCHE WAARDERING VAN CREATIEVE TEKSTEN (waaronder literaire)	
C2	<p>Kan een kritische beoordeling geven van werk uit verschillende perioden en genres (bijvoorbeeld romans, gedichten en toneelstukken) en daarbij subtiele verschillen in stijl en impliciete en expliciete betekenissen opmerken.</p> <p>Kan de fijnere subtiliteiten van genuanceerde taal, retorische effecten en stilistisch taalgebruik herkennen (bijvoorbeeld metaforen, ongewone syntaxis, dubbelzinnigheid) en betekenissen en connotaties interpreteren en “ontleden”.</p> <p>Kan de manier waarop structuur, taal en retorische middelen zijn gebruikt in een literair werk voor een bepaald doel kritisch evalueren en een onderbouwd argument geven over de toepasselijkheid en effectiviteit daarvan.</p> <p>Kan een kritische beoordeling geven van het bewust breken met linguïstische conventies in een tekst.</p>
C1	<p>Kan een kritische beoordeling geven van een groot scala van teksten, waaronder literaire werken uit verschillende perioden en genres.</p> <p>Kan evalueren in hoeverre een werk de conventies van zijn genre volgt.</p> <p>Kan de manieren waarop het werk de lezer bij het verhaal betreft (bijvoorbeeld door verwachtingen op te bouwen en te ondermijnen) beschrijven en becommentariëren.</p>
B2	<p>Kan twee werken met elkaar vergelijken wat betreft thema's, personages en scènes, overeenkomsten en contrasten verkennen en het belang van de verbanden ertussen uitleggen.</p> <p>Kan een onderbouwde mening geven over een werk en zich daarbij bewust tonen van de thematische, structurele en formele kenmerken en verwijst naar de meningen en argumenten van anderen.</p> <p>Kan evalueren hoe het werk identificatie met de personages stimuleert en kan daar voorbeelden van geven.</p> <p>Kan beschrijven op welke manier meerdere werken verschillen in hun behandeling van hetzelfde thema.</p>
B1	<p>Kan de belangrijkste episoden en gebeurtenissen in een duidelijk gestructureerde verhalende tekst in alledaagse taal aanwijzen en het belang van de gebeurtenissen en de verbanden ertussen uitleggen.</p> <p>Kan de essentiële thema's en personages in korte verhalende teksten over vertrouwde situaties die alleen veelvoorkomende alledaagse taal bevatten.</p>
A2	<p>Kan de essentiële thema's en personages in korte, eenvoudige verhalende teksten over vertrouwde situaties die alleen veelvoorkomende alledaagse taal bevatten, herkennen en in het kort beschrijven.</p>
A1	<i>Geen descriptors beschikbaar</i>
Pre-A1	<i>Geen descriptors beschikbaar</i>

3.4.1.2. Mediatie van concepten

Het onderwijs erkent taal als een middel om na te denken over een onderwerp en dat denkproces te beschrijven in een dynamisch co-constructief proces. Het is een essentiële component van de ontwikkeling van de mediateschalen om deze functie op te nemen. Hoe kan de gebruiker/leerder de toegang tot kennis en concepten mogelijk maken door middel van taal? Er zijn twee hoofdmanieren: de ene is in de context van samenwerking en de andere is als iemand de officiële of onofficiële rol van helper, docent/leerkracht of trainer heeft. In allebei de situaties is het nagenoeg onmogelijk om concepten te ontwikkelen zonder eerst de achterliggende relationele kwesties te beheren. Daarom zijn er twee schalen weergegeven voor samenwerking in een groep en voor het leiden van groepswork. De eerste schaal, aan de linkerkant van de tabel, gaat over het vaststellen van de voorwaarden voor effectief werk (= relationele mediatie).

De tweede schaal, aan de rechterkant van de tabel, gaat over de ontwikkeling en uitwerking van ideeën (= cognitieve mediatie). Net als bij de verschillende aspecten van communicatieve taalvaardigheid, of van meertalige en pluriculturele competentie, is er onderscheid gemaakt om te helpen bij de reflectie, maar echte communicatie vereist een holistische integratie van verschillende aspecten. De vier descriptorschalen in deze paragraaf vormen dus paren, zoals hieronder weergegeven.

	Voorwaarden vaststellen	Ideeën ontwikkelen
Samenwerken in een groep	Samenwerkende interactie tussen gelijkwaardige partners mogelijk maken	Samenwerken aan betekenisvorming
Groepswork leiden	Interactie beheren	Conceptuele dialoog aanmoedigen

De twee schalen onder “voorwaarden vaststellen” richten zich op het opbouwen en onderhouden van positieve interacties en hebben niet rechtstreeks te maken met toegang tot nieuwe kennis en concepten. Zulke mediatie kan echter heel goed een noodzakelijke voorafgaande of parallelle activiteit zijn voor het mogelijk maken van de ontwikkeling van nieuwe kennis. Mensen moeten gevoelig zijn voor de meningen van anderen: een positieve sfeer is vaak een voorwaarde voor een samenwerking die leidt tot nieuwe kennis. Hoewel deze vier schalen rechtstreeks relevant zijn voor het onderwijsdomein, zijn ze niet beperkt tot het klaslokaal, omdat ze toepasbaar zijn op alle domeinen waar de ontwikkeling van iemands ideeën nodig is.

Samenwerkende interactie tussen gelijkwaardige partners mogelijk maken

De gebruiker/leerder draagt bij aan succesvolle samenwerking in een groep, meestal met het oog op een specifieke gezamenlijke doelstelling of communicatieve taak. De gebruiker/leerder grijpt waar nodig bewust in om de discussie in de juiste richting te leiden, het evenwicht tussen bijdragen te bewaren en te helpen communicatieproblemen binnen de groep op te lossen. De gebruiker/leerder heeft geen toegekende leidende rol in de groep en heeft niet de bedoeling een leidende rol voor zichzelf te scheppen, maar houdt zich uitsluitend bezig met succesvolle samenwerking. De volgende sleutelbegrippen zijn in de schaal opgenomen:

- ▶ collaboratieve deelname door bewust de eigen rol en bijdragen aan groepscommunicatie te beheren;
- ▶ actieve sturing van teamwerk door te helpen essentiële punten te herzien en vervolgstappen te overwegen of definiëren;
- ▶ gebruik van vragen en bijdragen om de discussie op een productieve manier vooruit te helpen;
- ▶ gebruik van vragen en om de beurt spreken om evenwicht te scheppen tussen de eigen bijdragen en die van andere leden van de groep.

Dit zijn de kenmerken van de voortgang door de schaal: op A2 kan de gebruiker/leerder actief samenwerken aan eenvoudige gezamenlijke taken, mits iemand helpt de suggesties onder woorden te brengen. Op B1 ligt de nadruk op vragen stellen en anderen uitnodigen bij te dragen. Op niveau B2

kan de gebruiker/leerder de discussie opnieuw richting geven om doelstellingen te helpen definiëren en manieren om die te bereiken met elkaar te vergelijken. Op C1 kan de gebruiker/leerder op tactische wijze helpen de discussie in de richting van een conclusie te sturen.

Samenwerken aan betekenisvorming

Deze schaal gaat over het stimuleren en ontwikkelen van ideeën als lid van een groep. Het is met name relevant voor samenwerking op het gebied van probleemoplossing, brainstormen, conceptontwikkeling en projectwerk. De volgende sleutelbegrippen zijn in de schaal opgenomen:

- ▶ cognitief kaderen van samenwerkingstaken door besluiten te nemen over doelstellingen, processen en stappen;
- ▶ gezamenlijk construeren van ideeën/oplossingen;
- ▶ anderen vragen hun gedachten toe te lichten en inconsistenties in hun denkproces aanwijzen;
- ▶ de discussie samenvatten en een besluit nemen over verdere stappen.

Dit zijn de kenmerken van de voortgang door de schaal: de schaal loopt van eenvoudige vraagstellingstechnieken en de organisatie van taken op B1 via verdere ontwikkeling van de ideeën en meningen van anderen en gezamenlijke ontwikkeling van ideeën (B2/B2+) tot het evalueren van problemen, uitdagingen en voorstellen en het uitlichten van inconsistenties in ideeën (C1) en het effectief begeleiden van een discussie in de richting van consensus op C2.

SAMENWERKEN IN EEN GROEP		
	SAMENWERKENDE INTERACTIE MOGELIJK MAKEN	SAMENWERKEN AAN BETEKENISVORMING
C2	<i>Geen descriptoren beschikbaar</i>	Kan de verschillende bijdragen samenvatten, evalueren en met elkaar in verband brengen om overeenstemming over een oplossing of verdere stappen mogelijk te maken.
C1	Kan gevoeligheid aan de dag leggen voor verschillende perspectieven binnen een groep en bijdragen erkennen en eventuele twijfels, onenigheden of commentaren op zo'n manier onder woorden brengen dat ze niet of nauwelijks kwetsend overkomen. Kan de interactie ontwikkelen en op tactische wijze helpen een conclusie te bereiken.	Kan de discussie inkaderen om een actieplan te bepalen met een partner of groep en daarbij verslag doen van wat anderen hebben gezegd, en daarbij meerdere standpunten samenvatten, uitleggen en vergelijken. Kan problemen, uitdagingen en voorstellen in een samenwerkende discussie evalueren om besluiten te nemen over verdere stappen. Kan inconsistenties in denkwijzen uitlichten en vraagtekens zetten bij ideeën van anderen in het proces van het proberen te bereiken van consensus.
B2	Kan, op basis van de reacties van andere mensen, de formulering van vragen en/of de manier van ingrijpen in een groepsinteractie aanpassen. Kan optreden als rapporteur in een groepsdiscussie door ideeën en besluiten te noteren, deze te bespreken met de groep en later plenair een samenvatting te geven van de mening(en) van de groep.	Kan de voornaamste kwestie die moet worden opgelost binnen een complexe taak en de belangrijke aspecten waarmee rekening moet worden gehouden uitlichten. Kan bijdragen aan samenwerkende besluitvorming en probleemoplossing door ideeën onder woorden te brengen en mede te ontwikkelen, details toe te lichten en suggesties te doen voor toekomstige acties. Kan helpen de discussie in een groep te organiseren door verslag te doen van wat anderen hebben gezegd en verschillende standpunten samen te vatten, uit te werken en tegen elkaar af te wegen.
	Kan vragen stellen om discussie te stimuleren over hoe samenwerking moet worden georganiseerd. Kan gezamenlijke doelstellingen voor teamwerk helpen definiëren en opties om die te bereiken met elkaar vergelijken. Kan een discussie opnieuw richting geven door voor te stellen waarmee als volgende rekening moet worden gehouden en hoe er verdergegaan moet worden.	Kan de ideeën en meningen van andere mensen verder ontwikkelen. Kan de eigen ideeën presenteren in een groep en vragen stellen die reacties oproepen vanuit het perspectief van andere groepsleden. Kan twee verschillende kanten van een zaak afwegen, argumenten voor en tegen geven en een oplossing of compromis voorstellen.

SAMENWERKEN IN EEN GROEP		
	SAMENWERKENDE INTERACTIE MOGELIJK MAKEN	SAMENWERKEN AAN BETEKENISVORMING
B1	<p>Kan samenwerken aan een gezamenlijke taak, bijvoorbeeld door suggesties te formuleren en hierop te reageren, te vragen of mensen het eens zijn en alternatieve benaderingen voor te stellen.</p> <p>Kan samenwerken aan eenvoudige gezamenlijke taken. Kan werken aan het bereiken van een gedeeld doel in een groep door directe vragen te stellen en te beantwoorden.</p> <p>Kan de taak in elementaire termen definiëren in een discussie en anderen vragen hun deskundigheid en ervaring bij te dragen.</p>	<p>Kan het werk aan een directe samenwerkingstaak organiseren door het doel te noemen en op een eenvoudige manier uit te leggen wat de belangrijkste kwestie is die moet worden opgelost.</p> <p>Kan vragen, opmerkingen en eenvoudige herformuleringen gebruiken om de focus van de discussie vast te houden.</p>
	<p>Kan andere mensen in een groep uitnodigen om hun eigen gezichtspunten in te brengen.</p>	<p>Kan een lid van de groep vragen de eigen standpunten te onderbouwen.</p> <p>Kan gedeeltelijk herhalen wat iemand anders heeft gezegd om wederzijds begrip te bevestigen en de ontwikkeling van ideeën op koers te houden.</p>
A2	<p>Kan samenwerken aan eenvoudige gezamenlijke taken, mits andere deelnemers langzaam articuleren en een of meer van hen helpen bij te dragen en de suggesties helpen uit te drukken.</p>	<p>Kan nagaan of de gesprekspartner de boodschap begrijpt door passende vragen te stellen.</p>
	<p>Kan samenwerken aan eenvoudige praktische taken.</p> <p>Kan anderen vragen wat ze vinden, suggesties doen en reacties begrijpen, mits om herhaling of herformulering gevraagd kan worden.</p>	<p>Kan eenvoudige opmerkingen maken en af en toe vragen stellen om aan te geven dat het gesprek te volgen is.</p> <p>Kan op een eenvoudige manier suggesties doen om de discussie vooruit te helpen.</p>
A1	<p>Kan anderen uitnodigen bij te dragen aan zeer eenvoudige taken met behulp van korte, eenvoudige frasen die vooraf zijn voorbereid.</p> <p>Kan voor zichzelf aangeven dat iets duidelijk is en vragen of anderen het begrijpen.</p>	<p>Kan een idee uitdrukken en vragen wat anderen vinden, gebruikmakend van heel eenvoudige woorden/gebaren en zinnen, mits voorbereid.</p>
Pre-A1	<i>Geen descriptors beschikbaar</i>	<i>Geen descriptors beschikbaar</i>

Interactie beheren

Deze schaal is bedoeld voor situaties waarin de gebruiker/leerder een toegewezen leidende rol heeft voor het organiseren van communicatieve activiteit tussen leden van een groep of verschillende groepen, bijvoorbeeld als een docent/leerkracht, workshopleider, trainer of voorzitter. De gebruiker/leerder heeft een bewuste aanpak voor het beheren van fasen van communicatie die plenaire communicatie met de hele groep en/of beheer van communicatie binnen of tussen subgroepen kan omvatten. De volgende sleutelbegrippen zijn in de schaal opgenomen:

- ▶ leiden van plenaire activiteit;
- ▶ geven van instructies en controleren of de doelstellingen van de communicatieve taak zijn begrepen;
- ▶ monitoren en mogelijk maken van communicatie binnen de groep of subgroepen zonder de communicatiestroom tussen groepen deelnemers te hinderen;
- ▶ de communicatie in de groep of subgroepen in een andere richting sturen; ingrijpen om te zorgen dat een groep zich weer met de taak gaat bezighouden;
- ▶ aanpassen van de eigen bijdragen en interactieve rol ter ondersteuning van de groepscommunicatie, indien nodig.

Dit zijn de kenmerken van de voortgang door de schaal: op B1 kan de gebruiker/leerder duidelijke instructies geven, beurten toekennen en deelnemers in een groep terugroepen bij de taak. Deze aspecten worden op B2 uitgebreid met verklaringen van verschillende rollen, basisregels en de vaardigheid om een groep weer aan de taak te laten werken met nieuwe instructies en door evenwichtigere deelname aan te moedigen. Er waren verschillende descriptorren met betrekking tot monitoring samengevoegd op B2+; slechts een daarvan is in de schaal behouden gebleven. Op C1 kan de gebruiker/leerder een gevarieerde en evenwichtige opeenvolging van plenair, groepsmatig en individueel werk organiseren en zorgen voor soepele overgangen tussen de fasen en op diplomatische wijze ingrijpen om de discussie in de juiste richting te leiden, te voorkomen dat iemand het gesprek domineert of om storend gedrag aan te pakken. Op C2 kan de gebruiker/leerder verschillende rollen vervullen al naargelang wat er nodig is, onderstromen herkennen en passende begeleiding geven en individuele steun leveren.

Conceptuele dialoog aanmoedigen

Het aanmoedigen van een conceptuele dialoog heeft betrekking op het bieden van een basis die anderen kunnen gebruiken om een nieuw concept te construeren in plaats van alleen te doen wat er gezegd wordt. De gebruiker/leerder kan dit doen als lid van een groep, door tijdelijk de rol van helper op zich te nemen, of als toegewezen deskundige (bijvoorbeeld activiteitenbegeleider, docent, leerkracht, trainer, manager) die een groep leidt om de deelnemers te helpen concepten te begrijpen. De volgende sleutelbegrippen zijn in de schaal opgenomen:

- ▶ vragen stellen om logisch redeneren te stimuleren (dialoog);
- ▶ bijdragen ombouwen tot een logisch, samenhangend discours.

Dit zijn de kenmerken van de voortgang door de schaal: de schalen gaan van belangstelling tonen op A1 via het stellen van eenvoudige vragen om iemand te betrekken bij een discussie of om iemands mening te vragen op A2 tot het monitoren van een discussie en het stellen van meer inhoudelijke vragen vanaf B2+, teneinde logisch redeneren, rechtvaardiging van ideeën en de constructie van samenhangende gedachtelijnen te bevorderen.

GROEPSWERK LEIDEN		
	INTERACTIE BEHEREN	CONCEPTUELE DIALOOG AANMOEDIGEN
C2	<p>Kan verschillende rollen op zich nemen afhankelijk van de behoeften van de deelnemers en de vereisten van de activiteit (informatieverschaffer, bemiddelaar, toezichthouder, enzovoort) en passende individuele ondersteuning bieden.</p> <p>Kan onderstromen in interactie herkennen maatregelen nemen om de richting van de discussie te sturen.</p>	<p>Kan de ontwikkeling van ideeën in een discussie over complexe abstracte onderwerpen effectief leiden richting geven door gerichte vragen te stellen en anderen uit te nodigen hun redeneringen toe te lichten.</p>
C1	<p>Kan een gevarieerde en evenwichtige opeenvolging van plenair, groepsmatig en individueel werk organiseren en zorgen voor soepele overgangen tussen de fasen.</p> <p>Kan op diplomatische wijze ingrijpen om de discussie in de juiste richting te leiden, te voorkomen dat iemand het gesprek domineert of om storend gedrag aan te pakken.</p>	<p>Kan een reeks open vragen stellen die voortbouwen op verschillende bijdragen om logisch redeneren te stimuleren (bijvoorbeeld hypothetiseren, afleiden, analyseren, rechtvaardigen en voorspellen).</p>
B2	<p>Kan participatief groepswerk efficiënt organiseren en beheren.</p> <p>Kan individueel werk en groepswerk monitoren op een niet-opdringerige manier en ingrijpen om te zorgen dat een groep doorgaat met de taak of om te zorgen voor gelijke deelname.</p> <p>Kan ondersteunend ingrijpen om de aandacht van mensen te richten op aspecten van de taak door gerichte vragen te stellen en uit te nodigen tot suggesties.</p>	<p>Kan leden van een groep aanmoedigen hun gedachtegangen te beschrijven en toe te lichten.</p> <p>Kan leden van een groep aanmoedigen voort te bouwen op elkaars informatie en ideeën om tot een concept of oplossing te komen.</p>
	<p>Kan de verschillende rollen van deelnemers aan het samenwerkingsproces uitleggen en duidelijke instructies geven voor groepswerk.</p> <p>Kan de basisregels uitleggen van samenwerkingsdiscussies in kleine groepen met betrekking tot het oplossen van problemen of het evalueren van alternatieve voorstellen.</p> <p>Kan indien nodig ingrijpen om een groep te laten doorgaan met de taak met nieuwe instructies of om gelijkere deelname aan te moedigen.</p>	<p>Kan vragen en feedback formuleren om mensen aan te moedigen verder te denken en hun mening te onderbouwen of verduidelijken.</p> <p>Kan voortbouwen op de ideeën van anderen en deze aan elkaar koppelen tot samenhangende gedachtelijnen.</p> <p>Kan mensen vragen uit te leggen hoe een idee binnen het hoofdonderwerp van de discussie past.</p>
B1+	<p>Kan beurten geven in een discussie door een deelnemer uit te nodigen de eigen visies te delen.</p>	<p>Kan mensen vragen specifieke punten uit hun eerste uitleg verder toe te lichten.</p> <p>Kan passende vragen stellen om te controleren of de uitgelegde concepten zijn begrepen.</p> <p>Kan vragen stellen om mensen uit te nodigen hun redenering te verduidelijken.</p>

GROEPSWERK LEIDEN		
	INTERACTIE BEHEREN	CONCEPTUELE DIALOOG AANMOEDIGEN
B1	Kan eenvoudige, duidelijke instructies geven om een activiteit te organiseren.	Kan vragen waarom iemand iets denkt of hoe diegene denkt dat iets zou werken.
A2	Kan zeer eenvoudige instructies geven aan een welwillende groep, mits sommigen helpen met formuleren.	Kan vragen wat iemand van een bepaald idee vindt.
A1	<i>Geen descriptors beschikbaar</i>	Kan eenvoudige losse woorden/gebaren en non-verbale signalen gebruiken om belangstelling voor een idee uit te drukken.
Pre-A1	<i>Geen descriptors beschikbaar</i>	<i>Geen descriptors beschikbaar</i>

3.4.1.3. Mediatie van communicatie

Hoewel mediatie in de tekst van het ERK uit 2001 maar heel in het kort aan bod komt, wordt het sociale aspect benadrukt. Mediatie heeft betrekking op een taalgebruiker die de rol van intermediair speelt tussen verschillende gesprekspartners die zich bezighouden met activiteiten die “een belangrijke rol spelen in het normale talige functioneren van de samenleving” (paragraaf 2.1.3, ERK). Taal is natuurlijk niet de enige reden waarom mensen soms moeite hebben om elkaar te begrijpen. Zelfs als men over mediatie denkt als het begrijpelijk maken van een tekst, kan het begripsprobleem heel goed het gevolg zijn van onbekendheid met het betreffende onderwerp of vakgebied. Om de ander te begrijpen moet men zich inspannen om het eigen perspectief te vertalen naar dat van de ander en beide perspectieven in gedachten houden; soms hebben mensen een derde persoon of een derde ruimte nodig om dat te bereiken. Soms zijn er delicate situaties, spanningen of zelfs onenigheden die moeten worden aangepakt om de voorwaarden te scheppen voor begrip en dus voor communicatie.

De descriptors voor mediatie zijn daarom direct relevant voor docenten/leerkrachten, trainers, studenten en professionals die hun bewustzijn en competentie op dit gebied willen ontwikkelen om beter te kunnen communiceren in een bepaalde taal of bepaalde talen, vooral als er een intercultureel element bij betrokken is.

Pluriculturele ruimte mogelijk maken

Deze schaal weerspiegelt het idee van het scheppen van een gemeenschappelijke ruimte tussen linguïstisch en cultureel verschillende gesprekspartners (d.w.z. de capaciteit om met “anders-zijn” om te gaan, om overeenkomsten en verschillen te identificeren, om voort te bouwen op bekende en onbekende culturele kenmerken, enzovoort) om zo communicatie en samenwerking mogelijk te maken. De gebruiker/leerder probeert dus een positieve interactieve omgeving mogelijk te maken voor succesvolle communicatie tussen deelnemers met verschillende culturele achtergronden, onder meer in pluriculturele contexten. In plaats van eenvoudig gebruik te maken van het eigen pluriculturele repertoire om geaccepteerd te worden en om de eigen missie of boodschap te bevorderen (zie “Voortbouwen op pluricultureel repertoire”) treedt de gebruiker/leerder op als cultureel mediator door een neutrale, vertrouwde, gedeelde ruimte te scheppen om de communicatie tussen anderen te verbeteren. De gebruiker/leerder probeert het interculturele begrip tussen deelnemers te verbreden en verdiepen om eventuele communicatiemoeilijkheden als gevolg van contrasterende culturele perspectieven te voorkomen en/of op te lossen. De mediator moet natuurlijk zelf een voortdurend ontwikkelend bewustzijn hebben van de sociaal-culturele en sociolinguïstische verschillen die van invloed zijn op interculturele communicatie. De volgende sleutelbegrippen zijn in de schaal opgenomen:

- ▶ vragen stellen en belangstelling tonen om begrip van culturele normen en perspectieven tussen deelnemers te bevorderen;
- ▶ gevoeligheid en respect aan de dag leggen voor verschillende sociaal-culturele en sociolinguïstische perspectieven en normen;
- ▶ voorbereid zijn op, omgaan met en oplossingen bieden voor misverstanden die voortkomen uit sociaal-culturele en sociolinguïstische verschillen.

Dit zijn de kenmerken van de voortgang door de schaal: op B1 ligt de nadruk op het voorstellen van mensen en het tonen van belangstelling en empathie door vragen te stellen en te beantwoorden. Vanaf B2+ staan waardering van verschillende perspectieven en flexibiliteit centraal: het vermogen om deel uit te maken van een groep en toch evenwicht en afstand te bewaren, zich gevoelig uit te drukken, misverstanden op te helderen en uit te leggen hoe dingen bedoeld waren. Dit aspect wordt verder ontwikkeld in de C-niveaus, waar de gebruiker/leerder de eigen handelingen en manier van uitdrukken kan afstemmen op de context en subtiele aanpassingen kan doen om misverstanden en culturele incidenten te voorkomen en/of herstellen. Op C2 kan de gebruiker/leerder doeltreffend en natuurlijk mediëren, rekening houdend met sociaal-culturele en sociolinguïstische verschillen.

PLURICULTURELE RUIMTE MOGELIJK MAKEN	
C2	Kan doeltreffend en natuurlijk mediëren tussen leden van de eigen en andere gemeenschappen, rekening houdend met sociaal-culturele en sociolinguïstische verschillen. Kan een gevoelige discussie effectief leiden en nuances en onderstromen herkennen.
C1	Kan als mediator optreden bij interculturele ontmoetingen, bijdragen aan een gedeelde communicatiecultuur door ambiguïteit te beheren door het bieden van advies en steun en misverstanden de kop in te drukken. Kan aanvoelen hoe mensen dat wat gezegd of geschreven is verkeerd kunnen begrijpen en kan helpen een positieve interactie gaande te houden door de verschillende culturele perspectieven op de betreffende kwestie te interpreteren en erover te praten.
B2	Kan gebruikmaken van kennis van sociaal-culturele conventies om een consensus te bereiken over hoe er moet worden verdergegaan in een bepaalde situatie die onbekend is voor alle betrokkenen. Kan, bij interculturele ontmoetingen, waardering aan de dag leggen voor andere perspectieven dan het eigen eigen wereldbeeld en kan zich uitdrukken op een manier die past bij de context. Kan misverstanden en verkeerde interpretaties tijdens interculturele ontmoetingen verduidelijken door voor te stellen hoe dingen eigenlijk bedoeld waren om spanningen uit de lucht te halen en de discussie vooruit te helpen. Kan een gedeelde communicatiecultuur aanmoedigen door begrip en waardering te uiten voor verschillende ideeën, gevoelens en standpunten en door deelnemers uit te nodigen bij te dragen en open te staan voor elkaars ideeën. Kan samenwerken met mensen met verschillende culturele oriëntaties en de overeenkomsten en verschillen in standpunten en perspectieven bespreken. Kan, bij het samenwerken met mensen uit andere culturen, de eigen manier van werken aanpassen om gezamenlijke procedures te scheppen.
B1	Kan cultuuroverschrijdende communicatie ondersteunen door gesprekken te beginnen, belangstelling en empathie te tonen door eenvoudige vragen te stellen en te beantwoorden en instemming en begrip uit te drukken. Kan op een ondersteunende manier optreden in interculturele ontmoetingen en de gevoelens en verschillende wereldbeelden van andere leden van de groep herkennen. Kan een interculturele uitwisseling ondersteunen met behulp van een beperkt repertoire om mensen met verschillende culturele achtergronden voor te stellen en vragen te stellen en te beantwoorden. Is zich ervan bewust dat sommige vragen in de betreffende culturen anders kunnen worden opgevat. Kan helpen een gedeelde communicatiecultuur te ontwikkelen door op een eenvoudige manier informatie uit te wisselen over waarden en houdingen ten aanzien van taal en cultuur.
A2	Kan bijdragen aan een interculturele uitwisseling door eenvoudige woorden/gebaren te gebruiken om mensen te vragen dingen uit te leggen en duidelijkheid te krijgen over wat ze zeggen en een beperkt repertoire te gebruiken om instemming uit te drukken, uit te nodigen, te bedanken enzovoort.
A1	Kan een interculturele uitwisseling mogelijk maken door het tonen van een verwelkomende houding en belangstelling, met eenvoudige woorden/gebaren en non-verbale signalen, door anderen uit te nodigen bij te dragen en door aan te geven of iets duidelijk is.
Pre-A1	<i>Geen descriptors beschikbaar</i>

Als een intermediair optreden in informele situaties (met vrienden en collega's)

Deze schaal is bedoeld voor situaties waarin de gebruiker/leerder als een meertalig individu zo goed mogelijk medieert tussen talen en culturen in een informele situatie in het publieke domein, het persoonlijke domein, het beroepsdomein of het onderwijsdomein. De schaal heeft dus geen betrekking op de activiteiten van professionele tolken. De mediatie kan in één richting plaatsvinden (bijvoorbeeld tijdens een welkomstwoord) of in twee richtingen (bijvoorbeeld tijdens een gesprek). De volgende sleutelbegrippen zijn in de schaal opgenomen:

- ▶ informeel weergeven wat sprekers/gebaarders in een gesprek zeggen;
- ▶ belangrijke informatie overbrengen (bijvoorbeeld in een werksituatie);
- ▶ herhalen wat er is gezegd in voordrachten en presentaties.

Dit zijn de kenmerken van de voortgang door de schaal: op de A-niveaus kan de gebruiker/leerder op een zeer eenvoudige manier helpen. Vanaf A2+ en B1 kan de gebruiker/leerder mediëren in voorspelbare alledaagse situaties. Dergelijke hulp is echter afhankelijk van gesprekspartners die zich ondersteunend opstellen door hun taal aan te passen of informatie zo nodig te herhalen. Op B2 kan de gebruiker/leerder kundig mediëren binnen de eigen interessegebieden als daarvoor voldoende pauzes zijn. Vanaf C1 kan de gebruiker/leerder vloeiend mediëren met betrekking tot een breed scala van onderwerpen. Op C2 kan de gebruiker/leerder ook de bedoeling van de spreker getrouw overbrengen, inclusief de stijl, het register en de culturele context.

ALS EEN INTERMEDIAIR OPTREDEN IN INFORMELE SITUATIES (met vrienden en collega's)	
C2	Kan op een duidelijke, vloeiende, goed gestructureerde manier (in taal B) overbrengen wat er is gezegd (in taal A) over uiteenlopende algemene en gespecialiseerde onderwerpen en daarbij de passende stijl en het passende register behouden, fijnere betekenisnuances overbrengen en ingaan op sociaal-culturele implicaties.
C1	Kan duidelijk, vloeiend, goed gestructureerd (in taal B) overbrengen wat er is gezegd (in taal A) over uiteenlopende onderwerpen binnen de persoonlijke, academische en professionele interessesfeer en daarbij belangrijke informatie duidelijk en beknopt overbrengen en culturele verwijzingen uitleggen.
B2	Kan mediëren (tussen taal A en taal B) en daarbij gedetailleerde informatie overbrengen, de aandacht van beide partijen vestigen op achtergrondinformatie en sociaal-culturele aanwijzingen en indien nodig verduidelijking en vervolgvragen of -verklaringen voorstellen.
	Kan (in taal B) overbrengen wat er is gezegd in een welkomstwoord, anekdote of presentatie in het eigen vakgebied (gegeven in taal A), culturele aanwijzingen adequaat interpreteren en zo nodig aanvullende verklaringen geven, mits de presentator regelmatig stopt om hiervoor de tijd te geven.
	Kan (in taal B) overbrengen wat er is gezegd (in taal A) over onderwerpen binnen het eigen interessegebied en daarbij zo nodig de betekenis van belangrijke uitspraken en standpunten uitleggen, mits gespreksdeelnemers verduidelijkingen geven als dat nodig is.
B1	Kan (in taal B) het voornaamste overbrengen van wat er is gezegd (in taal A) over onderwerpen binnen het eigen interessegebied en daarbij directe feitelijke informatie en expliciete culturele verwijzingen geven, mits voorbereid en als de gespreksdeelnemers duidelijk articuleren in alledaagse taal.
	Kan (in taal B) het voornaamste overbrengen wat er is gezegd (in taal A) over relevante onderwerpen. Kan daarbij belangrijke beleefdheidsconventies volgen, mits de gespreksdeelnemers duidelijk articuleren, er om verduidelijking gevraagd kan worden en er pauzes mogelijk zijn om te bedenken hoe dingen moeten worden uitgedrukt.
A2	Kan (in taal B) de algemene boodschap overbrengen van wat er is gezegd (in taal A) in alledaagse situaties en daarbij de elementaire culturele conventies volgen en de essentiële informatie overbrengen, mits duidelijk gearticuleerd wordt en om herhaling of verduidelijking kan worden gevraagd.
	Kan (in taal B) het voornaamste punt overbrengen van wat er is gezegd (in taal A) in voorspelbare, alledaagse situaties en daarbij in beide partijen informatie overbrengen over persoonlijke behoeften, mits andere mensen helpen met formuleren.
A1	Kan (in taal B) de persoonlijke gegevens van andere mensen en zeer eenvoudige, voorspelbare informatie (in taal A) overbrengen, mits andere mensen helpen met formuleren.
Pre-A1	<i>Geen descriptor beschikbaar</i>

Communicatie mogelijk maken in gevoelige situaties en bij onenigheid

Deze schaal is bedoeld voor situaties waarin de gebruiker/leerder een formele rol kan vervullen als mediator in een meningsverschil tussen derde partijen of informeel proberen een misverstand, gevoelige situatie of meningsverschil tussen hen op te lossen. De gebruiker/leerder wil met name ophelderen wat het probleem is en wat de partijen willen om hen te helpen elkaars standpunten te begrijpen. De gebruiker/leerder kan proberen hen over te halen stappen te zetten in de richting van een oplossing. Het eigen standpunt is daarbij ondergeschikt aan het evenwichtig presenteren van de standpunten van de andere betrokken partijen in de discussie. De volgende sleutelbegrippen zijn in de schaal opgenomen:

- ▶ op een gevoelige en evenwichtige manier de verschillende standpunten verkennen die door de deelnemers aan de dialoog worden uitgedragen;
- ▶ de uitgedrukte standpunten uitvoeriger bespreken om te zorgen dat de deelnemers de besproken kwesties beter begrijpen;
- ▶ overeenstemming bereiken;
- ▶ mogelijke punten vinden waarop deelnemers toegevingen willen doen;
- ▶ mediëren om een of meer deelnemers op andere gedachten te brengen om zo dichterbij een overeenstemming of oplossing te komen;

Dit zijn de kenmerken van de voortgang door de schaal: op de A-niveaus kan de gebruiker/leerder herkennen wanneer er onenigheid is. Op niveau B1 kan de gebruiker/leerder verklaringen vragen en krijgen, begrip van de kwesties aantonen en verduidelijking vragen als dat nodig is. Op B2 kan de gebruiker/leerder de belangrijkste kwesties en de standpunten van de betrokken partijen schetsen, punten van overeenstemming aanwijzen, mogelijke oplossingen belichten en samenvatten wat er is afgesproken. Deze vaardigheden worden verder verdiept op B2+, als de gebruiker/leerder een gedetailleerd begrip van de kwesties toont en tot mogelijke oplossingen kan komen. Op de C-niveaus beschikt de gebruiker/leerder over de diplomatische en overtuigende taal om dit effectiever te doen en een delicate discussie op gevoelige wijze te leiden.

COMMUNICATIE MOGELIJK MAKEN IN GEVOELIGE SITUATIES EN BIJ ONENIGHEID	
C2	Kan tactisch omgaan met een storende deelnemer door eventuele opmerkingen diplomatisch in te kaderen als het gaat om de situatie en de culturele percepties. Kan zelfverzekerd een resoluut maar diplomatisch standpunt innemen over een principekwestie en tegelijkertijd respect tonen voor het standpunten van anderen.
C1	Kan gevoeligheid aan de dag leggen voor meerdere standpunten en herhalen en parafraseren om te laten zien dat tot in detail duidelijk is wat de andere partij nodig heeft om tot overeenstemming te komen. Kan een diplomatisch verzoek formuleren aan elke partij in een onenigheid om de centrale kern van hun standpunt vast te stellen en erachter te komen wat zij in bepaalde omstandigheden bereid zouden zijn op te geven. Kan overtuigende taal gebruiken om de partijen die onenigheid hebben voor te stellen een nieuw standpunt in te nemen.
B2	Kan partijen die onenigheid hebben mogelijke oplossingen ontlokken om hen te helpen consensus te bereiken en daarbij open, neutrale vragen formuleren om mensen zo min mogelijk in verlegenheid te brengen of voor het hoofd te stoten. Kan de partijen die onenigheid hebben helpen elkaar beter te begrijpen door hun standpunten duidelijker te formuleren en in te kaderen en door prioriteit te geven aan behoeften en doelstellingen. Kan een duidelijke en nauwkeurige samenvatting formuleren van wat is overeengekomen en wat van elk van de partijen wordt verwacht.
B1	Kan, door vragen te stellen, punten van overeenstemming identificeren en elke partij uitnodigen mogelijke oplossingen te belichten. Kan de belangrijkste punten in een geschil met redelijke precisie schetsen en de standpunten van de betrokken partijen uitleggen. Kan de uitspraken die door beide partijen zijn gedaan samenvatten en daarbij de punten van overeenstemming en de obstakels belichten.
A2	Kan partijen in een geschil vragen hun standpunt uit te leggen en kan kort reageren op hun verklaringen, mits het onderwerp vertrouwd is en de partijen zich duidelijk uitdrukken.
A1	Kan laten zien dat de belangrijkste kwesties in een geschil over een vertrouwd onderwerp duidelijk zijn en kan eenvoudige verzoeken om bevestiging en/of verduidelijking doen.
A2	Kan herkennen wanneer mensen het niet met elkaar eens zijn of wanneer er problemen ontstaan in de interactie en kan uit het hoofd geleerde eenvoudige frasen aanpassen om te proberen tot compromissen en overeenstemming te komen.
A1	Kan herkennen wanneer mensen het niet met elkaar eens zijn of wanneer iemand een probleem heeft en kan uit het hoofd geleerde eenvoudige woorden en frasen (bijvoorbeeld "Ik begrijp het", "Gaat het?") gebruiken om sympathie te uiten.
Pre-A1	<i>Geen descriptors beschikbaar</i>

3.4.2. Mediatie strategieën

De vaardigheid van de gebruiker/leerder om te mediëren heeft niet alleen betrekking op linguïstische competentie in de betreffende taal of talen, maar omvat ook het gebruik van mediatie strategieën die passend zijn met betrekking tot de conventies, voorwaarden en beperkingen van de communicatieve context. Mediatie strategieën zijn technieken om betekenis te verduidelijken en begrip te bevorderen. Als mediator moet de gebruiker/leerder zich mogelijk bewegen tussen mensen, teksten, soorten gesprekken en tussen talen, variëteiten of modaliteiten, afhankelijk van de mediatiecontext. De strategieën die hier worden gepresenteerd zijn communicatiestrategieën, dat wil zeggen manieren om mensen te helpen iets te begrijpen tijdens het daadwerkelijke mediatieproces. Ze hebben betrekking op de manier waarop de brontekst wordt verwerkt voor de ontvanger. Is het bijvoorbeeld nodig om deze uit te werken, te verdichten, te parafraseren, te vereenvoudigen, te illustreren met metaforen of beeldmateriaal? De strategieën worden afzonderlijk van elkaar gepresenteerd omdat ze van toepassing zijn op veel van de activiteiten.

3.4.2.1. Strategieën om een nieuw concept uit te leggen

Koppelen aan eerdere kennis

Verbanden leggen met eerdere kennis is een significant onderdeel van het mediatieproces, aangezien het een essentieel onderdeel is van het leerproces. De mediator kan nieuwe informatie uitleggen door bijvoorbeeld vergelijkingen te maken, door te beschrijven hoe de informatie verband houdt met iets wat de ontvanger al weet of door ontvangers te helpen eerdere kennis te activeren. Er kunnen linken worden gelegd met andere teksten, waarbij nieuwe informatie en concepten in verband worden gebracht met eerder materiaal, en met achtergrondkennis van de wereld. De volgende sleutelbegrippen zijn in de schaal opgenomen:

- ▶ vragen stellen om mensen aan te moedigen eerdere kennis te activeren;
- ▶ vergelijkingen maken en/of verbanden leggen tussen nieuwe en eerdere kennis;
- ▶ voorbeelden en definities geven.

Dit zijn de kenmerken van de voortgang door de schaal: er is een voortgang van vergelijking met vertrouwde, alledaagse ervaring op B1 via bewustmaking door middel van duidelijke uitleg van verbanden op B2 tot uitgebreide, spontane definitie van complexe concepten waarbij gebruik wordt gemaakt van eerdere kennis op C2.

Taal aanpassen

De gebruiker/leerder moet mogelijk gebruikmaken van verschuivingen in taalgebruik, stijl en/of register om de inhoud van een tekst op te nemen in de nieuwe tekst van een ander genre en register. Dit kan door de opname van synoniemen, gelijkenissen, vereenvoudiging of parafrasering. De volgende sleutelbegrippen zijn in de schaal opgenomen:

- ▶ parafrasering;
- ▶ presentatie aanpassen;
- ▶ technische terminologie uitleggen.

Dit zijn de kenmerken van de voortgang door de schaal: van A2 tot B2 kan de gebruiker/leerder gebruikmaken van parafraseren en vereenvoudiging om de inhoud van teksten toegankelijker te maken. De descriptoren voor B2 betreffen het begrijpelijk parafraseren van moeilijke concepten en technische onderwerpen en over bewuste aanpassing van het taalgebruik. Op de C-niveaus zijn de concepten technisch of complex en kan de gebruiker/leerder de inhoud presenteren in een ander genre of register dat past bij de doelgroep en de doelstelling.

Gecompliceerde informatie opsplitsen

Begrip kan vaak worden verbeterd door gecompliceerde informatie op te splitsen in onderdelen en te laten zien hoe deze delen samenkomen om tot een totaalbeeld te komen. De volgende sleutelbegrippen zijn in de schaal opgenomen:

- ▶ een proces opsplitsen in een reeks stappen;
- ▶ ideeën of instructies presenteren als een opsomming;
- ▶ de hoofdpunten in een lange argumentatie afzonderlijk van elkaar presenteren.

Dit zijn de kenmerken van de voortgang door de schaal: op B1 kan de gebruiker/leerder instructies of informele tekst punt voor punt presenteren. Op B2 kan de gebruiker/leerder gecompliceerde processen of argumenten opsplitsen en de onderdelen afzonderlijk presenteren. Op C1 ligt er meer nadruk op versterken en samenvatten en op C2 kan de gebruiker/leerder het verband tussen de delen en het geheel uit te leggen en verschillende manieren om de kwestie te analyseren te bevorderen.

STRATEGIEËN OM EEN NIEUW CONCEPT UIT TE LEGGEN			
	KOPPELEN AAN EERDERE KENNIS	TAAL AANPASSEN	GECOMPLICEERDE INFORMATIE OPSPLITSEN
C2	Kan complexe concepten (bijvoorbeeld wetenschappelijke begrippen) introduceren door uitgebreide definities en verklaringen te geven die gebruikmaken van veronderstelde eerdere kennis.	Kan de taal van uiteenlopende teksten aanpassen om de belangrijkste inhoud te presenteren in een register en een mate van verfijning en detail die passen bij de betreffende doelgroep.	Kan het begrip van een complexe kwestie bevorderen door het verband tussen delen en het geheel uit te leggen en verschillende benaderingen aan te moedigen.
C1	Kan spontaan een reeks vragen stellen om mensen aan te moedigen na te denken over hun eerdere kennis van een abstracte kwestie en hen te helpen een verband te leggen met wat er uitgelegd gaat worden.	Kan technische terminologie en moeilijke concepten uitleggen bij het communiceren met leken over zaken in het eigen specialisatiegebied. Kan het taalgebruik (bijvoorbeeld syntax, idioom, jargon) aanpassen om een complex specialistisch onderwerp toegankelijk te maken voor ontvangers die er niet vertrouwd mee zijn. Kan complexe, technische teksten parafraseren en interpreteren door gebruik te maken van passende niet-technische taal voor een ontvanger die geen specialistische kennis heeft.	Kan het begrip van een complexe kwestie bevorderen door de hoofdpunten te belichten en te categoriseren, ze in een logisch verbonden patroon te presenteren en de boodschap te versterken door de belangrijkste aspecten op verschillende manieren te herhalen.
B2	Kan de verbanden tussen de doelstellingen van de sessie en de persoonlijke of professionele belangen en ervaringen van de deelnemer(s) duidelijk uitleggen.	Kan technische onderwerpen in het eigen vakgebied uitleggen door gebruik te maken van passende niet-technische taal voor een ontvanger die geen specialistische kennis heeft. Kan specifieke, complexe informatie in het eigen vakgebied duidelijker en explicieter maken voor anderen door deze te parafraseren in eenvoudiger taal.	Kan een gecompliceerde kwestie begrijpelijker maken door de onderdelen van het argument afzonderlijk te presenteren.
	Kan vragen formuleren en feedback geven om mensen aan te moedigen verbanden te leggen met eerdere kennis en ervaringen. Kan een nieuw concept of proces uitleggen door het te vergelijken met een concept of proces waar mensen al vertrouwd mee zijn.	Kan de belangrijkste inhoud van een tekst over een belangwekkend onderwerp (bijvoorbeeld een essay, een forumdiscussie, een presentatie) toegankelijk maken voor anderen door deze te parafraseren in eenvoudiger taal.	Kan een gecompliceerd proces begrijpelijker maken door het op te splitsen in een reeks kleinere stappen.
B1+	Kan uitleggen hoe iets werkt door voorbeelden te geven die gebruikmaken van de alledaagse ervaringen van mensen.	Kan de belangrijkste punten in korte, directe teksten over vertrouwde onderwerpen (bijvoorbeeld korte tijdschriftartikelen, interviews) eenvoudiger parafraseren om de inhoud voor anderen toegankelijk te maken.	Kan een korte educatieve of informatieve tekst begrijpelijker maken door deze als een lijst van punten te presenteren.

STRATEGIEËN OM EEN NIEUW CONCEPT UIT TE LEGGEN			
	KOPPELEN AAN EERDERE KENNIS	TAAL AANPASSEN	GECOMPLICEERDE INFORMATIE OPSPLITSEN
B1	Kan laten zien hoe nieuwe informatie verband houdt met datgene waar mensen vertrouwd mee zijn door eenvoudige vragen te stellen.	Kan korte schriftelijke passages op eenvoudige wijze parafraseren en daarbij de oorspronkelijke tekstvolgorde aanhouden.	Kan een set instructies begrijpelijker maken door ze langzaam uit te spreken, een paar woorden tegelijk, en gebruik te maken van verbale en non-verbale nadruk om het begrip te bevorderen.
A2	<i>Geen descriptors beschikbaar</i>	Kan het hoofdpunt van een eenvoudige boodschap over een alledaags onderwerp herhalen en daarbij andere woorden gebruiken om iemand anders te helpen de boodschap te begrijpen.	<i>Geen descriptors beschikbaar</i>
A1	<i>Geen descriptors beschikbaar</i>	<i>Geen descriptors beschikbaar</i>	<i>Geen descriptors beschikbaar</i>
Pre-A1	<i>Geen descriptors beschikbaar</i>	<i>Geen descriptors beschikbaar</i>	<i>Geen descriptors beschikbaar</i>

3.4.2.2. Strategieën om een tekst te vereenvoudigen

Tekst met hoge informatiedichtheid toelichten

Informatiedichtheid is vaak een obstakel voor begrip. Deze schaal heeft betrekking op de uitbreiding van de bron door de opname van nuttige informatie, voorbeelden, details, achtergrondinformatie, redenering en verklarende opmerkingen. De volgende sleutelbegrippen zijn in de schaal opgenomen:

- ▶ gebruik van herhaling en redundantie, bijvoorbeeld door op verschillende manieren te parafaseren;
- ▶ stijl aanpassen om dingen explicieter uit te leggen;
- ▶ voorbeelden geven.

Dit zijn de kenmerken van de voortgang door de schaal: op B1 en B2 ligt de nadruk op herhaling en het geven van meer voorbeelden, terwijl op de C-niveaus toelichting en uitleg en de toevoeging van nuttige details steeds belangrijker wordt.

Tekst stroomlijnen

Deze schaal heeft betrekking op het tegenovergestelde van “Toelichten”, namelijk het reduceren van een schriftelijke tekst tot de essentiële boodschap(en) ervan. Dit kan worden gedaan door dezelfde informatie economischer uit te drukken door herhaling en afdwalingen te schrappen en door de delen van de brontekst die geen relevante nieuwe informatie toevoegen weg te laten. Het kan echter ook betrekking hebben op hergroeperen van de ideeën in de bron om belangrijke punten uit te lichten om conclusies te trekken of de punten te vergelijken of tegen elkaar af te zetten. De volgende sleutelbegrippen zijn in de schaal opgenomen:

- ▶ uitlichten van essentiële informatie;
- ▶ schrappen van herhaling en afdwalingen;
- ▶ weglaten wat niet relevant is voor het publiek.

Dit zijn de kenmerken van de voortgang door de schaal: uitlichten kan op A2+/B1 bestaan uit onderstrepen of het toevoegen van markeringen, maar betekent op C2 het volledig herschrijven van de brontekst. Op B2 kan de leerder de brontekst bewerken om onnodige informatie en herhaling te verwijderen. Op de C-niveaus verschuift de nadruk naar het afstemmen van een brontekst op een bepaalde doelgroep.

	STRATEGIEËN OM EEN TEKST TE VEREENVOUDIGEN	
	TEKST MET HOGE INFORMATIEDICHTHEID TOELICHTEN	TEKST STROOMLIJNEN
C2	Kan de informatie in teksten over complexe academische of professionele onderwerpen verduidelijken door middel van uitbreiding en voorbeelden.	Kan een complexe brontekst herschrijven en daarbij de coherentie, cohesie en vloeiendheid van de argumentatie verbeteren en niet-relevante delen verwijderen.
C1	Kan complexe, uitdagende inhoud toegankelijker maken door moeilijke aspecten explicieter uit te leggen en nuttige details toe te voegen. Kan de belangrijkste punten in een complexe tekst toegankelijker maken voor de doelgroep door redundantie toe te voegen, uitleg te geven en de stijl en het register aan te passen.	Kan een complexe brontekst reorganiseren om meer nadruk te leggen op de punten die het meest relevant zijn voor de doelgroep.
B2	Kan de inhoud van een tekst over een onderwerp in de eigen interessegebieden toegankelijker maken voor een doelgroep door voorbeelden, redeneringen en toelichtende opmerkingen toe te voegen.	Kan een brontekst vereenvoudigen door niet-relevante of overbodige informatie weg te laten en rekening te houden met de doelgroep.
	Kan concepten over onderwerpen in de eigen interessegebieden toegankelijker maken door concrete voorbeelden te geven, stap voor stap samen te vatten en de belangrijkste punten te herhalen. Kan nieuwe informatie toegankelijker maken door middel van herhaling en het toevoegen van illustraties.	Kan een brontekst bewerken door de delen die geen nieuwe informatie toevoegen die relevant is voor een bepaalde doelgroep te schrappen, om de significante inhoud toegankelijker te maken voor deze doelgroep. Kan verwante of herhaalde informatie in verschillende delen van een tekst identificeren en samenvoegen om de essentiële boodschap duidelijker te maken.
B1	Kan een aspect van een alledaags onderwerp duidelijker en explicieter maken door de belangrijkste informatie op een andere manier over te brengen.	Kan de essentiële informatie in een directe, informatieve tekst identificeren en markeren (bijvoorbeeld onderstrepen, in een kleur aanduiden) om deze informatie op iemand anders over te dragen.
	Kan een aspect van een alledaags onderwerp duidelijker maken door eenvoudige voorbeelden te geven.	
A2	<i>Geen descriptoren beschikbaar</i>	Kan de essentiële zinnen in een korte alledaagse tekst identificeren en markeren (bijvoorbeeld onderstrepen, in een kleur aanduiden).
A1	<i>Geen descriptoren beschikbaar</i>	<i>Geen descriptoren beschikbaar</i>
Pre-A1	<i>Geen descriptoren beschikbaar</i>	<i>Geen descriptoren beschikbaar</i>

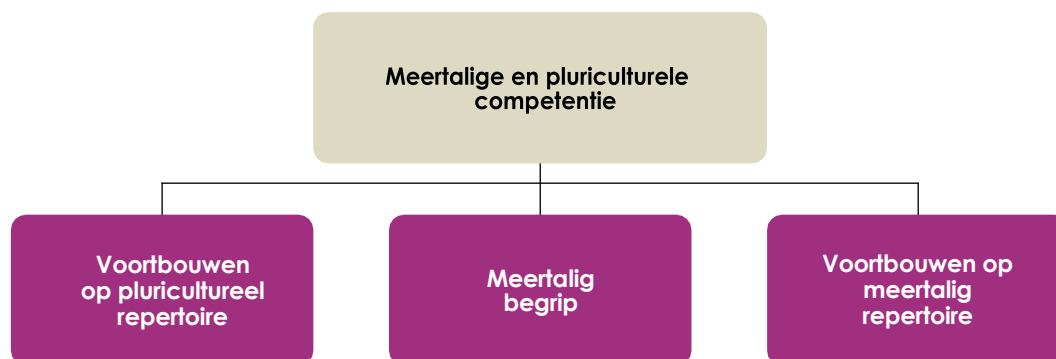
Hoofdstuk 4

DE ILLUSTRATIEVE DESCRIPTORSCHALEN VAN HET ERK: MEERTALIGE EN PLURICULTURELE COMPETENTIE

De begrippen meertaligheid en pluriculturalisme die zijn gepresenteerd in het ERK uit 2001 (paragrafen 1.3, 1.4 en 6.1.3) waren het uitgangspunt voor de ontwikkeling van descriptoren op dit gebied. De meertalige visie die verbonden is met het ERK kent waarde toe aan culturele en linguïstische diversiteit op individueel niveau. Zij bevordert de behoefte van leerders als “sociale wezens” om gebruik te maken van al hun linguïstische en culturele middelen en ervaringen om volledig te kunnen deelnemen aan sociale en educatieve contexten, wederzijds begrip te bereiken, toegang te krijgen tot kennis en tegelijkertijd hun linguïstische en culturele repertoire verder te ontwikkelen. Het ERK 2001 zegt hierover het volgende:

[De meertalige benadering] legt de nadruk op het feit dat naarmate iemands ervaring met taal in haar culturele contexten zich uitbreidt, van de taal van thuis naar die van de samenleving in het algemeen en vervolgens naar de talen van andere volken (hetzij geleerd in het onderwijs, hetzij door directe ervaring), die persoon deze talen en culturen niet in strikt gescheiden mentale compartimenten bewaart maar veeleer een communicatieve competentie opbouwt waaraan alle taalkennis en -ervaring bijdraagt en waarin talen verbanden en interacties aangaan. (ERK 2001, paragraaf 1.3)

Afbeelding 15 - Meertalige en pluriculturele competentie

De visie van de leerder als een sociaal wezen in de actiegerichte benadering ontwikkelt deze concepten verder in relatie tot taalonderwijs en stelt, overwegende dat:

het doel van taalonderwijs ingrijpend [is] veranderd. Het wordt niet langer simpelweg beschouwd als het bereiken van de “beheersing” van één, twee of zelfs drie afzonderlijke, geïsoleerde talen, met de “ideale moedertaalspreker” als ultiem rolmodel. Het doel is nu veeleer om een linguïstisch repertoire te ontwikkelen waarin alle taalvaardigheden een plaats hebben. (ERK 2001, paragraaf 1.3)

Bij de ontwikkeling van descriptoren is bijzondere aandacht besteed aan de volgende punten, die specifiek worden genoemd in het ERK 2001:

- ▶ talen hangen met elkaar samen en zijn onderling verbonden, in het bijzonder op het niveau van het individu;
- ▶ talen en culturen worden niet opgeslagen in afzonderlijke mentale compartimenten;

- ▶ alle kennis en ervaring op het gebied van talen draagt bij aan het opbouwen van communicatieve competentie;
- ▶ het doel is niet evenwichtige beheersing van verschillende talen, maar eerder het vermogen (en de bereidheid) om het taalgebruik af te stemmen op de sociale en communicatieve situatie;
- ▶ barrières tussen talen kunnen worden overwonnen in communicatie, en verschillende talen kunnen doelgericht worden gebruikt om boodschappen over te brengen in dezelfde situatie.

Na analyse van de recente literatuur is ook rekening gehouden met andere concepten:

- ▶ vermogen om met “anders-zijn” om te gaan, om overeenkomsten en verschillen te identificeren, om voort te bouwen op bekende en onbekende culturele kenmerken enzovoort, om zo communicatie en samenwerking mogelijk te maken;
- ▶ bereidheid om op te treden als een intercultureel mediator;
- ▶ proactief vermogen om kennis van vertrouwde talen te gebruiken om nieuwe talen te begrijpen, door te zoeken naar etymologisch verwante woorden en internationaal gebruikte woorden om wijs te worden uit teksten in onbekende talen, zonder het gevaar van “valse vrienden” uit het oog te verliezen;
- ▶ vermogen om op een sociolinguïstisch gepaste manier te reageren door elementen van andere talen en/of variaties van talen op te nemen in het eigen discours voor communicatieve doeleinden;
- ▶ vermogen om gebruik te maken van het eigen linguïstische repertoire om doelgericht talen te vermengen, in te bedden en af te wisselen op de niveaus van uiting en gesprek;
- ▶ bereidheid en vermogen om het talige/meertalige en culturele/pluriculturele bewustzijn uit te breiden door middel van een open en nieuwsgierige houding.

De reden om descriptoren in dit gebied in verband te brengen met ERK-niveaus is het ondersteunen van curriculumontwikkelaars en docenten/leerkrachten bij hun inspanningen om (a) het perspectief van taalonderwijs in hun context te verbreden en (b) de linguïstische en culturele diversiteit van hun leerders te erkennen en te waarderen. Descriptoren worden aangeboden in niveaus ter ondersteuning van de selectie van relevante meertalige/pluriculturele doelstellingen die ook realistisch zijn als het gaat om het taalniveau van de betreffende gebruikers/leerders.

De schaal “Pluriculturele ruimte mogelijk maken” is opgenomen in de paragraaf “Mediatie van communicatie” in plaats van hier, omdat de nadruk hierin ligt op een meer proactieve rol van intercultureel mediator. De drie schalen in deze paragraaf beschrijven aspecten van het bredere conceptuele gebied van meertalig en intercultureel onderwijs.

Dit is het onderzoeksgebied van het referentiekader voor pluralistische benaderingen van talen en culturen (*Framework of reference for pluralistic approaches to languages and cultures*, FREPA/CARAP), dat verschillende aspecten van meertalige en interculturele competenties in een hypertextuele structuur plaatst die losstaat van het taalniveau en onderverdeeld is volgens drie brede gebieden: kennis (*savoir*), houdingen (*savoir-être*) en vaardigheden (*savoir-faire*). Gebruikers kunnen FREPA/CARAP raadplegen voor meer informatie en voor toegang tot bijbehorend oefenmateriaal.

Voortbouwen op pluricultureel repertoire

Er zijn veel begrippen opgenomen die voorkomen in de literatuur en descriptoren voor interculturele competentie, bijvoorbeeld:

- ▶ de noodzaak om met dubbelzinnigheid om te gaan als men wordt geconfronteerd met culturele diversiteit, reacties aanpassen, taal afstemmen, enzovoort;
- ▶ de noodzaak te begrijpen dat verschillende culturen mogelijk verschillende gewoonten en normen hebben en dat handelingen anders kunnen worden opgevat door mensen die deel uitmaken van een andere cultuur;
- ▶ de noodzaak om rekening te houden met verschillen in gedrag (waaronder gebaren, tonen en houdingen), het bespreken van overgeneralisering en stereotypen;

- ▶ de noodzaak om overeenkomsten te herkennen en deze als basis te gebruiken om de communicatie te verbeteren;
- ▶ bereidheid om gevoeligheid voor verschillen te tonen;
- ▶ de bereidheid om verduidelijking aan te bieden en te vragen: rekening houden met mogelijke risico's van misverstanden.

De volgende sleutelbegrippen zijn in de schaal opgenomen:

- ▶ herkennen van en handelen naar culturele, sociaal-pragmatische en sociolinguïstische conventies/aanwijzingen;
- ▶ herkennen en interpreteren van overeenkomsten en verschillen in perspectieven, gebruiken, gebeurtenissen;
- ▶ neutraal en kritisch evalueren.

Dit zijn de kenmerken van de voortgang door de schaal: op de A-niveaus kan de gebruiker/leerder potentiële oorzaken van op cultuur gebaseerde complicaties in communicatie herkennen en hiernaar handelen in eenvoudige alledaagse uitwisselingen. Op B1 kan de gebruiker/leerder in het algemeen reageren op de meest gebruikte culturele aanwijzingen, handelen naar sociaal-pragmatische conventies en kenmerken van de eigen cultuur en andere culturen uitleggen of bespreken. Op B2 kan de gebruiker/leerder effectief communiceren en omgaan met de meeste problemen die zich voordoen, en is meestal in staat misverstanden te herkennen en te herstellen. Op de C-niveaus ontwikkelt dit zich verder en is de gebruiker/leerder in staat de achtergrond van culturele overtuigingen, waarden en gebruiken op genuanceerde wijze uit te leggen, aspecten ervan te interpreteren en te bespreken, om te gaan met sociolinguïstische en pragmatische ambiguïteit en reacties constructief en cultureel passend uit te drukken.

VOORTBOUWEN OP PLURICULTUREEL REPERTOIRE	
C2	Kan de eigen handelingen en manier van uitdrukken kiezen en afstemmen op de context, is zich bewust van culturele verschillen en kan subtiele aanpassingen doen om misverstanden en culturele incidenten te voorkomen en/of te herstellen.
C1	Kan verschillen in sociolinguïstische/sociaal-pragmatische conventies identificeren, er kritisch over nadenken en de eigen communicatie op basis daarvan aanpassen. Kan de achtergrond van culturele waarden en gebruiken fijngevoelig verklaren en aspecten ervan interpreteren en bespreken, gebruikmakend van interculturele ontmoetingen, teksten, film enzovoort. Kan omgaan met ambiguïteit in cultuuroverschrijdende communicatie en eigen reacties constructief en op cultureel passende wijze uitdrukken om duidelijkheid te verschaffen.
B2	**Kan de standpunten en gebruiken van de eigen en andere sociale groepen beschrijven en evalueren en toont daarbij bewustzijn van de impliciete waarden waarop oordelen en vooroordelen vaak zijn gebaseerd. **Kan de interpretatie van de culturele aannamen, vooropgezette meningen, stereotypen en vooroordelen van de eigen gemeenschap en van andere vertrouwde gemeenschappen uitleggen. **Kan een document of gebeurtenis uit een andere cultuur interpreteren en uitleggen en in verband brengen met documenten of gebeurtenissen uit de eigen cultuur of culturen en/of andere vertrouwde culturen. **Kan de objectiviteit en evenwichtigheid van informatie en opinies in de media over de eigen en andere gemeenschappen bespreken. Kan overeenkomsten en verschillen in cultureel bepaalde gedragspatronen (bijvoorbeeld gebaren en spraakvolume of, voor gebarentalen, gebaargrootte) identificeren en hierover nadenken en het belang ervan bespreken om wederzijds begrip te bewerkstelligen. Kan, tijdens een interculturele ontmoeting, erkennen dat wat de ene persoon vanzelfsprekend vindt in een bepaalde situatie dat voor een ander niet noodzakelijkerwijs is en kan passend reageren en zich passend uitdrukken. Kan in het algemeen culturele aanwijzingen in de betreffende cultuur op passende wijze interpreteren. Kan bepaalde manieren van communiceren in de eigen cultuur en andere culturen en de risico's van misverstanden die ze oproepen overdenken en uitleggen.

VOORTBOUWEN OP PLURICULTUREEL REPERTOIRE	
B1	<p>Kan in het algemeen handelen volgens conventies met betrekking tot lichaamshouding, oogcontact en afstand van anderen.</p> <p>Kan in het algemeen passend reageren op de meest voorkomende culturele aanwijzingen.</p> <p>Kan kenmerken van de eigen cultuur uitleggen aan leden van een andere cultuur of kenmerken van de andere cultuur uitleggen aan leden van de eigen cultuur.</p> <p>Kan in eenvoudige bewoordingen uitleggen hoe de eigen waarden en gedragingen van invloed zijn op de kijk op de waarden en gedragingen van anderen.</p> <p>Kan in eenvoudige bewoordingen bespreken hoe dingen die “vreemd” overkomen in een andere sociaal-culturele context best “normaal” kunnen zijn voor de andere betrokkenen.</p> <p>Kan in eenvoudige bewoordingen bespreken hoe de eigen cultureel bepaalde handelingen door mensen uit andere culturen anders opgevat kunnen worden.</p>
A2	<p>Kan elementaire culturele conventies die verband houden met alledaagse sociale uitwisselingen (bijvoorbeeld verschillende groeten, rituelen) herkennen en toepassen.</p> <p>Kan zich gepast gedragen als het gaat om alledaagse begroetingen, afscheid, en uitingen van dank en excuses, hoewel omgaan met afwijkingen van de routine moeilijk is.</p> <p>Kan inzien dat het eigen gedrag in alledaagse transacties een andere boodschap kan overbrengen dan de bedoeling is en kan proberen dit eenvoudig uit te leggen.</p> <p>Kan herkennen wanneer er problemen optreden in interacties met leden van andere culturen, ondanks onzekerheid over het eigen gedrag in die situatie.</p>
A1	<p>Kan verschillende manieren van nummeren, afstanden meten, de tijd aangeven enzovoort herkennen, al is het misschien moeilijk dit toe te passen, zelfs in eenvoudige alledaagse transacties van concrete aard.</p>
Pre-A1	<i>Geen descriptors beschikbaar</i>

Descriptors die zijn gemarkeerd met asterisken (**) vertegenwoordigen een hoog niveau voor B2. Ze kunnen ook geschikt zijn voor de C-niveaus.

Meertalig begrip

Het belangrijkste begrip dat is vertegenwoordigd in deze schaal is het vermogen om de kennis en (gedeeltelijke) taalvaardigheid in een of meer talen te gebruiken als hulpmiddel voor het benaderen van teksten in andere talen, om zo een communicatief doel te bereiken. De volgende sleutelbegrippen zijn in de schaal opgenomen:

- ▶ openheid en flexibiliteit om te werken met verschillende elementen van verschillende talen;
- ▶ gebruikmaken van aanwijzingen;
- ▶ gebruikmaken van overeenkomsten, herkennen van “valse vrienden” (vanaf B1);
- ▶ gebruikmaken van parallelle bronnen in verschillende talen (vanaf B1);
- ▶ samenvoegen van informatie uit alle beschikbare bronnen (in verschillende talen).

Dit zijn de kenmerken van de voortgang door de schaal: naarmate de leerder hoger in de schaal komt, verschuift de focus van het lexicale niveau naar het gebruik van cotekst en contextuele of genre-gerelateerde aanwijzingen. Een meer analytisch vermogen is aanwezig op de B-niveaus, waarbij gebruik wordt gemaakt van overeenkomsten, “valse vrienden” worden herkend en parallelle bronnen in verschillende talen worden gebruikt. Er zijn geen descriptors voor de C-niveaus, mogelijk omdat de gebruikte bronnen zich op de A- en B-niveaus richtten.

Opmerking: Wat in deze schaal is gekalibreerd, is de praktische functionele vaardigheid om gebruik te maken van meertaligheid. In een context waarin specifieke talen een rol spelen, kunnen gebruikers de descriptors aanvullen door die talen te specificeren en de onderstreepte en cursieve uitdrukkingen in de descriptors te vervangen.

De descriptor voor B1:

Kan de boodschap van een tekst afleiden door gebruik te maken van opgedane kennis uit teksten over hetzelfde thema die zijn geschreven in *andere talen* (bijvoorbeeld kort nieuws, museumbrochure, onlinerecensies).

kan bijvoorbeeld worden weergegeven als:

Kan de boodschap van een tekst in het Duits afleiden door gebruik te maken van opgedane kennis uit teksten over hetzelfde thema die zijn geschreven in het Frans en Engels (bijvoorbeeld kort nieuws, museumbrochure, onlinerecensies).

	MEERTALIG BEGRIP
C2	<i>Geen descriptors beschikbaar; zie B2</i>
C1	<i>Geen descriptors beschikbaar; zie B2</i>
B2	Kan de eigen kennis van contrasterende genreconventies en tekstpatronen in <i>talen in het eigen meertalige repertoire</i> gebruiken om het begrip te ondersteunen.
B1	<p>Kan kennis die is opgedaan in <i>één taal</i> gebruiken om het onderwerp en de belangrijkste boodschap van een tekst in <i>een andere taal</i> te begrijpen (bijvoorbeeld bij het lezen van korte krantenartikelen over hetzelfde thema in verschillende talen).</p> <p>Kan parallele vertalingen van teksten (bijvoorbeeld tijdschriftartikelen, verhalen, passages van romans) gebruiken om begrip te ontwikkelen in <i>verschillende talen</i>.</p> <p>Kan de boodschap van een tekst afleiden door gebruik te maken van opgedane kennis uit teksten over hetzelfde thema in <i>andere talen</i> (bijvoorbeeld kort nieuws, museumbrochures, onlinerecensies).</p> <p>Kan informatie oppikken uit documenten in <i>verschillende talen</i> in het eigen vakgebied (bijvoorbeeld om op te nemen in een presentatie).</p> <p>Kan overeenkomsten en tegenstellingen herkennen in de manier waarop concepten zijn uitgedrukt in <i>verschillende talen</i>, om onderscheid te maken tussen identiek gebruik van hetzelfde woord/gebaar en “valse vrienden”.</p> <p>Kan de eigen kennis van contrasterende grammaticale structuur en functionele uitdrukkingen in <i>talen in het eigen meertalige repertoire</i> gebruiken om het begrip te ondersteunen.</p>
A2	<p>Kan korte, duidelijk gearticuleerde mededelingen begrijpen door het combineren van begrijpelijke beschikbare versies in <i>verschillende talen</i>.</p> <p>Kan korte, duidelijke boodschappen en instructies begrijpen door het combineren van begrijpelijke versies in <i>verschillende talen</i>.</p> <p>Kan eenvoudige waarschuwingen, instructies en productinformatie die parallel worden verstrekt <i>in verschillende talen</i> gebruiken om relevante informatie te vinden.</p>
A1	<p>Kan internationaal gebruikte woorden/gebaren en woorden/gebaren die voorkomen in verschillende talen (bijvoorbeeld haus/huis/house) herkennen en zo:</p> <ul style="list-style-type: none"> de betekenis van eenvoudige borden en kennisgevingen achterhalen; de waarschijnlijke boodschap in een korte, eenvoudige tekst identificeren; korte, eenvoudige sociale uitwisselingen die zeer langzaam en duidelijk in de directe omgeving plaatsvinden in grote lijnen volgen; achterhalen wat mensen rechtstreeks proberen te zeggen, als de articulatie zeer langzaam en duidelijk is, zo nodig met herhaling.
Pre-A1	<i>Geen descriptors beschikbaar</i>

Voortbouwen op meertalig repertoire

In deze schaal vinden we aspecten die de beide eerdere schalen kenmerken. Naarmate de leerder het eigen pluriculturele repertoire opbouwt, maakt deze ook gebruik van alle beschikbare linguïstische bronnen om effectief te communiceren in een meertalige context en/of in een klassieke mediatiesituatie waarin de andere mensen geen gemeenschappelijke taal hebben. De volgende sleutelbegrippen zijn in de schaal opgenomen:

- ▶ flexibele aanpassing aan de situatie;
- ▶ aanvoelen wanneer en in hoeverre het gebruik van verschillende talen nuttig en gepast is;
- ▶ taal aanpassen op basis van de linguïstische vaardigheden van gesprekspartners;
- ▶ zo nodig talen vermengen en afwisselen tussen talen;
- ▶ uitleggen en verduidelijken in verschillende talen;

- ▶ mensen aanmoedigen verschillende talen te gebruiken door een voorbeeld te geven.

Dit zijn de kenmerken van de voortgang door de schaal: op de A-niveaus ligt de nadruk op het gebruiken van alle mogelijke bronnen om een eenvoudige alledaagse transactie te kunnen uitvoeren. Vanaf de B-niveaus begint de gebruiker/leerder de taal creatief te manipuleren en op B2 wisselt de gebruiker/leerder de talen flexibel af om anderen meer op hun gemak te stellen, verduidelijkingen te geven, gespecialiseerde informatie over te brengen en in het algemeen de efficiëntie van de communicatie te vergroten. Op de C-niveaus blijft dit belangrijk en daarnaast is er de vaardigheid om verfijnde abstracte concepten in verschillende talen toe te lichten en uit te leggen. In het algemeen is er ook een voortgang van het inbedden van losse woorden uit andere talen naar het uitleggen van bijzonder geschikte uitdrukkingen en het gebruiken van metaforen voor effect.

Opmerking: Wat in deze schaal is gekalibreerd, is de praktische functionele vaardigheid om gebruik te maken van meertaligheid. In een context waarin specifieke talen een rol spelen, kunnen gebruikers de descriptoren aanvullen door die talen te specificeren en de onderstreepte en cursieve uitdrukkingen in de descriptoren te vervangen.

De descriptor voor B2

Kan gebruikmaken van verschillende talen in het eigen meertalige repertoire tijdens samenwerkende interactie, om de aard van de taak, de belangrijkste stappen, de te nemen beslissingen en de verwachte resultaten te verduidelijken.

kan bijvoorbeeld worden weergegeven als:

Kan gebruikmaken van Engels, Spaans en Frans tijdens samenwerkende interactie, om de aard van de taak, de belangrijkste stappen, de te nemen beslissingen en de verwachte resultaten te verduidelijken.

VOORTBOUWEN OP MEERTALIG REPERTOIRE	
C2	<p>Kan interactief zijn in een meertalige context met betrekking tot abstracte en gespecialiseerde onderwerpen door flexibel af te wisselen tussen <u>talen in het eigen meertalige repertoire</u> en zo nodig de verschillende bijdragen uit te leggen.</p> <p>Kan overeenkomsten en verschillen verkennen tussen metaforen en andere beeldspraak in de <u>talen in het eigen meertalige repertoire</u>, om een retorisch effect te bereiken of voor de lol.</p>
C1	<p>Kan flexibel afwisselen tussen talen om communicatie in een meertalige context mogelijk te maken door bijdragen aan de discussie en teksten waarnaar wordt verwezen samen te vatten en toe te lichten in de <u>verschillende talen in het eigen meertalige repertoire</u>.</p> <p>Kan effectief deelnemen aan een gesprek in <u>twee of meer talen in het eigen meertalige repertoire</u> en zich aanpassen aan de veranderingen van taal en inspelen op de behoeften en linguïstische vaardigheden van de gesprekspartners.</p> <p>Kan specialistische terminologie uit een <u>andere taal in het eigen meertalige repertoire</u> gebruiken waarmee de gesprekspartner(s) meer vertrouwd is/zijn om het begrip te verbeteren bij de bespreking van abstracte en specialistische onderwerpen.</p> <p>Kan spontaan en flexibel reageren in de juiste taal als iemand anders overschakelt op een <u>andere taal in het eigen meertalige repertoire</u>.</p> <p>Kan het begrip en de bespreking van een tekst die is gesproken, gebaard of geschreven in <u>één taal</u> ondersteunen door deze in <u>een andere taal in het eigen meertalige repertoire</u> uit te leggen, samen te vatten, te verduidelijken of uit te breiden.</p>

VOORTBOUWEN OP MEERTALIG REPERTOIRE	
B2	<p>**Kan herkennen in hoeverre het passend is om flexibel gebruik te maken van <u>verschillende talen in het eigen meertalige repertoire</u> in een specifieke situatie, teneinde de efficiëntie van de communicatie te verbeteren.</p> <p>**Kan efficiënt afwisselen tussen <u>talen in het eigen meertalige repertoire</u> om begrip van en tussen derde partijen die geen gemeenschappelijke taal hebben mogelijk te maken.</p> <p>**Kan in een uiting een uitdrukking uit een <u>andere taal in het eigen meertalige repertoire</u> gebruiken die bijzonder geschikt is voor de situatie of het concept dat wordt besproken en deze zo nodig aan de gesprekspartner uitleggen.</p> <p>Kan afwisselen tussen <u>talen in het eigen meertalige repertoire</u> om specialistische informatie en zaken met betrekking tot het eigen interessegebied over te brengen op verschillende gesprekspartners.</p> <p>Kan gebruikmaken van <u>verschillende talen in het eigen meertalige repertoire</u> tijdens samenwerkende interactie, om de aard van de taak, de belangrijkste stappen, de te nemen beslissingen, en de verwachte resultaten te verduidelijken.</p> <p>Kan gebruikmaken van <u>verschillende talen in het eigen meertalige repertoire</u> om andere mensen aan te moedigen de taal te gebruiken die ze het prettigst vinden.</p>
B1	<p>Kan creatief gebruikmaken van het beperkte repertoire in <u>verschillende talen in het eigen meertalige repertoire</u> voor alledaagse contexten, om met een onverwachte situatie om te gaan.</p>
A2	<p>Kan het eigen beperkte repertoire in <u>verschillende talen</u> inzetten om een probleem uit te leggen of om hulp of verduidelijking te vragen.</p> <p>Kan eenvoudige woorden/gebaren en frasen uit <u>verschillende talen in het eigen meertalige repertoire</u> gebruiken om een eenvoudige, praktische transactie of informatie-uitwisseling uit te voeren.</p> <p>Kan een eenvoudig woord/gebaar uit <u>een andere taal in het eigen meertalige repertoire</u> gebruiken om zich verstaanbaar te maken in een alledaagse routinesituatie als een geschikte uitdrukking in <u>de taal die wordt gebruikt</u> niet meteen te binnen schiet.</p>
A1	<p>Kan een zeer beperkt repertoire in <u>verschillende talen</u> gebruiken om een zeer elementaire, concrete, alledaagse transactie uit te voeren met een welwillende gesprekspartner.</p>
Pre-A1	<p>Geen descriptors beschikbaar</p>

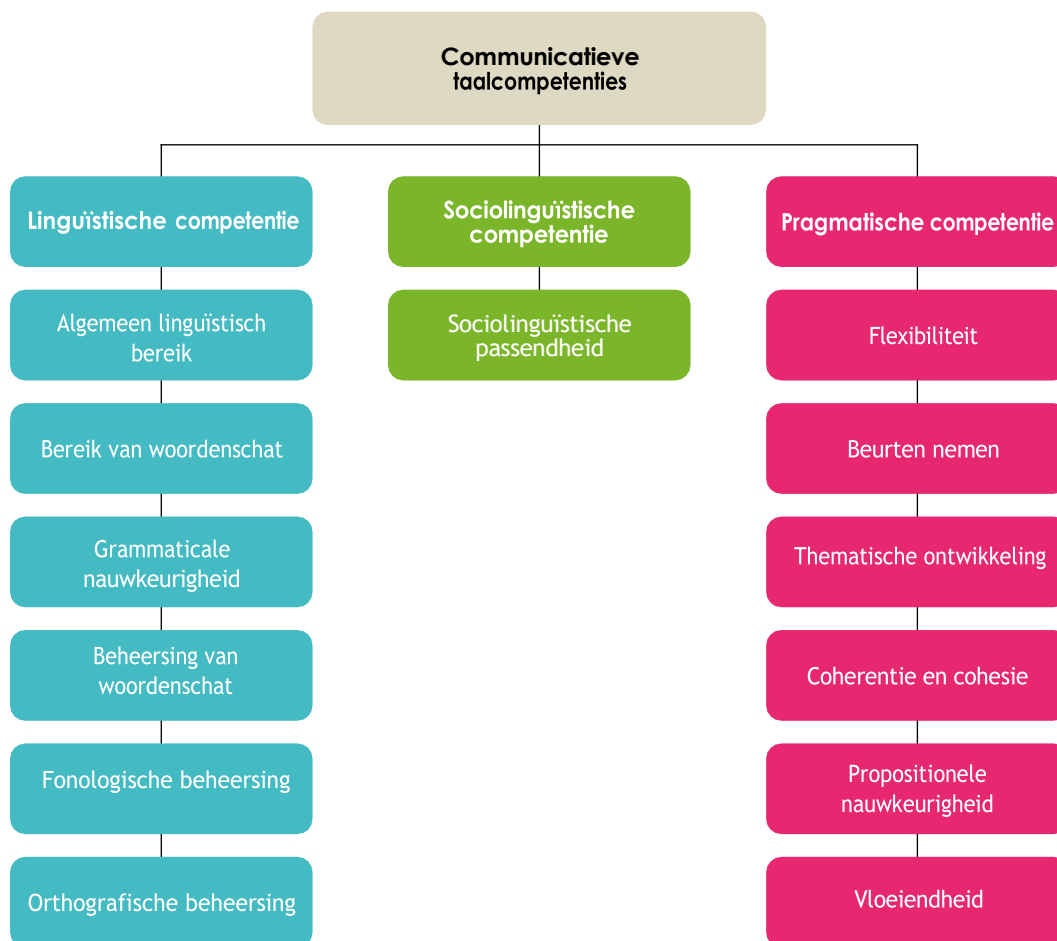
Descriptors die zijn gemarkeerd met asterisken (**) vertegenwoordigen een hoog niveau voor B2. Ze kunnen ook geschikt zijn voor de C-niveaus.

Hoofdstuk 5

DE ILLUSTRATIEVE DESCRIPTORSCHALEN VAN HET ERK: COMMUNICATIEVE TAALCOMPETENTIES

Zoals al is gezegd in de eerste paragraaf bij de bespreking van het beschrijvingschema van het ERK, is de visie op competentie in het ERK niet alleen ontleend aan de toegepaste taalkunde maar ook aan de toegepaste psychologie en sociopolitieke benaderingen. Vooral de verschillende competentiemodellen die sinds het begin van de jaren 1980 zijn ontwikkeld in de toegepaste taalkunde hebben het ERK beïnvloed. Hoewel ze op andere manieren waren geordend, hadden deze modellen in het algemeen vier hoofdaspecten met elkaar gemeen: strategische competentie, linguïstische competentie, pragmatische competentie (bestaande uit zowel gesprekscompetentie als functionele/actionele competentie) en sociaal-culturele competentie (waaronder sociolinguïstische competentie). Aangezien strategische competentie wordt behandeld in relatie tot activiteiten, presenteert het ERK descriptorschalen voor aspecten van communicatieve taalvaardigheid in paragraaf 5.2 van het ERK 2001 onder drie koppen: “Linguïstische competentie”, “Pragmatische competentie” en “Sociolinguïstische competentie”. Deze aspecten, of beschrijvingsparameters, zijn altijd met elkaar verweven bij elk taalgebruik; het zijn geen afzonderlijke “componenten” en ze kunnen niet van elkaar worden geïsoleerd.

Afbeelding 16 - Communicatieve taalcompetenties

5.1 LINGUIÏSTISCHE COMPETENTIE

Er zijn descriptoren beschikbaar voor verschillende aspecten van linguïstische competentie: “Bereik” (onderverdeeld: “Morfologisch-syntactisch bereik”, later “Algemeen linguïstisch bereik” genoemd, en “Bereik van de woordenschat”); “Beheersing” (onderverdeeld: “Grammaticale nauwkeurigheid” en “Beheersing van de woordenschat”), “Fonologische beheersing” en “Orthografische beheersing”. Het onderscheid tussen bereik en beheersing wordt vaak gemaakt en weerspiegelt de complexiteit van de gebruikte taal. Het gaat dus niet alleen om het registreren van fouten. “Fonologische beheersing” wordt gepresenteerd als een beschrijvingsschema met de categorieën “Algemene fonologische beheersing”, “Klankarticulatie” en “Prosodische kenmerken” (klemtoon, intonatie en niet-manuele signalen).

De kenmerken van een taal die succesvol wordt gebruikt op verschillende niveaus worden soms “onderscheidende kenmerken” genoemd, maar deze verschillen per taal. Dankzij onderzoek in corpuslinguïstiek komt er langzaam meer duidelijkheid over de aard van deze kenmerken en de nauwkeurigheid waarmee leerders ze gebruiken, maar de resultaten kunnen niet zomaar worden veralgemeend voor alle talen of alle taalachtergronden van de betreffende leerders.

Algemeen linguïstisch bereik

Aangezien het eerste bewijs van de verwerving van een tweede taal (dit wil zeggen: vooruitgang) de verschijning is van nieuwe vormen en niet de beheersing ervan, is het “bereik” van de taal waarover de gebruiker/leerder kan beschikken van groot belang. Ten tweede vormen pogingen tot het gebruik van complexere taal, het nemen van risico's en het betreden van onbekend terrein een essentieel deel van het leerproces. Als leerders complexere taken gaan uitvoeren, neemt hun beheersing van de taal natuurlijk af en dat hoort ook zo. Leerders zullen moeilijkere, onlangs geleerde morfologie en syntax minder goed beheersen dan alles wat al vertrouwd is en daarmee moet rekening worden gehouden bij het beschouwen van (een gebrek aan) nauwkeurigheid.

De volgende sleutelbegrippen zijn in de schaal opgenomen:

bereik van situaties - van A1 tot B2, daarna onbeperkt;

soort taal: van uit het hoofd geleerde frasen tot een heel gevarieerde taal om gedachten precies te formuleren, nadruk te leggen, onderscheid te maken en ambiguïteit uit te sluiten;

beperkingen: van regelmatig vastlopen/verkeerd begrijpen in niet-routinematige situaties tot geen enkel teken van beperkingen in wat je kan zeggen.

	ALGEMEEN LINGUIÏSTISCH BEREIK
C2	Kan gebruikmaken van een volledige en betrouwbare beheersing van een heel gevarieerde taal om gedachten precies te formuleren, nadruk te leggen, onderscheid te maken en ambiguïteit uit te sluiten, zonder zichtbare vereenvoudiging van de boodschap.
C1	Kan uiteenlopende complexe grammaticale structuren op passende wijze en met aanzienlijke flexibiliteit gebruiken. Kan een geschikte formulering kiezen om zich helder uit te drukken, zonder de boodschap te hoeven vereenvoudigen.
B2	Kan zich helder uitdrukken zonder veel aanwijzingen voor het vereenvoudigen van de boodschap. Beschikt over een voldoende gevarieerde taal om duidelijke beschrijvingen te geven, standpunten te formuleren en argumenten te geven, zonder al te opvallend te hoeven zoeken naar woorden/gebaren, en daarbij bepaalde complexe zinsvormen te gebruiken.
B1+	Beschikt over een voldoende gevarieerde taal om onvoorspelbare situaties te beschrijven, met redelijke nauwkeurigheid de hoofdpunten van een idee of probleem uit te leggen en gedachten onder woorden te brengen over abstracte of culturele onderwerpen zoals muziek en films.

ALGEMEEN LINGUISTISCH BEREIK	
B1	Beschikt over genoeg taal om zich te redden, met een woordenschat die voldoende is om zich, met enige aarzeling en omschrijvingen, te uiten over onderwerpen als familie, hobby's en interessegebieden, werk, reizen en actualiteiten, hoewel lexicale beperkingen tot herhaling en soms zelfs tot problemen met formuleren leiden.
A2	Beschikt over een repertoire van elementaire taal om met voorspelbare alledaagse situaties om te gaan, al zal het nodig zijn de boodschap erg te vereenvoudigen en naar woorden/gebaren te zoeken.
	Kan beknopte alledaagse uitdrukkingen produceren om te voldoen aan eenvoudige behoeften van concrete aard (bijvoorbeeld persoonlijke gegevens, dagelijkse routines, wensen en behoeften, verzoeken om inlichtingen).
	Kan elementaire zinspatronen gebruiken en communiceren met uit het hoofd geleerde frasen, groepen van een paar woorden/gebaren en formules over zichzelf en anderen, wat zij doen, plaatsen, bezittingen, enzovoort. Beschikt over een beperkt repertoire van korte uit het hoofd geleerde frasen voor voorspelbare overlevingssituaties; in niet-alledaagse situaties komt het regelmatig tot mislukte communicatie en misverstanden.
A1	Beschikt over een zeer elementair bereik van eenvoudige uitdrukkingen over persoonlijke gegevens en behoeften van concrete aard.
	Kan enkele elementaire structuren gebruiken in enkelvoudige zinnen met enige weglating of reductie van elementen.
Pre-A1	Kan losse woorden en elementaire uitdrukkingen gebruiken om eenvoudige informatie over zichzelf te geven.

Bereik van de woordenschat

Het bereik van de woordenschat is de breedte en variatie van woorden en uitdrukkingen die wordt gebruikt. Het bereik van de woordenschat wordt meestal verkregen door veel te lezen. De volgende sleutelbegrippen zijn in de schaal opgenomen:

- ▶ bereik van situaties: van A1 tot B2, daarna onbeperkt;
- ▶ soort taal: van een elementair repertoire van woorden/gebaren en zinnen tot een zeer breed lexicaal repertoire dat idiomatische uitdrukkingen en spreektaal omvat.

Opmerking: Het bereik van de woordenschat heeft betrekking op zowel receptie als productie. Voor gebarentalen wordt vanaf A2+ tot en met C2 een bevroren en productieve woordenschat verondersteld en voor A1 en A2 een bevroren woordenschat.

BEREIK VAN DE WOORDENSCHAT	
C2	Heeft een goede beheersing van een breed lexicaal repertoire met inbegrip van idiomatische uitdrukkingen en uitdrukkingen uit de spreektaal; toont zich bewust van betekenisconnotaties.
C1	Heeft een goede beheersing van een breed repertoire aan woorden, waardoor hiaten in de woordenschat gemakkelijk kunnen worden gedicht met omschrijvingen; er is in geringe mate sprake van zichtbaar zoeken naar uitdrukkingen en vermijdingsstrategieën.
	Kan in bijna alle situaties kiezen uit meerdere opties in de eigen woordenschat door gebruik te maken van synoniemen en zelfs minder gebruikelijke woorden/gebaren.
	Heeft een goede beheersing van idiomatische uitdrukkingen en uitdrukkingen uit de spreektaal; kan vrij goed met woorden/gebaren spelen. Kan het bereik van technische woordenschat en idiomatische uitdrukkingen dat gebruikelijk is in het eigen specialisatiegebied begrijpen en adequaat gebruiken.
B2+	Kan de belangrijkste technische terminologie in het eigen vakgebied begrijpen en gebruiken bij het bespreken van de specialisatie met andere deskundigen.

BEREIK VAN DE WOORDENSCHAT	
B2	Beschikt over een goede woordenschat voor zaken die verband houden met het eigen vakgebied en de meeste algemene onderwerpen. Kan variatie aanbrengen in formuleringen om te veel herhaling te voorkomen, al kunnen hiaten in de woordenschat nog wel tot aarzeling en omschrijving leiden. Kan de passende collocaties van veel woorden/gebaren in de meeste contexten tamelijk stelselmatig produceren. Kan veel van de specialistische woordenschat in het eigen vakgebied begrijpen en gebruiken, maar heeft problemen met specialistische terminologie daarbuiten.
B1	Heeft een goede beheersing van een woordenschatbereik met betrekking tot vertrouwde onderwerpen en alledaagse situaties. Beschikt over voldoende woorden om zich, met enige omschrijvingen, te uiten over de meeste onderwerpen die betrekking hebben op het dagelijks leven, zoals familie, hobby's en interesses, werk, reizen en actualiteiten.
A2	Beschikt over voldoende woordenschat om alledaagse handelingen uit te voeren die betrekking hebben op vertrouwde situaties en onderwerpen. Beschikt over voldoende woordenschat om elementaire communicatiebehoefte tot uiting te brengen. Beschikt over voldoende woordenschat om primaire levensbehoefte te vervullen.
A1	Heeft een elementaire woordenschat die bestaat uit geïsoleerde woorden/gebaren en frasen met betrekking tot bepaalde concrete situaties.
Pre-A1	<i>Geen descriptoren beschikbaar</i>

Grammaticale nauwkeurigheid

Deze schaal heeft zowel betrekking op het vermogen van de gebruiker/leerder om zich “gefabriceerde” uitdrukkingen correct te herinneren als op het vermogen om zich bezig te houden met grammaticale vormen bij het formuleren van gedachten. Dat is moeilijk omdat de gebruiker/leerder, tijdens het formuleren van gedachten of het uitvoeren van complexere taken, de meerderheid van het mentale verwerkingscapaciteit nodig heeft om de taak te volbrengen. Daarom neemt de nauwkeurigheid tijdens complexe taken meestal af. Daarnaast suggereert onderzoek in het Engels, Frans en Duits dat de onnauwkeurigheid rond B1 toeneemt, als de leerder de taal onafhankelijker en creatiever begint te gebruiken. Het feit dat de nauwkeurigheid niet lineair toeneemt, is weerspiegeld in de descriptoren. De volgende sleutelbegrippen zijn in de schaal opgenomen:

- ▶ beheersing van een specifiek repertoire (A1 tot B1);
- ▶ opvallende vergissingen (B1 tot B2);
- ▶ mate van beheersing (B2 tot C2).

GRAMMATICALE NAUWKEURIGHEID	
C2	Blijft grammaticaal meester van complexe taal, ook wanneer de aandacht elders is gericht (bijvoorbeeld op vooruitdenken of het monitoren van de reacties van anderen).
C1	Handhaaft consequent een hoge mate van grammaticale nauwkeurigheid; fouten zijn zeldzaam en moeilijk aan te wijzen.
B2	Goede beheersing van de grammatica; incidentele vergissingen of niet-stelselmatige fouten en kleine onvolkomenheden in de zinsstructuur kunnen nog voorkomen maar zijn zeldzaam en worden meestal achteraf verbeterd.
	Toont een betrekkelijk grote beheersing van de grammatica. Maakt geen vergissingen die tot misverstanden leiden. Heeft een goede beheersing van eenvoudige taalstructuren en sommige complexe grammaticale vormen, hoewel complexe structuren vaak op een starre manier en met enige onnauwkeurigheid gebruikt worden.
B1	Communiceert redelijk nauwkeurig in vertrouwde omstandigheden; vertoont over het algemeen een goede grammaticale beheersing maar met merkbare invloed vanuit de moedertaal. Fouten komen voor, maar de boodschap is altijd duidelijk.
	Maakt met een redelijke mate van nauwkeurigheid gebruik van een repertoire van veelgebruikte “routines” en patronen die bekend zijn van meer voorspelbare situaties.

GRAMMATICALE NAUWKEURIGHEID	
A2	Gebruikt bepaalde eenvoudige constructies correct, maar maakt nog stelselmatig elementaire fouten; toch is de boodschap meestal wel duidelijk.
A1	Toont slechts beperkte beheersing van enkele eenvoudige grammaticale constructies en zinspatronen in een geleerd repertoire.
Pre-A1	Kan zeer eenvoudige beginselen van woord-/gebaarvolgorde toepassen in korte uitspraken.

Beheersing van de woordenschat

Deze schaal heeft betrekking op het vermogen van de gebruiker/leerder om een passende uitdrukking te kiezen uit het eigen repertoire. Naarmate de competentie toeneemt, wordt dit vermogen steeds meer gestuurd door associatie in de vorm van collocaties en lexicale bouwstenen, waarbij de ene uitdrukking de andere oproept. De volgende sleutelbegrippen zijn in de schaal opgenomen:

- ▶ vertrouwdheid van onderwerpen (A1 tot B1);
- ▶ mate van beheersing (B2 tot C2).

BEHEERSING VAN DE WOORDENSCHAT	
C2	Consequent correct en toepasselijk gebruik van de woordenschat.
C1	Gebruikt minder algemene woorden/gebaren idiomatisch en passend. Incidentele kleine vergissingen, maar geen echte fouten in woordkeuze.
B2	Passendheid in woordkeuze is over het algemeen hoog, al komen enige verwarring en onjuist woordgebruik wel voor zonder de communicatie in de weg te staan.
B1	Goede beheersing van elementaire woordenschat, al doen zich nog wel grote fouten voor wanneer meer complexe gedachten worden ontvouwd of niet-vertrouwde onderwerpen en situaties aan de orde zijn. Gebruikt een breed scala van eenvoudige woorden op passende wijze bij het spreken over vertrouwde onderwerpen.
A2	Kan een beperkt repertoire hanteren om te voorzien in concrete alledaagse behoeften.
A1	<i>Geen descriptoren beschikbaar</i>
Pre-A1	<i>Geen descriptoren beschikbaar</i>

Fonologische beheersing

De schaal uit 2001 is vervangen in deze publicatie. De beschrijving van fonologie in paragraaf 5.2.1.4 van het ERK uit 2001 is duidelijk, grondig en breed genoeg om recentere overwegingen met betrekking tot aspecten van fonologie in het onderwijs van vreemde/tweede talen op te nemen. In de schaal uit 2001 was dit conceptuele apparaat echter niet opgenomen en de voortgang leek onrealistisch, met name bij de overgang van B1 (“De uitspraak is duidelijk te verstaan ook al is soms een duidelijk buitenlands accent te horen en worden er incidenteel uitspraakfouten gemaakt”) naar B2 (“Heeft een heldere, natuurlijke uitspraak en intonatie verworven”). De schaal voor fonologie was de minst succesvolle van de schalen die in het oorspronkelijke onderzoek waren gekalibreerd en in 2001 werden gepubliceerd.

In het taalonderwijs werd traditioneel de fonologische beheersing van een geïdealiseerde moedertaalspreker als doel gesteld, waarbij een accent werd gezien als een kenmerk van gebrekkige fonologische beheersing. De focus op accent en op nauwkeurigheid in plaats van verstaanbaarheid heeft een negatief effect gehad op de ontwikkeling van het uitspraakonderwijs. Geïdealiseerde modellen die het behouden van een accent negeren, houden te weinig rekening met de context, sociolinguïstische aspecten en de behoeften van de leerders. De schaal uit 2001 leek dergelijke opvattingen te versterken en om die reden is de schaal helemaal opnieuw ontwikkeld. Een procesverslag⁴⁵ van het subproject is te vinden op de ERK-website. Op basis van een uitgebreide

⁴⁵ Piccardo E. (2016), “Phonological Scale Revision Process Report”, Education Policy Division, Council of Europe, te raadplegen op <https://rm.coe.int/168073fff9>.

studie van de literatuur en overleg met deskundigen zijn de volgende kerngebieden geïdentificeerd als uitgangspunten voor het formuleren van descriptoren:

- ▶ articulatie, met inbegrip van de uitspraak van klanken/fonemen;
- ▶ prosodie, met inbegrip van intonatie, ritme en klemtoon - zowel op woord- als op zinsniveau - en spreektempo/in stukjes verdelen;
- ▶ uitgesprokenheid van accent en afwijking van een "norm";
- ▶ begrijpelijkheid, toegankelijkheid van betekenis voor gesprekspartners, waaronder ook de waargenomen moeilijkheid voor gesprekspartners om te begrijpen (meestal aangeduid als verstaanbaarheid).

Aangezien er een zekere overlap is tussen de subcategorieën, verdeelt de schaal de bovengenoemde concepten in drie categorieën:

- ▶ algemene fonologische beheersing (ter vervanging van de bestaande schaal);
- ▶ klankarticulatie;
- ▶ prosodische kenmerken (intonatie, klemtoon en ritme).

Verstaanbaarheid was een essentiële factor voor het onderscheid tussen de niveaus. De nadruk ligt op hoeveel inspanning er van de gesprekspartner vereist is om de boodschap van de spreker te ontcijferen. De descriptoren voor de twee meer gedetailleerde schalen zijn samengevat in meer globale uitspraken en in alle niveaus wordt accent expliciet genoemd. De volgende sleutelbegrippen zijn in de schaal opgenomen:

- ▶ verstaanbaarheid: hoeveel inspanning er van de gesprekspartner vereist is om de boodschap van de spreker te ontcijferen;
- ▶ de mate van beïnvloeding door andere gesproken talen;
- ▶ beheersing van klanken;
- ▶ beheersing van prosodische kenmerken.

De nadruk ligt op vertrouwdheid en zelfvertrouwen met betrekking tot de klanken van de doeltaal (het bereik van klanken die een spreker kan voortbrengen en de mate van precisie waarmee dat gebeurt). Het sleutelconcept in de schaal is de mate van duidelijkheid en precisie in de articulatie van klanken.

De nadruk ligt op het vermogen om effectief gebruik te maken van prosodische kenmerken om op een steeds nauwkeurigere manier betekenis over te brengen. De volgende sleutelbegrippen zijn in de schaal opgenomen:

- ▶ beheersing van klemtoon, intonatie en/of ritme;
- ▶ vermogen om gebruik te maken van en/of te variëren in klemtoon en intonatie om een specifieke boodschap over te brengen.

FONOLOGISCHE BEHEERSING			
	ALGEMENE FONOLOGISCHE BEHEERSING	KLANKARTICULATIE	PROSODISCHE KENMERKEN
C2	Kan het volledige scala van fonologische kenmerken in de doeltaal met een hoge mate van beheersing gebruiken - met inbegrip van prosodische kenmerken zoals klemtoon op woord- en zinsniveau, ritme en intonatie - zodat de fijne nuances de boodschap duidelijk en nauwkeurig zijn. De verstaanbaarheid en de effectieve overdracht en versterking van de betekenis worden op geen enkele manier beïnvloed door accentkenmerken die kunnen zijn overgehouden uit een andere taal of andere talen.	Kan vrijwel alle klanken van de doeltaal duidelijk en nauwkeurig articuleren.	Kan toepasselijk en effectief gebruikmaken van prosodische kenmerken (bijvoorbeeld klemtoon, ritme en intonatie) om fijnere betekenisnuances over te brengen (bijvoorbeeld om te differentiëren en te benadrukken).
C1	Kan gebruikmaken van het volledige scala van fonologische kenmerken in de doeltaal met voldoende beheersing om volledig verstaanbaar te zijn. Kan vrijwel alle klanken van de doeltaal articuleren; sommige kenmerken van een accent dat is overgehouden uit een andere taal of andere talen kunnen merkbaar zijn, maar dit is niet van invloed op de verstaanbaarheid.	Kan vrijwel alle klanken van de doeltaal met een hoge mate van beheersing articuleren en kan zichzelf meestal verbeteren bij een hoorbaar verkeerde uitspraak van een klank.	Kan een vloeiend, verstaanbaar gesproken discours produceren met slechts af en toe een wat mindere beheersing van klemtoon, ritme en/of intonatie, wat niet van invloed is op de verstaanbaarheid of effectiviteit. Kan variëren in intonatie en de juiste klemtoon leggen om de eigen boodschap precies uit te drukken.
B2	Kan in het algemeen een passende intonatie gebruiken, de juiste klemtoon leggen en afzonderlijke klanken duidelijk articuleren; het accent wordt meestal beïnvloed door een andere taal of andere talen, maar dit heeft weinig of geen effect op de verstaanbaarheid.	Kan een groot deel van de klanken in de doeltaal duidelijk articuleren in langere spreekbeurten; is volledig verstaanbaar ondanks een aantal stelselmatige uitspraakfouten. Kan generaliseren vanuit het eigen repertoire om de fonologische kenmerken van de meeste niet-vertrouwde woorden (bijvoorbeeld klemtoon) redelijk nauwkeurig te voorspellen (bijvoorbeeld tijdens het lezen).	Kan gebruikmaken van prosodische kenmerken (bijvoorbeeld klemtoon, intonatie, ritme) om de boodschap te ondersteunen, hoewel er enige invloed is van andere talen.
B1	De uitspraak is in het algemeen verstaanbaar; intonatie en klemtoon op zowel uitspraak- als woordniveau staan het begrijpen van de boodschap niet in de weg. Het accent wordt meestal beïnvloed door een andere taal of andere talen.	Is in het algemeen verstaanbaar, ondanks regelmatige uitspraakfouten van afzonderlijke klanken en woorden die minder vertrouwd zijn.	Kan de boodschap op een verstaanbare manier overbrengen ondanks een sterke invloed van een andere taal of andere talen op de klemtoon, de intonatie en/of het ritme.

	FONOLOGISCHE BEHEERSING		
	ALGEMENE FONOLOGISCHE BEHEERSING	KLANKARTICULATIE	PROSODISCHE KENMERKEN
A2	De uitspraak is meestal duidelijk genoeg om te worden verstaan, maar gesprekspartners zullen af en toe om herhaling moeten vragen. Een sterke invloed van een andere taal of andere talen op de klemtoon, het ritme en de intonatie, kan van invloed zijn op de verstaanbaarheid en kan de medewerking van gesprekspartners vereisen. Desondanks is de uitspraak van vertrouwde woorden duidelijk.	De uitspraak is in het algemeen verstaanbaar bij communicatie in eenvoudige alledaagse situaties, mits de gesprekspartner zich inspant om specifieke klanken te verstaan. Stelselmatige uitspraakfouten van fonemen hinderen de verstaanbaarheid niet, mits de gesprekspartner zich inspant om de invloed van de taalachtergrond van de spreker op de uitspraak te herkennen en zich hieraan aan te passen.	Kan de prosodische kenmerken van alledaagse woorden en frasen verstaanbaar gebruiken, ondanks een sterke invloed van een andere taal of andere talen op de klemtoon, de intonatie en/of het ritme. Prosodische kenmerken (bijvoorbeeld klemtoon) zijn toereikend voor vertrouwde, alledaagse woorden en eenvoudige uitspraken.
A1	De uitspraak van een zeer beperkt repertoire van aangeleerde woorden en frasen kan worden verstaan met enige inspanning van gesprekspartners die gewend zijn aan het omgaan met sprekers van de betreffende taalgroep. Kan een beperkt bereik van klanken correct reproduceren, evenals de klemtoon in eenvoudige, vertrouwde woorden en frasen.	Kan klanken in de doeltaal reproduceren met de juiste begeleiding. Kan een beperkt aantal klanken articuleren, met als gevolg dat de spraak alleen verstaanbaar is als de gesprekspartner helpt (bijvoorbeeld door de klank correct te herhalen en te vragen om herhaling van nieuwe klanken).	Kan de prosodische kenmerken van een beperkt repertoire van eenvoudige woorden en frasen verstaanbaar gebruiken, ondanks een zeer sterke invloed van een andere taal of andere talen op de klemtoon, de intonatie en/of het ritme; de gesprekspartner moet welwillend zijn.

Orthografische beheersing

Deze schaal heeft betrekking op het vermogen om te kopiëren, te spellen en lay-out en interpunctie te gebruiken. De volgende sleutelbegrippen zijn in de schaal opgenomen:

- ▶ woorden en zinnen kopiëren (op lagere niveaus);
- ▶ spelling;
- ▶ begrijpelijkheid door een combinatie van spelling, leestekengebruik en lay-out.

ORTHOGRAFISCHE BEHEERSING	
C2	De geschreven tekst is orthografisch foutloos.
C1	Lay-out, alinea-indeling en leestekengebruik zijn consistent en bevorderen de leesbaarheid. De spelling is nauwkeurig, afgezien van een enkele verschrijving.
B2	Kan heldere, begrijpelijke, doorlopende tekst produceren die voldoet aan standaardconventies voor lay-out en alinea-indeling. Spelling en leestekengebruik zijn redelijk nauwkeurig maar kunnen invloeden van moedertaal verraden.
B1	Kan heldere doorlopende tekst produceren die over het algemeen helemaal te begrijpen is. Spelling, leestekengebruik en lay-out zijn nauwkeurig genoeg om het grootste deel van de tijd te kunnen worden gevolgd.
A2	Kan korte zinnen over alledaagse onderwerpen overschrijven, bijvoorbeeld een routebeschrijving. Kan fonetisch redelijk nauwkeurig (maar niet noodzakelijkerwijs helemaal in de standaardspelling) korte woorden opschrijven uit de gesproken woordenschat.
A1	Kan vertrouwde woorden en korte frasen overschrijven, bijvoorbeeld eenvoudige aanwijzingen of instructies, namen van alledaagse dingen, namen van winkels en regelmatig gebruikte standaardzinnnetjes. Kan adres, nationaliteit en andere persoonlijke gegevens spellen. Kan elementaire leestekens gebruiken (bijvoorbeeld punten en vraagtekens).
Pre-A1	<i>Geen descriptors beschikbaar</i>

5.2 SOCIOLINGUIÏSTISCHE COMPETENTIE

Sociolinguïstische competentie heeft betrekking op de kennis en vaardigheden die nodig zijn om te kunnen omgaan met de sociale dimensie van taalgebruik. Aangezien taal een sociaal-cultureel verschijnsel is, is een groot deel van wat er in het ERK staat, in het bijzonder als het gaat om het sociaal-culturele aspect, ook relevant voor de sociolinguïstische competentie. We behandelen hier de zaken die specifiek betrekking hebben op taalgebruik en die nergens anders aan de orde komen: linguïstische signalen van sociale relaties, beleefdheidsconventies, registersverschillen en dialect en accent.

Sociolinguïstische passendheid

Er is een schaal voor “Sociolinguïstische passendheid”. De volgende sleutelbegrippen zijn in de schaal opgenomen:

- ▶ gebruik van beleefdheidsvormen en bewustzijn van beleefdheidsconventies tonen;
- ▶ taalfuncties op een passende manier uitvoeren (op lagere niveaus in een neutraal register);
- ▶ zich sociaal gedragen, basisroutines volgen op de lagere niveaus, zonder dat de gesprekspartner(s) zich anders moet(en) gedragen (vanaf B2) en gebruik van idiomatische uitdrukkingen, dubbelzinnig taalgebruik en humor (op de C-niveaus);
- ▶ sociaal-culturele aanwijzingen herkennen, vooral als die wijzen op verschillen, en daarnaar handelen;
- ▶ een toepasselijk register hanteren (vanaf B2).

SOCIOLINGUIÏSTISCHE PASSENDHEID	
C2	<p>Kan doeltreffend en natuurlijk mediëren tussen gebruikers van de doeltaal en die van de eigen gemeenschap, rekening houdend met sociaal-culturele en sociolinguïstische verschillen.</p> <p>Heeft een goede beheersing van idiomatische uitdrukkingen en uitdrukkingen uit de spreektaal, en is zich bewust van betekenisconnotaties op verschillende niveaus.</p> <p>Begrijpt volledig de sociolinguïstische en sociaal-culturele implicaties van de taal die wordt gebruikt door bekwame gebruikers van de doeltaal en kan daarop reageren.</p> <p>Kan, zowel mondeling als schriftelijk, effectief gebruikmaken van een grote verscheidenheid aan verfijnde taal om een opdracht te geven, te argumenteren, te overtuigen, te ontmoedigen, te onderhandelen en raad te geven.</p>
C1	<p>Kan een breed scala van idiomatische uitdrukkingen en uitdrukkingen uit de spreektaal herkennen en heeft daarbij oog voor registerveranderingen; heeft echter zo nu en dan behoefte aan bevestiging van details, vooral als het accent niet vertrouwd is.</p> <p>Kan humor, ironie en impliciete culturele verwijzingen begrijpen en betekenisnuances oppikken.</p> <p>Kan films volgen waarin een aanzienlijke hoeveelheid plat taalgebruik en idiomatische uitdrukkingen wordt gebruikt.</p> <p>Kan taal flexibel en doeltreffend gebruiken voor sociale doeleinden, met inbegrip van emotioneel, dubbelzinnig en humoristisch taalgebruik.</p> <p>Kan de mate van formaliteit (register en stijl) afstemmen op de sociale context: formeel, informeel of spreektaalig, al naargelang wat gepast is, en een consistent register handhaven.</p> <p>Kan kritische opmerkingen inkaderen of op diplomatische wijze aangeven het ergens sterk mee oneens te zijn.</p>
B2	<p>Kan met enige inspanning groepsdiscussies volgen en daaraan bijdragen, zelfs wanneer er snelle spreektaal wordt gebruikt.</p> <p>Kan sociaal-culturele/sociolinguïstische aanwijzingen herkennen en interpreteren en linguïstische uitdrukkingvormen bewust aanpassen om zich uit te drukken op een manier die past bij de situatie.</p> <p>Kan zich vol vertrouwen, helder en beleefd uitdrukken in een formeel of informeel register, afhankelijk van de situatie en de betrokkenen.</p> <p>Kan de manier van uitdrukken aanpassen om enig onderscheid te maken tussen formele en informele registers, maar doet dat mogelijk niet altijd op passende wijze.</p> <p>Kan betrekkingen onderhouden met gebruikers van de doeltaal zonder hen onbedoeld te amuseren of te irriteren en zonder hen te verplichten zich anders te gedragen dan zij tegenover een andere bekwame gebruiker zouden doen.</p> <p>Kan zich in situaties op gepaste wijze uitdrukken en weet flagrante fouten in de formulering te vermijden.</p>
B1	<p>Kan een breed scala van taalfuncties uitvoeren en beantwoorden met de meest voorkomende exponenten in een neutraal register.</p> <p>Is zich bewust van de belangrijkste beleefdheidsconventies en handelt ernaar.</p> <p>Is zich bewust van en let op tekenen van de belangrijkste verschillen in gewoonten, gebruiken, houdingen, waarden en overtuigingen tussen de andere en de eigen gemeenschap.</p>
A2	<p>Kan elementaire taalfuncties uitvoeren en beantwoorden, zoals informatie-uitwisseling en verzoeken om inlichtingen, en kan op eenvoudige wijze meningen en houdingen uitdrukken.</p> <p>Kan op eenvoudige maar doeltreffende wijze sociale contacten aangaan met gebruikmaking van de eenvoudigste gangbare uitdrukkingen en door elementaire routines te volgen.</p> <p>Kan zeer korte sociale contacten aangaan en daarbij gebruikmaken van alledaagse beleefde begroetingen en aansprekingen.</p> <p>Kan onder andere uitnodigen, suggesties opperen en verontschuldigen aanbieden, en daarop reageren.</p>
A1	<p>Kan elementair sociaal contact leggen door gebruik te maken van de eenvoudigste alledaagse beleefdheidsvormen: begroeting en afscheid; voorstellen; alstublieft, dankuwel en sorry zeggen, enzovoort.</p>
Pre-A1	<p><i>Geen descriptors beschikbaar</i></p>

5.3 PRAGMATISCHE COMPETENTIE

Een eenvoudige manier om het onderscheid tussen linguïstisch en pragmatisch te begrijpen, is te zeggen dat linguïstische competentie te maken heeft met taalgebruik (dat wil zeggen “correct gebruik”) en dus met taalbronnen en kennis van de taal als systeem, terwijl pragmatische competentie betrekking heeft op daadwerkelijk taalgebruik bij het (mede) construeren van een tekst. Pragmatische competentie heeft dus betrekking op de kennis die de gebruiker/leerder heeft van de beginselen op basis waarvan boodschappen worden:

- ▶ georganiseerd, gestructureerd en gerangschikt (‘gesprekscompetentie’);
- ▶ gebruikt om communicatieve functies uit te voeren (‘functionele competentie’);
- ▶ aaneengeschakeld volgens interactie- en transactieschemata (‘ontwerpcompetentie’).

Gesprekscompetentie heeft betrekking op het vermogen om teksten te ontwerpen, met inbegrip van algemene aspecten zoals “Thematische ontwikkeling” en “Coherentie en cohesie”, als in interactie, samenwerkingsbeginselen en “Beurten nemen”. Functionele competentie omvat “Flexibiliteit” in het gebruik van het eigen repertoire en het maken van passende sociolinguïstische keuzes. Alle schalen voor communicatieve taalactiviteiten beschrijven verschillende soorten functioneel taalgebruik. Kennis van interactie- en transactieschema's heeft ook betrekking op sociaal-culturele competentie en is tot op zekere hoogte behandeld onder enerzijds “Sociolinguïstische passendheid” en anderzijds “Algemeen linguïstisch bereik” en “Bereik van de woordenschat” als het gaat om het bereik van situaties en, op de lagere niveaus, de repertoires daarvoor. Daarnaast omvat pragmatische competentie “betekenis van de spreker” in de context tegenover de “zinsbetekenis/woordenboekbetekenis” van woorden en uitdrukkingen. Om precies uit te drukken wat men wil zeggen is dus een ander aspect van pragmatische competentie nodig: “Propositionele nauwkeurigheid”.

Tot slot is er altijd “Vloeiendheid” nodig om iets te zeggen. Vloeiendheid wordt in het algemeen opgevat op twee elkaar aanvullende manieren: ten eerste op een holistische manier, die het vermogen van de spreker/gebaarder om een (mogelijk complexe) boodschap uit te drukken vertegenwoordigt. Dit meer holistische gebruik komt terug in uitspraken als “zij is zeer welbespraakt” of “zijn Russisch is heel vloeiend” en het impliceert een vermogen om uitvoerig te spreken en passende dingen te zeggen in uiteenlopende contexten. In een engere, meer technische interpretatie, impliceert uitvoerig spreken/gebaren dat er geen afleiding is van onderbrekingen en lange pauzes. Door “Vloeiendheid” onder pragmatische competentie te plaatsen, wordt gebroken met de traditionele tweedeling van competentie en prestatie die sinds Chomsky door taalkundigen wordt gehanteerd. Zoals al is gezegd bij de bespreking van het ERK-model, zet het ERK die traditie niet voort. De opvatting is dat competentie in een actiegerichte benadering alleen in actie bestaat.

Flexibiliteit

Flexibiliteit heeft betrekking op het vermogen om geleerde taal aan te passen aan nieuwe situaties door gedachten op verschillende manieren onder woorden te brengen. De volgende sleutelbegrippen zijn in de schaal opgenomen:

- ▶ creatief opnieuw combineren van geleerde elementen (in het bijzonder lagere niveaus);
- ▶ taal aanpassen aan de situatie en aan veranderingen van richting in een gesprek of discussie;
- ▶ punten op andere manieren formuleren om punten te benadrukken, mate van betrokkenheid en vertrouwen uit te drukken en dubbelzinnigheid te vermijden.

	FLEXIBILITEIT
C2	Toont grote flexibiliteit bij het herformuleren van ideeën in andere taalvormen om nadruk te leggen of onderscheid te maken naar situatie, gesprekspartner, enzovoort en om dubbelzinnigheid weg te nemen.

	FLEXIBILITEIT
C1	Kan een positieve indruk maken op een doelgroep door effectief te variëren met uitdrukkingstijl en zinslengte, gebruik van gevorderde woordenschat en woordvolgorde. Kan de manier van uitdrukken aanpassen om mate van betrokkenheid of aarzeling, vertrouwen of onzekerheid uit te drukken.
B2	Kan de boodschap en de manier van uitdrukken aanpassen aan de situatie en de ontvanger, en een mate van formaliteit kiezen die in de omstandigheden toepasselijk is. Kan zich aanpassen aan de veranderingen van richting, stijl en nadruk die normaliter voorkomen in een gesprek. Kan variëren in de formulering naargelang de boodschap. Kan een idee anders formuleren om een punt te benadrukken of uit te leggen.
B1	Kan een uitdrukking aanpassen om minder alledaagse en zelfs moeilijke situaties te hanteren. Kan een breed scala van eenvoudige taal flexibel inzetten om de boodschap grotendeels over te brengen.
A2	Kan goed ingestudeerde en geleerde eenvoudige frasen aanpassen aan bepaalde omstandigheden door beperkte lexicale substitutie. Kan geleerde frasen uitbreiden door hun elementen iets anders te combineren.
A1	<i>Geen descriptors beschikbaar</i>
Pre-A1	<i>Geen descriptors beschikbaar</i>

Beurten nemen

Beurten nemen heeft betrekking op het vermogen om initiatief te nemen in een gesprek. Dit vermogen kan worden gezien als een interactieve strategie (het woord nemen), maar ook als een integraal aspect van gesprekscompetentie. Daarom is deze schaal ook opgenomen in de paragraaf “Interactieve strategieën”. De volgende sleutelbegrippen zijn in de schaal opgenomen:

- ▶ een conversatie starten, onderhouden en beëindigen;
- ▶ zich mengen in een bestaande conversatie of discussie en vaak een standaarduitdrukking gebruiken om dit te doen, of om tijd te winnen om na te denken.

Opmerking: Deze schaal is ook te vinden onder “Interactieve strategieën”.

	BEURTEN NEMEN
C2	<i>Geen descriptors beschikbaar: zie C1</i>
C1	Kan een toepasselijke frase kiezen uit parate gespreksfuncties om opmerkingen zo in te leiden dat de aandacht van de toehoorders wordt getrokken, of om tijd te winnen en de aandacht vast te houden tijdens het nadenken.
B2	Kan op toepasselijke wijze ingrijpen in een discussie en daarvoor de juiste taal gebruiken. Kan op gepaste wijze een gesprek beginnen, onderhouden en beëindigen, en daarbij doeltreffend beurten nemen. Kan een gesprek beginnen, op de juiste ogenblikken de beurt nemen en de conversatie beëindigen wanneer dat nodig is, zij het niet altijd op elegante wijze. Kan standaardzinnen gebruiken (bijvoorbeeld “Dat is een moeilijk te beantwoorden vraag”) om tijd te winnen en de beurt te behouden tijdens het zoeken naar woorden.
B1	Kan ingrijpen in een discussie over een vertrouwd onderwerp en de juiste frase gebruiken om aan het woord te komen. Kan een eenvoudig rechtstreeks gesprek beginnen, gaande houden en beëindigen over onderwerpen die vertrouwd of van persoonlijk belang zijn.
A2	Kan eenvoudige technieken toepassen om een kort gesprek te beginnen, gaande te houden of te beëindigen. Kan een eenvoudig rechtstreeks gesprek beginnen, gaande houden en beëindigen. Kan om aandacht vragen.
A1	<i>Geen descriptors beschikbaar</i>

BEURTEN NEMEN	
Pre-A1	Geen descriptors beschikbaar

Thematische ontwikkeling

Deze schaal heeft betrekking op de manier waarop ideeën logisch worden gepresenteerd in een tekst en met elkaar in verband worden gebracht in een heldere retorische structuur. Relevante gespreksconventies spelen hierbij ook een rol. De volgende sleutelbegrippen zijn in de schaal opgenomen:

- ▶ een verhaal/relaas vertellen (lagere niveaus);
- ▶ een tekst ontwikkelen, en daarbij punten op passende wijze uitbreiden en ondersteunen, bijvoorbeeld met voorbeelden;
- ▶ een argument ontwikkelen (in het bijzonder B2-C1).

THEMATISCHE ONTWIKKELING	
C2	Kan de conventies van het betreffende tekstsoort met voldoende flexibiliteit gebruiken om complexe ideeën op een effectieve manier over te brengen, de aandacht van de lezer met gemak vast te houden en alle communicatieve doelstellingen te verwezenlijken.
C1	Kan de conventies van het betreffende teksttype gebruiken om de aandacht van de lezer vast te houden en complexe ideeën over te brengen. Kan uitvoerige beschrijvingen geven en verhalen vertellen, en daarin subthema's integreren om bepaalde punten uit te werken en af te ronden met een passende conclusie. Kan een geschikte inleiding en conclusie schrijven voor een lange, complexe tekst. Kan hoofdpunten uitvoerig uitwerken en ondersteunen met aanvullende punten, redenen en relevante voorbeelden.
B2	Kan een argument stelselmatig opbouwen met de juiste benadrukking van belangrijke punten en relevante ondersteunende details. Kan op overtuigende wijze complexe redeneringen presenteren en beantwoorden. Kan de conventionele structuur van de betreffende communicatieve taak volgen bij het overbrengen van eigen ideeën. Kan een heldere beschrijving geven of een duidelijk verhaal vertellen, en daarbij de hoofdpunten uitwerken en ondersteunen met relevante aanvullende punten en voorbeelden. Kan een heldere argumentatie ontwikkelen en daarbij de eigen gezichtspunten uitvoerig uitwerken en ondersteunen met aanvullende punten en relevante voorbeelden. Kan de voor- en nadelen van verschillende opties uiteenzetten. Kan duidelijk het verschil aangeven tussen feiten en meningen.
B1	Kan de chronologische volgorde in een verhalende tekst duidelijk aangeven. Kan een argument zo goed ontwikkelen dat het meestal probleemloos kan worden gevolgd. Toont bewustzijn van de conventionele structuur van de betreffende tekstsoort bij het overbrengen van eigen ideeën. Kan redelijk vloeiend een helder verhaal vertellen of een heldere beschrijving geven in de vorm van een lineaire opeenvolging van punten.
A2	Kan een verhaal vertellen of iets beschrijven als een simpele opsomming van punten. Kan ergens een voorbeeld van geven in een zeer eenvoudige tekst met behulp van "zoals" of "bijvoorbeeld".
	Geen descriptors beschikbaar
A1	Geen descriptors beschikbaar
Pre-A1	Geen descriptors beschikbaar

Cohentie en cohesie

Coherentie en cohesie hebben betrekking op de manier waarop de afzonderlijke elementen van een tekst met elkaar verweven worden tot een coherent geheel door gebruik te maken van linguïstische middelen zoals verwijzing, vervanging, ellips en andere vormen van tekstuele cohesie, plus logische verbindingswoorden, verbindingswoorden van tijd en andere vormen van gesprekssignalen. Zowel cohesie als coherentie werkt op het niveau van de zin/uiting en op het niveau van de volledige tekst. De volgende sleutelbegrippen zijn in de schaal opgenomen:

- ▶ elementen met elkaar verbinden, vooral met logische verbindingswoorden en verbindingswoorden van tijd;
- ▶ alinea's gebruiken om de tekststructuur te benadrukken;
- ▶ variëren in cohesie bevorderende elementen, met minder 'lompe' verbindingswoorden (C-niveaus);

COHERENTIE EN COHESIE	
C2	Kan samenhangende tekst produceren en daarbij volledig en toepasselijk gebruik maken van uiteenlopende ordeningspatronen en een breed scala van cohesiebevorderende elementen.
C1	Kan duidelijke, vloeiende, goed gestructureerde taal voortbrengen, die getuigt van een goede beheersing van ordeningspatronen, verbindingswoorden en cohesiebevorderende elementen. Kan goed geordende, samenhangende tekst produceren door gebruik te maken van een verscheidenheid aan cohesiebevorderende elementen en ordeningspatronen.
B2	Kan een groot aantal verbindingswoorden doelmatig gebruiken om de verhoudingen tussen ideeën helder aan te geven. Kan gebruikmaken van een beperkt aantal cohesiebevorderende elementen om uitingen te verbinden tot een helder, coherent betoog, hoewel in een langere bijdrage sprake kan zijn van een zekere "springerigheid". Kan tekst produceren die in het algemeen goed geordend en samenhangend is, door gebruik te maken van uiteenlopende verbindingswoorden en cohesiebevorderende elementen. Kan langere teksten structureren in duidelijke, logische alinea's.
B1	Kan een tegenargument introduceren in een eenvoudige betogende tekst (bijvoorbeeld met "maar"). Kan een reeks kortere, op zichzelf staande eenvoudige elementen verbinden tot een samenhangende lineaire opeenvolging van punten. Kan langere zinnen vormen en deze met elkaar verbinden met behulp van een beperkt aantal cohesiebevorderende elementen, bijvoorbeeld in een verhaal. Kan een eenvoudige, logische alinea-verdeling aanbrengen in een langere tekst.
A2	Kan de meest voorkomende verbindingswoorden gebruiken om enkelvoudige zinnen te verbinden om een verhaal te vertellen of iets te beschrijven als een eenvoudige opsomming van punten. Kan woordgroepen verbinden met eenvoudige voegwoorden (bijvoorbeeld "en", "maar" en "omdat").
A1	Kan woorden of woordgroepen met elkaar verbinden met heel elementaire lineaire verbindingswoorden (bijvoorbeeld "en" of "toen").
Pre-A1	<i>Geen descriptors beschikbaar</i>

Propositionele nauwkeurigheid

Deze schaal heeft betrekking op het vermogen om precies te bepalen hoe hetgeen men wil uitdrukken moet worden geformuleerd. Het heeft betrekking op de mate waarin de gebruiker/leerder details en betekenisnuances kan overbrengen en kan voorkomen dat er moet ingeboet worden op de bedoelde boodschap. De volgende sleutelbegrippen zijn in de schaal opgenomen:

- ▶ soort situatie en informatie (A1 tot B1), zonder beperking vanaf B2, als de gebruiker/leerder details betrouwbaar kan overbrengen, zelfs in veeleisende situaties;
- ▶ mate van detail en nauwkeurigheid van de gegeven informatie;

- ▶ vermogen om waarschijnlijkheid, betrokkenheid, geloof enzovoort te kwalificeren, benadrukken en ondubbelzinnig te maken.

	PROPOSITIONELE NAUWKEURIGHEID
C2	Kan fijnere betekenisnuances precies overbrengen door redelijk accuraat gebruik te maken van een breed scala van kwalificerende elementen (zoals bijwoorden van gradatie, beperkende bijzinnen). Kan benadrukken, onderscheid maken en dubbelzinnigheid wegnemen.
C1	Kan meningen en uitspraken precies kwalificeren met betrekking tot bijvoorbeeld de mate van zekerheid/onzekerheid, geloofwaardigheid/twijfel, waarschijnlijkheid, enzovoort. Kan effectief gebruikmaken van linguïstische modaliteit om aan te geven hoe sterk een bewering, argument of standpunt is.
B2	Kan gedetailleerde informatie betrouwbaar doorgeven. Kan de essentiële punten doorgeven, zelfs in veeleisende situaties, hoewel uitdrukingskracht en idioom nog ontbreekt.
B1	Kan de hoofdpunten van een idee of probleem uitleggen met een redelijke mate van nauwkeurigheid. Kan simpele, directe informatie van onmiddellijk belang overbrengen en daarbij duidelijk maken welk punt naar eigen inzicht het belangrijkste is. Kan de belangrijkste punten van de boodschap begrijpelijk verwoorden.
A2	Kan zich in een eenvoudige rechtstreekse uitwisseling van beperkte informatie over vertrouwde en alledaagse zaken uiten, maar moet in andere situaties de boodschap meestal wat aanpassen.
A1	Kan elementaire informatie over persoonlijke gegevens en behoeften van concrete aard op een eenvoudige manier overbrengen.
Pre-A1	Kan zeer elementaire informatie over persoonlijke gegevens op een eenvoudige manier overbrengen.

Vloeiendheid

Vloeiendheid heeft, zoals hierboven besproken, een bredere, holistische betekenis (= welbespraakte spreker/gebaarder) en een engere, technische en meer psycholinguïstische betekenis (= toegang tot het eigen repertoire). De bredere interpretatie zou “Propositionele nauwkeurigheid”, “Flexibiliteit” en op zijn minst tot op zekere hoogte “Thematische ontwikkeling” en “Coherentie en cohesie” omvatten. Daarom is de onderstaande schaal meer gericht op de engere, meer traditionele kijk op vloeiendheid. De volgende sleutelbegrippen zijn in de schaal opgenomen:

- ▶ vermogen om uitingen te construeren, ondanks aarzelingen en pauzes (lagere niveaus);
- ▶ vermogen om een monoloog of gesprek van enige lengte te handhaven;
- ▶ gemak en spontaniteit van de uitdrukking.

	VLOEIENDHEID
C2	Kan zich langere tijd uitdrukken met een natuurlijke, moeiteloze taalstroom zonder aarzelingen. Pauzeert alleen om na te denken over precies de juiste woorden om gedachten uit te drukken of om toepasselijke voorbeelden of verklaringen te vinden.
C1	Kan zich vrijwel moeiteloos vloeiend en spontaan uitdrukken. Slechts een begripsmatig moeilijk onderwerp kan een natuurlijke, vloeiende taalstroom hinderen.
B2	Kan spontaan communiceren en vertoont daarbij vaak opmerkelijke vloeiendheid en uitdrukingsgemak, ook in langere complexe stukken taal. Kan langere stukken taal produceren in een redelijk gelijkmatig tempo; ondanks eventueel aarzelen tijdens het zoeken naar patronen en uitdrukkingen, zijn er weinig merkbare pauzes. Kan zo vloeiend en spontaan reageren dat een normale uitwisseling met gebruikers van de doeltaal mogelijk is zonder dat dit voor een van de partijen belastend is.

VLOEIENDHEID	
B1	Kan zich betrekkelijk gemakkelijk uitdrukken en kan, ondanks enige problemen met formuleren die tot pauzes en “doodlopende wegen” leiden, zonder hulp doeltreffend verder gaan.
	Kan op begrijpelijke wijze doorpraten, ondanks regelmatige pauzes voor grammaticale en lexicale planning en heel duidelijke herstelacties, vooral in langere vrij geproduceerde stukken tekst.
A2	Kan zich in korte uitingen verstaanbaar maken, ondanks heel duidelijke onderbrekingen, valse starts en herformuleringen.
	Kan frasen over vertrouwde onderwerpen met voldoende gemak construeren om korte interacties te hanteren, ondanks heel duidelijke aarzelingen en valse starts.
A1	Kan zeer korte, geïsoleerde, voornamelijk voorgekauwde uitingen hanteren, met veel onderbrekingen om naar uitdrukkingen te zoeken, minder vertrouwde woorden/gebaren uit te drukken en de communicatie te herstellen.
Pre-A1	Kan zeer korte, geïsoleerde, geoefende uitspraken hanteren en gebruikt daarbij zo nodig gebaren en hulpsignalen.

Hoofdstuk 6

DE ILLUSTRATIEVE DESCRIPTORSCHALEN VAN HET ERK: COMPETENTIES VOOR GEBARENTALEN

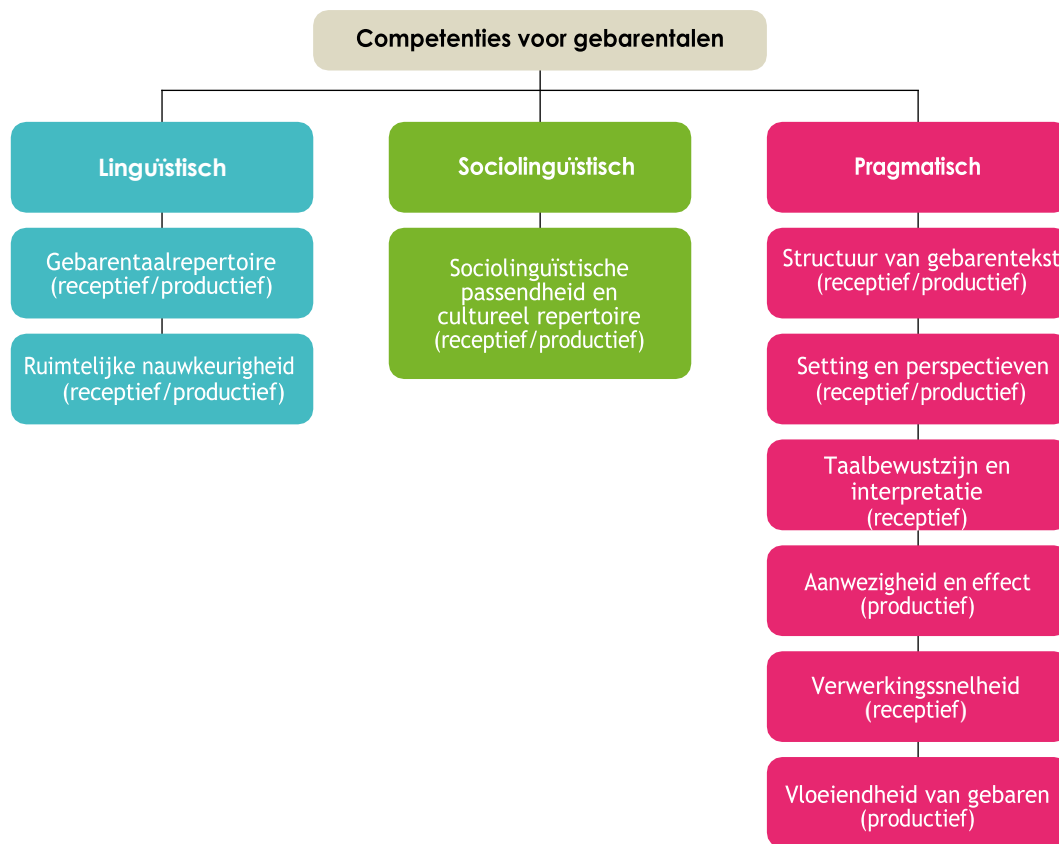
Veel van de descriptoren van het ERK, vooral die voor communicatieve taalactiviteiten, zijn evenzeer van toepassing op gebarentalen als op gesproken talen, aangezien gebarentalen dezelfde communicatieve functies vervullen. Om te benadrukken dat deze descriptoren ook geschikt zijn voor gebruikers van een gebarentaal, zijn er enkele wijzigingen aangebracht in de formulering ervan. In bepaalde opzichten verschillen gebarentalen natuurlijk wel aanzienlijk van gesproken talen. Een fundamenteel verschil is dat ze grammaticale competenties in het gebruik van ruimte omvatten, die we aanduiden met de term ‘diagrammatische competentie’. Ze omvatten ook een bredere toepassing van de term ‘tekst’, namelijk voor op video opgenomen gebarencommunicaties die niet gebaseerd zijn op een geschreven script. Deze competenties gaan veel verder dan de paralinguïstische kenmerken van communicatie door middel van gesproken taal. De gebarenruimte wordt doorgaans gebruikt om relevante personen, plaatsen en voorwerpen een plaats te geven in de ruimte en hier later weer naar te verwijzen. Daarnaast hebben gebarentalen syntaxis, semantiek, morfologie en fonologie net als elke andere taal. Die verschillen natuurlijk per gebarentaal, want er zijn verschillende gebarentalen in verschillende landen en soms heeft één land ook meerdere gebarentalen. Maar er zijn bepaalde gemeenschappelijke kenmerken, zoals het gebruik van indexering, voornaamwoorden en *classifiers*. Daarnaast wordt er veel gebruikgemaakt van niet-manuele elementen (mimiek, lichaamshouding, hoofdbewegingen enzovoort) en rolneming naast de hand- en armbewegingen die meer traditioneel worden gezien als de uitingsvormen van gebarentalen.

Voor communicatie met gebruikers van gesproken taal of verwijzingen naar die communicatie wordt het repertoire van lexicale en productieve gebaren aangevuld met letterlijke spelling van woorden of namen met behulp van vingerspelling. Er is ruwweg voor elke letter in het schrift van de gesproken taal een handvorm. Op termijn kunnen deze handvormen gelexicaliseerd en gefonologiseerd worden. Vingerspelling is echter een manier om iets onbekends over te brengen, bijvoorbeeld een eigenaam of een concept waarvoor geen vast gebaar bestaat in de gebruikte gebarentaal. Vingerspelling is dus een van de contactverschijnselen die toegang tot de schriftelijke kennis van gesproken talen mogelijk maken. Daarnaast wordt vingerspelling gebruikt om nieuwe uitdrukkingen te lenen van gesproken talen. Deze kunnen uiteindelijk ook gelexicaliseerd worden.

De categorieën voor competenties voor gebarentalen houden verband met de linguïstische, pragmatische en sociolinguïstische competenties die we zien in gesproken talen en daarom worden de specifieke descriptorschalen voor competenties voor gebarentalen hieronder beschreven onder die drie koppen. Er zijn zeven schalenparen voor receptieve en productieve competenties: twee voor linguïstische competentie, een voor sociolinguïstische competentie en vier voor verschillende aspecten van pragmatische competentie.

Enkele van de descriptoren die zijn gekalibreerd voor competenties voor gebarentalen zijn wat algemener van aard, vergelijkbaar met de eerder opgenomen descriptoren. Deze zijn behouden bij de competenties voor gebarentalen omdat ze helpen de inhoudelijke samenhang tussen de descriptoren voor competenties voor gebarentalen en die voor andere gebieden te laten zien.

Afbeelding 17 - Competenties voor gebarentalen

6.1 LINGUIÏSTISCHE COMPETENTIE

Er zijn descriptoren beschikbaar voor ‘Gebarentaalrepertoire’ en voor ‘Ruimtelijke nauwkeurigheid’. Dit onderscheid weerspiegelt de tweedeling kennis/beheersing op dezelfde manier als het onderscheid tussen reikwijdte en beheersing/nauwkeurigheid met betrekking tot grammatica en woordenschat.

Gebarentaalrepertoire

Deze twee schalen omvatten taalbronnen waarvan gebruik wordt gemaakt voor zowel het begrijpen als het produceren van gebarentaal, bijvoorbeeld in de combinatie van niet-manuele elementen met *classifier*-handvormen om een verwijzing aan te geven en mogelijk handbeweging en -richting om andere aspecten van de bedoelde betekenis over te brengen.

Productieve gebaarvorming speelt een belangrijke rol in gebarentalen. Net als bij gesproken talen bestaat het lexicon van een gebarentaal uit twee categorieën: bevroren lexicale eenheden en productieve elementen die worden gebruikt voor de vorming van (nieuwe) gebaren of vormen. Bevroren gebaren hebben een vaste weergavevorm, die meestal in gebarentaalwoordenboeken is weergegeven. Elementen van het productieve lexicon worden gecombineerd in productieve relaties tussen een beperkte set handvormen waarmee in de gebarenruimte nieuwe, dynamische beschrijvingen van gebeurtenissen worden gegenereerd. Het driedimensionale ruimtelijke karakter van veel uitdrukkingen maakt variabele en toch nauwkeurige formuleringen mogelijk. Leerders leren het gebruik van deze competenties op basis van de veelzijdige uitdrukkingsbehoeften door het verwerven van combinatorische beperkingen en beginselen voor stilistische/esthetische doeleinden.

Vanwege het hoge aandeel van productieve elementen in gebarentalen vereist de receptie een hoge mate van verwerking van de gelijktijdig geproduceerde morfofonologische en morfosyntactische substructuren, terwijl er ook rekening moet worden gehouden met de gegeven contexten voor ruimtelijke verwijzing. Kort gezegd: bij het maken van productieve gebaren worden betekenisdragende elementen gecombineerd die, in de betreffende combinaties, niet terug te vinden zijn in het gebarentaallexicon en om deze gebaren te kunnen begrijpen, moeten ze opnieuw worden geanalyseerd. Om te voldoen aan bepaalde communicatiedoelen- die meer omvatten dan alleen een globaal begrip van waar de tekst over gaat - moeten leerders grammaticaregels voor productief gebaren en combinatorische beperkingen opnieuw toepassen, de lokalisaties in de ruimte bijhouden en rekening houden met de toepassing van beginselen voor stilistisch-esthetische doeleinden. Zulke processen voor het begrijpen van gebarentaal worden volgens leerders minder ondersteund door lexicale bronnen dan de processen voor het begrijpen van veel gesproken talen.

De volgende sleutelbegrippen zijn in de twee schalen opgenomen:

- ▶ kennis van basisvormen, woordsoorten en betekenissen van handgebaren, inclusief registers en variëteiten;
- ▶ linguïstische basiskennis van elementen in gebarentaal voor naamgeving en verwijzing en voor het samenstellen van gebaren door te verwijzen naar morfosyntactische en morfologische processen en simultane constructies;
- ▶ manuele aspecten zoals lexicale gebaren, idiomatische uitdrukkingen en *chunks*, en de morfofonologische elementen die worden gebruikt in productieve gebaren;
- ▶ kennis van basisgebaren en niet-manuele elementen, zoals het gebruik van de ogen, het hoofd, het lichaam en het bewegen van het lichaam, snelheid van het gebaren, mate van articulatie enzovoort, en de bijbehorende beperkingen; deze vormen verlenen toegang en worden gebruikt voor het interpreteren van gebaren, naamgeving en verwijzing;
- ▶ kennis van manuele en niet-manuele elementen van gebarencombinaties (bevroren vormen, idiomatische uitdrukkingen en *chunks* formuleringsbouwstenen) zowel als kennis van de morfofonologische regels die worden gebruikt bij het maken van productieve gebaren; dit omvat ook kennis van bijvoorbeeld de deelverzameling handvormen van een bepaalde gebarentaal;
- ▶ taalspecifieke kennis met betrekking tot het combineren van de manuele en niet-manuele elementen tot mogelijke gebaren, aangezien noch manuele, noch niet-manuele elementen op zichzelf voorkomen;
- ▶ conceptuele kennis van betekenis en connotaties, zodanig dat een gebruiker/leerder bijvoorbeeld metaforen of ironie kan interpreteren of produceren;
- ▶ en in het algemeen competentie laten zien in het begrijpen en gebruiken van de manuele en niet-manuele elementen van de gebarentaal.

	Gebarentaalrepertoire	
	Receptief	Productief
C2	<p>Kan abstracte concepten begrijpen, bijvoorbeeld uit de wetenschap, en deze in de juiste context plaatsen.</p> <p>Kan creatieve of nieuwe beschrijvingen of verschijnselen begrijpen (bijvoorbeeld een ufo).</p> <p>Kan moeilijke teksten over een scala aan onderwerpen begrijpen en uitleggen waar ze over gaan.</p>	<p>Kan zich uitdrukken in abstracte, poëtische gebaren.</p> <p>Kan abstracte uitdrukkingen en concepten formuleren, bijvoorbeeld in het academische en wetenschappelijke domein.</p> <p>Kan met één hand een productief of lexicaal gebaar produceren (bijvoorbeeld een beschrijvend of lexicaal werkwoord zoals 'zoeken naar') en tegelijkertijd de andere hand gebruiken voor rolneming (bijvoorbeeld zich op verschillende plaatsen op het hoofd krabben om zoeken uit te beelden).⁴⁶</p> <p>Kan een complexe handeling of gebeurtenis op een linguïstisch esthetische manier presenteren, bijvoorbeeld door gebruik te maken van handvormen voor een speelse uiting.</p>
C1	<p>Kan de betekenis van gesproken componenten in context begrijpen.</p> <p>Kan technische teksten in het eigen vakgebied begrijpen en gebruikmaken van de informatie, ideeën of meningen daarin.</p> <p>Kan specifieke, precieze instructies, wensen, aanbevelingen e.d. begrijpen.</p>	<p>Kan zonder moeite handelingen, voorwerpen en de relaties daartussen op verschillende manieren uitdrukken met behulp van passende <i>classifier</i>-constructies (met een en twee handen).</p> <p>Kan het juiste productieve gebaar (bijvoorbeeld een <i>classifier</i>) gebruiken om een bepaalde betekenis te benadrukken.</p> <p>Kan begrijpelijk gebaren met slechts één hand (de dominante hand).</p> <p>Kan een zin gebruiken om de bedoelde betekenis van een vage term nauwkeurig te specificeren (bijvoorbeeld 'moord' specificeren door middel van uitbeelding).</p> <p>Kan een onderwerp zeer uitgebreid behandelen en daarbij rekening houden met de verschillende aspecten ervan.</p> <p>Kan schakelen tussen directe en indirecte rede.</p>
B2+	<p>Kan gebaarde namen van algemeen bekende personen en instanties begrijpen en correct toekennen.</p> <p>Kan betekenisnuances onderscheiden die worden uitgedrukt met specifieke handvormen.</p> <p>Kan idiomatische uitdrukkingen begrijpen (en gebaren die specifiek door de lokale gemeenschap worden gebruikt).</p> <p>Kan begrijpen wat er wordt bedoeld als de gebaarder parafraseert zonder het gebaar voor het betreffende concept te produceren.</p>	<p>Kan begrijpelijk en nauwkeurig gebaren over een complex onderwerp.</p> <p>Kan de gebarenstijl aanpassen aan het onderwerp en/of voorwerp dat wordt beschreven.</p> <p>Kan een eenvoudige productieve handeling presenteren door middel van uitbeelding en rolneming.</p> <p>Kan een gedifferentieerde selectie gebaren gebruiken die overeenkomt met het betreffende type tekst.</p> <p>Kan gebruikmaken van rolneming (handelingen een op een imiteren).</p>

⁴⁶ Dit wordt ook wel 'simultaneïteit' genoemd.

	Gebarentaalrepertoire	
	Receptief	Productief
B2	<p>Kan een groot aantal gebaren begrijpen die in dagelijkse situaties worden gebruikt.</p> <p>Kan de betekenis van afzonderlijke onbekende gebaren afleiden uit de context van een zin.</p>	<p>Kan altijd de eigen mening uitdrukken, zelfs als standpunten en meningen van anderen worden gepresenteerd.</p> <p>Kan dezelfde inhoud op verschillende manieren uitdrukken.</p> <p>Kan schakelen tussen productief en lexicaal gebaren.</p> <p>Kan met uitsluitend productief lexicon informatie overbrengen.</p> <p>Kan lexicale elementen parafraseren met behulp van productieve elementen, bijvoorbeeld door <i>depicting signs</i> en andere <i>classifier</i>-constructies te gebruiken.</p>
B1+	<p>Kan de relevante informatie uit een korte tekst halen, op voorwaarde dat deze op een eenvoudige en gestructureerde manier wordt gepresenteerd.</p> <p>Kan onderscheid maken tussen gebaren die op elkaar lijken.</p> <p>Kan de aard van een object afleiden uit niet-manuele signalen en uitbeeldende gebaren.</p> <p>Kan indirecte gevolgtrekkingen maken over de eigenschappen van personages in een verhaal op basis van de mimiek van een gebaarder.</p>	<p>Kan snel en nauwkeurig vingerspellen.</p> <p>Kan, om het begrip te bevorderen, een relevante vergelijking maken met andere dingen of beelden of omstandigheden die de ontvanger al kent (bijvoorbeeld 'Een stekelvarken ziet eruit als een grote egel').</p> <p>Kan verschillende productieve gebaren gebruiken (bijvoorbeeld handvormen die handeling aangeven) bij het beschrijven van een actie of gebeurtenis.</p> <p>Kan gesproken componenten gebruiken op een gedifferentieerde manier die past bij de context.</p> <p>Kan verschillende middelen gebruiken (bijvoorbeeld niet-manuele elementen zoals mimiek, handvormen, handoriëntatie, beweging) om de grootte en vorm van een voorwerp te beschrijven.</p> <p>Kan persoonlijke kenmerken presenteren met alleen gesproken componenten en rolneming.</p>

	Gebarentaalrepertoire	
	Receptief	Productief
B1	<p>Kan selectief informatie uit een gebaarde tekst halen, bijvoorbeeld details over de tijd, betrokken personen, plaatsen of afspraken en verklaringen over hoe en waarom.</p> <p>Kan productief uitgedrukte handelingen en processen begrijpen.</p> <p>Kan de chronologische volgorde van gebeurtenissen afleiden uit niet-manuele signalen (gebeurtenissen die dichtbij of ver van het heden liggen in de tijd).</p> <p>Kan begrijpen wat voor wezen er wordt bedoeld als de gebaarder mensen of dieren imiteert.</p>	<p>Kan belangrijke kenmerken van een persoon of voorwerp beschrijven met passende handvormen.</p> <p>Kan productieve gebaren afstemmen op de context.</p> <p>Kan als onderdeel van een bijdrage gebruik maken van geconstrueerde handeling om afzonderlijke, eenvoudige handelingen te presenteren.</p> <p>Kan het karakter en de kwaliteiten van een persoon of protagonist uitdrukken met behulp van rolname.</p> <p>Kan handelingen of gebeurtenissen presenteren door middel van productief gebaren.</p> <p>Kan de schaal van de gebaren (groter, kleiner) aanpassen aan de situatie.</p> <p>Kan een uitgebreide beschrijving geven van een persoon, inclusief mimiek, huidskleur, make-up, kapsel en beroep.</p> <p>Kan gebruikmaken van passende productieve lexiconelementen voor verwijzing, bijvoorbeeld naar dieren, in plaats van lexicale gebaren.</p> <p>Kan nauwkeurig gesproken componenten gebruiken om specifieke inhoud uit te drukken.</p>
A2+	<p>Kan informatie begrijpen die iemand alleen met productieve gebaren uitdrukt.</p> <p>Kan de termen begrijpen voor veelgebruikte technische apparaten die zijn ontworpen voor gebruik door dove mensen.</p> <p>Kan de betekenis van modale werkwoorden begrijpen (bijvoorbeeld <i>kunnen</i> = <vermogen>, <i>moeten</i> = <verplichting>, <i>willen</i> = <wens>).</p> <p>Kan specifieke informatie uit alledaagse teksten halen (bijvoorbeeld getallen, namen, plaatsen, personen).</p> <p>Kan gebaren begrijpen als de gebaarder de inhoud met afbeeldingen visualiseert.</p>	<p>Kan een reeks gebaren gebruiken.</p> <p>Kan verschillende aspecten van een plot of verhaallijn presenteren (bijvoorbeeld de tijdsduur, zoals in <i>'de hele nacht doorwerken'</i>).</p> <p>Kan voorbeelden gebruiken om iets te illustreren.</p> <p>Kan duidelijk het verschil tussen twee dingen aangeven.</p> <p>Kan informatie overbrengen op een korte en minimale, maar toch begrijpelijke manier.</p> <p>Kan, met voorbereiding, de juiste namen en terminologie gebruiken voor het betreffende onderwerp.</p> <p>Kan een persoon beschrijven aan de hand van diens kenmerkende eigenschappen.</p>

	Gebarentaalrepertoire	
	Receptief	Productief
A2	<p>Kan details herkennen in een uitgebreide beschrijving van een persoon/voorwerp, zoals lichaamsvorm, kapsel of beroep.</p> <p>Kan niet-manuele informatie over de nabijheid of afstand van een plaats of voorwerp begrijpen.</p> <p>Kan niet-manueel uitgedrukte betekenis herkennen en correct interpreteren.</p> <p>Kan gecodificeerd <i>backchanneling</i> van een gesprekspartner herkennen en begrijpen.</p> <p>Kan eenvoudige verslagen van wat de gebaarder heeft gedaan begrijpen.</p> <p>Kan eenvoudige instructies, wensen, aanbevelingen e.d. begrijpen.</p>	<p>Kan de eigen mening uitdrukken.</p> <p>Kan visueel eenvoudige informatie zoals handelingen en (familie)relaties presenteren.</p> <p>Kan een rechtstreeks verzoek gebaren.</p> <p>Kan een aantal/hoeveelheid uitdrukken met niet-manuele signalen.</p> <p>Kan nabijheid en afstand uitdrukken met behulp van passende niet-manuele signalen.</p> <p>Kan het ontwerp, de kleur en de textuur van kleding beschrijven.</p>
A1	<p>Kan rechtstreekse opdrachten begrijpen (bijvoorbeeld 'doe de deur open').</p> <p>Kan niet-manueel uitgedrukte hoeveelheden begrijpen.</p> <p>Kan beschrijvingen van kleding begrijpen (patroon, kleur).</p> <p>Kan informatie over verhoudingen, hoeveelheden en afmetingen begrijpen.</p> <p>Kan onderscheid maken tussen gebaren die alleen verschillen in de vorm van de mond.</p> <p>Kan gebaren zelfs begrijpen als ze manueel worden gemodificeerd.</p> <p>Kan begrijpen hoe de vorm van de mond, bijvoorbeeld opgeblazen of ingetrokken wangen, bijdraagt aan de betekenis.</p> <p>Kan de vorm van voorwerpen die worden beschreven afleiden uit niet-manuele signalen.</p> <p>Kan een eenvoudige ontkenning met <nee>, <niet> of hoofdschudden begrijpen.</p> <p>Kan uitingen begrijpen via vingerspellen als de lexicale gebaren niet worden begrepen.</p> <p>Kan feedback van de gesprekspartner door middel van mimiek (instemming/verwerping) herkennen en begrijpen.</p>	<p>Kan correcte gesproken componenten produceren en deze gebruiken om onderscheid te maken tussen verder identieke gebaren.</p> <p>Kan onder meer namen en technische uitdrukkingen spellen met behulp van vingerspelling.</p> <p>Kan fysieke vorm (hoogte, breedte, lengte) beschrijven.</p> <p>Kan rechtstreekse verzoeken gebaren.</p> <p>Kan gebruikelijke begroetingen en afscheidsformuleringen gebaren.</p> <p>Kan een persoon beschrijven aan de hand van gezichtsuitdrukkingen, haar en fysieke kenmerken of dingen die deze persoon vaak draagt.</p> <p>Kan duidelijke en ondubbelzinnige handvormen produceren.</p> <p>Kan de lexicale gebaren voor maanden, dagen van de week en uren van de dag produceren.</p> <p>Kan een mening uitdrukken (eens of oneens).</p>

Ruimtelijke nauwkeurigheid

Ruimtelijke nauwkeurigheid beschrijft de correctheid, nauwkeurigheid, precisie en complexiteit van syntactische uitingen. Samen bepalen deze aspecten de begrijpelijkheid van de bedoelde betekenissen van de gebaarde uitingen. De hier beschreven competenties hebben betrekking op manuele en niet-manuele elementen; ze omvatten kennis en naleving van syntactische regels en beginselen, gebruik van de gebarenruimte, de noodzakelijke lichaamsexpressie, hoofdbewegingen enzovoort. De receptieve competenties omvatten het correct analyseren van woordsoorten, ruimtelijke relaties van gestructureerde uitdrukkingen, specifieke bijdragen van zins- en woordgroepsfuncties, niet-manuele markerings (bijvoorbeeld om reikwijdte, ruimtelijke referentie, vooropplaatsing van het onderwerp aan te geven).

Deze competenties hebben betrekking op de uitdrukking van tekstualiteit (zie 'Structuur van gebarentekst'), want ze worden gebruikt voor het structureren van gebaarde teksten door het toepassen van een aantal strategieën zoals een specifiek gebruik van de gebarenruimte of retorische vragen om een nieuw punt in te leiden. Deze schaal heeft ook overeenkomsten met de schaal 'Gebarentaalrepertoire', want zij is gebaseerd op lexicale kennis van manuele en niet-manuele relaties tussen betekenis en vorm. 'Ruimtelijke nauwkeurigheid' is dus afhankelijk van niet-manuele elementen, bijvoorbeeld het optrekken van de wenkbrauwen om bepaalde grammaticale constructies aan te geven en om een reeks bijwoordelijke bepalingen te markeren.

De volgende sleutelbegrippen zijn in de receptieve schaal opgenomen:

- ▶ het exact onthouden van de gespreksreferenten en relaties die zijn toegewezen in de gebarenruimte;
- ▶ de interpretatie van verschillende verwijzingen (bijvoorbeeld van vaste elementen in de gebarenruimte, indexering, voornaamwoorden, *classifiers*, congruentie enzovoort);
- ▶ de interpretatie van in de tijd geplaatste gebeurtenissen en temporele verbanden zowel als verwijzingen naar tijd en tijdsduur;
- ▶ de interpretatie van niet-manuele elementen (bijvoorbeeld gebruik en reikwijdte van bovenlichaam, mimiek, blik in de ogen);
- ▶ begrip van gebarenreeksen en aan elkaar gekoppelde zinnen;
- ▶ begrip van vervoegde vormen, bijvoorbeeld werkwoorden of andere delen van het gezegde.

De volgende sleutelbegrippen zijn in de productieve schaal opgenomen:

- ▶ een passend gebruik van de gebarenruimte, rekening houdend met de bestaande conventies;
- ▶ het uitdrukken van in de tijd geplaatste gebeurtenissen of van temporele verbanden door het gebruik van passende tijdsverwijzingen;
- ▶ consistentie en nauwkeurigheid van verwijzingen (naar vaste elementen in de gebarenruimte, indexering, voornaamwoorden, *classifier*-constructies enzovoort);
- ▶ nauwkeurigheid van niet-manuele elementen (bijvoorbeeld de reikwijdte van het gebruik van het bovenlichaam, het gebruik van het lichaam bij rolname, mimiek, hoofdbewegingen enzovoort);
- ▶ nauwkeurigheid van gebarenreeksen die nodig zijn om bepaalde concepten uit te drukken (bijvoorbeeld oorzaak en gevolg);
- ▶ gebruik van bepaalde voegwoorden en rangschikkingen;
- ▶ gebruik van bepaalde structuren, bijvoorbeeld het vermogen om werkwoorden te modificeren;
- ▶ manieren om gebarenteksten te structureren die passend zijn voor het betreffende teksttype.

	Ruimtelijke nauwkeurigheid	
	Receptief	Productief
C2	<i>Geen descriptors beschikbaar; zie B2+</i>	<i>Geen descriptors beschikbaar; zie B2+</i>
C1	<i>Geen descriptors beschikbaar; zie B2+</i>	<i>Geen descriptors beschikbaar; zie B2+</i>
B2+	<p>Kan verschillende temporele verbanden onderscheiden tussen de handelingen en gebeurtenissen (gelijktijdige gebeurtenissen, vorige gebeurtenis, volgende gebeurtenis).</p> <p>Kan onderscheiden of een handeling betrekking heeft op diverse mensen (objecten) of veel handelingen betrekking hebben op één persoon (subject).</p> <p>Kan onderscheid maken tussen directe en indirecte rede in gebaarde teksten.</p> <p>Kan beweringen begrijpen die een gezegde hebben zonder agens, zoals 'Het water stroomt nu'.</p> <p>Kan retorische vragen herkennen, zelfs als die met minimale linguïstische middelen worden uitgedrukt, bijvoorbeeld door de wenkbrauwen op te trekken.</p> <p>Kan <i>classifiers</i> toewijzen aan het juiste verwijzingsobject (bijvoorbeeld dieren) met behulp van de context.</p> <p>Kan aspectaanpassingen begrijpen (bijvoorbeeld haperende, snelle, kruipende of rollende bewegingen).</p>	<p>Kan de verschillende inhouden/handelingen in de tekst logisch in de gebarenruimte plaatsen om de tekst te structureren.</p> <p>Kan in korte teksten de verwijzingen volledig consistent houden met behulp van indexering en productieve gebaren.</p>

	Ruimtelijke nauwkeurigheid	
	Receptief	Productief
B2	<p>Kan op basis van grammaticale signalen onderscheid maken tussen beweringen over echte en denkbeeldige gebeurtenissen.</p> <p>Kan zelfs in langere teksten de personages en hun handelingen uit elkaar houden.</p> <p>Kan zinnen als eenheden herkennen en aangeven uit hoeveel zinnen een korte tekst bestaat.</p> <p>Kan werkwoordaspecten begrijpen (bijvoorbeeld voltooiing, herhaling, voortzetting, resultaat van handelingen).</p>	<p>Kan de gebarenruimte op een bewuste manier gebruiken, bijvoorbeeld door de rechterkant te gebruiken voor argumenten <voor> en de linkerkant voor argumenten <tegen>.</p> <p>Kan afhankelijk van de situatie een grote of kleine gebarenruimte gebruiken.</p> <p>Kan productieve gebaren koppelen aan tijdsaanduidingen (tijdlijnen).</p> <p>Kan passende tijdlijnen gebruiken om het tijdstip of de duur van een gebeurtenis aan te geven (voor temporele verbanden: gelijktijdig, ervoor/erna, opeenvolgend).</p> <p>Kan uitdrukken hoe men iets doet; <met X>; <zonder Y>.</p> <p>Kan verschillende temporele verbanden uitdrukken (bijvoorbeeld drie verbanden: gelijktijdig, voor en na, opeenvolgend).</p> <p>Kan een houding van het bovenlichaam gebruiken om een tijdsverwijzing aan te geven, bijvoorbeeld naar voren leunen voor toekomst.</p> <p>Kan een passende tijdlijn gebruiken om gebeurtenissen in verleden, heden en toekomst in de juiste relatie tot elkaar te plaatsen.</p> <p>Kan gebruikmaken van variaties in de gebaarvolgorde van onderwerp, werkwoord en (lijdend/meewerkend) voorwerp in een zin om iets te benadrukken (bijvoorbeeld OWV, OVW, VOW).</p>
B1+	<p>Kan de tijd, duur of opeenvolging van gebeurtenissen afleiden uit de gebruikte tijdlijn.</p> <p>Kan varianten op lexicale gebaren begrijpen.</p>	<p>Kan retorische vragen met weinig gebaren uitdrukken, bijvoorbeeld alleen met de wenkbrauwen.</p> <p>Kan uitdrukken waarom iemand iets doet (doel: <om...>).</p> <p>Kan twee woordgroepen aan elkaar koppelen om het verband <hoewel> en <ondanks> weer te geven.</p> <p>Kan een retorische vraag correct aangeven door een korte pauze te laten vallen tussen de vraag en het antwoord.</p> <p>Kan verbanden leggen in de gebarenruimte en deze later opnieuw gebruiken.</p> <p>Kan zich concentreren op een punt op de tijdlijn en/of bijwoordelijke bepalingen van tijd gebruiken om een gebeurtenis correct te plaatsen in het verleden, het heden of de toekomst.</p> <p>Kan vergelijkingen maken met behulp van bijvoeglijke naamwoorden, waaronder overtreffende vormen, bijvoorbeeld door het gebruik van productieve gebaren of het veranderen van de grootte of snelheid van de handbeweging.</p>

		Ruimtelijke nauwkeurigheid	
		Receptief	Productief
B1	<p>Kan gebeurtenissen op een tijdlijn correct interpreteren (verleden, heden of toekomst).</p> <p>Kan uitingen van intenties begrijpen (doelen, <om...>).</p> <p>Kan niet-manuele signalen gebruiken om onderscheid te maken tussen bijvoorbeeld open en gesloten vragen of tussen beweringen en gesloten vragen.</p> <p>Kan indexverwijzingen naar personen correct interpreteren, op voorwaarde dat ze op de juiste manier zijn geïntroduceerd en gesitueerd</p> <p>Kan verschillende strategieën onderscheiden voor het uitdrukken van de vergelijkende en overtreffende trap van bijvoeglijke naamwoorden en de betekenis ervan begrijpen (bijvoorbeeld door veranderingen in de grootte of snelheid van het gebaar of door correct gebruik van <i>classifiers</i>).</p>	<p>Kan voorwerpen/mensen door middel van indexering in de gebarenruimte plaatsen en er later naar verwijzen met voornaamwoorden.</p> <p>Kan op correcte wijze rechtstreeks in de gebarenruimte kijken om te verwijzen naar eerder geïntroduceerde voorwerpen of mensen.</p> <p>Kan verschillende typen zinnen correct gebruiken (beweringen, vragen, opdrachten).</p> <p>Kan vragen op de juiste manier aangeven met behulp van relevante niet-manuele signalen (bijvoorbeeld houding van het bovenlichaam plus mimiek, wenkbrauwen).</p> <p>Kan de relevante niet-manuele elementen gebruiken voor het beschrijven van een vorm.</p> <p>Kan rolgeving gebruiken om een betekenis over te brengen.</p> <p>Kan een aantal aangeven in een gebaar (bijvoorbeeld het aantal personen aangeven dat zich verplaatst of een aantal dagen).</p> <p>Kan een eenvoudige chronologische opeenvolging presenteren met behulp van de gebarenruimte.</p> <p>Kan de verwijzing naar gebeurtenissen in een tijdsverloop ondersteunen met niet-manuele elementen (bijvoorbeeld om gebeurtenissen die dichtbij of ver weg zijn in de tijd van elkaar te onderscheiden).</p> <p>Kan oorzaak en gevolg uitdrukken (de reden voor iets).</p>	
A2+	<p>Kan voorwaarde en gevolg begrijpen in <i>als-dan</i>-zinnen.</p> <p>Kan de verbindende constructies begrijpen die verbanden als <zelfs als>/<desondanks> aangeven.</p> <p>Kan voorwaardelijke zinnen begrijpen, d.w.z. onder welke voorwaarden (<als>) een gevolg optreedt (<dan>).</p> <p>Kan begrijpen hoe overeenkomst <zelfde als> en verschil <anders dan> worden uitgedrukt.</p> <p>Kan verschillen in betekenis begrijpen die aangeven of handelingen worden uitgevoerd door een of meer personen, bijvoorbeeld 'één persoon gaat' of 'veel mensen gaan'.</p>	<p>Kan uitdrukken onder welke voorwaarden men bepaalde dingen doet (<als... dan>).</p> <p>Kan overeenstemming van onderwerp en persoonsvorm consistent aangeven en de concordantie behouden.</p> <p>Kan een niet-causale opeenvolging uitdrukken (bijvoorbeeld <en toen...>, <en zo...>, <vervolgens...>, <daarna...>).</p>	

	Ruimtelijke nauwkeurigheid	
	Receptief	Productief
A2	<p>Kan verschillende zinstypen en de betekenissen daarvan onderscheiden op basis van de woordvolgorde (beweringen, vragen, opdrachten).</p> <p>Kan <i>classifier</i>-constructies correct interpreteren in eenvoudige zinnen, op voorwaarde dat ze duidelijk zijn aangegeven.</p> <p>Kan overeenstemming van onderwerp en persoonsvorm correct interpreteren.</p> <p>Kan de betekenis begrijpen van eenvoudige causale verbanden (bijvoorbeeld 'Ik ben te laat <i>doordat</i> ik in de file stond').</p> <p>Kan gemodificeerde handvormen herkennen en begrijpen.</p> <p>Kan indirecte boodschappen begrijpen (vragen, verzoeken, wensen, afwijzingen enzovoort).</p> <p>Kan verschillende manieren om een ontkenning aan te geven onderscheiden en begrijpen.</p>	<p>Kan de omgeving beschrijven (bijvoorbeeld het landschap) met uitbeeldende gebaren.</p> <p>Kan de neutrale ruimte effectief gebruiken om nadruk te leggen op belangrijke elementen.</p> <p>Kan correcte handvormen produceren, niet alleen in losse gebaren, maar ook in zinnen.</p> <p>Kan <i><als... dan></i>-zinnen gebruiken.</p> <p>Kan lijsten en opeenvolgingen uitdrukken <i><en..., plus...></i>.</p> <p>Kan in eenvoudige zinnen correct productieve gebaren gebruiken.</p>
A1	<p>Kan begrijpen of een uiting een rechtstreeks verzoek of een rechtstreekse vraag of een rechtstreekse opdracht is en daarop reageren.</p> <p>Kan de vormen en afmetingen van voorwerpen begrijpen (bijvoorbeeld de vorm van een piramide) en de voorwerpen herkennen.</p> <p>Kan verschillende meervoudsvormen begrijpen met eenvoudige gebaren (bijvoorbeeld meervoud aangeven met een aantal of een herhaling).</p> <p>Kan lijsten en opeenvolgingen begrijpen (<i><en>/<zowel-als>/<en toen></i>).</p> <p>Kan productief uitgedrukte tijdsaanduidingen begrijpen (<i><eergisteren></i>, <i><3 jaar geleden></i> enzovoort), als de verwijzingen naar tijd duidelijk zijn aangegeven.</p> <p>Kan uit de beschrijvingen van gehanteerde voorwerpen opmaken hoe de gebaarder deze neerzet/neelegt of plaatst.</p>	<p>Kan correct persoonlijke voornaamwoorden gebruiken.</p> <p>Kan eenvoudige zinnen formuleren met een OWV- of OVW-patroon.</p> <p>Kan de dikte van een voorwerp aangeven met productieve gebaren.</p> <p>Kan een eenvoudige zin maken met lexicale gebaren.</p> <p>Kan meervouden vormen met behulp van herhaling of door een aantal aan te geven.</p>

6.2. SOCIOLINGUIÏSTISCHE COMPETENTIE

In deze schaal zijn ook bepaalde elementen van sociaal-culturele kennis opgenomen, aangezien het moeilijk is een harde grens tussen die twee begrippen te trekken. In het SNSF-project zijn een aantal descriptoren gekalibreerd voor specifieke kennis van aspecten die relevant zijn voor dovengemeenschappen. Hoewel ze belangrijk zijn voor het begrijpen van de lokale cultuur, gedeelde kennis en waarden en de betekenis van bepaalde gebaren, zijn sommige onderwerpen die betrekking hebben op de regionale cultuur ondergebracht bij de aanvullende descriptoren in bijlage 9 en dienen ze waar nodig te worden geïnterpreteerd en geïllustreerd aan de hand van de waarden eigen aan een bepaalde regio.

Sociolinguïstische passendheid en cultureel repertoire

Deze schaal is het equivalent van de schaal voor sociolinguïstische passendheid onder communicatieve taalcompetenties. Naast sociolinguïstische passendheid (register, beleefdheidsconventies enzovoort) zijn er enkele meer algemene elementen van culturele en regionale kennis opgenomen.

De volgende sleutelbegrippen zijn in de receptieve schaal opgenomen:

- ▶ verschillende registers kunnen herkennen en ertussen kunnen schakelen;
- ▶ kunnen beoordelen of bepaalde begroetings-, kennismakings- en afscheidsformuleringen passend zijn;
- ▶ kunnen herkennen of de gebaarder rekening houdt met de sociale status van een referent of gesprekspartner;
- ▶ kunnen beoordelen of het gebruik van de gebarenruimte gepast is (als het gaat om context en ontvanger);
- ▶ kennis van sociaal-culturele normen, taboes, gepast voorkomen e.d. kunnen toepassen;
- ▶ maken en houden van oogcontact;
- ▶ middelen om aandacht te krijgen of manieren om feedback te geven kunnen begrijpen en toepassen;
- ▶ kennis van de belangrijkste elementen van de lokale cultuur/culturen kunnen toepassen: mensen, feiten en belangrijke kwesties binnen de betreffende gemeenschap;
- ▶ sociale achtergrond, regionale herkomst, lokale banden kunnen afleiden uit de manier waarop gesprekspartners gebaren;
- ▶ rekening kunnen houden met de voor de communicatie relevante wereldkennis (bijvoorbeeld afkortingen, technische hulpmiddelen).

De volgende sleutelbegrippen zijn in de productieve schaal geoperationaliseerd opgenomen:

- ▶ verschillende registers kunnen gebruiken en ertussen kunnen schakelen;
- ▶ passende begroetings-, kennismakings- en afscheidsformuleringen kunnen gebruiken;
- ▶ kunnen gebaren op een manier die passend is voor de sociale status van referenten en/of gesprekspartners;
- ▶ aanpassen van de gebarenruimte aan de context en ontvanger(s), rekening houdend met lokale omstandigheden;
- ▶ respect voor sociaal-culturele normen, taboes enzovoort;
- ▶ maken en houden van oogcontact;
- ▶ manieren om aandacht te krijgen of manieren om feedback te geven;
- ▶ kennis van de belangrijkste elementen van de lokale cultuur/culturen: mensen, feiten en belangrijke communicatiekwesties;
- ▶ sociale achtergrond, regionale herkomst, lokale banden kunnen benoemen en beoordelen op basis van de manier waarop gesprekspartners gebaren;
- ▶ voor de communicatie relevante wereldkennis (bijvoorbeeld afkortingen, technische hulpmiddelen enzovoort) toepassen.

		Sociolinguïstische passendheid en cultureel repertoire	
		Receptief	Productief
C2	<p>Kan sociaal-culturele conventies herkennen in niet-vertrouwde teksten (bijvoorbeeld passend register, beleefdheidsvormen, sociale status, taboe-onderwerpen).</p> <p>Kan herkennen wanneer de gebaarder de personages in een verhaal hun eigen linguïstische profiel geeft en kan deze profielen beschrijven.</p>	<i>Geen descriptors beschikbaar; zie C1</i>	
C1	<p>Kan het door de gebaarder gekozen linguïstische register herkennen op basis van de gebruikte gebaren.</p> <p>Kan herkennen wanneer een gebaarder overschakelt van een informeel naar een formeel register of andersom.</p> <p>Kan beoordelen of het gebruikte register bij de tekst passende afstand behoudt.</p> <p>Kan de sociale relatie tussen gesprekspartners (nabijheid, hiërarchie enzovoort) afleiden uit hun opmerkingen.</p> <p>Kan de sociale status van een persoon aangeven op basis van hoe anderen die persoon bejegenen (door de manuele gebaren te interpreteren).</p> <p>Kan discrete verwijzingen naar aanwezige personen begrijpen als de gebaarder bijvoorbeeld een kleinere gebarenruimte gebruikt of een hand voor de wijsvinger houdt, zodat niet duidelijk is naar wie de vinger wijst.</p>	<p>Kan sociaal-culturele normen respecteren bij het produceren van teksten (bijvoorbeeld passend register, beleefdheidsvormen, status, taboes).</p> <p>Kan het register aanpassen aan het betreffende publiek.</p> <p>Kan moeiteloos schakelen tussen formele en informele registers.</p> <p>Kan niet-lexicale verschillen van register uitdrukken met manuele en niet-manuele middelen.</p> <p>Kan een grap vertellen die betrekking heeft op ervaringen van een dove persoon.</p>	
B2+	<p>Kan iemands waarschijnlijke achtergrond (afkomst, leeftijd, beroep) afleiden uit het linguïstische register dat die persoon gebruikt.</p> <p>Kan herkennen of het register van een tekst passend is voor de doelgroep.</p> <p>Kan herkennen of een tekst alle informatie bevat die een doelgroep met de relevante voorkennis nodig heeft om hem te begrijpen.</p> <p>Kan de sociale status van een persoon of personage herkennen op basis van manuele en niet-manuele verwijzingen in de tekst.</p> <p>Kan de in de dovensamenleving veel gebruikte afkortingen begrijpen.</p>	<p>Kan inschatten of het betreffende publiek vertrouwd is met doofheid en kan dingen zo nodig expliciet uitleggen.</p> <p>Kan gelexicaliseerde gebaren van verschillende registers produceren.</p> <p>Kan feiten en gebeurtenissen die belangrijk zijn in dovensamenlevingen uitleggen.</p>	

Sociolinguïstische passendheid en cultureel repertoire		
	Receptief	Productief
B2	<p>Kan de doelgroep van een tekst inschatten op basis van de grootte van een gebaar, bijvoorbeeld grote/formele of kleine/intieme setting.</p> <p>Kan bepalen of een tekst in een formele of informele context thuishoort op basis van manuele of niet-manuele kenmerken in de inleiding van de tekst.</p> <p>Kan beoordelen of iemand zich op een cultureel passende manier voorstelt aan andere dove mensen.</p> <p>Kan culturele verwijzingen in een tekst herkennen en begrijpen.</p> <p>Kan gebruikmaken van indirecte verwijzingen naar belangrijke gebeurtenissen, personen en instellingen in het eigen land om een tekst te begrijpen.</p>	<p>Kan het passende formele register gebruiken om afstand te bewaren tot de gemelde kwestie.</p> <p>Kan iemands sociale status aangeven door de plaatsing van gebaren in de gebarenruimte (bijvoorbeeld gebruik van een hoger punt in de gebarenruimte om aan te geven dat iemand een hogere status heeft dan de gebaarder).</p>
B1	<p>Kan toelichtingen op de oorsprong van cultuurspecifieke gebaren, zoals namen van bekende mensen, instellingen of plaatsen, begrijpen en volgen.</p>	<p>Kan, waar gepast, een opmerking ter begroeting of afscheid maken die past bij het type tekst en het betreffende publiek.</p> <p>Kan zichzelf voorstellen op een manier die past bij het type tekst en het betreffende publiek (bijvoorbeeld kleding, accessoires, persoonlijke uitstraling).⁴⁷</p> <p>Kan mensen bewust maken van cultuurkwesties.</p> <p>Kan, bij het beschrijven van reizen culturele ervaringen en aspecten toevoegen die typisch zijn voor het betreffende land.</p>
	<p>Kan beoordelen of een opmerking ter begroeting of afscheid wel of niet passend is voor het betreffende type tekst.</p>	<p>Kan zich op een passende manier voorstellen aan dove mensen.</p> <p>Kan de eigen kennis van de doelgebarentaalcultuur gebruiken om de herkomst van sommige cultureel bepaalde gebaren uit te leggen (bijvoorbeeld de namen van bekende mensen, instellingen en plaatsnamen).</p> <p>Kan iemands sociale status weergeven met niet-manuele middelen (bijvoorbeeld blikrichting).</p> <p>Kan de gebarenafkortingen gebruiken die gebruikelijk zijn binnen gebarentaalgemeenschappen.</p>
A2+	<p>Kan op basis van de voornaamwoorden in de gebarentaal beoordelen of vreemden zich op een passende manier tot de gesprekspartner richten.</p> <p>Kan herkennen wanneer iemand graag het woord wil (bijvoorbeeld een hand opsteken, iemand op de arm tikken).</p>	<p>Kan tijdens het gebaren oogcontact houden met de gesprekspartner.</p> <p>Kan een rechtstreeks verzoek of een rechtstreekse eis accepteren of afwijzen.</p> <p>Is vertrouwd met de veelgebruikte technische hulpmiddelen voor communicatie tussen dove en horende mensen en kan deze benoemen.</p>

⁴⁷ Deze niet-linguïstische elementen hebben betrekking op de zichtbaarheid van de auteur van een gebarentaaltekst. Leerders moeten er bij de productie rekening mee houden in hoeverre zulke factoren van invloed zijn op de ontvangst van hun tekst.

Sociolinguïstische passendheid en cultureel repertoire		
	Receptief	Productief
A2	<p>Kan verschillen in register die de gebaarder manueel en niet-manueel uitdrukt herkennen.</p> <p>Kan herkennen of de gesprekspartner passend reageert op <bedankt> enzovoort.</p>	<p>Kan zich bij een ontmoeting met een onbekende dove persoon op een passende manier tot deze persoon richten.</p> <p>Kan de gebruikte gebarenruimte aanpassen aan de context en het publiek.</p> <p>Kan rekening houden met aspecten van de onmiddellijke omgeving die belangrijk zijn voor gebarencommunicatie (bijvoorbeeld licht, voorwerpen op tafel).</p>
A1	<p>Kan passend oogcontact houden met een gebaarder in een dialoog.</p>	<p>Kan een dove persoon passend begroeten.</p> <p>Kan verschillende strategieën gebruiken om het oogcontact te maken dat nodig is voor communicatie (bijvoorbeeld zwaaien, iemand op de schouder, arm of hand tikken, op tafel tikken, het licht aan- en uitdoen).</p> <p>Kan aandacht trekken om de beurt te krijgen (bijvoorbeeld door een hand op te steken of te zwaaien om oogcontact te krijgen, door de gesprekspartner op de schouder te tikken).</p> <p>Kan rechtstreeks oogcontact houden met de gesprekspartner.</p> <p>Kan vingerspelling gebruiken als hulpmiddel als er communicatieproblemen optreden.</p> <p>Kan de gesprekspartner visuele feedback geven met conventionele frasen en gesproken componenten.</p> <p>Kan de gesprekspartner visuele feedback geven (positief en negatief) met behulp van gezichtsuitdrukkingen en andere niet-manuele elementen (bijvoorbeeld knikken of hoofdschudden).</p> <p>Kan passend reageren in conventionele interacties, bijvoorbeeld door te antwoorden met een standaardformule als <welkom> / <geeft niet> / <niks aan de hand...> / <bedankt>.</p>

6.3. PRAGMATISCHE COMPETENTIE

Pragmatische competenties omvatten competenties in verschillende media, zoals het kunnen creëren van een persoonlijke betekenis in de context van een *face-to-face* of schriftelijke interactie en het kunnen vatten van de intenties van een taalhandeling (bijvoorbeeld indirect taalgebruik), evenals functionele competenties zoals het verwerken en begrijpen van zelfs impliciete betekenis. Deze competenties kunnen ook betrekking hebben op taalbewustzijn (metataal). Er zijn paren van descriptorschalen beschikbaar voor 'Structuur van gebarentekst' en 'Setting en perspectieven'. Daarnaast zijn er twee andere receptieve schalen, 'Taalbewustzijn en interpretatie' en 'Verwerkingssnelheid', en twee andere productieve schalen: 'Aanwezigheid en effect' en 'Vloeiendheid van gebaren'.

Structuur van gebarentekst

Bij dit schalenpaar ligt de nadruk op het vermogen van de gebruiker/leerder om niet alleen de structuur van verschillende typen teksten te bevatten en begrijpen, maar ook de eigen bijdragen te vormen en structureren. Structuur van gebarentekst houdt verband met de schalen voor 'Coherentie' en 'Thematische ontwikkeling' onder 'Communicatieve taalcompetenties'.

Het schalenpaar omvat kennis van schema's voor op video opgenomen teksten, bijvoorbeeld voor verslagen, verhalen of toelichtingen, en kennis van de manieren waarop teksten zijn opgebouwd en de onderlinge samenhang van teksten. Ze omvatten ook kennis en toepassing van bepaalde cohesiebevorderende elementen bij het interpreteren van een tekst of bij het vormgeven aan en structureren van een videotekst. Het begrip 'tekst' wordt hier gebruikt zonder dat het betrekking heeft op conventionele draaiboeken voor gesproken talen. Het verwijst naar gebaarde uitingen, bestaande uit meerdere frasen voor het overbrengen van ideeën, gedachten en betekenissen die een bepaalde functie vervullen. Het begrip 'gebarentekst' benadrukt het feit dat teksten in gebarentalen vluchtig waren voordat opnamemediën (voor monologen) algemeen beschikbaar waren. Afgezien van grappen, bepaalde verhalende teksten, gebeden en een klein aantal andere tekstgenres die werden doorgegeven in een 'mondelijke traditie' en werden gedeeld binnen een gemeenschap, bleven teksten het karakter van een dialoog houden. Ze konden niet worden bewaard en waren niet beschikbaar voor onderzoek, educatieve doeleinden of argumentatieontwikkeling. Met de komst van video is hier verandering in gekomen.

Maar in tegenstelling tot geschreven teksten kunnen zelfs op video opgenomen gebaarde teksten niet eenvoudig en snel worden doorzocht op specifieke informatie en is het niet mogelijk alleen de koppen te lezen voor een globaal overzicht. Toch kan specifieke kennis van verschillende typen teksten wel helpen de zoekruimte te beperken: een thematische inleiding vindt men aan het begin, een conclusie aan het eind van de video; de tijd en plaats van een gebeurtenis worden kort na elkaar aangegeven; samenvattingen worden aan het begin gegeven, conclusies volgen op de argumentatie enzovoort.

Taalgebruikers met tekstcompetentie kunnen zowel goed opgezette als fragmentarische teksten herkennen en beoordelen en expliciete en impliciete betekenissen begrijpen. Tekstcompetentie vereist ook de competenties van alle andere schalen die hier worden besproken, bijvoorbeeld 'Ruimtelijke nauwkeurigheid' en 'Gebarentaalrepertoire'. De tekststructuurschalen richten zich met name op coherentie en het gestructureerd ontwikkelen van een gebaarde boodschap, terwijl bijvoorbeeld de descriptors voor 'Ruimtelijke nauwkeurigheid' zich richten op de syntactisch correcte locaties voor het gebruik van verwijzingsvormen (handvormen die worden gebruikt in plaats van een eerder gebruikt gebaar).

De volgende sleutelbegrippen zijn in de receptieve schaal opgenomen:

- ▶ de logische ontwikkeling kunnen waarnemen en de samenhang van een tekst kunnen reconstrueren;
- ▶ kunnen begrijpen van teksten door kennis van teksttypen, schema's, genres en bijbehorende tekststructuren en verwachte inhoud toe te passen;
- ▶ kunnen reageren op hiaten in de logische ontwikkeling en coherentiefouten in een tekst;

- ▶ kunnen aanwijzen van substructuren van een tekst (bijvoorbeeld bepaalde informatie of argumentatieketens);
- ▶ bepaalde informatie-eenheden kunnen prioriteren op basis van de nadruk die erop wordt gelegd;
- ▶ expliciete en impliciete verwijzingen in een tekst kunnen interpreteren en afwegen;
- ▶ verwachtingen kunnen formuleren over de inhoud van een tekst en die kunnen gebruiken voor het toepassen van de juiste strategieën (bijvoorbeeld bij het zoeken van specifieke inhoud).

De volgende sleutelbegrippen zijn in de productieve schaal opgenomen:

- ▶ logische ontwikkeling en coherentie van de tekst, en het kunnen presenteren en rechtvaardigen van argumenten;
- ▶ informatie en argumenten in de juiste volgorde structureren met een inleiding en een conclusie, en daarbij waar nodig voorbeelden en toelichtingen toevoegen;
- ▶ passende overgangen maken; nadruk leggen;
- ▶ adequaat gebruik van cohesiebevorderende elementen (manueel en niet-manueel, retorisch enzovoort), passend bij het type tekst;
- ▶ naar voren en achteren verwijzen in de tekst.

Structuur van gebarentekst		
	Receptief	Productief
C2	<p>Kan logische, causale, temporele of semantische verbanden begrijpen om delen van een gebaarde tekst aan elkaar te koppelen.</p> <p>Kan verschillende soorten evaluerende teksten van elkaar onderscheiden (bijvoorbeeld een debattekst met argumenten voor en tegen, onderbouwing van een argument, of een filosofische tekst).</p> <p>Kan complexe hiërarchische structuren (bijvoorbeeld in politiek en organisaties) herkennen en begrijpen.</p> <p>Kan ontbrekende delen van complexe teksten of niet-vertrouwde typen teksten signaleren en de ontbrekende inhoud afleiden.</p>	<p>Kan terloops meerdere andere plaatsen en mensen noemen, zonder de draad kwijt te raken.</p> <p>Kan systematisch de eigen meningen onderbouwen, bijvoorbeeld logisch, moreel en pragmatisch.</p> <p>Kan moeiteloos stilistische en retorische middelen gebruiken om de eigen bijdrage effectief te ontwikkelen.</p>
C1	<p>Kan de inhoud van een lange gebaarde tekst met diverse details reproduceren.</p> <p>Kan, na het bekijken van een gebaarde tekst, verbanden in detail uitleggen.</p> <p>Kan verschillende middelen om gebaarde teksten te structureren herkennen en de functie ervan in de context van de tekst correct interpreteren (bijvoorbeeld retorische vragen, opsomming, lichaamswendingen).</p> <p>Kan eigen kennis van typen teksten gebruiken om verwachtingen ten aanzien van de inhoud en structuur van een tekst te formuleren en de kwaliteit ervan op basis daarvan te beoordelen.</p> <p>Kan de afzonderlijke elementen van een argument (bewering, redenen, voorbeelden, conclusies) in een gebaarde tekst onderscheiden.</p> <p>Kan voorspellen wat erna komt op basis van de volgorde waarin elementen worden gebruikt in een uiting en de nadruk die ze krijgen.</p>	<p>Kan een overtuigend logisch argument ontwikkelen (stelling, onderbouwing, toelichting, conclusie).</p> <p>Kan bepaalde aspecten van een complex onderwerp benadrukken.</p> <p>Kan complexe inhoud op een verstandige manier structureren.</p> <p>Kan verschillende typen argumenterende teksten gebruiken (bijvoorbeeld een verklarende tekst waarin argumenten voor en tegen iets uiteen worden gezet of een tekst waarin gedetailleerde achtergrondinformatie wordt gegeven en een kwestie grondig wordt besproken).</p> <p>Kan een groot scala aan onderwerpen behandelen en deze allemaal op passende wijze inleiden en afronden.</p> <p>Kan moeiteloos manuele en niet-manuele, lexicale en productieve cohesiebevorderende elementen toepassen om de tekst te structureren.</p> <p>Kan de linguïstische cohesiebevorderende elementen op passende wijze afstemmen op de interne structuur van de tekst.</p> <p>Kan de boodschap van een tekst structureren, van algemene beweringen tot specifieke details.</p>

		Structuur van gebarentekst	
		Receptief	Productief
B2	<p>Kan het terugkerende, centrale thema in uitgebeelde teksten herkennen.</p> <p>Kan op basis van de locatie van een argument in de gebarenruimte herkennen bij welke mening het argument hoort.</p> <p>Kan structurelementen van teksten identificeren en de functies ervan gebruiken om de tekst als geheel te begrijpen.</p> <p>Kan hiaten in vertrouwde typen teksten aanwijzen en deze coherent opvullen door middel van deductie of het stellen van vragen.</p> <p>Kan herkennen of de gebaarder de belangrijkste vragen in een tekst wel of niet beantwoordt.</p>	<p>Kan een passende inleiding en conclusie voor een tekst formuleren.</p> <p>Kan bij het afronden een thematische terugverwijzing naar de inleiding maken.</p> <p>Kan inhoud organiseren en formuleren volgens richtsnoeren.</p> <p>Kan ontvangers die niet aanwezig zijn voorzien van alle noodzakelijke informatie over de context, zodat zij kunnen volgen wat er wordt gezegd.</p> <p>Kan verschillende stukken informatie thematisch groeperen.</p> <p>Kan met beelden de manier waarop een gebeurtenis/organisatie is gestructureerd presenteren.</p> <p>Kan pauzes gebruiken om een tekst te structureren (bijvoorbeeld pauzeren tussen verschillende argumenten).</p>	
	<p>Kan de inhoud van een lange, duidelijk gestructureerde gebaarde tekst goed begrijpen.</p> <p>Kan het terugkerende, centrale thema in een tekst vinden en zonder moeite volgen.</p> <p>Kan in een gebaarde tekst de overgangen herkennen tussen de inleiding, de hoofdtekst en de conclusies.</p> <p>Kan beoordelen of de inleiding en de conclusie van een tekst bij elkaar passen.</p> <p>Kan een verandering van onderwerp in een gebaarde tekst herkennen.</p>	<p>Kan inhoud structureren in categorieën/onderwerpen, deze in de gebarenruimte plaatsen en er dan door middel van indexering naar verwijzen.</p> <p>Kan de tekst logisch structureren en een duidelijke ontwikkeling aanhouden.</p> <p>Kan alle inhoud en onderdelen presenteren die men van het betreffende type tekst verwacht.</p> <p>Kan een metataal gebruiken, bijvoorbeeld om de ontvanger de weg te wijzen door expliciet in de tekst uit te leggen in welke volgorde dingen worden gedaan.</p> <p>Kan passende overgangen en koppelingen tussen verschillende delen van de tekst maken.</p> <p>Kan de belangrijkste aspecten van een onderwerp benadrukken.</p> <p>Kan beginselen gebruiken die de overgang van algemene ideeën naar het presenteren van details bepalen.</p> <p>Kan regels toepassen die betrekking hebben op de overgang van algemene informatie naar details.</p> <p>Kan temporele verbanden tussen verschillende dingen in een verslag aangeven.</p> <p>Kan in de loop van een tekst waar nodig een term kort uitleggen.</p>	

Structuur van gebarentekst		
	Receptief	Productief
B1	<p>Kan het belang van een bewering die in het midden van de gebarenruimte wordt geplaatst herkennen.</p> <p>Kan verwijzingen naar eerder verstrekte informatie begrijpen.</p> <p>Kan verbanden en relaties tussen inhoud signaleren als hier expliciet naar wordt verwezen in de gebaarde tekst.</p> <p>Kan de ontwikkeling van een zeer gestructureerde gebaarde tekst begrijpen.</p> <p>Kan hulpmiddelen voor ruimtelijke structurering herkennen en deze gebruiken om een gebaarde tekst te begrijpen.</p> <p>Kan de inhoud van een korte tekst afleiden uit de context, zelfs als lokale cohesiebevorderende elementen ontbreken.</p>	<p>Kan de inhoud van een tekst structureren in een inleiding, hoofdgedeelte en conclusie.</p> <p>Kan inhoud in een logische volgorde presenteren.</p> <p>Kan een tekst structureren in een aantal thematische onderdelen.</p> <p>Kan de verbanden tussen dingen duidelijk presenteren door er expliciet naar te verwijzen.</p> <p>Kan relevante en interessante details kort en beknopt uiteenzetten.</p> <p>Kan expliciet verwijzen naar iets wat eerder is gezegd.</p> <p>Kan de meningen van anderen vergelijken en daarover een standpunt innemen.</p> <p>Kan eigen ervaringen in verband brengen met iets in de tekst.</p>
	<p>Kan eenvoudige manieren herkennen om een gebaarde tekst te structureren (bijvoorbeeld een onderwerp en commentaar daarop).</p>	<p>Kan het doel van een tekst in de inleiding formuleren.</p> <p>Kan de opeenvolgende elementen van een tekst in een logische volgorde zetten.</p> <p>Kan een onderwerp passend inleiden en dan relevante inhoud presenteren.</p> <p>Kan de belangrijkste aspecten van een onderwerp aangeven in volgorde van belangrijkheid.</p> <p>Kan eenvoudige strategieën toepassen om informatie te structureren (bijvoorbeeld: commentaar toevoegen aan het onderwerp).</p> <p>Kan het gebaar <handpalm-omhoog> gebruiken om het einde van een bepaalde bijdrage aan het gesprek aan te geven.</p> <p>Kan in een tekst de belangrijkste beweringen samenvatten in antwoorden op vragen met 'wanneer', 'waar', 'wie', 'wat', 'hoe' en 'waarom'.</p> <p>Kan eigen meningen motiveren.</p> <p>Kan een bijdrage correct afronden (handen samen).</p>
A2+		<p>Kan een onderwerp adequaat inleiden.</p> <p>Kan de verschillende punten in een lijst onderscheiden.</p> <p>Kan eenvoudige argumenten voor en tegen formuleren in de vorm van vragen.</p> <p>Kan een samenvatting geven van eenvoudige onderwerpen.</p>

Structuur van gebarentekst		
	Receptief	Productief
A2	<p>Kan de belangrijkste punten vinden in korte, alledaagse teksten.</p> <p>Kan eenvoudige hiërarchische structuren aanwijzen en begrijpen (bijvoorbeeld familie, werk) aan de hand van boeien in de gebarenruimte.</p> <p>Kan eenvoudige tijdreeksen begrijpen die worden uitgedrukt via de gebarenruimte.</p> <p>Kan de bedoeling/doelstelling van een gebaarde tekst afleiden uit de inleiding.</p>	<p>Kan aan het begin van een tekst de details geven die nodig zijn om de beschrijving in te kaderen, door antwoord te geven op essentiële wat-, waar- en wie-vragen.</p>
A1	<p>Kan de afzonderlijke punten in een opsomming bevatten.</p> <p>Kan het einde van een gebaarde bijdrage herkennen, bijvoorbeeld aan de gevouwen handen.</p>	<p><i>Geen descriptors beschikbaar</i></p>

Setting en perspectieven

Een cruciaal aspect van gebarentalen is het gebruik van ruimtelijke referentie. Dat vereist dat de contexten voor interpretatie duidelijk worden vastgesteld door een setting te creëren. Hiervoor wordt de driedimensionale gebarenruimte systematisch onderverdeeld. Gespreksreferenten en bepaalde relaties moeten ondubbelzinnig binnen de gebarenruimte worden geplaatst. Het vastleggen van verwijzingen heeft twee belangrijke functies: het is een manier om verwijzingsrelaties binnen zinnen (woordgroepen) vast te leggen en het levert een context voor de interpretatie van een tekst. Gebarentalen introduceren doorgaans de context en setting van een tekst duidelijk aan het begin van de interactie of productie om referentiepunten vast te stellen binnen de driedimensionale gebarenruimte. Zodra deze referentiepunten zijn vastgesteld, blijven ze gelden tot er een nieuwe setting wordt geïntroduceerd of een mobiele referent zich door de ruimte beweegt. Consistentie van ruimtelijke verbanden is daarom essentieel om een coherente, ondubbelzinnige bijdrage te produceren.

Gedurende een bijdrage, bijvoorbeeld in een *constructed dialogue* (CD), kan het nodig zijn dat de gebaarder het perspectief van een bepaalde referent inneemt. Gebaarders kunnen wisselen tussen perspectieven door gebruik te maken van de mogelijkheid om tussen referentielocaties te bewegen (door een verplaatsing van het lichaam of de schouder) of kiezen voor een beperktere vorm (bijvoorbeeld door de blik te verplaatsen om een ander gezichtspunt aan te geven). In alle gevallen is het neutrale gezichtspunt doorgaans dat van de gebaarder. Gebarentalen en gesproken talen gebruiken dus hetzelfde bevoorrechte gezichtspunt: namelijk dat van de gebaarder of spreker.

De volgende sleutelbegrippen zijn in de receptieve schaal opgenomen:

- ▶ de gebarenruimte voor zich kunnen zien en de verbanden kunnen onthouden voor de tekst die volgt;
- ▶ een nieuwe setting, verandering van scène, onderwerp enzovoort kunnen herkennen;
- ▶ een handeling, gebeurtenis of kwestie die wordt gepresenteerd vanuit het perspectief van verschillende mensen of verschillende standpunten kunnen begrijpen;
- ▶ *constructed action* (rolwisselingen, verandering van perspectief) en *constructed dialogue* kunnen volgen en de verschillende technieken hiervoor kunnen herkennen, bijvoorbeeld aan lichaamshouding, blikrichting of andere niet-manuele elementen;
- ▶ manuele en niet-manuele signalen kunnen interpreteren en verwijzingen die verband houden met de setting begrijpen.

De volgende sleutelbegrippen zijn in de productieve schaal opgenomen:

- ▶ gebruik van de gebarenruimte voor zich kunnen zien en kunnen plannen;
- ▶ een nieuwe setting kunnen creëren of een verandering van scène, onderwerp enzovoort kunnen aangeven;
- ▶ een handeling, gebeurtenis of kwestie kunnen presenteren vanuit het perspectief van verschillende mensen of verschillende standpunten;
- ▶ een rol kunnen innemen of veranderen (bijvoorbeeld door lichaamshouding, blikrichting, uitbeelding);
- ▶ gebruik van niet-manuele elementen zoals mimiek, houding of blik om verschillende mensen aan te duiden.

Setting en perspectieven		
	Receptief	Productief
C2	<p>Kan een <i>constructed dialogue</i> tussen meerdere personages moeiteloos volgen, zelfs als de markering van rolwisselingen beperkt is tot bijvoorbeeld de blikrichting.</p> <p>Kan wisselingen van scène, locatie of personen tijdens een handeling volgen.</p> <p>Kan meerdere wijzigingen van perspectief en rol gemakkelijk volgen.</p>	<p>Kan een complexe handeling of gebeurtenis presenteren door verschillende rollen te spelen en verschillende perspectieven in te nemen.</p>
C1	<p>Kan in de gebarenruimte vastgelegde ruimtelijke settings (bijvoorbeeld landschap, familie, situatie) onthouden en verwijzingen binnen de settings zonder moeite volgen.</p> <p>Kan een in de gebarenruimte vastgelegde setting (bijvoorbeeld landschap, familierelaties, situatie) volledig bevatten, zelfs als deze alleen wordt aangegeven door werkwoorden uit te beelden.</p> <p>Kan herkennen wanneer de gebaarder een nieuwe context (referentiële scène) introduceert in de gebarenruimte.</p> <p>Kan onderscheid maken tussen verschillende perspectieven (toeschouwer/verteller), op voorwaarde dat deze duidelijk worden gemarkeerd.</p> <p>Kan herkennen wat de gebaarder vanuit het eigen perspectief zegt en wat vanuit het perspectief van iemand anders.</p> <p>Kan bij de interpretatie van de tekst rekening houden met het perspectief van een deelnemer aan de handeling (bijvoorbeeld dat het personage niet alles ziet).</p>	<p>Kan schakelen tussen verschillende perspectieven.</p> <p>Kan een complex driedimensionaal beeld creëren inclusief bewegende objecten.</p>
B2	<p>Kan een verhaallijn met meerdere personages begrijpen als de veranderingen van rollen duidelijk en langzaam worden gemarkeerd (bijvoorbeeld door de positie van het bovenlichaam en de blik).</p> <p>Kan de ruimtelijke verwijzingen in de gebarenruimte bevatten en deze gebruiken voor het begrip.</p> <p>Kan herkennen wat de gebaarder zelf zegt en wat vanuit het perspectief van iemand anders.</p>	<p>Kan de gebarenruimte correct gebruiken bij het presenteren van een interactie tussen meer dan twee mensen (bijvoorbeeld een familiediner).</p> <p>Kan een rolwisseling correct inleiden en uitvoeren.</p> <p>Kan een eenvoudige handeling of gebeurtenis presenteren vanuit het perspectief van een deelnemer.</p> <p>Kan een eenvoudige handeling of gebeurtenis presenteren vanuit het perspectief van een toeschouwer/verteller.</p> <p>Kan linguïstisch correct een nieuwe setting construeren als de tekst vereist dat er een nieuw onderwerp of een nieuwe situatie wordt behandeld.</p> <p>Kan een setting introduceren met alleen rolname en uitbeelding.</p> <p>Kan een wijziging van scène, plaats of persoon begrijpelijk presenteren.</p> <p>Kan de rol van een personage uitbeelden, bijvoorbeeld om gevoelens te laten zien.</p> <p>Kan een wijziging van personageperspectief uitbeelden met lichaamshouding en/of de blikrichting.</p>

Setting en perspectieven		
	Receptief	Productief
B1	<p>Kan voorwerpen en personen die al eerder zijn geïntroduceerd correct identificeren op basis van de richting van de blik van de gebaarder.</p> <p>Kan aan het begin van de tekst aangebrachte locatiemarkeringen gebruiken en latere verwijzingen daarnaar begrijpen, op voorwaarde dat deze duidelijk worden aangegeven.</p> <p>Kan de relatieve posities van personen/voorwerpen en de ruimtelijke relaties daartussen identificeren en onthouden.</p> <p>Kan in ruimtelijke beschrijvingen begrijpen waar en hoe voorwerpen gelokaliseerd zijn.</p>	<p>Kan op een linguïstisch correcte manier een setting construeren in de gebarenruimte voor een tekst (bijvoorbeeld landschap, familie, situatie).</p> <p>Kan de relatieve posities van entiteiten ten opzichte van elkaar correct beschrijven.</p> <p>Kan een wijziging van personageperspectief laten zien door een verandering van de houding van het bovenlichaam.</p>
	<p>Kan zich de omgevingen, zoals het landschap of de inrichting van een kamer, voorstellen op basis van beschrijvingen van vormen.</p> <p>Kan, door middel van indexverwijzingen, voorwerpen en personen die eerder in de gebarenruimte zijn gesitueerd opnieuw identificeren.</p>	<p>Kan de relatieve verhoudingen en onderlinge verbanden van bijvoorbeeld een landschap in de gebarenruimte weergeven.</p> <p>Kan ideeën ruimtelijk voor zich zien en beschrijven.</p> <p>Kan een bewering ontwikkelen waarin ideeën van dichtbij naar ver weg en van klein naar groot zijn gerangschikt.</p> <p>Kan een duidelijk beeld van de gebarenruimte creëren.</p> <p>Kan gezichtsuitdrukkingen gebruiken die passen bij een personage in een verhaal.</p> <p>Kan met behulp van uitbeelding verwijzen naar personages in een verhaal.</p>
A2	<p><i>Geen descriptors beschikbaar</i></p>	<p>Kan lichaamshouding gebruiken om verschillende meningen met betrekking tot een kwestie aan te geven (bijvoorbeeld argumenten voor en tegen door respectievelijk een naar rechts en een naar links gerichte houding).</p> <p>Kan een gezichtsuitdrukking aannemen die past bij het personage, de persoon of het voorwerp waarop de beschrijving betrekking heeft.</p> <p>Kan een persoon beschrijven met behulp van rolneming.</p>
	<p>Kan eenvoudige rolneming begrijpen waarbij de gebaarder de rol van een andere persoon aanneemt.</p>	<p>Kan de relatieve afmetingen en verhoudingen van voorwerpen consistent houden (bijvoorbeeld bij het pellen van een banaan).</p>
A1	<p><i>Geen descriptors beschikbaar</i></p>	<p><i>Geen descriptors beschikbaar</i></p>

Taalbewustzijn en interpretatie

Deze schaal bevat descriptoren voor competenties die een correcte interpretatie van waargenomen communicatiehandelingen en hun functies mogelijk maken. Deze competenties helpen de functies van teksten (overtuigen, amuseren, overhalen, beïnvloeden enzovoort) te herkennen om verwachtingen van een tekst vast te stellen, om de aanwezigheid van de gebaarder te begrijpen en evalueren en om verschillende niveaus van communicatie te onderscheiden. De competenties omvatten ook het begrip en de beoordeling van stilistische middelen, connotaties en bewuste prosodische elementen.

Metatalige competenties maken het mogelijk om evaluaties toe te schrijven aan specifieke waargenomen gebaren en uitdrukkingen, bijvoorbeeld als een esthetische bijdrage of een retorisch antwoord. Ze worden toegepast bij de interpretatie van de producties van een gebaarder, bijvoorbeeld in een tekst waarin een oproep of verzoek wordt gedaan, of in een formele tekst, en ze worden gebruikt bij het beschouwen van gebaren.

Deze competenties omvatten niet alleen het beoordelen van lexicale en productieve repertoires, maar ook het vermogen om verschillende typen gebaarde uitdrukkingen te begrijpen, zoals variaties in tempo en stijl die geen deel uitmaken van het lexicon. Ook blijft de auteur van een gebaarde tekst, in tegenstelling tot auteurs van geschreven teksten, doorgaans zichtbaar: op video opgenomen gebarenteksten raken niet vervreemd van de auteurs en de overgebrachte betekenissen worden niet losgekoppeld van de auteurs, tenzij deze een bepaalde technologie gebruiken (bijvoorbeeld een avatar). Het uiterlijk van de gebaarder kan dus een belangrijke rol spelen bij de interpretatie van een gebaarde tekst. Dat is een kenmerk dat op video opgenomen teksten gemeen hebben met *face-to-face* interacties.

De volgende sleutelbegrippen zijn in de schaal opgenomen:

- ▶ correcte interpretatie van bewuste prosodische elementen en niet-talige (non-verbale) elementen die worden overgebracht door de gebaarder;
- ▶ herkennen van de bedoelde communicatieve handeling als geheel en beoordelen van de uiterlijke conformiteit van de gebaarder;
- ▶ onderscheid kunnen maken tussen bedoelde en niet-bedoelde, communicatieve en niet-communicatieve gedragingen van de gebaarder en correcte interpretatie en beschouwing daarvan;
- ▶ correcte interpretatie van nieuwe *classifiers*, pauzes, handvormen, kant-en-klare gebaren enzovoort;
- ▶ correcte interpretatie van niet-manuele middelen, zoals mimiek, blik, gesproken component, al dan niet met orale component, als elementen van rolneming en citaten;
- ▶ onderscheiden van connotaties, zelfs als die niet expliciet worden overgebracht;
- ▶ correcte interpretatie van de retorische en structurele functie van pauzes, metaforen, ironie enzovoort.

	Taalbewustzijn en interpretatie
C2	<p>Kan de belangrijkste punten van nadruk in gesofisticeerde teksten vinden.</p> <p>Kan esthetische gebaren in de gebruikscontext begrijpen, zelfs als die niet vertrouwd zijn.</p> <p>Kan abstracte poëtische gebaren interpreteren.</p> <p>Kan retorische en stilistische middelen in een gebaarde tekst herkennen en de functies ervan begrijpen (bijvoorbeeld herhaling, rijm, metafoor, ironie).</p> <p>Kan gebaren begrijpen waarin de gebaarder verschillende stilistische middelen tegelijk combineert (bijvoorbeeld niet-dominante hand geeft een context aan, terwijl de dominante hand een handeling aangeeft vanuit een ander perspectief, waarbij een van beide wordt gecombineerd met niet-manuele uitingen).⁴⁸</p> <p>Kan een variatie in de woordvolgorde herkennen en het effect daarvan (bijvoorbeeld nadruk) beschrijven.</p> <p>Kan herkennen wanneer een gebaarder een gebaar langer vasthoudt als een prosodisch of retorisch middel.</p>
C1	<p>Kan belangrijke informatie over een niet-vertrouwd onderwerp uit een lange gebaarde tekst halen.</p> <p>Kan bepalen of een bewering over een tekst rekening houdt met een impliciete betekenis.</p> <p>Kan metatalige verwijzingen binnen een gebaarde tekst correct interpreteren.</p> <p>Kan onbekende concepten bevatten door gebruik te maken van in een tekst uitgelegde analogieën.</p> <p>Kan onderscheid maken tussen het gebruik van lichaamshouding als een manier om de tekst te structureren (bijvoorbeeld om argumenten voor en tegen van elkaar te scheiden) of als een grammaticaal middel (bijvoorbeeld voor betrekkelijke bijzinnen).</p> <p>Kan gecompliceerde emotionele toestanden begrijpen die de gebaarder uitdrukt met niet-manuele elementen en rolneming.</p> <p>Kan inhoud die in creatieve beelden wordt uitgedrukt herkennen en samenvatten.</p> <p>Kan creatieve taalspelletjes uitleggen waarin de gebaarder bijvoorbeeld de handvorm gebruikt als een esthetisch element.</p>
B2	<p>Kan informatie begrijpen die wordt gesuggereerd, maar niet expliciet wordt genoemd in een tekst (bijvoorbeeld 'hij ging skiën en ik ga hem opzoeken in het ziekenhuis').</p> <p>Kan de hoofdpunten van een tekst volgen, zelfs als de gebaarder af en toe afdwaalt.</p> <p>Kan herkennen of een gebaarder een complexe tekst op een ontspannen of gespannen manier overbrengt.</p> <p>Kan herkennen of de gebaarder een tekst produceert in een specifiek ritme en kan het effect van verschillende ritmes beschrijven.</p> <p>Kan redenen geven waarom de gebaarder pauzes laat vallen in een tekst, bijvoorbeeld omdat die logisch zijn als structurelement of omdat de gebaarder moet nadenken.</p> <p>Kan begrijpen wie welke mening heeft en hoe deze meningen zich tot elkaar verhouden.</p> <p>Kan herkennen wanneer de persoonlijke ervaringen van een gebaarder van invloed zijn op de argumentatie en wanneer niet.</p> <p>Kan bepalen of de gebruikte gebarenstijl past bij de inhoud of niet.</p> <p>Kan op basis van de gebaren en niet-manuele signalen van de gesprekspartner bepalen hoe zeker de gebaarder is van wat deze zegt (bijvoorbeeld <twijfelt> / <onzeker> / <waarschijnlijk>).</p> <p>Kan productieve gebaren met <i>classifier</i>-constructies onderscheiden van imiterende, iconische gebaren.</p> <p>Kan de gebaren van de gesprekspartner volgen, zelfs als er minder gebruik wordt gemaakt van niet-manuele middelen.</p> <p>Kan het effect dat de gebarensnelheid van een tekst heeft beschrijven.</p> <p>Kan beoordelen of een persoon zichzelf voorstelt op een manier die aansluit bij de context en het type van de betreffende tekst (kleding, aura, verzorgd uiterlijk).</p> <p>Kan de betekenis van onbekende gebaren afleiden met behulp van vergelijkingen en analogieën.</p>

⁴⁸ Dit is een voorbeeld van 'simultaneïteit'.

	Taalbewustzijn en interpretatie
B1	<p>Kan de opeenvolging van gebeurtenissen begrijpen op basis van de volgorde van beweringen.</p> <p>Kan eenvoudige argumenten voor en tegen over een bepaalde kwestie begrijpen.</p> <p>Kan begrijpen welke voor- en nadelen een tekst noemt over een onderwerp.</p> <p>Kan de belangrijkste aspecten van conclusies begrijpen.</p> <p>Kan belangrijke elementen herkennen en correct interpreteren op basis van niet-manuele componenten die worden gebruikt voor nadruk (bijvoorbeeld gezichtsuitdrukking, grootte van de beweging).</p> <p>Kan uit de gebruikte <i>classifiers</i> opmaken over welke algemene term het gaat (bijvoorbeeld ‘moord’ uit het feit dat er een moordwapen is gebruikt).</p> <p>Kan de hoofd- en bijzaken in een tekst van elkaar onderscheiden.</p>
	<p>Kan het tijdsaspect afleiden uit de bewegingen van het bovenlichaam.</p> <p>Kan een tekst zo goed begrijpen dat er gevoelens en emoties kunnen ontstaan.</p> <p>Kan de niet-manuele elementen begrijpen die een gebaarder gebruikt om in een tekst spanning uit te drukken.</p> <p>Kan het gebaar <handpalm-omhoog> correct interpreteren (bijvoorbeeld om een pauze aan te geven).</p> <p>Kan niet-manuele markeringen herkennen en begrijpen.</p> <p>Kan uitleg goed genoeg begrijpen om instructies uit te voeren.</p>
A2	<p>Kan een inleiding van een onderwerp begrijpen en in eigen woorden reproduceren.</p> <p>Kan de mening van de gebaarder over een onderwerp bevatten.</p> <p>Kan toelichtingen en voorbeelden met elkaar in verband brengen.</p> <p>Kan emoties interpreteren als de gebaarder deze overbrengt door middel van gezichtsuitdrukkingen.</p>
	<p>Kan herkennen of de gebaarder direct contact zoekt.</p> <p>Kan de belangrijkste punten van gebaarde teksten over alledaagse onderwerpen begrijpen.</p> <p>Kan de verschillen tussen dingen begrijpen en aangeven.</p> <p>Kan identieke verwijzingen herkennen, zelfs als ze op verschillende linguïstische manieren worden uitgedrukt, bijvoorbeeld met een lexicaal gebaar of rolneming.</p> <p>Kan niet-vertrouwde gebaren in de lopende gebarentekst signaleren en vragen wat die betekenen.</p>
A1	<p>Kan onderscheid maken tussen positieve en negatieve houdingen op basis van niet-manuele signalen (bijvoorbeeld wenkbrauwen fronsen of optrekken).</p> <p>Kan de rechtstreekse acceptatie of verwerping van verzoeken/eisen begrijpen.</p>

Aanwezigheid en effect

Deze schaal richt zich met name op de mate van effect die iemands gebaren hebben op de ontvangers (perlocutie-effecten van overtuigen, amuseren, overhalen, beïnvloeden enzovoort) en de specifieke gebaren waarover de gebruiker/leerder beschikt. Er wordt nadruk gelegd op de gebarenschat en het bereik aan structuren, waaronder zowel manuele als niet-manuele elementen, en de manier waarop de gebruiker deze stilistisch kan benutten om een pakkende tekst te produceren. Of de gebruiker nu verfijning wil laten zien, wil opscheppen of wil uitleggen, de gebaarder moet zich bewust zijn van de eigen aanwezigheid.

Hieronder vallen verschillende manieren om een gebaarde uiteenzetting te presenteren, zoals variatie in tempo en stijl. De auteur van een gebaarde tekst blijft, in tegenstelling tot auteurs van geschreven teksten, zichtbaar: op video opgenomen gebarenteksten worden doorgaans niet losgekoppeld van de auteurs, evenmin als de overgebrachte betekenissen. Om een formele gebarentekst te presenteren, moet de gebaarder er bijvoorbeeld voldoende formeel uitzien. Daarom is er een aanvullende competentie bij het produceren van gebarenteksten, namelijk de ‘competentie van uiterlijk’, die moet worden aangeleerd en die verschillende aspecten omvat van hoe men met succes een passende gebarentekst produceert voor specifieke doeleinden.

De volgende sleutelbegrippen zijn in de schaal opgenomen:

- ▶ verfijning en semantische precisie in de algemene boodschap (tot en met esthetisch gebruik op niveau C2);
- ▶ bewust gebruik van retorische middelen, registeropties, pauzestructuur en gespreksbeheersing;
- ▶ inspelen op de behoeften van de ontvangers bij betogende producties;
- ▶ gebruik van productief en bevroren lexicon, waaronder kant-en-klare gebaren, gebruik van uitbeelding als dat passend en effectief is;
- ▶ uitdrukking van specifieke functies en gebarenschat (A-niveaus);
- ▶ gedrag en uiterlijk van de gebaarder (rekening houden met de zichtbare omgeving, accessoires enzovoort).

	Aanwezigheid en effect
C2	<p>Kan creatief zijn zonder de draad kwijt te raken.</p> <p>Kan een groot scala aan verschillende middelen gebruiken om spanning op te bouwen (bijvoorbeeld rolname, retorische vragen, ritmevariaties).</p> <p>Kan moeiteloos en op een speelse manier gebruikmaken van handvormen als een esthetisch element, zodat er creatieve taalvormen ontstaan.</p> <p>Kan gedachten en gevoelens op een artistieke manier presenteren door gebruik te maken van een selectie gebaren en, waar gepast, uitbeelding.</p>
C1	<p>Kan zich goed voorbereiden, om tijdens het gebaren niet meer na te hoeven denken over de inhoud.</p> <p>Komt tijdens het gebaren kalm en ontspannen over, zelfs als er een hoge mate van concentratie vereist is.</p> <p>Kan de personages in een verhaal hun eigen linguïstische profiel geven (stijl, toon, register enzovoort).</p> <p>Kan taal gebruiken om een verhaallijn te ontwikkelen op zo'n manier dat de ontvanger in de gebeurtenissen in het verhaal wordt meegesleept.</p> <p>Kan de snelheid van gebaren aanpassen (van langzaam tot snel) om spanning op te bouwen.</p> <p>Kan ervoor zorgen dat de ontvangers zich laten meeslepen door enthousiasme.</p> <p>Kan op passende en effectieve wijze gebruikmaken van overdrijving.</p>
B2	<p>Kan op een linguïstisch vaardige manier ongebruikelijke en originele gedachten over het onderwerp bijdragen.</p> <p>Kan de eigen verbeelding en ideeën creatief uitdrukken.</p> <p>Kan kiezen uit een breed scala aan niet-manuele middelen om spanning op te bouwen.</p> <p>Kan sterke emoties teweegbrengen bij een publiek (bijvoorbeeld lachen, huilen).</p>
B1	<p>Kan een gebeurtenis op een opwindende manier beschrijven.</p> <p>Kan gecompliceerde emotionele toestanden uitdrukken door middel van rolname en gestes.</p> <p>Kan relevante vergelijkingen maken die de ontvanger helpen de betreffende informatie beter te begrijpen.</p> <p>Kan nieuwsgierigheid wekken/aanwakkeren bij de ontvanger met betrekking tot het einde van een tekst.</p>
B1	<p>Kan een nieuw standpunt presenteren op zo'n manier dat het de ontvangers aan het denken zet.</p> <p>Kan de gevoelens van iemand uit de naaste omgeving uitdrukken.</p> <p>Kan lichaamstaal en gezichtsuitdrukkingen gebruiken om betekenis over te brengen.</p> <p>Kan benadrukken wat er belangrijk is door gebruik te maken van niet-manuele middelen en de grootte van bewegingen.</p>
	<p>Kan verschillende middelen gebruiken (bijvoorbeeld retorische vragen) om de aandacht van de ontvangers vast te houden.</p> <p>Kan een verhaal op een geloofwaardige manier vertellen.</p> <p>Kan persoonlijke trekken van een personage uitdrukken.</p>

	Aanwezigheid en effect
A2	Kan zichzelf op een beleefde en passende manier voorstellen. Kan feiten op een neutrale manier brengen, zonder emoties een rol te laten spelen. Kan gevoelens overbrengen en stimuleren (bijvoorbeeld vreugde, verdriet).
	Kan emoties overbrengen door middel van gezichtsuitdrukkingen. Kan op een passende manier gebruikmaken van uitbeelding om negatieve en positieve gevoelens uit te drukken (bijvoorbeeld wenkbrauwen fronsen: negatief; wenkbrauwen optrekken: positief).
A1	Kan zichzelf zo positioneren dat de gebaren eenvoudig te zien zijn voor de ontvangers. Kan emotionele toestanden uitdrukken met uitsluitend uitbeelding (zonder dat er lexicale gebaren nodig zijn).

Verwerkingssnelheid

De schaal omvat competenties die beschrijven hoe gemakkelijk of moeilijk een gebarentaal wordt begrepen. De verwerkingssnelheid kan bijvoorbeeld afhankelijk zijn van vertrouwde en niet-vertrouwde gebaren, de mate van grammaticale complexiteit en de vertrouwdheid met vingerspelling. De schaal beschrijft dus hoe verschillende competenties uit andere schalen kunnen worden gebruikt, hoeveel automatisme er al is in andere competenties en hoeveel middelen er moeten worden ingezet voor de interpretatie of hoeveel er beschikbaar zijn voor verdere verwerking van boodschappen. Dit houdt verband met hoeveel ervaring iemand heeft met veeleisende communicatie, afhankelijk van de gebruikte taal. Verwerkingssnelheid is een indicatie van het scholingsniveau van de ontvanger en hoe goed deze de overgebrachte informatie kan oppikken en begrijpen.

De volgende sleutelbegrippen zijn in de schaal opgenomen:

- ▶ hoeveel inspanning het kost om teksten en uitingen van verschillende lengte, mate van explicitering en complexiteit te begrijpen;
- ▶ de snelheid, de regelmatigheid en het ritme van gebaren van anderen kunnen inschatten en zichzelf kunnen controleren;
- ▶ handelingen kunnen oppikken die gelijktijdig door meerdere lichaamsdelen worden geproduceerd;
- ▶ handelingen met verschillende personages en complexe settings kunnen volgen;
- ▶ boodschappen of teksten kunnen volgen, zelfs als de overgangen tussen de verschillende delen van de tekst soepel worden gebaarde;
- ▶ vloeiend geproduceerde vingerspelling kunnen begrijpen;
- ▶ de inhoud kunnen volgen ondanks assimilatie, onderbrekingen, hiaten, pauzes, productiefouten en onduidelijke gebaren.

	Verwerkingssnelheid
C2	Kan teksten volgen die parallel worden gepresenteerd (bijvoorbeeld door twee gebaarders). Kan bijhouden wie de volgende beurt krijgt als er meerdere gebaarders zijn, bijvoorbeeld in een paneldiscussie, door verzoeken om de beurt te krijgen, te volgen. Kan de verschillende aspecten die in een tekst worden genoemd opsommen, zelfs als de gebaarder ze snel achter elkaar noemt. Kan een vloeiende vingerspelling gemakkelijk begrijpen, zelfs als niet elke letter te zien is maar misschien alleen ergonomische woordvormen.

	Verwerkingsnelheid
C1	<p>Kan een lange, vloeiend gebaarde tekst volgen.</p> <p>Kan ingewikkelde verslagen zonder moeite volgen.</p> <p>Kan complexe handelingen en relaties tussen voorwerpen/personen/plaatsen die worden beschreven met behulp van verschillende <i>classifier</i>-constructies eenvoudig begrijpen.</p> <p>Kan volgen hoe mensen reageren op communicatiegedrag van iemand anders, zelfs als er meerdere gebaarders zijn, bijvoorbeeld in een paneldiscussie.</p> <p>Kan een gebaarde tekst begrijpen, zelfs als de gebaarder maar één hand gebruikt.</p> <p>Kan een tekst ook volgen als er meerdere onbekende gebaren in voorkomen.</p> <p>Kan een tekst ook begrijpen als bepaalde gebaren of zinnen onvolledig of niet zichtbaar zijn.</p> <p>Kan gebaarfouten herkennen en deze voor zichzelf corrigeren zonder iets te vragen.</p>
B2	<p>Kan onverwachte nieuws- of videoberichten zonder voorbereiding volgen.</p> <p>Kan beschrijvingen van handelingen gemakkelijk volgen, zelfs als een gebaarder verschillende <i>classifier</i>-constructies gebruikt (bijvoorbeeld manipuleerclassifiers, entiteitsclassifiers).</p> <p>Kan zelfs onverwachte wendingen in een tekst volgen.</p> <p>Kan ritmisch gepresenteerde bewegingsreeksen en handelingen begrijpen en de esthetische kwaliteit ervan herkennen.</p>
B1	<p>Kan een lange en langzaam gebaarde tekst volgen, op voorwaarde dat deze meerdere keren wordt getoond.</p> <p>Kan het vertellen van een bekend verhaal zonder moeite volgen.</p> <p>Kan verschillende handvormen herkennen en imiteren, zelfs als de gebaarder ze snel achter elkaar gebruikt.</p> <p>Kan gebaarfouten herkennen en om meer precisie of verduidelijking vragen.</p> <p>Kan een langere, vloeiend gebaarde tekst volgen, op voorwaarde dat deze wordt herhaald.</p> <p>Kan een relatief lange tekst in één keer begrijpen, op voorwaarde dat deze langzaam wordt gebaard.</p> <p>Kan aanduidingen van personen (naam, gevingerspelde elementen, functies) in een tekst en latere verwijzingen naar die personen begrijpen.</p>
A2	<p>Kan de gebaren van de gesprekspartner volgen, op voorwaarde dat deze duidelijk zichtbaar zijn.</p> <p>Kan vloeiende vingerspelling van letters begrijpen, op voorwaarde dat de gebaarder dit zo nodig herhaalt.</p>
A1	<p>Kan korte, langzaam en duidelijk gebaarde teksten in één keer begrijpen.</p>

Vloeiendheid van gebaren

Deze schaal is een direct equivalent van de schaal voor vloeiendheid onder communicatieve taalcompetenties. De volgende sleutelbegrippen zijn in de schaal opgenomen:

- ▶ het tempo, de regelmatigheid en het ritme van de gebaren;
- ▶ kunnen pauzeren waar dat passend is;
- ▶ met verschillende lichaamsdelen tegelijkertijd constructies kunnen produceren;
- ▶ gebaren achter elkaar kunnen articuleren met vloeiende overgangen en zonder vervorming;
- ▶ in een vloeiende opeenvolging kunnen vingerspellen om woorden voor onbekende gebaren uit te drukken (A-niveaus) of voor contextafhankelijke nadruk (B-niveaus en hoger), of als een hulpmiddel bij tweetalig gebaren (alle niveaus).

Vloeiendheid van gebaren	
C2	<i>Geen descriptors beschikbaar; zie C1</i>
C1	<p>Kan snel en in een gelijkmatig ritme gebaren.</p> <p>Kan een langere tekst vloeiend en ritmisch gebaren.</p> <p>Kan een gebaar langer aanhouden als retorisch of prosodisch element.</p>
B2	<p>Kan in een vloeiend tempo gebaren, hoewel sommige pauzes om te plannen nog nodig zijn.</p> <p>Kan een verhaal dat ze kennen vloeiend overbrengen in gebarentaal.</p> <p>Kan een gebaar met één hand vasthouden om iets statisch aan te geven en tegelijkertijd de andere hand gebruiken om verder te gaan met gebaren.⁴⁹</p> <p>Kan in een comfortabel tempo gebaren zonder over de afzonderlijke gebaren na te hoeven denken.</p> <p>Kan op de juiste momenten pauzes inlassen voor effect.</p> <p>Kan de fasen van een beweging of activiteit ritmisch weergeven (bijvoorbeeld vallende blaadjes, hagel).</p> <p>Kan vloeiend vingerspellen en daarbij de elementen soepel verbinden of vermengen.</p>
B1	<p>Kan een vloeiende overgang tussen twee verwante punten gebaren.</p> <p>Kan een korte tekst ritmisch gebaren.</p> <p>Kan opeenvolgingen van handvormen en/of de handvormen voor vingerspellen vloeiend gebruiken.</p>
A2	<p>Kan een eenvoudige zin ritmisch gebaren.</p> <p>Kan het einde van een zin duidelijk aangeven door een pauze te laten vallen.</p>
A1	<i>Geen descriptors beschikbaar</i>

⁴⁹ Zulke constructies worden ook wel 'fragmentboeien' genoemd.

BIJLAGEN

Bijlage 1

OPVALLENDE KENMERKEN VAN DE ERK-NIVEAUS

Niveau A1 wordt beschouwd als het laagste niveau van generatief taalgebruik - het punt waarop leerders “op een eenvoudige manier interactief kunnen zijn, eenvoudige vragen kunnen stellen en beantwoorden over zichzelf, over waar ze wonen, over wie ze kennen en over dingen die ze hebben, eenvoudige uitspraken kunnen doen en beantwoorden op het gebied van primaire behoeften of over zeer vertrouwde onderwerpen”, en niet meer uitsluitend vertrouwen op een zeer beperkt, lexicaal geordend repertoire van situatiegebonden frasen.

Niveau A2 lijkt overeen te komen met het niveau dat wordt beschreven in de specificatie van “*Waystage*”. Dit is het niveau waarop we de meeste descriptoren van sociale functies aantreffen, zoals “eenvoudige alledaagse beleefdheidsvormen gebruiken om mensen te groeten en aan te spreken”; “mensen begroeten, vragen hoe zij het maken en reageren op nieuws”; “heel korte sociale gesprekken aangaan”; “vragen stellen en beantwoorden over bezigheden op het werk en in de vrije tijd”; “uitnodigen en uitnodigingen beantwoorden”; “bespreken wat men gaat doen, waar men naartoe gaat en afspreken om elkaar te ontmoeten”; “iets aanbieden en aanvaarden”. Hier vinden we ook descriptoren van activiteiten buitenshuis: de vereenvoudigde en ingekorte versie van de volledige set transactie-specificaties in de “*Threshold Level*” voor in het buitenland wonende volwassenen. Enkele voorbeelden: “eenvoudige transacties uitvoeren in winkels, postkantoren of banken”; “eenvoudige inlichtingen verkrijgen over reismogelijkheden”; “gebruikmaken van openbaar vervoer: trein, tram, bus en taxi, elementaire inlichtingen vragen, de weg vragen en wijzen, kaartjes kopen”; “alledaagse producten en diensten vragen en leveren”.

De volgende laag staat voor “sterke *Waystage*”-prestaties (A2+). Wat hier opvalt is een meer actieve deelname aan gesprekken met enige hulp en zekere beperkingen, bijvoorbeeld: “eenvoudige, beperkte face-to-face gesprekken beginnen, gaande houden en beëindigen”; “genoeg begrijpen om eenvoudige routinegesprekken te voeren zonder bovenmatige inspanning”; “zich verstaanbaar maken en ideeën en informatie uitwisselen over vertrouwde onderwerpen in voorspelbare alledaagse situaties, mits de gesprekspartner indien nodig helpt”; “met succes communiceren over elementaire thema’s als men om hulp kan vragen om uit te drukken wat men wil zeggen”; “alledaagse situaties met voorspelbare inhoud afhandelen, al zal men meestal de boodschap iets moeten aanpassen en naar woorden/gebaren moeten zoeken”; “met enige hulp redelijk gemakkelijk communiceren in gestructureerde situaties, maar deelname aan open discussies is tamelijk beperkt”. Ook zien we hier aanzienlijk meer mogelijkheden om een monoloog te voeren, bijvoorbeeld: “in eenvoudige bewoordingen uitdrukken hoe men zich voelt”; “een uitgebreide beschrijving geven van alledaagse aspecten van de eigen omgeving, zoals mensen, plaatsen, werk- of studiebelevissen”; “vroegere activiteiten en persoonlijke ervaringen beschrijven”; “gewoonten en routines beschrijven”; “plannen en afspraken beschrijven”; “uitleggen wat men leuk of vervelend aan iets vindt”; “korte, elementaire beschrijvingen geven van gebeurtenissen en activiteiten”; “huisdieren en persoonlijke bezittingen beschrijven”; “met eenvoudige beschrijvende taal in het kort voorwerpen en bezittingen beschrijven en vergelijken”.

Niveau B1 komt overeen met de “*Threshold Level*”-specificatie voor bezoekers aan het buitenland en wordt waarschijnlijk het best getypeerd door twee aspecten. Het eerste is de vaardigheid om interactie te onderhouden en over te brengen wat men wil overbrengen in uiteenlopende contexten. Enkele voorbeelden: “over het algemeen de hoofdpunten volgen van uitvoerige discussies, als er helder gearticuleerd wordt in standaardtaal”; “persoonlijke gezichtspunten en meningen geven of achterhalen in een informeel gesprek met vrienden”; “de belangrijkste punten die men wil overbrengen op begrijpelijke wijze onder woorden brengen”; “een breed scala van eenvoudige taal flexibel benutten om veel uit te drukken van wat men wil uitdrukken”; “een gesprek of discussie onderhouden, al kan het voor anderen soms moeilijk zijn om te volgen wanneer men precies probeert uit te drukken wat wordt bedoeld”; “op begrijpelijke wijze doorpraten, ook al last men regelmatig een onderbreking in voor grammaticale en lexicale planning en is er heel duidelijk sprake van herstelacties, vooral in langere stukken van vrije taalproductie”. Het tweede aspect is de vaardigheid

om problemen in het dagelijks leven flexibel op te lossen, bijvoorbeeld “zich redden in minder alledaagse situaties in het openbaar vervoer”; “omgaan met de meeste situaties die kunnen optreden tijdens het boeken van een reis bij een reisagent of tijdens het reizen zelf”; “onvoorbereid in gesprek gaan over vertrouwde onderwerpen”; “een klacht indienen”; “initiatief nemen in een vraaggesprek/consult (bijvoorbeeld een nieuw onderwerp aanbrengen) maar in de interactie erg afhankelijk zijn van de vragensteller”; “iemand vragen te verduidelijken of aan te vullen wat men zojuist gezegd heeft”.

De volgende laag moet een “sterke *Threshold*” (B1+) zijn. Dezelfde twee hoofdaspecten zijn ook hier aanwezig, aangevuld met een aantal descriptoren waarin de nadruk ligt op de uitwisselingen van hoeveelheden informatie, bijvoorbeeld “boodschappen aannemen waarin vragen om inlichtingen worden overgebracht of problemen worden toegelicht”; “concrete informatie verschaffen waarnaar in een vraaggesprek/consult wordt gevraagd (bijvoorbeeld ziekteverschijnselen beschrijven aan een arts), zij het met beperkte nauwkeurigheid”; “uitleggen waarom iets een probleem is”; “een kort verhaal, artikel, voordracht, discussie, vraaggesprek of documentaire samenvatten, vertellen wat men ervan vindt en vragen over details beantwoorden”; “een voorbereid vraaggesprek voeren en daarbij informatie controleren en bevestigen, al moet men wellicht af en toe om herhaling vragen als het antwoord van de geïnterviewde erg snel of uitvoerig is”; “beschrijven hoe iets moet worden gedaan, met gedetailleerde aanwijzingen”; “met enig vertrouwen verzamelde feitelijke informatie uitwisselen over vertrouwde alledaagse en niet-alledaagse zaken binnen het eigen vakgebied”.

B2 is een nieuw niveau, dat even ver boven B1 (“*Threshold*”) ligt als A2 (“*Waystage*”) daaronder. Het is bedoeld als weergave van de “*Vantage*”-specificatie. De metafoor van de naam “*Vantage*” (‘uitzicht’) is dat de leerder, na langzame maar gestage vooruitgang op het tussenliggende niveau, ergens is gekomen, dat de zaken er anders uitzien, dat er een nieuw perspectief is om op een nieuwe manier om zich heen te kijken. Dit concept lijkt in hoge mate belichaamd te worden door de descriptoren die op dit niveau zijn geplaatst. Ze vertegenwoordigen een behoorlijke breuk met de inhoud tot nu toe. Aan de onderkant van het niveau ligt de nadruk bijvoorbeeld op effectief argumenteren: “de eigen mening verantwoorden en overleiden houden in discussies door het geven van ter zake doende uitleg, argumenten en commentaren”; “een standpunt over een actueel onderwerp toelichten en daarbij de voor- en nadelen van verschillende mogelijkheden noemen”; “een beredeneerd betoog opbouwen uit een keten van argumenten”; “een argument ontwikkelen onder verwijzing naar redenen om voor of tegen een bepaald standpunt te zijn”; “een probleem uitleggen en duidelijk maken dat de tegenpartij in een onderhandeling een concessie moet doen”; “speculeren over oorzaken, gevolgen, hypothetische situaties”; “actief meedoen aan ongedwongen discussies in vertrouwde contexten en daarbij commentaar geven, helder standpunten uitdragen, alternatieven beoordelen en hypothesen opstellen en erop reageren”. Daarnaast lopen dwars door dit niveau twee nieuwe aandachtsgebieden. Het eerste benadrukt dat men zich meer dan staande kan houden in het sociale gesprek. Voorbeelden zijn “op natuurlijke wijze, vloeiend en effectief converseren”; “tot in detail begrijpen wat er gezegd wordt in de standaardtaal, ook in een [auditief/visueel] lawaaierige omgeving”; “een gesprek beginnen, op de juiste ogenblikken de beurt nemen en de conversatie beëindigen wanneer dat nodig is, zij het niet altijd op elegante wijze”; “stereotiepe frasen gebruiken (bijvoorbeeld ‘Dat is een lastige vraag’) om tijd te winnen en de beurt te houden terwijl men iets bedenkt om te zeggen”; “zo vloeiend en spontaan in gesprek zijn dat regelmatige interactie met gebruikers van de doeltaal goed mogelijk is zonder een van beide partijen te belasten”; “zich aanpassen aan de veranderingen van richting, stijl en nadruk die gebruikelijk zijn in conversatie”; “betrekkingen onderhouden met gebruikers van de doeltaal zonder hen onbedoeld te amuseren of te irriteren en zonder hen te verplichten zich anders te gedragen dan zij tegenover een andere bekwame gebruiker zouden doen”. Het tweede nieuwe aandachtsgebied is een nieuwe mate van taalbewustzijn: “fouten verbeteren die tot onbegrip of misverstanden hebben geleid”; “registreren van terugkerende fouten en bewust opletten of men ze maakt”; “over het algemeen vergissingen en fouten corrigeren zodra men zich ervan bewust is”; “plannen wat er gezegd moet worden en hoe het gezegd moet worden, rekening houdend met de uitwerking op de ontvanger(s)”. Al met al lijkt dit een nieuwe drempel die een taalleerder over moet gaan.

In de volgende laag - die staat voor een “sterk *Vantage*”-niveau (B2+) - blijft de nadruk, net als in B2 (“*Vantage*”), gelegd worden op argumenteren, effectieve sociale gesprekken en taalbewustzijn. De nadruk op argumenteren en sociale gesprekken kan echter ook worden opgevat als een nieuwe nadruk

op gespreksvaardigheden. Deze nieuwe graad van gesprekscompetentie komt naar voren in ‘conversatiebeheer’ (samenwerkingsstrategieën): “feedback geven op en opvolging geven aan uitspraken en gevolgtrekkingen van anderen en daardoor de ontwikkeling van de discussie bevorderen”; “eigen bijdragen bekwaam in verband brengen met die van anderen”. Hetzelfde geldt met betrekking tot coherentie en cohesie: “een beperkt aantal samenbindende elementen gebruiken om zinnen vloeiend met elkaar te verbinden tot een helder en samenhangend betoog”; “verschillende verbindings-elementen doelmatig gebruiken om de relaties tussen ideeën helder af te bakenen”; “een argument stelselmatig opbouwen met de juiste benadrukking van belangrijke punten en relevante ondersteunende details”. Ten slotte vinden we in deze laag een concentratie van descriptoren over “onderhandelings-situaties”: “het formuleren van een pleidooi voor schadevergoeding, in overtuigende taal en met eenvoudige argumenten voor genoegdoening”; “helder verklaren wat de grenzen van een concessie zijn”.

Niveau C1 lijkt te worden getypeerd door een breed taalbereik dat vloeiende, spontane communicatie mogelijk maakt, zoals uit de volgende voorbeelden blijkt: “kan zich vrijwel moeiteloos vloeiend en spontaan uitdrukken. Heeft een goede beheersing van een breed repertoire aan woorden, waardoor hiaten in de woordenschat gemakkelijk kunnen worden gedicht met omschrijvingen. Er is nauwelijks sprake van merkbaar zoeken naar uitdrukkingen of toepassen van vermijdingsstrategieën”; “slechts een begripmatig moeilijk onderwerp kan een natuurlijke, vloeiende taalstroom hinderen”. De gespreksvaardigheden die de vorige laag kenmerkten, zijn ook op niveau C1 aanwezig, met de nadruk op nog meer vloeiendheid. Enkele voorbeelden: “een gepaste frase selecteren uit een vloeiend repertoire van gespreksfuncties om eigen opmerkingen in te leiden met de bedoeling de aandacht van de toehoorders te trekken of om tijd te winnen en de aandacht vast te houden tijdens het nadenken”; “heldere, gelijkmatig vloeiende, goed gestructureerde taal produceren, waaruit beheersing spreekt van ordeningspatronen, verbindingswoorden en samenbindende elementen”.

Niveau C2 is niet bedoeld om competentie op het niveau van (bijna-)moedertaalsprekers te impliceren. Dit niveau is bedoeld om de mate van nauwkeurigheid, gepastheid en moeiteloze omgang met de taal te karakteriseren die typerend is voor zeer succesvolle leerders. Tot de hier opgenomen descriptoren behoren bijvoorbeeld: “het precies overbrengen van fijnere betekenisnuances door met redelijke nauwkeurigheid gebruik te maken van een breed scala aan veranderings- of wijzigingselementen”; “heeft een goede beheersing van idiomatische uitdrukkingen en uitdrukkingen uit de spreektaal en is zich bewust van betekenisconnotaties”; “bij een moeilijkheid zo soepel herformuleren en herstructureren dat de gesprekspartner er nauwelijks erg in heeft”.

De Gemeenschappelijke Referentieniveaus kunnen in een aantal verschillende vormen en met uiteenlopende detaillering worden gepresenteerd en gebruikt. Doordat er vaste referentiepunten bestaan, wordt er echter toch transparantie en coherentie geboden, een instrument om plannen te maken voor de toekomst en een basis voor verdere ontwikkeling.

De Gemeenschappelijke Referentieniveaus zijn in de onderstaande tabel samengevat:

Vaardige gebruiker	C2	Kan vrijwel soorten teksten begrijpen. Kan informatie die afkomstig is uit verschillende mondelinge en geschreven bronnen samenvatten, argumenten reconstrueren en hiervan samenhangend verslag doen. Kan zichzelf spontaan, vloeiend en precies uitdrukken en kan hierbij fijne nuances in betekenis, zelfs in complexere situaties, onderscheiden.
	C1	Kan een uitgebreid scala van veeleisende, lange teksten begrijpen en de impliciete betekenis herkennen. Kan zichzelf vloeiend en spontaan uitdrukken zonder daarvoor aantoonbaar naar uitdrukkingen te moeten zoeken. Kan flexibel en effectief met taal omgaan ten behoeve van sociale, academische en beroepsmatige doeleinden. Kan een duidelijke, goed gestructureerde en gedetailleerde tekst over complexe onderwerpen produceren en daarbij gebruikmaken van organisatorische structuren en verbindingswoorden.

Independent User	B2	Kan de hoofdgedachte van een complexe tekst begrijpen, zowel over concrete als over abstracte onderwerpen, met inbegrip van technische besprekingen in het eigen vakgebied. Kan zo vloeiend en spontaan reageren dat een normale uitwisseling met gebruikers van de doeltaal mogelijk is zonder dat dit voor een van de partijen inspanning met zich meebrengt. Kan duidelijke, gedetailleerde tekst produceren over een breed scala van onderwerpen en kan een standpunt over een actuele kwestie uiteenzetten en daarbij ingaan op de voor- en nadelen van diverse opties.
	B1	Kan de belangrijkste punten begrijpen uit duidelijke standaardteksten over vertrouwde zaken die regelmatig voorkomen op het werk, op school en in de vrije tijd. Kan zich redden in de meeste situaties die kunnen optreden tijdens reizen in gebieden waar de taal wordt gesproken. Kan eenvoudige lopende tekst produceren over onderwerpen die vertrouwd of die van persoonlijk belang zijn. Kan een beschrijving geven van ervaringen en gebeurtenissen, dromen, verwachtingen en ambities en kan kort redenen en verklaringen geven voor meningen en plannen.
Basic User	A2	Kan zinnen en regelmatig voorkomende uitdrukkingen begrijpen die verband hebben met zaken van direct belang (bijvoorbeeld persoonsgegevens, familie, winkelen, plaatselijke geografie, werk). Kan communiceren in simpele en alledaagse taken die een eenvoudige en directe uitwisseling over vertrouwde en alledaagse kwesties vereisen. Kan in eenvoudige bewoordingen aspecten van de eigen achtergrond, de onmiddellijke omgeving en kwesties op het gebied van directe behoeften beschrijven.
	A1	Kan vertrouwde dagelijkse uitdrukkingen en basiszinnen, gericht op de bevrediging van concrete behoeften, begrijpen en gebruiken. Kan zichzelf aan anderen voorstellen en kan vragen stellen en beantwoorden over persoonlijke gegevens zoals woonplaats, vrienden en familie en bezittingen. Kan op een simpele wijze reageren, aangenomen dat de andere persoon langzaam en duidelijk praat en bereid is om te helpen.

Bijlage 2

BESCHRIJVINGSSCHEMA VOOR ZELFBEOORDELING (UITGEBREID MET ONLINE-INTERACTIE EN MEDIATIE)

Receptie	A1	A2	B1	B2	C1	C2
Mondeling begrip	Ik kan vertrouwde woorden en basiszinnen begrijpen die mezelf, mijn familie en directe concrete omgeving betreffen, wanneer de mensen langzaam en duidelijk spreken/gebaren.	Ik kan zinnen en de meest frequente woorden/gebaren begrijpen die betrekking hebben op gebieden die van direct persoonlijk belang zijn (bijvoorbeeld basisinformatie over mezelf en mijn familie, winkelen, plaatselijke omgeving, werk). Ik kan de belangrijkste punten in korte, duidelijke eenvoudige boodschappen en aankondigingen volgen.	Ik kan de hoofdpunten begrijpen in duidelijke standaardtaal over vertrouwde zaken die ik regelmatig tegenkom op mijn werk, school, vrije tijd, enz. Ik kan de hoofdpunten van veel radio- of tv-programma's over actuele zaken of over onderwerpen van persoonlijk of beroepsmatig belang begrijpen, wanneer deze betrekkelijk langzaam en duidelijk overgebracht worden.	Ik kan een langer betoog en lezingen begrijpen en zelfs complexe redeneringen volgen, wanneer het onderwerp redelijk vertrouwd is. Ik kan de meeste nieuws- en actualiteiten-programma's op de tv begrijpen. Ik kan het grootste deel van films in standaardtaal begrijpen.	Ik kan een langer betoog begrijpen, zelfs wanneer dit niet duidelijk gestructureerd is en wanneer relaties slechts impliciet zijn en niet expliciet worden aangegeven. Ik kan zonder al te veel inspanning tv-programma's en films begrijpen.	Ik kan moeiteloos mondelinge taal begrijpen, in welke vorm dan ook, hetzij in direct contact, hetzij via radio of tv, zelfs wanneer in een snel natuurlijk tempo gecommuniceerd wordt, als ik tenminste enige tijd heb om vertrouwd te raken met het accent.
Leesbegrip	Ik kan vertrouwde namen, woorden en zeer eenvoudige zinnen begrijpen, bijvoorbeeld in mededelingen, op posters en in catalogi.	Ik kan zeer korte eenvoudige teksten lezen. Ik kan specifieke voorspelbare informatie vinden in eenvoudige, alledaagse teksten zoals advertenties, folders, menu's en dienstregelingen en ik kan korte, eenvoudige persoonlijke brieven begrijpen.	Ik kan teksten begrijpen die hoofdzakelijk bestaan uit hoogfrequente, alledaagse of aan mijn werk gerelateerde taal. Ik kan de beschrijving van gebeurtenissen, gevoelens en wensen in persoonlijke brieven begrijpen.	Ik kan artikelen en verslagen over hedendaagse problemen lezen, waarin de schrijvers bepaalde stellingen of standpunten innemen. Ik kan eigentijds literair proza begrijpen.	Ik kan lange en complexe feitelijke en literaire teksten begrijpen, en het gebruik van verschillende stijlen waarderen. Ik kan gespecialiseerde artikelen en lange technische instructies begrijpen, zelfs wanneer deze geen betrekking hebben op mijn terrein.	Ik kan moeiteloos vrijwel alle vormen van de geschreven taal lezen, inclusief abstracte, structureel of linguïstisch complexe teksten, zoals handleidingen, specialistische artikelen en literaire werken.

PRODUCTIE	A1	A2	B1	B2	C1	C2
Mondelinge productie	Ik kan eenvoudige uitdrukkingen en zinnen gebruiken om mijn woonomgeving en de mensen die ik ken te beschrijven.	Ik kan een reeks uitdrukkingen en zinnen gebruiken om in eenvoudige bewoordingen mijn familie en andere mensen, leefomstandigheden, mijn opleiding en mijn huidige of meest recente baan te beschrijven.	Ik kan uitingen op een simpele manier aan elkaar verbinden, zodat ik ervaringen en gebeurtenissen, mijn dromen, verwachtingen en ambities kan beschrijven. Ik kan in het kort redenen en verklaringen geven voor mijn meningen en plannen. Ik kan een verhaal vertellen, of de plot van een boek of film weergeven en mijn reacties beschrijven.	Ik kan duidelijke, gedetailleerde beschrijvingen presenteren over uiteenlopende onderwerpen die betrekking hebben op mijn interessegebied. Ik kan een standpunt over een actueel onderwerp verklaren en de voordelen en nadelen van diverse opties uiteenzetten.	Ik kan duidelijke, gedetailleerde beschrijvingen geven over complexe onderwerpen en daarbij subthema's integreren, specifieke standpunten ontwikkelen en het geheel afronden met een passende conclusie.	Ik kan een duidelijke, goedlopende beschrijving of redenering presenteren in een stijl die past bij de context en in een doeltreffende logische structuur, zodat de toehoorder in staat is de belangrijke punten op te merken en te onthouden.
Schriftelijke productie	Ik kan eenvoudige op zichzelf staande frasen en zinnen produceren.	Ik kan een reeks eenvoudige frasen en zinnen produceren, verbonden door simpele voegwoorden als "en", "maar" en "omdat".	Ik kan heldere samenvangende tekst produceren over onderwerpen die vertrouwd of van persoonlijk belang zijn.	Ik kan een duidelijke, gedetailleerde tekst produceren over uiteenlopende onderwerpen die betrekking hebben op mijn interesses. Ik kan een opstel of verslag produceren, informatie doorgeven of redenen voor of tegen een bepaald standpunt aanvoeren.	Ik kan me in duidelijke, goed gestructureerde tekst uitdrukken en daarbij redelijk uitgebreid standpunten uiteenzetten. Ik kan in een brief, een opstel of een verslag produceren over complexe onderwerpen en daarbij de voor mij belangrijke punten benadrukken. Ik kan produceren in een stijl die is aangepast aan de lezer die ik in gedachten heb.	Ik kan een duidelijke en vloeiend lopende tekst in een gepaste stijl produceren. Ik kan complexe brieven, verslagen of artikelen produceren waarin ik een zaak presenteer in een doeltreffende, logische structuur, zodat de lezer de belangrijke punten kan opmerken en onthouden. Ik kan samenvattingen van en kritieken op professionele of literaire werken produceren.

INTERACTIE	A1	A2	B1	B2	C1	C2
Mondelinge interactie	<p>Ik kan deelnemen aan een eenvoudig gesprek, wanneer de gesprekspartner bereid is om zaken in een langzamer spreektempo te herhalen of opnieuw te formuleren en mij helpt bij het formuleren van wat ik probeer uit te drukken.</p> <p>Ik kan eenvoudige vragen stellen en beantwoorden die een directe behoefte of zeer vertrouwde onderwerpen betreffen.</p>	<p>Ik kan communiceren over eenvoudige en alledaagse taken die een eenvoudige en directe uitwisseling van informatie over vertrouwde onderwerpen en activiteiten betreffen.</p> <p>Ik kan zeer korte sociale gesprekken aan, alhoewel ik gewoonlijk niet voldoende begrijp om het gesprek zelfstandig gaande te houden.</p>	<p>Ik kan de meeste situaties aan die zich kunnen voordoen tijdens een reis in een gebied waar de betreffende taal wordt gesproken.</p> <p>Ik kan onvoorbereid deelnemen aan een gesprek over onderwerpen die vertrouwd zijn, of mijn persoonlijke belangstelling hebben of die betrekking hebben op het dagelijks leven (bijvoorbeeld familie, hobby's, werk, reizen en actuele gebeurtenissen).</p>	<p>Ik kan zodanig vloeiend en spontaan aan een gesprek deelnemen, dat normale uitwisseling met gebruikers van de doeltaal redelijk goed mogelijk is.</p> <p>Ik kan binnen een vertrouwde context actief deelnemen aan een discussie en hierin mijn standpunten uitleggen en ondersteunen.</p>	<p>Ik kan mezelf vloeiend en spontaan uitdrukken zonder merkbaar naar uitdrukkingen te hoeven zoeken.</p> <p>Ik kan de taal flexibel en effectief gebruiken voor sociale en professionele doeleinden.</p> <p>Ik kan ideeën en meningen met precisie formuleren en mijn bijdrage vaardig aan die van andere sprekers relateren.</p>	<p>Ik kan zonder moeite deelnemen aan welk gesprek of welke discussie dan ook en ben zeer vertrouwd met idiomatische uitdrukkingen en spreektaal.</p> <p>Ik kan mezelf vloeiend uitdrukken en fijnere betekenisnuances precies weergeven. Als ik een probleem tegenkom, kan ik mezelf hernemen en mijn betoog zo herstructureren dat andere mensen het nauwelijks merken.</p>
Schriftelijke en online-interactie	<p>Ik kan korte, eenvoudige teksten online plaatsen in de vorm van uitspraken over wat ik heb gedaan en wat ik daarvan vond en ik kan op een heel eenvoudige manier reageren op opmerkingen.</p> <p>Ik kan eenvoudig reageren op andere berichten, afbeeldingen en media.</p> <p>Ik kan een zeer eenvoudige aankoop doen door formulieren met persoonlijke gegevens in te vullen.</p>	<p>Ik kan deelnemen aan elementaire sociale interactie, uitdrukken hoe ik me voel, wat ik doe of wat ik nodig heb en reageren op opmerkingen door te bedanken, me te verontschuldigen of vragen te beantwoorden.</p> <p>Ik kan eenvoudige transacties voltooien zoals het bestellen van eten, ik kan eenvoudige instructies opvolgen en ik kan samenwerken aan een gezamenlijke taak met een welwillende gesprekspartner.</p>	<p>Ik kan ervaringen, gebeurtenissen, indrukken en gevoelens uitwisselen, als ik me van tevoren kan voorbereiden.</p> <p>Ik kan eenvoudige verduidelijkingen vragen of geven en in enig detail reageren op opmerkingen en vragen.</p> <p>Ik kan interactief met een groep aan een project werken, mits er visuele hulpmiddelen zijn zoals afbeeldingen, statistieken en grafieken om complexere begrippen te verduidelijken.</p>	<p>Ik kan met verschillende mensen in gesprek gaan en daarbij mijn bijdragen relateren aan die van hen en omgaan met misverstanden en onenigheden, mits de anderen complex taalgebruik vermijden, mij de tijd geven en in het algemeen bereid zijn tot medewerking.</p> <p>Ik kan het belang van feiten, gebeurtenissen en ervaringen belichten, ideeën rechtvaardigen en samenwerking ondersteunen.</p>	<p>Ik kan de bedoelingen en implicaties van andere bijdragen over complexe, abstracte kwesties begrijpen en ik kan me duidelijk en precies uitdrukken en mijn taal en register flexibel en effectief aanpassen.</p> <p>Ik kan effectief omgaan met communicatieproblemen en culturele kwesties die zich voordoen door te verduidelijken en voorbeelden te geven.</p>	<p>Ik kan me in een passende toon en stijl uitdrukken in vrijwel elk soort interactie.</p> <p>Ik kan inspelen op en effectief omgaan met mogelijke misverstanden, communicatieproblemen en emotionele reacties en mijn taal en toon waar nodig flexibel en genuanceerd aanpassen.</p>

MEDIATIE	A1	A2	B1	B2	C1	C2
Mediatie van een tekst	Ik kan eenvoudige, voorspelbare informatie overbrengen die wordt verstrekt in korte, eenvoudige teksten zoals borden en kennisgevingen, posters en programma's.	Ik kan het belangrijkste punt of de belangrijkste punten in korte, eenvoudige teksten over alledaagse onderwerpen van direct belang overbrengen, mits deze duidelijk zijn uitgedrukt in eenvoudige taal.	Ik kan aangeleverde informatie in heldere, goed gestructureerde informatieve teksten over vertrouwde of actuele onderwerpen of onderwerpen waar ik belangstelling voor heb overbrengen.	Ik kan gedetailleerde informatie en argumenten betrouwbaar overbrengen, bijvoorbeeld het belangrijkste punt of de belangrijkste punten in complexe, maar goed gestructureerde teksten in mijn professionele, academische en persoonlijke interessegebieden.	Ik kan helder en vloeiend in goed gestructureerde taal de belangrijke ideeën in lange, complexe teksten weergeven, al dan niet in mijn eigen vakgebied, mits ik af en toe bijzonder technische concepten kan controleren.	Ik kan in heldere, vloeiende, goed gestructureerde taal uitleggen hoe feiten en argumenten worden gepresenteerd en daarbij de evaluerende aspecten en de meeste nuances nauwkeurig overbrengen en wijzen op sociaal-culturele implicaties (bijvoorbeeld gebruik van register, understatement, ironie en sarcasme).
Mediatie van concepten	Ik kan anderen uitnodigen bij te dragen met behulp van korte, eenvoudige frasen. Ik kan eenvoudige woorden/gebaren en non-verbale signalen gebruiken om mijn belangstelling voor een idee uit te drukken en te bevestigen dat ik het begrijp. Ik kan een idee zeer eenvoudig uitdrukken en anderen vragen of ze me begrijpen en wat ze vinden.	Ik kan samenwerken aan eenvoudige praktische taken en anderen vragen wat ze vinden, suggesties doen en reacties begrijpen, mits ik af en toe om herhaling of herformulering kan vragen. Ik kan op een eenvoudige manier suggesties doen om de discussie vooruit te helpen en vragen wat mensen van bepaalde ideeën vinden.	Ik kan helpen de taak in elementaire termen te definiëren en anderen vragen deskundig bij te dragen. Ik kan anderen uitnodigen te spreken, de reden(en) voor hun standpunten toe te lichten of meer te vertellen over bepaalde punten die ze hebben gemaakt. Ik kan passende vragen stellen om te controleren of concepten begrepen zijn en ik kan gedeeltelijk herhalen wat iemand anders heeft gezegd om wederzijds begrip te bevestigen.	Ik kan deelname aanmoedigen en vragen stellen die reacties oproepen vanuit het perspectief van andere groepsleden of mensen vragen hun ideeën uit te werken en hun meningen te verduidelijken. Ik kan de ideeën van anderen verder ontwikkelen en deze aan elkaar koppelen tot samenhangende gedachtelijnen, rekening houdend met verschillende kanten van een kwestie.	Ik kan verschillende perspectieven erkennen bij het begeleiden van een groep en daarbij een reeks open vragen stellen die voortbouwen op verschillende bijdragen om logisch redeneren te stimuleren, verslag te doen van wat anderen hebben gezegd, verschillende standpunten samen te vatten, uit te werken en tegen elkaar af te wegen en op tactvolle wijze te helpen de discussie in de richting van een conclusie te leiden.	Ik kan de ontwikkeling van ideeën in een discussie over complexe abstracte onderwerpen sturen door anderen uit te nodigen hun redeneringen toe te lichten en de verschillende bijdragen samen te vatten, te evalueren en met elkaar te verbinden om tot overeenstemming te komen over een oplossing of verdere stappen.

MEDIATIE	A1	A2	B1	B2	C1	C2
Mediatie van communicatie	<p>Ik kan communicatie mogelijk maken door mensen welkom te heten en belangstelling te tonen met eenvoudige woorden en non-verbale signalen, door anderen uit te nodigen te spreken en door aan te geven of ik het begrijp.</p> <p>Ik kan de persoonlijke gegevens van andere mensen en zeer eenvoudige, voorspelbare informatie overbrengen, mits andere mensen helpen met formuleren.</p>	<p>Ik kan bijdragen aan communicatie door met eenvoudige woorden mensen uit te nodigen dingen uit te leggen en aan te geven dat ik het begrijp en/of dat ik het ermee eens ben.</p> <p>Ik kan het voornaamste punt overbrengen van wat er over persoonlijke behoeften wordt gezegd in voorspelbare, alledaagse situaties.</p> <p>Ik kan herkennen wanneer sprekers het niet met elkaar eens zijn of wanneer er problemen ontstaan en ik kan eenvoudige frasen gebruiken om te proberen tot compromissen en overeenstemming te komen.</p>	<p>Ik kan een gedeelde communicatiecultuur ondersteunen door mensen voor te stellen, informatie uit te wisselen over prioriteiten en eenvoudige verzoeken om bevestiging en/of verduidelijking te doen.</p> <p>Ik kan de voornaamste strekking overbrengen van wat er wordt gezegd over onderwerpen van persoonlijk belang, mits de sprekers duidelijk articuleren en ik pauzes kan inlassen om te bedenken hoe dingen moeten worden uitgedrukt.</p>	<p>Ik kan een gedeelde communicatiecultuur aanmoedigen door de manier waarop ik verderga aan te passen, door begrip en waardering te uiten voor verschillende ideeën, gevoelens en standpunten en door deelnemers uit te nodigen te reageren op elkaars ideeën.</p> <p>Ik kan het belang van belangrijke uitspraken en standpunten over onderwerpen binnen mijn interessegebieden overbrengen, mits sprekers verduidelijkingen geven als dat nodig is.</p>	<p>Ik kan als mediator optreden in een gedeelde communicatiecultuur door ambiguïteit te beheren door gevoeligheid voor verschillende standpunten aan de dag te leggen en misverstanden de kop in te drukken.</p> <p>Ik kan belangrijke informatie duidelijk, vloeiend en beknopt overbrengen en culturele verwijzingen uitleggen. Ik kan diplomatisch gebruikmaken van overtuigende taal.</p>	<p>Ik kan doeltreffend en natuurlijk mediëren tussen leden van mijn eigen en andere gemeenschappen en daarbij rekening houden met sociaal-culturele en sociolinguïstische verschillen en fijnere betekenisnuances overbrengen.</p>

Bijlage 3

KWALITATIEVE KENMERKEN VAN GESPROKEN TAAL (UITGEBREID MET FONOLOGIE)

	Reikwijdte	Nauwkeurigheid	Vloeiendheid	Interactie	Coherentie	Fonologie
C2	Toont grote flexibiliteit bij het herformuleren van ideeën in uiteenlopende linguïstische vormen om fijne betekenisnuances precies weer te geven, nadruk te leggen, onderscheid te maken en dubbelzinnigheid te vermijden. Heeft ook een goede beheersing van idiomatische uitdrukkingen en uitdrukkingen uit de spreektaal.	Blijft grammaticaal meester van complexe taal, ook wanneer de aandacht op iets anders is gericht (bijvoorbeeld op vooruitdenken of het monitoren van de reacties van anderen).	Kan zich uitvoerig en spontaan vloeiend uitdrukken in natuurlijke spreektaal, waarbij problemen zo soepel worden vermeden of opgelost dat de gesprekspartner er nauwelijks iets van merkt.	Kan gemakkelijk en vaardig communiceren; bemerkt en gebruikt daarbij non-verbale hints en verschillen in intonatie schijnbaar moeiteloos. Kan bijdragen aan een gezamenlijk gesprek door op volledig natuurlijke wijze het woord te nemen, te verwijzen, toespelingen te maken, enzovoort.	Kan tot een coherent en samenhangend betoog komen, volop en passend gebruikmakend van verschillende ordeningspatronen en uiteenlopende verbindingswoorden en andere verbindende elementen.	Kan het volledige scala van fonologische kenmerken in de doeltaal met een hoge mate van beheersing gebruiken - met inbegrip van prosodische kenmerken zoals klemtoon op woorden zinsniveau, ritme en intonatie - zodat de fijne nuances van de boodschap duidelijk en nauwkeurig zijn. De verstaanbaarheid wordt op geen enkele manier beïnvloed door accentkenmerken die kunnen zijn overgehouden uit een andere taal of andere talen.

	Reikwijdte	Nauwkeurigheid	Vloeiendheid	Interactie	Coherentie	Fonologie
C1	Heeft een goede beheersing van een breed taalspectrum en kan daardoor een formulering kiezen om zich helder mee uit te drukken in een gepaste stijl over uiteenlopende algemene, academische, beroepsmatige of ontspanningsonderwerpen zonder de boodschap te hoeven beperken.	Realiseert consequent een hoge mate van grammaticale nauwkeurigheid; fouten zijn zeldzaam, moeilijk aan te wijzen en worden over het algemeen direct zelf verbeterd.	Kan zich vrijwel moeiteloos vloeiend en spontaan uitdrukken. Slechts een begripmatig moeilijk onderwerp kan een natuurlijke, vloeiende taalstroom hinderen.	Kan een toepasselijke frase kiezen uit een parate gespreksfuncties om opmerkingen in te leiden en de aandacht van de toehoorders te trekken of te behouden, en om de eigen bijdragen bekwaam in verband te brengen met die van andere sprekers.	Kan duidelijke, vloeiende, goed gestructureerde taal voortbrengen, die getuigt van een goede beheersing van ordeningspatronen, verbindingswoorden en cohesiebevorderende elementen.	Kan gebruikmaken van het volledige scala van fonologische kenmerken in de doeltaal met voldoende beheersing om volledig verstaanbaar te zijn. Kan vrijwel alle klanken van de doeltaal articuleren; sommige kenmerken van een accent dat is overgehouden uit een andere taal of andere talen kunnen merkbaar zijn, maar dit is niet van invloed op de verstaanbaarheid.
B2+						

	Reikwijdte	Nauwkeurigheid	Vloeiendheid	Interactie	Coherentie	Fonologie
B2	Beschikt over een voldoende brede taalbeheersing om duidelijke beschrijvingen te geven en standpunten te formuleren over de meeste algemene onderwerpen, zonder al te opvallend te hoeven zoeken naar woorden, en daarbij van bepaalde complexe zinsvormen gebruikmakend.	Toont een betrekkelijk grote beheersing van de grammatica. Maakt geen fouten die tot onbegrip leiden en kan de meeste van de eigen vergissingen corrigeren.	Kan langere stukken tekst produceren in een redelijk gelijkmatig tempo; ondanks eventueel aarzelen tijdens het zoeken naar patronen en uitdrukkingen, zijn er weinig merkbare pauzes.	Kan een gesprek beginnen, op de juiste ogenblikken de beurt nemen en de conversatie beëindigen wanneer dat nodig is, zij het niet altijd op elegante wijze. Kan discussies over vertrouwde onderwerpen op gang helpen en houden door te bevestigen dat iets begrepen is, anderen uit te nodigen het woord te nemen, enzovoort.	Kan gebruikmaken van een beperkt aantal cohesiebevorderende elementen om de eigen uitingen te verbinden tot een helder, coherent betoog, hoewel in een langere bijdrage sprake kan zijn van een zekere "springerigheid".	Kan in het algemeen passende intonatie gebruiken, de juiste klemtoon leggen en afzonderlijke klanken duidelijk articuleren; het accent wordt meestal beïnvloed door een andere taal of andere talen, maar dit heeft weinig of geen effect op de verstaanbaarheid.
B1+						
B1	Beschikt over genoeg taal om zich te redden, met een woordenschat die voldoende is om zich, met enige aarzeling en omhaal van woorden, te uiten over onderwerpen als familie, hobby's en interessegebieden, werk, reizen en actualiteiten.	Maakt met een redelijke mate van nauwkeurigheid gebruik van een repertoire van veelgebruikte "routines" en patronen die bekend zijn van meer voorspelbare situaties.	Kan op begrijpelijke wijze doorpraten, ondanks regelmatige pauzes voor grammaticale en lexicale planning en duidelijke herstelacties, vooral in langere vrij geproduceerde stukken tekst.	Kan een eenvoudig rechtstreeks gesprek beginnen, gaande houden en beëindigen over onderwerpen die vertrouwd of van persoonlijk belang zijn. Kan gedeeltelijk herhalen wat iemand anders heeft gezegd om wederzijds begrip te bevestigen.	Kan een reeks kortere, op zichzelf staande eenvoudige elementen verbinden tot een samenhangende lineaire opeenvolging van punten.	De uitspraak is in het algemeen verstaanbaar; kan de intonatie en klemtoon op zowel uitspraak- als woordniveau benaderen. Het accent wordt echter meestal beïnvloed door een andere taal of andere talen.
A2+						

	Reikwijdte	Nauwkeurigheid	Vloeiendheid	Interactie	Coherentie	Fonologie
A2	Gebruikt elementaire zinspatronen met uit het hoofd geleerde frasen, groepen van enkele woorden/gebaren en formules om beperkte informatie over te brengen in eenvoudige alledaagse situaties.	Gebruikt sommige eenvoudige constructies correct, maar maakt nog systematisch elementaire fouten.	Kan zich in heel korte uitingen verstaanbaar maken, ondanks heel duidelijke onderbrekingen, valse starts en herformuleringen.	Kan vragen beantwoorden en reageren op eenvoudige uitspraken. Kan aangeven wanneer het gesprek te volgen is, maar is zelden in staat genoeg te begrijpen om uit zichzelf de conversatie gaande te houden.	Kan woordgroepen verbinden met eenvoudige voegwoorden als “en”, “maar” en “omdat”.	De uitspraak is meestal duidelijk genoeg om te worden verstaan, maar gesprekspartners zullen af en toe om herhaling moeten vragen. Een sterke invloed van een andere taal of andere talen op de klemtoon, het ritme en de intonatie kan van invloed zijn op de verstaanbaarheid en medewerking van gesprekspartners vereisen. De uitspraak van vertrouwde woorden is echter duidelijk.
A1	Beschikt over een zeer elementair repertoire van woorden/gebaren en eenvoudige frasen die betrekking hebben op persoonlijke gegevens en bepaalde concrete situaties.	Toont slechts beperkte beheersing van enkele eenvoudige grammaticale constructies en zinspatronen in een uit het hoofd geleerd repertoire.	Kan zeer korte, geïsoleerde, voornamelijk voorgekauwde uitingen hanteren, met veel onderbrekingen om naar uitdrukkingen te zoeken, minder vertrouwde woorden uit te spreken en de communicatie te herstellen.	Kan vragen stellen en beantwoorden over persoonlijke gegevens. Kan op een simpele manier interactief zijn maar de communicatie is volledig afhankelijk van herhaling, herformulering en herstel.	Kan woorden/gebaren of groepen woorden/gebaren met elkaar verbinden met heel elementaire lineaire verbindingswoorden als “en” of “toen”.	De uitspraak van een zeer beperkt repertoire van geleerde woorden en frasen kan worden verstaan met enige inspanning van gesprekspartners die gewend zijn aan het omgaan met sprekers van de betreffende taalgroep. Kan een beperkt bereik van klanken correct reproduceren, evenals klemtoon in eenvoudige, vertrouwde woorden en frasen.

Bijlage 4

BEOORDELINGSSCHERMA VOOR SCHRIFTELIJKE PRODUCTIE⁵⁰

	Algemeen	Reikwijdte	Coherentie	Nauwkeurigheid	Beschrijving	Argument
C2	<p>Kan heldere, uiterst nauwkeurige en soepel lopende, complexe teksten schrijven in een gepaste en doelmatige stijl en fijnere betekenisnuances overbrengen.</p> <p>Kan een logische structuur gebruiken die de lezer helpt belangrijke punten te onderscheiden.</p>	<p>Toont grote flexibiliteit bij het formuleren van ideeën in uiteenlopende linguïstische vormen om fijne betekenisnuances precies weer te geven, nadruk te leggen en dubbelzinnigheid te vermijden.</p> <p>Heeft ook een goede beheersing van idiomatische uitdrukkingen en uitdrukkingen uit de spreektaal.</p>	<p>Kan coherente en samenhangende teksten schrijven en daarbij veelvuldig en gepast gebruikmaken van verschillende ordeningspatronen en uiteenlopende verbindingswoorden en andere verbindende elementen.</p>	<p>Toont een consistente en heel nauwkeurige grammaticale beheersing van zelfs de meest complexe taalvormen.</p> <p>Fouten komen zelden voor en hebben betrekking op zelden gebruikte vormen.</p>	<p>Kan heldere, soepel lopende en boeiende verhalen schrijven en ervaringen beschrijven in een stijl die past bij het gekozen genre.</p>	<p>Kan heldere, vloeiend lopende, complexe verslagen, artikelen en essays schrijven waarin een zaak wordt beschreven of een kritisch oordeel wordt gegeven over voorstellen of literaire werken.</p> <p>Kan een gepaste en doeltreffende logische structuur hanteren die de lezer helpt belangrijke punten te onderscheiden.</p>

⁵⁰ Deze tabel is als Tabel C4 weergegeven in de handleiding *Relating Language Examinations to the Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment* (CEFR).

	Algemeen	Reikwijdte	Coherentie	Nauwkeurigheid	Beschrijving	Argument
C1	<p>Kan heldere, goed gestructureerde en grotendeels nauwkeurige teksten schrijven over ingewikkelde onderwerpen.</p> <p>Kan de relevante belangrijke kwesties benadrukken en standpunten uitgebreid uitwerken en ondersteunen met aanvullende punten, redenen en relevante voorbeelden, en afronden met een passende conclusie.</p>	<p>Heeft een goede beheersing van een breed taalspectrum en kan daardoor een formulering kiezen om zich helder mee uit te drukken in een gepaste stijl over uiteenlopende algemene, academische, beroepsmatige of ontspanningsonderwerp en zonder de boodschap te hoeven beperken.</p> <p>Flexibiliteit in stijl en toon is enigszins beperkt.</p>	<p>Kan duidelijke, vloeiende, goed gestructureerde tekst voortbrengen, die getuigt van een goede beheersing van ordeningspatronen, verbindingswoorden en cohesiebevorderende elementen.</p>	<p>Handhaaft consequent een hoge mate van grammaticale nauwkeurigheid; af en toe vergissingen in grammatica, collocaties en idioom.</p>	<p>Kan heldere, gedetailleerde, goed gestructureerde en uitgewerkte beschrijvingen en fantasierijke teksten schrijven in een grotendeels trefzekere, persoonlijke, natuurlijke stijl die past bij de beoogde lezer.</p>	<p>Kan heldere, goed gestructureerde uiteenzettingen schrijven over ingewikkelde onderwerpen, waarin de relevante belangrijke kwesties worden benadrukt.</p> <p>Kan een standpunt uitwerken en ondersteunen met enkele aanvullende punten, redenen en voorbeelden.</p>

	Algemeen	Reikwijdte	Coherentie	Nauwkeurigheid	Beschrijving	Argument
B2	Kan heldere, gedetailleerde officiële en semi-officiële teksten schrijven over uiteenlopende onderwerpen die verband houden met het eigen interessegebied, waarin informatie en argumenten uit verschillende bronnen worden bijeengevoegd en beoordeeld. Kan onderscheid maken tussen formele en informele taal, met zo nu en dan minder passende uitdrukkingen.	Beschikt over een voldoende brede taalbeheersing om duidelijke beschrijvingen te geven en standpunten te formuleren over de meeste algemene onderwerpen, en maakt daarbij gebruik van bepaalde complexe zinsvormen. Het ontbreekt echter aan uitdrukingskracht en idioom en het gebruik van complexere vormen is nog stereotypisch.	Kan gebruikmaken van een aantal cohesiebevorderende elementen om de eigen zinnen te verbinden tot een heldere, coherente tekst, hoewel in een langere tekst sprake kan zijn van een zekere 'springerigheid'.	Toont een betrekkelijk grote beheersing van de grammatica. Maakt geen fouten die tot onbegrip leiden.	<p>Kan helder en gedetailleerd schrijven over waargebeurde of aan de verbeelding ontsproten gebeurtenissen en ervaringen, en daarbij het verband tussen ideeën aangeven in heldere samenhangende tekst en zich houden aan de aanvaarde conventies van het betrokken genre.</p> <p>Kan duidelijk en gedetailleerd uiteenlopende onderwerpen beschrijven die betrekking hebben op het eigen interessegebied.</p> <p>Kan een recensie schrijven over een film, boek of toneelstuk.</p>	<p>Kan een opstel of verslag schrijven waarin stelselmatig een argument wordt opgebouwd met de juiste benadrukking van bepaalde belangrijke punten en relevante ondersteunende details. Kan verschillende ideeën of oplossingen voor een probleem evalueren.</p> <p>Kan een opstel of verslag schrijven waarin een argument wordt opgebouwd en enkele redenen voor of tegen een bepaald standpunt noemen en de voor- en nadelen van verschillende opties uitleggen.</p> <p>Kan informatie en argumenten uit verschillende bronnen bijeenvoegen.</p>

	Algemeen	Reikwijdte	Coherentie	Nauwkeurigheid	Beschrijving	Argument
B1	Kan heldere samenhangende teksten schrijven over uiteenlopende vertrouwde onderwerpen binnen het eigen interessegebied door een reeks kortere afzonderlijke elementen lineair met elkaar te verbinden. De teksten zijn begrijpelijk, maar onduidelijke uitdrukkingen en/of inconsistenties kunnen het leesproces af en toe onderbreken.	Beschikt over genoeg taal om zich te redden, met een woordenschat die voldoende is om zich, met enige omhaal van woorden, te uiten over onderwerpen als familie, hobby's en interessegebieden, werk, reizen en actualiteiten.	Kan een reeks kortere, op zichzelf staande elementen verbinden tot een samenhangende lineaire tekst.	Maakt met een redelijke mate van nauwkeurigheid gebruik van een repertoire van veelgebruikte 'routines' en patronen die bekend zijn van vaker voorkomende situaties. Maakt af en toe fouten, die de lezer meestal correct kan interpreteren op basis van de context.	<p>Kan ervaringen op papier zetten en daarbij gevoelens en reacties beschrijven in eenvoudige samenhangende tekst.</p> <p>Kan schrijven over een gebeurtenis of een onlangs gemaakte reis - waargebeurd of verbeeld.</p> <p>Kan een verhaal schrijven.</p> <p>Kan heldere beschrijvingen op papier zetten over een scala van vertrouwde onderwerpen binnen het eigen interessegebied.</p>	<p>Kan korte, eenvoudige opstellen schrijven over belangwekkende onderwerpen.</p> <p>Kan met enig vertrouwen verzamelde feitelijke informatie over vertrouwde alledaagse en niet-alledaagse zaken binnen het eigen vakgebied samenvatten, in een verslag opnemen en commentariëren.</p> <p>Kan zeer beknopte verslagen schrijven volgens een standaardindeling, waarin alledaagse feitelijke informatie wordt doorgegeven en redenen voor handelingen worden vastgelegd.</p>

	Algemeen	Reikwijdte	Coherentie	Nauwkeurigheid	Beschrijving	Argument
A2	<p>Kan een reeks eenvoudige frasen en zinnen schrijven, verbonden door simpele voegwoorden als “en”, “maar” en “omdat”.</p> <p>Langere teksten kunnen uitdrukkingen bevatten en coherentieproblemen vertonen die de tekst moeilijk te begrijpen maken.</p>	<p>Gebruikt elementaire zinspatronen met uit het hoofd geleerde frasen, kleine woordgroepen en formules om beperkte informatie over te brengen in hoofdzakelijk alledaagse situaties.</p>	<p>Kan woordgroepen verbinden met eenvoudige voegwoorden als “en”, “maar” en “omdat”.</p>	<p>Gebruikt eenvoudige constructies correct, maar maakt nog systematisch elementaire fouten. Fouten leiden soms tot misverstanden.</p>	<p>Kan zeer kort en elementair gebeurtenissen, activiteiten in het verleden en persoonlijke ervaringen beschrijven.</p> <p>Kan korte, eenvoudige verzonden biografieën en eenvoudige gedichten over mensen schrijven.</p>	
A1	<p>Kan eenvoudige op zichzelf staande frasen en zinnen schrijven. Langere teksten bevatten uitdrukkingen en coherentieproblemen die de tekst zeer moeilijk of onmogelijk te begrijpen maken.</p>	<p>Beschikt over een zeer elementair repertoire van woorden en eenvoudige frasen die betrekking hebben op persoonlijke gegevens en bepaalde concrete situaties.</p>	<p>Kan woorden of woordgroepen met elkaar verbinden met heel elementaire lineaire verbindingswoorden als “en” en “toen”.</p>	<p>Toont slechts beperkte beheersing van enkele eenvoudige grammaticale constructies en zinspatronen in een uit het hoofd geleerd repertoire. Fouten kunnen tot misverstanden leiden.</p>	<p>Kan eenvoudige frasen en zinnen schrijven over zichzelf en over verbeelde mensen, bijvoorbeeld waar zij wonen, wat zij doen enzovoort.</p>	

Bijlage 5

VOORBEELDEN VAN TOEPASSINGEN VAN DE DESCRIPTOREN VOOR ONLINE-INTERACTIE EN MEDIAACTIVITEITEN IN VERSCHILLENDE DOMEINEN

Als een extra bron voor gebruikers van de schalen heeft de Auteursgroep de volgende voorbeelden ontwikkeld om de descriptoren voor online-interactie en mediatieactiviteiten toe te lichten voor de vier domeinen die zijn beschreven in paragraaf 4.1.1 van het ERK 2001. Deze voorbeelden zijn bedoeld om docenten/leerkrachten te helpen bij het selecteren van passende activiteiten voor hun leerders voor elke descriptor.

De voorbeelden zijn gevalideerd in een reeks workshops op afstand in fase 3 van de validatie, van november tot december 2015.

	ONLINE-INTERACTIE				
	ONLINECONVERSATIE EN -DISCUSSIE	SITUATIE (EN ROLLEN)			
		PERSOONLIJK	PUBLIEK	BEROEPSMATIG	ONDERWIJS
C2	<p>Kan zich duidelijk en nauwkeurig uitdrukken in een rechtstreekse onlinediscussie en daarbij de taal flexibel en met gevoel afstemmen op de context, met inbegrip van emotioneel, dubbelzinnig en humoristisch taalgebruik.</p> <p>Kan inspelen op en effectief omgaan met mogelijke misverstanden (waaronder culturele), communicatieproblemen en emotionele reacties in een onlinediscussie.</p> <p>Kan gemakkelijk en snel het register en de stijl aanpassen aan verschillende onlineomgevingen, communicatiedoelen en taalhandelingen.</p>	<p>in een politieke of filosofische onlinediscussie tussen vrienden/liefhebbers, bijvoorbeeld op het forum van een onlineboekenclub</p>	<p>als moderator of bijdrager op een onlineforum over publiek beleid</p>	<p>als een organisator voor een onlineforum en/of website van een vakbond</p>	<p>als een belangrijke bijdrager in een online-onthoeringsruimte voor co-onderzoekers aan een universiteit</p>
C1+	<p>Kan rechtstreekse online-uitwisselingen aangaan met verschillende deelnemers en de communicatieve bedoelingen en culturele implicaties van de verschillende bijdragen begrijpen.</p>	<p>in een politieke of filosofische onlinediscussie tussen vrienden/liefhebbers, bijvoorbeeld op het</p>	<p>deelnemend aan een chatgesprek ter opvolging van een publieke presentatie</p>	<p>in een chat tussen verschillende afdelingen in een grote onderneming</p>	<p>als student die bijdraagt aan een open onlinecursus of forum</p>

	ONLINE-INTERACTIE				
	ONLINECONVERSATIE EN -DISCUSSIE	SITUATIE (EN ROLLEN)			
		PERSOONLIJK	PUBIEK	BEROEPSMATIG	ONDERWIJS
C1	Kan effectief deelnemen aan rechtstreekse professionele of academische onlinediscussies en daarbij zo nodig meer verduidelijking geven of vragen met betrekking tot complexe, abstracte kwesties.	forum van een onlineboekenclub		in een onlinevergadering voor het bespreken van de bedrijfsstrategie voor de lange termijn, in een onlinesessie voor permanente educatie voor docenten/leerkrachten	als student die bijdraagt aan een open onlinecursus of forum (bijvoorbeeld een “massive online open course” - MOOC)
C1	Kan het register afstemmen op de context van de online-interactie en zo nodig binnen dezelfde uitwisseling overschakelen van het ene naar het andere register.	in een discussie op een sociale netwerksite	als deelnemer aan een onlinepraatgroep met betrekking tot sociale of persoonlijke problemen	tijdens een onlinevergadering met collega's om werkomstandigheden te bespreken, of als deelnemer aan een onlinevergadering van een focusgroep	in een onlineforum voor leerders of docenten/leerkrachten van hetzelfde vakgebied
	Kan argumenten evalueren, herformuleren en ter discussie stellen in een professionele of academische rechtstreekse onlinebespreking of -discussie.	[niet van toepassing]	in een onlineforum van een <i>special interest group</i> voor het evalueren van inhoud en problemen	als adviseur bij een online bedrijfs- of projectbespreking	als deelnemer aan een onlinediscussieforum van een debatclub van een universiteit
B2+	Kan deelnemen aan online-uitwisselingen en daarbij de eigen bijdragen in verband brengen met andere in de discussie, culturele implicaties begrijpen en er adequaat op reageren.	in een discussie op een sociale netwerksite	als deelnemer aan een onlinepraatgroep met betrekking tot sociale of persoonlijke problemen in een onlineforum van een <i>special interest group</i> voor het evalueren van inhoud en problemen	in een chat tussen verschillende afdelingen van een grote onderneming tijdens een onlinevergadering met collega's om werkomstandigheden te bespreken, of als deelnemer aan een onlinevergadering van een focusgroep	in een onlineforum voor leerders of docenten/leerkrachten van hetzelfde vakgebied

	ONLINE-INTERACTIE				
	ONLINECONVERSATIE EN -DISCUSSIE	SITUATIE (EN ROLLEN)			
		PERSONOONLIJK	PUBLIEK	BEROEPSMATIG	ONDERWIJS
B2	Kan actief deelnemen aan een onlinediscussie en tamelijk uitgebreid standpunten uiten en op standpunten van anderen reageren met betrekking tot voor hem relevante onderwerpen, als de bijdragers ongebruikelijk of complex taalgebruik vermijden en genoeg tijd geven om te antwoorden.	in een kritische discussie over kunst of muziek met vrienden online	op een publiek onlinediscussieforum of tijdens commentaargesprek georganiseerd door een omroep- of nieuwsorganisatie	in een online-vergadering van een personeelscomité om werkomstandigheden te bespreken, of als deelnemer aan een onlinevergadering van een focusgroep	in een discussie met leerlingen van een andere school in een e-mailuitwisselingsproject in een samenwerkingsoverleg met leerlingen van een andere school in een e-mailuitwisselingsproject
	Kan deelnemen aan online-uitwisselingen tussen verschillende deelnemers en effectief de eigen bijdragen in verband brengen met eerdere in de discussie, mits een moderator helpt de discussie te leiden.	online contact opnemen met vrienden en/of familieleden die ver weg zijn om in detail persoonlijk nieuws en plannen te bespreken	als bijdrager aan een forum over een commercieel softwareprogramma of computerspel als deelnemer aan een onlinepraatgroep met betrekking tot sociale of persoonlijke problemen	in een onlinevergadering met collega's of als deelnemer aan een onlinevergadering van een focusgroep	
	Kan misverstanden en onenigheden die zich voordoen in een online-interactie herkennen en hiermee omgaan, mits de gesprekspartner(s) bereid is/zijn mee te werken.	in een discussie op een sociale netwerksite	in een onlineforum van een <i>special interest group</i> voor het evalueren van inhoud en problemen	in een chat tussen verschillende afdelingen van een grote onderneming	
B1+	Kan deelnemen aan rechtstreekse online-uitwisselingen met meer dan één deelnemer en daarbij de communicatieve bedoelingen van elke bijdrage herkennen, maar begrijpt mogelijk niet alle details of implicaties zonder verdere uitleg.	in een discussie op een sociale netwerksite	als bijdrager aan een forum over een commercieel softwareprogramma of computerspel	in een onlinevergadering met collega's of als deelnemer aan een onlinevergadering van een focusgroep	in een discussie met leerlingen van een andere school in een e-mailuitwisselingsproject in een samenwerkingsoverleg met leerlingen van een andere school in een e-mailuitwisselingsproject

	ONLINE-INTERACTIE				
	ONLINECONVERSATIE EN -DISCUSSIE	SITUATIE (EN ROLLEN)			
		PERSONLIJK	PUBLIEK	BEROEPSMATIG	ONDERWIJS
B1+	Kan online verslag doen van sociale gebeurtenissen, ervaringen en activiteiten en daarbij refereren aan koppelingen en media toevoegen en kan persoonlijke gevoelens delen.	online contact opnemen met vrienden en/of familieleden die ver weg zijn om in detail persoonlijk nieuws en plannen te bespreken	als een bijdrager aan een forum verbonden aan de website van een openbaar/cultureel festival	als bijdrager aan een onlinepage over sociale evenementen van de afdeling van een bedrijf	als bijdrager aan een pagina over sociale evenementen van een studentenvereniging
B1	Kan een begrijpelijke bijdrage leveren aan een onlinediscussie over een vertrouwd onderwerp dat voor hem relevant is, als voorbereiding mogelijks is en onlinehulpmiddelen gebruikt kunnen worden om hiaten in de talenkennis op te vullen en te controleren of alles klopt.		als deelnemer aan de recensie- of probleemrubriek van een commercieel softwareprogramma of computerspel	als deelnemer aan een eenvoudige onlinevergadering van een focusgroep	in een onlineforum voor leerders binnen hetzelfde vakgebied
	Kan persoonlijke onlineberichten plaatsen over ervaringen, gevoelens en gebeurtenissen en in enig detail afzonderlijk reageren op de commentaren van anderen, hoewel lexicale beperkingen soms zorgen voor herhaling en onangepaste formuleringen.		als een bijdrager aan een forum verbonden aan de website van een openbaar/cultureel festival	als bijdrager aan een nascholingsforum	

	ONLINE-INTERACTIE				
	ONLINECONVERSATIE EN -DISCUSSIE	SITUATIE (EN ROLLEN)			
		PERSOONLIJK	PUBLIEK	BEROEPSMATIG	ONDERWIJS
A2+	<p>Kan zich voorstellen en eenvoudige uitwisselingen aangaan online, door vragen te stellen en te beantwoorden en ideeën uit te wisselen over voorspelbare alledaagse onderwerpen, mits er genoeg tijd is om antwoorden te formuleren er slechts één gesprekspartner tegelijk is.</p> <p>Kan korte, beschrijvende onlineberichten plaatsen over alledaagse zaken, sociale activiteiten en gevoelens, met eenvoudige basisdetails.</p> <p>Kan reageren op onlineberichten van andere mensen, mits ze geschreven zijn in eenvoudige taal, en op ingesloten media reageren door op een eenvoudige manier gevoelens van verbazing, belangstelling en onverschilligheid uit te drukken.</p>	<p>online contact opnemen met vrienden en/of familieleden die ver weg zijn om persoonlijk nieuws en plannen te bespreken</p>	<p>als bijdrager aan een onlinedienst voor reisadvies</p>	<p>als bijdrager aan een eenvoudig afdelingsforum online over vertrouwde onderwerpen</p>	<p>in het vraag-en-antwoordgedeelte van een leerplatform van een school</p>
A2	<p>Kan deelnemen aan elementaire sociale communicatie online (bijvoorbeeld door een eenvoudig bericht te schrijven op een virtuele kaart voor speciale gelegenheden, nieuws te delen en afspraken te maken of te bevestigen).</p> <p>Kan online korte positieve of negatieve opmerkingen plaatsen over ingesloten koppelingen en media en hierbij gebruikmaken van een repertoire van elementaire taal, meestal met behulp van een onlinevertaalhulpmiddel of andere bronnen.</p>		<p>publieke berichten op de website van een festival/evenement</p>		
A1	<p>Kan zeer eenvoudige berichten en persoonlijke onlineberichten formuleren als een reeks zeer korte zinnen over hobby's, voorkeuren/afkeuren enzovoort, met behulp van een vertaalhulpmiddel.</p>	<p>online contact opnemen met vrienden en/of familieleden die ver weg zijn - ook als een mogelijke taalsimulatie in de klas</p>	<p>publieke berichten op de website van een festival/evenement - ook als een mogelijke taalsimulatie in de klas</p>	<p>als bijdrager aan een eenvoudig sociaal nieuwsoverzicht van een afdeling - ook als een mogelijke taalsimulatie in de klas</p>	<p>In een vraag-en-antwoordgedeelte van een leerplatform van een school - ook als een mogelijke taalsimulatie in de klas</p>

	ONLINE-INTERACTIE				
	ONLINECONVERSATIE EN -DISCUSSIE	SITUATIE (EN ROLLEN)			
		PERSOONLIJK	PUBLIEK	BEROEPSMATIG	ONDERWIJS
A1	Kan standaarduitdrukkingen en combinaties van eenvoudige woorden/gebaren gebruiken om korte positieve en negatieve reacties te plaatsen op eenvoudige onlineberichten en de daarin ingesloten koppelingen en media en kan antwoorden op verdere opmerkingen met standaarduitdrukkingen om te bedanken of excuses aan te bieden.	online contact opnemen met vrienden en/of familieleden die ver weg zijn - ook als een mogelijke taalsimulatie in de klas			in een vraag-en-antwoordgedeelte van een leerplatform van een school - ook als een mogelijke taalsimulatie in de klas
Pre-A1	Kan eenvoudige groeten online plaatsen, gebruikmakend van standaarduitdrukkingen en emoticons. Kan korte, eenvoudige mededelingen over zichzelf online plaatsen (bijvoorbeeld relatiestatus, nationaliteit, beroep), mits uit een menu gekozen kan worden en/of een onlinevertaalhulpmiddel beschikbaar is.	op een sociale netwerksite	op een sociale netwerksite	[niet van toepassing]	als een taalsimulatie in de klas

	ONLINE-INTERACTIE				
	DOELGERICHTE ONLINETRANSACTIES EN -SAMENWERKING	SITUATIE (EN ROLLEN)			
		PERSOONLIJK	PUBLIEK	BEROEPSMATIG	ONDERWIJS
C2	Kan misverstanden oplossen en effectief omgaan met wrijvingen die zich kunnen voordoen tijdens het samenwerkingsproces. Kan sturing geven en nauwkeurigheid toevoegen aan het werk van een groep tijdens de bewerkings- en revisiefasen van de samenwerking.	[niet van toepassing]	als organisator van een sociaal interventieproject dat online wordt georganiseerd (bijvoorbeeld door een niet-gouvernementele	als helper in een samenwerkingsproject online	als hoofdonderzoeker in een samenwerkend onderzoeksprogramma waarvoor online kwalitatieve gegevens moeten worden verzameld en

	ONLINE-INTERACTIE				
	DOELGERICHTE ONLINETRANSACTIES EN -SAMENWERKING	SITUATIE (EN ROLLEN)			
		PERSOONLIJK	PUBLIEK	BEROEPSMATIG	ONDERWIJS
C1	Kan een groep coördineren die samenwerkt aan een onlineproject en daarbij gedetailleerde instructies formuleren en herzien, voorstellen van teamleden evalueren en verduidelijking geven om de gedeelde taken te kunnen volbrengen.		organisatie)	als projectmanager die gebruikmaakt van onlinehulpmiddelen voor het coördineren van de introductie van nieuwe systemen op meerdere locaties op afstand	geëvalueerd
	Kan omgaan met complexe onlinetransacties in een dienstverlenende rol (bijvoorbeeld toepassingen met gecompliceerde vereisten) en daarbij de taal flexibel aanpassen om de discussie en onderhandeling te leiden.		als vrijwillig coördinator van een onlineadviesdienst voor burgers en/of een vraag-en-antwoordforum	als persoonlijk assistent, reisagent, inschrijvings-medewerker van een onderwijsinstelling	[niet van toepassing]
	Kan deelnemen aan complexe projecten waarvoor samen moet worden geschreven en herschreven, alsmede andere vormen van onlinesamenwerking, waarbij instructies nauwkeurig moeten worden opgevolgd en overgebracht om het doel te bereiken. Kan effectief omgaan met communicatieproblemen en culturele kwesties die zich voordoen tijdens een samenwerkende of transactionele uitwisseling online door opnieuw te formuleren, zaken te verduidelijken en voorbeelden te geven aan de hand van media (visueel, audio, grafisch).		als organisator van een sociaal interventieproject dat online wordt georganiseerd (bijvoorbeeld door een niet-gouvernementele organisatie)	als deelnemer aan een project waarin gebruik wordt gemaakt van onlinehulpmiddelen voor het coördineren van de introductie van nieuwe procedures op meerdere locaties	als deelnemer aan een samenwerkend onderzoeksprogramma waarvoor online gegevens moeten worden verzameld en geëvalueerd

	ONLINE-INTERACTIE				
	DOELGERICHTE ONLINETRANSACTIES EN -SAMENWERKING	SITUATIE (EN ROLLEN)			
		PERSOONLIJK	PUBLIEK	BEROEPSMATIG	ONDERWIJS
B2+	<p>Kan een leidende rol vervullen in onlinesamenwerking binnen het eigen vakgebied en ervoor zorgen dat de groepsleden zich met een taak blijven bezighouden door hen te herinneren aan hun rol, verantwoordelijkheid en deadline om de gestelde doelen te bereiken.</p> <p>Kan deelnemen aan samenwerkende of transactionele uitwisselingen online binnen het eigen vakgebied waarbij moet worden onderhandeld over voorwaarden en gecompliceerde details en speciale vereisten moeten worden uitgelegd.</p>		als teamleider van een sociaal interventieproject dat online wordt georganiseerd, bijvoorbeeld door een niet-gouvernementele organisatie	bij het leiden van een groepstaak of groepstaken in een nascholingsproject online, waarbij wordt samengewerkt met een duidelijk gedefinieerd doel	tijdens een helder gestructureerde samenwerkingsactiviteit online op school of aan de universiteit
	<p>Kan omgaan met misverstanden en onverwachte problemen die zich voordoen tijdens samenwerkende of transactionele uitwisselingen online door beleefd en op passende wijze te reageren om te helpen het probleem op te lossen.</p>		een probleem op het gebied van publieke voorzieningen online melden aan de gemeente, bijvoorbeeld een probleem met afvalinzameling	in een onlinepersoneelsvergadering over de invoering van nieuwe procedures	tijdens een ongecompliceerde samenwerkingsactiviteit online op school of aan de universiteit
B2	<p>Kan online samenwerken met een groep die aan een project werkt door voorstellen te motiveren, opheldering te vragen en een ondersteunende rol te spelen om gedeelde taken te volbrengen.</p>		als teamleider van een sociaal interventieproject dat online wordt georganiseerd (bijvoorbeeld door een niet-gouvernementele organisatie)	bij het leiden van een groepstaak of groepstaken in een nascholingsproject online, waarbij wordt samengewerkt met een duidelijk gedefinieerd doel	tijdens een helder gestructureerde samenwerkingsactiviteit online op school of aan de universiteit

	ONLINE-INTERACTIE				
	DOELGERICHTE ONLINETRANSACTIES EN -SAMENWERKING	SITUATIE (EN ROLLEN)			
		PERSONOONLIJK	PUBLIEK	BEROEPSMATIG	ONDERWIJS
B1+	<p>Kan deelnemen aan onlinetransacties die een uitgebreide uitwisseling van informatie vereisen, mits de gesprekspartners complexe taal vermijden en bereid zijn zo nodig dingen te herhalen of opnieuw te formuleren.</p> <p>Kan online interactie aangaan met een groep die aan een project werkt door heldere instructies op te volgen, opheldering te vragen en te helpen de gedeelde taken te volbrengen.</p>		<p>een probleem op het gebied van publieke voorzieningen online melden aan de gemeente, bijvoorbeeld een probleem met afvalinzameling</p>	<p>deelnemen aan een goed gestructureerde online-uitenzetting over de invoering van eenvoudige nieuwe procedures</p>	<p>tijdens een ongecompliceerde samenwerkings-activiteit online op school of aan de universiteit</p>
B1	<p>Kan deelnemen aan samenwerkende of transactionele uitwisselingen online die eenvoudige verduidelijking of uitleg van relevante details vereisen, zoals inschrijven voor een cursus, rondleiding of evenement of een lidmaatschap aanvragen.</p>		<p>online een excursie boeken of zich inschrijven voor een vereniging of evenement</p>		
	<p>Kan online interactief met een partner of kleine groep aan een project werken, mits er visuele hulpmiddelen zijn zoals afbeeldingen, statistieken en grafieken om complexere begrippen te verduidelijken.</p> <p>Kan reageren op instructies en vragen stellen of om opheldering vragen om online een gezamenlijke taak te volbrengen.</p>		<p>als lid van een lokale milieugroepering</p>		
A2+	<p>Kan standaarduitdrukkingen gebruiken om te reageren op routineproblemen die zich voordoen tijdens onlinetransacties (bijvoorbeeld met betrekking tot de beschikbaarheid van modellen en speciale aanbiedingen, leverdata, adressen enzovoort).</p>		<p>online aankopen doen met behulp van een chatvenster</p>	<p>eenvoudige bestellingen en verzoeken tussen afdelingen voltooien</p>	<p>online inschrijven voor een cursus</p>

	ONLINE-INTERACTIE				
	DOELGERICHTE ONLINETRANSACTIES EN -SAMENWERKING	SITUATIE (EN ROLLEN)			
		PERSONOONLIJK	PUBLIEK	BEROEPSMATIG	ONDERWIJS
A2+	Kan online interactief samenwerken aan een eenvoudige taak met een helpende partner en daarbij reageren op basisinstructies en opheldering vragen, mits er enkele visuele hulpmiddelen zoals afbeeldingen, statistieken of grafieken zijn om de betreffende concepten te verduidelijken.		helpen bij eenvoudige onlineplanning en -promotie van een publiek evenement, zoals een straatfeest		tijdens een door de docent/leerkracht geleide samenwerkingsactiviteit online op school
A2	Kan eenvoudige onlinetransacties uitvoeren (zoals goederen bestellen of inschrijven voor een cursus) door een onlineformulier of -vragenlijst in te vullen, persoonlijke gegevens te verstrekken en te bevestigen en akkoord te gaan met algemene voorwaarden.		online goederen bestellen		online inschrijven voor een cursus
	Kan simpele vragen stellen over de beschikbaarheid van een product of kenmerk.				
	Kan reageren op eenvoudige instructies en eenvoudige vragen stellen om online een gezamenlijke taak te volbrengen met de hulp van een ondersteunende gesprekspartner.		[niet van toepassing]	Bij het afronden van een taak via Skype met een collega in uit een ander land	tijdens een door de docent/leerkracht geleide samenwerkingsactiviteit online op school
A1	Kan een zeer eenvoudige onlineaankoop of -aanvraag doen en daarbij elementaire persoonlijke gegevens verstrekken (bijvoorbeeld naam, e-mailadres of telefoonnummer).		goederen bestellen door een eenvoudig bestelformulier met vertrouwde woorden en illustraties in te vullen	een eenvoudig formulier tussen afdelingen met vertrouwde woorden en illustraties invullen	online inschrijven voor een cursus, maar waarschijnlijk alleen als een taalsimulatie in de klas
Pre-A1	Kan keuzes maken (bijvoorbeeld een product, maat, kleur kiezen) in een eenvoudig aankoop- of aanvraagformulier online, mits er visuele ondersteuning is.		goederen bestellen door een eenvoudig aankruisformulier met vertrouwde woorden en illustraties in te vullen	een eenvoudig aankruisformulier tussen afdelingen met vertrouwde woorden en illustraties invullen	

	MEDIATIE VAN EEN TEKST				
	MONDELING SPECIEKE INFORMATIE DOORGEVEN	TEKST (EN GESPREKSOMGEVING)			
		PERSOONLIJK	PUBLIEK	BEROEPSMATIG	ONDERWIJS
C2	<i>Geen descriptors beschikbaar: zie C1</i>				
C1	Kan (in taal B) het belang uitleggen van specifieke informatie in een bepaald deel van een lange, complexe tekst (in taal A).	in een artikel, website, boek of (online)gesprek over actuele zaken of een onderwerp van persoonlijke belangstelling of betrokkenheid	van presentaties tijdens publieke bijeenkomsten, van publieke documenten waarin beleidswijzigingen worden uitgelegd, politieke toespraken	een zakelijk verslag, artikel, verordening of werkvloerbeleid	een artikel, boek, naslagwerk of lezing/presentatie
B2+	Kan (in taal B) overbrengen welke presentaties die (in taal A) tijdens een conferentie werden gegeven, of welke artikelen in een boek (in taal A) in het bijzonder relevant zijn voor een specifiek doel.	uitleg webinars/ zelfhulpgroepen (bijvoorbeeld over het repareren van je printer); artikelen over een bepaald thema of belangwekkend actueel onderwerp	presentaties tijdens publieke bijeenkomsten, van publieke documenten waarin beleidswijzigingen worden uitgelegd een persconferentie, op verschillende discussie-websites, met betrekking tot een bepaald onderwerp	een vakbeurs, een professioneel congres, rapporten en krantenartikelen - met betrekking tot een bepaald project	een academisch congres, verschillende discussiewebsites, academische boeken en tijdschriften - met betrekking tot een bepaald project
B2	Kan (in taal B) het belangrijkste punt of de belangrijkste punten overbrengen van formele correspondentie en/of verslagen (in taal A) over algemene onderwerpen en over onderwerpen met betrekking tot de eigen interessegebieden.	een kennisgeving, aankondiging, brief of e-mail waarin beleid, regels of procedures uiteengezet worden (bijvoorbeeld met betrekking tot huisvesting, verzekeringen, huur/hypotheek, werkgelegenheid of gezondheidszorg)	een kennisgeving of aankondiging van een overheidsinstantie of een instelling zoals een bibliotheek, zwembad enzovoort waarin regels en procedures uiteengezet worden	een brief, e-mail of kennisgeving waarin uitleg wordt gegeven over waarom een vergadering niet doorgaat, of iemand voor of tegen een idee is en waarom, beleid of regels op de werkvloer	een brief, e-mail of kennisgeving waarin het beleid, de procedures of de regels van een universiteit uiteengezet worden

MEDIATIE VAN EEN TEKST					
	MONDELING SPECIFIEKE INFORMATIE DOORGEVEN	TEKST (EN GESPREKSOMGEVING)			
		PERSOONLIJK	PUBLIEK	BEROEPSMATIG	ONDERWIJS
B1	Kan (in taal B) de inhoud van publieke mededelingen en berichten die duidelijk en op normale snelheid zijn overgebracht (in taal A) overbrengen.	op radio of tv	op een station of luchthaven, in een sportstadion, tijdens politieke bijeenkomsten; waarschuwingen of instructies die worden gegeven op de plaats van een ongeval of op een bouwterrein	op een vakbeurs of congres, in een fabriek, magazijn, raffinaderij, op een schip, tijdens veiligheids-oefeningen	tijdens een evenement/college aan een universiteit, in een grote collegezaal
	Kan (in taal B) de inhoud overbrengen van gedetailleerde instructies of aanwijzingen, mits deze duidelijk gearticuleerd zijn (in taal A).	op radio of tv, van een voorbijganger (bijvoorbeeld reis- en route-informatie), telefonische aanwijzingen van een vriend(in) om de weg te vinden naar een feest	instructies op luchthavens en stations en in vliegtuigen, bussen en treinen of voor het gebruik van eenvoudige apparatuur zoals een hotelkluisje; aanwijzingen om van A naar B te gaan, een reisroute	instructies, gegeven tijdens een vergadering, voor het uitvoeren van een beroepsmatige taak of het bedienen van eenvoudige apparatuur; instructies, met name over veiligheids-procedures, die worden gegeven op een vakbeurs of congres, in een fabriek of magazijn, op een schip	academische voor-schriften, beleid/procedures, eisen voor een cursus of opdracht die worden opgegeven door een docent/leerkracht; instructies voor het gebruik van eenvoudige onderzoekshulpmiddelen voor het voltooien van een schooltaak of het uitvoeren van een eenvoudig experiment

	MEDIATIE VAN EEN TEKST				
	MONDELING SPECIFIEKE INFORMATIE DOORGEVEN	TEKST (EN GESPREKSOMGEVING)			
		PERSOONLIJK	PUBLIEK	BEROEPSMATIG	ONDERWIJS
B1	Kan (in taal B) specifieke informatie overbrengen die is gegeven in eenvoudige informatieve teksten (bijvoorbeeld folders, procedures, kennisgevingen en brieven of e-mails) (in taal A).	folders, brochures, gidsen, websites, details van een huurovereenkomst	folders, informatieborden in musea, kennisgevingen over onmiddellijke gevaren voor het publiek, regels van clubs en verenigingen, reisroutes, tijden en locaties van bijeenkomsten van een club of vereniging, informatie over een uitverkoop of promotie	mogelijke producten die aan een vereiste voldoen, de voorwaarden van een commercieel aanbod, bedieningsinstructies van uitrusting, veiligheidsprocedures	schoolbeleid en -regels, opzet van een cursus, stappen die nodig zijn voor het voltooien van een opdracht/taak op school, een lijst van opdrachten en de bijbehorende criteria, kennisgevingen, examenregels, voorwaarden voor deelname aan een uitwisselingsprogramma
A2+	Kan (in taal B) het punt overbrengen dat wordt gemaakt in duidelijke mededelingen (in taal A) met betrekking tot vertrouwde alledaagse onderwerpen, eventueel door het vereenvoudigen van de boodschap en na het zoeken naar woorden/gebaren.	op tv of radio, aankondigingen van huwelijken, geboortes en veranderingen van omstandigheden	weerberichten, perronwijzigingen van treinen, hoe kaarten voor een evenement kunnen worden gekocht	kennisgevingen over veranderingen in verantwoordelijkheden van een functie, informatie over nieuwe procedures op de werkvloer	informatie over wanneer een toets op school plaatsvindt en waarop zal worden getoetst; details over een geplande schoolreis
	Kan (in taal B) specifieke, relevante informatie overbrengen uit korte, eenvoudige teksten, etiketten en kennisgevingen (in taal A) over vertrouwde onderwerpen.	nieuws over de familie in een persoonlijke brief of e-mail	folders, informatieborden in musea, kennisgevingen over onmiddellijke gevaren voor het publiek, reisroutes, tijden en locaties van bijeenkomsten van een club of vereniging, informatie over een uitverkoop of promotie	mogelijke producten die aan een vereiste voldoen, veiligheidsprocedures, locatie, datum en tijd van een bijeenkomst vermeld in een e-mail/brief	nieuws over schoolactiviteiten in een flyer of folder

	MEDIATIE VAN EEN TEKST				
	MONDELING SPECIFIEKE INFORMATIE DOORGEVEN	TEKST (EN GESPREKSOMGEVING)			
		PERSOONLIJK	PUBLIEK	BEROEPSMATIG	ONDERWIJS
A2	Kan (in taal B) het punt overbrengen dat wordt gemaakt in korte, heldere, eenvoudige berichten, instructies en mededelingen, mits deze langzaam en duidelijk zijn uitgedrukt in eenvoudige taal (in taal A).	aankondigingen van persoonlijk belang zoals huwelijken, geboortes, veranderingen van werk- of woonsituatie, eenvoudige boodschappen die zijn achtergelaten voor familie of huisgenoten over tijden van afspraken of verzoeken om taken uit te voeren, zoals het afval buitenzetten	op luchthavens en stations en in vliegtuigen, treinen en bussen over routes, aankomst- en vertrektijden, gate- of perronwijzigingen, weersverwachtingen	eenvoudige boodschappen die voor anderen zijn achtergelaten door klanten of collega's, kennisgevingen van wijzigingen in werkprocedures	informatie over een schoolreis of uitwisselingsprogramma, berichten over openings- en sluitingstijden van een school in verband met barre weersomstandigheden, informatie over klastaken of huiswerk
	Kan (in taal B) op een eenvoudige manier een reeks korte, eenvoudige instructies overbrengen, mits de originele informatie (in taal A) duidelijk en langzaam gearticuleerd is overgebracht.	een recept, gebruiksaanwijzing van een elementair huishoudelijk apparaat, montage-instructies van een meubelstuk	route van A naar B, aanwijzingen gegeven door een verkeersregelaar of parkeerwacht	bedieningsinstructies voor kantooruitrusting zoals het vervangen van een tonercartridge van een kopieerapparaat of het downloaden van software	instructies met betrekking tot een huiswerkopdracht of een eenvoudig experiment
A1	Kan (in taal B) eenvoudige, voorspelbare informatie over tijden en plaatsen overbrengen die is gegeven in korte, eenvoudige verklaringen (in taal A).	aankondigingen van interessante programma's in tv-programmering	de plaats en aanvangstijd van een evenement/optreden, reisroutes	de plaats en begin-/eindtijd van een bijeenkomst; informatie over werktijden, pauzes, de locatie van de toiletten, drankautomaten	de plaats en tijden van een schoolexcursie of naschoolse activiteit, de locatie van de kantine, toiletten en drinkwaterpunten
Pre-A1	Kan (in taal B) eenvoudige instructies over plaatsen en tijden (gegeven in taal A) overbrengen, mits deze zeer langzaam en duidelijk worden herhaald.	restaurantreserveringen, uitnodigingen voor diners inclusief datum en tijd	kennisgevingen op prikborden over openings- en sluitingstijden van een winkel, de locatie van toiletten	de locatie en tijd van een bijeenkomst in een e-mail	schoolrooster, de verzamelplek voor een schoolreis

	MEDIATIE VAN EEN TEKST				
	MONDELING SPECIFIEKE INFORMATIE DOORGEVEN	TEKST (EN GESPREKSOMGEVING)			
		PERSOONLIJK	PUBLIEK	BEROEPSMATIG	ONDERWIJS
Pre-A1	Kan (in taal B) zeer elementaire informatie (bijvoorbeeld getallen en prijzen) uit korte, eenvoudige, geïllustreerde teksten (in taal A) overbrengen.	de naam, het adres en het telefoonnummer van een restaurant, restaurantmenu's inclusief prijzen en de voornaamste ingrediënten	de naam en het adres van een winkel, de prijzen van goederen, roosters, reisroutes, tijdschema voor optredens, beschikbaarheid van zitplaatsen, prijs enzovoort	[niet van toepassing]	de locatie van een school, de kosten van een uniform of schoolbenodigdheden, de bestemming en kosten van een schoolreis, schoolroosters

	MEDIATIE VAN EEN TEKST				
	SCHRIFTELIJK SPECIFIEKE INFORMATIE DOORGEVEN	TEKST (EN GESPREKSOMGEVING)			
		PERSOONLIJK	PUBLIEK	BEROEPSMATIG	ONDERWIJS
C2	<i>Geen descriptors beschikbaar: zie B2+</i>				
C1	<i>Geen descriptors beschikbaar: zie B2+</i>				
B2+	Kan (in taal B) schriftelijk overbrengen welke presentaties tijdens een congres (gegeven in taal A) relevant waren en aangeven welke nadere beschouwing waard zijn.	[niet van toepassing]	van een persconferentie, op verschillende discussiewebsites, met betrekking tot een bepaald onderwerp	van een vakbeurs, een professioneel congres, met betrekking tot een bepaald project	van een professioneel congres, op verschillende discussiewebsites, met betrekking tot een bepaald project
	Kan (in taal B) schriftelijk het belangrijkste punt of de belangrijkste punten overbrengen in inhoudelijk complexe, maar goed gestructureerde teksten het eigen professionele, academische en persoonlijke interessegebied (in taal A).		publieke verordeningen zoals huisvestings- of belastingwetten, een kennisgeving of mededeling van een overheidsinstantie	van een zakelijk verslag, verordening of werkvloerbeleid	informatie uit een artikel, van een website, aantekeningen van een college of een presentatie door een universitair docent

	MEDIATIE VAN EEN TEKST				
	SCHRIFTELIJK SPECIFIEKE INFORMATIE DOORGEVEN	TEKST (EN GESPREKSOMGEVING)			
		PERSOONLIJK	PUBLIEK	BEROEPSMATIG	ONDERWIJS
B2+	Kan (in taal B) schriftelijk het belangrijkste punt of de belangrijkste punten overbrengen in een artikel (in taal A) in een academisch tijdschrift of vakblad.		met betrekking tot een bepaald project dat het onderwerp is van een bijeenkomst	van een rapport, zakelijk artikel	informatie uit een artikel, boek of tijdschrift voor een klasgenoot of een docent
B2	Kan in een schriftelijk verslag (in taal B) relevante besluiten overbrengen die zijn genomen in een vergadering (in taal A).		van een club	van een zakelijke ontmoeting	van een bijeenkomst van student-vertegenwoordigers
	Kan schriftelijk (in taal B) het belangrijke punt of de belangrijke punten in formele correspondentie (in taal A) overbrengen.	een huurovereenkomst, verzekeringspolis voor een vriend of familielid	algemene voorwaarden voor een reis of dienst	in een brief die is verzonden aan werknemers, in een brief van een partner waarin nieuwe voorwaarden worden aangekondigd of gemeld, in een klacht	in een brief van de schoolleiding aan ouders, in een antwoord van een organisatie op een verzoek om informatie dat is verzonden tijdens een project
B1	Kan (in taal B) schriftelijk specifieke, relevante informatie overbrengen uit teksten (gegeven in taal A) over vertrouwde onderwerpen (bijvoorbeeld (telefoon)gesprekken, mededelingen en instructies).	een kort bericht, een e-mail aan een vriend om uit te leggen waarom men later komt	een kennisgeving of mededeling van een overheidsinstantie	bestellingen, vragen of klachten van klanten, veranderingen in werkroosters of -procedures, bedieningsinstructies van kantooruitrusting	veranderingen van openings-/sluitings-tijden van een school als gevolg van barre weersomstandigheden, verandering van klaslokaal of verzamelplek voor een schoolreis

	MEDIATIE VAN EEN TEKST				
	SCHRIFTELIJK SPECIFIEKE INFORMATIE DOORGEVEN	TEKST (EN GESPREKSOMGEVING)			
		PERSONLIJK	PUBLIEK	BEROEPSMATIG	ONDERWIJS
B1	Kan (in taal B) schriftelijk specifieke, relevante informatie overbrengen uit eenvoudige informatieve teksten (in taal A) over vertrouwde onderwerpen.	instructies voor het gebruik van huishoudelijke apparaten uit een handleiding, berichten voor familie of huisgenoten in een e-mail, informatie in een e-mail over de plaats en tijd van een ontmoeting met een vriend/familielid	uit e-mails, brieven over evenementen of roosters	hoeveelheden en levertijden van een bestelling via e-mail, taken en deadlines voor de betreffende persoon uit de notulen van een vergadering, relevante stappen in eenvoudigere gebruiks-instructies voor een apparaat	instructies in een e-mail over een schoolreis, een toegewezen taak of details en cursus-vereisten uit een syllabus
	Kan (in taal B) schriftelijk specifieke informatie overbrengen uit een eenvoudige opgenomen boodschap (achtergelaten in taal A), mits de onderwerpen vertrouwd zijn en langzaam en duidelijk worden overgebracht.	een bericht over de tijd en plaats van een ontmoeting, een verzoek om een huishoudelijke taak uit te voeren, zoals het eten klaarmaken of het afval buitenzetten	rij bij de ambassade; antwoordapparaat: verzoek om terug te bellen van een overheidsinstantie of bank	eenvoudige bestellingen, vragen of klachten van klanten, telefonisch bericht voor een collega, wijzigingen in werkprocedures	over wijzigingen in schooltijden of rooster
A2+	Kan (in taal B) schriftelijk specifieke, relevante informatie overbrengen uit korte, eenvoudige informatieve teksten (in taal A), mits de betreffende teksten over concrete, vertrouwde onderwerpen gaan en zijn opgesteld in eenvoudige alledaagse taal.	van kranten, instructies voor apparaten of geneesmiddelen	brochures, websites, advertenties, posters, programma's	over een werктаak, instructies voor het bedienen van eenvoudige apparaten, over veiligheidsprocedures, functie-eisen in een personeelsadvertentie	over een schooltaak, toets of huiswerk-opdracht in een syllabus, instructies voor een eenvoudig experiment in een natuurkundeles in een hand-out, over een museumbezoek of ander schoolreisje dat is beschreven in een folder

	MEDIATIE VAN EEN TEKST				
	SCHRIFTELIJK SPECIFIEKE INFORMATIE DOORGEVEN	TEKST (EN GESPREKSOMGEVING)			
		PERSONLIJK	PUBLIEK	BEROEPSMATIG	ONDERWIJS
A2	Kan (in taal B) een overzicht geven van de belangrijkste punten van korte, duidelijke, eenvoudige berichten en kennisgevingen (in taal A), mits er duidelijk en langzaam gearticuleerd wordt.	eenvoudige telefoonberichten voor familie of huisgenoten, mededelingen van persoonlijk belang voor familie of vrienden	aanwijzingen om van A naar B te komen, over welk perron of welke gate en hoe laat, over trein- of vluchtvertragingen	telefonisch bericht voor een collega, wijzigingen in werkprocedures	roosters, programma's en openings-/sluitingstijden van scholen, rollen in een groepsopdracht, huiswerkopdrachten
	Kan (in taal B) een overzicht geven van specifieke informatie uit eenvoudige teksten (in taal A) over alledaagse onderwerpen van direct belang.	huishoudelijke handleidingen, instructies voor het bereiden van een maaltijd	advertenties, folders, brochures, flyers, reisroutes, dienstregelingen, aanwijzingen	instructies voor het bedienen van eenvoudige apparaten in een handleiding, over veiligheidsprocedures, functie-eisen in een personeelsadvertentie	lesboeken, klassikaal lezen, over een schooltaak, toets of huiswerkopdracht, instructies voor een eenvoudig experiment in een natuurkundeles, over een museum-bezoek of ander schoolreisje
A1	Kan (in taal B) een overzicht geven van namen, getallen, prijzen en zeer eenvoudige informatie van direct belang in mondelinge teksten (in taal A), mits er zeer langzaam en duidelijk gearticuleerd wordt, met herhaling.	van een tv-zender waar herhaaldelijk producten worden gedemonstreerd	mededelingen over openings- en sluitingstijden van een winkel	een kort, eenvoudig telefonisch bericht voor een collega	een kort, eenvoudig telefonisch bericht over een wijziging van een rooster, programma of ontmoetingsplek
Pre-A1	Kan (in taal B) een overzicht geven van namen, getallen, prijzen en zeer eenvoudige informatie uit teksten van direct belang (in taal A) die zijn opgesteld in zeer eenvoudige taal en illustraties bevatten.	de naam, het adres en het telefoonnummer van een restaurant, restaurantmenu's inclusief prijzen en de voornaamste ingrediënten	de naam en het adres van een winkel, de prijzen van goederen, roosters, reisroutes, tijdschema voor optredens, beschikbaarheid van zitplaatsen, prijs enzovoort	[niet van toepassing]	de locatie van een school, de kosten van een uniform of schoolbenodigdheden, de bestemming en kosten van een schoolreis, schoolroosters

	MEDIATIE VAN EEN TEKST				
	GEGEVENS UITLEGGEN (GRAFIEKEN, DIAGRAMMEN ENZOVOORT) IN GESPROKEN TAAL OF GEBAREN	TEKST (EN GESPREKSOMGEVING)			
		PERSONLIJK	PUBLIEK	BEROEPSMATIG	ONDERWIJS
C2	Kan duidelijk en betrouwbaar (in taal B) verschillende vormen van empirische gegevens en visueel geordende informatie (met tekst in taal A) uit conceptueel complex onderzoek met betrekking tot academische of professionele onderwerpen interpreteren en beschrijven.	diagrammen/visuele gegevens over onderwerpen van persoonlijk belang zoals medische onderzoeken of milieugegevens voor familie of vrienden; grafisch weergegeven economische gegevens ter ondersteuning van een krantenartikel	diagrammen/visuele gegevens in bedrijfs- of overheidsverslagen die relevant zijn voor een overheidsbeleid of planningsbijeenkomst; gegevens in presentaties tijdens publieke bijeenkomsten	gedetailleerde analyse van diagrammen/visuele gegevens over financiën, een marktonderzoek of overheidszaken die zijn gepresenteerd tijdens een vergadering	diagrammen/visuele gegevens die zijn gepubliceerd in academisch onderzoek of zijn verzameld als onderdeel van een onderzoeksproject dat is gepresenteerd in een voordracht of academisch congres/rondetafelgesprek
C1	Kan duidelijk en betrouwbaar (in taal B) de opvallende punten en details in complexe diagrammen en andere visueel geordende informatie (met tekst in taal A) over complexe academische of professionele onderwerpen interpreteren en beschrijven.	diagrammen/visuele gegevens over onderwerpen van persoonlijk belang zoals medische onderzoeken of milieugegevens voor familie of vrienden; grafisch weergegeven economische gegevens ter ondersteuning van een krantenartikel	diagrammen/visuele gegevens in bedrijfs- of overheidsverslagen die relevant zijn voor een overheidsbeleid of planningsbijeenkomst; gegevens in presentaties tijdens publieke bijeenkomsten	gedetailleerde analyse van diagrammen/visuele gegevens over financiën, een marktonderzoek of overheidszaken die zijn gepresenteerd tijdens een vergadering	visuele gegevens die zijn opgenomen in gepubliceerd academisch onderzoek of zijn verzameld als onderdeel van een onderzoeksproject dat is gepresenteerd in een voordracht of academisch congres/ rondetafel-gesprekken+
B2	Kan betrouwbaar (in taal B) gedetailleerde informatie in complexe diagrammen, grafieken en andere visueel geordende informatie (met tekst in taal A) over onderwerpen in de eigen interessegebieden interpreteren en beschrijven.	een diagram in een artikel van persoonlijk belang; een procesdiagram voor een huishoudelijk apparaat of een softwareproduct voor vrijetijdsbesteding, uitgelegd aan een vriend of familielid	diagrammen/visuele gegevens in bedrijfs- of overheidsverslagen die relevant zijn voor een gemeenschapsbeleid of planningsbijeenkomst	grafieken, diagrammen en tabellen waarnaar wordt verwezen in personeelstrainingen of bedrijfsrapporten	grafieken, staafdiagrammen of andere figuren in een formele presentatie in de klas, in het middelbaar onderwijs/hoger onderwijs/universiteit
B1+	Kan (in taal B) gedetailleerde informatie in diagrammen (met tekst in taal A) over onderwerpen in de eigen interessegebieden interpreteren en beschrijven, hoewel lexicale hiaten kunnen zorgen voor aarzeling of onnauwkeurige formulering.				

	MEDIATIE VAN EEN TEKST				
	GEGEVENS UITLEGGEN (GRAFIEKEN, DIAGRAMMEN ENZOVOORT) IN GESPROKEN TAAL OF GEBAREN	TEKST (EN GESPREKSOMGEVING)			
		PERSONLIJK	PUBLIEK	BEROEPSMATIG	ONDERWIJS
B1	Kan (in taal B) algemene trends die zijn weergegeven in eenvoudige diagrammen (bijvoorbeeld grafieken, staafdiagrammen) (met tekst in taal A) interpreteren en beschrijven, hoewel lexicale beperkingen het formuleren soms bemoeilijken.	trends weergegeven in rekeningen voor vaste lasten of persoonlijke financiën, uitgelegd aan een vriend of familielid	weerbericht (statistieken en trends) voor het bepalen van de beste data voor een publiek evenement, elementaire financiële trends die zijn gepresenteerd tijdens een bijeenkomst van gemeenschap of club, diagramweergaven in een wetenschappelijk museum.	trends die zijn weergegeven in een grafiek of staafdiagram tijdens een zakelijke bespreking of verantwoordelijkheden die zijn weergegeven in een bedrijfsorganogram dat wordt gebruikt voor personeelstraining	algemene trends in grafieken, staafdiagrammen of andere figuren die worden gebruikt voor opdrachten in tweetallen of groepen in het middelbaar onderwijs/hoger onderwijs/universiteit
A2+	Kan (in taal B) eenvoudige visuele weergaven over vertrouwde onderwerpen (bijvoorbeeld een weerkaart, een elementair stroomdiagram) (met tekst in taal A) interpreteren en beschrijven, hoewel duidelijk beïnvloed door pauzes, valse starts en herformulering.	een weerkaart die wordt geraadpleegd bij het plannen van buitenactiviteiten, de belangrijkste eigenschappen van een huishoudelijk apparaat die zijn weergegeven in een diagram, uitgelegd aan een vriend of familielid	historische weergegevens voor het bepalen van de beste data voor een publiek evenement, elementaire financiële trends die zijn gepresenteerd tijdens een publieke bijeenkomst of clubbijeenkomst, een bus- of metroroutekaart of een plattegrond van een gebouw of winkelcentrum	een stroomdiagram dat een eenvoudig werkproces of een eenvoudige activiteit weergeeft, zoals het vervangen van de toner van een kopieerapparaat of elementaire rollen en verantwoordelijkheden die zijn weergegeven in een bedrijfsorganogram	kenmerken van grafieken, staafdiagrammen of andere figuren zoals veranderingen in de bevolking of het weer in de loop van de tijd, die worden gebruikt voor opdrachten in tweetallen of groepen in het middelbaar onderwijs/hoger onderwijs/universiteit
A2	<i>Geen descriptoren beschikbaar</i>				
A1	<i>Geen descriptoren beschikbaar</i>				
Pre-A1	<i>Geen descriptoren beschikbaar</i>				

	MEDIATIE VAN EEN TEKST				
	SCHRIFTELIJK GEGEVENS UITLEGGEN (GRAFIEKEN, DIAGRAMMEN ENZOVOORT)	TEKST (EN GESPREKSONMGEVING)			
		PERSOONLIJK	PUBLIEK	BEROEPSMATIG	ONDERWIJS
C2	Kan schriftelijk (in taal B) verschillende vormen van empirische gegevens (met tekst in taal A) uit conceptueel complex onderzoek over academische of professionele onderwerpen interpreteren en presenteren.	[niet van toepassing]	[niet van toepassing]	gegevens uit een financieel verslag van een bedrijf, een marktonderzoeksverslag of en ander verslag van onderzoeks- en ontwikkelingsactiviteit en voor senior management	als onderdeel van een proefschrift of masterscriptie waarin empirische gegevens zijn opgenomen
C1	Kan duidelijk en betrouwbaar schriftelijk (in taal B) de opvallende, relevante punten in complexe diagrammen en andere visueel geordende informatie (met tekst in taal A) over complexe academische of professionele onderwerpen interpreteren en presenteren.	diagrammen/visuele gegevens over onderwerpen van persoonlijk belang zoals medische onderzoeken of milieugegevens voor familie of vrienden; grafisch weergegeven economische gegevens ter ondersteuning van een krantenartikel	diagrammen/visuele gegevens in bedrijfs- of overheidsverslagen die relevant zijn voor een gemeenschapsbeleid of planningsbijeenkomst; gegevens in presentaties tijdens publieke bijeenkomsten	gedetailleerde analyse van diagrammen/visuele gegevens over financiën, een marktonderzoek of overheidszaken die zijn gepresenteerd tijdens een vergadering	visuele gegevens die zijn opgenomen in gepubliceerd academisch onderzoek of zijn verzameld als onderdeel van een onderzoeksproject dat is gepresenteerd in een voordracht of academisch congres/rondegasprek
B2	Kan betrouwbaar schriftelijk (in taal B) gedetailleerde informatie uit diagrammen en andere visueel geordende gegevens in de eigen interessegebieden (met tekst in taal A) interpreteren en presenteren.	instructies en diagram achtergelaten voor iemand die op het huis past, om een complex apparaat te bedienen	gezondheids- en veiligheidsprocedure (bijvoorbeeld in een ziekenhuis, een fabriek, een bibliotheek)	een intern (bedrijfs)verslag of een interne memo over de essentiële punten in een visuele bijlage, zoals een grafiek, staafdiagram of numerieke tabel	schriftelijke opdracht bij technische visuele informatie die is verstrekt voor een school-/universiteitsproject
B1+	Kan (in taal B) schriftelijk de algemene trends die zijn weergegeven in eenvoudige diagrammen (bijvoorbeeld grafieken, staafdiagrammen) (met tekst in taal A) interpreteren en presenteren en daarbij de belangrijke punten in meer detail uitleggen, met behulp van een woordenboek of andere naslagwerken.	trends weergegeven in rekeningen voor vaste lasten of persoonlijke financiën, voor familieleden	eenvoudige weergegevens of elementaire financiële gegevens die zijn geplaatst als onderdeel van een onlinediscussie voor een evenement van een gemeenschap/club	een e-mail waarin de belangrijkste kenmerken van een visuele bijlage zoals een grafiek of staafdiagram worden beschreven	een eenvoudige klassikale opdracht voor het samenvatten van een onderzoek, of demografische gegevens

MEDIATIE VAN EEN TEKST					
	SCHRIFTELIJK GEGEVENS UITLEGGEN (GRAFIEKEN, DIAGRAMMEN ENZOVOORT)	TEKST (EN GESPREKSOMGEVING)			
		PERSOONLIJK	PUBLIEK	BEROEPSMATIG	ONDERWIJS
B1	Kan (in taal B) in eenvoudige zinnen de belangrijkste feiten in visuele weergaven over vertrouwde onderwerpen (bijvoorbeeld een weerkaart, een elementair stroomdiagram) (met tekst in taal A) beschrijven.	een e-mail waarin eenvoudige lokale aanwijzingen worden gegeven die zijn weergegeven op een bijgevoegde kaart	eenvoudige demografische informatie of trends geplaatst op een onlinediscussieforum van een gemeenschap/club	instructies voor een eenvoudige kantoorprocedure die is weergegeven in een stroomdiagram	een eenvoudige schriftelijke verhalende tekst bij een afbeelding of afbeeldingen als opdracht in de klas
A2	<i>Geen descriptoren beschikbaar</i>				
A1	<i>Geen descriptoren beschikbaar</i>				
Pre-A1	<i>Geen descriptoren beschikbaar</i>				

MEDIATIE VAN EEN TEKST					
	MONDELING OF GEBAREND TEKST VERWERKEN	TEKST (EN GESPREKSOMGEVING)			
		PERSOONLIJK	PUBLIEK	BEROEPSMATIG	ONDERWIJS
C2	Kan (in taal B) gevolgtrekkingen uitleggen als verbanden of implicaties niet expliciet zijn gemaakt (in taal A) en wijzen op de sociaal-culturele implicaties van de manier van uitdrukken (bijvoorbeeld understatement, ironie, sarcasme).	discussies, actualiteitenprogramma's, boeken, krantenartikelen, commentaren en redactionele artikelen, specialistische artikelen of andere publicaties die gericht zijn op een algemeen geschoold lezerspubliek	bijdragen aan een gemeenteraadsvergadering, een publiek debat of voordracht, een forumdiscussie, een politieke bijeenkomst, een politiek traktaat, een publiek beleidsdocument, een juridisch advies, een politieke toespraak	presentatie bij een congres, lezing of vergadering, een professionele publicatie, een technisch rapport, een persverklaring of -conferentie	een voordracht tijdens een academisch congres, webinars, instructiemateriaal, lesboeken, papers in academische tijdschriften, naslagwerken
C1	Kan in (taal B) lange, veeleisende teksten (in taal A) samenvatten.	actualiteitenprogramma's, artikelen in tijdschrift of krant	een forumdiscussie met meerdere deelnemers, politieke toespraken, preken, opinies en documenten	een presentatie bij een congres, lezing of vergadering, een rapport, contract, reglementen	een webinar, een voordracht tijdens een academisch congres of seminar, academische artikelen en boeken

	MEDIATIE VAN EEN TEKST				
	MONDELING OF GEBAREND TEKST VERWERKEN	TEKST (EN GESPREKSOMGEVING)			
		PERSOONLIJK	PUBLIEK	BEROEPSMATIG	ONDERWIJS
C1	Kan (in taal B) een discussie (in taal A) over zaken binnen het eigen academische of professionele vakgebied samenvatten, verschillende standpunten toelichten en vergelijken en de belangrijkste punten aanwijzen.	discussies, actualiteitenprogramma's	een forumdiscussie met meerdere deelnemers	een vergadering of lezing	een forumdiscussie, rondetafelgesprek of colloquium met meerdere deelnemers
	Kan (in taal B) duidelijk en in goed gestructureerde taal de hoofdpunten van complexe teksten (in taal A) in andere specialisatiegebieden dan die van zichzelf samenvatten, eventueel na het controleren van bepaalde technische concepten.	redactionele artikelen en commentaren in de krant, nieuwsuitzendingen en actualiteitenprogramma's op televisie	wetten, publieke juridische documenten, verordeningen, presentaties, toespraken, preken	een technisch rapport bestemd voor een gespecialiseerd publiek, een zakelijke brief, een contract, een reglement, congrespresentaties	instructiemateriaal, een lesboek, een reader, een woordenboek, papers in academische tijdschriften, lezingen, congrespresentaties en discussies, webinars
	Kan (in taal B) subtiele verschillen in de presentatie van feiten en argumenten (in taal A) uitleggen.	discussies, actualiteitenprogramma's, boeken, krantenartikelen, commentaren en redactionele artikelen, specialistische artikelen of andere publicaties die gericht zijn op een algemeen geschoold lezerspubliek	bijdragen aan een gemeenteraadsvergadering, een publiek debat of voordracht, een forumdiscussie, een politieke bijeenkomst, een politiek traktaat, een publiek beleidsdocument, een juridisch advies, een politieke toespraak	presentatie bij een congres, lezing of vergadering, een professionele publicatie, een technisch rapport, een persverklaring of -conferentie	een voordracht tijdens een academisch congres, webinars, instructiemateriaal, lesboeken, papers in academische tijdschriften, naslagwerken
	Kan gebruikmaken van informatie en argumenten uit een complexe tekst (in taal A) om het over een onderwerp te hebben (in taal B), evaluerende opmerkingen toe te voegen, de eigen mening te geven enzovoort.	boeken, krantenartikelen, commentaren en redactionele artikelen, specialistische artikelen, nieuwsuitzendingen en actualiteitenprogramma's op de televisie, praatprogramma's	een politiek traktaat, een publiek beleidsdocument, een forum discussie, presentatie, een politieke toespraak, preek	technische rapporten, professionele artikelen, specificaties, contracten	instructiemateriaal, een lesboek, een reader, een paper in een academisch tijdschrift, lezingen, congrespresentaties en discussies, webinars

	MEDIATIE VAN EEN TEKST				
	MONDELING OF GEBAREND TEKST VERWERKEN	TEKST (EN GESPREKSOMGEVING)			
		PERSOONLIJK	PUBLIEK	BEROEPSMATIG	ONDERWIJS
C1	Kan (in taal B) de houding of mening die wordt uitgedrukt in een brontekst (in taal A) over een specialistisch onderwerp uitleggen en de eigen gevolgtrekkingen ondersteunen door te verwijzen naar specifieke passages in het origineel.	boeken, krantenartikelen, commentaren en redactionele artikelen, specialistische artikelen; nieuwsuitzendingen en actualiteitenprogramma's op de televisie, praatprogramma's			
B2+	Kan (in taal B) helder en in goed gestructureerde taal de informatie en argumenten samenvatten die worden gegeven in complexe teksten (in taal A) over verschillende onderwerpen die samenhangen met de eigen bijzondere interesse- en specialisatiegebieden. Kan (in taal B) de belangrijkste punten van complexe discussies (in taal A) samenvatten en de verschillende standpunten die worden gepresenteerd met elkaar vergelijken.	een discussie over familiegelegenheden, nieuwsuitzendingen en actualiteitenprogramma's op de televisie, praatprogramma's	presentaties, (politieke) toespraken, preken	congrespresentaties	lezingen, congrespresentaties en discussies, webinars
			een formele discussie tussen meerdere deelnemers	in vergaderingen, briefing- of oriëntatiesessies	een panel tijdens een academisch congres waarin meerdere sprekers zitting nemen
B2	Kan (in taal B) informatie en argumenten uit verschillende bronnen bijvoegen (in taal A).	over actualiteiten: webinars of interviews, nieuws en achtergronden op televisie, documentaires, artikelen	in het gemeentehuis of tijdens een politieke bijeenkomst: nieuwsitems, interviews of documentaires over de betreffende kwestie	in een verslag, tijdens een vergadering: mediaverslaggeving van een bekendmaking/ beleid van een bedrijf/overheid	tijdens het uitvoeren van een project: webinars, voordrachten, opiniepeilingen, enquêtes, blogs, documentaires
	Kan (in taal B) uiteenlopende feitelijke en verbeelde teksten samenvatten (in taal A) en daarbij tegengestelde gezichtspunten en de hoofdthema's becommentariëren en bediscussiëren.	boeken, krantenartikelen, commentaren en redactionele artikelen, specialistische artikelen of andere publicaties die	een politiek traktaat, een publiek beleidsdocument, een roman, kort verhaal	technische rapporten, professionele artikelen, specificaties, contracten	papers in academische tijdschriften, naslagwerken, romans, korte verhalen

MEDIATIE VAN EEN TEKST					
	MONDELING OF GEBAREND TEKST VERWERKEN	TEKST (EN GESPREKSOMGEVING)			
		PERSOONLIJK	PUBLIEK	BEROEPSMATIG	ONDERWIJS
B2	Kan (in taal B) de belangrijke punten samenvatten die worden gemaakt in langere complexe teksten (in taal A) over onderwerpen van actueel belang, waaronder de eigen bijzondere interessegebieden.	gericht zijn op een algemeen geschoold lezerspubliek	een politiek traktaat, een publiek beleidsdocument	technische rapporten, professionele artikelen, specificaties, contracten	papers in academische tijdschriften, naslagwerken
	Kan de doelgroep herkennen van tekst (in taal A) over een belangwekkend onderwerp en uitleggen (in taal B) wat het doel, de houding en de mening van de auteur is.	van websites, actualiteitenprogramma's, documentaires; krantenartikelen en redactionele artikelen	in interviews, bekendmakingen, beleidsverklaringen	congrespresentaties, rapporten, specialistische artikelen	voordrachten door gastsprekers, websites en webinars, documentaires, artikelen
	Kan (in taal B) hoofdpunten van nieuwsberichten, interviews of documentaires, met daarin meningen, argumenten en discussies samenvatten (in taal A).	in een informele discussie (met vrienden), chat op sociale media	een informele discussie in een publieke ruimte (bijvoorbeeld luchthaven, restaurant)	in team- of strategiebesprekingen	als onderdeel van een groepsproject
	Kan (in taal B) de plot en de achtereenvolgende gebeurtenissen in een film of toneelstuk (in taal A) samenvatten.	in een informele discussie (met vrienden)	[niet van toepassing]	[niet van toepassing]	in een les, als onderdeel van een project
B1+	Kan (in taal B) de belangrijkste punten in lange teksten (in taal A) over onderwerpen binnen de eigen belangstellingsfeer samenvatten, mits de betekenis van bepaalde uitdrukkingen gecontroleerd kan worden.	lange telefoongesprekken, actualiteitenprogramma's op tv, documentaires, webinars	toespraken, voordrachten bij publieke bijeenkomsten	een presentatie of lezing, relevante documentaires of actualiteitenprogramma's	universitaire colleges, relevante documentaires of actualiteitenprogramma's, webinars
	Kan (in taal B) een kort verhaal of artikel, een voordracht, discussie, interview of documentaire (in taal A) samenvatten en vragen over details beantwoorden.	discussies met vrienden, documentaires, korte verhalende teksten, artikelen in kranten of tijdschriften	een voordracht tijdens een publieke bijeenkomst, een interview, publieke kennisgevingen	presentaties of discussies tijdens congressen, seminars en vergaderingen, krantenartikelen	webinars, documentaires en artikelen van academisch belang, korte verhalende teksten
	Kan korte stukken informatie uit verschillende bronnen (in taal A) samenvoegen en samenvatten (in taal B) voor iemand anders.	informele discussies, folders, advertenties, theaterprogramma's, liedteksten	publieke kennisgevingen en bekendmakingen, aantekeningen van besprekingen, relevante verslagen in kranten en tijdschriften	verslagen, bijeenkomsten, brieven en e-mails, aantekeningen van besprekingen, verslaggeving door de pers	webinars, instructies voor het uitvoeren van taken, artikelen over verwante onderwerpen

MEDIATIE VAN EEN TEKST					
	MONDELING OF GEBAREND TEKST VERWERKEN	TEKST (EN GESPREKSOMGEVING)			
		PERSOONLIJK	PUBLIEK	BEROEPSMATIG	ONDERWIJS
B1	Kan (in taal B) de belangrijkste punten in heldere, goed gestructureerde teksten (in taal A) over vertrouwde onderwerpen of onderwerpen waar binnen de eigen belangstellingssfeer samenvatten, hoewel lexicale beperkingen het formuleren soms moeilijk maken.	persoonlijke brieven, korte artikelen, brochures, advertenties	korte artikelen, korte officiële brieven, publieke kennisgevingen en bekendmakingen, reglementen, folders, programma's van evenementen	presentaties en demonstraties, verslagen, zakelijke brieven	voordrachten door gast sprekers, webinars, beschrijvingen, verhalende teksten, teksten in lesboeken, websites, nieuwssamenvattingen, korte artikelen
	Kan (in taal B) eenvoudig de belangrijkste informatie-inhoud van eenvoudige teksten (in taal A) over vertrouwde onderwerpen samenvatten (bijvoorbeeld een korte opname van een interview, tijdschriftartikel, reisbrochure).	een kort schriftelijk interview of tijdschriftartikel, een reisbrochure, brieven, e-mails, samenvattingen van het nieuws in de krant		verslagen, zakelijke brieven en e-mails	beschrijvingen, verhalende teksten, teksten in lesboeken, websites, nieuwssamenvattingen, korte artikelen
	Kan (in taal B) de belangrijkste punten samenvatten van een gesprek (in taal A) over een onderwerp van persoonlijk of actueel belang, mits mensen duidelijk articuleren.	een gesprek waarin nieuws wordt uitgewisseld en wordt gepraat over plannen, nieuws dat wordt uitgewisseld op een bruiloft	punten die ter sprake worden gebracht tijdens een informeel gesprek met een overheidsfunctionaris	een overleg met een deskundige, een accountant, een adviseur	wat een geraadpleegde autoriteit heeft gezegd met betrekking tot een verzoek, wat iemand die is geïnterviewd voor een project heeft gezegd
	Kan (in taal B) de belangrijkste punten in lange, mondeling overgebrachte teksten (in taal A) over onderwerpen binnen de eigen belangstellingssfeer samenvatten, als het mogelijk is om meerdere keren te luisteren of kijken.	lange telefoongesprekken, actualiteitenprogramma's op tv, documentaires, webinars	toespraken, voordrachten bij publieke bijeenkomsten	een presentatie of lezing, een rondetafelgesprek, relevante documentaires of actualiteitenprogramma's	colleges, relevante documentaires of actualiteitenprogramma's, webinars
	Kan (in taal B) de belangrijkste punten of gebeurtenissen in televisieprogramma's en videoclips (in taal A) samenvatten, als het mogelijk is om meerdere keren te kijken.	een scène in een film, soap of sitcom	een actualiteitenprogramma over het onderwerp van een publieke bijeenkomst	een nieuwssamenvatting, interview of publieke bekendmaking die relevant is voor de instelling	een scène in een documentaire, een interview

	MEDIATIE VAN EEN TEKST				
	MONDELING OF GEBAREND TEKST VERWERKEN	TEKST (EN GESPREKSOMGEVING)			
		PERSOONLIJK	PUBLIEK	BEROEPSMATIG	ONDERWIJS
A2+	Kan (in taal B) verslag doen van de belangrijkste punten in eenvoudige nieuwsberichten op televisie of radio (in taal A) over evenementen, sport, ongelukken enzovoort, mits de onderwerpen vertrouwd zijn en langzaam en duidelijk worden overgebracht.	in een informele discussie (met vrienden), chat op sociale media	een informele discussie in een publieke ruimte (bijvoorbeeld luchthaven, restaurant)	[niet van toepassing]	als onderdeel van een project waarbij informatie wordt verzameld uit mediabronnen
	Kan in eenvoudige zinnen (in taal B) verslag doen van de informatie in duidelijk gestructureerde, korte, eenvoudige teksten (in taal A) die voorzien zijn van illustraties of tabellen.	informatie over “wie, wanneer, waar” in een nieuwsitem	opties voor een concert of sportevenement, informatie op kennisgevingen en posters, dienstregelingen, graffiti, programma’s, toegangsbewijzen	de details van een werkschema	een geïllustreerd verhaal, een eenvoudige informatieve tekst over een land, met informatietabellen
	Kan (in taal B) het belangrijkste punt of de belangrijkste punten in eenvoudige, korte informatieve teksten (in taal A) over vertrouwde onderwerpen samenvatten.	informatie over “wie, wanneer, waar” in een nieuwsitem, website/brochure, eenvoudige gidsteksten	informatieborden in musea, folders van instellingen (bijvoorbeeld ziekenhuis, politie)	financiële jaarverslagen	details van taken en opdrachten, beschrijvingen van cursussen of examens
A2	Kan (in taal B) het belangrijkste punt of de belangrijkste punten in duidelijk gestructureerde, korte, eenvoudige teksten (in taal A) overbrengen en daarbij het eigen beperkte repertoire aanvullen met andere middelen (bijvoorbeeld gebaren, tekeningen, woorden/gebaren uit andere talen).	weerberichten, zeer eenvoudige montage-instructies	informatie over tijden en kosten van vervoer, beschikbaarheid van diensten	[niet van toepassing]	weerberichten, korte geïllustreerde beschrijvingen van plaatsen, zeer eenvoudige beeldverhalen
A1	Kan (in taal B) eenvoudige, voorspelbare informatie (in taal A), gegeven op korte, heel eenvoudige borden en mededelingen, posters en programma’s overbrengen.	mededelingen op deuren van tieners, informatie op de koelkast, bijvoorbeeld wie aan de beurt is om te koken/schoon te maken/af te wassen	borden en mededelingen die richting aangeven, posters en programma’s die een evenement aankondigen en tijden aangeven	borden en mededelingen die locaties en/of waarschuwingen aangeven, mededelingen met schema’s	klassenlijsten, informatie over evenementen in het sociale programma
Pre-A1	<i>Geen descriptors beschikbaar</i>				

MEDIATIE VAN EEN TEKST					
	SCHRIFTELIJK TEKST VERWERKEN	TEKST (EN GESPREKSOMGEVING)			
		PERSOONLIJK	PUBIEK	BEROEPSMATIG	ONDERWIJS
C2	Kan (in taal B) schriftelijk uitleggen hoe feiten en argumenten zijn gepresenteerd in een tekst (in taal A), in het bijzonder als er verslag wordt gedaan van het standpunt van iemand anders, en daarbij de aandacht vestigen op het gebruik van understatement, verholde kritiek, ironie en sarcasme. Kan informatie uit verschillende bronnen samenvatten en daarbij argumenten en voorbeelden reconstrueren in de vorm van een samenhangende presentatie van het eindresultaat.	discussies, actualiteitenprogramma's, boeken, krantenartikelen, commentaren en redactionele artikelen, specialistische artikelen of andere publicaties die gericht zijn op een algemeen geschoold lezerspubliek	bijdragen aan een gemeenteraadsvergadering, een publiek debat, een forumdiscussie, een politieke bijeenkomst, een politiek traktaat, een publiek beleidsdocument, een juridisch advies	een presentatie bij een congres, lezing of vergadering, een professionele publicatie, een technisch rapport, een congres	een voordracht tijdens een academisch congres, webinars, instructiemateriaal, lesboeken, papers in academische tijdschriften, naslagwerken
	Kan (in taal B) schriftelijk lange, complexe teksten (in taal A) samenvatten en de inhoud op de juiste manier interpreteren, mits af en toe de precieze betekenis van ongebruikelijke technische termen gecontroleerd kan worden.		bijdragen aan een gemeenteraadsvergadering, een publiek debat, een forumdiscussie, een politieke bijeenkomst, een politiek traktaat, een publiek beleidsdocument	Een presentatie bij een congres, lezing of vergadering, een professionele publicatie, een technisch rapport, een congres, zakelijke voorstellen	een voordracht tijdens een academisch congres, webinars, instructiemateriaal, lesboeken, papers in academische tijdschriften
C1	Kan schriftelijk (in taal B) een lange en complexe tekst samenvatten (in taal A) (bijvoorbeeld een academisch artikel, een artikel dat een politieke analyse geeft, uittreksel van een roman, redactioneel artikel, literaire recensie, verslag of uittreksel van een wetenschappelijk boek) voor een specifiek publiek en daarbij de stijl en het register van het origineel respecteren.		bijdragen aan een gemeenteraadsvergadering, een publiek debat, een forumdiscussie, een politieke bijeenkomst, een politiek traktaat, een publiek beleidsdocument, een juridisch advies	Een presentatie bij een congres, lezing of vergadering, een professionele publicatie, een technisch rapport, een congres	een voordracht tijdens een academisch congres, webinars, instructiemateriaal, lesboeken, papers in academische tijdschriften, naslagwerken
B2+	Kan schriftelijk (in taal B) de belangrijkste inhoud van goed gestructureerde maar inhoudelijk complexe teksten (in taal A) over onderwerpen binnen de eigen professionele, academische en persoonlijke interessegebieden samenvatten.	een discussie over familiegelegenheden, nieuwsuitzendingen en actualiteitenprogramma's op de televisie, praatprogramma's	presentaties, toespraken, preken	congrespresentaties	lezingen, congrespresentaties en discussies, webinars

	MEDIATIE VAN EEN TEKST				
	SCHRIFTELIJK TEKST VERWERKEN	TEKST (EN GESPREKSOMGEVING)			
		PERSOONLIJK	PUBLIEK	BEROEPSMATIG	ONDERWIJS
B2+	Kan (in taal B) de informatie en standpunten in academische en professionele publicaties (in taal A) in de eigen speciale interessegebieden vergelijken, tegenover elkaar zetten en synthetiseren.	[niet van toepassing]	publieke beleidsdocumenten	professionele tijdschriften en kranten, beleidsdocumenten, technische rapporten	academische artikelen, recensies, boeken
	Kan (in taal B) schriftelijk de standpunten in een complexe tekst (in taal A) uitleggen en de eigen gevolgtrekkingen ondersteunen door te verwijzen naar specifieke informatie in het origineel.	documentaires, actualiteitenprogramma's, artikelen in tijdschrift of krant, romans, korte verhalen, toneelstukken	een forumdiscussie met meerdere deelnemers, blogs, toespraken, preken, pleidooien, opinies en documenten, beleidsdocumenten	een presentatie bij een congres, seminar, vergadering, briefingsessie of persconferentie, een rapport, een contract, verordeningen, artikelen	een webinar, een voordracht, een hoorcollege, academische papers en boeken, romans, korte verhalen, toneelstukken
B2	Kan schriftelijk (in taal B) de belangrijkste inhoud van complexe teksten (in taal A) over onderwerpen binnen de eigen interesse- en specialisatiegebieden samenvatten.				
B1+	Kan schriftelijk (in taal B) de informatie en argumenten in teksten (in taal A) over onderwerpen van algemeen of persoonlijk belang samenvatten.	documentaires, actualiteitenprogramma's, artikelen in tijdschrift of krant, romans, korte verhalen, toneelstukken	een forumdiscussie met meerdere deelnemers, blogs, toespraken, preken, pleidooien, opinies en documenten, beleidsdocumenten	een presentatie bij een congres, lezing, vergadering, briefingsessie of persconferentie, een rapport, een contract, verordeningen, artikelen	een webinar, een voordracht, een hoorcollege, academische papers en boeken, romans, korte verhalen, toneelstukken
B1	Kan (in taal B) de belangrijkste punten in eenvoudige informatieve teksten (in taal A) over onderwerpen van persoonlijk of actueel belang samenvatten, mits mondelinge teksten duidelijk gearticuleerd worden.	een telefoongesprek, een webinar, nieuwsbulletins, documentaires, persoonlijke brieven, informatieve brochures, korte artikelen	een presentatie tijdens een publieke bijeenkomst, publieke kennisgevingen en bekendmakingen	een video-opname van een presentatie bij een bijeenkomst, een briefing voor een taak, verslagen en zakelijke brieven	een oriëntatiesessie, instructies voor een opdracht, een voordracht door een gastspreker, verhalende teksten en korte artikelen

	MEDIATIE VAN EEN TEKST				
	SCHRIFTELIJK TEKST VERWERKEN	TEKST (EN GESPREKSOMGEVING)			
		PERSOONLIJK	PUBLIEK	BEROEPSMATIG	ONDERWIJS
B1	Kan korte passages op eenvoudige wijze parafraseren en daarbij de oorspronkelijke bewoordingen en tekstvolgorde aanhouden.	persoonlijke brieven, korte artikelen, brochures, advertenties, onlineteksten	korte artikelen, korte officiële brieven, publieke kennisgevingen en bekendmakingen, reglementen, folders met informatie over veranderingen van diensten, programma's van evenementen	verslagen, zakelijke brieven	verhalende teksten, teksten in lesboeken, websites, nieuwssamenvattingen, korte artikelen
A2+	Kan (in taal B) de relevante informatie uit korte, eenvoudige teksten (in taal A) opsommen als een lijst punten, mits de betreffende teksten over concrete, vertrouwde onderwerpen gaan en enkel eenvoudige alledaagse taal bevatten. Kan uit een korte tekst binnen de beperkte competentie en ervaring van de leerder sleutelwoorden en frasen of korte zinnen oppikken en reproduceren.	informatie over "wie, wanneer, waar" in een nieuwsitem, beschrijvingen op een website of in een brochure, eenvoudige gidsteksten	informatieborden in musea, folders van instellingen (bijvoorbeeld ziekenhuis, politie)	kennisgevingen, reglementen, instructies voor een taak	details van taken en opdrachten, beschrijvingen van cursussen of examens, uittreksels van lesboeken
A2	Kan eenvoudige taal gebruiken om (in taal B) de belangrijkste punten uit zeer korte teksten (in taal A) over vertrouwde en alledaagse thema's die zijn opgebouwd uit de meest voorkomende woorden weer te geven; ondanks fouten blijft de tekst begrijpelijk. Kan korte gedrukte of in duidelijk handschrift geschreven teksten overschrijven.	brieven met nieuws	publieke kennisgevingen, gidsartikelen	eenvoudige werkinstructies zoals hoe de toner van een printer moet worden vervangen	eenvoudige, korte verhalende teksten, algemene academische voorschriften zoals voor een examen
A1	Kan, met behulp van een woordenboek, (in taal B) de betekenis van eenvoudige zinnen (in taal A), over vertrouwde en alledaagse thema's weergeven. Kan losse woorden en korte teksten overschrijven die in gewone gedrukte vorm worden aangeboden.		publieke kennisgevingen, vervoersinformatie	eenvoudige instructies en verslagen over onderwerpen in het eigen vakgebied	eenvoudige verhalende teksten, academische voorschriften
Pre-A1	<i>Geen descriptors beschikbaar</i>				

	MEDIATIE VAN EEN TEKST				
	MONDELING OF GEBAREND EEN GESCHREVEN TEKST VERTALEN	TEKST (EN GESPREKSOMGEVING)			
		PERSONLIJK	PUBLIEK	BEROEPSMATIG	ONDERWIJS
C2	Kan een vloeiende mondelinge vertaling (naar taal B) geven van abstracte teksten (geschreven in taal A) over een scala van onderwerpen van persoonlijk, academisch en professioneel belang en daarbij met succes evaluerende aspecten en argumenten overbrengen, met inbegrip van de bijbehorende nuances en implicaties.	artikelen in specialistische tijdschriften en verslagen over zaken van persoonlijk belang	publiek beleidsdocument, verklaringen, regels of reglementen	professionele publicaties, technische rapporten, contracten, persberichten	academische projecten en bijbehorende documenten
C1	Kan een vloeiende mondelinge vertaling (in taal B) geven van complexe teksten (geschreven in taal A) over een scala van algemene en gespecialiseerde onderwerpen en daarbij de meeste nuances vangen.				
B2+	Kan een mondelinge vertaling (in taal B) geven van complexe teksten (in taal A) met informatie en argumenten over onderwerpen in de eigen professionele, academische en persoonlijke interessegebieden.	kranten- of tijdschriftartikelen over actuele zaken van persoonlijk belang	begeleidende teksten bij kunstwerken in een museum of tentoonstelling, gemeentelijke verordeningen zoals afvalscheiding, parkeren enzovoort	een technisch rapport dat betrekking heeft het eigen beroep	academische artikelen en rapporten, voorschriften
B1+	Kan een mondelinge vertaling (in taal B) geven van teksten (in taal A) met informatie en argumenten over onderwerpen in de eigen professionele, academische en persoonlijke interessegebieden, mits ze zijn geschreven in ongecompliceerde standaardtaal.				
B1	Kan een globale mondelinge vertaling (in taal B) geven van heldere, goed gestructureerde informatieve teksten (in taal A) over vertrouwde onderwerpen of onderwerpen binnen de eigen belangstellingssfeer, hoewel lexicale beperkingen het formuleren soms moeilijk maken.	e-mails of brieven met nieuws van vrienden/familieleden	eenvoudige verslagen zoals een getuigenverklaring na een ongeval	een cv en motivatiebrief van een sollicitant voor een baan of stage	brochure(s) waarin beschikbare extracurriculaire activiteiten worden beschreven, inclusief de voorwaarden

	MEDIATIE VAN EEN TEKST				
	MONDELING OF GEBAREND EEN GESCHREVEN TEKST VERTALEN	TEKST (EN GESPREKSOMGEVING)			
		PERSONLIJK	PUBLIEK	BEROEPSMATIG	ONDERWIJS
A2+	Kan een globale mondelinge vertaling (in taal B) geven van korte, eenvoudige alledaagse teksten (bijvoorbeeld brochureteksten, kennisgevingen, instructies, brieven of e-mails) (geschreven in taal A).		kennisgevingen over veranderingen in publieke diensten, zoals parkeerverordeningen of afvalinzameling	een uitgebreid cv met motivatiebrief van een sollicitant voor een baan of stage	
A2	Kan een eenvoudige, ruwe mondelinge vertaling (in taal B) geven van korte, eenvoudige teksten (bijvoorbeeld kennisgevingen over een vertrouwd onderwerp) (geschreven in taal A) en daarbij het meest essentiële punt overbrengen.	etiketten op voedingsmiddelen of elektronische apparaten, instructies voor het gebruik van een geneesmiddel	instructies voor het aanschaffen van een reispas	elementaire verordeningen voor gezondheid en veiligheid op de werkvloer	kennisgevingen over boeken- of klassen-uitwisselingen
	Kan een eenvoudige, ruwe mondelinge vertaling (in taal B) geven van routine-informatie over vertrouwde alledaagse onderwerpen die is geschreven in eenvoudige zinnen (in taal A) (bijvoorbeeld persoonlijk nieuws, korte verhaaltjes, aanwijzingen, kennisgevingen en instructies).	persoonlijk nieuws in e-mails en brieven	aanwijzingen, kennisgevingen informatie op posters	kennisgevingen, instructies, elementaire verordeningen voor gezondheid en veiligheid	exameninstructies
A1	Kan een eenvoudige, ruwe mondelinge vertaling (in taal B) geven van eenvoudige alledaagse woorden/gebaren en zinnen (geschreven in taal A) op borden en kennisgevingen, posters, programma's, folders enzovoort.	[niet van toepassing]	borden en kennisgevingen, posters, programma's, folders enzovoort	borden en kennisgevingen, posters, folders enzovoort	borden en kennisgevingen, posters, dienstregelingen
Pre-A1	<i>Geen descriptors beschikbaar</i>				

	MEDIATIE VAN EEN TEKST				
	SCHRIFTELIJK EEN GESCHREVEN TEKST VERTALEN	TEKST (EN GESPREKSOMGEVING)			
		PERSOONLIJK	PUBLIEK	BEROEPSMATIG	ONDERWIJS
C2	Kan technische materialen buiten het eigen specialisatiegebied (geschreven in taal A) vertalen (naar taal B), mits de juistheid van de vaktermen wordt gecontroleerd door een deskundige op het betreffende gebied.	brieven, krantenartikelen, commentaren en redactionele artikelen, specialistische artikelen of andere publicaties die gericht zijn op een algemeen geschoold lezerspubliek	een politiek traktaat, een publiek beleidsdocument, een juridisch advies	professionele publicaties, technische rapporten, contracten, persberichten	academische papers
C1	Kan abstracte teksten over een scala van onderwerpen van maatschappelijk, academisch en professioneel belang in het eigen veld (geschreven in taal A) vertalen (naar taal B) en daarbij met succes evaluerende aspecten en argumenten overbrengen, met inbegrip van veel van de bijbehorende implicaties, hoewel sommige uitdrukkingen mogelijk te veel worden beïnvloed door het origineel.	brieven, artikelen in een tijdschrift of krant, korte verhalen	toespraken, preken, beleidsdocumenten	wetenschappelijke, technische, financiële of projectverslagen, reglementen, artikelen en andere professionele publicaties	academische papers en boeken, literaire kritiek
B2+	Kan duidelijk geordende vertalingen (uit taal A naar taal B) maken waarin normale taal wordt gebruikt, maar die mogelijk te veel zijn beïnvloed door de volgorde, de alinea-indeling, het leestekengebruik en bepaalde formuleringen van het origineel.	brieven, artikelen in een tijdschrift of krant, sommige spreektaalige teksten			academische papers en boeken, romans, korte verhalen, toneelstukken
B2	Kan vertalingen maken (in taal B) die de zins- en alineastructuur van het origineel (in taal A) nauw volgen en daarbij de belangrijkste punten van de brontekst nauwkeurig overbrengen, hoewel de vertaling mogelijk stroef leest.	brieven met nieuws, artikelen van algemeen belang	publieke documenten waarin algemene verordeningen worden beschreven, handleidingen, opiniestukken	eenvoudige brieven, instructies, verslagen over onderwerpen in het eigen vakgebied	eenvoudige verhalende teksten, algemene academische voorschriften
B1+	Kan globale vertalingen maken (uit taal A naar taal B) van eenvoudige feitelijke teksten die zijn geschreven in ongecompliceerde standaardtaal, waarbij de structuur van het			eenvoudige brieven, instructies, verslagen over onderwerpen in het eigen vakgebied	

MEDIATIE VAN EEN TEKST					
	SCHRIFTELIJK EEN GESCHREVEN TEKST VERTALEN	TEKST (EN GESPREKSOMGEVING)			
		PERSOONLIJK	PUBLIEK	BEROEPSMATIG	ONDERWIJS
	origineel nauw wordt gevolgd; hoewel er taalfouten kunnen voorkomen, blijft de vertaling begrijpelijk.				
B1	Kan globale vertalingen maken (uit taal A naar taal B) van informatie in korte, feitelijke teksten die zijn geschreven in ongecompliceerde standaardtaal; ondanks fouten blijft de vertaling begrijpelijk.				algemene academische voorschriften
A2	Kan eenvoudige taal gebruiken om een globale vertaling (uit taal A naar taal B) te maken van zeer korte teksten over vertrouwde en alledaagse thema's die zijn opgebouwd uit de meest voorkomende woorden/gebaren; ondanks fouten blijft de tekst begrijpelijk.	brieven met nieuws	publieke kennisgevingen, gidsartikelen	eenvoudige werkinstructies zoals hoe de toner van een printer moet worden vervangen	eenvoudige, korte verhalende teksten, algemene academische voorschriften zoals voor een examen
A1	Kan, met behulp van een woordenboek, eenvoudige zinnen (in taal A) vertalen (in taal B), maar kiest mogelijk niet altijd de juiste betekenis.		publieke kennisgevingen, vervoersinformatie	eenvoudige instructies en verslagen over onderwerpen in het eigen vakgebied	eenvoudige verhalende teksten, academische voorschriften
Pre-A1	<i>Geen descriptoren beschikbaar</i>				

MEDIATIE VAN EEN TEKST					
	AANTEKENINGEN MAKEN (BIJ EEN LEZING, HOORCOLLEGE, ENZ.)	TEKST (EN GESPREKSOMGEVING)			
		PERSOONLIJK	PUBLIEK	BEROEPSMATIG	ONDERWIJS
C2	Kan, tijdens deelname aan een vergadering of seminar, betrouwbare aantekeningen (of notulen) maken voor mensen die niet aanwezig zijn, zelfs als het onderwerp complex en/of niet vertrouwd is.	[niet van toepassing]	tijdens een publieke bijeenkomst, een commissie-/club-/verenigingsvergadering, tijdens een seminar over	tijdens een directievergadering of een trainingsseminar	in een seminar of discussieforum

MEDIATIE VAN EEN TEKST					
	AANTEKENINGEN MAKEN (BIJ EEN LEZING, HOORCOLLEGE, ENZ.)	TEKST (EN GESPREKSOMGEVING)			
		PERSOONLIJK	PUBLIEK	BEROEPSMATIG	ONDERWIJS
	<p>Is zich bewust van onderliggende implicaties en toespelingen en kan daarvan aantekeningen maken, net als van de werkelijk gebruikte woorden.</p> <p>Kan selectief aantekeningen maken en met succes parafraseren en afkorten om abstracte concepten en verbanden tussen ideeën te vatten.</p>		een belangwekkend onderwerp	bij een directie-vergadering, professioneel congres of trainingsseminar	in een seminar of discussieforum, tijdens het bijwonen van een voordracht
C1	Kan tijdens een lezing over een onderwerp binnen het eigen interessegebied gedetailleerde aantekeningen maken en de informatie zo nauwkeurig en waarheidsgetrouw vastleggen dat de aantekeningen ook bruikbaar zijn voor anderen.		tijdens een publieke voordracht over een belangwekkend onderwerp	bij een professioneel congres of een trainingsseminar	bij het bijwonen van een voordracht of het volgen van een webinar
	Kan beslissingen nemen over wat wel en niet genoteerd moet worden in de loop van de voordracht of het seminar, zelfs als het om onbekende onderwerpen gaat.		tijdens een publieke bijeenkomst, een commissie- /club- /verenigingsvergadering, tijdens een seminar over een belangwekkend onderwerp	bij een directie-vergadering, professioneel congres of trainingsseminar	in een seminar of discussieforum, tijdens het bijwonen van een voordracht
	Kan relevante, gedetailleerde informatie en argumenten selecteren met betrekking tot complexe, abstracte onderwerpen van meerdere mondelinge bronnen (bijvoorbeeld voordrachten, podcasts, formele discussies en debatten, interviews), mits de overdracht in een normaal tempo plaatsvindt.	bij het onderzoeken van een onderwerp van persoonlijk belang	bij het onderzoeken van een onderwerp voor een vereniging, pressiegroep, politieke partij enzovoort	bij het onderzoeken van een onderwerp voor een rapport of presentatie	bij het onderzoeken van een onderwerp voor een paper of een seminarpresentatie
B2	Kan een helder gestructureerde lezing over een vertrouwd onderwerp begrijpen en aantekeningen maken van punten die belangrijk lijken, ook al zorgt de focus op de daadwerkelijke formulering ervoor dat sommige informatie gemist wordt.	niet van toepassing	tijdens een publieke voordracht over een belangwekkend onderwerp	bij een professioneel congres of een trainingsseminar	bij het bijwonen van een voordracht of het volgen van een webinar
	Kan nauwkeurige aantekeningen maken bij		tijdens een publieke	tijdens een	in een seminar of

MEDIATIE VAN EEN TEKST					
	AANTEKENINGEN MAKEN (BIJ EEN LEZING, HOORCOLLEGE, ENZ.)	TEKST (EN GESPREKSOMGEVING)			
		PERSOONLIJK	PUBLIEK	BEROEPSMATIG	ONDERWIJS
	vergaderingen en seminars over de meeste onderwerpen die te verwachten zijn binnen het eigen interessegebied.		bijeenkomst, een commissie-/club-/verenigingsvergadering, tijdens een seminar over een belangwekkend onderwerp	directievergadering, een trainingsseminar	discussieforum
B1+	Kan tijdens een lezing aantekeningen maken die precies genoeg zijn voor eigen gebruik op een later tijdstip, mits het onderwerp binnen het eigen interessegebied ligt en de lezing helder en goed gestructureerd is.		tijdens een publieke voordracht over een belangrijk onderwerp	bij een professioneel congres of een opleiding	bij het bijwonen van een voordracht of het volgen van een webinar
B1	Kan tijdens een heldere lezing aantekeningen maken in de vorm van een lijst met belangrijke punten, mits het onderwerp vertrouwd is en de lezing in eenvoudige taal en helder gearticuleerd is.	niet van toepassing	tijdens een publieke voordracht over een belangwekkend onderwerp	bij een professioneel congres of een opleiding	bij het bijwonen van een voordracht of het volgen van een webinar
	Kan routine-instructies noteren tijdens een vergadering over een vertrouwd onderwerp, mits deze worden geformuleerd in eenvoudige taal en er voldoende tijd is.		tijdens een publieke bijeenkomst, een commissie-/club-/verenigingsvergadering, tijdens een seminar over een belangwekkend onderwerp	tijdens een interne bespreking, of een opleiding	tijdens een hoorcollege of op een discussieforum
A2+	Kan eenvoudige aantekeningen maken bij een presentatie/ demonstratie als het onderwerp vertrouwd en voorspelbaar is en de presentator gelegenheid geeft voor verduidelijking en het maken van aantekeningen.		bij een demonstratie van een interessant nieuw product op een beurs of in een winkelcentrum	bij een professioneel congres, beurs of opleiding	[niet van toepassing]
A1	<i>Geen descriptoren beschikbaar</i>				
Pre-A1	<i>Geen descriptoren beschikbaar</i>				

	MEDIATIE VAN EEN TEKST				
	UITDRUKKEN VAN EEN PERSOONLIJKE REACTIE OP CREATIEVE TEKSTEN (WAARONDER LITERAIRE)	TEKST (EN GESPREKSOMGEVING)			
		PERSOONLIJK	PUBLIEK	BEROEPSMATIG	ONDERWIJS
C2	<i>Geen descriptors beschikbaar: zie C1</i>				
C1	Kan in detail een persoonlijke interpretatie van een werk beschrijven en de eigen reacties op bepaalde kenmerken schetsen en het belang daarvan uitleggen.	een net gelezen roman of kort verhaal, een net bekeken toneelstuk, film, musical of andere show, schilderijen, sculpturen of culturele artefacten in een museum - in discussie met vrienden	een roman, kort verhaal, toneelstuk, gedicht, gelezen of bestudeerd als lid van een culturele kring die is georganiseerd door een culturele instelling of club een film of andere culturele/ artistieke productie bij een vertoning of expositie georganiseerd door een culturele instelling of club	bij sociaal contact met buitenlandse partners of klanten: informele bespreking van de literatuur, filmindustrie, of belangrijke culturele artefacten van het land van de ander [niet van toepassing]	een roman, gedicht, toneelstuk, kort verhaal of ander klassiek of hedendaags werk dat is bestudeerd tijdens een literatuurcursus
	Kan een interpretatie van personages in een werk schetsen: hun psychologische/emotionele staat, de motieven voor hun handelingen en de consequenties van deze handelingen.	een net gelezen roman of kort verhaal, een net bekeken toneelstuk, film of musical - in discussie met vrienden			
B2	Kan een duidelijke presentatie geven van reacties op een werk, ideeën ontwikkelen en deze onderbouwen met voorbeelden en argumenten.	een net gelezen roman of kort verhaal, een net bekeken toneelstuk, film, musical of andere show, schilderijen, sculpturen of culturele artefacten in een museum - in discussie met vrienden	een relatief ongecompliceerde roman of kort verhaal gelezen als lid van een leeskring in een vreemde taal, georganiseerd door een docent/leerkracht of culturele instelling	bij sociaal contact met buitenlandse partners of klanten: informele bespreking van de literatuur, filmindustrie, of belangrijke culturele artefacten van het land van de ander [niet van toepassing]	een roman, gedicht, toneelstuk, kort verhaal of ander literair werk dat is bestudeerd in de klas
	Kan een persoonlijke interpretatie geven van de ontwikkeling van een plot, de personages en de thema's in een verhaal, roman, film of toneelstuk.				
	Kan een emotionele reactie op een werk beschrijven en verder ingaan op de manier waarop het werk deze reactie heeft opgewekt.				
	Kan met enkele details reageren op de uitdrukkingvorm, stijl en inhoud van een werk en de waardering ervoor uitleggen en beargumenteren.				

MEDIATIE VAN EEN TEKST					
	UITDRUKKEN VAN EEN PERSOONLIJKE REACTIE OP CREATIEVE TEKSTEN (WAARONDER LITERAIRE)	TEKST (EN GESPREKSOMGEVING)			
		PERSOONLIJK	PUBLIEK	BEROEPSMATIG	ONDERWIJS
B1	<p>Kan uitleggen waarom bepaalde delen of aspecten van een werk in het bijzonder interessant waren.</p> <p>Kan met enkele details uitleggen welk personage de meeste herkenning oproep en waarom.</p> <p>Kan gebeurtenissen in een verhaal, film of toneelstuk in verband brengen met vergelijkbare eigen ervaringen of die van anderen.</p> <p>Kan de emoties die worden ervaren door een personage in een werk in verband brengen met eigen emoties.</p> <p>Kan de eigen emoties op een bepaald moment in een verhaal beschrijven, bijvoorbeeld een moment van empathie met een personage in het verhaal, en uitleggen hoe dat kwam.</p> <p>Kan in het kort de gevoelens en meningen die een werk bij oproep uitleggen.</p> <p>Kan de persoonlijkheid van een personage beschrijven.</p> <p>Kan de gevoelens van een personage beschrijven en de redenen daarvoor uitleggen.</p>	<p>een relatief eenvoudig kort verhaal of relatief eenvoudige roman die net is gelezen, een film, musical of andere show die net is gezien - met vrienden</p>		<p>tijdens sociaal contact met buitenlandse partners of klanten: informele bespreking van of verwijzingen naar literair erfgoed (bijvoorbeeld Cervantes, Shakespeare) dat op school is bestudeerd of het werk van beroemde filmsterren</p>	<p>een eenvoudiger kort verhaal, sprookje of legende of een fragment uit een roman dat is gelezen in de klas of als huiswerk, een video die is bekeken in de klas</p>

MEDIATIE VAN EEN TEKST					
	UITDRUKKEN VAN EEN PERSOONLIJKE REACTIE OP CREATIEVE TEKSTEN (WAARONDER LITERAIRE)	TEKST (EN GESPREKSOMGEVING)			ONDERWIJS
		PERSOONLIJK	PUBLIEK	BEROEPSMATIG	
A2	<p>Kan de eigenreacties op een werk uitdrukken door gevoelens en ideeën in eenvoudige taal te rapporteren.</p> <p>Kan in eenvoudige taal uitleggen welke aspecten van een werk bijzonder interessant waren.</p> <p>Kan de eigen mening over een werk formuleren en in eenvoudige taal uitleggen.</p>	[niet van toepassing]	[niet van toepassing]	[niet van toepassing]	een eenvoudig verhaal, sprookje of legende of een gedicht dat is gelezen in de klas
A1	Kan eenvoudige woorden/gebaren gebruiken om te zeggen wat voor gevoel een werk oproep.				
Pre-A1	<i>Geen descriptoren beschikbaar</i>				

MEDIATIE VAN EEN TEKST					
	ANALYSE EN KRITIEK VAN CREATIEVE TEKSTEN (WAARONDER LITERATUUR)	TEKST (EN GESPREKSOMGEVING)			ONDERWIJS
		PERSOONLIJK	PUBLIEK	BEROEPSMATIG	
C2	<p>Kan een kritische beoordeling geven van werk uit verschillende perioden en genres (bijvoorbeeld romans, gedichten en toneelstukken) en daarbij subtiele verschillen in stijl en impliciete en expliciete betekenissen opmerken.</p> <p>Kan de fijnere subtiliteiten van genuanceerde taal, retorische effecten en stilistisch taalgebruik herkennen (bijvoorbeeld metaforen, ongewone syntaxis, dubbelzinnigheid) en betekenissen en connotaties interpreteren en “ontleden”.</p> <p>Kan de manier waarop structuur, taal en retorische middelen zijn gebruikt in een literair werk voor een bepaald doel kritisch evalueren en een onderbouwd argument geven voor de toepasselijkheid en effectiviteit daarvan.</p> <p>Kan een kritische beoordeling geven van bewust breken met linguïstische conventies in een tekst.</p>	[niet van toepassing]	bij het schrijven van een recensie van een roman, een film of het oeuvre van een schrijver of kunstenaar voor het blad of blog van een culturele kring die is georganiseerd door een culturele instelling of club	[niet van toepassing]	een roman, gedicht, toneelstuk, kort verhaal of ander klassiek of hedendaags werk dat is bestudeerd tijdens een literatuurcursus
C1	<p>Kan een kritische beoordeling geven van een groot scala van teksten, waaronder literaire werken uit verschillende perioden en genres.</p> <p>Kan evalueren in hoeverre een werk de conventies van zijn genre volgt.</p> <p>Kan de manieren waarop het werk de lezer bij het verhaal betreft (bijvoorbeeld door verwachtingen op te bouwen en te ondermijnen) beschrijven en commentariëren.</p>				

	MEDIATIE VAN EEN TEKST				
	ANALYSE EN KRITIEK VAN CREATIEVE TEKSTEN (WAARONDER LITERATUUR)	TEKST (EN GESPREKSOMGEVING)			
		PERSOONLIJK	PUBLIEK	BEROEPSMATIG	ONDERWIJS
B2	<p>Kan twee werken met elkaar vergelijken, thema's personages en scènes overwegen, overeenkomsten en contrasten verkennen en het belang van de verbanden ertussen uitleggen.</p> <p>Kan een onderbouwde mening geven van een werk en toont zich daarbij bewust van de thematische, structurele en formele kenmerken en verwijst naar de meningen en argumenten van anderen.</p> <p>Kan evalueren hoe het werk identificatie met de personages stimuleert en daar voorbeelden van geven.</p> <p>Kan beschrijven op welke manier verschillende werken verschillen in hun behandeling van hetzelfde thema.</p>	<p>een net gelezen roman of kort verhaal, een net bekeken toneelstuk, film, musical of andere show, schilderijen, sculpturen of culturele artefacten in een museum - in discussie met vrienden</p>	<p>een relatief ongecompliceerde roman of kort verhaal gelezen als lid van een leeskring in een vreemde taal, georganiseerd door een docent/leerkracht of culturele instelling</p>	[niet van toepassing]	<p>een roman, gedicht, toneelstuk, kort verhaal of ander literair werk dat is bestudeerd in de klas</p>
B1	<p>Kan de belangrijkste episoden en gebeurtenissen in een duidelijk gestructureerde verhalende tekst in alledaagse taal aanwijzen en het belang van de gebeurtenissen en het verband ertussen uitleggen.</p>	<p>een net gelezen roman of kort verhaal, een net bekeken toneelstuk, film, musical of andere show, schilderijen, sculpturen of culturele artefacten in een museum - in discussie met vrienden</p>	<p>een relatief ongecompliceerde roman of kort verhaal gelezen als lid van een leeskring in een vreemde taal, georganiseerd door een docent/leerkracht of culturele instelling</p>	[niet van toepassing]	<p>een eenvoudiger kort verhaal, sprookje of legende of een fragment uit een roman dat is gelezen in de klas of als huiswerk</p>
	<p>Kan de essentiële thema's en personages in korte verhalende teksten over vertrouwde situaties waarin alleen veelvoorkomende alledaagse taal gebruikt wordt, beschrijven.</p>	[niet van toepassing]	[niet van toepassing]		
A2	<p>Kan de essentiële thema's en personages in korte, eenvoudige verhalende teksten over vertrouwde situaties waarin alleen veelvoorkomende alledaagse taal gebruikt wordt, herkennen en in het kort beschrijven.</p>				<p>een eenvoudig verhaal, sprookje of legende of een gedicht dat is gelezen in de klas</p>
A1	<i>Geen descriptors beschikbaar</i>				

MEDIATIE VAN EEN TEKST					
	ANALYSE EN KRITIEK VAN CREATIEVE TEKSTEN (WAARONDER LITERATUUR)	TEKST (EN GESPREKSOMGEVING)			
		PERSOONLIJK	PUBLIEK	BEROEPSMATIG	ONDERWIJS
Pre-A1	<i>Geen descriptors beschikbaar</i>				

MEDIATIE VAN CONCEPTEN					
	SAMENWERKENDE INTERACTIE TUSSEN GELIJKWAARDIGE PARTNERS MOGELIJK MAKEN	SITUATIE (EN ROLLEN)			
		PERSOONLIJK	PUBLIEK	BEROEPSMATIG	ONDERWIJS
C2	<i>Geen descriptors beschikbaar: zie C1</i>				
C1	Kan gevoeligheid aan de dag leggen voor verschillende perspectieven binnen een groep en bijdragen erkennen en eventuele twijfels, onenigheden of commentaren op zo'n manier onder woorden brengen dat ze niet of nauwelijks kwetsend overkomen. Kan de interactie ontwikkelen en op tactische wijze helpen een conclusie te bereiken.	tijdens een uitwisseling met vrienden, familieleden, collega's in informele omstandigheden voor het bespreken van een bepaalde kwestie	als lid/voorzitter/moderator tijdens een bijeenkomst van een gemeenschap/vereniging; een benefietevenement; een vraag-en-antwoordsessie bij de publieke presentatie van een project (bijvoorbeeld voor een nieuw gebouw/een nieuwe voorziening)	als voorzitter/lid van een groep tijdens bijeenkomsten van een focusgroep; tijdens een relatief ongecompliceerde zakelijke transactie; tijdens programma-besprekingen; tijdens commissie-vergaderingen	als spreker/instructeur op een congres tijdens de vragenronde; tijdens een georganiseerd debat op school of aan de universiteit; in gemeenschappelijk of praktijkwerk voor nascholing van docenten/leerkrachten
B2+	Kan, op basis van de reacties van andere mensen, de formulering van vragen en/of de manier van ingrijpen in een groepsinteractie aanpassen. . Kan optreden als rapporteur in een groepsdiscussie door ideeën en besluiten te noteren, deze te bespreken met de groep en later plenair een samenvatting te geven van de mening(en) van de groep.		tijdens publieke bijeenkomsten over een specifieke kwestie, met visuele ondersteuning		tijdens een samenwerkende taak op school of aan de universiteit; in gemeenschappelijk of praktijkwerk voor nascholing van docenten/leerkrachten

	MEDIATIE VAN CONCEPTEN				
	SAMENWERKENDE INTERACTIE TUSSEN GELIJKWAARDIGE PARTNERS MOGELIJK MAKEN	SITUATIE (EN ROLLEN)			
		PERSOONLIJK	PUBIEK	BEROEPSMATIG	ONDERWIJS
B2	Kan vragen stellen om discussie te stimuleren over hoe samenwerking moet worden georganiseerd.				
	Kan gezamenlijke doelstellingen voor teamwerk helpen definiëren en opties om die te bereiken met elkaar vergelijken. Kan een discussie opnieuw richting geven door voor te stellen waarmee als volgende rekening moet worden gehouden en hoe er verdergegaan moet worden.	tijdens een uitwisseling met vrienden, familieleden, collega's in informele omstandigheden voor het kiezen tussen een van de mogelijke oplossingen voor een probleem	tijdens publieke bijeenkomsten over een ongecompliceerde kwestie, met visuele ondersteuning		tijdens een eenvoudige samenwerkende taak op school of aan de universiteit; in groepswork of praktijkwerk met hulp van andere docenten/leerkrachten
B1+	Kan samenwerken aan een gezamenlijke taak, bijvoorbeeld door suggesties te formuleren en hierop te reageren, te vragen of mensen het ermee eens zijn en alternatieve benaderingen voor te stellen. Kan samenwerken aan eenvoudige gezamenlijke taken en werken aan het bereiken van een gedeeld doel in een groep door heldere vragen te stellen en beantwoorden. Kan de taak in elementaire termen definiëren in een discussie en anderen vragen hun deskundigheid en ervaring bij te dragen.			tijdens een relatief ongecompliceerde zakelijke transactie; tijdens commissie-vergaderingen tussen collega's	
B1	Kan andere mensen in een groep uitnodigen om hun zienswijzen bij te dragen.	tijdens een korte uitwisseling met vrienden, familieleden, collega's in informele omstandigheden, bijvoorbeeld om advies te vragen voor het kiezen van een van de mogelijke oplossingen voor een probleem		als voorzitter/lid van een groep tijdens bijeenkomsten van een focusgroep; tijdens een relatief ongecompliceerde zakelijke transactie; tijdens commissie-vergaderingen	

MEDIATIE VAN CONCEPTEN					
	SAMENWERKENDE INTERACTIE TUSSEN GELIJKWAARDIGE PARTNERS MOGELIJK MAKEN	SITUATIE (EN ROLLEN)			
		PERSOONLIJK	PUBLIEK	BEROEPSMATIG	ONDERWIJS
A2+	Kan samenwerken aan eenvoudige gezamenlijke taken, mits andere deelnemers langzaam articuleren en een of meer mensen helpen bij te dragen en suggesties helpen uit te drukken.	tijdens een korte uitwisseling met vrienden, familieleden	[niet van toepassing]	tijdens een ongecompliceerde zakelijke transactie	tijdens een eenvoudige samenwerkende klassikale taak op school of aan de universiteit
A2	Kan samenwerken aan eenvoudige praktische taken en anderen vragen wat ze vinden, suggesties doen en reacties begrijpen, mits om herhaling of herformulering gevraagd kan worden.				
A1	Kan anderen uitnodigen bij te dragen aan heel simpele taken en daarbij korte, simpele zinnen gebruiken die vooraf zijn voorbereid. Kan voor zichzelf aangeven dat iets duidelijk is en vragen of anderen het begrijpen.				
Pre-A1	<i>Geen descriptoren beschikbaar</i>				

MEDIATIE VAN CONCEPTEN					
	SAMENWERKEN AAN BETEKENISVORMING	SITUATIE (EN ROLLEN)			
		PERSOONLIJK	PUBLIEK	BEROEPSMATIG	ONDERWIJS
C2	Kan samenvatten, evalueren en de verschillende bijdragen met elkaar verbinden om tot overeenstemming te komen over een oplossing of verdere stappen.	tijdens een uitwisseling met vrienden, familieleden, collega's in informele omstandigheden	als voorzitter/moderator tijdens een bijeenkomst van een gemeenschap/vereniging;	als voorzitter/moderator van een groep tijdens bijeenkomsten van	als spreker/instructeur op een congres tijdens de vragenronde; tijdens een georganiseerd

MEDIATIE VAN CONCEPTEN					
	SAMENWERKEN AAN BETEKENISVORMING	SITUATIE (EN ROLLEN)			
		PERSOONLIJK	PUBLIEK	BEROEPSMATIG	ONDERWIJS
C1	Kan de discussie inkaderen om een actieplan te bepalen met een partner of groep en daarbij verslag doen van wat anderen hebben gezegd en meerdere standpunten samenvatten, uitleggen en vergelijken.	voor het bespreken van een bepaalde kwestie	een benefietevenement; een vraag-en-antwoordsessie bij de publieke presentatie van een project (bijvoorbeeld voor een nieuw gebouw/een nieuwe voorziening)	een focusgroep; tijdens een zakelijke transactie; tijdens programmabesprekingen; tijdens commissievergaderingen	debat op school of aan de universiteit; in groepswerk of praktijkwerk voor nascholing van docenten/leerkrachten
	Kan problemen, uitdagingen en voorstellen in een samenwerkende discussie evalueren om besluiten te nemen over verdere stappen.		tijdens publieke bijeenkomsten over een specifieke kwestie, met visuele ondersteuning		
	Kan inconsistenties in denkwijzen uitlichten en vraagtekens zetten bij ideeën van anderen in het proces van het proberen te bereiken van consensus.				bij het voltooien van een probleemoplossende groepstaak of project of in een klassendebat
B2+	Kan de voornaamste kwestie die moet worden opgelost binnen een complexe taak en de belangrijke aspecten waarmee rekening moet worden gehouden uitlichten.	bij het helpen van een vriend(in) met het oplossen van een financieel of familieprobleem, bij het plannen van een familie-evenement, bijvoorbeeld een bruiloft of jubileumfeest	als lid/voorzitter/moderator van een planningsvergadering voor een (politieke) campagne of een project en/of een evenement dat wordt georganiseerd door een club	als voorzitter/lid van een strategie- of projectplanningsbijeenkomst	bij het organiseren van een groepsopdracht zoals het schrijven van een gezamenlijke recensie of het ontwerpen van een onderzoeksproject, bij het plannen van een uitwisselingsbezoek of project
	Kan bijdragen aan samenwerkende besluitvorming en probleemoplossing door ideeën onder woorden te brengen en mede te ontwikkelen, details toe te lichten en suggesties te doen voor toekomstige acties.	bij het plannen van een ingewikkelde excursie of vakantie of een project met familie en vrienden		als lid van een strategie- of projectplanningsbijeenkomst; tijdens samenwerking aan	bij het plannen, met klasgenoten/collega's, van een groepsopdracht of project, een educatieve excursie of

	MEDIATIE VAN CONCEPTEN				
	SAMENWERKEN AAN BETEKENISVORMING	SITUATIE (EN ROLLEN)			
		PERSOONLIJK	PUBLIEK	BEROEPSMATIG	ONDERWIJS
B2+	Kan helpen de discussie in een groep te organiseren door verslag te doen van wat anderen hebben gezegd en verschillende standpunten samen te vatten, uit te werken en tegen elkaar af te wegen.			een project	een uitwisselingsbezoek
B2	Kan de ideeën en meningen van andere mensen verder ontwikkelen.	een gesprek met familie of vrienden voor het plannen van een georganiseerd sociaal evenement, zoals een (verrassings)feest	als lid van een gemeenschap of club bij een publieke bijeenkomst voor het organiseren van een publiek evenement	als lid van een strategie- of projectplannings-bijeenkomst; tijdens samenwerking aan een project	bij het voltooiën van een probleem-oplossende groepstaak of project of in een klassendebat; tijdens gemeenschaps- of praktijkwerk voor nascholing van docenten/leerkrachten
	Kan eigen ideeën presenteren in een groep en vragen stellen die reacties oproepen vanuit het perspectief van andere groepsleden.	in een discussie met familie of vrienden met sterk uiteenlopende ideeën over de invulling van een vakantie, familiereünie, klussen in huis	tijdens een publieke bijeenkomst voor het zoeken van een oplossing voor een lokaal probleem, bijvoorbeeld veiligheid, vandalisme, verkeershinder, gebrek aan groene ruimte en/of voorzieningen/diensten		
	Kan twee verschillende kanten van een zaak overwegen, argumenten voor en tegen geven en een oplossing of compromis voorstellen.	in discussie met familie of vrienden met sterk uiteenlopende ideeën over de invulling van een vakantie, familiereünie, klussen in huis, tijdens een huiselijke ruzie tussen huisgenoten			
B1+	Kan het werk aan een ongecompliceerde samenwerkingstaak organiseren door het doel te noemen en op een eenvoudige manier uit te leggen wat de belangrijkste kwestie is die moet worden opgelost. Kan vragen, opmerkingen en eenvoudige herformuleringen gebruiken om de focus van de discussie vast te houden.	in een discussie met huisgenoten of vrienden over de herindeling van een appartement, het repareren van iets, het organiseren van een evenement	bij het bijwonen van een inspraakbijeenkomst over lokale kwesties zoals vervoer, bouwvergunningen of gemeenschapsbeleid/-evenementen	bij een projectplannings-bijeenkomst; tijdens samenwerking aan een project	bij het voltooiën van een probleem-oplossende groepstaak of project of in een klassendebat

MEDIATIE VAN CONCEPTEN					
	SAMENWERKEN AAN BETEKENISVORMING	SITUATIE (EN ROLLEN)			
		PERSOONLIJK	PUBLIEK	BEROEPSMATIG	ONDERWIJS
B1	Kan een lid van de groep vragen standpunten te onderbouwen. Kan gedeeltelijk herhalen wat iemand anders heeft gezegd om wederzijds begrip te bevestigen en de ontwikkeling van ideeën op koers te houden.				
A2+	Kan nagaan of de gesprekspartner de boodschap begrijpt door passende vragen te stellen.	in een discussie over opties voor een avondje uit, bij het organiseren van een feest of het bepalen van de huisregels	[niet van toepassing]	tijdens samenwerking aan een project	bij het voltooien van een probleem-oplossende groepstaak of project
A2	Kan eenvoudige opmerkingen maken en af en toe vragen stellen om aan te geven dat het gesprek te volgen is. Kan op een eenvoudige manier suggesties doen om de discussie vooruit te helpen.				
A1	Kan een idee uiten en vragen wat anderen ervan vinden, gebruik makend van heel eenvoudige woorden/gebaren en zinnen, als voorbereiding mogelijk is.				
Pre-A1	<i>Geen descriptor beschikbaar</i>				

MEDIATIE VAN CONCEPTEN					
	INTERACTIE BEHEREN	SITUATIE (EN ROLLEN)			
	DESCRIPTOREN	PERSOONLIJK	PUBLIEK	BEROEPSMATIG	ONDERWIJS
C2	Kan verschillende rollen op zich nemen afhankelijk van de behoeften van de deelnemers en de vereisten van de activiteit (informatieverschaffer, bemiddelaar, toezichthouder enzovoort) en passende individuele ondersteuning bieden.	[niet van toepassing]	als lid/voorzitter/moderator bij een gemeenschaps-bijeenkomst; bij een bijeenkomst van een politieke	bij inspraakbijeenkomsten /-sessies over beleids-/structuurwijzigingen in een organisatie; bij nascholingsessies;	tijdens activiteiten waarvoor in tweetallen of groepen moet worden gewerkt, actieve werkvormen waarbij moet worden

	MEDIATIE VAN CONCEPTEN				
	INTERACTIE BEHEREN	SITUATIE (EN ROLLEN)			
	DESCRIPTOREN	PERSOONLIJK	PUBLIEK	BEROEPSMATIG	ONDERWIJS
C2	Kan onderstromen in interactie herkennen en passende maatregelen nemen om de richting van het gesprek te sturen.	tijdens een korte uitwisseling met vrienden, familieleden in informele omstandigheden	partij/liefdadigheidsorganisatie/vereniging of sportevenement, op lokaal, regionaal, landelijk of internationaal niveau	tijdens het werk aan complexe samenwerkingsprojecten binnen een andere onderneming, een partnerinstelling	samengewerkt, denken-delen-uitwisselen (<i>think-pair-share</i>), projectwerk op school/aan de universiteit of bij de lerarenopleiding; bijeenkomsten van ouders en leerlingen, organiseren van bijvoorbeeld een protest/verzet, een schoolreis; tijdens een workshop voor doctorandi
C1	Kan een gevarieerde en evenwichtige opeenvolging van plenair, groepsmatig en individueel werk organiseren en zorgen voor soepele overgangen tussen de fasen.	[niet van toepassing]		tijdens een bespreking over procedures, tijdens samenwerking aan een project	
	Kan op diplomatische wijze ingrijpen om de gesprekken in de juiste richting te leiden, te voorkomen dat iemand het gesprek domineert of om storend gedrag aan te pakken.				
B2+	Kan samenwerkend groepswork efficiënt organiseren en beheren.			bij inspraakbijeenkomsten /-sessies over beleids-/structuurwijzigingen in een organisatie; bij nascholingsessies; tijdens het werk aan complexe samenwerkingsprojecten binnen een andere onderneming, met een partnerinstelling	
	Kan individueel werk en groepswork monitoren op een niet-opdringerige manier en ingrijpen om ervoor te zorgen dat een groep doorgaat met de taak of om ervoor te zorgen dat iedereen gelijk deelneemt.			tijdens een bespreking over procedures, tijdens samenwerking aan een project	

	MEDIATIE VAN CONCEPTEN				
	INTERACTIE BEHEREN	SITUATIE (EN ROLLEN)			
	DESCRIPTOREN	PERSOONLIJK	PUBIEK	BEROEPSMATIG	ONDERWIJS
B2+	Kan ondersteunend ingrijpen om de aandacht van mensen te richten op aspecten van de taak door gerichte vragen te stellen en uit te nodigen tot suggesties.	niet van toepassing	als lid/voorzitter/moderator bij een publieke bijeenkomst; bij een bijeenkomst van een politieke partij, liefdadigheidsorganisatie of vereniging, sportevenement op lokaal, regionaal, landelijk of internationaal niveau	bij inspraakbijeenkomsten /-sessies over beleids-/ structuurwijzigingen in een organisatie; bij nascholingsessies; tijdens het werk aan complexe samenwerkingsprojecten binnen een andere onderneming, met een partnerinstelling	tijdens activiteiten waarvoor in tweetallen of groepen moet worden gewerkt, actieve werkvormen waarbij moet worden samengewerkt, denken-delen-uitwisselen (<i>think-pair-share</i>), projectwerk op school/aan de universiteit of bij de lerarenopleiding; bijeenkomsten van ouders en leerlingen, organiseren van bijvoorbeeld een protest/verzet, een schoolreis; tijdens een workshop voor doctorandi
B2	Kan de verschillende rollen van deelnemers aan het samenwerkingsproces uitleggen en duidelijke instructies geven voor groepswork. Kan de basisregels uitleggen in samenwerkingsdiscussies in kleine groepen met betrekking tot het oplossen van problemen of het evalueren van alternatieve voorstellen.			als voorzitter/lid van een groep tijdens bijeenkomsten van een focusgroep; tijdens commissievergaderingen	

	MEDIATIE VAN CONCEPTEN				
	INTERACTIE BEHEREN	SITUATIE (EN ROLLEN)			
	DESCRIPTOREN	PERSOONLIJK	PUBIEK	BEROEPSMATIG	ONDERWIJS
B2	Kan indien nodig ingrijpen om een groep te laten doorgaan met de taak met nieuwe instructies of om gelijkere deelname aan te moedigen.		als lid/voorzitter/moderator bij een publieke bijeenkomst met een specifiek, duidelijk gedefinieerd doel; samenwerkend met een groep op een festival, met een specifiek doel	tijdens een bespreking over procedures, tijdens samenwerking aan een project	tijdens een helder gestructureerde samenwerkingsactiviteit op school of aan de universiteit
B1+	Kan de beurt geven in een discussie door een deelnemer uit te nodigen iets te zeggen.		bewonersvergadering om afspraken te maken over onderhoud e.d.	als een teamlid tijdens een vergadering van een kleine taakgroep	
B1	Kan eenvoudige, duidelijke instructies geven om een activiteit te organiseren.	[niet van toepassing]	als lid/voorzitter/moderator bij een gemeenschapsbijeenkomst met een specifiek, duidelijk gedefinieerd doel; samenwerkend met een groep op een festival, met een specifiek doel	tijdens een bespreking over procedures, tijdens samenwerking aan een project, bij een personeelsvergadering over de invoering van nieuwe procedures/uitrusting, met een plan	tijdens een helder gestructureerde samenwerkingsactiviteit op school of aan de universiteit
A2	Kan zeer eenvoudige instructies geven aan een welwillende groep die zo nodig helpt met formuleren.				
A1	<i>Geen descriptors beschikbaar</i>				
Pre-A1	<i>Geen descriptors beschikbaar</i>				

	MEDIATIE VAN CONCEPTEN				
	CONCEPTUELE DIALOOG AANMOEDIGEN	SITUATIE (EN ROLLEN)			
		PERSOONLIJK	PUBIEK	BEROEPSMATIG	ONDERWIJS
C2	Kan de ontwikkeling van ideeën in een discussie over complexe abstracte onderwerpen effectief leiden en de richting van het gesprek sturen door gerichte vragen te stellen en anderen uit te nodigen hun redeneringen toe te lichten.	bij het bespreken van sociale en politieke kwesties met vrienden en familieleden	tijdens een gemeenschapsbijeenkomst waar de details van een actieplan worden besproken	bij het leiden van projectteam-bijeenkomsten en brainstormsessies	bij het leiden van een seminar, het geven van een les, het deelnemen aan debatten en discussies

	MEDIATIE VAN CONCEPTEN				
	CONCEPTUELE DIALOOG AANMOEDIGEN	SITUATIE (EN ROLLEN)			
		PERSOONLIJK	PUBIEK	BEROEPSMATIG	ONDERWIJS
C1	Kan een reeks open vragen stellen die voortbouwen op verschillende bijdragen om logisch redeneren te stimuleren (bijvoorbeeld hypothetiseren, afleiden, analyseren, rechtvaardigen en voorspellen).				in de klas
	Kan leden van een groep aanmoedigen hun gedachtegangen te beschrijven en toe te lichten. Kan leden van een groep aanmoedigen voort te bouwen op elkaars informatie en ideeën om tot een concept of oplossing te komen.				bij het leiden van een seminar, het geven van een les, het deelnemen aan debatten en discussies in de klas; als spreker/instructeur op een congres tijdens de vragenronde
B2	Kan vragen en feedback formuleren om mensen aan te moedigen verder te denken en hun mening te onderbouwen of te verduidelijken.	bij het bespreken van sociale en politieke kwesties met vrienden en familieleden	tijdens een gemeenschapsbijeenkomst waar de details van een actieplan worden besproken	bij het leiden van projectteambijeenkomsten en brainstormsessies	bij het leiden van een seminar, het geven van een les, het deelnemen aan debatten en discussies in de klas
	Kan voortbouwen op de ideeën van anderen en deze aan elkaar koppelen tot samenhangende gedachtelijnen.				
	Kan mensen vragen uit te leggen hoe een idee binnen het hoofdonderwerp van de discussie past.				
B1+	Kan mensen vragen specifieke punten uit hun eerste uitleg verder toe te lichten.	bij het bespreken van films, toneelstukken en andere vormen van amusement met vrienden of familieleden	bij het bijwonen van een inspraakbijeenkomst over lokale kwesties zoals vervoer, bouwvergunningen of lokaal beleid of evenementen	tijdens projectteam-besprekingen en brainstormsessies; tijdens samenwerking aan een project	bij het deelnemen aan debatten en discussies in de klas
	Kan passende vragen stellen om te controleren of de uitgelegde concepten zijn begrepen.	[niet van toepassing]	[niet van toepassing]		
	Kan vragen stellen om mensen uit te nodigen hun redenering te verduidelijken.	bij het bespreken van sociale en persoonlijke	bij het bijwonen van een		in eenvoudige klassikale debatten of

MEDIATIE VAN CONCEPTEN					
	CONCEPTUELE DIALOOG AANMOEDIGEN	SITUATIE (EN ROLLEN)			
		PERSOONLIJK	PUBLIEK	BEROEPSMATIG	ONDERWIJS
B1	Kan vragen waarom iemand iets denkt of hoe diegene denkt dat iets zou werken.	kwesties met vrienden en familieleden	inspraakbijeenkomst over lokale kwesties zoals vervoer, bouwvergunningen of lokaal beleid of evenementen		discussies met (mede)leerders
A2	Kan vragen wat iemand van een bepaald idee vindt.	bij het bespreken van opties voor een avondje uit met familie, vrienden of huisgenoten, bij het organiseren van een feest	tijdens een publieke bijeenkomst	tijdens teambesprekingen; tijdens samenwerking aan een project	bij het deelnemen aan eenvoudige klassikale discussies
A1	Kan eenvoudige losse woorden/gebaren en non-verbale signalen gebruiken om belangstelling voor een idee uit te drukken.	in een discussie over opties voor een avondje uit	[niet van toepassing]	[niet van toepassing]	in een eenvoudige groepsactiviteit
Pre-A1	<i>Geen descriptoren beschikbaar</i>				

MEDIATIE VAN COMMUNICATIE					
	PLURICULTURELE RUIMTE MOGELIJK MAKEN	SITUATIE (EN ROLLEN)			
		PERSOONLIJK	PUBLIEK	BEROEPSMATIG	ONDERWIJS
C2	Kan doeltreffend en natuurlijk mediëren tussen leden van de eigen en andere gemeenschappen, rekening houdend met sociaal-culturele en sociolinguïstische verschillen. Kan een gevoelige discussie effectief leiden en nuances en onderstromen herkennen.	bij pluriculturele bijeenkomsten of feestelijkheden van persoonlijk belang met vrienden en/of familie	tijdens een pluriculturele publieke bijeenkomst, tijdens het winkelen, reizen of regelen van publieke zaken in een pluriculturele omgeving	tijdens een vergadering op het hoogste directieniveau in een plurinationale context	tijdens een hoorcollege in een pluriculturele onderwijscontext
C1	Kan als een mediator optreden bij interculturele ontmoetingen, bijdragen aan een gedeelde communicatiecultuur door ambiguïteit te beheren door het bieden van advies en steun en misverstanden de kop in te drukken.				

	MEDIATIE VAN COMMUNICATIE				
	PLURICULTURELE RUIMTE MOGELIJK MAKEN	SITUATIE (EN ROLLEN)			
		PERSONLIJK	PUBLIEK	BEROEPSMATIG	ONDERWIJS
C1	Kan aanvoelen hoe mensen dat wat gezegd of geschreven is verkeerd kunnen begrijpen en kan helpen een positieve interactie gaande te houden door de verschillende culturele perspectieven op de betreffende kwestie te interpreteren en erover te praten.	bij het bekendmaken/overbrengen van nieuws over delicate kwesties van derden	bij een pluriculturele begeleidings- en counselingssessie met betrekking tot bijvoorbeeld huwelijk, scheiding, voogdij	bij het bespreken van de voorwaarden van een plurilaterale overeenkomst, bij het uitleggen van de wetten en verordeningen in een ander land	bij het doceren aan een pluriculturele groep studenten aan de universiteit
B2+	Kan gebruikmaken van kennis van sociaal-culturele conventies om overeenstemming te bereiken over hoe er moet worden verdergegaan in een bepaalde situatie die onbekend is voor alle betrokkenen.	bij pluriculturele bijeenkomsten of feestelijkheden van persoonlijk belang met vrienden en/of familie	tijdens een pluriculturele publieke bijeenkomst, tijdens het winkelen, reizen of regelen van publieke zaken in een pluriculturele omgeving	tijdens een vergadering op het hoogste directieniveau in een plurinationale context	tijdens een hoorcollege in een pluriculturele onderwijscontext
	Kan, bij interculturele ontmoetingen, waardering aan de dag leggen voor andere perspectieven dan het eigen wereldbeeld en kan zich uitdrukken op een manier die past bij de context.	bij het bespreken van sociale of persoonlijke problemen of manieren van handelen met vrienden en/of familieleden in een informele pluriculturele context	bij interactie met personen en/of groepen in de buurt	collega's met een andere culturele achtergrond helpen om te gaan met werkgerelateerde problemen	bij het ondersteunen van onderwijs waarin plaats is voor iedereen
	Kan misverstanden en verkeerde interpretaties tijdens interculturele ontmoetingen verduidelijken door voor te stellen hoe dingen eigenlijk bedoeld waren om spanningen uit de lucht te halen en de discussie vooruit te helpen.	in potentieel conflicterende privésituaties waarbij mensen met verschillende culturen of achtergronden betrokken zijn	in onderlinge interactie tijdens publieke evenementen zoals festivals, lezingen, demonstraties bij het deelnemen aan/modereren van een publiek debat over pluriculturele kwesties	bij het bespreken van de invoering van internationaal handelsbeleid met collega's	als een docent die moet ingrijpen bij conflicten tussen studenten op een internationale campus

	MEDIATIE VAN COMMUNICATIE				
	PLURICULTURELE RUIMTE MOGELIJK MAKEN	SITUATIE (EN ROLLEN)			
		PERSOONLIJK	PUBLIEK	BEROEPSMATIG	ONDERWIJS
B2	Kan een gedeelde communicatiecultuur aanmoedigen door begrip en waardering te uiten voor verschillende ideeën, gevoelens en standpunten en door deelnemers uit te nodigen bij te dragen en open te staan voor elkaars ideeën.	bij het voorstellen van zichzelf of iemand anders aan een nieuwe groep mensen/ vrienden met gedeelde interesses	in onderlinge interactie tijdens publieke evenementen (bijvoorbeeld festivals, lezingen, demonstraties)	bij het rondleiden van collega's uit andere landen in de stad of door het bedrijf	als leerkracht die lesgeeft aan een pluriculturele basisschoolklas in een intercultureel centrum
	Kan samenwerken met mensen met verschillende culturele oriëntaties en de overeenkomsten en verschillen in standpunten en perspectieven bespreken.	bij het organiseren van gedeelde activiteiten met vrienden of kamergenoten	bij gezamenlijke activiteiten met reisgenoten tijdens een reis, in onderlinge interactie tijdens publieke evenementen (bijvoorbeeld festivals, lezingen, demonstraties)	in discussies met collega's over eenvoudige taken, werktijden, vakanties	met klasgenoten in academische activiteiten
	Kan, bij het samenwerken met mensen uit andere culturen, de manier van werken aanpassen om gezamenlijke procedures te scheppen.		tijdens een pluriculturele publieke bijeenkomst	bij het bespreken van de invoering van internationaal handelsbeleid met collega's	tijdens een seminar in een pluriculturele onderwijscontext
B1+	Kan cultuuroverschrijdende communicatie ondersteunen door gesprekken te beginnen, belangstelling en empathie te tonen door eenvoudige vragen te stellen en te beantwoorden en instemming en begrip uit te drukken.	in alledaagse gesprekken met vrienden en familieleden van verschillende culturele achtergronden	tijdens vakantie, met de lokale bevolking	tussen collega's tijdens werkgerelateerde telefonische uitwisselingen of gesprekken	met klasgenoten in buitenschoolse activiteiten
	Kan op een ondersteunende manier optreden in interculturele ontmoetingen en de gevoelens en verschillende wereldbeelden van andere leden van de groep herkennen.	bij het organiseren van gedeelde activiteiten met vrienden of kamergenoten	tijdens een pluriculturele publieke bijeenkomst	in discussies met collega's over eenvoudige taken, werktijden, vakanties	tijdens een hoorcollege in een pluriculturele onderwijscontext

	MEDIATIE VAN COMMUNICATIE				
	PLURICULTURELE RUIMTE MOGELIJK MAKEN	SITUATIE (EN ROLLEN)			
		PERSONLIJK	PUBLIEK	BEROEPSMATIG	ONDERWIJS
B1	<p>Kan een interculturele uitwisseling ondersteunen met behulp van een beperkt repertoire om mensen met verschillende culturele achtergronden voor te stellen en vragen te stellen en te beantwoorden en is zich ervan bewust dat sommige vragen in de betreffende culturen anders kunnen worden opgevat.</p> <p>Kan helpen een gedeelde communicatiecultuur te ontwikkelen door op een eenvoudige manier informatie uit te wisselen over waarden en houdingen ten aanzien van taal en cultuur.</p>	in een eenvoudig gesprek tussen vrienden/familieleden en bezoekers	in eenvoudige uitwisselingen en gesprekken in restaurants	bij het voorstellen van nieuwkomers op het werk	als leerkracht/docent die leerlingen welkom heet bij het sportteam van de school
A2	Kan bijdragen aan een interculturele uitwisseling door eenvoudige woorden/gebaren te gebruiken om mensen te vragen dingen uit te leggen en duidelijkheid te krijgen over wat ze zeggen en daarbij een beperkt repertoire te gebruiken om instemming uit te drukken, uit te nodigen, te bedanken enzovoort.	in een eenvoudig gesprek tussen vrienden/familieleden en bezoekers	in eenvoudige uitwisselingen en gesprekken in restaurants	bij het voorstellen van nieuwkomers op het werk	als leerkracht/docent die leerlingen welkom heet bij het sportteam van de school
A1	Kan een interculturele uitwisseling faciliteren door een verwelkomende houding aan te nemen en interesse te tonen met eenvoudige woorden/gebaren en non-verbale signalen, door anderen uit te nodigen bij te dragen, en door aan te geven of iets duidelijk is.			bij het voorstellen van nieuwkomers op het werk	als leerkracht/docent die leerlingen welkom heet bij het sportteam van de school
Pre-A1	<i>Geen descriptoren beschikbaar</i>				

MEDIATIE VAN COMMUNICATIE					
	ALS INTERMEDIAIR OPTREDEN IN INFORMELE SITUATIES (MET VRIENDEN EN COLLEGA'S)	SITUATIE (EN ROLLEN)			
		PERSOONLIJK	PUBIEK	BEROEPSMATIG	ONDERWIJS
C2	Kan op een duidelijke, vloeiende, goed gestructureerde manier (in taal B) de strekking overbrengen van wat er is gezegd (in taal A) over uiteenlopende algemene en gespecialiseerde onderwerpen en daarbij de passende stijl en het passende register behouden, fijnere betekenisnuances overbrengen en ingaan op sociaal-culturele implicaties.	in een discussie met vrienden/familieleden, gasten/gastheer/gastvrouw (bijvoorbeeld over politiek, literatuur) tijdens een bijeenkomst met gasten	tijdens een publieke voordracht, een politieke bijeenkomst, tijdens een (religieuze) ceremonie	bij een bestuursvergadering, een sociaal of cultureel evenement tijdens een werkbezoek aan een ander land	bij een schoolevenement zoals een diploma-uitreiking met ouders, bij een welkomsttoespraak of presentatie voor gasten van andere scholen, in webinars, debatten en discussies
C1	Kan duidelijk, vloeiend, goed gestructureerd (in taal B) de strekking overbrengen van wat er is gezegd (in taal A) over uiteenlopende onderwerpen binnen de persoonlijke, academische en professionele interessesfeer en daarbij belangrijke informatie duidelijk en beknopt overbrengen en culturele verwijzingen uitleggen.	tolken, tijdens een formele bijeenkomst met gasten, van complexe ceremonies, verklaringen, gesprekken of discussies		tijdens discussies over organisatorische zaken zoals internationale congressen of evenementen, contractonderhandelingen	tijdens een interview als onderdeel van een onderzoeksproject, tijdens een congres of hoorcollege
B2+	Kan mediëren (tussen taal A en taal B) en daarbij gedetailleerde informatie overbrengen, de aandacht van beide zijden vestigen op achtergrondinformatie en sociaal-culturele aanwijzingen en indien nodig verduidelijking en vervolgvragen of -verklaringen voorstellen.	met gasten/familieleden uit een ander land	tijdens een publieke bijeenkomst, op een intercultureel evenement	met bezoekende partners of klanten, in een discussie over organisatie-, project- en middelenplanning binnen een internationaal team	op een ouderavond waarop de schoolprestaties van een kind worden besproken, in een bespreking met academici over hun specialisatiegebied
B2	Kan (in taal B) de strekking overbrengen van wat er is gezegd in een welkomstwoord, anekdote of presentatie in het eigen vakgebied (in taal A), culturele aanwijzingen adequaat interpreteren en zo nodig aanvullende verklaringen geven, mits de presentator regelmatig stopt om hiervoor de tijd te geven.	in discussies met familieleden/vrienden over zaken als studeren of werken in het buitenland	tijdens een rondleiding	tijdens een bezoek aan een bedrijf/fabriek/universiteit	op een ouderavond waarop de schoolprestaties van een kind worden besproken; tijdens een schooluitwisseling met bezoekende schoolhoofden, docenten/leerkrachten of leerlingen

	MEDIATIE VAN COMMUNICATIE				
	ALS INTERMEDIAIR OPTREDEN IN INFORMELE SITUATIES (MET VRIENDEN EN COLLEGA'S)	SITUATIE (EN ROLLEN)			
		PERSONLIJK	PUBLIEK	BEROEPSMATIG	ONDERWIJS
B2	Kan (in taal B) de strekking overbrengen van wat er is gezegd (in taal A) over onderwerpen binnen het eigen interessegebied en daarbij zo nodig de betekenis van belangrijke uitspraken en standpunten uitleggen, mits de gesprekspartners gelegenheid verduidelijkingen geven als dat nodig is.	in een discussie met vrienden/familieleden, gasten/gastheer/gastvrouw over belangrijke actualiteiten	tijdens een rondleiding (bijvoorbeeld een tentoonstelling)	een diner met bezoekende collega's	een schoolevenement of ouderdag
B1+	Kan (in taal B) de voornaamste strekking overbrengen van wat er is gezegd (in taal A) over onderwerpen binnen het eigen interessegebied en daarbij heldere feitelijke informatie en expliciete culturele verwijzingen overbrengen, als voorbereiding mogelijks is en de gesprekspartners duidelijk articuleren in alledaagse taal.	in alledaagse gesprekken met vrienden en familieleden (bijvoorbeeld over familie, werk, dagelijkse gebeurtenissen)	in informele gesprekken met andere reizigers tijdens een reis of vakantie (bijvoorbeeld over reizen, hobby's en interessegebieden)	in alledaagse gesprekken met collega's (bijvoorbeeld over interesses, werk, dagelijkse gebeurtenissen)	tijdens een schooluitwisseling als bezoekende of ontvangende partij, op een ouderavond waarop de schoolprestaties van een kind worden besproken
B1	Kan (in taal B) de voornaamste strekking overbrengen van wat er is gezegd (in taal A) over onderwerpen van persoonlijk belang en daarbij de belangrijke beleefdheidsconventies volgen, mits de gesprekspartners duidelijk articuleren, er om verduidelijking gevraagd kan worden en er pauzes mogelijk zijn om te bedenken hoe dingen moeten worden uitgedrukt.				
A2+	Kan (in taal B) de algemene strekking overbrengen van wat er is gezegd (in taal A) in alledaagse situaties en daarbij de elementaire culturele conventies volgen en de essentiële informatie overbrengen, mits duidelijk gearticuleerd wordt en om herhaling of verduidelijking kan worden gevraagd.	in een gesprek tussen vrienden/familieleden en bezoekers over het plannen van een uitje tolken aan de telefoon voor familieleden en vrienden die een dienst aanvragen, zoals het internet of nutsvoorzieningen	in een restaurant met gasten, pratend over achtergrond, hobby's, opleiding bij een overheidskantoor waar diensten worden geleverd, zoals een vergunningverlenende instantie	op het werk om een afscheidsfeest te organiseren tijdens een bezoek van een klant	met een nieuwe student uit het land van herkomst

MEDIATIE VAN COMMUNICATIE					
	ALS INTERMEDIAIR OPTREDEN IN INFORMELE SITUATIES (MET VRIENDEN EN COLLEGA'S)	SITUATIE (EN ROLLEN)			
		PERSOONLIJK	PUBLIEK	BEROEPSMATIG	ONDERWIJS
A2	Kan (in taal B) het voornaamste punt overbrengen van wat er is gezegd (in taal A) in voorspelbare, alledaagse situaties en daarbij in beide richtingen informatie overbrengen over persoonlijke behoeften, mits andere mensen helpen met formuleren.	bij het voorstellen van een bezoeker/gast aan familie/vriendenkring	bij een overheidskantoor waar diensten worden geleverd, zoals een vergunningverlenende instantie	tijdens een bezoek van een klant	
A1	Kan (in taal B) de persoonsgegevens van anderen en heel eenvoudige, voorspelbare informatie overbrengen (in taal A), mits andere mensen helpen met formuleren.				
Pre-A1	<i>Geen descriptor beschikbaar</i>				

MEDIATIE VAN COMMUNICATIE					
	COMMUNICATIE MOGELIJK MAKEN IN GEVOELIGE SITUATIES EN BIJ ONENIGHEID	SITUATIE (EN ROLLEN)			
		PERSOONLIJK	PUBLIEK	BEROEPSMATIG	ONDERWIJS
C2	Kan tactisch omgaan met een storende deelnemer door eventuele opmerkingen diplomatisch in te kaderen als het gaat om de situatie en de culturele percepties. Kan zelfverzekerd een resoluut maar diplomatisch standpunt innemen over een principekwestie en tegelijkertijd respect tonen voor de standpunten van anderen.	in een meningsverschil tussen vrienden of familieleden over persoonlijke of sociale problemen	in een situatie waarin spanningen tussen gemeenschappen bestaan	in een samenwerking die problematisch wordt in onderhandelingen, in besprekingen over bezuinigingen en reorganisaties	bij storend gedrag in de klas in het geval van pesten of geweld op basis van ras/gender op school

MEDIATIE VAN COMMUNICATIE					
	COMMUNICATIE MOGELIJK MAKEN IN GEVOELIGE SITUATIES EN BIJ ONENIGHEID	SITUATIE (EN ROLLEN)			
		PERSONOONLIJK	PUBLIEK	BEROEPSMATIG	ONDERWIJS
C1	<p>Kan gevoeligheid aan de dag leggen voor meerdere standpunten en herhalen en parafraseren om te laten zien dat tot in detail duidelijk is wat de andere partij nodig heeft om tot overeenstemming te komen.</p> <p>Kan een diplomatisch verzoek formuleren aan partijen die het oneens zijn met elkaar om de centrale kern van hun standpunt vast te stellen en erachter te komen wat zij in bepaalde omstandigheden bereid zouden zijn op te geven.</p> <p>Kan overtuigende taal gebruiken om de partijen die het oneens zijn met elkaar voor te stellen een nieuw standpunt in te nemen.</p>	<p>in een geschil tussen huisgenoten over huisregels, bij het bespreken met familieleden van beslissingen over verantwoordelijkheden en maatregelen met betrekking tot de zorg voor kinderen of ouderen</p>	<p>bij een incident tijdens een georganiseerde reis of een publiek evenement</p>	<p>bij het oplossen van organisatorische of functionele conflicten</p>	<p>bij slecht functionerend groepswork, bij het organiseren en beheren van onderlinge mediatie, of bij onenigheid tussen twee groepen leerlingen/studenten</p>
B2+	<p>Kan partijen die het oneens zijn met elkaar mogelijke oplossingen ontlocken om hen te helpen consensus te bereiken en daarbij open, neutrale vragen formuleren om mensen zo min mogelijk in verlegenheid te brengen of voor het hoofd te stoten.</p> <p>Kan de partijen die het oneens zijn met elkaar helpen om elkaar beter te begrijpen door hun standpunten duidelijker te formuleren en in te kaderen en door prioriteit te geven aan behoeften en doelstellingen.</p> <p>Kan een duidelijke en nauwkeurige samenvatting formuleren van wat is overeengekomen en wat van elk van de partijen wordt verwacht.</p>	<p>in een geschil tussen huisgenoten over huisregels, bij het bespreken met familieleden van beslissingen over verantwoordelijkheden en maatregelen met betrekking tot de zorg voor kinderen of ouderen</p> <p>in geschillen met (ver)huurders (bijvoorbeeld over de financiële aansprakelijkheid voor schade in een</p>	<p>bij een incident tijdens een georganiseerde reis of een publiek evenement</p> <p>in ruzies waar derde partijen last van hebben, in restaurants, bioscopen of andere publieke ruimten</p> <p>in geschillen met betrekking tot een ongeval</p>	<p>bij het oplossen van organisatorische of functionele conflicten</p> <p>bij het omgaan met alledaagse negatieve interacties tussen werknemers</p> <p>een collectieve onderhandeling of bij arbeidsconflicten</p>	<p>bij het mediëren van slecht functionerend groepswork, bij het organiseren en beheren van onderlinge mediatie, of bij onenigheid tussen twee groepen leerlingen/studenten</p>

MEDIATIE VAN COMMUNICATIE					
	COMMUNICATIE MOGELIJK MAKEN IN GEVOELIGE SITUATIES EN BIJ ONENIGHEID	SITUATIE (EN ROLLEN)			
		PEERSONLIJK	PUBLIEK	BEROEPSMATIG	ONDERWIJS
B2	Kan, door vragen te stellen, punten van overeenstemming identificeren en elke partij uitnodigen mogelijke oplossingen te belichten.	appartement)	door anderen te helpen met klachten over rekeningen of dienstverlening in winkels, openbaar vervoer, banken	tijdens kleine geschillen op het werk	
	Kan de belangrijkste punten in een geschil met redelijke precisie schetsen en de standpunten van de betrokken partijen uitleggen.	in een geschil tussen huisgenoten over huisregels, bij het bespreken met familieleden van beslissingen over verantwoordelijkheden en maatregelen met betrekking tot de zorg voor kinderen of ouderen	in ruzies waar derde partijen last van hebben, in restaurants, bioscopen of andere publieke ruimten	bij het omgaan met alledaagse negatieve interacties tussen werknemers	
	Kan de uitspraken die door beide partijen zijn gedaan samenvatten en daarbij de punten van overeenstemming en de obstakels belichten.	in geschillen met (ver)huurders (bijvoorbeeld over de financiële aansprakelijkheid voor schade in een appartement)	als lid/voorzitter/moderator bij een gemeenschapsbijeenkomst voor het bespreken van sociaal beleid of veiligheidsproblemen	tijdens voorbereidende besprekingen voor het evalueren en herzien van een agenda of actieplan	
B1+	Kan partijen in een geschil vragen hun standpunt uit te leggen en kan kort reageren op hun verklaringen, mits het onderwerp vertrouwd is en de partijen zich duidelijk uitdrukken.	in ruzies tussen huisgenoten over huishoudelijke verantwoordelijkheden of klussen	in ruzies waar derde partijen last van hebben, in restaurants, bioscopen of andere publieke ruimten	bij het omgaan met alledaagse negatieve interacties tussen werknemers	bij het omgaan met alledaagse negatieve interacties tussen klasgenoten
B1	Kan laten zien dat de belangrijkste kwesties in een geschil over een vertrouwd onderwerp duidelijk zijn en kan eenvoudige verzoeken om bevestiging en/of verduidelijking doen.				

MEDIATIE VAN COMMUNICATIE					
	COMMUNICATIE MOGELIJK MAKEN IN GEVOELIGE SITUATIES EN BIJ ONENIGHEID	SITUATIE (EN ROLLEN)			
		PERSOONLIJK	PUBLIEK	BEROEPSMATIG	ONDERWIJS
A2	Kan herkennen wanneer mensen het niet met elkaar eens zijn of wanneer er problemen ontstaan in de interactie en kan uit het hoofd geleerde eenvoudige frasen aanpassen om te proberen tot compromissen en overeenstemming te komen.	in ruzies tussen huisgenoten over huishoudelijke verantwoordelijkheden	in een ruzie op een feest, tijdens een uitje, op een openbare plek zoals een station of museum	wanneer twee mensen op het werk ruziemaken over hoe iets gedaan moet worden, of een taak die niet af is	wanneer medestudenten een ruzie beginnen, of buitengesloten worden, tijdens een groepswork
A1	Kan herkennen wanneer mensen het niet met elkaar eens zijn of wanneer iemand een probleem heeft en kan uit het hoofd geleerde eenvoudige uitdrukkingen (bijvoorbeeld “Ik begrijp het”, “Gaat het?”) gebruiken om sympathie te uiten.	wanneer een huisgenoot van streek is, misschien tijdens of na een ruzie		wanneer een collega van streek is, misschien tijdens of na een ruzie	
Pre-A1	<i>Geen descriptor beschikbaar</i>				

Bijlage 6

ONTWIKKELING EN VALIDATIE VAN DE UITGEBREIDE ILLUSTRATIEVE DESCRIPTOREN

BEWERKING VAN DE SCHALEN UIT 2001

De illustratieve descriptorschalen uit 2001 vormen een van de meest gebruikte aspecten van het ERK en na al die jaren zijn de oorspronkelijke descriptors nog even relevant. Daarom is ervoor gekozen om de set uit 2001 aan te vullen en de descriptors niet te veranderen. Voor een klein aantal descriptors in de schalen van hoofdstuk 4 en 5 van het ERK 2001 zijn er echter aanzienlijke wijzigingen. De aanpassing van een klein aantal “absolute” uitspraken op C2-niveau is bedoeld om beter te uiten dat de illustratieve descriptors van het ERK geen geïdealiseerde moedertaalspreker als referentiepunt nemen om de competentie van een gebruiker/leerder te bepalen. Deze kleine wijzigingen zijn opgenomen in de uitgebreide set illustratieve descriptors en vermeld in bijlage 7. Binnen de gekozen werkmethode begon een kleine Auteursgroep van de Eurocentres Foundation met het selecteren, verwerken en - waar nodig - aanpassen van de relevante, geijkte materialen afkomstig uit de bronnen genoemd in het Voorwoord. In overleg met een kleine groep experts die als Klankbordgroep optraden, verfijnden ze de daaruit voortkomende set descriptors om ze dan ter beoordeling voor te leggen aan een grotere groep adviseurs.

NIEUWE SCHALEN

In deze fase van het project werden er nieuwe schalen toegevoegd voor “Lezen als vrijetijdsbesteding” (onder “Schriftelijke receptie”), voor “Gebruik van telecommunicatie” (onder “Mondelinge interactie”) en voor “Monoloog: informatie geven” (onder “Mondelinge productie”). Tijdens dit proces werden ook enkele bestaande descriptors voor het definiëren van monologen verplaatst van de schaal “Informatie-uitwisseling” naar de schaal “Monoloog: informatie geven”.

PRE-A1

Pre-A1 vormt een “mijlpaal” op de weg naar niveau A1, een continuüm van groeiende taalvaardigheid waarbinnen de leerder nog geen productieve vaardigheid heeft verworven, maar afhankelijk is van een repertoire van woorden en vaste uitdrukkingen. Het bestaan van een bandbreedte van taalvaardigheid lager dan A1 wordt genoemd aan het begin van paragraaf 3.5 van het ERK 2001. Er wordt een korte lijst van descriptors gegeven die als lager dan A1 gekalibreerd zijn in het SNSF-project waarin de illustratieve descriptors werden ontwikkeld. Een meer volledige beschrijving van de competenties van leerders op A1 en de opname van een niveau lager dan A1 was belangrijk voor gebruikers, wat te zien aan het aantal descriptorprojecten dat zich op de lagere niveaus richtte. Daarom is er een bandbreedte van taalvaardigheid met de naam Pre-A1 opgenomen in de meeste bijgewerkte schalen.

FONOLOGIE

Voor “Fonologische beheersing”, een bestaande schaal in het ERK, werd een volledig nieuwe set descriptors ontwikkeld, zie “Phonological Scale Revision Process Report” (Piccardo 2016). Fonetiek was de minst succesvolle schaal ontwikkeld in het onderzoek achter de descriptors die in 2001 werden gepubliceerd. De fonologieschaal was de enige descriptorschaal van het ERK waarvoor moedertaalsprekers, weliswaar impliciet, als norm golden. In de bijgewerkte versie leek het passender om te focussen op verstaanbaarheid als het basisconcept in fonologische beheersing, in overeenstemming met de huidige onderzoeksconsensus, vooral als het gaat om meertalige/multiculturele repertoires. Het daaruit voortkomende fonologieproject doorliep alle drie de validatiefasen met betrekking tot nieuwe schalen (zie onder), met meer dan 250 informanten die bij iedere fase betrokken waren.

JONGE LEERDERS

De verzamelde descriptoren voor jonge leerders zijn beschikbaar op de ERK-website. Er is vastgesteld dat er behoefte is aan instrumenten die de afstemming van onderwijs en leren voor jonge leerders op het ERK beter ondersteunen. Men heeft er echter bewust voor gekozen parallelle ontwikkeling en ijking van nieuwe descriptoren voor jonge leerders tijdens het project te vermijden, omdat de descriptoren voor jonge leerders grotendeels afleidingen en aanpassingen zijn van de illustratieve descriptoren van het ERK, op grond van leeftijd en context. Bovendien is er op dit gebied al heel veel werk verricht door professionals in verschillende lidstaten bij het ontwerp en de validatie van Europese Taalportfolio's voor jonge leerders. De gekozen benadering bestond daarom in het verzamelen en samenvoegen van descriptoren voor jonge leerders en het ordenen daarvan in de twee voornaamste leeftijdsgroepen (7 tot 10 en 11 tot 15). Deze groepen waren immers vertegenwoordigd in de meerderheid van de gevalideerde voorbeelden uit de beschikbare Europese Taalportfolio's (ETP's).

Hoewel het niet alomvattend is, brengt het project een representatieve selectie van ETP-descriptoren voor jonge leerders uit een groot aantal lidstaten van de Raad van Europa samen. Er is in het bijzonder gebruik gemaakt van geaccrediteerde modellen in de ETP-databank van de Raad van Europa en/of voorbeelden die zijn geregistreerd op de website van de Raad van Europa, samen met beoordelingsdescriptoren voor jonge leerders die zijn verstrekt door Cambridge English Language Assessment. Deze zijn individueel afgestemd op de illustratieve descriptoren uit 2001 op basis van niveau, waarbij de zinvolle overeenkomsten tussen de descriptoren voor jonge leerders en de illustratieve descriptoren van het ERK zijn geïdentificeerd en voorgelegd aan de Klankbordgroep van deskundigen voor een peer review. Deze verzameling en afstemming is bedoeld om verdere ontwikkeling van curricula, portfolio's en beoordelingsinstrumenten voor jonge leerders te ondersteunen, waarbij een bewustzijn van levenslang leren leidt tot de in het ERK beschreven competenties.

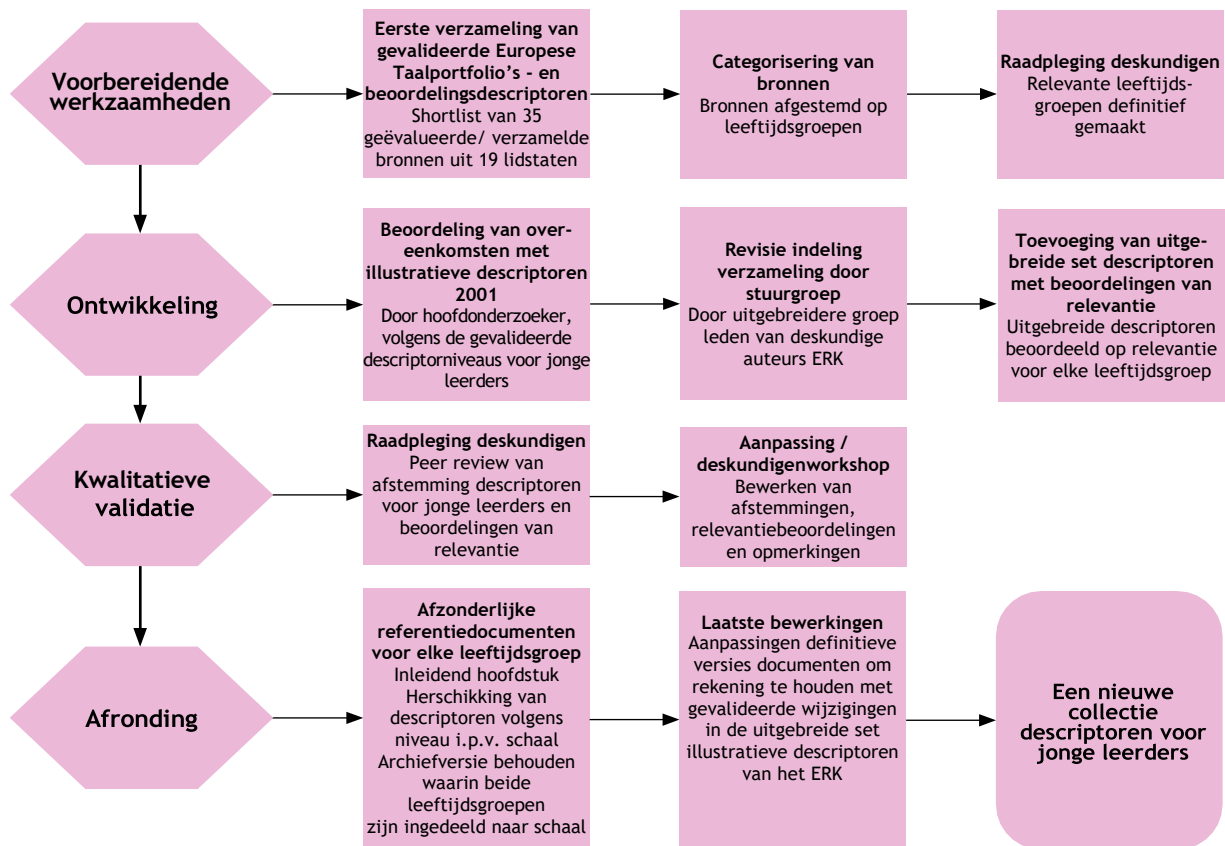
Daarnaast zijn de uitgebreide illustratieve descriptoren opgenomen in het document zodat docenten/leerkrachten kunnen bepalen of ze relevant zijn voor programma's voor jonge leerders. Daarbij zijn leidraden gegeven voor het beoordelen van de relevantie van elk van de uitgebreide illustratieve descriptoren van het ERK voor elk van de twee leeftijdsgroepen. Deze oordelen zijn ook geratificeerd door de klankbordgroep door middel van peer review en een raadplegende workshop.

De descriptoren⁵¹ zijn weergegeven in twee documenten, een voor elke leeftijdsgroep. Deze twee documenten hebben een identieke structuur. De descriptoren worden gepresenteerd per niveau, beginnend bij Pre-A1, en de niet-relevante illustratieve descriptoren van het ERK zijn eruit gefilterd. Het gaat hier om descriptoren waarvan is vastgesteld dat ze duidelijk de typische cognitieve, sociale of experimentele vaardigheden van de leeftijdsgroep te boven gaan (vooral in de hogere niveaus). De documenten laten dus zien met welke ERK-descriptor de descriptor voor jonge leerders verband houdt en geven aan hoe relevant de ERK-descriptor is voor de leeftijdsgroep als er nog geen descriptorvoorbeelden voor jonge leerders beschikbaar zijn. Daarnaast is er een archiefdocument waarin alle in kaart gebrachte descriptoren bij elkaar staan voor beide leeftijdsgroepen, geordend naar schaal.

---

⁵¹ Databank met aanvullende descriptoren, www.coe.int/en/web/common-european-framework-reference-languages/bank-of-supplementary-descriptors.

Afbeelding 18 - Ontwerp van het project voor jonge leiders

MEDIATIE

De conceptuele benadering van mediatie

De testversie van het ERK uit 1996, gepubliceerd in de laatste fasen van het Zwitserse onderzoeksproject, schetste categorieën voor illustratieve descriptorschalen voor mediatie, als aanvulling op die voor receptie, interactie en productie. Er is echter geen project opgezet om die te ontwikkelen. Omdat het belang van mediatie toeneemt in het onderwijs, stelt de huidige bewerking zich als doel om hiervoor descriptorschalen aan te leveren. Met het oog op diezelfde mediatie voegt deze bewerking ook descriptoren toe voor het gebruikmaken van meertalige en multiculturele repertoires. Aan de validatie van deze nieuwe descriptoren voor mediatie, online-interactie, reacties op literatuur en gebruikmaken van meertalige/multiculturele repertoires hebben de in het voorwoord genoemde instellingen bijgedragen, alsook aan die voor online-interactie en reacties op literatuur.

Bij de ontwikkeling van de nieuwe schalen lag de nadruk vooral op mediatie. Er zijn nu 23 descriptorschalen beschikbaar voor aspecten daarvan (mediatieactiviteiten: 18, mediatiestrategieën: 5). De gekozen benadering voor mediatie is breder dan die in de tekst van het ERK uit 2001. Paragraaf 2.1.3 van het ERK introduceert mediatie als de vierde categorie voor communicatieve taalactiviteiten, naast receptie, interactie en productie.

Zowel bij receptie als bij productie maakt schriftelijke of mondelinge mediatie communicatie mogelijk tussen mensen die om wat voor reden dan ook niet in staat zijn rechtstreeks met elkaar te communiceren. Vertaal- of tolkwerk, een parafraze, samenvatting of afschrift verschaft de andere partij een (her)formulering van een brontekst waartoe deze partij niet rechtstreeks toegang heeft. Mediërende taalactiviteiten - waarbij een bestaande tekst wordt verwerkt - spelen een belangrijke rol in het normale talige functioneren van de samenleving.

Deze beschrijving wordt nog verder uitgebreid in paragraaf 4.4.4 van het ERK 2001:

Bij *mediërende activiteiten* is de taalgebruiker niet bezig de eigen betekenis uit te drukken, maar treedt eenvoudigweg op als intermediair tussen gesprekspartners die elkaar niet rechtstreeks kunnen begrijpen - gewoonlijk (maar niet uitsluitend) sprekers van verschillende talen. Voorbeelden van mediërende activiteiten zijn mondeling tolken en schriftelijk vertalen, maar ook het samenvatten en parafraseren van teksten in dezelfde taal, wanneer de taal van de oorspronkelijke tekst onbegrijpelijk is voor de beoogde ontvanger.

In de tekst van het ERK-boek uit 2001 ligt de nadruk dus op informatieoverdracht en optreden als intermediair in een taal of tussen talen.

De conceptuele benadering die is gekozen in dit project ligt dicht bij de benadering die Daniel Coste en Marisa Cavalli, in overeenstemming met het bredere onderwijsveld, hanteerden in hun paper voor de Raad van Europa uit 2015 “[Education, mobility, otherness: The mediation functions of schools](#)” (Coste en Cavalli 2015). De volledige conceptualisatie van mediatie staat beschreven in het verslag “[Developing illustrative descriptors of aspects of mediation for the CEFR](#)” (North en Piccardo 2016). Bij de ontwikkeling van categorieën voor mediatie heeft de Auteursgroep gebruikgemaakt van het onderscheid dat Coste en Cavalli maken tussen:

- ▶ “Relationele mediatie”: het proces waarin interpersoonlijke relaties tot stand worden gebracht en onderhouden om een positieve samenwerkingsomgeving te scheppen (waarvoor zes schalen zijn ontwikkeld), en
- ▶ “Cognitieve mediatie”: het proces waarin kennis en concepten toegankelijk worden gemaakt, in het bijzonder als iemand hiertoe zelf niet rechtstreeks toegang heeft, mogelijk als gevolg van de nieuwigheid en onbekendheid van de concepten en/of van een linguïstische of culturele barrière.

Het is echter vrijwel onmogelijk om cognitieve mediatie uit te oefenen zonder rekening te houden met de betreffende relationele kwesties. Voor echte communicatie is een holistische integratie van beide aspecten nodig. Daarom is voor de mediatieschalen gekozen voor een meer praktische verdeling in vier groepen:

- ▶ mediatie van een tekst;
- ▶ mediatie van concepten;
- ▶ mediatie van communicatie;
- ▶ mediatiestrategieën.

Tot slot heeft het in overweging nemen van taaloverschrijdende en culturele mediatie geleid tot belangstelling voor het vermogen om gebruik te maken van een meertalig of pluricultureel repertoire, waarvoor drie aanvullende schalen zijn ontwikkeld:

- ▶ voortbouwen op pluricultureel repertoire;
- ▶ meertalig begrip;
- ▶ voortbouwen op meertalig repertoire.

De ontwikkeling van descriptoren voor meertalige en pluriculturele competentie gekoppeld aan ERK-niveaus is bedoeld om docenten/leerkrachten aan te moedigen de verwerving van meertalige en pluriculturele competentie, passend bij het taalvaardigheidsniveau van hun leerlingen, op te nemen in hun planning.

GEHANTEERDE METHODOLOGIE

Het project volgde de methodologieën die waren gebruikt voor het oorspronkelijke ERK-descriptoronderzoek door Brian North en Günther Schneider in Zwitserland en bouwde hierop voort. Het gebruikte een soortgelijk kwalitatief en kwantitatief ontwikkelingsonderzoek met gemengde methoden zoals is samengevat in afbeelding 12. Na een uitgebreide studie van de relevante literatuur kwam een intuïtieve schrijffase, met feedback van een Klankbordgroep. Hierna volgden tussen februari 2015 in februari 2016 drie fasen van validatieactiviteiten met ongeveer 1000 mensen. Aansluitend werden drie overlegondes opgezet (van juli 2016 tot februari 2017), met een test van januari tot juli 2017.

De methodologie die is gevolgd voor de ontwikkeling en validatie van de nieuwe schalen was een ontwikkelingsmodel volgens meerdere methoden, waarbij op dezelfde manier te werk is gegaan als in het oorspronkelijke Zwitserse onderzoek (zie bijlage B, ERK), alleen op een grotere schaal. Net als het oorspronkelijke onderzoek bestond het project uit drie hoofdfasen:

- ▶ eerste onderzoek en ontwikkeling (intuïtieve fase);
- ▶ controle en verbetering van de categorieën en de kwaliteit van de descriptoren (kwalitatieve fase);
- ▶ ijking van de beste descriptoren aan de hand van een wiskundige schaal en vaststelling van de cesuren tussen de niveaus (kwantitatieve fase).

De bovenstaande taken zijn uitgevoerd tussen januari 2014 en maart 2016, gevolgd door consultatie en pilots.

VOORBEREIDEND WERK

De eerste stap was het verzamelen van bestaande instrumenten en artikelen met betrekking tot mediatie. In deze fase werden de descriptoren voor mediatie van Profile Deutsch en enkele andere bronnen vertaald naar het Engels. In een reeks besprekingen met Daniel Coste en Marisa Cavalli, de auteurs van “Education, mobility, otherness: The mediation functions of schools” (Coste en Cavalli 2015), is een eerste set categorieën ontwikkeld en een eerste verzameling descriptoren voor mediatie van een tekst en mediatie van concepten samengesteld. In de beginfasen werden de schalen ingedeeld in de volgende hoofdcategorieën:

- ▶ cognitieve mediatie (toegankelijk maken van kennis, bewustzijn en vaardigheden);
- ▶ interpersoonlijke mediatie (tot stand brengen en onderhouden van relaties; definiëren van rollen en conventies om de ontvankelijkheid te verbeteren, conflicten te voorkomen/op te lossen en compromissen te sluiten);
- ▶ tekstuele mediatie (overbrengen van informatie en argumentatie: verduidelijking, samenvatting, vertaling enzovoort).

De volledige eerste verzameling bevatte ook een aantal conceptschalen met betrekking tot aspecten van institutionele mediatie (bijvoorbeeld integratie van nieuwkomers, omgaan met belanghebbenden als instelling; ontwikkelen en onderhouden van institutionele relaties), samen met een aantal schalen voor verschillende aspecten van mediatie door docenten/leerkrachten. Beide aspecten weerspiegelden de nadruk die Coste en Cavalli leggen op de mediërende rol van scholen. Tijdens de eerste raadplegende bijeenkomst in juli 2014 werd men het er echter over eens dat deze schalen in wezen herhalingen waren van aspecten van interactie en productie die al waren opgenomen in het ERK en dus niets nieuws toevoegden. Daarom werd de ontwikkeling gericht op de bovengenoemde categorieën van conceptuele, interpersoonlijke en tekstuele mediatie. De verzameling werd aangepast voor een deskundigenoverleg in september 2014, waarbij een Auteursgroep werd samengesteld.

ONTWIKKELING

De Auteursgroep heeft vervolgens een grondig literatuuronderzoek uitgevoerd en de eerste verzameling herschreven tijdens een reeks van bijeenkomsten tussen september 2014 en februari 2015. Subgroepen werkten aan online-interactie, meertalige/pluriculturele competentie en fonologie. Het werk aan meertalige en pluriculturele competenties kwam vanzelf voort uit de beschouwing van taaloverschrijdende mediatie, met name in de rol van intermediair. Het werk op het gebied van fonologie werd uitgevoerd omdat de bestaande ERK-schaal uit 2001 voor fonologische beheersing, als enige van de illustratieve schalen van het ERK, een veronderstelde moedertaalspreker als referentiepunt nam en onrealistische verwachtingen beschreef (B2: “Heeft een heldere, natuurlijke uitspraak en intonatie verworven”). Dit werd onverenigbaar geacht met een meertalig perspectief. Een Resonansgroep ondersteunde het werk van de Auteursgroep intensief met inputmateriaal en feedback. In februari 2015 was een set van 427 conceptdescriptoren voor online-interactie, mediatieactiviteiten en -strategieën en meertalige/pluriculturele competentie klaar voor

de eerste validatieronde. Omdat het werk op het gebied van meertalige/pluriculturele competentie en fonologie later was begonnen, werden er op dat moment slechts enkele descriptoren voor de eerste categorie meegenomen en geen voor de tweede. De descriptoren voor fonologie werden voor het eerst uitgetoetst tijdens een workshop in 2015 en in een overleg met fonologiesdeskundigen.

KWALITATIEVE VALIDATIE

In deze fase waren er 137 instellingen geselecteerd om deel te nemen aan de validatie. De eerste taak werd uitgevoerd van februari tot maart 2015 tijdens workshops bij deze instellingen, waaraan bijna 1000 mensen deelnamen. De taak bestond erin een meer systematische versie op te stellen van de versie die werd gebruikt tijdens de 32 workshops die hadden plaatsgevonden tijdens de ontwikkeling van de oorspronkelijke ERK-descriptoren. De deelnemers bespraken in tweetallen zo'n 60 descriptoren voor drie tot vijf verwante gebieden, besloten welk gebied ze beschreven, beoordeelden ze op (a) duidelijkheid, (b) pedagogisch belang en (c) verband met taalgebruik in de echte wereld en stelden verbeteringen in de formulering voor. Na afloop werden er zo'n 60 descriptoren geschrapt, waaronder een volledige schaal. Een groot aantal van de descriptoren werd opnieuw geformuleerd, in de meeste gevallen ingekort, en op aanraden van deelnemers aan de workshop werden er twee nieuwe schalen toegevoegd ("Mondelinge vertaling van een schriftelijke tekst"; "Gecomplliceerde informatie opsplitsen"). In dit stadium werd een deel van de details die waren verwijderd uit de descriptoren verwerkt in voorbeelden voor verschillende domeinen (zie bijlage 5). De kwalitatieve validatie voor fonologie, waarbij 250 projectdeelnemers online deelnamen aan dezelfde (vertrouwde) activiteiten, werd veel later in dat jaar uitgevoerd, in november en december 2015.

KWANTITATIEVE VALIDATIE

189 instellingen namen deel aan de volgende fase, met in totaal 1294 deelnemers uit 45 landen. Opnieuw organiseerde elke deelnemende instelling een workshop op locatie. Na een aantal activiteiten om vertrouwd te raken met de materie, vergelijkbaar met de aanbevelingen in de handleiding genaamd "Relating Language Examinations to the Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment (CEFR) - A Manual" (Council of Europe 2009) namen de deelnemers deel aan een workshop voor het vaststellen van standaarden, waarin ze, individueel en na overleg, conceptdescriptoren toekenden aan ERK-niveaus. De volledige reikwijdte van de bandbreedtes van vaardigheden uit het oorspronkelijke descriptoronderzoek voor het ERK is hiervoor gebruikt (dit wil zeggen 10 bandbreedtes van Pre-A1 tot C2). De deelnemers schreven hun besluiten op pdf-afdrukken en pas aan het einde vulden ze hun weloverwogen, definitieve, individuele besluiten in via een onlineonderzoek.

In de analyse werden eerst de percentages van respondenten die elke descriptor toewezen aan elk niveau en subniveau berekend en vervolgens werd er een analyse uitgevoerd met behulp van het Rasch-schaalmodel, net als in het oorspronkelijke ERK-descriptoronderzoek. Om een Rasch-analyse uit te voeren is een matrix van gekoppelde gegevens nodig en elk item (in dit geval elke descriptor) moet idealiter 100 reacties hebben. Deze doelstelling werd gehaald voor alle descriptorschalen: het laagste aantal respondenten voor een schaal was 151 en het hoogste 273.

Voor elk van de drie fasen voor gegevensverzameling is een matrix van dit type gebruikt, waarbij bewust is geprobeerd de categorieën van descriptoren voor te leggen aan groepen waarvan bekend was dat ze belangstelling hadden voor de betreffende categorieën. De voordelen van de Rasch-analyse waren ten eerste dat de descriptoren die gewoon niet werkten en de deelnemers die de taak niet konden volbrengen konden worden geïdentificeerd en uitgesloten en ten tweede dat aan elke descriptor een rekenkundige waarde kon worden toegekend. Die waarde kon vervolgens worden omgezet naar de schaal die ten grondslag lag aan de oorspronkelijke ERK-descriptoren door een aantal oorspronkelijke ERK-descriptoren als "ankeritems" te gebruiken.

De resultaten van de voorlopige kwantitatieve analyse zijn besproken tijdens een raadplegingsbijeenkomst in juli 2015. Daarbij werden 36 descriptoren geschrapt, en ongeveer de helft werd opnieuw voorgelegd voor ijking, meestal na wijzigingen. Een groot probleem was het tekort aan

descriptoren op A1- en A2-niveau voor mediatie en meertalige/pluriculturele competentie. Men heeft geprobeerd deze voor de volgende fase te schrijven.

De voornaamste kwantitatieve gegevensverzameling vond daarna plaats in een onlineonderzoek dat tussen oktober en december 2015 werd uitgevoerd in het Engels en het Frans. Dit keer antwoordden de respondenten individueel op de vraag: “Zou u, of een persoon aan wie u denkt, kunnen doen wat er in de descriptor wordt beschreven?” Dit moesten ze drie keer doen, voor hun verschillende meertalige rollen en/of voor mensen die ze heel goed kenden (partners, kinderen enzovoort), en dat leverde 3503 bruikbare reacties op van ongeveer 1500 personen. De taak was een enigszins aangepaste herhaling van de ijking van oorspronkelijke ERK-descriptoren, die gebaseerd was op de beoordeling door docenten/leerkrachten met descriptoren van een representatieve steekproef van leerders in hun klassen. Er werden twee analyses uitgevoerd: een wereldwijde analyse met alle descriptoren en een tweede analyse waarin elke hoofdcategorie afzonderlijk werd geanalyseerd. De besluiten over het niveau van elke descriptor werden genomen op basis van alle beschikbare informatie.

In januari 2016 volgde de kwantitatieve validatie voor fonologie, waaraan 272 mensen deelnamen. Er waren twee taken: (a) niveaus toekennen en (b) de prestaties van leerders beoordelen in filmpjes. (“Kan de leerder in het filmpje wat er in de descriptor wordt beschreven?”) Er werden verschillende technieken gebruikt voor het vaststellen van standaarden. Ook hierover is meer te lezen in “Phonological Scale Revision Process Report” (Piccardo 2016).

Het Rasch-model

Het Rasch-model is genoemd naar de Deense wiskundige George Rasch. Het is het meest gebruikte model van een aantal verwante waarschijnlijkheidsmodellen die gebruikmaken van de theorie van latente karakteristieken (ook wel item-responstheorie genoemd, IRT). Het model analyseert de mate waarin een item past in de onderliggende constructie (dit wil zeggen latente karakteristiek) die wordt gemeten. Het schat ook op een wiskundige schaal ten eerste de moeilijkheidswaarden (dit wil zeggen hoe moeilijk elk item is) en ten tweede de vaardigheidswaarden (bijvoorbeeld hoe bekwaam elke persoon is in de betreffende karakteristiek). Het model wordt voor veel doeleinden gebruikt, maar de belangrijkste zijn:

- databanken van items aanleggen voor toetsen;
- analyse van vragenlijsten.

Voor het analyseren van vragenlijsten wordt een variant gebruikt die het Rating Scale Model (RSM) wordt genoemd. Een variant van RSM met vele facetten kan de beoordelingen van beoordelaars van subjectiviteit ontdoen. Een gedetailleerde uitleg vindt u in de referentiebijlage van de [“Relating Language Examinations to the Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment \(CEFR\) - A Manual”](#) (Council of Europe 2009).

Het belangrijkste voordeel van het Rasch-model is dat de verkregen waarden, anders dan bij de klassieke toetstheorie, te generaliseren zijn naar andere groepen die kunnen worden geacht deel uit te maken van dezelfde algemene populatie (dit wil zeggen die genoeg van dezelfde kenmerken delen).

De objectieve schaling en de mogelijke generalisatie van de verkregen schaalwaarden maken het model bijzonder geschikt om te bepalen op welk niveau ‘can do’-descriptoren moeten worden geplaatst in een schaal van een gemeenschappelijk kader, zoals de ERK-niveaus.

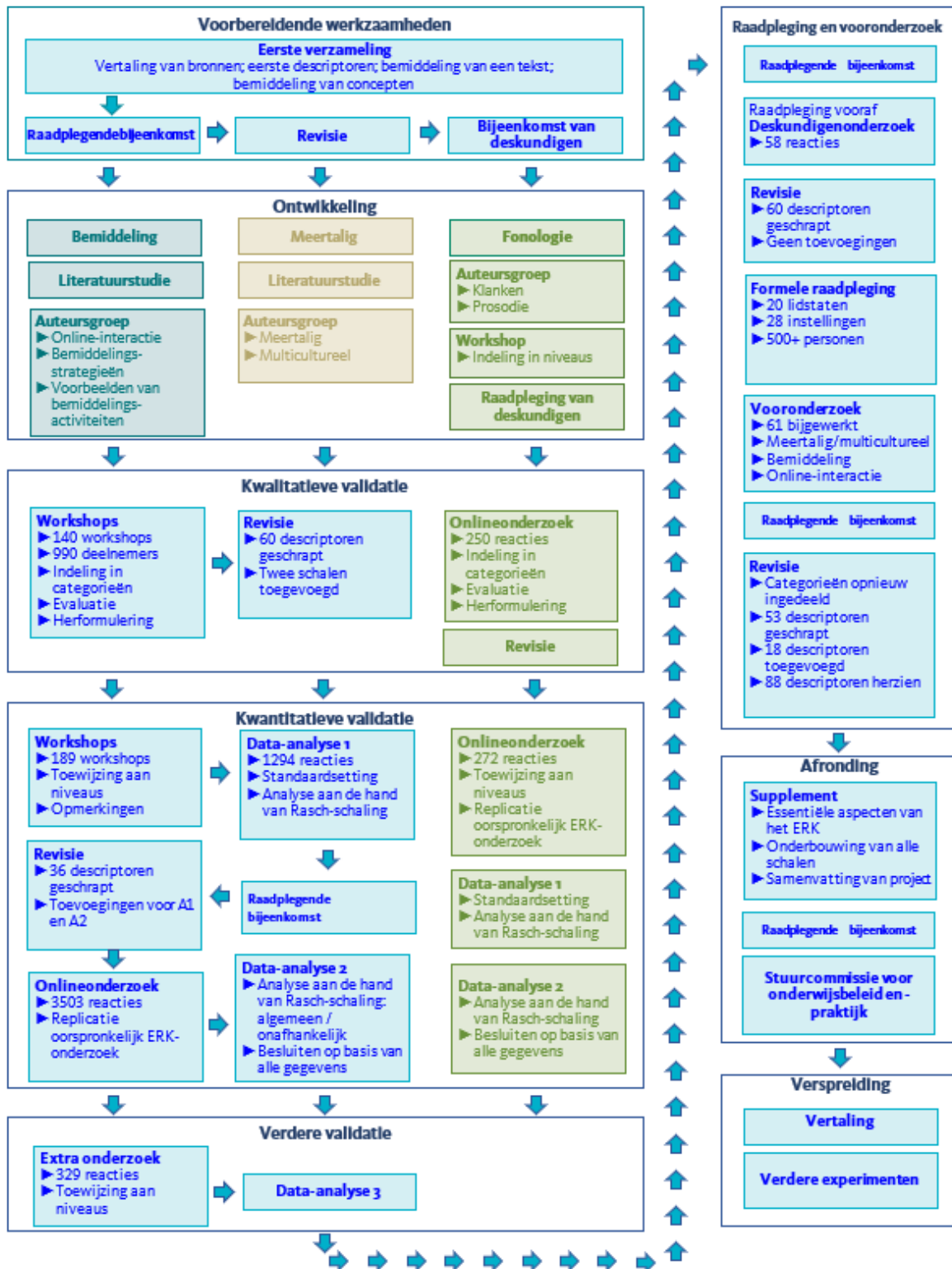
VERDERE VALIDATIE VAN MEERTALIGE/PLURICULTURELE COMPETENTIE

Tot slot is er in februari 2016 nog een extra onderzoek uitgevoerd. Daar waren drie redenen voor. Ten eerste was het een gelegenheid om descriptoren op te nemen voor receptieve strategieën en meertalig begrip, hoofdzakelijk overgenomen van het project MIRIADI.⁵² Ten tweede bleken de resultaten voor meertaligheid in het belangrijkste onlineonderzoek niet goed te zijn en werd er daarom een nieuw onderzoek uitgevoerd met een andere set taken. Tot slot was het een gelegenheid om meer descriptoren toe te voegen voor pluriculturele competentie, met name op de lagere niveaus. Het onderzoek werd uitgevoerd in twee volledig gescheiden parallelle versies. 267 vrijwilligers uit de projectdeelnemers vulden het ene formulier in en 62 deskundigen in meertalig onderwijs het andere. Vervolgens werden de resultaten met elkaar vergeleken. Die bleken voor beide teams identiek te zijn

⁵² www.miriadi.net/en/miriadi-plan

en de ijkingen naar niveau sloten ook uiterst goed aan op de ERK-schaal uit 2001 voor sociolinguïstische passendheid.

Afbeelding 19 - Ontwerp voor ontwikkelingsonderzoek volgens meerdere methoden

KNELPUNTEN EN REACTIES

Er is een grote hoeveelheid feedback van deelnemers van tijdens de validatieactiviteiten in 2015 en van tijdens de consultatiebijeenkomsten en de bredere consultatie en proeven in 2016-2017. Deze paragraaf gaat in op enkele van de belangrijkste kwesties die gedurende het project naar voren kwamen en hoe ze elk zijn aangepakt.

VERBAND TUSSEN MEDIATIESCHALEN EN ERK-SCHALEN UIT 2001

Het project was in de eerste plaats bedoeld om descriptoren te leveren voor activiteiten en strategieën die nog niet vertegenwoordigd waren in de bestaande ERK-descriptorschalen. Toch doen sommige aspecten van de mediatieschalen, in het bijzonder op de lagere niveaus, denken aan de soorten activiteiten die in de bestaande ERK-schalen uit 2001 worden beschreven. Dat komt doordat sommige aspecten van mediatie, in de bredere interpretatie die nu wordt gehanteerd, al aanwezig waren in de illustratieve descriptorschalen die in 2001 werden gepubliceerd. De nieuwe schalen onder “Mediatie van een tekst” voor “Specifieke informatie doorgeven”, “Gegevens uitleggen” en “Tekst verwerken” vormen bijvoorbeeld een uitbreiding van concepten die zijn geïntroduceerd in de bestaande schaal “Tekst verwerken” onder “Tekst” in paragraaf 4.6.3 van het ERK uit 2001. Op dezelfde manier zijn de schalen “Samenwerkende interactie tussen gelijkwaardige partners mogelijk maken”, “Samenwerken om betekenis te construeren” en “Conceptuele dialoog aanmoedigen”, die met name betrekking hebben op groepsinteractie, in veel opzichten een verdere ontwikkeling van concepten in de bestaande schaal “Samenwerkingsstrategieën” onder “Interactiestrategieën”. Daaruit blijkt hoe moeilijk het is om categorieën af te bakenen. We mogen niet onderschatten dat categorieën praktische, bedachte middelen zijn om de wereld gemakkelijker te kunnen interpreteren. De grenzen zijn vaag en overlap is onvermijdelijk.

TAALOVERSCHRIJDENDE MEDIATIE

Eerdere versies van de descriptoren experimenteerden met verschillende formuleringen om rekening te houden met taaloverschrijdende mediatie. Het bleek echter uiterst moeilijk om duidelijke afbakeningen te maken. “Moedertaal” en “eerste taal” en “onderwijstaal” zijn vaak niet hetzelfde en zelfs termen als “brontaal” en “doeltaal” bleken verwarring op te leveren (bij mediatie vanuit een andere taal kan men bijvoorbeeld *mediëren* naar de moedertaal; de andere taal is in dat geval de brontaal en de moedertaal is dan de doeltaal). Pogingen om rekening te houden met zulke variaties hadden tot gevolg dat de verzameling descriptoren op een gegeven moment - onnodig - drie keer zo groot werd, met zeer minimale wijzigingen in de formulering.

Daarom hanteert de projectgroep, net als bij de oorspronkelijke illustratieve descriptoren, het uitgangspunt dat de waargenomen moeilijkheid van de functionele taalvaardigheid wordt gekalibreerd, ongeacht om welke talen het gaat. Het is aangeraden dat de gebruiker de relevante talen specificeert als onderdeel van de aanpassing van de descriptoren voor praktisch gebruik.

De schalen voor “Mediatie van een tekst” bevatten een verwijzing naar “Taal A” en “Taal B”: brede termen voor respectievelijk communicatiebronnen en communicatieresultaten van mediatie. In de opmerkingen wordt gesteld dat mediatie kan plaatsvinden binnen één taal of tussen talen, varianten of registers (of een combinatie daarvan) en dat het handig kan zijn als de gebruiker de betreffende talen specificeert. Het is ook nuttig als de gebruiker voorbeelden geeft die relevant zijn voor de betreffende context, eventueel geïnspireerd op de voorbeelden in bijlage 5 voor de vier domeinen van taalgebruik: publiek, persoonlijk, beroep en onderwijs.

De eerste descriptor op de schaal voor “Mondeling specifieke informatie doorgeven”:

Kan (in taal B) het belang uitleggen van specifieke informatie in een bepaald deel van een lange, complexe tekst (geschreven in taal A).

kan bijvoorbeeld worden aangepast tot:

Kan in het Frans het belang uitleggen van specifieke informatie in een bepaald deel van een lange, complexe tekst in het Engels (bijvoorbeeld een artikel, website, boek of (online)gesprek over actuele zaken of een onderwerp van persoonlijke belangstelling of betrokkenheid).

of, in het geval van communicatie binnen één doeltaal:

Kan het belang uitleggen van specifieke informatie in een bepaald deel van een lange, complexe tekst (bijvoorbeeld een artikel, website, boek of (online)gesprek over actuele zaken of een onderwerp van persoonlijke belangstelling of betrokkenheid).

Alle descriptoren voor mediatie van een tekst hebben betrekking op geïntegreerde vaardigheden, een combinatie van receptie en productie. De nadruk ligt niet op receptie, waarvoor al ERK-schalen bestaan. Het niveau waarop descriptoren zijn gekalibreerd, weerspiegelt het vereiste niveau van verwerking en productie. Als de receptie en de productie plaatsvinden in verschillende talen, geeft de descriptor het niveau aan dat nodig is om de bronboodschap te verwerken en uit te drukken in de doeltaal of doeltalen.

ALGEMENE EN COMMUNICATIEVE TAALCOMPETENTIES

In elke ERK-descriptorschaal definiëren de descriptoren op een bepaald niveau wat redelijkerwijs bereikt kan worden als de gebruiker/leerder een communicatieve taalcompetentie (paragraaf 5.2, ERK 2001) in de betreffende taal/talen heeft die overeenkomt met het genoemde ERK-niveau, op voorwaarde dat de betreffende persoon ook de persoonlijke eigenschappen, kennis, cognitief ontwikkelingsniveau en ervaring - dat wil zeggen de algemene competenties (paragraaf 5.1, ERK 2001) - heeft die nodig zijn om dit succesvol te doen. De ERK-schalen moeten worden gebruikt om vaardigheid te profileren. Het is onwaarschijnlijk dat alle gebruikers die globaal niveau "B1" hebben precies datgene kunnen wat op alle ERK-descriptorschalen is gedefinieerd als B1, en niets meer of minder. Het ligt veel meer voor de hand dat mensen met een algemeen niveau B1 in werkelijkheid A2 of A2+ zijn met betrekking tot sommige activiteiten en B1+ of zelfs B2 met betrekking tot andere, afhankelijk van hun persoonlijke profiel van algemene competenties, dat dan weer afhankelijk is van leeftijd, ervaring enzovoort. Dit geldt voor veel bestaande ERK-descriptorschalen uit 2001 met betrekking tot cognitieve vaardigheden als "Aantekeningen maken", "Lezen ter informatie en argumentatie", "Formele discussie (vergaderingen)", "Monoloog: Publiek toespreken" en het produceren van "Verslagen en essays". Het geldt eveneens voor veel mediatieactiviteiten. Sommige schalen onder "Mediatie van een tekst" (bijvoorbeeld "Tekst verwerken") of "Mediatie strategieën" (bijvoorbeeld "Tekst stroomlijnen") omvatten activiteiten die een mate van cognitieve verfijning vereisen waarover mogelijk niet iedereen beschikt. Bovendien vereisen de schalen voor mediatie van communicatie interpersoonlijke vaardigheden die niet bij iedereen even sterk zijn, deels als gevolg van ervaring.

Op dezelfde manier zullen de profielen van gebruikers/leerders op bijvoorbeeld niveau B1 sterk verschillen als het gaat om "Voortbouwen op meertalig/pluricultureel repertoire", afhankelijk van het persoonlijke leerpad en de ervaringen en competenties die gaandeweg zijn opgedaan. Daarom wordt niet geprobeerd de invloed van individuele verschillen weg te nemen, maar wordt in de descriptoren erkend dat deze een belangrijke bijdrage leveren aan de unieke profielen van communicatieve vaardigheid van de leerders.

ALGEMENE EN COMMUNICATIEVE TAALCOMPETENTIES BIJ HET VOORTBOUWEN OP PLURICULTUREEL REPERTOIRE

Net als bij mediatie omvat het voortbouwen op je pluricultureel repertoire een groot aantal algemene competenties (paragraaf 5.1, ERK 2001), die meestal nauw samenhangen met pragmatische en sociolinguïstische competenties (paragrafen 5.2.2 en 5.2.3, ERK 2001). Daarom spelen in deze schaal, net als in de schalen van mediatie en van veel andere ERK-schalen, andere competenties dan taalcompetenties een rol. De grenzen tussen kennis van de wereld, sociaal-culturele kennis en intercultureel bewustzijn zijn niet zo scherp, zoals ook wordt uitgelegd in het ERK 2001. Dit geldt ook voor de grenzen tussen praktische vaardigheden en bekwaamheden - waaronder sociale vaardigheden

- en sociaal-culturele kennis of interculturele vaardigheden en bekwaamheden. De sociopragmatiek bestudeert ook aspecten van deze gebieden vanuit een meer “linguïstisch” perspectief. Belangrijker dan mogelijke overlap tussen categorieën is het feit dat de gebruiker/leerder bij het scheppen van betekenis in een communicatieve situatie gebruikmaakt van al deze verschillende aspecten, in combinatie met de passende communicatieve taalcompetentie. De een kan dit beter dan de ander binnen een bepaald taalvaardigheidsniveau, doordat niet iedereen dezelfde aanleg en ervaring heeft.

RAADPLEGING EN TESTS

Na de hierboven beschreven validatie en ontwikkeling volgde een proces van raadpleging en tests in drie fasen:

- ▶ deskundigenworkshop;
- ▶ onlineonderzoek voor vooroverleg met deskundigen;
- ▶ formele raadpleging.

Na een bespreking met deskundigen van de Raad van Europa in juni 2016 en een gedetailleerd onlineonderzoek voor vooroverleg met ERK-deskundigen in de zomer van 2016 werden de descriptoren herzien, waarna er tussen oktober 2016 en februari 2017 een formele raadpleging plaatsvond in het Engels en het Frans. Er waren twee parallelle onderzoeken voor individuen en instellingen. Ongeveer 500 individuele informanten vulden de vragenlijst in, evenals een aantal uitgenodigde instellingen en curriculum- en beoordelingsinstanties. De respondenten werd onder meer gevraagd aan te geven in hoeverre ze elk van de nieuwe schalen nuttig vonden en commentaar te geven op de descriptoren. Alle voorgestelde nieuwe schalen werden nuttig of heel nuttig geacht door 80% van de respondenten, waarbij de instellingen over het algemeen positiever waren. De meest populaire nieuwe schalen hadden betrekking op mediatie van een tekst, samenwerking in kleine groepen en online-interactie. Er was een aanzienlijk verschil van mening tussen de individuele respondenten en instellingen over twee descriptorschalen: “Doelgerichte onlinetransacties en -samenwerking” en “Voortbouwen op meertalig repertoire”. 96% van de instellingen vond deze schalen nuttig of zeer nuttig, maar van de individuele respondenten was dat slechts 81% tot 82%.

In de formele raadpleging was twee derde van de respondenten duidelijk blij met het feit dat de descriptorschalen voor mediatie breder waren dan het klassieke moderne talenonderwijs (ze omvatten ook *Content and Language Integrated Learning* - CLIL, en onderwijstaal). Meer dan 90% van zowel de individuele respondenten als de instellingen was het hier in enige mate mee eens. Er werd een groot aantal opmerkingen en suggesties ingezonden en deze hebben geholpen de formulering van de descriptoren, de titels van de schalen en de manier waarop de schalen worden gepresenteerd definitief te maken.

De testperiode liep van februari tot juni 2017 en de resultaten blijven gebruikt worden bij de formulering en presentatie van de descriptorschalen. Voor de grote meerderheid van de tests werden descriptoren geselecteerd uit relevante schalen om als basis te dienen voor het ontwerpen van communicatieve taken in de klas. Die descriptoren werden vervolgens gebruikt om het taalgebruik van de leerders te observeren. De feedback op de descriptoren was erg positief en er werden enkele nuttige suggesties gedaan voor kleine aanpassingen. De meest populaire testgebieden waren samenwerking in kleine groepen, mediatie van een tekst en meertalige/pluriculturele competentie. In een van de tests werden de twee descriptorschalen voor online-interactie ook gepresenteerd in een afzonderlijk onderzoek onder 1175 Italiaanse docenten Engels die een onlinecursus in het gebruik van digitale bronnen volgden.⁵³ 94,8% van de respondenten vond de descriptoren heel duidelijk of tamelijk duidelijk en 80,8% meldde dat ze heel eenvoudig of tamelijk eenvoudig te gebruiken waren voor zelfbeoordeling.

Tegelijk met de formele raadpleging werd er ook een vragenlijst naar de lidstaten gestuurd met vragen over het gebruik van het ERK in de betreffende landen, de bekendheid met de ondersteunende materialen die recentelijk zijn verstrekt door de Afdeling Taalbeleid van de Raad van Europa

---

⁵³ “Techno-CLIL 2017”, moderators: Letizia Cinganotto en Daniela Cuccurullo, <https://moodle4teachers.org/enrol/index.php?id=90>.

(Programma Taalbeleid) en hun reactie op de voorgestelde nieuwe descriptorschalen. De lidstaten werd ook gevraagd instellingen voor te dragen voor de tests. De resultaten waren zeer positief, afgezien van enkele bedenkingen met betrekking tot het gebruik van het ERK in lerarenopleidingen. Slechts de helft van de respondenten beoordeelde dit als zeer nuttig. Zoals te verwachten waren de elementen van het ERK waarnaar het meest wordt verwezen in officiële documenten en die het meest worden uitgevoerd in de praktijk de descriptors (83% zeer veel), de niveaus (75% zeer veel) en de actiegerichte benadering (63% zeer veel). Op de vraag of ze blij waren met de nieuwe schalen werd het meest positief geantwoord voor meertalige/pluriculturele competentie (79%), gevolgd door online-interactief (75%), mediatie (63%) en vervolgens literatuur (58%).

INTEGRATIE VAN DESCRIPTOREN VOOR GEBARENTALEN

Mensen die doof geboren worden, kunnen een gebarentaal als eerste taal verwerven, op voorwaarde dat ze daarvoor de nodige input krijgen van hun ouders en leeftijdgenoten. Een gebarentaal is meer dan een vorm van communicatie die op gebaren is gebaseerd of een medium waarin gesproken taal wordt uitgedrukt. Taalkundig onderzoek heeft overtuigend aangetoond dat gebarentalen, net zoals gesproken talen, volwaardige menselijke talen zijn, met taalkundige kenmerken, betekenissen, regels en beperkingen. Net zoals bij gesproken talen is bij gebarentalen sprake van taalverwerving, taalverwerking, taalverlies, psychologische processen en taalspecifieke representaties.

Parallel aan het hierboven genoemde hoofdproject werden descriptors ontwikkeld voor competenties in gebarentaal. Daarbij werd een zelfde methode gevolgd als in het project aan de Zürich University of Applied Sciences (ZHAW), dat door het SNSF werd gefinancierd. Het project identificeerde en kalibreerde descriptors voor zowel productieve als receptieve competenties in gebarentaal. Deze descriptors zijn specifiek van toepassing op gebarentalen en zijn een aanvulling op de descriptors in het ERK.

Daarnaast is het uiteraard zo dat de descriptors in het ERK relevant zijn voor alle menselijke talen. Aangezien gebarentalen, net zoals gesproken talen, worden gebruikt om handelingen te stellen, kunnen dezelfde descriptors dan ook worden toegepast op zowel gesproken talen als op gebarentalen. Daarom is ervoor gekozen om alle descriptors in het ERK te herformuleren, los van een specifieke modaliteit.

Al sinds de invoering van het ERK is er voor het onderwijs in gebarentalen behoefte om gemeenschappelijke leerdoelen, curricula en niveaus vast te stellen. In de praktijk wordt het ERK bovendien meer en meer gebruikt om cursussen gebarentaal mee vorm te geven. Ondanks dat de meeste dove kinderen (95%) ouders hebben die wel kunnen horen, en de dovengemeenschap relatief klein is, is er wel een grote behoefte aan cursussen gebarentaal. Niet alleen bij gezinnen met dove kinderen, maar bij alle betrokkenen bij het onderwijs aan doven (tolken, dove migranten, hardhorenden, leraren, linguïsten, enz.). Bovendien speelt het ERK steeds vaker een rol bij het opleiden en kwalificeren van leraren in gebarentaal en van tolken. Evenals bij het erkennen van gebarentalen en van kwalificaties van deskundigen in gebarentaal. Het initiatief om descriptors voor gebarentaal in het ERK op te nemen, kon dan ook op veel steun rekenen van verenigingen die actief zijn in de dovengemeenschap.

Voor het gebarentaalproject “Common European Framework of Reference for Sign Languages: development of descriptors for Swiss-German Sign Language” van de ZHAW⁵⁴ werd een ander tijdspad gehanteerd. Het onderzoek werd afgerond in juni 2019, drie jaar na het beëindigen van het project voor de belangrijkste descriptors. In het gebarentalenproject werd eveneens gebruik gemaakt van gemengde methoden, ontwikkelingsonderzoek dat intuïtieve, kwalitatieve en kwantitatieve analyses combineerde. Omdat het aantal gebruikers van gebarentalen beperkt is, ging het om een kleinschalig onderzoek. De drie belangrijkste fases van het project worden uiteengezet in Afbeelding 20.

De aanpak was volledig gebaseerd op data. Bestaande ERK-descriptors werden dus niet zozeer aangepast aan gebarentalen, maar het ZHAW-project moest vooral leiden tot de ontwikkeling van descriptors voor aspecten van vaardigheden die nodig zijn voor gebarentalen. Deze werden

---

⁵⁴ Zurich University of Applied Sciences Auteursgroep: Jörg Keller, Petrea Bürgin, Aline Meili en Dawei Ni.

gedefinieerd op basis van studies van video-opnames van deskundigen in gebarentalen. Deze experts werden gefilmd terwijl ze verschillende soorten teksten in gebaren omzetten en elk van deze opnames werd daarna besproken in een serie workshops met docenten gebarentaal. De auteurs van het ZHAW-project formuleerden vervolgens descriptoren op basis van de opmerkingen en de analyses van de gebarentaaldocenten. Op die manier werd een verzameling van meer dan 300 descriptoren voor productieve competenties en 260 descriptoren voor receptieve competenties ontwikkeld. Net als in het project voor mediatie, werd er in deze fase geen rekening gehouden met niveaus: het doel was om belangrijke aspecten van vaardigheden in woorden te vatten. Net zoals in het project voor mediatie, werden de descriptoren verbeterd aan de hand van een zich herhalend proces van bevragingen en workshops.

Tijdens een eenvoudig validatie-experiment dat tijdens het project werd georganiseerd, bleek dat horenden die geen gebarentaal beheersen en doven die geen docent zijn, een niveau dat door een descriptor wordt beschreven heel anders interpreteren dan dove docenten. Daarom werden de descriptoren enkel gekalibreerd door dove docenten gebarentaal die doof geboren waren, of met een T1-competentie volgens de gemeenschap van de gebarentaal op basis van de gebaren die ze in de video gebruikten.

De descriptoren werden daarna in categorieën verdeeld. Aanvankelijk was het de bedoeling dat er schalen zouden worden ontwikkeld voor verschillende soorten teksten (bijvoorbeeld verhalende, beschrijvende, informatieve, enzovoort).⁵⁵ Veel descriptoren werden uiteindelijk echter gezien als relevant voor verschillende tekstsoorten omdat ze transversale competenties beschreven. Daarom werden in een workshop van het projectteam alle descriptoren gegroepeerd op basis van vergelijkbare kenmerken. Drie verschillende groepen sorteerden de descriptoren die gerelateerde vaardigheden beschreven en legden die in stapels bijeen. Daarna werd er besproken hoe de definitieve categorisering eruit moest zien. Vervolgens werden de eigenschappen van elke set bestudeerd en verfijnd en werden de volgende categorieën voor zeven schalen gedefinieerd:

Linguïstische competentie:

1. Gebarentaalrepertoire (receptief/productief)
2. Diagrammaticale accuraatheid (receptief/productief)

Sociolinguïstische competentie:

3. Sociolinguïstische gepastheid en cultureel repertoire (receptief/productief)

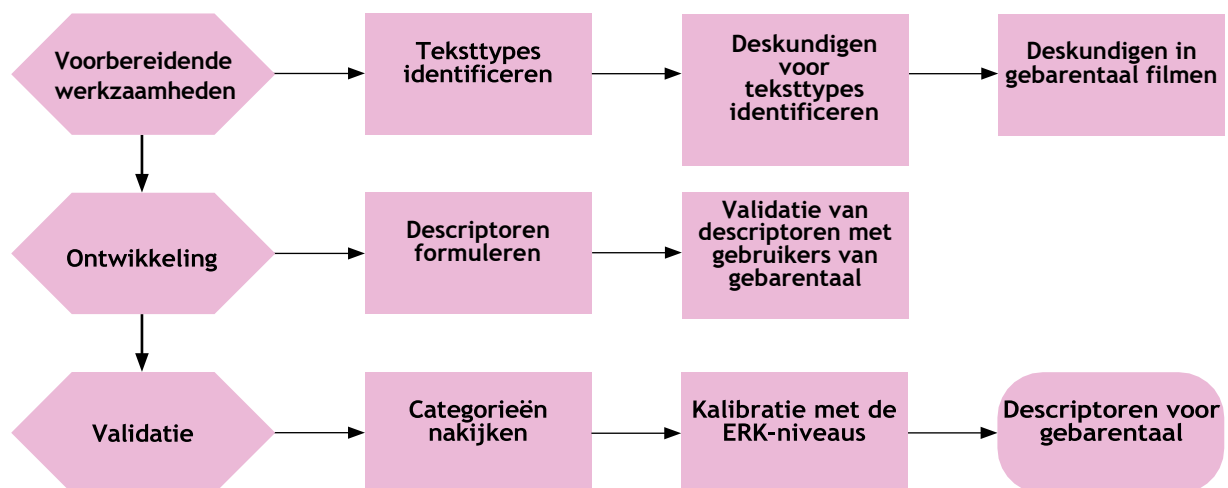
Pragmatische competentie:

4. Tekststructuur (receptief/productief)
5. Setting en perspectieven (receptief/productief)
6. Taalbewustzijn en interpretatie (receptief)
7. Presentatie en effect (productief) (in het Duits: Auftritt und Wirkung)
8. Vloeiendheid van gebaren (productief)

---

⁵⁵ Keller, J., Meili, A., Bürgin, P., & Ni, D. (te verschijnen) et al. (2017), "Auf dem Weg zum Gemeinsamen Europäischen Referenzrahmen (GER) für Gebärdensprachen. Empirie-basierte Bestimmung von Deskriptoren für Textkompetenz am Beispiel der Deutschschweizer Gebärdensprache (DSGS)", *Das Zeichen*, No. 105, p. 86-97; Keller, J. et al. (2018), "Deskriptoren zur gebärdensprachlichen Textstrukturierung im GER für Gebärdensprachen. DAS ZEICHEN.", *Das Zeichen*, No. 109, p. 242-51; Keller, J. (2019), "Deskriptoren für Textkompetenz in Gebärdensprachen", in Barras M. et al. (eds), *IDT 2017, Band 2*. Berlin: ESV, p. 111-117.

Afbeelding 20 - De fasen van het gebarentaalproject

De volgende stap was de kalibratie met de ERK-niveaus. Om een schaal met descriptor te ontwikkelen, werd er een Rasch-schaalmodel gebruikt, zoals dit voor de projecten voor mediatie en fonologie en voor de ontwikkeling van de originele ERK-descriptor het geval was. Dit keer werden de data echter verzameld aan de hand van video's van de descriptor die in gebarentaal waren omgezet. Er werden voor dit doel video's voorzien in zowel Zwitsers-Duitse gebarentaal en in International Sign (IS) die gebruikt wordt door gebruikers van gebarentalen in verschillende Europese landen. Nadat de beoordelingsschaal succesvol werd getest, werden de descriptor in online vragenlijsten getoond aan respondenten. Er werd hen gevraagd om de moeilijkheid van de getoonde descriptor aan te duiden op een puntenschaal gaande van 1 (niet moeilijk) tot 4 (heel moeilijk).

De volledige dataset (N=223) werd nagekeken op descriptor die erg weinig of geen beoordelingen hadden gekregen en die werden verwijderd. Bij de volledig ingevulde beoordelingen die overbleven, werd er gekeken naar hoe groot de sample was en hoe de verdeling eruit zag. In de Zwitsers-Duitse groep ging het om 53 beoordelingen, waarbij bijna iedereen alle descriptor van de volledige set van meer dan 300 descriptor had beoordeeld. In de Europese groep hadden 37 bevroagden een subset van alle descriptor beoordeeld, wat neerkwam op een gemiddelde van 15 beoordelingen per descriptor bovenop de 53 van de Zwitsers-Duitse groep.

Zoals hierboven werd vermeld in de beknopte beschrijving van het Rasch-schaalmodel, worden descriptor accurater op het juiste niveau geplaatst als personen en items die niet in het model passen (omdat ze onwaarschijnlijk zijn) verwijderd worden uit de dataset. Deze stap werd dan ook uitgevoerd zoals in het hoofdproject.

De laatste stap bestond uit het bepalen van een slaaggrens tussen de ERK-niveaus op de schaal voor gebarentalen. Om dit proces te vereenvoudigen, werden er gekalibreerde ERK-descriptor uit 2001 gebruikt als "ankeritems" zodat de ontwikkelde schaal werd omgevormd en aangepast aan de mathematische waarden waarop de ERK-schaal berust. Meer informatie over dit proces is te vinden in de hoofdstukken over kwantitatieve validatie in "[Developing illustrative descriptors of aspects of mediation for the CEFR](#)" (North and Piccardo 2016) en "[Phonological Scale Revision Process Report](#)" (Piccardo 2016). In tegenstelling tot deze twee laatstgenoemde projecten, bleken de mathematische waarden van de "ankers" uit het ERK 2001 dit keer helaas niet betrouwbaar, zelfs niet wanneer de onstabiele ankeritems werden verwijderd. Daarom werd er een alternatieve methode voor een standaardsetting gebruikt, gebaseerd op het oordeel van deskundigen.⁵⁶

⁵⁶ De gebruikte methode was een variant op de "Bookmark Method" die wordt uitgelegd in "Relating Language Examinations to the Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment (CEFR) - A Manual" (Raad van Europa 2009).

AFRONDING

De feedback die werd ontvangen in de verschillende fasen van validatie, raadpleging en tests tussen februari 2015 en juni 2017 was heel nuttig om minder succesvolle descriptoren en schalen te signaleren en te schrappen, en om formuleringen te herzien. Het proces is gedocumenteerd in een archief dat beschikbaar is voor onderzoekers op de website van de Raad van Europa. Bij de definitieve versie van de descriptoren die zijn opgenomen in dit document is rekening gehouden met alle ontvangen feedback.

Aangezien er heel veel descriptoren zijn gevalideerd voor bepaalde niveaus van sommige schalen, vooral B2, zijn er een aantal weggelaten uit de uitgebreide versie van de illustratieve descriptoren, hoewel het succesvol gevalideerde descriptoren zijn. Ze zijn beschikbaar in bijlage 8. Op zich is deze overvloedigheid goed, want zij onderstreept de samenhang van de ijking naar niveaus, maar het is niet nodig alle betreffende descriptoren op te nemen in de definitieve illustratieve descriptorschalen van het ERK. Ze zullen in een later stadium als aanvullende descriptoren worden gepresenteerd in de aan het ERK gerelateerde descriptorbank die te vinden is op de website van de Raad van Europa.

Bijlage 7

BELANGRIJKE WIJZIGINGEN IN SPECIFIEKE DESCRIPTOREN UIT 2001

ALGEMEEN ~~LUISTER~~ MONDELING BEGRIP	
C2	Kan met gemak praktisch ~~Heeft geen moeite met het begrijpen van~~ elke vorm van gesproken of gebarentaal begrijpen, hetzij in direct contact, hetzij via de media, voortgebracht in een snel ~~moedertaal-~~ natuurlijk tempo.
GESPREK TUSSEN ~~ANDERE MENSEN~~ ~~MOEDERTAALSPREKERS~~ BEGRIJPEN	
B2+	Kan een levendig gesprek tussen ~~moedertaalsprekers/~~ gebaarders van de doeltaal volgen.
B2	Kan met enige inspanning veel volgen van wat gezegd wordt, maar vindt het vaak moeilijk om effectief deel te nemen aan een discussie met meerdere ~~moedertaalsprekers/~~ gebaarders van de doeltaal die hun taal op geen enkele wijze aanpassen.
~~LUISTEREN~~ BEGRIJPEN ALS LID VAN EEN AANWEZIG PUBLIEK	
C2	Kan specialistische voordrachten en presentaties volgen waarin ~~veel~~ spreektaal, regionaal taalgebruik en niet-vertrouwde terminologie wordt gebruikt.
ALGEMEEN LEESBEGRIP	
C2	Kan vrijwel alle vormen van ~~geschreven/~~ gebaarde teksten begrijpen ~~en kritisch interpreteren~~ , met inbegrip van abstracte, structureel complexe of zeer spreektaalige literaire en niet-literaire teksten.
MONDELINGE INTERACTIE IN HET ALGEMEEN	
B2	Kan zo vloeiend en spontaan reageren dat een normale uitwisseling en langer durende betrekkingen met ~~sprekers/~~ gebaarders van de doeltaal ~~moedertaalsprekers~~ mogelijk zijn zonder dat dit een van de partijen belast. Kan het persoonlijke belang van gebeurtenissen en ervaringen benadrukken en zienswijzen helder verantwoorden en staande houden met relevante uitleg en argumenten.
EEN ~~MOEDERTAALSPREKER~~ GESPRESKPARTNER BEGRIJPEN	
C2	Kan iedere ~~moedertaalspreker~~ gesprekspartner begrijpen, ook over abstracte en complexe onderwerpen van gespecialiseerde aard buiten het eigen vakgebied, mits in de gelegenheid om te wennen aan een ~~afwijkend accent of dialect~~ minder vertrouwde variëteit.
CONVERSATIE	
B2	Kan relaties onderhouden met ~~gebruikers van de doeltaal~~ ~~moedertaalsprekers~~ zonder hen onbedoeld te amuseren of te irriteren en zonder hen te verplichten zich anders te gedragen dan zij tegenover een andere ~~bekwame~~ ~~moedertaal~~ spreker/ ~~gebaarder~~ zouden doen.
INFORMELE DISCUSSIE (MET VRIENDEN)	
B2+	Kan een levendige discussie tussen ~~moedertaalsprekers/~~ gebaarders van de doeltaal volgen.
B2	Kan met enige inspanning veel opvangen van wat wordt gezegd in een discussie, maar vindt het soms moeilijk om effectief deel te nemen aan een discussie met verschillende ~~moedertaal~~ sprekers/ ~~gebaarders van de doeltaal~~ die hun taal op geen enkele manier aanpassen.
FORMELE DISCUSSIE (VERGADERINGEN)	
C2	Kan zich handhaven in een formele discussie over complexe zaken en daarbij uitgesproken en overtuigende argumenten geven, zonder in het nadeel te zijn ten opzichte van ~~moedertaalsprekers~~ ~~andere deelnemers~~ .
INTERVIEWEN EN GEÏNTERVIEWD WORDEN	
C2	Kan het eigen aandeel in de dialoog bijzonder goed volhouden, het gesprek structureren en ~~volledig~~ ~~moeiteloos~~ vloeiend en met kennis van zaken converseren als vragensteller of geïnterviewde, zonder enig nadeel ten opzichte van ~~moedertaalsprekers~~ ~~andere deelnemers~~ .
SOCIOLINGUIÏSTISCHE PASSENDHEID	
C2	Kan doeltreffend en natuurlijk mediëren tussen sprekers/ ~~gebaarders~~ van de doeltaal en die van ~~de eigen~~ gemeenschap van herkomst, rekening houdend met sociaal-culturele en sociolinguïstische verschillen.
C2	Begrijpt ~~volledig~~ ~~de~~ ~~praktisch~~ ~~alle~~ sociolinguïstische en sociaal-culturele implicaties van de taal die wordt gebruikt door ~~bekwame~~ ~~moedertaal~~ sprekers/ ~~gebaarders van de doeltaal~~ en kan daarop

	reageren.
B2	Kan betrekkingen onderhouden met ~~gebruikers van de doeltaal-moedertaalsprekers~~ zonder hen onbedoeld te amuseren of te irriteren en zonder hen te verplichten zich anders te gedragen dan zij tegenover een andere ~~bekwame moedertaal~~ spreker zouden doen.
GESPROKEN VLOEIENDHEID	
B2	Kan zo vloeiend en spontaan reageren dat een normale uitwisseling met ~~gebruikers van de doeltaal moedertaalsprekers~~ mogelijk is zonder dat dit voor een van de partijen belastend is.

Appendix 8

AANVULLENDE DESCRIPTOREN

De descriptoren in deze bijlage zijn ook ontwikkeld, gevalideerd en gekalibreerd in het project voor de ontwikkeling van descriptoren voor mediatie. Ze zijn niet opgenomen in de uitgebreide illustratieve descriptoren om een van drie redenen: omdat ze overbodig waren, omdat het niet mogelijk was gebleken descriptoren te ontwikkelen voor voldoende niveaus of vanwege opmerkingen in de overlegfasen. Ze zullen worden toegevoegd aan de databank met aanvullende descriptoren op de website van de Raad van Europa.

SCHALEN

TOLKEN	
Opmerking: Zoals in alle gevallen waarin mediatie tussen talen plaatsvindt, kunnen gebruikers de descriptor desgewenst aanvullen door de betreffende talen te specificeren, zoals in dit voorbeeld van een descriptor voor C2: <i>Kan een bijna volledig nauwkeurige simultane of consecutieve Franse vertolking geven van een complex, formeel discours in het Duits en daarbij de bedoeling van de spreker getrouw overbrengen, inclusief de stijl, het register en de culturele context, zonder weglatingen of toevoegingen.</i>	
C2	<p>Kan een bijna volledig nauwkeurige simultane of consecutieve vertolking geven van een complex, formeel discours en daarbij de bedoeling van de spreker getrouw overbrengen, inclusief de stijl, het register en de culturele context, zonder weglatingen of toevoegingen.</p> <p>Kan, in informele situaties, simultaan of consecutief tolken in duidelijke, vloeiende, goed gestructureerde taal, over een breed scala van algemene en specialistische onderwerpen, en daarbij de stijl, het register en de fijnere betekenissen getrouw overbrengen.</p> <p>Kan simultaan of consecutief tolken en daarbij omgaan met onvoorspelbare complicaties en naast de hoofdboodschap ook veel nuances en culturele toespelingen overbrengen, hoewel de manier van uitdrukken mogelijk niet altijd overeenkomt met de passende conventies.</p>
C1	<p>Kan vloeiend consecutief tolken over een breed scala van onderwerpen binnen de persoonlijke, academische en professionele interessesfeer en daarbij belangrijke informatie duidelijk en beknopt overbrengen.</p>
B2	<p>Kan mediëren tijdens een interview en daarbij complexe informatie overbrengen, de aandacht van beide zijden op achtergrondinformatie vestigen en indien nodig verduidelijking en vervolgvragen of -verklaringen voorstellen.</p> <p>Kan een consecutieve vertolking geven van een welkomstwoord, anekdote of presentatie in het eigen vakgebied, mits de spreker regelmatig stopt en hiervoor de tijd geeft.</p> <p>Kan consecutief tolken over onderwerpen van algemeen belang en/of onderwerpen binnen het eigen vakgebied en daarbij belangrijke uitspraken en standpunten overbrengen, mits de spreker regelmatig stopt, hiervoor de tijd geeft en zo nodig dingen verduidelijkt.</p> <p>Kan tijdens een interview tolken en gedetailleerde informatie betrouwbaar overbrengen en ondersteunende informatie verstrekken, eventueel na het zoeken naar woorden en het vragen om verduidelijking van bepaalde formuleringen.</p>
B1	<p>Kan tijdens een interview tolken en directe feitelijke informatie overbrengen, mits voorbereiding mogelijk is en de sprekers duidelijk articuleren in alledaagse taal.</p> <p>Kan informeel tolken over onderwerpen van persoonlijk of actueel belang, mits de sprekers duidelijk in standaardtaal articuleren, er om verduidelijking gevraagd kan worden of er gepauzeerd kan worden om te plannen hoe dingen moeten worden uitgedrukt.</p>

TOLKEN	
A2	<p>Kan informeel tolken in alledaagse situaties en daarbij de essentiële informatie overbrengen, mits de sprekers duidelijk articuleren in standaardtaal en om herhaling of verduidelijking gevraagd kan worden.</p> <p>Kan informeel tolken in voorspelbare, alledaagse situaties en daarbij in beide richtingen informatie overbrengen over persoonlijke behoeften, mits de sprekers helpen met formuleren.</p> <p>Kan tijdens een interview eenvoudig tolken en directe feitelijke informatie over vertrouwde onderwerpen overbrengen, als voorbereiding mogelijk is en de sprekers duidelijk articuleren. Kan op een eenvoudige manier aangeven dat iemand anders misschien kan helpen met tolken.</p>
A1	Kan met eenvoudige woorden en gebaren overbrengen welke elementaire behoeften een derde partij heeft in een bepaalde situatie.
Pre-A1	<i>Geen descriptoren beschikbaar</i>

FONOLOGISCHE BEHEERSING: KLANKHERKENNING	
C2	Kan bewust en op passende wijze relevante kenmerken van regionale en sociolinguïstische uitspraakvariëaties toepassen.
C1	Kan kenmerken van regionale en sociolinguïstische uitspraakvariëaties herkennen en de meest prominente daarvan bewust opnemen in het eigen taalgebruik.
B2	Kan veelvoorkomende woorden herkennen als ze worden gebruikt in een andere regionale variant.
B1	Kan herkennen wanneer begripsproblemen worden veroorzaakt door een regionale uitspraakvariant.

INDIVIDUELE DESCRIPTOREN

ONLINE CONVERSATIE EN DISCUSSIE	
C2	Kan met nauwkeurigheid spreektaalluitdrukkingen, humoristisch taalgebruik, idiomatische afkortingen en/of specialistische registers gebruiken om het effect van opmerkingen in een onlinediscussie te versterken.
C1	<p>Kan ideeën en meningen precies onder woorden brengen in een onlinediscussie over een complex of specialistisch onderwerp in het eigen vakgebied en op overtuigende wijze complexe redeneringen presenteren en beantwoorden.</p> <p>Kan onlineopmerkingen kritisch evalueren en negatieve reacties diplomatisch onder woorden brengen.</p>
B2+	Kan gebruikmaken van verschillende internetomgevingen om relaties aan te gaan en te onderhouden en gebruikt daarbij de taal vloeiend om ervaringen te delen en de interactie te ontwikkelen door passende vragen te stellen.
B2	<p>Kan een argument ontwikkelen in een onlinediscussie en redenen voor of tegen een bepaald standpunt aanvoeren, hoewel sommige bijdragen mogelijk herhalend lijken.</p> <p>Kan gradaties van emotie uitdrukken in persoonlijke onlineberichten, het persoonlijke belang van gebeurtenissen en ervaringen benadrukken en flexibel reageren op verdere opmerkingen.</p> <p>Kan mogelijke misverstanden in een onlinediscussie rechtzetten met een passende reactie.</p>
B1	Kan eenvoudige onlinegesprekken beginnen, gaande houden en beëindigen over onderwerpen die vertrouwd zijn, zij het met pauzes voor directe antwoorden.
A2	Kan met behulp van standaarduitdrukkingen onlineberichten plaatsen over gevoelens en activiteiten en in eenvoudige bewoordingen reageren op verdere opmerkingen om te bedanken of verontschuldigen aan te bieden.
Pre-A1	Kan online elementair sociaal contact leggen door gebruik te maken van de eenvoudigste alledaagse beleefdheidsvormen van begroeting en afscheid.

DOELGERICHTE ONLINETRANSACTIES EN -SAMENWERKING	
C1	Kan effectief omgaan met communicatieproblemen en culturele kwesties die zich voordoen tijdens coöperatieve of transactionele uitwisselingen online door het register op passende wijze aan te passen.
A2+	Kan online elementaire informatie uitwisselen met een welwillende gesprekspartner om een probleem aan te pakken of een eenvoudige gezamenlijke taak te verrichten.

EEN POSITIEVE SFEER CREËREN	
C2	<i>Geen descriptors beschikbaar: zie B2</i>
C1	<i>Geen descriptors beschikbaar: zie B2</i>
B2	<p>Kan een ondersteunende omgeving tot stand brengen voor het delen van ideeën en werkwijzen door duidelijke uitleg te geven en mensen aan te moedigen het probleem waar ze tegenaan lopen te bestuderen en te bespreken en het in verband te brengen met hun ervaring.</p> <p>Kan humor gebruiken die past bij de situatie (bijvoorbeeld een anekdote, een grappige of luchtige opmerking) om een positieve sfeer te scheppen of de aandacht te verplaatsen.</p> <p>Kan een positieve sfeer creëren en deelname stimuleren door praktische en emotionele steun te leveren.</p>
B1	Kan een positieve sfeer creëren door de manier van begroeten en verwelkomen en het stellen van vragen om belangstelling te tonen.
A2	<i>Geen descriptors beschikbaar</i>
A1	<i>Geen descriptors beschikbaar</i>

SPREKEND OF GEBAREND TEKST VERWERKEN	
C1	<p>Kan helder en vloeiend in goed gestructureerde taal de belangrijke ideeën in complexe teksten samenvatten, al dan niet in het eigen interesse- of specialisatiegebied.</p> <p>Kan in heldere, vloeiende, goed gestructureerde taal de informatie en argumenten in complexe mondelinge of schriftelijke teksten over een breed scala van algemene en specialistische onderwerpen samenvatten.</p>
B2+	Kan de impliciete meningen en bedoelingen van sprekers verduidelijken, met inbegrip van houdingen.
B1+	Kan feitelijke informatie binnen het eigen interessegebied samenvatten en becommentariëren.

SCHRIFTELIJK TEKST VERWERKEN	
B1	<p>Kan de belangrijkste punten in directe informatieve teksten over onderwerpen van persoonlijk of actueel belang schriftelijk samenvatten.</p> <p>Kan de belangrijkste punten in mondelinge of schriftelijke informatieve teksten over onderwerpen van persoonlijk of actueel belang schriftelijk samenvatten in eenvoudige bewoordingen, met behulp van een woordenboek.</p>

INFORMATIE VISUEEL WEERGEVEN	
C2	<i>Geen descriptors beschikbaar: zie B2</i>
C1	<i>Geen descriptors beschikbaar: zie B2</i>

INFORMATIE VISUEEL WEERGEVEN	
B2	<p>Kan abstracte concepten toegankelijk maken door ze visueel weer te geven (in mindmaps, tabellen, diagrammen enzovoort) en het begrip te vergroten door het verband tussen ideeën te benadrukken en uit te leggen.</p> <p>Kan informatie visueel weergeven (met grafische ordeningen zoals mindmaps, tabellen, stroomdiagrammen enzovoort) om de essentiële concepten en het verband daartussen (bijvoorbeeld probleem en oplossing, vergelijken/tegen elkaar afzetten) toegankelijker te maken.</p> <p>Kan op basis van een tekst een grafiek produceren om de belangrijkste ideeën weer te geven (een mindmap, cirkeldiagram enzovoort) om mensen te helpen de betreffende concepten te begrijpen.</p> <p>Kan de essentiële punten van abstracte concepten toegankelijker maken door informatie visueel weer te geven (in mindmaps, tabellen, stroomdiagrammen enzovoort).</p> <p>Kan een concept of een proces visueel weergeven om verbanden tussen gegevens expliciet te maken (bijvoorbeeld in stroomdiagrammen, tabellen met oorzaken en gevolgen, probleemoplossing).</p>
B1	<p>Kan de essentiële punten van een concept of de belangrijkste stappen van een ongecompliceerde procedure overbrengen door gebruik te maken van een tekening of grafische ordening.</p> <p>Kan directe informatie duidelijk weergeven met een grafische ordening (bijvoorbeeld een PowerPoint-dia waarop de situatie voor en na, de voor- en nadelen of het probleem en de oplossing tegen elkaar zijn afgezet).</p> <p>Kan een tekening of diagram maken om een eenvoudige, in hoogfrequente taal opgestelde tekst te illustreren.</p>

EEN PERSOONLIJKE REACTIE GEVEN OP CREATIEVE TEKSTEN (waaronder literaire)	
A2+	Kan eenvoudige passages selecteren die in het bijzonder goed waren in een literair werk om te gebruiken als citaten.
A2	Kan in eenvoudige zinnen uitleggen wat voor gevoel een literair werk oproept.

ANALYSE EN KRITIEK VAN CREATIEVE TEKSTEN (waaronder literaire)	
C2	Kan complexe literaire werken analyseren en daarbij de betekenissen, meningen en impliciete houdingen identificeren.
C1	Kan het effect van retorische en literaire elementen op de lezer uitleggen, bijvoorbeeld de manier waarop de auteur de stijl verandert om verschillende stemmingen weer te geven.

SAMENWERKENDE INTERACTIE MOGELIJK MAKEN	
B2+	Kan uitnodigen tot deelname, vraagstukken introduceren en bijdragen beheren met betrekking tot zaken binnen het eigen academische of professionele vakgebied.
B2+	Kan de ideeën en besluiten binnen een werkgroep bijhouden, deze bespreken met de groep en een verslaglegging aan de plenaire vergadering structureren.
B2	Kan ingrijpen om samenwerkende probleemoplossing op initiatief van iemand anders te ondersteunen.

SAMENWERKEN AAN BETEKENISVORMING	
B2+	Kan een synthese maken van de essentiële punten aan het einde van een discussie.

INTERACTIE BEHEREN	
B2+	Kan ingrijpen om problemen in een groep aan te pakken en te voorkomen dat een deelnemer wordt gemarginaliseerd.
B2	Kan heldere instructies geven om werk in duo's en kleine groepen te organiseren en deze werkzaamheden afsluiten met plenaire samenvattende verslagen.

CONCEPTUEEL TAALGEBRUIK AANMOEDIGEN	
B2+	<p>Kan prestaties op een effectieve en niet-storende manier monitoren door aantekeningen te maken en later duidelijke feedback te geven.</p> <p>Kan groepswork monitoren en daarbij aandacht vragen voor de kenmerken van goed werk en onderlinge evaluatie aanmoedigen.</p> <p>Kan discussies in een kleine groep monitoren om ervoor te zorgen dat ideeën niet alleen worden uitgewisseld, maar ook worden gebruikt om een argumentatie of vraagstelling op te bouwen.</p>
B2	Kan informatie presenteren en mensen instrueren deze onafhankelijk te gebruiken om te proberen problemen op te lossen.

PLURICULTURELE RUIMTE MOGELIJK MAKEN	
C1	<p>Kan verschillende communicatieconventies en hun effect op gespreksprocessen herkennen, de manier van spreken op basis daarvan aanpassen en helpen "regels" op te stellen om effectieve interculturele communicatie te ondersteunen.</p> <p>Kan flexibel en effectief interactie aangaan in situaties waarin interculturele kwesties moeten worden erkend en taken gezamenlijk moeten worden uitgevoerd, door gebruik te maken van het vermogen om enerzijds deel uit te maken van de groep(en) en anderzijds evenwicht en afstand te bewaren.</p>
B2+	Kan zich empathisch verplaatsen in het perspectief, de denkwijzen en de gevoelens van iemand anders om passend te kunnen reageren, zowel in woorden als in daden.
B2	<p>Kan een relatie tot stand brengen met leden van andere culturen door belangstelling en empathie te tonen door vragen te stellen, instemming uit te drukken en emotionele en praktische behoeften te herkennen.</p> <p>Kan een discussie aanmoedigen zonder dominant te zijn door begrip en waardering te uiten voor verschillende ideeën, gevoelens en standpunten en door deelnemers uit te nodigen bij te dragen en open te staan voor elkaars ideeën.</p> <p>Kan helpen een wederzijds begrip tot stand te brengen op basis van de waardering van het gebruik van directe/indirecte en expliciete/impliciete communicatie.</p>

COMMUNICATIE MOGELIJK MAKEN IN GEVOELIGE SITUATIES EN BIJ ONENIGHEID	
B2+	<p>Kan delicate situaties of onenigheden bespreekbaar maken door de essentiële kwesties die moeten worden opgelost te schetsen.</p> <p>Kan open, neutrale vragen formuleren om informatie te verkrijgen over gevoelige kwesties en mensen daarbij zo min mogelijk in verlegenheid brengen of voor het hoofd stoten.</p> <p>Kan herhalen en parafraseren om te laten zien dat tot in detail duidelijk is wat de betrokken partijen nodig hebben om tot onderlinge overeenstemming te komen.</p> <p>Kan de achtergrond van een delicate situatie of onenigheid uitleggen door de gedane uitspraken te herhalen en samen te vatten.</p> <p>Kan belangen en doelstellingen ophelderden in een onderhandeling door met open vragen een neutrale sfeer te scheppen.</p>

COMMUNICATIE MOGELIJK MAKEN IN GEVOELIGE SITUATIES EN BIJ ONENIGHEID	
	<p>Kan een onenigheid bespreekbaar maken door de oorsprong van het probleem uit te leggen, de betreffende argumentaties te beschrijven, de essentiële kwesties die moeten worden opgelost te schetsen en de punten van overeenstemming aan te wijzen.</p> <p>Kan de partijen die onenigheid hebben helpen verschillende mogelijke oplossingen te overwegen door de voor- en nadelen van elke oplossing tegen elkaar af te wegen.</p> <p>Kan het standpunt van elke partij in een onenigheid evalueren en de partijen uitnodigen een kwestie te heroverwegen door een verband te leggen tussen de eigen argumentatie en de genoemde doelstelling van de betreffende partij.</p>
B2	Kan de kernpunten van wat is overeengekomen samenvatten.

KOPPELEN AAN EERDERE KENNIS	
B2	<p>Kan mensen bewuster maken van hoe iets voortbouwt op hun bestaande kennis door visuele weergaven te leveren en toe te lichten (bijvoorbeeld (stroom)diagrammen, grafieken, tabellen).</p> <p>Kan duidelijk uitleggen hoe iets wat zal worden geïntroduceerd voortbouwt op wat mensen waarschijnlijk al weten.</p>

GECOMPLICEERDE INFORMATIE OPSPLITSEN	
C1	Kan een complexe kwestie begrijpelijker maken door de opeenvolgende stappen van de redenering te reconstrueren en de belangrijkste punten te recapituleren.

TAAL AANPASSEN	
C1	Kan informatie in een complexe schriftelijke tekst (bijvoorbeeld een wetenschappelijk artikel) toegankelijker maken door de inhoud in een ander genre en register te presenteren.
B2+	<p>Kan articulatie, nadruk in de zin, intonatie, snelheid en volume aanpassen om inhoud te structureren, belangrijke aspecten uit te lichten en overgangen van het ene naar het andere onderwerp te markeren.</p> <p>Kan moeilijke concepten in een complexe mondelinge of schriftelijke tekst begrijpelijker maken door te parafaseren.</p>
B1+	Kan parafaseren om de inhoud van een mondelinge of schriftelijke tekst over een vertrouwd onderwerp in een vereenvoudigde, concretere vorm uit te leggen.

TEKST MET HOGE INFORMATIEDICHTHEID TOELICHTEN	
B2	Kan het begrip van niet-vertrouwde taal in een tekst ondersteunen door extra voorbeelden te geven die vergelijkbare taal bevatten.

TEKST STROOMLIJNEN	
C1	Kan een complexe brontekst herschrijven om deze te reorganiseren en zo meer nadruk te leggen op de punten die het meest relevant zijn voor de doelgroep.

TEKST STROOMLIJNEN	
B2	Kan de relevante informatie distilleren uit verschillende delen van de brontekst om de ontvanger te helpen de essentiële punten te begrijpen.
	Kan informatie distilleren uit verschillende delen van de brontekst om tegengestelde informatie en argumenten daarin toegankelijk te maken.
	Kan herhaling en afdwalingen uit een tekst verwijderen om de essentiële boodschap toegankelijk te maken.

VOORTBOUWEN OP PLURICULTUREEL REPERTOIRE	
C2	Kan, zowel in rechtstreeks contact als schriftelijk, effectief gebruikmaken van een grote verscheidenheid aan verfijnde communicatiestrategieën om opdracht te geven, te argumenteren, te overtuigen, te ontmoedigen, te onderhandelen, te adviseren en op cultureel gepaste wijze empathie te tonen.
B2+	Kan gebruikmaken van het eigen bewustzijn van overeenkomsten en verschillen tussen culturen voor succesvolle interculturele communicatie, zowel in het persoonlijke als in het professionele domein.
	Kan op passende wijze communiceren en daarbij de belangrijkste verbale en non-verbale conventies en rituelen in acht nemen die passend zijn in de betreffende context en omgaan met de meeste moeilijkheden die zich voordoen.
B2	Kan culturele stereotypen herkennen - positief en discriminerend - en beschrijven hoe die van invloed zijn op het eigen gedrag of dat van anderen.
	Kan het evenwicht in het afstemmingsproces tussen culturele aanpassing en behoud van de eigen cultuur/culturen analyseren en uitleggen.
	Kan het gedrag en verbale uitdrukkingwijze aanpassen aan nieuwe culturele omgevingen en gedrag dat als onbeleefd wordt gezien vermijden. Kan de eigen interpretatie van cultureel specifieke meningen, gebruiken, overtuigingen en waarden uitleggen en overeenkomsten en verschillen tussen de eigen cultuur/culturen en andere culturen aanwijzen.
B2	Kan culturele verschillen becommentariëren en ze diepgaand vergelijken met eigen ervaringen en tradities.
	Kan effectief interactie aangaan in een situatie waarin interculturele kwesties moeten worden erkend om gezamenlijk een taak te volbrengen.
	Kan informeren naar relevante culturele normen en gebruiken tijdens de samenwerking in een interculturele ontmoeting en de verkregen kennis vervolgens direct toepassen in de korte tijd die beschikbaar is.

MEERTALIG BEGRIP	
A2	Kan gebruikmaken van eenvoudig te herkennen woordenschat (bijvoorbeeld internationale uitdrukkingen, woorden met gemeenschappelijke wortels in <i>verschillende talen</i> , zoals “bank” of “muziek”) om een hypothese te vormen over de betekenis van een tekst.

VOORTBOUWEN OP MEERTALIG REPERTOIRE	
C2	Kan metaforen en andere beeldspraak lenen uit <i>andere talen in het eigen meertalige repertoire</i> , om een retorisch effect te bereiken, en deze daarvoor zo nodig toelichten, herformuleren en uitleggen.
C1	Kan een grap vertellen uit <i>een andere taal</i> en de clou in de oorspronkelijke taal laten omdat de grap daarvan afhankelijk is, en de grap vervolgens uitleggen aan ontvangers die hem niet hebben begrepen.

VOORTBOUWEN OP MEERTALIG REPERTOIRE	
B2	<p>Kan een gesprek volgen dat wordt gevoerd in <u>een taal of talen die begrijpelijk is/zijn</u> en de eigen bijdrage uitdrukken in <u>een taal die wordt begrepen door een of meer van de gesprekspartners</u>. Kan het begrip en de ontwikkeling van ideeën ondersteunen in meertalig groepswork waarbij de deelnemers <u>verschillende talen in het eigen meertalige repertoire</u> flexibel gebruiken.</p> <p>Kan interactie beheren in <u>twee of meer talen in het eigen meertalige repertoire</u> om een discussie of taak gaande te houden en mensen aanmoedigen hun talen flexibel te gebruiken.</p> <p>Kan een meertalige groep betrekken bij een activiteit en bijdragen in verschillende talen aanmoedigen door een verhaal/incident te vertellen in <u>een taal in het eigen meertalige repertoire</u> en het dan uit te leggen in een <u>andere taal</u>.</p> <p>Kan een uitdrukking uit <u>een andere taal in het eigen meertalige repertoire</u> voor een concept waarvoor zo'n geschikte uitdrukking niet lijkt te bestaan, gebruiken en zo nodig uitleggen in <u>de taal die wordt gesproken</u>.</p>
B1	<p>Kan een passend woord uit <u>een andere taal die de gesprekspartner spreekt</u>, gebruiken als een geschikte uitdrukking in <u>de taal die wordt gesproken</u> niet te binnen schiet.</p>

COMPETENTIES VOOR GEBARENTAAL

GEBARENTAALREPERTOIRE	
C2	Kan een fenomeen, bv. een UFO, op een creatieve, abstracte manier beschrijven.
C1	Kan originele, artistieke gebaren maken, die het bestaande repertoire overstijgen.
B2+	<p>Kan verschillende aspecten van objecten en gebeurtenissen met precisie beschrijven.</p> <p>Kan exact de consequenties van een beslissing uitleggen.</p>
B2	<p>Kan indirecte boodschappen met gebaren overbrengen (indirecte vragen, verzoeken, wensen en eisen).</p> <p>Kan een voorstel samenvatten (bv. een voorstel waarover gestemd moet worden) en het eenvoudig hertalen in relevante gebaren.</p> <p>Kan de eigen wil duidelijk en precies uitdrukken, ondanks eventuele beperkingen in het repertoire.</p> <p>Kan gebaren zowel manueel als niet-manueel omzetten.</p>
B1+	<p>Kan mensen en voorwerpen karakteriseren op basis van vergelijking.</p> <p>Kent specifieke uitdrukkingen in gebarentaal die verband houden met de gebarentaalcultuur.</p> <p>Kan de voor- en nadelen van een onderwerp bespreken.</p>
B1	<p>Kan het gedrag van levende wezens (mensen, dieren) imiteren door <i>constructed action</i>.</p> <p>Kan aan de hand van eenvoudige zinnen bezochte plaatsen beschrijven (bv. op vakantie).</p> <p>Kan begrippen omschrijven waarvan de exacte gebaren niet gekend zijn.</p>
A2+	Kan iets begrijpelijk uitleggen.
A2	<p>Kan, ondanks een beperkt repertoire, een eenvoudige tekst in gebarentaal begrijpen.</p> <p>Kan dieren aanduiden door middel van lexicale gebaren.</p> <p>Kan nieuwe gebaren, bv. voor personen of kleuren, correct gebruiken.</p>
A1	<p>Kan alledaagse uitdrukkingen begrijpen in een dialoog (bv. begroetingen of bedankingen).</p> <p>Kan de lexicale gebaren begrijpen voor maanden, dagen, getallen en tijden.</p> <p>Kan begroetingen in gebarentaal begrijpen.</p> <p>Kan gelexicaliseerde gebaren voor dieren begrijpen.</p> <p>Kan eenvoudige instructies, toelichtingen en motiveringen volgen.</p> <p>Kan eenvoudige mondgebaren gebruiken die passen bij de context.</p>

DIAGRAMMATISCHE NAUWKEURIGHEID	
C1	Kan aangeven hoe voorwerpen/levende wezens bewegen (bv. de manier waarop dieren stappen).
B2+	Kan vergelijkingen uitdrukken (hetzelfde als..., anders dan...).
B1+	Kan het meervoud vormen met gebaren.
B1	Kan ontkenning op verschillende manieren uitdrukken.
A1	Kan eenvoudige verklaringen begrijpen.

SOCIOLINGUISTISCHE TREFZEKERHEID EN CULTUREEL REPERTOIRE	
C1	Kan een verklaring toewijzen aan een sociocultureel register. Kan aanduidingen van belangrijke wetten, instellingen en dovenorganisaties begrijpen (bv. WFDYS, EFSLI).
B2+	Kan de plaatselijke socioculturele gewoontes en regels uitleggen, bv. welke procedure is gevolgd bij verkiezingen. Kan mensen aanduiden die belangrijk zijn voor de dovengemeenschap en voor gebarentaal (zowel regionaal als internationaal). Kan (indirect) verwijzen naar belangrijke data, personen en instanties in het eigen land.
B1+	Kan discreet verwijzen naar personen die aanwezig zijn, bv. door gebruik te maken van kleinere tekenruimte of door een hand voor de wijsvinger te houden, waardoor niet expliciet duidelijk is naar wie wordt gewezen. Kan aangeven welke instanties, wetten en regels belangrijk zijn voor de gebarentaal in het eigen land.
B1	Kent de namen van de relevante overheidsdepartementen en politieke partijen in het eigen land. Kent de organisaties die voor doven het meeste belangrijk zijn (bv. de nationale raad voor doven, dovenverenigingen). Kent de gebarentaalsituatie in het eigen land, bv. voor Zwitserland: 3 gebarentalen; 5 dialecten van de Zwitsers-Duitse gebarentaal (DSGS).

TEKSTSTRUCTUUR IN GEBARENTAAL	
B2+	Kan een verhaal van begin tot eind vertellen, zonder er delen uit weg te laten. Kan een logische volgorde aanhouden bij het beschrijven van zaken in een ruimte (bv. grote onbeweeglijke voorwerpen vóór kleinere onbeweeglijke voorwerpen, bewegende voorwerpen na statische voorwerpen).
B2	Kan een tekst voortbrengen waarin een duidelijke opbouw zit. Kan de plot van bijvoorbeeld een film, een beeldverhaal of een vertelling beschrijven. Kan op een gepaste manier een juiste hoeveelheid informatie geven en de minder belangrijke informatie terzijde laten. Kan gebaren vloeiend met elkaar verbinden tot een korte, samenhangende tekst. Kan de meningen van anderen tegenover elkaar plaatsen en verantwoorden.
B1+	Kan persoonlijke ervaringen als een voorbeeld gebruiken om een argument kracht bij te zetten.
B1	Kan de zichtbare kenmerken in de juiste volgorde opsommen bij het beschrijven van een persoon, een personage of een dier (bv. van kop tot teen). Kan de belangrijkste vragen over een tekst duidelijk beantwoorden.

OMGEVING EN PERSPECTIEVEN	
C2+	Kan verschillende vormen en technieken van gebaren op een artistieke manier toepassen.
C1	Kan gebeurtenissen in verband brengen met de specifieke gevoelens die ze in de onmiddellijke omgeving oproepen (bv. een gevoel van geluk bij zonsopgang).
B2	Kan mensen overtuigen, bv. om zich in te schrijven voor een evenement.

B1+	Kan de materiële randvoorwaarden creëren om tot een tekst te komen (de juiste verlichting, achtergrond, sfeer in de ruimte).
A2	Kan emoties overbrengen met niet-manuele elementen.

TAALBEWUSTZIJN EN INTERPRETATIE	
C2	<p>Kan verschillende soorten van rechtvaardiging onderscheiden en beoordelen, bv. logische rechtvaardiging, morele rechtvaardiging, pragmatische rechtvaardiging.</p> <p>Kan herkennen wanneer een gebruiker van gebarentaal bepaalde aspecten van een onderwerp sterker aanzet om een bepaald effect te bereiken.</p> <p>Kan artistieke voorstellingen van gedachten en gevoelens begrijpen.</p>
C1	<p>Kan de specifieke woordenschat die bij een thema hoort oppikken uit de context.</p> <p>Kan de hoofdgedachten halen uit een complexe tekst, ook al worden niet alle details in de tekst even goed begrepen.</p> <p>Kan beoordelen of een tekst de nodige spanningselementen bevat om meegenomen te worden in wat gebeurt.</p> <p>Kan de stilistische verfijning van teksten beoordelen.</p> <p>Kan de inhoud en het beoogde emotionele effect van een tekst begrijpen en uitleggen.</p>
B2+	<p>Kan feiten en meningen van elkaar onderscheiden.</p> <p>Kan uitleggen waarom een tekst aangrijpend is.</p>
B2	<p>Kan een person of een personage herkennen op basis van de persoonlijkheidskenmerken of het gedrag die de gebaarder uitbeeldt (bv. dat een timide persoon de neiging heeft om weg te kijken, dat een extravert persoon naar je toe komt en 'hallo' zegt).</p> <p>Kan een onderscheid maken tussen de meningen van anderen en de persoonlijke mening van de maker van een tekst.</p> <p>Kan belangrijke informatie uit een rapport halen en die informatie in chronologische volgorde plaatsen.</p>
B1+	<p>Kan de mening van een gesprekspartner over een onderwerp begrijpen en verwoorden.</p> <p>Kan een eigen mening vormen over een tekst.</p>

VERWERKINGSSNELHEID	
C2	Kan snel relevante informatie uit een langere teksten in gebarentaal halen.

Bijlage 9

BRONNEN VOOR NIEUWE DESCRIPTOREN

- Abbe A., Gulick L. M. V. and Herman J. L. (2007), *Cross-cultural competence in army leaders: a conceptual and empirical foundation*, United States Army Research Institute for the Behavioral and Social Sciences, Arlington, VA, te raadplegen op: www.dtic.mil/docs/citations/ADA476072, geraadpleegd op 9 september 2019.
- Alberta Teachers of English as a Second Language (2005), *Section 7. Intercultural Communicative Competence. ATESL Adult ESL Curriculum Framework*, Alberta Teachers of English as a Second Language, Figure 2, Adapted Intercultural Knowledge and Skills Strand of the Massachusetts Curriculum Framework, te raadplegen op www.atesl.ca/resources/resource-library/, geraadpleegd op 9 september 2019.
- Alexander R. (2008), "Culture, dialogue and learning: an emerging pedagogy", in Mercer N. and S. Hodgkinson (eds), *Exploring talk in schools*, Sage, London, p. 91-114.
- ALTE Can Do Statements 2001, Appendix D in the CEFR 2001, te raadplegen op www.coe.int/en/web/common-european-framework-reference-languages, geraadpleegd op 9 september 2019.
- Association of American Colleges and Universities, *Intercultural Competence and Knowledge Value Rubric*, te raadplegen op www.aacu.org/value/rubrics/intercultural-knowledge, geraadpleegd op 9 september 2019.
- Barrett M. (2013), "Intercultural competence: a distinctive hallmark of interculturalism?", in Barrett M. (ed.), *Interculturalism and multiculturalism: similarities and differences*, Council of Europe Publishing, Strasbourg, p. 147-68.
- Barrett M. (2014), "Competences for democratic culture and intercultural dialogue (CDCID)", 3rd meeting of the Ad hoc group of experts, Strasbourg, Council of Europe, 16 and 17 June, Phase One of CDCID: Collation of Existing Competence Schemes, CDCID 3/2014 - Doc.4.0.
- Barrett M. et al. (2014), *Developing intercultural competence through education*, Pestalozzi Series No. 3, Council of Europe Publishing, Strasbourg, te raadplegen op <https://rm.coe.int/16808ce258>, geraadpleegd op 9 september 2019.
- Beacco J.-C., Porquier R. and Bouquet S. (2004), *Niveau B2 pour le français : Un référentiel*, Didier, Paris.
- Beacco J.-C. et al. (2006), *Niveau A1.1 pour le français/référentiel DILF livre*, Didier, Paris.
- BULATS Summary of typical candidate abilities (global scale), te raadplegen op www.englishtest.it/wp-content/uploads/2015/05/Cambridge_English_BULATS_Sample_Certificate.pdf, geraadpleegd op 9 september 2019.
- Byram M. (1997), *Teaching and Assessing Intercultural Communicative Competence*, Multilingual Matters, Clevedon, Somerset.
- Cambridge Assessment Scales for Speaking: zie www.cambridgeenglish.org/exams-and-tests/cambridge-english-scale/, geraadpleegd op 9 september 2019.
- Cambridge Common Scale for Writing: Overall Writing Scales, available in, for example *Cambridge English Business Certificates. Handbook for teachers for exams from 2016*, beschikbaar via www.cambridgeenglish.org/images/business-english-certificates-handbook-for-teachers.pdf, geraadpleegd op 9 september 2019.
- Cambridge Overall Speaking Scales.
- Cambridge Overall Writing Scales.
- CARAP/FREPA, *A Framework of Reference for Pluralistic Approaches to Languages and Cultures*, te raadplegen op <http://carap.ecml.at>, geraadpleegd op 9 september 2019.

- CEFR-J project for Japanese secondary school learners of English, 2011: for an update, zie <http://events.cambridgeenglish.org/alte-2014/docs/presentations/alte2014-masashi-negishi.pdf>, geraadpleegd op 9 september 2019; zie ook Negishi, Takada and Tono (2013).
- Center for Applied Linguistics, Washington DC: Descriptors from translation collected in 1992 and included in the bank of descriptors for the CEFR descriptor research, but never used.
- Center für berufsbezogenen Sprachen, das Sprachen-Kompetenzzentrum der Sektion Berufsbildung des BMBF, Vienna.
- CERCLES Portfolio descriptors, included in Lenz P. and Schneider G. (2004), "A bank of descriptors for self-assessment in European Language", te raadplegen op www.coe.int/en/web/common-european-framework-reference-languages/bank-of-supplementary-descriptors, geraadpleegd op 9 september 2019.
- Common European Framework of Reference for Sign Languages: development of descriptors for Swiss-German Sign Language. Swiss National Science Foundation research project. ZHAW: Zurich University of Applied Sciences, School of Applied Linguistics, Institute of Language Competence.
- Corcoll López C. and González-Davies M. (2016), "Switching codes in the plurilingual classroom", *ELT Journal* No. 70, 1 January 2016, p. 67-77.
- Council of Europe, *Autobiography of intercultural encounters*, te raadplegen op www.coe.int/lang-autobiography, geraadpleegd op 9 september 2019.
- Creese A. and Blackledge A. (2010), "Translanguaging in the bilingual classroom: a pedagogy for learning and teaching?", *Modern Language Journal* Vol. 94, No. 1, p. 103-15.
- Dunbar S. (1992), "Integrating language and content: a case study", *TESL Canada Journal* Vol. 10, No. 1, p. 62-70.
- Eaquals (2008), *Eaquals can do SIP: Eaquals/ALTE Portfolio Descriptor revision*, te raadplegen op www.coe.int/en/web/common-european-framework-reference-languages/bank-of-supplementary-descriptors, geraadpleegd op 9 september 2019.
- ELTDU (1976), "Stages of attainment scale", English Language Development Unit, Oxford University Press, Oxford.
- Eurocentres adaptation of ELTDU scale: zie www.eurocentres.com, geraadpleegd op 9 september 2019.
- European Language Portfolio Serial No. 1 (Prototype based closely on CEFR/Swiss project descriptors), see: www.coe.int/en/web/portfolio, geraadpleegd op 9 september 2019.
- European Profiling Grid, EPG Project, te raadplegen op www.epg-project.eu, geraadpleegd op 9 september 2019.
- Fantini A. and Tirmizi A. (2006), "Exploring and assessing intercultural competence", World Learning Publications, Paper 1, http://digitalcollections.sit.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1001&context=worldlearning_publications, geraadpleegd op 17 juli 2018.
- Federal Bureau of Investigation, Washington DC: Descriptors from translation collected in 1992 and included in the bank of descriptors for the CEFR descriptor research, but never used.
- Frau-Meigs D. (2007), "General Rapporteur's report on the workshop on 'Media literacy and human rights: education for sustainable democratic societies'", Graz, Austria, 5 to 7 December 2007.
- GCSE: UK General Certificate of Secondary Education, assessment criteria for English.
- Glaboniat M. et al. (2005), *Profile deutsch A1 - C2. Lernzielbestimmungen, Kannbeschreibungen, Kommunikative Mittel*, Langenscheidt, Munich.
- Gollob R., Krapf P. and Weidinger W. (eds) (2010), *Educating for democracy: background materials on democratic citizenship and human rights education for teachers*, Council of Europe Publishing, Strasbourg, te raadplegen op <https://rm.coe.int/16802f727b>, geraadpleegd op 9 september 2019.
- Green A. (2012a), *Language functions revisited: theoretical and empirical bases for language construct definition across the ability range*, English Profile Studies, Volume 2, UCLES/Cambridge University Press, Cambridge.

- Green A. (2012b), "Performance conditions added to descriptors", Appendix to *Language functions revisited: theoretical and empirical bases for language construct definition across the ability range*. English Profile Studies, Volume 2, UCLES/Cambridge University Press, Cambridge.
- Grindal K. (1997), *EDC: Basic Concepts and Core Competences: The approach in Norway*, Council of Europe Publishing, Strasbourg.
- GSE (Global Scale of English: Pearson), te raadplegen op www.english.com/gse, geraadpleegd op 9 september 2019.
- Hardman F. (2008), "Teachers' use of feedback in whole-class and group-based talk", in Mercer N. and Hodgkinson S. (eds), *Exploring Talk in Schools*, Sage, London, p. 131-50.
- HarmoS: EDK (Schweizerischer Konferenz der Kantonalen Erziehungsdirektoren) (2008), Projekt Bildungsstandards HarmoS: Vorschläge für Basisstandards Fremdsprachen, te raadplegen op www.edk.ch/dyn/11659.php, geraadpleegd op 9 september 2019.
- Himmelmann G. (2003), *Zukunft, Fachidentität und Standards der politischen Bildung*, Institut für Sozialwissenschaften, TU Braunschweig, Braunschweig [unpublished, summarised in Byram, 2008, *From Foreign Language Education to Education for Intercultural Citizenship*. Toronto: Multilingual Matters.]
- Hodel H., Pädagogischer Hochschule Luzern: Descriptors for Literature 2007. Descriptors for Literature 2013 (Personal communication: work in progress in HarmoS-related national project on objectives for school years).
- Huber J., Mompoin-Gaillard P. and Lázár I. (eds) (2014), *TASKs for democracy: developing competences for sustainable democratic societies*, Council of Europe Publishing, Strasbourg.
- INCA Project (2004), Intercultural Competence Assessment, INCA Assessor Manual, te raadplegen op ec.europa.eu/migrant-integration/librarydoc/the-inca-project-intercultural-competence-assessment, geraadpleegd op 9 september 2019.
- Interagency Language Roundtable, Scale of Proficiency, te raadplegen op www.govtilr.org, geraadpleegd op 9 september 2019.
- Jørgensen J. N. et al. (2011), "Polylinguaging in superdiversity", *Diversities* Vol. 13, No. 2, p. 22-37, te raadplegen op www.unesco.org/shs/diversities/vol13/issue2/art2, geraadpleegd op 9 september 2019.
- Karwacka-Vögele K. (2012), "Towards indicators for intercultural understanding", in Huber J. (ed.), *Intercultural competence for all: preparation for living in a heterogeneous world*, Council of Europe Publishing, Strasbourg, p. 51-60.
- King J. and Chetty R. (2014), "Codeswitching: linguistic and literacy understanding of teaching dilemmas in multilingual classrooms", *Linguistics and Education* Vol. 25, p. 40-50.
- Koch L. [co-author of Swiss ELP 2000 (CH-2000)], Proposed additional descriptors for reading in a secondary school context (unpublished).
- Lázár I. et al. (eds), *Developing and assessing intercultural communicative competence. A guide for language teachers and teacher educators*, Council of Europe Publishing, Strasbourg/Graz, te raadplegen op http://archive.ecml.at/mtp2/publications/B1_ICCinTE_E_internet.pdf, geraadpleegd op 9 september 2019.
- Lenz P. and Berthele R. (2010), "Assessment in plurilingual and intercultural education", Satellite Study No. 2 accompanying Beacco J.-C. et al. (2016a), *Guide for the development and implementation of curricula for plurilingual and intercultural education*, Language Policy Unit, Council of Europe, Strasbourg, te raadplegen op <https://rm.coe.int/16805a1e55>, geraadpleegd op 9 september 2019.56F56F⁵⁷
- Lewis G., Jones B. and Baker C. (2012), "Translanguaging: developing its conceptualisation and contextualisation", *Educational Research and Evaluation* Vol. 18, No. 7, p. 655-70.

---

⁵⁷ The document was prepared for the Policy Forum "The right of learners to quality and equity in education - The role of linguistic and intercultural competence", which took place in Geneva, Switzerland from 2 to 4 November 2010.

- LICI Project, *Handbook: language in content instruction*, te raadplegen op www.yumpu.com/en/document/view/17817415/language-in-content-instruction-lici-project, geraadpleegd op 9 september 2019.
- Lingualevel/IEF (Swiss) project for 13-15 year olds, 2009, te raadplegen op www.lingualevel.ch, geraadpleegd op 9 september 2019.
- Lüdi G. (2014), "Dynamics and management of linguistic diversity in companies and institutes of higher educations: results from the DYLAN project", in Gromes P. and Hu A. (eds), *Plurilingual Education: policies - practices - language development*, Studies on Linguistic Diversity 3, John Benjamins, Hamburg, p. 113-18.
- Mercer N. and Dawes L. (2008), "The value of exploratory talk", in Mercer N. and Hodgkinson S. (eds), *Exploring Talk in Schools*, Sage, London, p. 55-72.
- MIRIADI Project, Skills reference data on multilingual communication in intercomprehension, te raadplegen op www.miriadi.net/en/printpdf/book/export/html/746, geraadpleegd op 9 september 2019.
- National Institute for Dispute Resolution (1995), "Performance-based assessment: a methodology, for use in selecting, training and evaluating mediators", Washington DC, te raadplegen op www.convenor.com/uploads/2/3/4/8/23485882/method.pdf, geraadpleegd op 9 september 2019.
- Negishi M., Takada T. and Tono Y. (2013), "A progress report on the development of the CEFR-J", in Galaczi E. D. and Weir C. J. (2013) (eds), *Exploring Language Frameworks: proceedings of the ALTE Kraków Conference, July 2011*, Studies in Language Testing Series No. 36, Cambridge University Press, Cambridge, p. 135-63.
- Neuner G. (2012), "The dimensions of intercultural education", in Huber J. (ed.), *Intercultural Competence for All: preparation for living in a heterogeneous world*, Pestalozzi Series No. 2, Council of Europe Publishing, Strasbourg, p. 11-49, te raadplegen op <https://rm.coe.int/16808ce20c>, geraadpleegd op 9 september 2019.
- Newby D. et al. (2006), "European Portfolio for Student Teachers of Languages", EPOSTL, European Centre for Modern Languages, Council of Europe Publishing, Strasbourg, te raadplegen op www.ecml.at/tabid/277/PublicationID/16/Default.aspx, geraadpleegd op 9 september 2019.
- North-South Centre of the Council of Europe (2012), "Global education guidelines. A handbook for educators to understand and implement global education", North-South Centre of the Council of Europe, Lisbon, te raadplegen op <https://rm.coe.int/168070eb85>, geraadpleegd op 9 september 2019.
- Oatley K. (1994), "A taxonomy of the emotions of literary response and a theory of identification in fictional narrative", *Poetics* Vol. 23, p. 53-74.
- OECD (2005), "The definition and selection of key competencies. Executive summary", Organisation for Economic Co-operation and Development/DeSeCo, Paris, te raadplegen op www.oecd.org/pisa/35070367.pdf, geraadpleegd op 9 september 2019.
- Pierce K. M. and Gilles C. (2008), "From exploratory talk to critical conversations", Mercer N. and Hodgkinson S. (eds), *Exploring Talk in Schools*, Sage, London, p. 37-54.
- Thompson S., Hillman K. and De Bortoli L. (2013), *A Teacher's Guide to PISA Reading Literacy*, ACER, Melbourne, te raadplegen op www.acer.org/files/PISA_Thematic_Report_-_Reading_-_web.pdf, geraadpleegd op 9 september 2019.
- Purves A. C. (1971), "The evaluation of learning in literature", in Bloom B. S., Hastings J. T. and G. F Madaus (eds), *Handbook of Formative and Summative Evaluation of Student Learning*, McGraw-Hill, New York, p. 699-766.
- Research Centre for Language Teaching, Testing and Assessment, National and Kapodistrian University of Athens, Mediation descriptors related to the mediation tasks in the Greek KPG examinations.
- Schneider G., North B. and Koch L. (2000), *A European Language Portfolio*, Berner Lehrmittel und Medienverlag, Berne.
- Takala S. (unpublished), AMMKIA: Finnish Project.
- Trim J. L. M., "C1 Level Can Do Specifications for Profile Deutsch", Appendix A, in Green A. (2012) *Language functions revisited: theoretical and empirical bases for language construct definition across the ability range*, English Profile Studies, Volume 2, UCLES/Cambridge University Press, Cambridge.

- Tuning Educational Structures in Europe (n.d.-a), *Approaches to teaching, learning and assessment in competences based degree programmes*, te raadplegen op <http://tuningacademy.org/?lang=en>, geraadpleegd op 9 september 2019.
- Tuning Educational Structures in Europe (n.d.-b), *Generic competences*, te raadplegen op <http://tuningacademy.org/?lang=en>, geraadpleegd op 9 september 2019.
- Tuning Educational Structures in Europe (n.d.-c), *Education - Specific competences*, te raadplegen op <http://tuningacademy.org/?lang=en>, geraadpleegd op 9 september 2019.
- Vacca J. S. (2008), "Using scaffolding techniques to teach a social studies lesson about Buddha to sixth graders", *Journal of Adolescent and Adult Literacy* Vol. 51, No. 8, p. 652-8.
- Vollmer H. and Thürmann E. (2016), "Language sensitive teaching of so-called non-language subjects: a checklist", in Beacco J.-C. et al. (eds), *A Handbook for Curriculum Development and Teacher Training - the language dimension in all subjects*, Council of Europe Publishing, Strasbourg.57F57F⁵⁸
- Walqui A. (2006), "Scaffolding instruction for English language learners: a conceptual framework", *International Journal of Bilingual Education and Bilingualism* Vol. 9, No. 2, p. 159-80.
- Webb N. (2009), "The teacher's role in promoting collaborative dialogue in the classroom", *British Journal of Educational Psychology* Vol. 78, No. 1, p. 1-28.
- Zwiers J. (2008), *Building Academic Language*, Jossey-Bass, San Francisco.

---

⁵⁸An extended version of this checklist has been published in German: Thürmann, Eike and Vollmer, Helmut Johannes (2012), "Schulsprache und Sprachsensibler Fachunterricht: Eine Checkliste mit Erläuterungen", in Röhner C. and Hövelbrinks B. (eds), *Fachbezogene Sprachförderung in Deutsch als Zweitsprache*, Juventa, Weinheim, p. 212-33.

Appendix 10

ONLINE BRONNEN

- ALTE (2011), "Manual for language test development and examining - For use with the CEFR", Language Policy Division, Council of Europe, Strasbourg, raadpleegbaar op <https://rm.coe.int/1680667a2b>, geraadpleegd op 9 september 2019.
- Bank of supplementary descriptors, raadpleegbaar op www.coe.int/en/web/common-european-framework-reference-languages/bank-of-supplementary-descriptors, geraadpleegd op 9 september 2019.
- Barrett M. et al. (2018), *Reference framework of competences for democratic culture*, Council of Europe Publishing, Strasbourg, raadpleegbaar op www.coe.int/competences, geraadpleegd op 9 september 2019.
- Beacco J.-C. et al. (2016a), *Guide for the development and implementation of curricula for plurilingual and intercultural education*, Council of Europe Publishing, Strasbourg, raadpleegbaar op <https://rm.coe.int/16806ae621>, geraadpleegd op 9 september 2019.
- Beacco J.-C. et al. (2016b), *A Handbook for Curriculum Development and Teacher Training: the language dimension in all subjects*, Council of Europe Publishing, Strasbourg, raadpleegbaar op <https://rm.coe.int/16806af387>, geraadpleegd op 9 september 2019.
- Beacco J.-C. and Byram M. (2007), *From Linguistic Diversity to Plurilingual Education: guide for the development of language education policies in Europe*, Language Policy Division, Council of Europe, raadpleegbaar op <https://rm.coe.int/16802fc1c4>, geraadpleegd op 9 september 2019.
- CEFR QualiMatrix, A quality assurance matrix for CEFR use, raadpleegbaar op www.ecml.at/CEFRqualitymatrix, geraadpleegd op 9 september 2019.
- CEFRTrain (Common European Framework of Reference for Languages in Teacher Training): www.helsinki.fi/project/ceftrain/index.php.35.html, geraadpleegd op 9 september 2019.
- Competences for Democratic Culture*: raadpleegbaar op www.coe.int/competences, geraadpleegd op 9 september 2019.
- Coste D. and Cavalli M. (2015) *Education, Mobility, Otherness - the mediation functions of schools*, Language Policy Unit, Council of Europe, Strasbourg, raadpleegbaar op <https://rm.coe.int/16807367ee>, geraadpleegd op 9 september 2019.
- Committee of Ministers, Recommendation CM/Rec(2008)7 on the use of the Council of Europe's Common European Framework of Reference for Languages (CEFR) and the promotion of plurilingualism, raadpleegbaar op https://search.coe.int/cm/Pages/result_details.aspx?ObjectId=09000016805d2fb1, geraadpleegd op 9 september 2019.
- Committee of Ministers, recommendations on language and language learning: raadpleegbaar op www.coe.int/en/web/common-european-framework-reference-languages/recommendations, geraadpleegd op 9 september 2019.
- Council of Europe (2001), *Common European Framework of Reference for Languages: Learning, teaching, assessment*, Cambridge University Press, Cambridge, raadpleegbaar op <https://rm.coe.int/1680459f97>, geraadpleegd op 9 september 2019.
- Council of Europe (2009a), *Relating Language Examinations to the Common European Framework of Reference for Languages: Learning, teaching, assessment (CEFR) - a manual*, Language Policy Division, Council of Europe, Strasbourg, raadpleegbaar op <https://rm.coe.int/1680667a2d>, geraadpleegd op 9 september 2019.
- Council of Europe (2009b), *Autobiography of Intercultural Encounters*, raadpleegbaar op www.coe.int/t/dg4/autobiography/default_en.asp, geraadpleegd op 9 september 2019.

- Council of Europe (2018), *Reference framework of competences for democratic culture*, Council of Europe Publishing, Strasbourg, raadpleegbaar op www.coe.int/competences, geraadpleegd op 9 september 2019.
- Council of Europe, Official texts and guidelines relating to linguistic integration of adult migrants: raadpleegbaar op www.coe.int/en/web/lang-migrants/officials-texts-and-guidelines, geraadpleegd op 9 september 2019.
- Eaquals “Practical resources for language teaching”, raadpleegbaar op www.eaquals.org/our-expertise/cefr/our-work-practical-resources-for-language-teaching/, geraadpleegd op 9 september 2019.
- European Centre for Modern Languages of the Council of Europe: see www.ecml.at, geraadpleegd op 9 september 2019.
- European Centre for Modern Languages thematic pages for the CEFR and the ELP: see www.ecml.at/Thematicareas/CEFRandELP/tabid/1935/language/en-GB/Default.aspx, geraadpleegd op 9 september 2019.
- Europass: see <http://europass.cedefop.europa.eu/>, geraadpleegd op 9 september 2019.
- European Language Portfolio (ELP): www.coe.int/en/web/portfolio, geraadpleegd op 9 september 2019.
- FREPA/CARAP, *A Framework of Reference for Pluralistic Approaches to Languages and Cultures*, raadpleegbaar op <http://carap.ecml.at/Accueil/tabid/3577/language/en-GB/Default.aspx>, geraadpleegd op 9 september 2019.
- Goodier T. (ed.) (2018), *Collated Representative Samples of Descriptors of Language Competences Developed for Young Learners - resource for educators, Volume 1: Ages 7-10*, Education Policy Division, Council of Europe, raadpleegbaar op <https://rm.coe.int/16808b1688>, geraadpleegd op 9 september 2019.
- Goodier T. (ed.) (2018), *Collated Representative Samples of Descriptors of Language Competences Developed for Young Learners - resource for educators, Volume 2: Ages 11-15*, Education Policy Division, Council of Europe, raadpleegbaar op <https://rm.coe.int/16808b1689>, geraadpleegd op 9 september 2019.
- Goullier F. (2007), *Council of Europe Tools for Language Teaching - Common European framework and portfolios*, Didier/Council of Europe, Paris/Strasbourg, raadpleegbaar op <https://rm.coe.int/168069ce6e>, geraadpleegd op 9 september 2019.
- Guidelines for intercultural dialogue in non-formal learning/education, raadpleegbaar op <https://pjp-eu.coe.int/en/web/youth-partnership/icd-guidelines>, geraadpleegd op 9 september 2019.
- LINCDIRE: LINguistic & Cultural Diversity REinvented, raadpleegbaar op www.lincdireproject.org, accessed 10 September 2019.
- MIRIADI Project Plan: raadpleegbaar op www.miriadi.net/en/miriadi-plan, geraadpleegd op 9 september 2019.
- Noijons J., Béréšová J., Breton G. et al. (2011), *Relating Language Examinations to the Common European Framework of Reference for Languages: Learning, teaching, assessment (CEFR) - Highlights from the Manual*, Council of Europe Publishing, Strasbourg, raadpleegbaar op: www.ecml.at/tabid/277/PublicationID/67/Default.aspx, geraadpleegd op 9 september 2019.
- North B. and Piccardo E. (2016), “Developing illustrative descriptors of aspects of mediation for the CEFR”, Education Policy Division, Council of Europe, Strasbourg, raadpleegbaar op <https://rm.coe.int/168073fff31>, geraadpleegd op 9 september 2019.
- PETRA-E Network: raadpleegbaar op <https://petra-education.eu/>, geraadpleegd op 9 september 2019.
- Piccardo E. et al. (2011), *Pathways through Assessing, Learning and Teaching in the CEFR*, Council of Europe Publishing, Strasbourg, raadpleegbaar op http://ecep.ecml.at/Portals/26/training-kit/files/2011_08_29_ECEP_EN.pdf, geraadpleegd op 9 september 2019.
- Piccardo E. (2014), “From communicative to action-oriented: a research pathway”, Curriculum Services Canada, raadpleegbaar op <https://transformingfsl.ca/en/resources/?pagenum=2>, geraadpleegd op 9 september 2019 .
- Piccardo E. (2016), “Phonological Scale Revision Process Report”, Education Policy Division, Council of Europe, raadpleegbaar op <https://rm.coe.int/168073fff9>, geraadpleegd op 9 september 2019.

- Platform of resources and references for plurilingual and intercultural education: raadpleegbaar op www.coe.int/lang-platform, geraadpleegd op 9 september 2019.
- PRO-Sign Project: Sign languages and the Common European Framework of Reference for Languages - Descriptors and approaches to assessment, raadpleegbaar op www.ecml.at/ECML-Programme/Programme2012-2015/ProSign/PRO-Sign-referencelevels/tabid/1844/Default.aspx.
- Reference Level Descriptions (RLDs): raadpleegbaar op www.coe.int/en/web/common-european-framework-reference-languages/reference-level-descriptions, geraadpleegd op 9 september 2019.
- Relating language curricula, tests and examinations to the Common European Framework of Reference (RELANG): raadpleegbaar op <https://relang.ecml.at/>, geraadpleegd op 9 september 2019.
- Techno-CLIL 2017, moderators: Letizia Cinganotto and Daniela Cuccurullo, raadpleegbaar op <https://moodle4teachers.org/enrol/index.php?id=90>, geraadpleegd op 9 september 2019.
- Trim J. (ed.) (2001), "Common European Framework of Reference for Languages: Learning, teaching, assessment -A Guide for Users", Language Policy Division, Council of Europe, Strasbourg, raadpleegbaar op <https://rm.coe.int/1680697848>, geraadpleegd op 9 september 2019.

De Aangevulde uitgave van het ERK verbreedt het domein van taalonderwijs. Academische en maatschappelijke ontwikkelingen sinds het verschijnen van het Europees Referentiekader voor Talen (ERK) worden erin gereflecteerd en het kader uit 2001 wordt ermee herzien. Veel in deze uitgave is te danken aan de bijdragen van professionals uit het talenonderwijs in Europa en daarbuiten.

Deze uitgave bevat:

- ▶ uitleg van de belangrijkste aspecten van het ERK voor onderwijzen en leren;
- ▶ een complete set van herziene ERK-descriptoren die de set uit 2001 vervangt door:
  - genderneutrale descriptoren;
  - descriptoren die ook geschikt zijn voor gebruikers van gebarentaal;
  - uitgebreidere beschrijvingen van luisteren en lezen;
  - een nieuw Pre-A1-niveau, en verrijkte beschrijvingen op niveau A1 en op de C-niveaus;
  - een vervangende schaal voor fonologische competentie;
  - nieuwe schalen voor mediatie, online interactie en meertalige/pluriculturele competentie;
  - nieuwe schalen voor competenties in gebarentalen;
- ▶ een kort verslag van de vier jaar durende ontwikkeling-, validerings- en consulteringsprocessen.

De Aangevulde uitgave van het ERK is een volgende stap in het engagement t.a.v. taalonderwijs dat de Raad van Europa sinds 1971 opneemt om:

- ▶ het leren en onderwijs van modern vreemde talen te bevorderen en ondersteunen;
- ▶ interculturele dialoog, en daarmee onderling begrip, sociale cohesie en democratie, te versterken;
- ▶ talige en culturele diversiteit in Europa te beschermen; en
- ▶ het recht op kwalitatief onderwijs voor iedereen te bevorderen.

www.coe.int/lang-cefr

taal:
unie

NLD

www.coe.int

De Raad van Europa is de toonaangevende mensenrechtenorganisatie van Europa. De Raad telt 46 lidstaten, waaronder alle leden van de Europese Unie.

Alle lidstaten van de Raad van Europa hebben het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens ondertekend. Dit Verdrag is gericht op de bescherming van mensenrechten, democratische waarden en rechtsstaatbeginselen. Het toezicht op de uitvoering van het Verdrag in de lidstaten is in handen van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens.

<https://edoc.coe.int>

